

ព្រះ
ព្រៀតបិដកច្បារសី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្មិទាបត្ត
តតយកាត

៧១

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុតន្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ប្តូរ ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃកណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

KHUDDAKANIKĀYA

PAṬISAMBHIDĀMAGGA

TATIYABHĀGA

71

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជវិបសិ បួរ ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈបច្ចុប្បន្និកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្រមាណ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធ ចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធជម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈ ក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ន នេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេស ម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើប យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុប មិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាកិរិយាភាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមធី. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជាតន្ត្រាណោ (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ សន្លឹកច្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមក្ក

តតិយភាគ

៧១

ព. ស. ២៤៨៦

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

តតិយោ ភាគោ

មហាវគ្គេ មណ្ឌបេយ្យកថា

[១] មណ្ឌបេយ្យមិទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ សត្តិ
សម្មាសម្ពុទ្ធិក្ខតេ តិរិដោ មណ្ឌោ សត្តិ សម្មាសម្ពុទ្ធិក្ខតេ ទេ-
សនាមណ្ឌោ បដិក្កហមណ្ឌោ ព្រហ្មចរិយមណ្ឌោ ។

កតមោ ទេសនាមណ្ឌោ ។ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ
អាចិក្ខុណា ទេសនា បញ្ញបនា បដ្ឋបនា វិវេណា
វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ។ មេ ។
ចតុន្នំ សម្មប្បដ្ឋានានំ ចតុន្នំ ឥទ្ធិចានានំ បញ្ចន្នំ
ឥន្ទ្រិយានំ បញ្ចន្នំ ពលានំ សត្តន្នំ ពោជ្ឈដ្ឋានំ
អរិយស្ស អដ្ឋង្គិកស្ស មក្កស្ស អាចិក្ខុណា ទេសនា
បញ្ញបនា បដ្ឋបនា វិវេណា វិភជនា ឧត្តានីកម្មំ
អយំ ទេសនាមណ្ឌោ ។

កតមោ បដិក្កហមណ្ឌោ ។ ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយោ
ឧចាសកា ឧចាសិកាយោ ទេវា មនុស្សា យេ វា
បនព្វេបិ កេចិ វិញ្ញាតាពោ អយំ បដិក្កហមណ្ឌោ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទាមគ្គ

តតិយភាគ

មហាវគ្គ មណ្ឌបេយ្យកថា

[១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលព្រះសាស្តាគង្គនៅក្នុងទីចំពោះ
 មុខ ព្រហ្មចរិយៈនេះ ថ្នាក់គួរក្រេបដឹក កាលព្រះសាស្តាគង្គនៅក្នុងទី
 ចំពោះមុខ សភាពថ្នាក់មាន ៣ យ៉ាង គឺទេសនាថ្នាក់ ១ អ្នកទទួលថ្នាក់ ១
 ព្រហ្មចរិយៈថ្នាក់ ១ ។

ទេសនាថ្នាក់ តើដូចម្តេច ។ ការប្រាប់ ការសម្តែង ការបញ្ញត្តិ
 ការតាំងទុក ការបើក ការវែកញែក ការធ្វើឲ្យរាក់ នូវអរិយសច្ច ៤ ការ
 ប្រាប់ ការសម្តែង ការបញ្ញត្តិ ការតាំងទុក ការបើក ការវែកញែក ការ
 ធ្វើឲ្យរាក់ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ លេ ។ នូវសម្មប្បធាន ៤ ឥទ្ធិបាទ ៤
 ឥន្ទ្រិយ ៥ ពលៈ ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ អរិយមគ្គមានអង្គ ៨ នេះទេសនាថ្នាក់ ។

អ្នកទទួលថ្នាក់ តើដូចម្តេច ។ ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា
 ទេវតានិងមនុស្ស ឬពួកជនដទៃណាមួយជាអ្នកដឹង នេះអ្នកទទួលថ្នាក់ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កតមោ ព្រហ្មចរិយមណ្ឌោ ។ អយមេវ អរិយោ
 អង្គុទ្ធិកោ មក្កោ ។ សេយ្យដីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
 សម្មាសង្ក័ប្បោ សម្មារាថា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជី-
 វោ សម្មារាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ អយំ
 ព្រហ្មចរិយមណ្ឌោ ។

[២] អធិមោក្ខមណ្ឌោ សទ្ធិន្ទ្រិយំ អស្សន្ទ្រិយំ
 កសដោ អស្សន្ទ្រិយំ កសដំ ឆទ្កត្វា សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស
 អធិមោក្ខមណ្ឌោ បិរតីតិ មណ្ឌាបេយ្យំ បក្កហមណ្ឌោ
 វិរិយិន្ទ្រិយំ កោសដ្ឋំ កសដោ កោសដ្ឋំ កសដំ
 ឆទ្កត្វា វិរិយិន្ទ្រិយស្ស បក្កហមណ្ឌោ បិរតីតិ មណ្ឌា-
 បេយ្យំ ឧបដ្ឋានមណ្ឌោ សតិន្ទ្រិយំ បមាទោ កស-
 ដោ បមាទំ កសដំ ឆទ្កត្វា សតិន្ទ្រិយស្ស ឧប-
 ដ្ឋានមណ្ឌោ បិរតីតិ មណ្ឌាបេយ្យំ អរិក្ខេបមណ្ឌោ
 សមាធិន្ទ្រិយំ ឧទ្ធចំ កសដោ ឧទ្ធចំ កសដំ
 ឆទ្កត្វា សមាធិន្ទ្រិយស្ស អរិក្ខេបមណ្ឌោ បិរតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ព្រហ្មចរិយៈថ្វា តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គមានអង្គ ៨ នេះឯង ។ ដូច
ម្តេចខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តៈ សម្មាអាជីវៈ
សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ នេះព្រហ្មចរិយៈថ្វា ។

[២] សទ្ធិន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការជឿស៊ប់ អស្សន្ទ្រិយៈ (ការមិន
ជឿ) ជាកករណ៍កំ បុគ្គលលះចោល នូវអស្សន្ទ្រិយៈ ជាកករណ៍កំ ហើយ
ក្រេបជីកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វាដោយការជឿស៊ប់ របស់សទ្ធិន្ទ្រិយ (ដោយ
ព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្នុងក្រេប
ជីក វិរិយ្យន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការផ្តងឡើង កោសជ្ជៈ ជាកករណ៍កំ បុគ្គល
លះចោល នូវកោសជ្ជៈជាកករណ៍កំ ហើយក្រេបជីកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វាដោយ
ការផ្តងឡើង របស់វិរិយ្យន្ទ្រិយ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ
(ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្នុងក្រេបជីក សតិទ្ធិន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការ
ប្រុង បមាទៈ ជាកករណ៍កំ បុគ្គលលះចោល នូវបមាទៈ ជាកករ
ណ៍កំ ហើយក្រេបជីក នូវធម្មជាតិដ៏ថ្វាដោយការប្រុង របស់សតិទ្ធិន្ទ្រិយ
(ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា
ថ្វាក្នុងក្រេបជីក សមាធិទ្ធិន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការមិនរាយមាយ ឧទ្ធច្ចៈ ជា
កករណ៍កំ បុគ្គលលះចោល នូវឧទ្ធច្ចៈជាកករណ៍កំ ហើយក្រេបជីកនូវ
ធម្មជាតិដ៏ថ្វាដោយការមិនរាយមាយ របស់សមាធិទ្ធិន្ទ្រិយ (ដោយព្រហ្ម-
ចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្នុងក្រេបជីក

មហាវគ្គ មណ្ឌលេយ្យកថា

មណ្ឌលេយ្យំ ទស្សនមណ្ណោ បញ្ញាច្រ្ទិយំ អវិជ្ជា កស-

ដោ អវិជ្ជំ កសដំ ឆទ្កត្វា បញ្ញាច្រ្ទិយស្ស ទស្សន-

មណ្ឌំ បិវត្តិតិ មណ្ឌលេយ្យំ អស្សុទ្ធិយេ អកម្មិយ-

មណ្ណោ សទ្ធាពលំ អស្សុទ្ធិយំ កសដោ អស្សុទ្ធិយំ

កសដំ ឆទ្កត្វា សទ្ធាពលស្ស អស្សុទ្ធិយេ អកម្មិយ-

មណ្ឌំ បិវត្តិតិ មណ្ឌលេយ្យំ កោសដ្ឋេ អកម្មិ-

យមណ្ណោ រិយពលំ កោសដ្ឋំ កសដោ កោសដ្ឋំ

កសដំ ឆទ្កត្វា រិយពលស្ស កោសដ្ឋេ អកម្មិយ-

មណ្ឌំ បិវត្តិតិ មណ្ឌលេយ្យំ បមាទេ អកម្មិយមណ្ណោ

សតិពលំ បមាទោ កសដោ បមាទំ កសដំ

ឆទ្កត្វា សតិពលស្ស បមាទេ អកម្មិយមណ្ឌំ បិវត្តិតិ

មហានគ្គ មណ្ឌបេយ្យកថា

បញ្ញាទ្រុឺយ ថ្វាដោយការឃើញ អវិជ្ជាជាកករណ្តក់ បុគ្គលលះចោលនូវ
អវិជ្ជាជាកករណ្តក់ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតដ៏ថ្វាដោយការឃើញ របស់
បញ្ញាទ្រុឺយ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ)
ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រេបផឹក សទ្ធាពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះ
ការមិនជឿ ការមិនជឿ ជាកករណ្តក់ បុគ្គលលះចោល នូវការមិនជឿ
ជាកករណ្តក់ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតដ៏ថ្វា ដោយការមិនញាប់ញ័រ
ព្រោះធម្មជាតមិនជឿ របស់សទ្ធាពលៈ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា)
ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រេបផឹក វិរិយពលៈ
ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីខ្ជិល សេចក្តីខ្ជិល ជាកករណ្តក់
បុគ្គលលះចោល នូវសេចក្តីខ្ជិលជាកករណ្តក់ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាត
ដ៏ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីខ្ជិល របស់វិរិយពលៈ (ដោយ
ព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រេបផឹក
សតិពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះបមាទៈ បមាទៈ ជាកករ
ណ្តក់ បុគ្គលលះចោលនូវបមាទៈជាកករណ្តក់ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាត
ដ៏ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រព្រោះបមាទៈ របស់សតិពលៈ (ដោយព្រហ្ម-
ចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រេបផឹក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

មណ្ឌាបេយ្យំ ឧទ្ធច្ចេ អកម្មិយមណ្ឌោ សមាធិពលំ

ឧទ្ធច្ចំ កសដោ ឧទ្ធច្ចំ កសដំ ឆទ្ទេត្វា សមាធិ-

ពលស្ស ឧទ្ធច្ចេ អកម្មិយមណ្ឌោ បិរតីតិ មណ្ឌាបេយ្យំ

អវិជ្ជាយ អកម្មិយមណ្ឌោ បញ្ញាពលំ អវិជ្ជា កស-

ដោ អវិជ្ជំ កសដំ ឆទ្ទេត្វា បញ្ញាពលស្ស អវិជ្ជាយ

អកម្មិយមណ្ឌោ បិរតីតិ មណ្ឌាបេយ្យំ ឧបដ្ឋានមណ្ឌោ

សតិសម្មោជ្ឈដ្ឋោ បមាទោ កសដោ បមាទំ កសដំ

ឆទ្ទេត្វា សតិសម្មោជ្ឈដ្ឋស្ស ឧបដ្ឋានមណ្ឌោ បិរ-

តីតិ មណ្ឌាបេយ្យំ បរិចយមណ្ឌោ ធម្មរិចយសម្មោ-

ជ្ឈដ្ឋោ អវិជ្ជា កសដោ អវិជ្ជំ កសដំ ឆទ្ទេត្វា

ធម្មរិចយសម្មោជ្ឈដ្ឋស្ស បរិចយមណ្ឌោ បិរតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សមាធិពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកករ
 ល្អក់ បុគ្គលលះចោល នូវឧទ្ធច្ចៈជាកករល្អក់ ហើយក្រែបផឹកនូវធម្មជាតិ
 ដ៏ថ្វា ដោយការមិនញាប់ញ័រព្រោះឧទ្ធច្ចៈ របស់សមាធិពលៈ (ដោយ
 ព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្នុងក្រែប
 ផឹក បញ្ញាពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រព្រោះអវិជ្ជា អវិជ្ជាជាកករ
 ល្អក់ បុគ្គលលះចោលនូវអវិជ្ជាជាកករល្អក់ ហើយក្រែបផឹកនូវធម្មជាតិ
 ដ៏ថ្វា ដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជា របស់បញ្ញាពលៈ (ដោយ
 ព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្នុងក្រែប
 ផឹក សតិសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការប្រុង បមាទៈ ជាកករល្អក់ បុគ្គល
 លះចោល នូវបមាទៈ ជាកករល្អក់ ហើយក្រែបផឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា
 ដោយការប្រុង របស់សតិសម្ពោជ្ឈង្គ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុ
 នោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្នុងក្រែបផឹក ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ
 ថ្វាដោយការជ្រើសរើសធម៌ អវិជ្ជា ជាកករល្អក់ បុគ្គលលះចោល
 នូវអវិជ្ជា ជាកករល្អក់ ហើយក្រែបផឹក នូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា ដោយ
 ការជ្រើសរើស របស់ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ (ដោយព្រហ្មចរិយៈ
 ណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា ថ្វាក្នុងក្រែបផឹក

មហាវគ្គ មណ្ឌលេយ្យកថា

មណ្ឌលេយ្យំ   បក្កហមណ្ណោ   វិរិយសម្ពោជ្ឈង្កោ

កោសជ្ជំ   កសដោ   កោសជ្ជំ   កសដំ   ឆទ្ទត្វា

វិរិយសម្ពោជ្ឈង្កស្ស   បក្កហមណ្ណំ   បិរតីតិ   មណ្ឌលេយ្យំ

ធរណមណ្ណោ   បីតិសម្ពោជ្ឈង្កោ   បរិណ្ណាហោ   កសដោ

បរិណ្ណាហំ   កសដំ   ឆទ្ទត្វា   បីតិសម្ពោជ្ឈង្កស្ស

ធរណមណ្ណំ   បិរតីតិ   មណ្ឌលេយ្យំ   ឧបសមមណ្ណោ

បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្កោ   ទុដ្ឋល្លំ   កសដោ   ទុដ្ឋល្លំ

កសដំ   ឆទ្ទត្វា   បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្កស្ស   ឧបសម-

មណ្ណំ   បិរតីតិ   មណ្ឌលេយ្យំ   អរិក្ខេបមណ្ណោ   សមា-

ធិសម្ពោជ្ឈង្កោ   ឧទ្ធចំ   កសដោ   ឧទ្ធចំ   កសដំ

ឆទ្ទត្វា   សមាធិសម្ពោជ្ឈង្កស្ស   អរិក្ខេបមណ្ណំ   បិរតីតិ

មហានិទ្ទេស មណ្ឌលប្បយុកថា

វិរិយសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការផ្តងឡើង សេចក្តីខ្ជិលជាកករណ៍កំ បុគ្គល
 លះចោល នូវសេចក្តីខ្ជិល ជាកករណ៍កំ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា
 ដោយការផ្តងឡើង របស់វិរិយសម្ពោជ្ឈង្គ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា)
 ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្តួរក្រេបផឹក បីតិសម្ពោជ្ឈង្គ
 ថ្វាដោយការផ្សាយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយជាកករណ៍កំ បុគ្គលលះចោល
 នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ជាកករណ៍កំ ហើយក្រេបផឹក នូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា
 ដោយការផ្សាយ របស់បីតិសម្ពោជ្ឈង្គ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុ
 នោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្តួរក្រេបផឹក បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គ
 ថ្វាដោយការស្ងប់រម្ងាប់ ធម្មជាតិជាទីតាំងនៃសេចក្តីអាក្រក់ ជាកករណ៍កំ
 បុគ្គលលះចោល នូវធម្មជាតិជាទីតាំង នៃសេចក្តីអាក្រក់ ជាកករណ៍កំ
 ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា ដោយការស្ងប់ របស់បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គ
 (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វា
 ក្តួរក្រេបផឹក សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការមិនរាយមាយ ឧទ្ធច្ចៈ ជា
 កករណ៍កំ បុគ្គលលះចោលនូវឧទ្ធច្ចៈជាកករណ៍កំ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្ម-
 ជាតិដ៏ថ្វាដោយការមិនរាយមាយ របស់សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ (ដោយព្រហ្ម-
 ចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្តួរក្រេបផឹក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស មណ្ឌបេយ្យកថា

មណ្ឌបេយ្យំ   បដិសង្កានមណ្ឌោ   ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ

អប្បដិសង្កានំ   កសដោ   អប្បដិសង្កានំ   កសដំ

ឆទ្ទេត្វា   ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស   បដិសង្កានមណ្ឌំ

បិរតីតិ   មណ្ឌបេយ្យំ   ទស្សនមណ្ឌោ   សម្មាទិដ្ឋិ

មិច្ឆាទិដ្ឋិ   កសដោ   មិច្ឆាទិដ្ឋិ   កសដំ   ឆទ្ទេត្វា

សម្មាទិដ្ឋិយា   ទស្សនមណ្ឌំ   បិរតីតិ   មណ្ឌបេយ្យំ

អភិរោបនមណ្ឌោ   សម្មាសង្កប្បោ   មិច្ឆាសង្កប្បោ

កសដោ   មិច្ឆាសង្កប្បំ   កសដំ   ឆទ្ទេត្វា   សម្មាសង្ក-

ប្បស្ស   អភិរោបនមណ្ឌំ   បិរតីតិ   មណ្ឌបេយ្យំ   បរិក្ក-

ហមណ្ឌោ   សម្មាវាចា   មិច្ឆាវាចា   កសដោ   មិច្ឆាវាចំ

កសដំ   ឆទ្ទេត្វា   សម្មាវាចាយ   បរិក្កហមណ្ឌំ   បិរតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការរំពឹង ការមិនរំពឹង ជាកករណ៍កំ
 បុគ្គលលះចោល នូវការមិនរំពឹងជាកករណ៍កំ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតិ
 ដ៏ថ្វា ដោយការរំពឹង របស់ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ (ដោយព្រហ្មចរិយៈ
 ណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា ថ្វាក្នុងក្រេបផឹក
 សម្មាទិដ្ឋិ ថ្វាដោយការឃើញ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាកករណ៍កំ បុគ្គលលះចោល
 នូវមិច្ឆាទិដ្ឋិជាកករណ៍កំ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា ដោយការឃើញ
 របស់សម្មាទិដ្ឋិ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈ
 នោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្នុងក្រេបផឹក សម្មាសង្កប្បៈ ថ្វាដោយការលើកចិត្ត
 ឡើង (កាន់អារម្មណ៍) មិច្ឆាសង្កប្បៈ ជាកករណ៍កំ បុគ្គលលះចោលនូវ
 មិច្ឆាសង្កប្បៈជាកករណ៍កំ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា ដោយការលើក
 ចិត្តឡើង របស់សម្មាសង្កប្បៈ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ
 (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្នុងក្រេបផឹក សម្មាវាចា ថ្វាដោយការ
 កំណត់ មិច្ឆាវាចាជាកករណ៍កំ បុគ្គលលះចោល នូវមិច្ឆាវាចាជាកករណ៍កំ
 ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វាដោយការកំណត់ របស់សម្មាវាចា (ដោយ
 ព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្នុងក្រេបផឹក

មហាវគ្គ មណ្ឌលេយ្យកថា

មណ្ឌលេយ្យំ សមុជ្ជានមណ្ឌោ សម្មាកម្មន្តោ មិច្ឆាកម្ម-
 ន្តោ កសដោ មិច្ឆាកម្មន្តំ កសដំ ឆទ្ទេត្វា សម្មាកម្ម-
 ន្តស្ស សមុជ្ជានមណ្ឌំ បិវត្តិតិ មណ្ឌលេយ្យំ វោទាន-
 មណ្ឌោ សម្មាអាដិវោ មិច្ឆាអាដិវោ កសដោ មិច្ឆា-
 អាដិវំ កសដំ ឆទ្ទេត្វា សម្មាអាដិវស្ស វោទានមណ្ឌំ
 បិវត្តិតិ មណ្ឌលេយ្យំ បក្កហមណ្ឌោ សម្មាវាយាមោ
 មិច្ឆាវាយាមោ កសដោ មិច្ឆាវាយាមំ កសដំ ឆទ្ទេត្វា
 សម្មាវាយាមស្ស បក្កហមណ្ឌំ បិវត្តិតិ មណ្ឌលេយ្យំ ឧប-
 ជ្ជានមណ្ឌោ សម្មាសតិ មិច្ឆាសតិ កសដោ មិច្ឆាសតិ
 កសដំ ឆទ្ទេត្វា សម្មាសតិយា ឧបជ្ជានមណ្ឌំ បិវត្តិតិ

មហាវគ្គ មណ្ឌលបេយ្យកថា

សម្មាកម្មន្តៈ ថ្វាដោយការខ្លះខ្លែង មិច្ឆាកម្មន្តៈ ជាកករល្អក់ បុគ្គល
 លះចោល នូវមិច្ឆាកម្មន្តៈ ជាកករល្អក់ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា
 ដោយការខ្លះខ្លែង របស់សម្មាកម្មន្តៈ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុ
 នោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្លរក្រេបផឹក សម្មាអាជីវៈថ្វាដោយ
 សេចក្តីផ្លូវផង មិច្ឆាអាជីវៈ ជាកករល្អក់ បុគ្គលលះចោលនូវមិច្ឆាអាជីវៈ
 ជាកករល្អក់ ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា ដោយសេចក្តីផ្លូវផង របស់
 សម្មាអាជីវៈ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ)
 ឈ្មោះថាថ្វាក្លរក្រេបផឹក សម្មាវាយាមៈ ថ្វាដោយការផ្តងឡើង មិច្ឆា-
 វាយាមៈ ជាកករល្អក់ បុគ្គលលះចោលនូវមិច្ឆាវាយាមៈ ជាកករល្អក់
 ហើយក្រេបផឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា ដោយការផ្តងឡើង របស់សម្មាវាយាមៈ
 (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា
 ថ្វាក្លរក្រេបផឹក សម្មាសតិ ថ្វាដោយការប្រុង មិច្ឆាសតិ ជាកករ
 ល្អក់ បុគ្គលលះចោល នូវមិច្ឆាសតិជាកករល្អក់ ហើយក្រេបផឹក នូវ
 ធម្មជាតិដ៏ថ្វា ដោយការប្រុង របស់សម្មាសតិ (ដោយព្រហ្មចរិយៈ
 ណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា ថ្វាក្លរក្រេបផឹក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

មណ្ឌាបេយ្យំ អរិក្ខេបមណ្ណោ សម្មាសមាធិ មិច្ឆា-
សមាធិ កកសដោ មិច្ឆាសមាធិ កកសដំ ឆទ្ទេត្វា
សម្មាសមាធិស្ស អរិក្ខេបមណ្ណំ បិរតីតិ មណ្ឌាបេយ្យំ ។

[៣] អត្ថិ មណ្ណោ អត្ថិ បេយ្យំ អត្ថិ ក-
សដោ អធិមោក្ខមណ្ណោ សទ្ធិទ្ធិយំ អស្សទ្ធិយំ
កកសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិ-
រសោ ឥទំ បេយ្យំ បក្កហមណ្ណោ វិយិទ្ធិយំ កោ-
សជ្ជំ កកសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ
វិមុត្តិរសោ ឥទំ បេយ្យំ ឧបជ្ជានមណ្ណោ សតិទ្ធិយំ
បមាណោ កកសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ
វិមុត្តិរសោ ឥទំ បេយ្យំ អរិក្ខេបមណ្ណោ សមាធិទ្ធិយំ
ឧទ្ធចំ កកសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ
វិមុត្តិរសោ ឥទំ បេយ្យំ ទស្សនមណ្ណោ បញ្ញិទ្ធិយំ អរិដ្ឋា
កកសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សម្មាសមាធិ ថ្វាដោយការមិនរាយមាយ មិច្ឆាសមាធិ ជាកករណ៍កំ
បុគ្គលលះចោលនូវមិច្ឆាសមាធិ ជាកករណ៍កំ ហើយក្រែបផឹកនូវធម្មជាតិ
ដ៏ថ្វាដោយការមិនរាយមាយ របស់សម្មាសមាធិ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា)
ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រែបផឹក ។

[៣] សេចក្តីថ្វាក៏មាន ធម្មជាតិគួរក្រែបផឹកក៏មាន សភាពកករ
ណ៍ក៏មាន សទ្ធិន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការជឿ ការមិនជឿ ជាកករណ៍កំ
រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ឯណា
នេះជាធម្មជាតិគួរក្រែបផឹក វិវិយន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការផ្តង់ឡើង សេចក្តី
ខ្ជិល ជាកករណ៍កំ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងវិវិយន្ទ្រិយ
នោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រែបផឹក សតិទ្រិយថ្វាដោយការប្រុង
បមាទៈ ជាកករណ៍កំ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសតិទ្រិយ
នោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រែបផឹក សមាធិទ្រិយ ថ្វាដោយការ
មិនរាយមាយ ខុទ្ធច្ចៈ ជាកករណ៍កំ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ
ក្នុងសមាធិទ្រិយនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រែបផឹក បញ្ញាទ្រិយ
ថ្វាដោយការឃើញ អវិជ្ជា ជាកករណ៍កំ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌
រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងបញ្ញាទ្រិយនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រែបផឹក

មហានិទ្ទេស មណ្ឌលប្រយុកថា

ឥតំ បេយ្យំ អស្សុទ្ធិយេ អកម្មិយមណ្ណោ សទ្ធាពលំ
 អស្សុទ្ធិយំ កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ
 វិមុត្តិរសោ ឥតំ បេយ្យំ កោសជ្ជេ អកម្មិយមណ្ណោ
 វិយពលំ កោសជ្ជំ កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ
 ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥតំ បេយ្យំ បមាទេ អកម្មិយម-
 ណ្ណោ សតិពលំ បមាទោ កសដោ យោ តត្ថ អត្ត-
 រសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥតំ បេយ្យំ ឧទ្ធច្ច អ-
 កម្មិយមណ្ណោ សមាធិពលំ ឧទ្ធច្ចំ កសដោ យោ
 តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥតំ បេយ្យំ
 អវិជ្ជាយ អកម្មិយមណ្ណោ បញ្ញាពលំ អវិជ្ជា កស-
 ដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥតំ
 បេយ្យំ ឧបដ្ឋានមណ្ណោ សតិសម្មោជ្ឈដ្ឋោ បមាទោ ក-
 សដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥតំ
 បេយ្យំ បរិចយមណ្ណោ ធម្មរិចយសម្មោជ្ឈដ្ឋោ អវិជ្ជា
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ

មហានិទ្ទេស មណ្ឌលប្បយុកថា

សទ្ធាពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រព្រោះការមិនជឿ ការមិនជឿ
 ជាកករល្អក់ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសទ្ធាពលៈនោះ
 ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក វិរិយពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់
 ញ័រព្រោះសេចក្តីខ្ជិល សេចក្តីខ្ជិលជាកករល្អក់ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌
 រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងវិរិយពលៈនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក
 សតិពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះបមាទៈ បមាទៈជាកករ
 ល្អក់ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសតិពលៈនោះ ឯណា
 នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក សមាធិពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ
 ព្រោះឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកករល្អក់ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ
 ក្នុងសមាធិពលៈនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក បញ្ញាពលៈ
 ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជា អវិជ្ជា ជាកករល្អក់ រសនៃអត្ត
 រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងបញ្ញាពលៈនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរ
 ក្រេបជីក សតិសម្តោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការប្រុង បមាទៈជាកករល្អក់
 រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសតិសម្តោជ្ឈង្គនោះ ឯណា
 នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក ធម្មវិចយសម្តោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការជ្រើស
 រើសធម៌ អវិជ្ជា ជាកករល្អក់ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃ
 វិមុត្តិ ក្នុងធម្មវិចយសម្តោជ្ឈង្គនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឥទំ បេយ្យំ បក្កហមណ្ណោ វិយសម្ពោជ្ឈង្កោ កោ-
 សជ្ជំ កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ
 វិមុត្តិរសោ ឥទំ បេយ្យំ ជរណាមណ្ណោ បីតិសម្ពោ-
 ជ្ឈង្កោ បរិណ្ណាហោ កសដោ យោ តត្ថ អត្ត-
 រសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទំ បេយ្យំ ឧប-
 សមមណ្ណោ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្កោ ទុដ្ឋលំ កស-
 ដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទំ
 បេយ្យំ អរិក្ខេបមណ្ណោ សមាទិសម្ពោជ្ឈង្កោ ឧទ្ធចំ
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិ-
 រសោ ឥទំ បេយ្យំ បដិសម្ពោនមណ្ណោ ឧបេក្ខា
 សម្ពោជ្ឈង្កោ អប្បដិសម្ពោនំ^(១) កសដោ យោ តត្ថ
 អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទំ បេយ្យំ ។

[៤] ទស្សនមណ្ណោ សម្មាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ កស-
 ដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទំ បេ-
 យ្យំ អភិរោបនមណ្ណោ សម្មាសង្កប្បោ មិច្ឆាសង្កប្បោ
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ

១ ម. អប្បដិសម្ពោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

វិរិយសម្ពោជ្ឈង្គថ្វាដោយការផ្តងឡើង សេចក្តីខ្ជិលជាកករល្អក់ រសនៃអត្ត
 រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងវិរិយសម្ពោជ្ឈង្គនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិ
 គួរក្រេបផឹក បីតិសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការផ្សាយទៅ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ
 ជាកករល្អក់ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងបីតិសម្ពោជ្ឈង្គនោះ
 ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបផឹក បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការស្ងប់
 ធម្មជាតិជាទីតាំងនៃសេចក្តីអាក្រក់ ជាកករល្អក់ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌
 រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងបស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបផឹក
 សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការមិនរាយមាយ ឧទ្ធច្ចៈជាកករល្អក់ រស
 នៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គនោះ ឯណា នេះ
 ជាធម្មជាតិគួរក្រេបផឹក ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការនឹករំពឹង ការ
 មិននឹករំពឹង ជាកករល្អក់ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុង
 ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបផឹក ។

[២] សម្មាទិដ្ឋិ ថ្វាដោយការឃើញ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាកករល្អក់
 រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសម្មាទិដ្ឋិនោះ ឯណា នេះ
 ជាធម្មជាតិគួរក្រេបផឹក សម្មាសង្កប្បៈ ថ្វាដោយការលើកចិត្តឡើង
 (កាន់អារម្មណ៍) មិច្ឆាសង្កប្បៈ ជាកករល្អក់ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌
 រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសម្មាសង្កប្បៈនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបផឹក

មហាវគ្គ មណ្ឌបេយ្យកថា

ឥទំ បេយ្យំ បរិក្កហមណ្ណោ សម្មាវាចា មិច្ឆាវាចា កស-
 ដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទំ
 បេយ្យំ សមុជ្ជានមណ្ណោ សម្មាកម្មន្តោ មិច្ឆាកម្មន្តោ
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ
 ឥទំ បេយ្យំ វោទានមណ្ណោ សម្មាអាជីវោ មិច្ឆាអាជីវោ
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទំ
 បេយ្យំ បក្កហមណ្ណោ សម្មាវាយាមោ មិច្ឆាវាយាមោ
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ
 ឥទំ បេយ្យំ ឧបជ្ជានមណ្ណោ សម្មាសតិ មិច្ឆាសតិ
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិ-
 រសោ ឥទំ បេយ្យំ អវិក្ខេបមណ្ណោ សម្មាសមាធិ
 មិច្ឆាសមាធិ កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្ម-
 រសោ វិមុត្តិរសោ ឥទំ បេយ្យំ ទស្សនមណ្ណោ
 សម្មាទិដ្ឋិ អភិរោបនមណ្ណោ សម្មាសង្ក្រេប្យោ បរិក្ក-
 ហមណ្ណោ សម្មាវាចា សមុជ្ជានមណ្ណោ សម្មាក-
 ម្មន្តោ វោទានមណ្ណោ សម្មាអាជីវោ បក្កហមណ្ណោ

មហានិទ្ទេស មណ្ឌបេយ្យកថា

សម្មាវាចា ថ្វាដោយការកំណត់ទុក មិច្ឆាវាចា ជាកករណ៍កំ រសនៃអត្ត
 រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសម្មាវាចានោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរ
 ក្រេបជីក សម្មាកម្មន្តៈ ថ្វាដោយការខ្លះខ្លែង មិច្ឆាកម្មន្តៈ ជាកករណ៍កំ
 រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសម្មាកម្មន្តៈនោះ ឯណា នេះ
 ជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក សម្មាអាជីវៈ ថ្វាដោយសេចក្តីបរិសុទ្ធ មិច្ឆាអាជីវៈ
 ជាកករណ៍កំ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសម្មាអាជីវៈនោះ
 ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក សម្មាវាយាមៈ ថ្វាដោយការផ្តងឡើង
 មិច្ឆាវាយាមៈ ជាកករណ៍កំ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិក្នុងសម្មា-
 វាយាមៈនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក សម្មាសតិ ថ្វាដោយ
 ការប្រុង មិច្ឆាសតិ ជាកករណ៍កំ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌ រសនៃវិមុត្តិ
 ក្នុងសម្មាសតិនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក សម្មាសមាធិ ថ្វា
 ដោយការមិនរាយមាយ មិច្ឆាសមាធិ ជាកករណ៍កំ រសនៃអត្ត រសនៃធម៌
 រសនៃវិមុត្តិ ក្នុងសម្មាសមាធិនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិគួរក្រេបជីក
 សម្មាទិដ្ឋិ ថ្វាដោយការឃើញ សម្មាសង្កប្បៈ ថ្វាដោយការលើកចិត្ត
 ឡើង (កាន់អារម្មណ៍) សម្មាវាចា ថ្វាដោយការកំណត់ សម្មាកម្ម-
 ន្តៈ ថ្វាដោយការខ្លះខ្លែង សម្មាអាជីវៈ ថ្វាដោយសេចក្តីបរិសុទ្ធ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សម្មាវាយាមោ ឧបជ្ជានមណ្ឌោ សម្មាសតិ អរិក្ខេប-
 មណ្ឌោ សម្មាសមាធិ ឧបជ្ជានមណ្ឌោ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ
 បរិចយមណ្ឌោ ធម្មរិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ បក្កហមណ្ឌោ
 រិយសម្ពោជ្ឈង្គោ ផរណមណ្ឌោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ
 ឧបសមមណ្ឌោ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គោ អរិក្ខេបម-
 ណ្ឌោ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ បដិសង្ខានមណ្ឌោ ឧ-
 បេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ អស្សន្តិយេ អកម្មិយមណ្ឌោ
 សន្តាពលំ កោសន្នេ អកម្មិយមណ្ឌោ រិយពលំ
 បមាទេ អកម្មិយមណ្ឌោ សតិពលំ ឧទ្ធច្ចេ អកម្មិ-
 យមណ្ឌោ សមាធិពលំ អរិដ្ឋាយ អកម្មិយមណ្ឌោ
 បញ្ញាពលំ អធិមោក្ខមណ្ឌោ សន្តិទ្ធិយំ បក្កហមណ្ឌោ
 រិយិទ្ធិយំ ឧបជ្ជានមណ្ឌោ សតិទ្ធិយំ អរិក្ខេបមណ្ឌោ
 សមាធិទ្ធិយំ ទស្សនមណ្ឌោ បញ្ញាទ្ធិយំ អាធិបតេយ្យ-
 ដ្ឋេន ឥទ្ធិយំ^(១) មណ្ឌោ អកម្មិយដ្ឋេន ពលំ^(២) មណ្ឌោ
 និយ្យានដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គោ មណ្ឌោ ហេតុដ្ឋេន មក្កោ ម-
 ណ្ឌោ ឧបជ្ជានដ្ឋេន សតិប្បជ្ជាណ មណ្ឌោ បទហានដ្ឋេន

១ ម. ឥន្ទ្រិយា ។ ២ ម. ពលា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សម្មាវាយាមៈ ថ្វាដោយការផ្គងឡើង សម្មាសតិ ថ្វាដោយការប្រុង
សម្មាសមាធិ ថ្វាដោយការមិនរាយមាយ សតិសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយ
ការប្រុង ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការជ្រើសរើសធម៌ វិរិយស-
ម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការផ្គងឡើង បីតិសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការផ្សាយ
ទៅ បស្សន្ធិសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការស្ងប់ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វា
ដោយការមិនរាយមាយ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការនឹករំពឹង
សទ្ធាពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះការមិនជឿ វិរិយពលៈ ថ្វា
ដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីខ្ជិល សតិពលៈ ថ្វាដោយការ
មិនញាប់ញ័រ ព្រោះបមាទៈ សមាធិពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ
ព្រោះឧទ្ធច្ចៈ បញ្ញាពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជា
សទ្ធិន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការជឿស៊ប់ វិរិយន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការផ្គងឡើង
សតិន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការប្រុង សមាធិន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការមិនរាយមាយ
បញ្ញាន្ទ្រិយ ថ្វាដោយការឃើញ ឥន្ទ្រិយ ថ្វាដោយអត្តថាជាអធិបតី
ពលៈ ថ្វាដោយអត្តថាមិនញាប់ញ័រ ពោជ្ឈង្គ ថ្វាដោយអត្តថាចេញចាក
(វដ្តៈ) មគ្គ ថ្វាដោយអត្តថាជាហេតុ សតិប្បដ្ឋាន ថ្វាដោយអត្តថាប្រុង

មហាវគ្គ មណ្ឌលេយ្យកថា

សម្មប្បធានា មណ្ឌោ ឥដ្ឋនដ្ឋន ឥទ្ធិចាទា មណ្ឌោ អវិ-
 ក្ខេបដ្ឋន សមថោ មណ្ឌោ អនុបស្សនដ្ឋន វិបស្សនា
 មណ្ឌោ ឯករសដ្ឋន សមថវិបស្សនា មណ្ឌោ អនតិវត្ត-
 នដ្ឋន យុគនទ្ធា មណ្ឌោ សំរដ្ឋន សីលវិសុទ្ធិ មណ្ឌោ
 អវិក្ខេបដ្ឋន ចិត្តវិសុទ្ធិ មណ្ឌោ ទស្សនដ្ឋន ទិដ្ឋិ-
 វិសុទ្ធិ មណ្ឌោ មុត្តដ្ឋន វិមោក្ខោ មណ្ឌោ បដិវេទដ្ឋន
 វិជ្ជា មណ្ឌោ បរិច្ចាគដ្ឋន វិមុត្តិ មណ្ឌោ សមុច្ឆេទ-
 ដ្ឋន ខយេ ញាណំ មណ្ឌោ បដិប្បស្សន្តដ្ឋន អនុ-
 ប្បាទេ ញាណំ មណ្ឌោ ឆន្ទោ មូលដ្ឋន មណ្ឌោ
 មនសិកាវោ សមុដ្ឋានដ្ឋន មណ្ឌោ ផស្សោ សមោ-
 ធានដ្ឋន មណ្ឌោ វេទនា សមោសរណាដ្ឋន មណ្ឌោ
 សមាធិ បមុខដ្ឋន មណ្ឌោ សតិ អាធិបតេយ្យដ្ឋន
 មណ្ឌោ បញ្ញា តទុត្តរដ្ឋន មណ្ឌោ វិមុត្តិ សារដ្ឋន
 មណ្ឌោ អមតោកដំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋន
 មណ្ឌោតិ ។

មណ្ឌលេយ្យកថា ។

ភាណវំ ។

មហាវគ្គ បឋមោ ។

មហាវគ្គ មណ្ឌលេយ្យកថា

សម្មប្បធាន ថ្វាដោយអត្តថាតម្កល់ទុក ឥទ្ធិបាទ ថ្វាដោយអត្តថាសម្រេច
 សមថៈ ថ្វាដោយអត្តថាមិនរាយមាយ វិបស្សនា ថ្វាដោយអត្តថាឃើញ
 រឿយ ។ សមថៈនិងវិបស្សនា ថ្វាដោយអត្តថាមានរសតែមួយ ធម៌ដែល
 ជាប់គ្នាជាគូ ថ្វាដោយអត្តថាមិនកន្លង (នូវគ្នានិងគ្នា) សីលវិសុទ្ធិ ថ្វា
 ដោយអត្តថាសង្រួម ចិត្តវិសុទ្ធិ ថ្វាដោយអត្តថាមិនរាយមាយ ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ
 ថ្វាដោយអត្តថាឃើញ វិមោក្ខ ថ្វាដោយអត្តថារួច វិជ្ជា ថ្វាដោយអត្ត
 ថាត្រាស់ដឹង វិមុត្តិ ថ្វាដោយអត្តថាលះចេញស្រឡះ ខយញ្ញាណ ថ្វា
 ដោយអត្តថាផ្តាច់បង់ស្រឡះ អនុប្បាទញ្ញាណ ថ្វាដោយអត្តថារម្ងាប់
 ឆន្ទៈ ថ្វាដោយអត្តថាប្រសគល់ មនសិការៈ ថ្វាដោយអត្តថាតាំងឡើង
 ព្រម ផស្សៈ ថ្វាដោយអត្តថាប្រមូល វេទនា ថ្វាដោយអត្តថាប្រជុំចុះ
 សមាធិ ថ្វាដោយអត្តថាជាប្រធាន សតិ ថ្វាដោយអត្តថាជាអធិបតី
 បញ្ញា ថ្វាដោយអត្តថាក្រែកលែងជាងធម៌ទាំងនោះ វិមុត្តិ ថ្វាដោយអត្ត
 ថាជាខ្លឹម និព្វាន ដែលជាពួកអមតៈ ថ្វាដោយអត្តថា ចប់ស្រេច
 (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ។

ចប់ មណ្ឌលេយ្យកថា ។

ចប់ ភាណវារៈ ។

ចប់ មហាវគ្គ ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

តិស្ស វគ្គស្ស ឧទ្ទានំ ភវតិ

ញាណទិដ្ឋិ ច អស្សាសា សង្ខិយំ វិមោក្ខបញ្ចមា

កតិកម្មវិបល្លាសា មក្កោ មណ្ឌោន តេ ទសាតិ ។

ឯស និកាយវរោ បបិតោ អស្សមោ បបមោ ច

បវរោ វរមក្កោតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឧទ្ទាននៃវគ្គនោះគឺ

ក្នុងវគ្គនោះមាន ញាណ ១ ទិដ្ឋិ ១ ការដកដង្ហើមចេញ ១
តន្ត្រិយ ១ វិមោក្ខជាគម្រប់ប្រាំ ១ គតិ ១ កម្ម ១ វិបល្លាស
១ មគ្គ ១ ដប់នឹងសភាពថា ។

និកាយដ៏ប្រសើរនេះ លោកតម្កល់ទុកហើយ មិនមានធម៌ដទៃ
ស្មើផង ជាដំបូងផង សំខាន់ផង ជាមគ្គដ៏ប្រសើរផង ។

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

[៥] ឯវម្មេ សុតំ ឯកំ សមយំ អាយស្មា អា-
នន្ទោ កោសម្ពិយំ វិហរតិ យោសិតារាមេ ។ តត្រ
ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អារុសោតិ ។
អារុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស
បច្ចុស្សោសុំ ។ អាយស្មា អានន្ទោ ឯតទរោច យោ
ហិ កោចិ អារុសោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា មម
សន្តិកេ អរហត្តំ ព្យាករោតិ សព្វសោ ចត្វហិ
មក្កេហិ ឯតេសំ វា អញ្ញតវេន កតមេហិ ចត្វហិ ។

ឥធារុសោ ភិក្ខុ សមថបុព្វជ្ជមំ វិបស្សនំ ភាវេតិ
តស្ស សមថបុព្វជ្ជមំ វិបស្សនំ ការយតោ មក្កោ
សញ្ញាយតិ សោ តំ មក្កំ អាសេវតិ ភាវេតិ ព-
ហុលីករោតិ តស្ស តំ មក្កំ អាសេវតោ កា-
រយតោ ពហុលីករោតោ សញ្ញាជនានិ បហីយន្តិ
អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

យុគនទ្ធវគ្គិ យុគនទ្ធវកថា

[៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ សម័យមួយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ
គង់នៅក្នុងយោសិតារាម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះអានន្ទ
មានអាយុ បានហៅពួកភិក្ខុថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
ទទួលស្តាប់ព្រះអានន្ទមានអាយុថា ករុណា អាវុសោ ។ ព្រះអានន្ទមាន
អាយុ បានពោលពាក្យនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ បព្វជិតណាមួយ
ទោះភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី ព្យាករអរហត្តក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិ ដោយមគ្គ ៤ សព្វ
គ្រប់ ឬដោយមគ្គទាំងនុ៎ះ មគ្គណាមួយ តើមគ្គទាំង ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។

ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនវិបស្សនាមាន
សមថៈជាប្រធាន កាលភិក្ខុនោះ ចម្រើនវិបស្សនាមានសមថៈជាប្រធាន
មគ្គរមែងកើតឡើង ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាសេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវ
មគ្គនោះ កាលភិក្ខុនោះ សេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គនោះ
ភិក្ខុនោះក៏លះបង់សញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

បុន ចបរំ អារុសោ ភិក្ខុ វិបស្សនាបុព្វដ្ឋមំ
 សមមំ ការេតិ តស្ស វិបស្សនាបុព្វដ្ឋមំ សមមំ ការ-
 យតោ មគ្គោ សញ្ញាយតិ ។ សោ តំ មក្កំ អាសេវតិ
 ការេតិ ពហុលីកោតិ តស្ស តំ មក្កំ អាសេវតោ
 ការយតោ ពហុលីកោតោ សញ្ញាជនាទិ បហីយន្តិ
 អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

បុន ចបរំ អារុសោ ភិក្ខុ សមថវិបស្សនំ
 យុគនន្ទំ^(១) ការេតិ តស្ស តំ សមថវិបស្សនំ យុគ-
 នន្ទំ ការយតោ មគ្គោ សញ្ញាយតិ សោ តំ មក្កំ
 អាសេវតិ ការេតិ ពហុលីកោតិ តស្ស តំ មក្កំ
 អាសេវតោ ការយតោ ពហុលីកោតោ សញ្ញា-
 ជនាទិ បហីយន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

បុន ចបរំ អារុសោ ភិក្ខុនោ ធម្មទ្ធច្វារិក្កហិ-
 តមានសំ^(២) ហោតិ សោ អារុសោ សមយោ យន្តិ
 ចិត្តំ អជ្ឈត្តញ្ញាវ សន្តិដ្ឋតិ សន្តិសីទតិ ឯកោទិ
 ហោតិ សមាទិយតិ តស្ស មគ្គោ សញ្ញាយតិ

---

១ ឱ. ម. យុគនន្ទំ ។ ២ ឱ. ម. ធម្មទ្ធច្វារិក្កហិតំ មានសំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុចម្រើនសមថៈ មាន
វិបស្សនាជាប្រធាន កាលភិក្ខុនោះ ចម្រើនសមថៈមានវិបស្សនាជាប្រធាន
មគ្គក៏កើតឡើង ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាសេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គ
នោះ កាលភិក្ខុនោះ សេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គនោះ ភិក្ខុនោះ
ក៏លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស ។

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នា
ជាគូគឺសមថៈនិងវិបស្សនា កាលភិក្ខុនោះចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ
គឺសមថៈ និងវិបស្សនានោះ មគ្គក៏កើតឡើង ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាសេព
ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គនោះ កាលភិក្ខុនោះសេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន
នូវមគ្គនោះ ភិក្ខុនោះក៏លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំង-
ឡាយក៏វិនាស ។

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុមានចិត្តមិនច្រួលច្រាល់
ដោយឧទ្ធច្នៈក្នុងធម៌ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ មានសម័យ ដែលចិត្តបិត
ល្អ តាំងនៅស៊ប់ ជាចិត្តខ្ពស់ឯក តាំងនៅមាំ មគ្គរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏កើតឡើង

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

សោ តំ មក្កំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីកោតិ
 តស្ស តំ មក្កំ អាសេវតោ ភាវយតោ ពហុលី-
 កោតោ សញ្ញោជនាទិ បហីយន្តិ អនុសយា
 ព្យន្តិហោន្តិ ។ យោ ហិ កោចិ អារុសោ ភិក្ខុ
 វា ភិក្ខុនី វា មម សន្តិកេ អរហត្តំ ព្យា-
 កោតិ សព្វសោ ឥមេហិ ចត្វហិ មក្កេហិ
 ឯតេសំ វា អញ្ញតវេនាទិ ។

[៦] កថំ សមថបុព្វដ្ឋមំ វិបស្សនំ ភាវេតិ ។
 នេក្ខម្បវសេន ចិត្តស្ស ឯកកត្តតា អវិក្ខេហោ សមាទិ តត្ថ
 ជាតេ ធម្មេ អនិច្ចតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា ទុក្ខ-
 តោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា អនត្តតោ អនុបស្សន-
 ដ្ឋេន វិបស្សនា ។ ឥតិ បបមំ សមថោ បច្ឆា វិបស្សនា
 តេន វុច្ចតិ សមថបុព្វដ្ឋមំ វិបស្សនំ ភាវេតិ^(១) ។

ភាវេតីតិ ចតស្សោ ការណ តត្ថ ជាតានំ ធម្មានំ
 អនតិវត្តនដ្ឋេន ការណ ឥន្ទ្រិយានំ ឯកវសដ្ឋេន ការណ
 តទុបករិយវាហនដ្ឋេន ការណ អាសេវនដ្ឋេន ការណ ។

---

១ ម. ភាវេតីតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាសេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គនោះ កាលភិក្ខុនោះ
សេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គនោះ ភិក្ខុនោះក៏លះសញ្ញាជនៈ
ទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
បព្វជិតណាមួយ ទោះភិក្ខុក្តី ភិក្ខុនីក្តី តែងព្យាករអរហត្តក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធ
ដោយមគ្គទាំង ៤ នេះ សព្វគ្រប់ ឬដោយមគ្គៈទាំងនុ៎ះ មគ្គណាមួយ ។

[៦] ភិក្ខុចម្រើនវិបស្សនា មានសមថៈជាប្រធាន តើដូចម្តេច ។
ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ មិនរាយមាយ ដោយអំណាចនៃនេក្ខម្មៈ
ឈ្មោះថាសមាធិ ឈ្មោះថាវិបស្សនា ដោយអត្ថថាឃើញរឿយ ។ ថាមិន
ទៀង ឈ្មោះថាវិបស្សនា ដោយអត្ថថាឃើញរឿយ ។ ថាជាទុក្ខ ឈ្មោះ
ថាវិបស្សនា ដោយអត្ថថាឃើញរឿយ ។ ថាមិនមែនខ្លួន នូវធម៌ទាំងឡាយ
ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ ។ សមថៈ (កើត) មុន វិបស្សនា (កើត)
ក្រោយ ហេតុនោះ លោកពោលថា ភិក្ខុចម្រើនវិបស្សនា មានសមថៈ
ជាប្រធាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ចម្រើន បានដល់ ការចម្រើន (ភាវនា) ៤ យ៉ាង គឺ ការចម្រើន
ដោយអត្ថថាមិនកន្លង នូវធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ ១
ការចម្រើន ដោយអត្ថថាមានរសតែមួយ នៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ១ ការចម្រើន
ដោយអត្ថថានាំទៅដោយវិរិយៈ ដ៏សមគួរដល់ឥន្ទ្រិយនោះ ១ ការចម្រើន
ដោយអត្ថថាឧស្សាហ៍សេព ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

មគ្គោ សញ្ញាយតីតិ កងំ មគ្គោ សញ្ញាយតិ
 ទស្សនដ្ឋេន សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គោ សញ្ញាយតិ អភិរោប-
 នដ្ឋេន សម្មាសង្ក្រេយ្យា មគ្គោ សញ្ញាយតិ បរិក្កហា-
 ដ្ឋេន សម្មារាថា មគ្គោ សញ្ញាយតិ សមុដ្ឋានដ្ឋេន
 សម្មាកម្មន្តោ មគ្គោ សញ្ញាយតិ រោទានដ្ឋេន
 សម្មាអាជីវោ មគ្គោ សញ្ញាយតិ បក្កហាដ្ឋេន
 សម្មារាយាមោ មគ្គោ សញ្ញាយតិ ឧបដ្ឋានដ្ឋេន
 សម្មាសតិ មគ្គោ សញ្ញាយតិ អវិក្ខេបដ្ឋេន សម្មា-
 សមាធិ មគ្គោ សញ្ញាយតិ វេរំ មគ្គោ សញ្ញាយតិ ។

សោ តំ មក្កំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីក-
 រោតីតិ អាសេវតីតិ កងំ អាសេវតិ ។ អារដ្ឋន្តោ
 អាសេវតិ ជានន្តោ អាសេវតិ បស្សន្តោ អាសេវតិ
 បច្ចុវេក្ខន្តោ អាសេវតិ ចិត្តំ អធិដ្ឋហន្តោ អាសេវតិ
 សន្ទាយ អធិមុច្ចន្តោ អាសេវតិ វិរិយំ បក្កណ្ណន្តោ
 អាសេវតិ សតី ឧបដ្ឋាបេន្តោ អាសេវតិ ចិត្តំ
 សមាទហន្តោ អាសេវតិ បញ្ញាយ បដានន្តោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សំណួរត្រង់ពាក្យថា មគ្គក៏កើតឡើង តើមគ្គកើតឡើង ដូចម្តេច
 មគ្គគឺសម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្តថាឃើញ កើតឡើង មគ្គគឺសម្មាសង្កប្បៈ
 ដោយអត្តថា លើកចិត្តឡើង (កាន់អារម្មណ៍) កើតឡើង មគ្គគឺ
 សម្មាវាចា ដោយអត្តថាកំណត់ កើតឡើង មគ្គគឺសម្មាកម្មន្តៈ ដោយ
 អត្តថាខ្លះខ្លែង កើតឡើង មគ្គគឺសម្មាអាជីវៈ ដោយអត្តថាផ្លូវផង
 កើតឡើង មគ្គគឺសម្មាវាយាមៈ ដោយអត្តថាផ្លង់ទុក កើតឡើង
 មគ្គគឺសម្មាសតិ ដោយអត្តថាប្រុង កើតឡើង មគ្គគឺសម្មាសមាធិ
 ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ កើតឡើង មគ្គកើតឡើង យ៉ាងនេះឯង ។

អធិប្បាយពាក្យថា ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាសេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន
 នូវមគ្គនោះ ត្រង់ពាក្យថា សេព តើសេពដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលនឹករំពឹងរក
 (នូវមគ្គ) ឈ្មោះថាសេព កាលដឹង ឈ្មោះថាសេព កាលឃើញ ឈ្មោះ
 ថាសេព កាលពិចារណា ឈ្មោះថាសេព កាលអធិដ្ឋាននូវចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាសេព កាលជឿស៊ប់ដោយសទ្ធា ឈ្មោះថាសេព កាលផ្តង់នូវព្យា-
 យាម ឈ្មោះថាសេព កាលប្រុងនូវស្មារតី ឈ្មោះថាសេព កាលតម្កល់
 ទុកនូវចិត្ត ឈ្មោះថាសេព កាលដឹងច្បាស់ដោយបញ្ញា ឈ្មោះថាសេព

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

អាសេវតិ អភិញ្ញេយ្យំ អភិជានន្តោ អាសេវតិ បរិ-
 ញ្ញេយ្យំ បរិជានន្តោ អាសេវតិ បហាតព្វំ បជហន្តោ
 អាសេវតិ កាវេតព្វំ កាវេន្តោ អាសេវតិ សច្ចិកាតព្វំ
 សច្ចិកវេន្តោ អាសេវតិ ឯវំ អាសេវតិ ។

កាវេតីតិ កេចំ កាវេតិ ។ អាវដ្ឋន្តោ កាវេតិ
 ជានន្តោ កាវេតិ បស្សន្តោ កាវេតិ បច្ចុវេក្ខន្តោ
 កាវេតិ ចិត្តំ អធិដ្ឋហន្តោ កាវេតិ សន្ទាយ អធិមុច្ច-
 ន្តោ កាវេតិ រិយំ បក្កណ្ណន្តោ កាវេតិ សតី ឧបដ្ឋា-
 មេន្តោ កាវេតិ ចិត្តំ សមាទហន្តោ កាវេតិ បញ្ញាយ
 បជានន្តោ កាវេតិ អភិញ្ញេយ្យំ អភិជានន្តោ កាវេតិ
 បរិញ្ញេយ្យំ បរិជានន្តោ កាវេតិ បហាតព្វំ បជហន្តោ
 កាវេតិ កាវេតព្វំ កាវេន្តោ កាវេតិ សច្ចិកាតព្វំ
 សច្ចិកវេន្តោ កាវេតិ ឯវំ កាវេតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

កាលដឹងចំពោះនូវធម៌ដែលគួរដឹង ឈ្មោះថាសេព កាលកំណត់ដឹងនូវ
 ធម៌ដែលគួរកំណត់ដឹង ឈ្មោះថាសេព កាលលះនូវធម៌ដែលគួរលះ
 ឈ្មោះថាសេព កាលចម្រើននូវធម៌ដែលគួរចម្រើន ឈ្មោះថាសេព ភិក្ខុ
 កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ឈ្មោះថាសេព
 ភិក្ខុសេព យ៉ាងនេះឯង ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ចម្រើន តើចម្រើនដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលនីករំពឹងរក
 ឈ្មោះថាចម្រើន កាលដឹង ឈ្មោះថាចម្រើន កាលឃើញ ឈ្មោះថាចម្រើន
 កាលពិចារណា ឈ្មោះថាចម្រើន កាលអធិដ្ឋាននូវចិត្ត ឈ្មោះថាចម្រើន
 កាលជឿស៊ប់ដោយសទ្ធា ឈ្មោះថាចម្រើន កាលផ្តងព្យាយាម ឈ្មោះថា
 ចម្រើន កាលប្រុងស្មារតី ឈ្មោះថាចម្រើន កាលតម្កល់ទុកនូវចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាចម្រើន កាលដឹងច្បាស់ដោយបញ្ញា ឈ្មោះថាចម្រើន កាលដឹងចំពោះនូវ
 ធម៌ដែលគួរដឹង ឈ្មោះថាចម្រើន កាលកំណត់ដឹងនូវធម៌ដែលគួរកំណត់ដឹង
 ឈ្មោះថាចម្រើន កាលលះនូវធម៌ដែលគួរលះ ឈ្មោះថាចម្រើន កាលចម្រើន
 នូវធម៌ដែលគួរចម្រើន ឈ្មោះថាចម្រើន កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ ដែល
 គួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ឈ្មោះថាចម្រើន ភិក្ខុចម្រើន យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ពហុលីកោភិក្ខុ កថំ ពហុលីកោភិក្ខុ ។ អារដ្ឋន្តោ
 ពហុលីកោភិក្ខុ ជានន្តោ ពហុលីកោភិក្ខុ បស្សន្តោ
 ពហុលីកោភិក្ខុ បច្ចុវេក្ខន្តោ ពហុលីកោភិក្ខុ ចិត្តំ អធិ-
 ជ្ជហន្តោ ពហុលីកោភិក្ខុ សន្ធាយ អធិមុច្ចន្តោ ពហុលី-
 កោភិក្ខុ វិរិយំ បក្កណ្ណន្តោ ពហុលីកោភិក្ខុ សតី ឧប-
 ដ្ឋាបេន្តោ ពហុលីកោភិក្ខុ ចិត្តំ សមាទហន្តោ ពហុលី-
 កោភិក្ខុ បញ្ញាយ បជានន្តោ ពហុលីកោភិក្ខុ អភិញ្ញេ-
 យ្យំ អភិជានន្តោ ពហុលីកោភិក្ខុ បរិញ្ញេយ្យំ បរិជា-
 នន្តោ ពហុលីកោភិក្ខុ បហាតព្វំ បជហន្តោ ពហុលី-
 កោភិក្ខុ ភាវេតព្វំ ភាវេន្តោ ពហុលីកោភិក្ខុ សច្ចិកាតព្វំ
 សច្ចិកោភិក្ខុ ពហុលីកោភិក្ខុ ឯវំ ពហុលីកោភិក្ខុ ។

តស្ស តំ មក្កំ អាសេវតោ ការយតោ ពហុ-
 លីកោភិក្ខុ សញ្ញោជនាទិ បហីយន្តិ អនុសយា
 ព្យន្តិហោន្តិក្ខុ កថំ សញ្ញោជនាទិ បហីយន្តិ អនុស-
 យា ព្យន្តិហោន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ធ្វើឲ្យច្រើន តើធ្វើឲ្យច្រើនដូចម្តេច ។ ភិក្ខុ
 កាលនីករំពឹងរក ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលដឹង ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន
 កាលឃើញ ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលពិចារណា ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន
 កាលអធិដ្ឋាននូវចិត្ត ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលជឿស៊ប់ដោយសទ្ធា
 ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលផ្តងព្យាយាម ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលប្រុង
 ស្មារតី ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលតម្កល់ទុកនូវចិត្ត ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យ
 ច្រើន កាលដឹងច្បាស់ដោយបញ្ញា ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលដឹងចំពោះ
 នូវធម៌ដែលគួរដឹង ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលកំណត់ដឹងនូវធម៌ដែល
 គួរកំណត់ដឹង ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលលះនូវធម៌ដែលគួរលះ ឈ្មោះ
 ថាធ្វើច្រើន កាលចម្រើននូវធម៌ដែលគួរចម្រើន ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន
 កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន
 ភិក្ខុធ្វើឲ្យច្រើន យ៉ាងនេះឯង ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា កាលភិក្ខុនោះ សេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គ
 នោះ ភិក្ខុនោះក៏លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស
 តើភិក្ខុលះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស ដូចម្តេច ។

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធវកថា

សោតាបត្តិមក្កេន សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា សីល-
 ពូតបរាមាសោ ឥមាទិ តីណិ សញ្ញាជនាទិ បហីយន្តិ
 ទិដ្ឋានុសយោ វិចិត្តិច្ឆានុសយោ ឥមេ ទ្វេ អនុសយា
 ព្យន្តិហោន្តិ ។

សកទាតាមិមក្កេន ឱទ្ធារិកំ កាមរាគសញ្ញា-
 ជនំ បដិយសញ្ញាជនំ ឥមាទិ ទ្វេ សញ្ញាជនាទិ
 បហីយន្តិ ឱទ្ធារិកោ កាមរាគានុសយោ បដិ-
 យានុសយោ ឥមេ ទ្វេ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

អនាតាមិមក្កេន អណុសហាគតំ កាមរាគសញ្ញា-
 ជនំ បដិយសញ្ញាជនំ ឥមាទិ ទ្វេ សញ្ញាជនាទិ បហី-
 យន្តិ អណុសហាគតោ កាមរាគានុសយោ បដិយានុ-
 សយោ ឥមេ ទ្វេ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

អរហត្តមក្កេន រូបរាគោ អរូបរាគោ មាណា
 ឧទ្ធចំ អវិជ្ជា ឥមាទិ បញ្ច សញ្ញាជនាទិ បហីយន្តិ
 មាណានុសយោ ភវរាគានុសយោ អវិជ្ជានុសយោ ឥមេ
 តយោ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ឯវំ សញ្ញាជនាទិ បហី-
 យន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

យុគនទ្ធវគ្គិ យុគនទ្ធកថា

ភិក្ខុលះសញ្ញោជនៈ ៣ នេះ គឺសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ចា សីលពូត-
បរាមាស អនុស័យ ២ នេះ គឺទិដ្ឋានុស័យ វិចិកិច្ចានុស័យ ក៏វិនាស
ដោយសោតាបត្តិមគ្គ ។

លះសញ្ញោជនៈ ២ នេះ គឺកាមរាគសញ្ញោជនៈ បដិយសញ្ញោជនៈ
ដ៏គ្រោតគ្រោត អនុស័យ ២ នេះ គឺកាមរាគានុស័យ បដិយានុស័យ
ដ៏គ្រោតគ្រោត ក៏វិនាស ដោយសកទាតាមិមគ្គ ។

លះសញ្ញោជនៈ ២ នេះ គឺកាមរាគសញ្ញោជនៈ បដិយសញ្ញោជនៈ
ដ៏ល្អិត អនុស័យ ២ នេះ គឺកាមរាគានុស័យ បដិយានុស័យ ដ៏ល្អិត
ក៏វិនាស ដោយអនាតាមិមគ្គ ។

លះសញ្ញោជនៈ ៥ នេះ គឺរូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ អវិជ្ជា
អនុស័យ ៣ នេះ គឺមានានុស័យ ភវរាគានុស័យ អវិជ្ជានុស័យ ក៏វិនាស
ដោយអរហត្តមគ្គ ភិក្ខុលះសញ្ញោជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយ
ក៏វិនាស យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[៧] អព្យាបាទវសេន ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិ-
 ក្ខេតោ សមាធិ អាណោកសញ្ញាវសេន ចិត្តស្ស
 ឯកក្កតា អវិក្ខេតោ សមាធិ ។ បេ ។ បដិទិស្សត្តា-
 នុបស្សី អស្សាសវសេន... បដិទិស្សត្តានុបស្សី បស្សា-
 សវសេន ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខេតោ សមាធិ
 តត្ថ ជាតេ ធម្មេ អនិច្ចតោ អនុបស្សនដ្ឋេន
 វិបស្សនា ទុក្ខតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា
 អនត្តតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា ។ ឥតិ បបមំ
 សមថោ បច្ឆា វិបស្សនា តេន វុច្ចតិ សមថបុព្វ-
 ជ្ជមំ វិបស្សនំ ការេតិ ។

ការេតីតិ ចតស្សោ ការេនា តត្ថ ជាតានំ ធម្មានំ
 អនតិវត្តនដ្ឋេន ការេនា ឥន្ទ្រិយានំ ឯករសដ្ឋេន ការេនា
 តនុបករិយវាហនដ្ឋេន ការេនា អាសេវនដ្ឋេន ការេនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[៧] ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ មិនរាយមាយ ដោយអំណាច ឥតព្យាបាទ ឈ្មោះថាសមាធិ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ មិនរាយ មាយ ដោយអំណាចនៃការសម្គាល់ពន្លឺ ឈ្មោះថាសមាធិ ។ បេ ។ ភាព នៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ មិនរាយមាយ ដោយអំណាចនៃដង្ហើមចេញ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញរឿយ ។ ក្នុងការរលាស់ខ្លួនចេញ... ដោយអំណាច នៃដង្ហើមចូល របស់បុគ្គលអ្នកឃើញរឿយ ។ ក្នុងការរលាស់ខ្លួនចេញ ឈ្មោះថាសមាធិ ឈ្មោះថាវិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ថាមិន ទៀង ឈ្មោះថាវិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ថាជាទុក្ខ ឈ្មោះថា វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ថាមិនមែនខ្លួន នូវធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ សមថៈ (កើត) មុន វិបស្សនា (កើត) ក្រោយ ហេតុនោះ លោកពោលថា ភិក្ខុចម្រើនវិបស្សនាមានសមថៈជាប្រធាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ចម្រើន បានដល់ការចម្រើន (ភាវនា) ៤ យ៉ាង គឺការចម្រើន ដោយអត្តថាមិនកន្លងនូវធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ ១ ការ ចម្រើន ដោយអត្តថាមានរសតែមួយនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ១ ការចម្រើន ដោយអត្តថានាំទៅដោយវិរិយៈដ៏សមគួរដល់ឥន្ទ្រិយនោះ ១ ការចម្រើន ដោយអត្តថាឧស្សាហ៍សេព ១ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

មក្កោ សញ្ញាយតីតិ កថំ មក្កោ សញ្ញាយតិ ។
 ទស្សនដ្ឋេន សម្មាទិដ្ឋិ មក្កោ សញ្ញាយតិ អភិ-
 រោបនដ្ឋេន សម្មាសង្កហ្មោ មក្កោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។
 អវិក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាធិ មក្កោ សញ្ញាយតិ
 ឯវំ មក្កោ សញ្ញាយតិ ។

សោ តំ មក្កំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតីតិ
 អាសេវតីតិ កថំ អាសេវតិ ។ អារដ្ឋន្តោ អាសេវតិ
 ជានន្តោ អាសេវតិ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិករោ-
 ន្តោ អាសេវតិ ឯវំ អាសេវតិ ។

ភាវេតីតិ កថំ ភាវេតិ ។ អារដ្ឋន្តោ ភាវេតិ
 ជានន្តោ ភាវេតិ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិករោន្តោ
 ភាវេតិ ឯវំ ភាវេតិ ។

ពហុលីករោតីតិ កថំ ពហុលីករោតិ ។
 អារដ្ឋន្តោ ពហុលីករោតិ ជានន្តោ ពហុលីករោតិ
 ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វំ សច្ចិករោន្តោ ពហុលីករោតិ
 ឯវំ ពហុលីករោតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

សំណួរត្រង់ពាក្យថា មគ្គក៏កើតឡើង តើមគ្គកើតឡើង ដូចម្តេច ។
មគ្គគឺសម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្តថាឃើញ កើតឡើង មគ្គគឺសម្មាសង្កប្បៈ ដោយ
អត្តថាលើកចិត្តឡើង (កាន់អារម្មណ៍) កើតឡើង ។ បេ ។ មគ្គគឺសម្មាស-
មាធិ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ កើតឡើង មគ្គកើតឡើង យ៉ាងនេះឯង ។

អធិប្បាយពាក្យថា ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាសេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវមគ្គ
នោះ ត្រង់ពាក្យថា សេព តើសេពដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលនីករំពឹងរក
ឈ្មោះថាសេព កាលដឹង ឈ្មោះថាសេព ។ បេ ។ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ឈ្មោះថាសេព ភិក្ខុសេព យ៉ាងនេះឯង ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ចម្រើន តើចម្រើន ដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលនីករំពឹងរក
(នូវមគ្គ) ឈ្មោះថាចម្រើន កាលដឹង ឈ្មោះថាចម្រើន ។ បេ ។ កាល
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ឈ្មោះថាចម្រើន ភិក្ខុ
ចម្រើន យ៉ាងនេះឯង ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ធ្វើឲ្យច្រើន តើធ្វើឲ្យច្រើនដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាល
នីករំពឹង (នូវមគ្គ) ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលដឹង ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន
។ បេ ។ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ឈ្មោះ
ថាធ្វើឲ្យច្រើន ភិក្ខុធ្វើឲ្យច្រើន យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

តស្ស តំ មក្កំ អាសេវតោ ការយតោ ពហុ-
លីករោតោ សញ្ញាជនានិ បហីយន្តិ អនុសយា
ព្យន្តិហោន្តិ កងំ សញ្ញាជនានិ បហីយន្តិ អនុ-
សយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

សោតាបត្តិមក្កេន សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា សី-
លព្វតបរាមាសោ ឥមាទិ តីណិ សញ្ញាជនានិ
បហីយន្តិ ទិដ្ឋានុសយោ វិចិត្តិច្ឆានុសយោ ឥមេ
ទ្វេ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

សកទាតាមិមក្កេន ឱទ្ធារិកំ កាមរាតសញ្ញា-
ជនំ បដិយសញ្ញាជនំ ឥមាទិ ទ្វេ សញ្ញាជនានិ
បហីយន្តិ ឱទ្ធារិកោ កាមរាតានុសយោ បដិយានុ-
សយោ ឥមេ ទ្វេ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

អនាតាមិមក្កេន អណុសហាតតំ កាមរាតសញ្ញា-
ជនំ បដិយសញ្ញាជនំ ឥមាទិ ទ្វេ សញ្ញាជនានិ
បហីយន្តិ អណុសហាតតោ កាមរាតានុសយោ ប-
ដិយានុសយោ ឥមេ ទ្វេ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុទ្រ

សំណួរត្រង់ពាក្យថា កាលភិក្ខុនោះ សេព ចម្រើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវ
មគ្គនោះ ភិក្ខុនោះ ក៏លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយ
ក៏វិនាស តើភិក្ខុលះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស
ដូចម្តេចខ្លះ ។

ភិក្ខុលះសញ្ញាជនៈ ៣ នេះ គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្រា
សីលពូតបរាមាស ដោយសោតាបត្តិមគ្គ អនុស័យ ២ នេះ គឺ ទិដ្ឋា-
នុស័យ វិចិត្រានុស័យ ក៏វិនាស ។

ភិក្ខុលះសញ្ញាជនៈ ២ នេះ គឺកាមរាគសញ្ញាជនៈ បដិយសញ្ញា-
ជនៈ ដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយសកទាតាមិមគ្គ អនុស័យ ២ នេះ គឺ
កាមរាគានុស័យ បដិយានុស័យ ដ៏គ្រោតគ្រោត ក៏វិនាស ។

ភិក្ខុលះសញ្ញាជនៈ ២ នេះ គឺ កាមរាគសញ្ញាជនៈ បដិយ-
សញ្ញាជនៈ ដ៏ល្អិត ដោយអនាតាមិមគ្គ អនុស័យ ២ នេះ គឺ កាមរា-
គានុស័យ បដិយានុស័យ ដ៏ល្អិត ក៏វិនាស ។

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

អរហត្តមក្កេន រូបរាគោ អរូបរាគោ មាណោ ឧទ្ធច្ចំ
 អវិជ្ជា ឥមាទិ បញ្ច សញ្ញាជនាទិ បហីយន្តិ មាណុ-
 សយោ កររាគានុសយោ អវិជ្ជានុសយោ ឥមេ តយោ
 អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ឯវំ សញ្ញាជនាទិ បហីយន្តិ
 អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ឯវំ សមថបុព្វដ្ឋមំ វិបស្សនំ
 កាវេតិ ។

[៨] កថំ វិបស្សនាបុព្វដ្ឋមំ សមថំ កាវេតិ ។
 អនិច្ចតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា ទុក្ខតោ អ-
 នុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា អនត្តតោ អនុបស្សនដ្ឋេន
 វិបស្សនា តត្ថ ជាតានំ ធម្មានំ ច វោស្សក្ការម្មណាតា
 ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខេហោ សមាទិ ឥតិ បឋមំ
 វិបស្សនា បច្ឆា សមថោ តេន វុច្ចតិ វិបស្សនាបុព្វដ្ឋមំ
 សមថំ កាវេតិ ។

កាវេតីតិ ចតស្សោ ការវា ។ បេ ។ អាសេវនដ្ឋេន
 ការវា ។ បេ ។ មក្កោ សញ្ញាយតីតិ កថំ មក្កោ
 សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ មក្កោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

ភិក្ខុលះសញ្ញាជនៈ ៥ នេះ គឺ រូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ អវិជ្ជា ដោយអរហត្តមគ្គ អនុស័យ ៣ នេះ គឺ មានានុស័យ ភវរាគានុស័យ អវិជ្ជានុស័យ ក៏វិនាស ភិក្ខុ លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយ ក៏វិនាស យ៉ាងនេះ ភិក្ខុចម្រើនវិបស្សនា មានសមថៈ ជាប្រធាន យ៉ាងនេះឯង ។

[៨] ភិក្ខុចម្រើនសមថៈ មានវិបស្សនាជាប្រធាន តើដូចម្តេច ។ វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ថាមិនទៀង វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ថាជាទុក្ខ វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ថាមិនមែនខ្លួន មួយទៀត ភាពនៃធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិ នោះ មានអារម្មណ៍គួរលះ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ ឈ្មោះថាសមាធិ វិបស្សនា (កើត) មុន សមថៈ (កើត) ក្រោយ ហេតុនោះ លោកពោលថា ភិក្ខុចម្រើនសមថៈ មានវិបស្សនា ជាប្រធាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ចម្រើន បានដល់ការចម្រើន ៤ យ៉ាង ។ បេ ។ ការចម្រើន ដោយអត្តថាឧស្សាហ៍សេព ។ បេ ។ សំណួរត្រង់ពាក្យថា មគ្គកើតឡើង តើមគ្គកើតឡើង ដូចម្តេច ។ បេ ។ មគ្គកើតឡើង យ៉ាងនេះ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឯវំ សញ្ញាជនាទិ បហីយន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។
 រូបំ អនិច្ចតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា រូបំ ទុក្ខតោ
 អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា រូបំ អនត្តតោ
 អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា តត្ថ ជាតានំ ធម្មានំ
 ច វោស្សក្ការម្មណាតា ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខេ-
 ហោ សមាទិ ឥតិ បបមំ វិបស្សនា បច្ឆា សមថោ
 តេន រុច្ចតិ វិបស្សនាបុព្វដ្ឋមំ សមមំ ភាវេតិ ។

ភាវេតីតិ ចតស្សោ ការណា ។ បេ ។ អាសេវនដ្ឋេន
 ការណា ។ បេ ។ មក្កោ សញ្ញាយតីតិ ។ បេ ។ ឯវំ មក្កោ
 សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ សញ្ញាជនាទិ បហីយន្តិ
 អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។ វេទនំ សញ្ញំ សដ្ឋារេ វិញ្ញា-
 ណំ ចក្កំ ។ បេ ។ ជរាមរណំ អនិច្ចតោ អនុបស្ស-
 នដ្ឋេន វិបស្សនា ជរាមរណំ ទុក្ខតោ ។ បេ ។
 អនត្តតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា តត្ថ ជាតានំ
 ធម្មានំ ច វោស្សក្ការម្មណាតា ចិត្តស្ស ឯកក្កតា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុត្ត

ភិក្ខុនោះក៏លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស យ៉ាង
 នេះ ។ វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ នូវរូប ថាមិនទៀង
 វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ នូវរូប ថាជាទុក្ខ វិបស្សនា
 ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ នូវរូប ថាមិនមែនខ្លួន មួយទៀត ភាពនៃ
 ធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ មានអារម្មណ៍គួរលះ ភាព
 នៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ ឈ្មោះថាសមាធិ វិប-
 ស្សនា (កើត) មុន សមថៈ (កើត) ក្រោយ ហេតុនោះ លោកពោល
 ថា ភិក្ខុចម្រើនសមថៈ មានវិបស្សនាជាប្រធាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ចម្រើន បានដល់ការចម្រើន ៤ យ៉ាង ។ បេ ។ ការចម្រើន
 ដោយអត្តថាឧស្សាហ៍សេព ។ បេ ។ សំណួរត្រង់ពាក្យថា មគ្គ កើតឡើង
 ។ បេ ។ មគ្គកើតឡើងយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះក៏លះសញ្ញាជនៈទាំង-
 ឡាយ អនុស័យទាំងឡាយ ក៏វិនាស ។ វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញ
 រឿយ ។ នូវវេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ចក្ខុ ។ បេ ។ នូវជរាមរណៈ
 ថាមិនទៀង វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ នូវជរាមរណៈ ថា
 ជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាមិនមែនខ្លួន មួយទៀត ភាពនៃធម៌ទាំងឡាយ ដែល
 កើតក្នុងសមាធិនោះ មានអារម្មណ៍គួរលះ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

អវិក្ខេបោ សមាធិ ឥតិ បបមំ វិបស្សនា បច្ឆា ស-
មថោ តេន វុច្ចតិ វិបស្សនាបុព្វង្គមំ សមមំ ភាវេតិ ។

ភាវេតីតិ ចតស្សោ ការណា ។ បេ ។ សញ្ញាយ-
តីតិ កថំ មក្កោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ មក្កោ
សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ សញ្ញាជនានិ បហីយន្តិ
អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ឯវំ វិបស្សនាបុព្វង្គមំ សមមំ
ភាវេតិ ។

[៩] កថំ សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធិ ភាវេតិ ។
សោឡសហិ អាគារេហិ សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធិ
ភាវេតិ អារម្មណដ្ឋេន កោចរដ្ឋេន បហានដ្ឋេន
បរិច្ចាកដ្ឋេន វុជ្ជានដ្ឋេន វិវិដ្ឋេនដ្ឋេន សន្តដ្ឋេន
បណ្ឌិតដ្ឋេន វិមុត្តដ្ឋេន អនាសវដ្ឋេន តរណដ្ឋេន
អនិមិត្តដ្ឋេន អប្បណិហិតដ្ឋេន សុញ្ញដ្ឋេន ឯករ-
សដ្ឋេន អនតិវត្តនដ្ឋេន យុគនទ្ធិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

ការមិនរាយមាយ ឈ្មោះថាសមាធិ វិបស្សនា (កើត) មុន សមថៈ
(កើត) ក្រោយ ហេតុនោះ លោកពោលថា ភិក្ខុចម្រើនសមថៈ មាន
វិបស្សនាជាប្រធាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ចម្រើន បានដល់ការចម្រើន ២ យ៉ាង ។ បេ ។ សំណួរត្រង់ពាក្យ
ថា មគ្គកើតឡើង តើមគ្គកើតឡើងដូចម្តេច ។ បេ ។ មគ្គកើតឡើងយ៉ាង
នេះ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះក៏លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយ ក៏
វិនាសយ៉ាងនេះ ភិក្ខុចម្រើនសមថៈមានវិបស្សនាជាប្រធាន យ៉ាងនេះឯង ។

[៧] ភិក្ខុចម្រើនធម៌ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា តើដូច
ម្តេច ។ ភិក្ខុចម្រើនធម៌ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអាការ
១៦ គឺដោយអត្តថាជាអារម្មណ៍ ១ ដោយអត្តថាជាគោចរ ១ ដោយអត្តថា
លះបង់ ១ ដោយអត្តថាលះស្រឡះ ១ ដោយអត្តថាចេញ ១ ដោយអត្តថា
ប្រែត្រឡប់ ១ ដោយអត្តថាស្ងប់ ១ ដោយអត្តថាឧត្តម ១ ដោយអត្តថារួច
ស្រឡះ ១ ដោយអត្តថាមិនមានអាសវៈ ១ ដោយអត្តថាធ្ងន់ ១ ដោយអត្ត
ថាមិនមាននិមិត្ត ១ ដោយអត្តថាមិនមានទីតម្កល់ ១ ដោយអត្តថាសូន្យ ១
ដោយអត្តថាមានរសតែមួយ ១ ដោយអត្តថាមិនកន្លងជាប់គ្នាជាគូនឹងគ្នា។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កថំ អារម្មណាដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
 ភាវេតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ បជហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិ-
 ក្ខេហោ សមាធិ និរោធារម្មណោ អវិជ្ជំ បជហតោ
 អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា និរោធារម្មណា ឥតិ
 អារម្មណាដ្ឋេន សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ
 យុកនទ្ធា ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តិ តេន វុច្ចតិ
 អារម្មណាដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ ភាវេតិ ។

ភាវេតីតិ ចតស្សោ ការណា ។ បេ ។ អាសេវ-
 នដ្ឋេន ការណា ។ បេ ។ មក្កោ សញ្ញាយតីតិ កថំ
 មក្កោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ មក្កោ សញ្ញាយតិ
 ឯវំ សញ្ញាជនាធិ បហីយន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោ-
 ន្តិ ឯវំ អារម្មណាដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
 ភាវេតិ ។

កថំ កោចរដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
 ភាវេតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ បជហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខេ-
 ហោ សមាធិ និរោធាកោចរោ អវិជ្ជំ បជហតោ អនុប-
 ស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា និរោធាកោចរា ឥតិ កោចរដ្ឋេន

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាជាអារម្មណ៍ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះខុទ្ធច្នះ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ មាននិរោធជាអារម្មណ៍ កាលបុគ្គលលះអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ក៏មាននិរោធជាអារម្មណ៍ដែរ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាជាអារម្មណ៍ ជាគុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាជាអារម្មណ៍ ។

ពាក្យថា ចម្រើន បានដល់ការចម្រើន ៤ យ៉ាង ។ បេ ។ ការចម្រើន ដោយអត្តថា ឧស្សាហ៍សេព ។ បេ ។ សំណួរត្រង់ពាក្យថា មគ្គកើតឡើង តើមគ្គកើតឡើង ដូចម្តេច ។ បេ ។ មគ្គកើតឡើង យ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះលះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស យ៉ាងនេះ ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាជាអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះឯង ។

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាជាគោចរ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះខុទ្ធច្នះ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គលលះអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ក៏មាននិរោធជាគោចរដែរ

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុគនទ្ធា ហោន្តិ
អញ្ញមញ្ញំ ឆាតិវត្តន្តិ តេន វុច្ចតិ កោចរដ្ឋេន សមថ-
វិបស្សនំ យុគនទ្ធិ កាវេតិ ។

[១០] កថំ បហានដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុគន-
ទ្ធិ កាវេតិ ។ ឧទ្ធចូសហកតត្តិលេសេ ច ខន្ទេ
ច បជហតោ ចិត្តស្ស ឯកកុតា អវិក្ខេបោ
សមាធិ និរោធកោចរោ អវិជ្ជាសហកតត្តិលេសេ ច
ខន្ទេ ច បជហតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា
និរោធកោចរោ ឥតិ បហានដ្ឋេន សមថវិបស្សនា
ឯករសា ហោន្តិ យុគនទ្ធា ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ
ឆាតិវត្តន្តិ តេន វុច្ចតិ បហានដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ
យុគនទ្ធិ កាវេតិ ។

កថំ បរិច្ចាតដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធិ កា-
វេតិ ។ ឧទ្ធចូសហកតត្តិលេសេ ច ខន្ទេ ច បរិច្ចេជតោ
ចិត្តស្ស ឯកកុតា អវិក្ខេបោ សមាធិ និរោធកោចរោ
អវិជ្ជាសហកតត្តិលេសេ ច ខន្ទេ ច បរិច្ចេជតោ អនុ-
បស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា និរោធកោចរោ ឥតិ បរិច្ចាតដ្ឋេន

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាជាគោចរ ជាគុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិង វិបស្សនា ដោយអត្តថាជាគោចរ ។

[១០] ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាលះបង់ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះនូវកិលេសដែលច្រឡំ ដោយឧទ្ធច្នៈផង នូវខន្ធផង ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិន រាយមាយ គឺសមាធិ មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គលលះនូវកិលេស ដែលច្រឡំដោយអវិជ្ជាផង នូវខន្ធផង វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញ រឿយ ។ ក៏មាននិរោធជាគោចរដែរ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថា លះបង់ ជាគុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាលះបង់ ។

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយ អត្តថាលះស្រឡះ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះស្រឡះ នូវកិលេស ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្នៈផង នូវខន្ធផង ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែ មួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គល លះស្រឡះ នូវកិលេសដែលច្រឡំ ដោយអវិជ្ជាផង នូវខន្ធផង វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ក៏មាននិរោធជាគោចរដែរ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុកនទ្ធា ហោន្តិ
អញ្ញមញ្ញំ ណតិវត្តន្តីតិ តេន វុច្ចតិ បរិច្ចាគដ្ឋេន សម-
ថវិបស្សនំ យុកនទ្ធី កាវេតិ ។

កថំ វុដ្ឋានដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធី កា-
វេតិ ។ ឧទ្ធចូសហកតត្តិលេសេហិ ច ខន្ទេហិ ច
វុដ្ឋហតោ ចិត្តស្ស ឯកកុតា អវិក្ខេហោ សមាធិ
និរោធតោចរោ អវិជ្ជាសហកតត្តិលេសេហិ ច ខន្ទេ-
ហិ ច វុដ្ឋហតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា និរោធតោ-
ចរោ ឥតិ វុដ្ឋានដ្ឋេន សមថវិបស្សនា ឯករសា
ហោន្តិ យុកនទ្ធា ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ ណតិវត្តន្តីតិ តេន
វុច្ចតិ វុដ្ឋានដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធី កាវេតិ ។

កថំ វិវដ្តនដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធី
កាវេតិ ។ ឧទ្ធចូសហកតត្តិលេសេហិ ច ខន្ទេហិ
ច វិវដ្តតោ ចិត្តស្ស ឯកកុតា អវិក្ខេហោ
សមាធិ និរោធតោចរោ អវិជ្ជាសហកតត្តិលេ-
សេហិ ច ខន្ទេហិ ច វិវដ្តតោ អនុបស្សន-
ដ្ឋេន វិបស្សនា និរោធតោចរោ ឥតិ វិវដ្តនដ្ឋេន

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាលៈស្រឡះ ជាគុណជាតិមានរសតែ មួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះ ហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាលៈស្រឡះ ។

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថា ចេញ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលចេញចាកកិលេសដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង ចាកខន្ធផង ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គលចេញចាកកិលេសដែលច្រឡំ ដោយអវិជ្ជាផង ចាកខន្ធផង វិបស្សនា ដោយអត្តថាយើញរឿយ ។ ក៏មាននិរោធជាគោចរដែរ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាចេញ ជា គុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយ ប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ដែល ជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាចេញ ។

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយ អត្តថាប្រែត្រឡប់ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលប្រែត្រឡប់ចាកកិលេស ដែលច្រឡំ ដោយឧទ្ធច្ចៈផង ចាកខន្ធផង ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍ តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ មាននិរោធជាគោចរ កាល បុគ្គលប្រែត្រឡប់ ចាកកិលេសដែលច្រឡំ ដោយអវិជ្ជាផង ចាកខន្ធ ផង វិបស្សនា ដោយអត្តថាយើញរឿយ ។ ក៏មាននិរោធជាគោចរដែរ

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុគនទ្ធា ហោន្តិ
អញ្ញមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តីតិ តេន វុច្ចតិ វិវដ្តនដ្ឋេន
សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធិំ ភាវេតិ ។

[១១] កថំ សន្តដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធិំ
ភាវេតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ បជហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា
អវិក្ខោចោ សមាធិ សន្តោ ហោតិ និរោធកោច-
រោ អវិជ្ជំ បជហតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា
សន្តា ហោតិ និរោធកោចរា ឥតិ សន្តដ្ឋេន
សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុគនទ្ធា ហោន្តិ
អញ្ញមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តីតិ តេន វុច្ចតិ សន្តដ្ឋេន
សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធិំ ភាវេតិ ។

កថំ បណ្ឌិតដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធិំ
ភាវេតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ បជហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា
អវិក្ខោចោ សមាធិ បណ្ឌិតោ ហោតិ និរោធកោ-
ចរោ អវិជ្ជំ បជហតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា
បណ្ឌិតា ហោតិ និរោធកោចរា ឥតិ បណ្ឌិតដ្ឋេន

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថាប្រែត្រឡប់ ជាគុណជាតិមានរសតែ មួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះ ហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថាប្រែត្រឡប់ ។

[១១] ភិក្ខុចម្រើនធម៌ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយ អត្ថថាល្អិត តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះឧទ្ធច្នៈ ភាពនៃចិត្តមាន អារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌ដ៏ល្អិត មាននិរោធជា គោចរ កាលបុគ្គលលះអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្ថថាយើញរឿយ ។ ក៏ជាគុណជាតិដ៏ល្អិត មាននិរោធជាគោចរដែរ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយ អត្ថថាល្អិត ជាគុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថាល្អិត ។

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយ អត្ថថាឧត្តម តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះឧទ្ធច្នៈ ភាពនៃចិត្ត មានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌ដ៏ឧត្តម មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គលលះអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្ថថា យើញរឿយ ។ ក៏ជាគុណជាតិ ដ៏ឧត្តម មាននិរោធជាគោចរដែរ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុគនទ្ធា ហោន្តិ
អញ្ញមញ្ញំ ណតិវត្តន្តីតិ តេន វុច្ចតិ បណ្ឌិតជ្ជេន
សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធី កាវេតិ ។

កថំ វិមុត្តជ្ជេន សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធី កា-
វេតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ បដហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិ-
ក្ខេហោ សមាធិ វិមុត្តោ ហោតិ និរោធកោចរោ
អវិជ្ជំ បដហតោ អនុបស្សនជ្ជេន វិបស្សនា វិមុត្តា
ហោតិ និរោធកោចរោ ឥតិ រាគវិរាតា ចេតោវិមុត្តិ
អវិជ្ជាវិរាតា បញ្ញាវិមុត្តិ ឥតិ វិមុត្តជ្ជេន សមថ-
វិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុគនទ្ធា ហោន្តិ
អញ្ញមញ្ញំ ណតិវត្តន្តីតិ តេន វុច្ចតិ វិមុត្តជ្ជេន សមថ-
វិបស្សនំ យុគនទ្ធី កាវេតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាឧត្តម ជាគុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិង វិបស្សនា ដោយអត្តថាឧត្តម ។

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយ អត្តថារួចស្រឡះ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះនូវខុទ្ធច្នះ ភាពនៃចិត្ត មានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌រួចស្រឡះ មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គលលះនូវអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្តថា ឃើញរឿយ ។ ក៏ជាគុណជាតិរួចស្រឡះ មាននិរោធជាគោចរដែរ បន្ទាប់មក ចេតោវិមុត្តិ ព្រោះការរសាយចេញចាករាគៈ បញ្ញាវិមុត្តិ ព្រោះការរសាយចេញចាកអវិជ្ជា (ក៏កើតមាន) សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថារួចស្រឡះ ជាគុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិន កន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើប ពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថារួចស្រឡះ ។

យុគនទ្ធិវគ្គេ យុគនទ្ធិកថា

[១២] កថំ អនាសវដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ
 យុគនទ្ធិំ ភាវេតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ បជហតោ ចិត្តស្ស
 ឯកក្កតា អវិក្ខេចោ សមាធិ កាមាសវេន អនា-
 សវោ ហោតិ និរោធកោចរោ អវិជ្ជំ បជហតោ
 អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា អវិជ្ជាសវេន អនាសវា
 ហោតិ និរោធកោចរោ ឥតិ អនាសវដ្ឋេន សមថ-
 វិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុគនទ្ធា ហោន្តិ
 អញ្ញមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តីតិ តេន វុច្ចតិ អនាសវដ្ឋេន
 សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធិំ ភាវេតិ ។

កថំ តរណដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធិំ ភា-
 វេតិ ។ ឧទ្ធច្ចសហកតក្កិលេសេហិ ច ខន្ទេហិ ច
 តរតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខេចោ សមាធិ និរោធកោ-
 ចរោ អវិជ្ជាសហកតក្កិលេសេហិ ច ខន្ទេហិ ច
 តរតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា និរោធកោចរោ
 ឥតិ តរណដ្ឋេន សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោតិ
 យុគនទ្ធា ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តីតិ តេន វុច្ចតិ
 តរណដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធិំ ភាវេតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

[១២] ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាមិនមានអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះនូវឧទ្ធច្ចៈ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌មិន មានអាសវៈដោយកាមាសវៈ មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គលលះអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្តថា ឃើញរឿយ ។ ក៏ជាគុណជាតិមិនមានអាសវៈ ដោយអវិជ្ជាសវៈ មាននិរោធជាគោចរដែរ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយ អត្តថា មិនមានអាសវៈ ជាគុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិន កន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើប ពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាមិនមានអាសវៈ ។

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយ អត្តថាឆ្លង តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលឆ្លងចាកកិលេស ដែលច្រឡំដោយ ឧទ្ធច្ចៈផង ចាកខន្ធផង ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយ មាយ គឺសមាធិ មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គលឆ្លង ចាកកិលេស ដែលច្រឡំដោយអវិជ្ជាផង ចាកខន្ធផង វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញ រឿយ ។ ក៏មាននិរោធជាគោចរដែរ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថា ឆ្លង ជាគុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើន ធម៌ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាឆ្លង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កថំ អនិមិត្តដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
 ការេតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ បជហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិ-
 ក្ខេហោ សមាធិ សព្វនិមិត្តេហិ អនិមិត្តោ ហោតិ
 និរោធកោចរោ អវិជ្ជំ បជហតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិប-
 ស្សនា សព្វនិមិត្តេហិ អនិមិត្តា ហោតិ និរោធកោ-
 ចរោ ឥតិ អនិមិត្តដ្ឋេន សមថវិបស្សនា ឯករសា
 ហោន្តិ យុកនទ្ធា ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តិតិ
 តេន វុច្ចតិ អនិមិត្តដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
 ការេតិ ។

កថំ អប្បណិហិតដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
 ការេតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ បជហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា
 អវិក្ខេហោ សមាធិ សព្វប្បណិដីហិ អប្បណិ-
 ហិតោ ហោតិ និរោធកោចរោ អវិជ្ជំ បជហតោ
 អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា សព្វប្បណិដីហិ អប្ប-
 ណិហិតា ហោតិ និរោធកោចរោ ឥតិ អប្បណិ-
 ហិតដ្ឋេន សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុកនទ្ធា
 ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តិតិ តេន វុច្ចតិ អប្ប-
 ណិហិតដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ ការេតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថា មិនមាននិមិត្ត តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះនូវឧទ្ធច្នៈ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌មិនមាននិមិត្តដោយនិមិត្តទាំងពួង មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គលលះអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្ថថាឃើញរឿយ ។ ក៏ជាគុណជាតិមិនមាននិមិត្ត ដោយនិមិត្តទាំងពួង មាននិរោធជាគោចរដែរ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថាមិនមាននិមិត្ត ជាគុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថាមិនមាននិមិត្ត ។

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថាមិនមានទីតម្កល់ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះនូវឧទ្ធច្នៈ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌មិនមានទីតម្កល់ដោយទីតម្កល់ទាំងពួង មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គលលះនូវអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្ថថាឃើញរឿយ ។ ក៏ជាគុណជាតិមិនមានទីតម្កល់ដោយទីតម្កល់ទាំងពួង មាននិរោធជាគោចរដែរ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថាមិនមានទីតម្កល់ ជាគុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថាមិនមានទីតម្កល់ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

កងំ សុញ្ញតដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុគនទ្ធា
 ភាវេតិ ។ ឧទ្ធចំ បជហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិ-
 ក្ខេហោ សមាធិ សព្វាភិទិវេសេហិ សុញ្ញា ហោតិ
 ទិរោធតោចរោ អវិជ្ជំ បជហតោ អនុបស្សនដ្ឋេន
 វិបស្សនា សព្វាភិទិវេសេហិ សុញ្ញា ហោតិ ទិរោធតោ-
 ចរោ ឥតិ សុញ្ញតដ្ឋេន សមថវិបស្សនា ឯក-
 រសា ហោន្តិ យុគនទ្ធា ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ ធាតិ-
 វត្តន្តីតិ តេន វុច្ចតិ សុញ្ញតដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ
 យុគនទ្ធា ភាវេតិ ។

ភាវេតីតិ ចតស្សោ ការណ តត្ថ ជាតានំ ធម្មានំ
 អនតិវត្តនដ្ឋេន ការណ ឥន្ទ្រិយានំ ឯករសដ្ឋេន កា-
 រណ តនុបករិយវាហនដ្ឋេន ការណ អាសេវនដ្ឋេន
 ការណ ។ បេ ។ មក្កោ សញ្ញាយតីតិ កងំ មក្កោ
 សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ មក្កោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថា
 សូន្យ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះនូវឧទ្ធច្ចៈ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍
 តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌សូន្យចាកការប្រកាន់ស្អិត
 ទាំងពួង មាននិរោធជាគោចរ កាលបុគ្គលលះអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយ
 អត្ថថាយើងញ្ជើយ ។ ក៏ជាគុណជាតិសូន្យ ចាកការប្រកាន់ស្អិតទាំងពួង
 មាននិរោធជាគោចរដែរ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថាសូន្យ ជា
 គុណជាតិមានរសតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងនូវគ្នានិងគ្នា ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌
 ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ថថាសូន្យ ។

ពាក្យថា ចម្រើន បានដល់ការចម្រើន ៤ យ៉ាង គឺការចម្រើន
 ដោយអត្ថថាមិនកន្លងនូវធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ ការ
 ចម្រើន ដោយអត្ថថាស្រ្តីយទាំងឡាយមានរសតែមួយ ការចម្រើន
 ដោយអត្ថថានាំទៅដោយវិរិយៈ ដ៏សមគួរដល់ស្រ្តីយនោះ ការចម្រើន
 ដោយអត្ថថាឧស្សាហ៍គប់រក ។ បេ ។ សំណួរត្រង់ពាក្យថា មគ្គកើតឡើង
 តើមគ្គកើតឡើងដូចម្តេច ។ បេ ។ មគ្គកើតឡើង យ៉ាងនេះ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឯវំ សញ្ញាជនាទិ បហីយន្តិ អនុសយា ព្យង្គិហោន្តិ
ឯវំ សុញ្ញតដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុតនទ្ធិំ ភាវេតិ
ឥមេហិ សោឡសហិ អាភារេហិ សមថវិបស្សនំ
យុតនទ្ធិំ ភាវេតិ ឯវំ សមថវិបស្សនំ យុតនទ្ធិំ ភាវេតិ ។

[១៣] កថំ ធម្មទ្ធាវិក្កហិតមាណសំ ហោតិ ។ អនិច្ច-
តោ មនសិករោតោ ឱកាសោ ឧប្បជ្ជតិ ឱកាសោ
ធម្មោតិ ឱកាសំ អារជ្ជតិ តតោ វិក្ខេហោ ឧទ្ធច្ចន្តេ-
ន ឧទ្ធច្ចេន វិក្កហិតមាណសោ អនិច្ចតោ ឧបដ្ឋានំ
យថាក្ខតំ នប្បជានាតិ ទុក្ខតោ ឧបដ្ឋានំ យថាក្ខតំ
នប្បជានាតិ អនត្តតោ ឧបដ្ឋានំ យថាក្ខតំ នប្ប-
ជានាតិ តេន វុច្ចតិ ធម្មទ្ធាវិក្កហិតមាណសំ
ហោតិ សោ សមយោ យន្តំ ចិត្តំ អជ្ឈតញ្ញាវ
សន្តិជ្ជតិ សន្តិសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាទិយតិ
តស្ស មក្កោ សញ្ញាយតីតិ កថំ មក្កោ សញ្ញាយតិ
។ បេ ។ ឯវំ មក្កោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ សញ្ញា-
ជនាទិ បហីយន្តិ អនុសយា ព្យង្គិហោន្តិ អនិច្ចតោ
មនសិករោតោ ញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ បីតិ ឧប្បជ្ជតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុត្ត

ភិក្ខុនោះ ក៏លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយ ក៏វិនាស
យ៉ាងនេះ ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា
ដោយអត្តសូត្រ យ៉ាងនេះ ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺ
សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអាការ ១៦ យ៉ាងនេះ ភិក្ខុចម្រើនធម៌ដែល
ជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា យ៉ាងនេះឯង ។

[១៣] ចិត្តដែលមិនច្រួលច្រាល ដោយឧទ្ធច្ចៈក្នុងធម៌ តើដូចម្តេច ។
កាលភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ថាមិនទៀង ពន្លឺក៏កើតឡើង ភិក្ខុនោះ ពិចារណា
នូវពន្លឺថា ពន្លឺជាធម៌ លំដាប់នោះ សេចក្តីរាយមាយ សេចក្តីអណ្តែត
អណ្តូង (ក៏កើតឡើង) ភិក្ខុមានចិត្តច្រួលច្រាល ដោយឧទ្ធច្ចៈនោះ រមែង
មិនដឹងតាមពិត នូវការប្រាកដថាមិនទៀង មិនដឹងតាមពិត នូវការ
ប្រាកដថាជាទុក្ខ មិនដឹងតាមពិត នូវការប្រាកដថាមិនមែនខ្លួន ព្រោះ
ហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ចិត្តមិនច្រួលច្រាលដោយឧទ្ធច្ចៈក្នុងធម៌
មានសម័យដែលចិត្តនោះ បិតនៅ សម្ងំនៅ ជាចិត្តខ្ពស់ឯក តាំងនៅ
នឹងដឹងក្នុងសន្តាន សំណួរត្រង់ពាក្យថា មគ្គកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ តើមគ្គ
កើតឡើងដូចម្តេច ។ បេ ។ មគ្គកើតឡើង យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះ
ក៏លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស យ៉ាងនេះឯង
កាលភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ថាមិនទៀង ញាណកើតឡើង បីតិកើតឡើង

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

បស្សន្តិ ឧប្បជ្ជតិ សុខំ ឧប្បជ្ជតិ អធិមោក្ខោ ឧប្បជ្ជតិ
 បក្កាហោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបដ្ឋានំ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា
 ឧប្បជ្ជតិ និក្កន្តិ ឧប្បជ្ជតិ និក្កន្តិ ធម្មោតិ និក្កន្តិ
 អារជ្ជតិ តតោ វិក្ខេហោ ឧទ្ធចូន្តេន ឧទ្ធចូន វិក្កហិត-
 មានសោ អនិច្ចតោ ឧបដ្ឋានំ យថាក្ខតំ នប្បជាណតិ
 ទុក្ខតោ ឧបដ្ឋានំ យថាក្ខតំ នប្បជាណតិ អនត្តតោ
 ឧបដ្ឋានំ យថាក្ខតំ នប្បជាណតិ តេន វុច្ចតិ ធម្មទ្ធច្វារិ-
 ក្កហិតមានសំ ហោតិ សោ សមយោ យន្តំ ចិត្តំ អជ្ឈត្ត-
 ញ្ញាវ សន្តិជ្ជតិ សន្តិសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាទិយ-
 តិ តស្ស មក្កោ សញ្ញាយតីតិ កថំ មក្កោ សញ្ញាយតិ
 ។ បេ ។ ឯវំ មក្កោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ សញ្ញាជនាទិ
 បហីយន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ទុក្ខតោ មនសិក-
 រោតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ មនសិករោតោ ឱភាសោ
 ឧប្បជ្ជតិ ញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ បីតិ ឧប្បជ្ជតិ បស្សន្តិ
 ឧប្បជ្ជតិ សុខំ ឧប្បជ្ជតិ អធិមោក្ខោ ឧប្បជ្ជតិ បក្កា-
 ហោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបដ្ឋានំ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា ឧប្បជ្ជតិ
 និក្កន្តិ ឧប្បជ្ជតិ និក្កន្តិ ធម្មោតិ និក្កន្តិ អារជ្ជតិ^(១)

១ ឱ. ម. អាបជ្ជតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

បស្សន្តិ (សេចក្តីស្ងប់) កើតឡើង សុខ កើតឡើង អធិមោក្ខ (ការ
 ជឿស្រឡាត់) កើតឡើង បគ្គាហៈ (ការព្យាយាម) កើតឡើង ឧបដ្ឋានៈ
 (សតិដ៏ក្លៀវក្លា) កើតឡើង ឧបេក្ខា កើតឡើង និក្ខន្តិ (សេចក្តីត្រេក
 អរ) ក៏កើតឡើង ភិក្ខុនោះ រមែងពិចារណានូវនិក្ខន្តិថា និក្ខន្តិជាធម៌
 លំដាប់នោះ សេចក្តីរាយមាយ សេចក្តីអណ្តែតអណ្តូង (ក៏កើតឡើង)
 ភិក្ខុមានចិត្តច្រួលច្រាល ដោយឧទ្ធច្នៈនោះ រមែងមិនដឹងតាមពិត នូវការ
 ប្រាកដថាមិនទៀង មិនដឹងតាមពិត នូវការប្រាកដថាជាទុក្ខ មិនដឹងតាម
 ពិត នូវការប្រាកដថាមិនមែនខ្លួន ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា
 ចិត្តមិនច្រួលច្រាល ដោយឧទ្ធច្នៈក្នុងធម៌ មានសម័យដែលចិត្តនោះ បិត
 នៅ សម្ងំនៅ ជាចិត្តខ្ពស់ឯក តាំងនៅនឹងជើងក្នុងសន្តាន សំណួរ
 ត្រង់ពាក្យថា មគ្គក៏កើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ តើមគ្គកើតឡើង ដូចម្តេច
 ។ បេ ។ មគ្គកើតឡើង យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះក៏លះសញ្ញាជនៈទាំង-
 ឡាយ អនុស័យទាំងឡាយ ក៏វិនាស យ៉ាងនេះ កាលភិក្ខុធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្តថាជាទុក្ខ ។ បេ ។ កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ថាមិនមែនខ្លួន ពន្លឺកើត
 ឡើង ញាណកើតឡើង បីតិកើតឡើង បស្សន្តិកើតឡើង សុខកើត
 ឡើង អធិមោក្ខកើតឡើង បគ្គាហៈកើតឡើង ឧបដ្ឋានៈកើតឡើង ឧបេក្ខា
 កើតឡើង និក្ខន្តិកើតឡើង ភិក្ខុនោះ រមែងពិចារណានូវនិក្ខន្តិថា និក្ខន្តិ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

តតោ វិក្ខេហោ ឧទ្ធច្ចន្តេន ឧទ្ធច្ចេន វិត្តហិតមាន-
 សោ អនត្តតោ ឧបដ្ឋានំ អនិច្ចតោ ឧបដ្ឋានំ ទុក្ខ-
 តោ ឧបដ្ឋានំ យថាក្ខតំ នប្បជាណតិ តេន វុច្ចតិ
 ធម្មទ្ធច្ចាវិត្តហិតមានសំ^(១) ។ បេ ។ ឯវំ សញ្ញាជនានិ
 បហ័យន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

[១៤] រូបំ អនិច្ចតោ មនសិករោតោ ។ បេ ។
 រូបំ ទុក្ខតោ មនសិករោតោ រូបំ អនត្តតោ មនសិក-
 រោតោ វេទនំ សញ្ញា សង្ខារេ វិញ្ញាណំ ចក្កំ ។ បេ ។
 ជរាមរណំ អនិច្ចតោ មនសិករោតោ ជរាមរណំ ទុក្ខ-
 តោ មនសិករោតោ ជរាមរណំ អនត្តតោ មនសិក-
 រោតោ ឱកាសោ ឧប្បជ្ជតិ ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ បីតិ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ បស្សន្តិ ឧប្បជ្ជតិ សុខំ ឧប្បជ្ជតិ អនិមោក្ខោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ បក្កាហោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបដ្ឋានំ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា
 ឧប្បជ្ជតិ និក្ខន្តិ ឧប្បជ្ជតិ និក្ខន្តិ ធម្មោតិ និក្ខន្តិ អារជ្ជតិ

---

១ ឱ. ម. ធម្មទ្ធច្ចាវិត្តហិតមានសោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ជាធម៌ លំដាប់នោះ សេចក្តីរាយមាយ សេចក្តីអណ្តែតអណ្តូង (ក៏កើត
 ឡើង) ភិក្ខុមានចិត្តច្រួលច្រាលដោយឧទ្ធច្នះនោះ រមែងមិនដឹងតាមពិត
 នូវការប្រាកដ ថាមិនមែនខ្លួន នូវការប្រាកដថាមិនទៀង នូវការប្រាកដ
 ថាជាទុក្ខ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ចិត្តមិនច្រួលច្រាល
 ដោយឧទ្ធច្នះក្នុងធម៌ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះក៏លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ
 អនុស្សយទាំងឡាយក៏វិនាស យ៉ាងនេះឯង ។

[១២] កាលភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវរូប ថាមិនទៀង ។ បេ ។ កាលធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្តនូវរូប ថាជាទុក្ខ កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវរូប ថាមិនមែនខ្លួន
 នូវវេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ចក្ខុ ។ បេ ។ កាលភិក្ខុធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្ត នូវជរាមរណៈ ថាមិនទៀង កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវជរាមរណៈថា
 ជាទុក្ខ កាលភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវជរាមរណៈ ថាមិនមែនខ្លួន ពន្លឺកើត
 ឡើង ញាណកើតឡើង បីតិកើតឡើង បស្សន្តិកើតឡើង សុខកើតឡើង
 អធិមោក្ខកើតឡើង បគ្គាហៈកើតឡើង ឧបដ្ឋានៈកើតឡើង ឧបេក្ខាកើត
 ឡើង និក្ខន្តិកើតឡើង ភិក្ខុនោះរមែងពិចារណានូវនិក្ខន្តិថា និក្ខន្តិជាធម៌

យុគនទ្ធវគ្គេ យុគនទ្ធកថា

តតោ វិក្ខេហោ ឧទ្ធច្ចន្តេន ឧទ្ធច្ចេន វិក្កហិតមាណសោ
 ជរាមរណំ អនត្តតោ ឧបជ្ជានំ យថាក្ខតំ នប្ប-
 ជាតិតិ ជរាមរណំ អនិច្ចតោ ឧបជ្ជានំ យថា-
 ក្ខតំ នប្បជាតិតិ ជរាមរណំ ទុក្ខតោ ឧបជ្ជានំ យថា-
 ក្ខតំ នប្បជាតិតិ តេន វុច្ចតិ ធម្មទ្ធច្ចារិក្កហិតមា-
 នសំ ហោតិ សោ សមយោ យន្តំ ចិត្តំ អនិច្ចតោ
 សន្តិដ្ឋតិ សន្តិសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាទិយតិ
 តស្ស មក្កោ សញ្ញាយតីតិ កថំ មក្កោ សញ្ញាយតិ
 ។ បេ ។ ឯវំ មក្កោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ
 សញ្ញាជនាទិ បហីយន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ
 ឯវំ ធម្មទ្ធច្ចារិក្កហិតមាណសំ ហោតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ យុគនទ្ធកថា

លំដាប់នោះ សេចក្តីរាយមាយ សេចក្តីអណ្តែតអណ្តាង ក៏កើតឡើង
 ភិក្ខុមានចិត្តច្រួលច្រាល ដោយឧទ្ធច្នះនោះ រមែងមិនដឹងតាមពិត
 នូវការប្រាកដ គឺជរាវនិងមរណៈ ថាមិនមែនខ្លួន មិនដឹងតាមពិតនូវ
 ការប្រាកដ គឺជរាវនិងមរណៈ ថាមិនទៀង មិនដឹងតាមពិត នូវការ
 ប្រាកដគឺជរាវនិងមរណៈ ថាជាទុក្ខ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោល
 ថា ចិត្តមិនច្រួលច្រាល ដោយឧទ្ធច្នះក្នុងធម៌ មានសម័យដែលចិត្តនោះ
 បិតនៅ សម្ងំនៅ ជាចិត្តខ្ពស់ឯក តាំងនៅនឹងជឹង ថាមិនទៀង សំណួរ
 ត្រង់ពាក្យថា មគ្គកើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះ តើមគ្គកើតឡើងដូចម្តេច ។ បេ ។
 មគ្គកើតឡើង យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏លះសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ
 អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស យ៉ាងនេះ ចិត្តមិនច្រួលច្រាល ដោយ
 ឧទ្ធច្នះក្នុងធម៌ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឱកាសេ ចេវ ញ្ញាលោ ច	បីតិយា ច វិកម្យតិ
បស្សន្តិយា សុខេ ចេវ	យេហិ ចិត្តំ បវេជតិ
អធិមោក្ខេ ច បក្កាហេ	ឧបដ្ឋានេ ច វិកម្យតិ
ឧបេក្ខារជ្ជនា ^(១) ចេវ	ឧបេក្ខាយ ច និកន្តិយា
ឥមាណិ ទស ហនាណិ	បញ្ញាយស្ស បរិចិតា
ធម្មទ្ធចកុសលោ ហោតិ	ន ច សម្មោហាតច្ចតិ
វិកម្យតិ ^(២) ចេវ កិលិស្សតិ	ច ចរតិ ចិត្តការណ
វិកម្យតិ ^(៣) កិលិស្សតិ	ការណ បរិហាយតិ
វិសុជ្ឈតិ ^(៤) ន កិលិស្សតិ	ការណ ន បរិហាយតិ
ន ច វិក្ខិប្បតេ ចិត្តំ ន កិលិស្សតិ	ន ចរតិ ចិត្តការណ
ឥមេហិ ចត្វហិ ហានេហិ	ចិត្តស្ស សង្ខេបំ វិក្ខេបំ ^(៥)
វិក្ខហិតំ ^(៥) ទសដ្ឋានេហិ ^(៦)	សម្មជាតាតីតិ ។

យុគនទ្ធកថា ។

---

១ ឱ. ម. ឧបេក្ខារជ្ជនាយ ។ ២-៣ ឱ. ម. វិក្ខិបតិ ។ ៤ ម. វិក្ខិបតិ ។ ៥ ឱ. ចិត្តស-
 ង្ខេបវិក្ខេបំ អវិក្ខេបំ វិក្ខហិតន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ម. ចិត្តស្ស សង្ខេបវិក្ខេបវិក្ខហិតន្តិ ទិស្សន្តិ ។
 ៦ ម. ទសដ្ឋានេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ចិត្តរមែងញាប់ញ័រ ដោយហេតុទាំងឡាយណា ហេតុទាំង
នេះមាន ១០ គឺ ចិត្តញាប់ញ័រព្រោះពន្លឺ ១ ញាណ ១ បីតិ ១
បស្សន្តិ ១ សុខ ១ ញាប់ញ័រព្រោះអធិមោក្ខ ១ បគ្គាហៈ ១
ឧបដ្ឋានៈ ១ ការពិចារណាដោយឧបេក្ខាក្នុងឧបេក្ខា ១ និក្ខន្តិ
១ ភិក្ខុណា សន្សំបញ្ញាហើយ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នក
ធ្វើវត្ថុស ចំពោះឧទ្ធច្នៈក្នុងធម៌ រមែងមិនដល់នូវសេចក្តី
រង្វេង ទាំងដឹងច្បាស់ នូវការប្រមូលចិត្ត និងការរាយមាយ
ដោយហេតុ ៤ នេះ គឺចិត្តការវនា ញាប់ញ័រ សៅហ្មង ឃ្នាត
១ ចិត្តការវនា ញាប់ញ័រ សៅហ្មង សាបសូន្យ ១ ចិត្តការវនា
បរិសុទ្ធ មិនសៅហ្មង មិនសាបសូន្យ ១ ចិត្តការវនា មិន
រាយមាយ មិនសៅហ្មង មិនឃ្នាត ១ និងការច្រួលច្រាល់
ដោយហេតុ ១០ យ៉ាង ។

ចប់ យុគនទ្ធកថា ។

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

បរិបុណ្ណកថានិទានំ^(១)

[១៥] ចត្តារិមាណិ ភិក្ខុវេ តថាណិ អរិតថាណិ អ-
នញ្ញថាណិ កតមាណិ ចត្តារិ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ភិក្ខុវេ ត-
ថមេតំ អរិតថមេតំ អនញ្ញថមេតំ អយំ ទុក្ខសមុទ-
យោតិ តថមេតំ អរិតថមេតំ អនញ្ញថមេតំ អយំ
ទុក្ខនិរោធាតិ តថមេតំ អរិតថមេតំ អនញ្ញថមេតំ
អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិដិ បដិបទាតិ តថមេតំ អរិត-
ថមេតំ អនញ្ញថមេតំ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ
តថាណិ អរិតថាណិ អនញ្ញថាណិ ។

[១៦] កេចំ ទុក្ខំ តថជ្ជេន សច្ចំ ។ ចត្តារោ
ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋា តថា អរិតថា អនញ្ញថា ទុក្ខស្ស
បីឡនដ្ឋោ សង្កតដ្ឋោ សន្តាបដ្ឋោ វិបរិណាមដ្ឋោ
ឥមេ ចត្តារោ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋា តថា អរិតថា
អនញ្ញថា វរំ ទុក្ខំ តថជ្ជេន សច្ចំ ។

១ ម. បរិបុណ្ណកថានិទានានិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

បរិបុណ្ណកថានិទាន

[១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សច្ចៈ ៤ នេះ ជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត សច្ចៈ ៤ តើអ្វីខ្លះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា នេះទុក្ខ ទុក្ខសច្ចនុ៎ះ ជារបស់ពិត នុ៎ះជារបស់មិនប្រែប្រួល នុ៎ះជារបស់មិនឃ្លៀងឃ្លាត ពាក្យថា នេះទុក្ខសមុទ័យ ទុក្ខសមុទយសច្ចនុ៎ះ ជារបស់ពិត នុ៎ះជារបស់មិនប្រែប្រួល នុ៎ះជារបស់មិនឃ្លៀងឃ្លាត ពាក្យថា នេះទុក្ខនិរោធ ទុក្ខនិរោធសច្ចនុ៎ះ ជារបស់ពិត នុ៎ះជារបស់មិនប្រែប្រួល នុ៎ះជារបស់មិនឃ្លៀងឃ្លាត ពាក្យថា នេះទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ទុក្ខនិរោធសច្ចនុ៎ះ ជារបស់ពិត នុ៎ះជារបស់មិនប្រែប្រួល នុ៎ះជារបស់មិនឃ្លៀងឃ្លាត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សច្ចៈ ៤ នេះឯង ជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត ។

[១៦] ទុក្ខ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាជារបស់ពិត តើដូចម្តេច ។ អត្ថនៃទុក្ខ របស់ទុក្ខ ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត មាន ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ មានអត្ថថាបៀតបៀន ១ មានអត្ថថាបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ១ មានអត្ថថាក្តៅក្រហាយ ១ មានអត្ថថាប្រែប្រួល ១ នេះអត្ថនៃទុក្ខ របស់ទុក្ខ ៤ យ៉ាង ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត ទុក្ខ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាជារបស់ពិត យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កតំ សមុទយោ តថដ្ឋេន សច្ចំ ។ ចត្តារោ
 សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋា តថា អរិតថា អនញ្ញថា
 សមុទយស្ស អាយុហានដ្ឋោ និទានដ្ឋោ សំយោគដ្ឋោ
 បសិពោធដ្ឋោ ឥមេ ចត្តារោ សមុទយស្ស សមុ-
 ទយដ្ឋា តថា អរិតថា អនញ្ញថា ឯវំ សមុទយោ
 តថដ្ឋេន សច្ចំ ។

កតំ និរោធនោ តថដ្ឋេន សច្ចំ ។ ចត្តារោ
 និរោធស្ស និរោធដ្ឋា តថា អរិតថា អនញ្ញថា
 និរោធស្ស និស្សរណដ្ឋោ វិវេកដ្ឋោ អសង្ខតដ្ឋោ
 អមតដ្ឋោ ឥមេ ចត្តារោ និរោធស្ស និរោធដ្ឋា តថា
 អរិតថា អនញ្ញថា ឯវំ និរោធនោ តថដ្ឋេន សច្ចំ ។

កតំ មក្កោ តថដ្ឋេន សច្ចំ ។ ចត្តារោ ម-
 ក្កស្ស មក្កដ្ឋា តថា អរិតថា អនញ្ញថា មក្កស្ស
 និយ្យានដ្ឋោ ហោតដ្ឋោ^(១) ទស្សនដ្ឋោ អាទិបតេយ្យ-
 ដ្ឋោ ឥមេ ចត្តារោ មក្កស្ស មក្កដ្ឋា តថា អរិតថា
 អនញ្ញថា ឯវំ មក្កោ តថដ្ឋេន សច្ចំ ។

---

១ ឱ.ម. ហោតុដ្ឋោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សមុទ័យ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាជារបស់ពិត តើដូចម្តេច ។
 អត្តនៃសមុទ័យ របស់សមុទ័យ ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត មាន ៤ យ៉ាង គឺ សមុទ័យ មានអត្តថាប្រមូលមក ១ មានអត្តថាជា
 ហេតុ ១ មានអត្តថាប្រកបទុក ១ មានអត្តថាកង្វល់ ១ នេះអត្តនៃសមុទ័យ
 របស់សមុទ័យ ៤ យ៉ាង ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត
 សមុទ័យ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាជារបស់ពិត យ៉ាងនេះឯង ។

និរោធិ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាជារបស់ពិត តើដូចម្តេច ។
 អត្តនៃនិរោធិ របស់និរោធិ ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត
 មាន ៤ គឺ និរោធិ មានអត្តថារលាស់ខ្លួនចេញ ១ មានអត្តថាស្ងប់ស្ងាត់ ១
 មានអត្តថាមិនមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ១ មានអត្តថាមិនស្លាប់ ១ នេះអត្ត
 នៃនិរោធិ របស់និរោធិ ៤ យ៉ាង ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀង
 ឃ្លាត និរោធិ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាជារបស់ពិត យ៉ាងនេះឯង ។

មគ្គ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាជារបស់ពិត តើដូចម្តេច ។
 អត្តនៃមគ្គ របស់មគ្គ ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត
 មាន ៤ គឺ មគ្គ មានអត្តថានាំចេញ ១ មានអត្តថាជាហេតុ ១ មាន
 អត្តថាឃើញ ១ មានអត្តថាជាអធិបតី ១ នេះអត្តនៃមគ្គ របស់មគ្គ ៤
 យ៉ាង ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត មគ្គ ឈ្មោះថាសច្ចៈ
 ដោយអត្តថាជារបស់ពិត យ៉ាងនេះឯង ។

យុគនទ្ធវរគ្គេ សច្ចកថា

[១៧] កតិហាការេហិ^(១) ចត្តារិ សច្ចានិ ឯ-
 កប្បដិវេទានិ ។ ចត្តហាការេហិ ចត្តារិ សច្ចានិ
 ឯកប្បដិវេទានិ តថដ្ឋេន អនត្តដ្ឋេន សច្ចដ្ឋេន
 បដិវេទដ្ឋេន ឥមេហិ ចត្តហាការេហិ ចត្តារិ
 សច្ចានិ ឯកសង្កហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ តំ
 ឯកត្តំ ឯកត្តំ^(២) ឯកេន ញ្ញាណេន បដិវិជ្ឈតីតិ
 ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

កថំ តថដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។
 ចត្តហាការេហិ តថដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្ប-
 ដិវេទានិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋោ តថដ្ឋោ សមុទយស្ស
 សមុទយដ្ឋោ តថដ្ឋោ និរោធស្ស និរោធដ្ឋោ តថ-
 ដ្ឋោ មក្ខស្ស មក្ខដ្ឋោ តថដ្ឋោ ឥមេហិ ចត្តហាកា-
 រេហិ តថដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកសង្កហិតានិ យំ
 ឯកសង្កហិតំ តំ ឯកត្តំ ឯកត្តំ ឯកេន ញ្ញា-
 ណេន បដិវិជ្ឈតីតិ ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

---

១ ម. កតិហាការេហិ ។ ២ ម. សព្វេសុ ហានេសុ បច្ឆិមំ ឯកត្តន្តិ បទំ នត្តិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

[១៧] សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអាការប៉ុន្មាន យ៉ាង ។ សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអាការ ៤ យ៉ាង គឺ ដោយអត្តថាជារបស់ពិត ១ ដោយអត្តថាមិនមែនខ្លួន ១ ដោយអត្តថា ទៀង ១ ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹង ១ នេះសច្ចៈទាំង ៤ ដែលលោកសង្គ្រោះ យកតែមួយ ដោយអាការ ៤ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះ យកតែមួយ សច្ចៈនោះ មានសភាពតែមួយ បុគ្គលត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយញ្ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈទាំង ៤ ឈ្មោះ ថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាជារបស់ពិត តើ ដូចម្តេច ។ សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាជារបស់ ពិត ដោយអាការ ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ មានអត្តថាលំបាក ជាអត្តថាពិត ១ សមុទ័យ មានអត្តថាជាដែនកើត ជាអត្តថាពិត ១ និរោធ មានអត្តថា រលត់ ជាអត្តថាពិត ១ មគ្គ មានអត្តថាជាផ្លូវ ជាអត្តថាពិត ១ នេះ សច្ចៈទាំង ៤ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ ដោយអត្តថាជារបស់ពិត ដោយអាការ ៤ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈ នោះមានភាពតែមួយ បុគ្គលត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយ ញ្ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈទាំង ៤ ឈ្មោះថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កថំ អនត្តជ្ជេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេជានិ ។
 ចត្វហាការេហិ អនត្តជ្ជេន ចត្តារិ សច្ចានិ
 ឯកប្បដិវេជានិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋោ អនត្តដ្ឋោ
 សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋោ អនត្តដ្ឋោ និរោធស្ស
 និរោធដ្ឋោ អនត្តដ្ឋោ មក្ខស្ស មក្ខដ្ឋោ អនត្តដ្ឋោ
 ឥមេហិ ចត្វហាការេហិ អនត្តជ្ជេន ចត្តារិ សច្ចានិ
 ឯកសង្កហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ តំ ឯកត្តំ ឯកត្តំ
 ឯកេន ញ្ញាណោ បដិវិជ្ឈតីតិ ចត្តារិ សច្ចានិ
 ឯកប្បដិវេជានិ ។

កថំ សច្ចជ្ជេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេជានិ ។
 ចត្វហាការេហិ សច្ចជ្ជេន ចត្តារិ សច្ចានិ
 ឯកប្បដិវេជានិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋោ សច្ចដ្ឋោ
 សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋោ សច្ចដ្ឋោ និរោធស្ស
 និរោធដ្ឋោ សច្ចដ្ឋោ មក្ខស្ស មក្ខដ្ឋោ សច្ចដ្ឋោ
 ឥមេហិ ចត្វហាការេហិ សច្ចជ្ជេន ចត្តារិ សច្ចានិ
 ឯកសង្កហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ តំ ឯកត្តំ
 ឯកត្តំ ឯកេន ញ្ញាណោ បដិវិជ្ឈតីតិ ចត្តារិ
 សច្ចានិ ឯកប្បដិវេជានិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សច្ចៈទាំង ២ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាមិនមែនខ្លួន តើ ដូចម្តេច ។ សច្ចៈទាំង ២ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាមិនមែន ខ្លួន ដោយអាការ ២ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ មានអត្តថាលំបាក ជាអត្តថាមិន មែនខ្លួន ១ សមុទ័យ មានអត្តថាជាដែនកើត ជាអត្តថាមិនមែនខ្លួន ១ និរោធិ មានអត្តថារលត់ ជាអត្តថាមិនមែនខ្លួន ១ មគ្គ មានអត្តថាជាផ្លូវ ជាអត្តថាមិនមែនខ្លួន ១ នេះសច្ចៈទាំង ២ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែ មួយ ដោយអត្តថាមិនមែនខ្លួន ដោយអាការ ២ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែល លោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈនោះ មានភាពតែមួយ បុគ្គលត្រាស់ ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈ ទាំង ២ ឈ្មោះថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

សច្ចៈទាំង ២ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាទៀង តើដូចម្តេច។ សច្ចៈទាំង ២ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាទៀង ដោយអាការ ២ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ មានអត្តថាលំបាក ជាអត្តថាទៀង ១ សមុទ័យ មានអត្ត ថាជាដែនកើត ជាអត្តថាទៀង ១ និរោធិ មានអត្តថារលត់ ជាអត្តថា ទៀង ១ មគ្គ មានអត្តថាជាផ្លូវ ជាអត្តថាទៀង ១ នេះ សច្ចៈទាំង ២ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ ដោយអត្តថាទៀង ដោយអាការ ២ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈនោះ មានភាពតែមួយ បុគ្គលត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយ ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈទាំង ២ ឈ្មោះថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

កថំ បដិវេទដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិ-
 វេទានិ ។ ចត្តហាការេហិ បដិវេទដ្ឋេន ចត្តារិ
 សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋោ បដិ-
 វេទដ្ឋោ សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ
 និរោធស្ស និរោធដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ មក្កស្ស មក្កដ្ឋោ
 បដិវេទដ្ឋោ ឥមេហិ ចត្តហាការេហិ បដិវេទដ្ឋេន
 ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកសង្កហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ
 តំ ឯកត្ថំ ឯកត្ថំ ឯកេន ញ្ញាលោន បដិវិជ្ឈតីតិ
 ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

[១៨] កតិហាការេហិ^(១) ចត្តារិ សច្ចានិ ឯក-
 ប្បដិវេទានិ ។ យំ អនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ^(២) យំ អនិច្ចព្វ
 ទុក្ខព្វ តំ អនត្តា យំ អនិច្ចព្វ ទុក្ខព្វ អនត្តា
 ច តំ តថំ យំ អនិច្ចព្វ ទុក្ខព្វ អនត្តា ច^(៣) តថ-
 ព្វ តំ សច្ចំ យំ អនិច្ចព្វ ទុក្ខព្វ អនត្តា ច តថ-
 ព្វ សច្ចព្វ តំ ឯកសង្កហិតំ យំ ឯកសង្កហិតំ
 តំ ឯកត្ថំ ឯកត្ថំ ឯកេន ញ្ញាលោន បដិវិជ្ឈតីតិ
 ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

---

១ ឱ. កថំ ។ ២ ម. ឯត្តន្តរេ យំ ទុក្ខំ តំ អនិច្ចន្តិ ទិស្សន្តិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

សច្ចៈទាំង ២ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹង តើ ដូចម្តេច ។ សច្ចៈទាំង ២ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹង ដោយអាការ ២ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ មានអត្តថាលំបាក ជាអត្តថាត្រាស់ដឹង ១ សមុទ័យ មានអត្តថាជាដែនកើត ជាអត្តថាត្រាស់ដឹង ១ និរោធ មាន អត្តថារលត់ ជាអត្តថាត្រាស់ដឹង ១ មគ្គ មានអត្តថាជាផ្លូវ ជាអត្តថា ត្រាស់ដឹង ១ នេះសច្ចៈទាំង ២ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ ដោយ អត្តថាត្រាស់ដឹង ដោយអាការ ២ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះ យកតែមួយ សច្ចៈនោះ មានភាពតែមួយ បុគ្គលត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយញ្ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈទាំង ២ ឈ្មោះ ថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

[១៨] សច្ចៈទាំង ២ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអាការប៉ុន្មាន ។ វត្ថុណា មិនទៀង វត្ថុនោះជាទុក្ខ វត្ថុណា មិនទៀងផង ជាទុក្ខផង វត្ថុ នោះ មិនមែនរបស់ខ្លួន វត្ថុណា មិនទៀងផង ជាទុក្ខផង មិនមែន របស់ខ្លួនផង វត្ថុនោះពិត វត្ថុណា មិនទៀងផង ជាទុក្ខផង មិនមែន របស់ខ្លួនផង ពិតផង វត្ថុនោះទៀង វត្ថុណា មិនទៀងផង ជាទុក្ខផង មិនមែនរបស់ខ្លួនផង ពិតផង ទៀងផង វត្ថុនោះលោកសង្គ្រោះយក តែមួយ វត្ថុណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ វត្ថុនោះ ឈ្មោះថា មានភាពតែមួយ បុគ្គលរមែងត្រាស់ដឹងនូវវត្ថុមានភាពតែមួយ ដោយ ញ្ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈទាំង ២ ឈ្មោះថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កតិហាការេហិ ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេជានិ ។
 នវហាការេហិ ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេជានិ
 តថដ្ឋេន អនត្តដ្ឋេន សច្ចដ្ឋេន បដិវេជដ្ឋេន
 អភិញ្ញដ្ឋេន បរិញ្ញដ្ឋេន បហានដ្ឋេន ការនដ្ឋេន
 សច្ចិកិរិយដ្ឋេន ឥមេហិ នវហាការេហិ ចត្តារិ
 សច្ចានិ ឯកសង្កហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ តំ
 ឯកត្តំ ឯកត្តំ ឯកេន ញ្ញាណេន បដិវិជ្ឈតីតិ
 ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេជានិ ។

[១៧] កថំ តថដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេជានិ ។
 នវហាការេហិ តថដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ
 ឯកប្បដិវេជានិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋោ តថដ្ឋោ សមុទយស្ស
 សមុទយដ្ឋោ តថដ្ឋោ និរោធស្ស និរោធដ្ឋោ
 តថដ្ឋោ មក្ខស្ស មក្ខដ្ឋោ តថដ្ឋោ អភិញ្ញាយ
 អភិញ្ញដ្ឋោ តថដ្ឋោ បរិញ្ញាយ បរិញ្ញដ្ឋោ តថដ្ឋោ
 បហានស្ស បហានដ្ឋោ តថដ្ឋោ ការនាយ
 ការនដ្ឋោ តថដ្ឋោ សច្ចិកិរិយាយ សច្ចិកិរិយដ្ឋោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអាការប៉ុន្មាន ។ សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអាការ ៩ គឺដោយអត្តថាពិត ១ ដោយអត្តថាមិនមែនខ្លួន ១ ដោយអត្តថាទៀង ១ ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹង ១ ដោយអត្តថាដឹងច្បាស់ ១ ដោយអត្តថាកំណត់ដឹង ១ ដោយអត្តថាលះ ១ ដោយអត្តថាចម្រើន ១ ដោយអត្តថាធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ១ នេះសច្ចៈទាំង ៤ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ ដោយអាការ ៩ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈនោះ មានភាពតែមួយ បុគ្គលមែនត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយញ្ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈទាំង ៤ ឈ្មោះថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

[១៧] សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាពិត តើដូចម្តេច ។ សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាពិត ដោយអាការ ៩ គឺ ទុក្ខ មានអត្តថាលំបាក ជាអត្តថាពិត ១ សមុទ័យ មានអត្តថាជាដែនកើត ជាអត្តថាពិត ១ និរោធ មានអត្តថារលត់ ជាអត្តថាពិត ១ មគ្គ មានអត្តថាជាផ្លូវ ជាអត្តថាពិត ១ អភិញ្ញា មានអត្តថាដឹងច្បាស់ ជាអត្តថាពិត ១ បរិញ្ញា មានអត្តថាកំណត់ដឹង ជាអត្តថាពិត ១ បហានៈ មានអត្តថាលះ ជាអត្តថាពិត ១ ការវនា មានអត្តថាចម្រើន ជាអត្តថាពិត ១ សច្ចិកិរិយា មានអត្តថាធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

តថដ្ឋោ ឥមេហិ នវហាការេហិ តថដ្ឋេន ចត្តារិ
 សច្ចានិ ឯកសង្កហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ តំ
 ឯកត្ថំ ឯកត្ថំ ឯកេន ញ្ញាលោន បដិវិជ្ឈតីតិ ចត្តារិ
 សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

កថំ អនត្តដ្ឋេន សច្ចដ្ឋេន បដិវេទដ្ឋេន ចត្តារិ
 សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។ នវហាការេហិ បដិវេ-
 ទដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ទុក្ខស្ស
 ទុក្ខដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋោ
 បដិវេទដ្ឋោ និរោទស្ស និរោទដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ មក្ក-
 ស្ស មក្កដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ អភិញ្ញាយ អភិញ្ញដ្ឋោ
 បដិវេទដ្ឋោ បរិញ្ញាយ បរិញ្ញដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ បហា-
 នស្ស បហានដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ ការនាយ ការន-
 ដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ សច្ចិកិរិយាយ សច្ចិកិរិយដ្ឋោ
 បដិវេទដ្ឋោ ឥមេហិ នវហាការេហិ បដិវេទដ្ឋេន
 ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកសង្កហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

ជាអត្ថបាពិត ១ នេះសច្ចៈទាំង ២ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ
ដោយអត្ថបាពិត ដោយអាការ ៩ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែលលោក
សង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈនោះមានភាពតែមួយ បុគ្គលរមែងត្រាស់
ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈ
ទាំង ២ ឈ្មោះថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

សច្ចៈទាំង ២ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្ថបាមិនមែនខ្លួន
ដោយអត្ថបាទៀង ដោយអត្ថបាត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ សច្ចៈទាំង
២ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្ថបាត្រាស់ដឹង ដោយអាការ ៩ គឺ
ទុក្ខ មានអត្ថបាលំបាក ជាអត្ថបាត្រាស់ដឹង ១ សមុទ័យ មានអត្ថបា
ជាដែនកើត ជាអត្ថបាត្រាស់ដឹង ១ និរោធ មានអត្ថបាលត់ ជា
អត្ថបាត្រាស់ដឹង ១ មគ្គ មានអត្ថបាជាផ្លូវ ជាអត្ថបាត្រាស់ដឹង ១
អភិញ្ញា មានអត្ថបាដឹងច្បាស់ ជាអត្ថបាត្រាស់ដឹង ១ បរិញ្ញា មានអត្ថ
បាកំណត់ដឹង ជាអត្ថបាត្រាស់ដឹង ១ បហានៈ មានអត្ថបាលះ ជា
អត្ថបាត្រាស់ដឹង ១ ការវនា មានអត្ថបាចម្រើន ជាអត្ថបាត្រាស់ដឹង ១
សច្ចិកិរិយា មានអត្ថបាធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ជាអត្ថបាត្រាស់ដឹង ១ នេះ
សច្ចៈទាំង ២ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ ដោយអត្ថបាត្រាស់ដឹង
ដោយអាការ ៩ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

តំ ឯកត្ថំ ឯកត្ថំ ឯកេន ញាណោន បដិវិជ្ឈតី-
តិ ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

[២០] កតិហាការេហិ ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្ប-
ដិវេទានិ ។ ទ្វាទសហាការេហិ ចត្តារិ សច្ចានិ
ឯកប្បដិវេទានិ តថដ្ឋេន អនត្តដ្ឋេន សច្ចដ្ឋេន
បដិវេទដ្ឋេន អភិជាននដ្ឋេន បរិជាននដ្ឋេន ធម្ម-
ដ្ឋេន តថដ្ឋេន ញាតដ្ឋេន សច្ចិកិរិយដ្ឋេន ផស្ស-
នដ្ឋេន អភិសមយដ្ឋេន ឥមេហិ ទ្វាទសហាកា-
រេហិ ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកសង្កហិតានិ យំ ឯក-
សង្កហិតំ តំ ឯកត្ថំ ឯកត្ថំ ឯកេន ញាណោន
បដិវិជ្ឈតីតិ ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

កចំ តថដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។
សោឡសហិ អាការេហិ តថដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ
ឯកប្បដិវេទានិ ទុក្ខស្ស បីន្សនដ្ឋោ សង្កតដ្ឋោ
សន្តាបដ្ឋោ វិបរិណាមដ្ឋោ តថដ្ឋោ សមុទយស្ស

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សច្ចៈនោះ មានភាពតែមួយ បុគ្គលរមែងត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាព
តែមួយ ដោយញ្ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈទាំង ៤ ឈ្មោះថាជាទី
ត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

[២០] សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអាការប៉ុន្មាន ។
សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអាការ ១២ គឺដោយអត្តថា
ទៀង ១ ដោយអត្តថាមិនមែនរបស់ខ្លួន ១ ដោយអត្តថាពិត ១ ដោយ
អត្តថាត្រាស់ដឹង ១ ដោយអត្តថាដឹងច្បាស់ ១ ដោយអត្តថាកំណត់ដឹង ១
ដោយអត្តថាជាធម្មតា ១ ដោយអត្តថាទៀង ១ ដោយអត្តថាដឹង ១
ដោយអត្តថាធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ១ ដោយអត្តថាពាល់ត្រូវ ១ ដោយអត្តថា
យល់ច្បាស់ ១ នេះសច្ចៈទាំង ៤ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ ដោយ
អាការ ១២ សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈនោះ
មានភាពតែមួយ បុគ្គលរមែងត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយ
ញ្ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈទាំង ៤ ឈ្មោះថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាទៀង តើដូចម្តេច ។
សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តថាទៀង ដោយអាការ ១២
គឺ ទុក្ខ មានអត្តថាបៀតបៀន ១ មានអត្តថាបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ១ មាន
អត្តថាក្តៅក្រហាយ ១ មានអត្តថាប្រែប្រួល ១ ជាអត្តថាទៀង សមុទ័យ

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

អាយុហានដ្ឋោ និទានដ្ឋោ សញ្ញាកដ្ឋោ បសិពោជ-
 ដ្ឋោ តថដ្ឋោ និរោជស្ស និស្សរណាដ្ឋោ វិវេកដ្ឋោ
 អសង្ខតដ្ឋោ អមតដ្ឋោ តថដ្ឋោ មគ្គស្ស និយ្យាន-
 ដ្ឋោ ហោតដ្ឋោ ទស្សនដ្ឋោ អាធិបតេយ្យដ្ឋោ ត-
 ថដ្ឋោ ឥមេហិ សោឡសហិ អាការេហិ តថដ្ឋេន
 ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកសង្កហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ
 តំ ឯកត្តំ ឯកត្តំ ឯកេន ញ្ញាលោន បដិវិជ្ឈតីតិ
 ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

កថំ អនត្តដ្ឋេន ។ បេ ។ សច្ចដ្ឋេន បដិវេទដ្ឋេន
 អភិជាននដ្ឋេន បរិជាននដ្ឋេន ធម្មដ្ឋេន តថដ្ឋេន ញ្ញា-
 តដ្ឋេន សច្ចិកិរិយដ្ឋេន ផស្សនដ្ឋេន អភិសមយដ្ឋេន
 ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។ សោឡសហិ
 អាការេហិ អភិសមយដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯក-
 ប្បដិវេទានិ ទុក្ខស្ស បីឡនដ្ឋោ សង្ខតដ្ឋោ សន្តា-
 បដ្ឋោ វិបរិណាមដ្ឋោ អភិសមយដ្ឋោ សមុទយស្ស

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

មានអត្ថប្រមូលមក ១ មានអត្ថប្រមូលជាហេតុ ១ មានអត្ថប្រកបទុក ១
 មានអត្ថប្រកបផ្ទុយ ១ ជាអត្ថប្រទៀង និរោធិ មានអត្ថប្រលាស់ចេញ ១ មាន
 អត្ថប្រស្ងប់ស្ងាត់ ១ មានអត្ថប្រមិនមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ១ មានអត្ថប្រ
 មិនស្ងប់ ១ ជាអត្ថប្រទៀង មគ្គ មានអត្ថប្រស្រោចស្រង់ ១ មានអត្ថប្រជា
 ហេតុ ១ មានអត្ថប្រឃើញ ១ មានអត្ថប្រជាអធិបតី ១ ជាអត្ថប្រទៀង នេះសច្ចៈ
 ទាំង ៤ ដោយអត្ថប្រទៀង ដោយអាការ ១៦ យ៉ាង ដែលលោកសង្គ្រោះ
 យកតែមួយ សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈនោះ
 មានភាពតែមួយ បុគ្គលរមែងត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយ
 ញាណមួយ ហេតុនោះសច្ចៈទាំង ៤ ឈ្មោះថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្ថប្រមិនមែនរបស់ខ្លួន
 ។ បេ ។ ដោយអត្ថប្រពិត ដោយអត្ថប្រត្រាស់ដឹង ដោយអត្ថប្រដឹងច្បាស់
 ដោយអត្ថប្រកំណត់ដឹង ដោយអត្ថប្រជាធម្មតា ដោយអត្ថប្រទៀង
 ដោយអត្ថប្រដឹង ដោយអត្ថប្រធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយអត្ថប្រពាល់ត្រូវ
 ដោយអត្ថប្រយល់ច្បាស់ តើដូចម្តេច ។ សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់
 ដឹងតែមួយ ដោយអត្ថប្រយល់ច្បាស់ ដោយអាការ ១៦ គឺ ទុក្ខ មាន
 អត្ថប្របៀតបៀន ១ មានអត្ថប្របច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ១ មានអត្ថប្រក្តៅ
 ក្រហាយ ១ មានអត្ថប្រប្រែប្រួល ១ ជាអត្ថប្រយល់ច្បាស់ សមុទ័យ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អាយុហានដ្ឋោ និទានដ្ឋោ សញ្ញាតដ្ឋោ បសិពោ-
 ធាដ្ឋោ អភិសមយដ្ឋោ និរោទស្ស និស្សរណាដ្ឋោ
 វិវេកដ្ឋោ អសង្ខតដ្ឋោ អមតដ្ឋោ អភិសមយដ្ឋោ
 មត្តស្ស និយ្យានដ្ឋោ ហោតដ្ឋោ ទស្សនដ្ឋោ អាធិប-
 តេយ្យដ្ឋោ អភិសមយដ្ឋោ ឥមេហិ សោឡសហិ អា-
 ការេហិ អភិសមយដ្ឋេន ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកសង្ក-
 ហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ តំ ឯកត្ថំ ឯកេន ញ្ញា-
 ណេន បដិវិជ្ឈតីតិ ចត្តារិ សច្ចានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

[២១] សច្ចានំ កតិ លក្ខណានិ ។ សច្ចានំ
 ទ្វេ លក្ខណានិ សង្ខតលក្ខណាញ អសង្ខតលក្ខ-
 ណាញ សច្ចានំ ឥមានិ ទ្វេ លក្ខណានិ ។

សច្ចានំ កតិ លក្ខណានិ ។ សច្ចានំ ឆ លក្ខណានិ
 សង្ខតានំ សច្ចានំ ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ វាយោ ប-
 ញ្ញាយតិ បិតានំ អញ្ញាចត្ថំ បញ្ញាយតិ ន អសង្ខ-
 តស្ស សច្ចស្ស ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ ន វាយោ
 បញ្ញាយតិ ន បិតស្ស អញ្ញាចត្ថំ បញ្ញាយតិ សច្ចានំ
 ឥមានិ ឆ លក្ខណានិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

មានអត្តថាប្រមូលមក ១ មានអត្តថាជាហេតុ ១ មានអត្តថាប្រកបទុក ១
 មានអត្តថាកង្វល់ ១ ជាអត្តថាយល់ច្បាស់ និរោធិ មានអត្តថារលាស់ចេញ
 ១ មានអត្តថាស្ងប់ស្ងាត់ ១ មានអត្តថាមិនមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ១ មាន
 អត្តថាមិនស្លាប់ ១ ជាអត្តថាយល់ច្បាស់ មគ្គ មានអត្តថាស្រោចស្រង់ ១
 មានអត្តថាជាហេតុ ១ មានអត្តថាយើញ ១ មានអត្តថាជាអធិបតី ១ ជា
 អត្តថាយល់ច្បាស់ នេះ សច្ចៈទាំង ៤ ដោយអត្តថាយល់ច្បាស់ ដោយ
 អាការ ១៦ យ៉ាង ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈណាដែល
 លោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈនោះ មានភាពតែមួយ បុគ្គលរមែង
 ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយញាណមួយ ហេតុនោះ
 សច្ចៈទាំង ៤ ឈ្មោះថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

[២១] លក្ខណៈរបស់សច្ចៈ មានប៉ុន្មាន ។ លក្ខណៈរបស់សច្ចៈ មាន
 ២ គឺ សង្ខតលក្ខណៈ ១ អសង្ខតលក្ខណៈ ១ នេះលក្ខណៈ ២ របស់សច្ចៈ។

លក្ខណៈរបស់សច្ចៈ មានប៉ុន្មាន ។ លក្ខណៈរបស់សច្ចៈមាន ៦
 គឺ សច្ចៈទាំងឡាយជាសង្ខតៈ មានការកើតឡើងប្រាកដ ១ មានការសូន្យ
 ប្រាកដ ១ សច្ចៈទាំងឡាយដែលបិតនៅ មានការប្រែប្រួលប្រាកដ ១
 សច្ចៈជាអសង្ខតៈ មានការកើតឡើងមិនប្រាកដ ១ មានការសូន្យមិន
 ប្រាកដ ១ សច្ចៈដែលបិតនៅ មានការប្រែប្រួលមិនប្រាកដ ១ នេះ
 លក្ខណៈ ៦ របស់សច្ចៈ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

សច្ចានំ កតិ លក្ខណានិ ។ សច្ចានំ ទ្វាទស
 លក្ខណានិ ទុក្ខសច្ចស្ស ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ
 វាយោ បញ្ញាយតិ បិតស្ស អញ្ញថត្ថំ បញ្ញាយតិ ស-
 មុទយសច្ចស្ស ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ វាយោ បញ្ញា-
 យតិ បិតស្ស អញ្ញថត្ថំ បញ្ញាយតិ មក្ខសច្ចស្ស
 ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ វាយោ បញ្ញាយតិ បិតស្ស
 អញ្ញថត្ថំ បញ្ញាយតិ ន និរោធសច្ចស្ស ឧប្បាទោ
 បញ្ញាយតិ ន វាយោ បញ្ញាយតិ ន បិតស្ស អញ្ញថ-
 ត្ថំ បញ្ញាយតិ សច្ចានំ ឥមានិ ទ្វាទស លក្ខណានិ ។

[២២] ចតុន្នំ សច្ចានំ កតិ កុសលា
 កតិ អកុសលា កតិ អព្យាកតា ។ សមុទ-
 យសច្ចំ អកុសលំ មក្ខសច្ចំ កុសលំ និរោធស-
 ច្ចំ អព្យាកតំ ទុក្ខសច្ចំ សិយា កុសលំ
 សិយា អកុសលំ សិយា អព្យាកតំ តីណិ សច្ចា-
 និ ឯកសច្ចេន សង្កហិតានិ ឯកំ សច្ចំ តីហិ
 សច្ចហិ សង្កហិតំ វត្ថុវសេន បរិយាយេន ។

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

លក្ខណៈរបស់សច្ចៈ មានប៉ុន្មាន ។ លក្ខណៈ របស់សច្ចៈ មាន
 ១២ គឺទុក្ខសច្ចៈ មានការកើតឡើងប្រាកដ ១ មានការសូន្យប្រាកដ ១
 ទុក្ខសច្ចៈ ដែលបិតនៅ មានការប្រែប្រួលប្រាកដ ១ សមុទយសច្ចៈ មាន
 ការកើតឡើងប្រាកដ ១ មានការសូន្យប្រាកដ ១ សមុទយសច្ចៈ ដែល
 បិតនៅ មានការប្រែប្រួលប្រាកដ ១ មគ្គសច្ចៈ មានការកើតឡើងប្រាកដ ១
 មានការសូន្យប្រាកដ ១ មគ្គសច្ចៈ ដែលបិតនៅ មានការប្រែប្រួល
 ប្រាកដ ១ និរោធសច្ចៈ មានការកើតឡើងមិនប្រាកដ ១ មានការសូន្យ
 មិនប្រាកដ ១ មគ្គសច្ចៈ ដែលបិតនៅ មានការប្រែប្រួលមិនប្រាកដ ១
 នេះលក្ខណៈ ១២ របស់សច្ចៈ ។

[២២] បណ្ណាសច្ចៈទាំង ៤ សច្ចៈ ជាកុសលប៉ុន្មាន ជាអកុសល
 ប៉ុន្មាន ជាអព្យាក្រឹត ប៉ុន្មាន ។ សមុទយសច្ចៈ ជាអកុសល មគ្គសច្ចៈ
 ជាកុសល និរោធសច្ចៈ ជាអព្យាក្រឹត ទុក្ខសច្ចៈ ជាកុសលក៏មាន
 ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន សច្ចៈ ៣ លោកសង្គ្រោះ
 ដោយសច្ចៈមួយ សច្ចៈមួយ លោកសង្គ្រោះ ដោយសច្ចៈ ៣
 តាមបរិយាយដោយអំណាចនៃវត្ថុ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សិយាតិ កថញ្ច សិយា ។ យំ ទុក្ខសច្ចំ
 អកុសលំ សមុទយសច្ចំ អកុសលំ ឯវំ អកុ-
 សលដ្ឋេន ទ្វេ សច្ចានិ ឯកសច្ចេន សង្កហិតានិ
 ឯកំ សច្ចំ ទ្វីហិ សច្ចេហិ សង្កហិតំ យំ ទុក្ខស-
 ច្ចំ កុសលំ មក្កសច្ចំ កុសលំ ឯវំ កុសល-
 ដ្ឋេន ទ្វេ សច្ចានិ ឯកសច្ចេន សង្កហិតានិ ឯកំ
 សច្ចំ ទ្វីហិ សច្ចេហិ សង្កហិតំ យំ ទុក្ខសច្ចំ អព្យា-
 កតំ និរោធសច្ចំ អព្យាកតំ ឯវំ អព្យាកតដ្ឋេន
 ទ្វេ សច្ចានិ ឯកសច្ចេន សង្កហិតានិ ឯកំ សច្ចំ
 ទ្វីហិ សច្ចេហិ សង្កហិតំ ឯវំ សិយា តីណិ
 សច្ចានិ ឯកសច្ចេន សង្កហិតានិ ឯកំ សច្ចំ តីហិ
 សច្ចេហិ សង្កហិតំ វត្ថុវសេន បរិយាយេនាតិ ។

[២៣] បុព្វេ មេ ភិក្ខុវេ សម្មោទា អនភិសម្ពុ-
 ទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ កោ
 នុ ខោ រូបស្ស អស្សាទោ កោ អាទីនវោ កី
 និស្សរណំ កោ វេទនាយ អស្សាទោ កោ អាទីនវោ
 កី និស្សរណំ កោ សញ្ញាយ អស្សាទោ កោ
 អាទីនវោ កី និស្សរណំ កោ សង្ខារានំ អស្សាទោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ក៏មាន តើមានដូចម្តេច ។ ចម្លើយថា ត្រង់ថា ទុក្ខសច្ច ជាអកុសល សមុទយសច្ច ជាអកុសល យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា សច្ចៈ ២ ដោយអត្ថថាអកុសល លោកសង្គ្រោះដោយសច្ចៈមួយ សច្ចៈមួយ លោកសង្គ្រោះដោយសច្ចៈពីរ ត្រង់ថា ទុក្ខសច្ច ជាកុសល មគ្គសច្ច ជាកុសល យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ២ ដោយអត្ថថាជាកុសល លោកសង្គ្រោះដោយសច្ចៈមួយ សច្ចៈមួយលោកសង្គ្រោះដោយសច្ចៈពីរ ត្រង់ថា ទុក្ខសច្ច ជាអព្យាក្រឹត និរោធសច្ចៈ ជាអព្យាក្រឹត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ២ ដោយអត្ថថាជាអព្យាក្រឹត លោកសង្គ្រោះដោយសច្ចៈមួយ សច្ចៈមួយលោកសង្គ្រោះដោយសច្ចៈពីរ សច្ចៈ ៣ លោកសង្គ្រោះដោយសច្ចៈមួយ សច្ចៈមួយលោកសង្គ្រោះដោយសច្ចៈ ៣ តាមបរិយាយ ដោយអំណាចនៃវត្ថុ ក៏មាន យ៉ាងនេះឯង ។

[២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់បានត្រាស់ដឹង មុនអំពីការត្រាស់ដឹងនៅឡើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា រូប មានអានិសង្សដូចម្តេច មានទោសដូចម្តេច មានការរលាស់ចេញដូចម្តេច វេទនា មានអានិសង្សដូចម្តេច មានទោសដូចម្តេច មានការរលាស់ចេញដូចម្តេច សញ្ញា មានអានិសង្សដូចម្តេច មានទោសដូចម្តេច មានការរលាស់ចេញដូចម្តេច សង្ខារទាំងឡាយ មានអានិសង្សដូចម្តេច

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

កោ អាទីនវោ កី ទិស្សរណំ កោ វិញ្ញាណស្ស
 អស្សាទោ កោ អាទីនវោ កី ទិស្សរណានិ តស្ស
 មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ យំ ខោ រូបំ បទិច្ច
 ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ រូបស្ស អស្សា-
 ទោ យំ រូបំ អទិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អយំ
 រូបស្ស អាទីនវោ យោ រូបស្មី ឆន្ទរាគរិទយោ
 ឆន្ទរាគប្បហានំ ឥទំ រូបស្ស ទិស្សរណំ យំ វេទនំ
 បទិច្ច យំ សញ្ញំ បទិច្ច យំ សង្ខារេ បទិច្ច យំ
 វិញ្ញាណំ បទិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ
 វិញ្ញាណស្ស អស្សាទោ យំ វិញ្ញាណំ អទិច្ចំ ទុក្ខំ
 វិបរិណាមធម្មំ អយំ វិញ្ញាណស្ស អាទីនវោ យោ
 វិញ្ញាណស្មី ឆន្ទរាគរិទយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ ឥទំ
 វិញ្ញាណស្ស ទិស្សរណំ ។

[២៤] យាវកីវព្វាហំ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧចា-
 ទានក្ខត្តានំ វរំ អស្សាទព្វា អស្សាទតោ អាទីនវេព្វា
 អាទីនវតោ ទិស្សរណាព្វា ទិស្សរណាតោ យថាក្ខតំ
 អព្ពញ្ញាសី នេវតាវាហំ ភិក្ខុវេ សទេវកេ លោកេ

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

មានទោសដូចម្តេច មានការរលាស់ចេញដូចម្តេច វិញ្ញាណ មានអានិ-
 សង្សដូចម្តេច មានទោស ដូចម្តេច មានការរលាស់ចេញ ដូចម្តេច
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា សុខ
 សោមនស្សកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរូប នេះជាអានិសង្សរបស់រូប រូប
 មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះជាទោសរបស់រូប
 ការបន្ទោបង់នូវឆន្ទរាគ ការលះបង់នូវឆន្ទរាគ ឯណា ក្នុងរូប នេះជាការ
 រលាស់ចេញនូវរូប សុខ សោមនស្សកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យវេទនា
 ព្រោះអាស្រ័យសញ្ញា ព្រោះអាស្រ័យសង្ខារទាំងឡាយ ព្រោះអា-
 ស្រ័យវិញ្ញាណ នេះ ជាអានិសង្សរបស់វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ មិនទៀង
 ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះ ជាទោសរបស់វិញ្ញាណ
 ការបន្ទោបង់នូវឆន្ទរាគ ការលះបង់នូវឆន្ទរាគ ឯណា ក្នុងវិញ្ញាណ
 នេះ ជាការរលាស់ចេញ នូវវិញ្ញាណ ។

[២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនទាន់ដឹងច្បាស់តាមពិត
 នូវអានិសង្ស ថាជាអានិសង្សផង នូវទោស ថាជាទោសផង នូវការរលាស់
 ចេញ ថាជាការរលាស់ចេញផង របស់ឧបាទានក្ខន្ធទាំង៥ នេះ យ៉ាងនេះ
 ដរាបណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដរាបនោះ តថាគតក៏មិនទាន់ប្តេជ្ញាថាជា
 អ្នកត្រាស់ដឹងនូវអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ក្នុងលោកព្រមទាំងទេវលោក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សមារកេ សព្វហ្មកេ សស្សមណាព្រាហ្មណីយា
 បដាយ សនេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ
 អភិសម្ពុទ្ធា បច្ចុញ្ញាសី យតោ ច ខ្វាហំ ភិក្ខុវេ
 តមេសំ បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ ឯវំ អស្សាទព្វ
 អស្សាទតោ អាទីនវេព្វ អាទីនវតោ និស្សរណាព្វ
 និស្សរណាតោ យថាក្ខតំ អព្ពញ្ញាសី អថាហំ ភិក្ខុវេ
 សនេវកេ លោកេ សមារកេ សព្វហ្មកេ ស-
 ស្សមណាព្រាហ្មណីយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ
 អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធា បច្ចុញ្ញាសី
 ញ្ញាណាព្វ បន មេ ទស្សនំ ឧទទាទិ អក្កប្បា មេ
 ចេតោវិមុត្តិ អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិទានិ បុនព្ពរោតិ ។

[២៥] យំ រូបំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ
 អយំ រូបស្ស អស្សាទោតិ បហានប្បដិវេនោ សមុ-
 ទយសច្ចំ យំ រូបំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អ-
 យំ រូបស្ស អាទីនវោតិ បរិញ្ញាបដិវេនោ ទុក្ខសច្ចំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លុះតែកាលណា តថាគត បានដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្ស ថាជា
 អានិសង្សផង នូវទោស ថាជាទោសផង នូវការរលាស់ចេញ ថាជា
 ការរលាស់ចេញផង របស់ឧបាទានក្ខន្ធ ៥ នេះ យ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលណោះ តថាគតទើបប្តេជ្ញាថាជាអ្នកត្រាស់ដឹង នូវអនុត្តរ-
 សម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្ម-
 លោក ក្នុងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិ-
 ទេពនិងមនុស្សដ៏សេស មួយទៀត ញាណជាគ្រឿងឃើញ កើតហើយ
 ដល់តថាគតថា ចេតោវិមុត្តិរបស់តថាគត មិនកម្រើកទេ នេះជាជាតិ ទី
 បំផុត ឥឡូវនេះ ភពថ្មី មិនមានឡើយ ។

[២៥] ការត្រាស់ដឹង ដោយអំណាច នៃការលះថា សុខ
 សោមនស្ស កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរូប នេះ ជាអានិសង្សរបស់
 រូប ដូច្នោះ ឈ្មោះថាសមុទយសច្ច ការត្រាស់ដឹង ដោយអំណាច
 នៃការកំណត់ដឹងថា រូបមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជា
 ធម្មតា នេះ ជាទោសរបស់រូប ដូច្នោះ ឈ្មោះថា ទុក្ខសច្ច

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

យោ រូបស្មី ឆន្ទរាគវិនយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ ឥទំ
 រូបស្ស ទិស្សរណានិ ឥច្ឆិកិរិយាបដិវេទោ និរោធសច្ចំ
 យា ឥមេសុ ឥសុ ហានេសុ ទិដ្ឋិ សង្ក្កប្បោ
 វាចា កម្មន្តោ អាជីវោ វាយាមោ សតិ សមាធិ
 ការណាបដិវេទោ មក្កសច្ចំ យំ វេទនំ បដិច្ច យំ សញ្ញា
 បដិច្ច យំ សង្ខារេ បដិច្ច យំ វិញ្ញាណំ បដិច្ច ឧប្ប-
 ជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ អយំ វិញ្ញាណស្ស អស្សា-
 នោតិ បហានប្បដិវេទោ សមុទយសច្ចំ យំ វិញ្ញាណំ
 អនិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អយំ វិញ្ញាណស្ស អាជី-
 នវោតិ បរិញ្ញាបដិវេទោ ទុក្ខសច្ចំ យោ វិញ្ញាណស្មី
 ឆន្ទរាគវិនយោ ឆន្ទរាគប្បហានំ ឥទំ វិញ្ញាណស្ស ទិស្ស-
 រណានិ ឥច្ឆិកិរិយាបដិវេទោ និរោធសច្ចំ យា ឥមេសុ
 ឥសុ ហានេសុ ទិដ្ឋិ សង្ក្កប្បោ វាចា កម្មន្តោ អាជីវោ
 វាយាមោ សតិ សមាធិ ការណាបដិវេទោ មក្កសច្ចនិ ។

[២៦] កតិហាការេហិ^(១) សច្ចំ ។ តិហាការេហិ

សច្ចំ ឯសនដ្ឋេន បរិក្កហាដ្ឋេន បដិវេទដ្ឋេន ។

---

១ ឱ. ម. សច្ចនិ កតិហាការេហិ សច្ចនិ ទិស្សនិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

ការត្រាស់ដឹង ដោយអំណាចនៃការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ថា ការបន្ទោបង់នូវ
 ធន្ទរាគ ការលះបង់នូវធន្ទរាគ ឯណា ក្នុងរូប នេះជាការរលាស់ចេញនូវរូប
 ដូច្នោះ ឈ្មោះថានិរោធសច្ច ការត្រាស់ដឹងដោយអំណាចនៃការអប់រំ គឺ
 ទិដ្ឋិ សង្កប្បៈ វាចា កម្មន្តៈ អាជីវៈ វាយាមៈ សតិ សមាធិ ក្នុងឋានៈ
 ទាំង ៣ នេះ ឈ្មោះថាមគ្គសច្ច ការត្រាស់ដឹងដោយអំណាចនៃការលះថា
 សុខ សោមនស្សកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ព្រោះអាស្រ័យសញ្ញា
 ព្រោះអាស្រ័យសង្ខារទាំងឡាយ ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ នេះជាអា-
 និសង្សរបស់វិញ្ញាណ ដូច្នោះ ឈ្មោះថាសមុទយសច្ច ការត្រាស់ដឹង
 ដោយអំណាច នៃការកំណត់ដឹងថា វិញ្ញាណ មិនទៀង ជាទុក្ខ
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះ ជាទោសរបស់វិញ្ញាណ ដូច្នោះ
 ឈ្មោះថាទុក្ខសច្ច ការត្រាស់ដឹងដោយអំណាច នៃការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ថា ការបន្ទោបង់នូវធន្ទរាគ ការលះបង់នូវធន្ទរាគ ឯណា ក្នុងវិញ្ញាណ
 នេះជាការរលាស់ចេញ នូវវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ឈ្មោះថានិរោធសច្ច ការ
 ត្រាស់ដឹងដោយអំណាចនៃការអប់រំ គឺ ទិដ្ឋិ សង្កប្បៈ វាចា កម្មន្តៈ អាជីវៈ
 វាយាមៈ សតិ សមាធិ ក្នុងឋានៈ ៣ នេះ ឈ្មោះថាមគ្គសច្ច ។

[២៦] សច្ចៈ ដោយអាការប៉ុន្មានយ៉ាង ។ សច្ចៈ ដោយអាការ៣ យ៉ាងគឺ
 ដោយអត្តថាស្វែងរក១ ដោយអត្តថាចំណាំទុក១ ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹង១។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កថំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ ។ ជរាមរណំ កីនិទានំ
 កីសមុទយំ កីជាតិកំ កីបកវន្តិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន
 សច្ចំ ជរាមរណំ ជាតិទានំ ជាតិសមុទយំ ជាតិជាតិ-
 កំ ជាតិប្បកវន្តិ ឯវំ បរិត្តហដ្ឋេន សច្ចំ ជរាមរណញ្ច
 បជាណតិ ជរាមរណសមុទយញ្ច បជាណតិ ជរាមរ-
 ណានិរោធសញ្ច បជាណតិ ជរាមរណានិរោធតាមិទីបដិប-
 ទញ្ច បជាណតិ ឯវំ បដិវេទដ្ឋេន សច្ចំ ។

ជាតិ កីនិទានា កីសមុទយា កីជាតិកា
 កីបកវាតិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ ជាតិ កវនិទានា
 កវសមុទយា កវជាតិកា កវប្បកវាតិ ឯវំ បរិត្តហដ្ឋេន
 សច្ចំ ជាតិញ្ច បជាណតិ ជាតិសមុទយញ្ច បជាណតិ
 ជាតិនិរោធសញ្ច បជាណតិ ជាតិនិរោធតាមិទីបដិបទញ្ច
 បជាណតិ ឯវំ បដិវេទដ្ឋេន សច្ចំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សច្ចៈ ដោយអត្តថាស្វែងរក តើដូចម្តេច ។ ជរាមរណៈ មានអ្វីជា
 ហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាដែនកើត យ៉ាង
 នេះឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាស្វែងរក ជរាមរណៈ មានជាតិជាហេតុ
 មានជាតិជាទីប្រជុំកើត មានជាតិជាកំណើត មានជាតិជាដែនកើត យ៉ាង
 នេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាចំណាំទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវជរាមរ-
 ណៈផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃជរាមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់
 នៃជរាមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់
 នៃជរាមរណៈផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹង ។

ជាតិ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាស្វែងរក
 ជាតិ មានភពជាហេតុ មានភពជាទីប្រជុំកើត មានភពជាកំណើត
 មានភពជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាចំណាំទុក
 បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវជាតិផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើត នៃជាតិផង ដឹង
 ច្បាស់នូវការរលត់នៃជាតិផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការ
 រលត់នៃជាតិផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹង ។

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

ភវោ កីនិទានោ កីសមុទយោ កីជាតិកោ កី-
 បភវេតិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ ភវោ ឧទានានិទា-
 នោ ឧទានានសមុទយោ ឧទានានជាតិកោ ឧទា-
 នប្បភវេតិ ឯវំ បរិត្តហដ្ឋេន សច្ចំ ភវេត្ថ បជា-
 នតិ ភវសមុទយេត្ថ បជា-
 នតិ ភវនិរោធាតិ ភវនិរោធាតិ បជា-
 នតិ ភវនិរោធាតិ ឯវំ បដិ-
 វេនដ្ឋេន សច្ចំ ។

ឧទានានំ កីនិទានំ កីសមុទយំ កីជាតិកំ
 កីបភវេតិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ ឧទានានំ តណ្ហា-
 និទានំ តណ្ហាសមុទយំ តណ្ហាជាតិកំ តណ្ហាបភវេតិ
 ឯវំ បរិត្តហដ្ឋេន សច្ចំ ឧទានានេត្ថ បជា-
 នតិ ឧទា-
 នានសមុទយេត្ថ បជា-
 នតិ ឧទានាននិរោធាតិ ប-
 ជា-
 នតិ ឧទានាននិរោធាតិ ឯវំ បដិ-
 វេនដ្ឋេន សច្ចំ ។

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

ភព មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត មាន
អ្វីជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាស្វែងរក ភពមាន
ឧបាទានជាហេតុ មានឧបាទានជាទីប្រជុំកើត មានឧបាទានជាកំណើត
មានឧបាទានជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថា
ចំណាំទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវភពផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃភពផង
ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃភពផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់
ការរលត់នៃភពផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាត្រាស់ដឹង ។

ឧបាទាន មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
មានអ្វីជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាស្វែងរក
ឧបាទាន មានតណ្ហាជាហេតុ មានតណ្ហាជាទីប្រជុំកើត មានតណ្ហាជា
កំណើត មានតណ្ហាជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថា
ចំណាំទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវឧបាទានផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃ
ឧបាទានផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃឧបាទានផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់ នៃឧបាទានផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ
ដោយអត្ថថាត្រាស់ដឹង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

តណ្ហា កីនិទានា កីសមុទយា កីជាតិកា
 កីបកវាតិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ តណ្ហា វេទនានិ-
 ទានា វេទនាសមុទយា វេទនាជាតិកា វេទនាបកវាតិ
 ឯវំ បរិត្តហដ្ឋេន សច្ចំ តណ្ហាញ បជាតិ តណ្ហា-
 សមុទយញ បជាតិ តណ្ហានិរោធិញ បជាតិ
 តណ្ហានិរោធិកាមិនីបដិបទញ បជាតិ ឯវំ បដិវេជ-
 ដ្ឋេន សច្ចំ ។

វេទនា កីនិទានា កីសមុទយា កីជាតិកា កីប-
 កវាតិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ វេទនា ធិស្សនិទានា
 ធិស្សសមុទយា ធិស្សជាតិកា ធិស្សប្បកវាតិ ឯវំ
 បរិត្តហដ្ឋេន សច្ចំ វេទនញ បជាតិ វេទនាស-
 មុទយញ បជាតិ វេទនានិរោធិញ បជាតិ
 វេទនានិរោធិកាមិនីបដិបទញ បជាតិ ឯវំ បដិ-
 វេជដ្ឋេន សច្ចំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធមគ្គ

តណ្ហា មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត មាន
អ្វីជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាស្វែងរក តណ្ហា
មានវេទនាជាហេតុ មានវេទនាជាទីប្រជុំកើត មានវេទនាជាកំណើត
មានវេទនាជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាចំណាំ
ទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវតណ្ហាផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃតណ្ហា
ផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃតណ្ហាផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជា
ដំណើរទៅកាន់ការរលត់ នៃតណ្ហាផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ
ដោយអត្ថថាត្រាស់ដឹង ។

វេទនា មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
មានអ្វីជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាស្វែងរក វេទនា
មានផស្សៈជាហេតុ មានផស្សៈជាទីប្រជុំកើត មានផស្សៈជាកំណើត មាន
ផស្សៈជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាចំណាំទុក
បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវវេទនាផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃវេទនាផង ដឹង
ច្បាស់នូវការរលត់នៃវេទនាផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់
ការរលត់នៃវេទនាផង យ៉ាងនេះឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាត្រាស់ដឹង ។

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

ធម្មស្សោ កីនិទានោ កីសមុទយោ កីជាតិកោ
 កីបករោតិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ ធម្មស្សោ សន្យា-
 យតននិទានោ សន្យាយតនសមុទយោ សន្យាយត-
 នជាតិកោ សន្យាយតនប្បករោតិ ឯវំ បរិត្តហដ្ឋេន
 សច្ចំ ធម្មស្សោ បដានាតិ ធម្មសមុទយេ បដានាតិ
 ធម្មនិរោធិញ្ច បដានាតិ ធម្មនិរោធិកាមិដិបទិប-
 ទញ្ច បដានាតិ ឯវំ បទិវេនដ្ឋេន សច្ចំ ។

សន្យាយតនំ កីនិទានំ កីសមុទយំ កីជាតិកំ
 កីបករុត្តិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ សន្យាយតនំ នា-
 មរូបនិទានំ នាមរូបសមុទយំ នាមរូបជាតិកំ នាម-
 រូបប្បករុត្តិ ឯវំ បរិត្តហដ្ឋេន សច្ចំ សន្យាយតនញ្ច
 បដានាតិ សន្យាយតនសមុទយេ បដានាតិ ស-
 ន្យាយតននិរោធិញ្ច បដានាតិ សន្យាយតននិរោធិ-
 កាមិដិបទិបទញ្ច បដានាតិ ឯវំ បទិវេនដ្ឋេន សច្ចំ ។

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

ផស្សៈ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាស្វែងរក
 ផស្សៈ មានសឡាយតនៈជាហេតុ មានសឡាយតនៈជាទីប្រជុំកើត
 មានសឡាយតនៈជាកំណើត មានសឡាយតនៈជាដែនកើត យ៉ាងនេះ
 ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាចំណាំទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវផស្សៈផង
 ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃផស្សៈផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ នៃផស្សៈផង
 ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់ នៃផស្សៈផង យ៉ាងនេះ
 ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាត្រាស់ដឹង ។

សឡាយតនៈ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជា
 កំណើត មានអ្វីជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថា
 ស្វែងរក សឡាយតនៈ មាននាមរូបជាហេតុ មាននាមរូបជាទីប្រជុំកើត
 មាននាមរូបជាកំណើត មាននាមរូបជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះ
 ថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាចំណាំទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវសឡាយតនៈផង
 ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើត នៃសឡាយតនៈផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់
 នៃសឡាយតនៈផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់
 នៃសឡាយតនៈផង យ៉ាងនេះឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាត្រាស់ដឹង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឆាមរូបំ កីនិទានំ កីសមុទយំ កីជាតិកំ កី-
 បកវន្តិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ ឆាមរូបំ វិញ្ញាណា-
 និទានំ វិញ្ញាណាសមុទយំ វិញ្ញាណាជាតិកំ វិញ្ញាណា-
 ប្បកវន្តិ ឯវំ បរិត្តហដ្ឋេន សច្ចំ ឆាមរូបញ្ច បជា-
 នាតិ ឆាមរូបសមុទយញ្ច បជានាតិ ឆាមរូបនិរោ-
 ធឮញ្ច បជានាតិ ឆាមរូបនិរោធតាមិទីបទិបទញ្ច បជា-
 នាតិ ឯវំ បទិវេនដ្ឋេន សច្ចំ ។

វិញ្ញាណំ កីនិទានំ កីសមុទយំ កីជាតិកំ
 កីបកវន្តិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ វិញ្ញាណំ សដ្ឋារ-
 និទានំ សដ្ឋារសមុទយំ សដ្ឋារជាតិកំ សដ្ឋារប្ប-
 កវន្តិ ឯវំ បរិត្តហដ្ឋេន សច្ចំ វិញ្ញាណាញ្ច បជានាតិ
 វិញ្ញាណាសមុទយញ្ច បជានាតិ វិញ្ញាណានិរោធឮញ្ច
 បជានាតិ វិញ្ញាណានិរោធតាមិទីបទិបទញ្ច បជានាតិ
 ឯវំ បទិវេនដ្ឋេន សច្ចំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធមគ្គ

នាមរូប មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាស្វែងរក
 នាមរូប មានវិញ្ញាណជាហេតុ មានវិញ្ញាណជាទីប្រជុំកើត មានវិញ្ញាណ
 ជាកំណើត មានវិញ្ញាណជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយ
 អត្តថាចំណាំទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវនាមរូបផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើត
 នៃនាមរូបផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃនាមរូបផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់ នៃនាមរូបផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ
 ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹង ។

វិញ្ញាណ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាស្វែងរក
 វិញ្ញាណ មានសង្ខារជាហេតុ មានសង្ខារជាទីប្រជុំកើត មានសង្ខារ
 ជាកំណើត មានសង្ខារជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយ
 អត្តថាចំណាំទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើត
 នៃវិញ្ញាណផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃវិញ្ញាណផង ដឹងច្បាស់នូវ
 បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់នៃវិញ្ញាណផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា
 សច្ចៈ ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹង ។

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

សង្ខារា កីនិទានា កីសមុទយា កីជាតិកា
 កីបកវាតិ ឯវំ ឯសនដ្ឋេន សច្ចំ សង្ខារា អវិជ្ជានិ-
 ទានា អវិជ្ជាសមុទយា អវិជ្ជាជាតិកា អវិជ្ជាបកវាតិ
 ឯវំ បរិក្កហដ្ឋេន សច្ចំ សង្ខារេ ច បជាតាតិ
 សង្ខារសមុទយញ្ច បជាតាតិ សង្ខារនិរោធឯញ្ច ប-
 ជាតាតិ សង្ខារនិរោធតាមិដីបដិបទញ្ច បជាតាតិ
 ឯវំ បដិវេទដ្ឋេន សច្ចំ ។

[២៧] ជរាមរណំ ទុក្ខសច្ចំ ជាតិ សមុទយសច្ចំ
 ឧភិជ្ឈំបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ និរោធិយ្យជាននា
 មក្កសច្ចំ ជាតិ ទុក្ខសច្ចំ ភវេ សមុទយសច្ចំ
 ឧភិជ្ឈំបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ និរោធិយ្យជាននា
 មក្កសច្ចំ ភវេ ទុក្ខសច្ចំ ឧទានានំ សមុទយសច្ចំ
 ឧភិជ្ឈំបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ និរោធិយ្យជាននា មក្ក-
 សច្ចំ ឧទានានំ ទុក្ខសច្ចំ តណ្ហា សមុទយសច្ចំ ឧភិ-
 ជ្ឈំបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ និរោធិយ្យជាននា មក្កសច្ចំ
 តណ្ហា ទុក្ខសច្ចំ វេទនា សមុទយសច្ចំ ឧភិជ្ឈំបិ
 និស្សរណំ និរោធសច្ចំ និរោធិយ្យជាននា មក្កសច្ចំ

យុគនទ្ធវគ្គិ សច្ចកថា

សង្ខារ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាស្វែងរក
 សង្ខារ មានអវិជ្ជាជាហេតុ មានអវិជ្ជាជាទីប្រជុំកើត មានអវិជ្ជាជាកំណើត
 មានអវិជ្ជាជាដែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថថាចំណាំទុក
 បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃសង្ខារ
 ផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃសង្ខារផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ការរលត់នៃសង្ខារផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្ថ
 ថាត្រាស់ដឹង ។

[២៧] ជរាមរណៈ ជាទុក្ខសច្ច ជាតិជាសមុទយសច្ច ការរលាស់
 ចេញ នូវជរាមរណៈនិងជាតិទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់នូវ
 និរោធន ជាមគ្គសច្ច ជាតិជាទុក្ខសច្ច ភពជាសមុទយសច្ច ការរលាស់
 ចេញនូវជាតិនិងភពទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់នូវនិរោធន
 ជាមគ្គសច្ច ភពជាទុក្ខសច្ច ឧបាទានជាសមុទយសច្ច ការរលាស់ចេញនូវ
 ភពនិងឧបាទានទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់នូវនិរោធន ជាមគ្គ-
 សច្ច ឧបាទានជាទុក្ខសច្ច តណ្ហាជាសមុទយសច្ច ការរលាស់ចេញនូវ
 ឧបាទាននិងតណ្ហាទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់នូវនិរោធន ជាមគ្គ-
 សច្ច តណ្ហាជាទុក្ខសច្ច វេទនាជាសមុទយសច្ច ការរលាស់ចេញនូវតណ្ហា
 និងវេទនាទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់នូវនិរោធន ជាមគ្គសច្ច

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

វេទនា ទុក្ខសច្ចំ ធម្មោ សមុទយសច្ចំ ឧភិណ្និបិ
 និស្សរណំ និរោធសច្ចំ និរោធហ្យជាននា មក្កសច្ចំ
 ធម្មោ ទុក្ខសច្ចំ សន្យាយតនំ សមុទយសច្ចំ ឧភិ-
 ណ្និបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ និរោធហ្យជាននា មក្កសច្ចំ
 សន្យាយតនំ ទុក្ខសច្ចំ នាមរូបំ សមុទយសច្ចំ ឧ-
 ភិណ្និបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ និរោធហ្យជាននា
 មក្កសច្ចំ នាមរូបំ ទុក្ខសច្ចំ វិញ្ញាណំ សមុទយ-
 សច្ចំ ឧភិណ្និបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ និរោធហ្យជាន-
 នា មក្កសច្ចំ វិញ្ញាណំ ទុក្ខសច្ចំ សង្ខារា
 សមុទយសច្ចំ ឧភិណ្និបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ
 និរោធហ្យជាននា មក្កសច្ចំ សង្ខារា ទុក្ខសច្ចំ អវិ-
 ជ្ជា សមុទយសច្ចំ ឧភិណ្និបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ
 និរោធហ្យជាននា មក្កសច្ចំ ។ ជរាមរណំ ទុក្ខសច្ចំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

វេទនាជាទុក្ខសច្ច ផស្សៈជាសមុទយសច្ច ការរលាស់ចេញនូវវេទនានិង
 ផស្សៈទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់នូវនិរោធម ជាមគ្គសច្ច ផស្សៈ
 ជាទុក្ខសច្ច សឡាយតនៈជាសមុទយសច្ច ការរលាស់ចេញនូវផស្សៈនិង
 សឡាយតនៈទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់នូវនិរោធម ជាមគ្គសច្ច
 សឡាយតនៈ ជាទុក្ខសច្ច នាមរូបជាសមុទយសច្ច ការរលាស់ចេញ
 នូវសឡាយតនៈនិងនាមរូបទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់នូវ
 និរោធម ជាមគ្គសច្ច នាមរូបជាទុក្ខសច្ច វិញ្ញាណជាសមុទយសច្ច ការ
 រលាស់ចេញនូវនាមរូបនិងវិញ្ញាណទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់
 នូវនិរោធម ជាមគ្គសច្ច វិញ្ញាណជាទុក្ខសច្ច សង្ខារជាសមុទយសច្ច
 ការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណនិងសង្ខារទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹង
 ច្បាស់នូវនិរោធម ជាមគ្គសច្ច សង្ខារទាំងឡាយជាទុក្ខសច្ច អវិជ្ជាជា
 សមុទយសច្ច ការរលាស់ចេញនូវសង្ខារនិងអវិជ្ជាទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច
 ឯការដឹងច្បាស់នូវនិរោធម ជាមគ្គសច្ច ។ ជរាមរណៈ ជាទុក្ខសច្ច

យុគនទ្ធវគ្គេ សច្ចកថា

ជាតិ សិយា ទុក្ខសច្ចំ សិយា សមុទយសច្ចំ ឧកិ-
 ដ្ឋិបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ និរោធិយ្យជាននា មគ្គសច្ចំ
 ជាតិ ទុក្ខសច្ចំ ភរោ សិយា ទុក្ខសច្ចំ សិយា
 សមុទយសច្ចំ ឧកិដ្ឋិបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ
 និរោធិយ្យជាននា មគ្គសច្ចំ ។ បេ ។ សដ្ឋារា
 ទុក្ខសច្ចំ អវិជ្ជា សិយា ទុក្ខសច្ចំ សិយា
 សមុទយសច្ចំ ឧកិដ្ឋិបិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ
 និរោធិយ្យជាននា មគ្គសច្ចុន្តិ ។

សច្ចកថា ។

ភាណារំ ។

យុគនទ្ធវគ្គ សច្ចកថា

ជាតិ ជាទុក្ខសច្ចក៏មាន ជាសមុទយសច្ចក៏មាន ការរលាស់ចេញនូវជរា-
 មរណៈនិងជាតិទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់នូវនិរោធម ជាមគ្គ-
 សច្ច ជាតិ ជាទុក្ខសច្ច ភពជាទុក្ខសច្ចក៏មាន ជាសមុទយសច្ចក៏មាន
 ការរលាស់ចេញនូវជាតិនិងភពទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់
 នូវនិរោធម ជាមគ្គសច្ច ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ជាទុក្ខសច្ច អវិជ្ជាជា
 ទុក្ខសច្ចក៏មាន ជាសមុទយសច្ចក៏មាន ការរលាស់ចេញនូវសង្ខារនិង
 អវិជ្ជាទាំងពីរ ជានិរោធសច្ច ឯការដឹងច្បាស់នូវនិរោធម ជាមគ្គសច្ច ។

ចប់ សច្ចកថា ។

ចប់ ភាណវារៈ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

សាវត្ថិនិទានំ

[២៨] សត្តិមេ ភិក្ខុវេ ពោជ្ឈង្គា កតមេ សត្ត
សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ វិយសម្ពោ-
ជ្ឈង្គោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គោ សមាធិ-
សម្ពោជ្ឈង្គោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ
សត្ត ពោជ្ឈង្គា ។

ពោជ្ឈង្គាតិ កេនត្ថេន ពោជ្ឈង្គា ។ ពោធិយំ^(១)
សំវត្តន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា អនុពុជ្ឈ-
ន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា បដិពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា សម្ពុជ្ឈន្តិតិ ពោ-
ជ្ឈង្គា ពុជ្ឈនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនុពុជ្ឈនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា
បដិពុជ្ឈនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា សម្ពុជ្ឈនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា ពោ-
ជេន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា អនុពោជេន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា បដិពោជេ-
ន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា សម្ពោជេន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ពោជនដ្ឋេន
ពោជ្ឈង្គា អនុពោជនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា បដិពោជនដ្ឋេន

១ ឱ.ម. ពោធាយាតិ បាលោ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

សារវត្តិនិទាន

[២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពោជ្ឈង្គនេះ មាន ៧ ពោជ្ឈង្គ ៧ តើដូចម្តេច សតិសម្តោជ្ឈង្គ ១ ធម្មវិចយសម្តោជ្ឈង្គ ១ វិរិយសម្តោជ្ឈង្គ ១ បីតិសម្តោជ្ឈង្គ ១ បស្សទ្ធិសម្តោជ្ឈង្គ ១ សមាធិសម្តោជ្ឈង្គ ១ ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ពោជ្ឈង្គ ៧ ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ពោជ្ឈង្គ តើពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាដូចម្តេច ។
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុប្រព្រឹត្តទៅព្រមក្នុងការត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងតាម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងចំពោះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងព្រម ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាត្រាស់ដឹងតាម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាត្រាស់ដឹងចំពោះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាត្រាស់ដឹងព្រម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុញ្ញាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុញ្ញាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹងតាម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុញ្ញាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹងចំពោះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុញ្ញាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹងព្រម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ្ញាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ្ញាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹងតាម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ្ញាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹងចំពោះ

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

ពោជ្ឈង្គា សម្ភោធដ្នេន ពោជ្ឈង្គា ពោធិបក្ខិយដ្នេន
 ពោជ្ឈង្គា អនុពោធិបក្ខិយដ្នេន ពោជ្ឈង្គា បដិពោ-
 ធិបក្ខិយដ្នេន ពោជ្ឈង្គា សម្ភោធិបក្ខិយដ្នេន ពោ-
 ជ្ឈង្គា ពុទ្ធិប្បដិលាភដ្នេន^(១) ពោជ្ឈង្គា ពុទ្ធិរោបនដ្នេន
 ពោជ្ឈង្គា ពុទ្ធិអភិរោបនដ្នេន ពោជ្ឈង្គា ពុទ្ធិចាបនដ្នេន
 ពោជ្ឈង្គា ពុទ្ធិសម្មាបនដ្នេន ពោជ្ឈង្គា ។

[២៩] មូលដ្នេន ពោជ្ឈង្គា មូលចរិយដ្នេន
 ពោជ្ឈង្គា មូលបរិក្កហដ្នេន ពោជ្ឈង្គា មូលបរិវារដ្នេន
 ពោជ្ឈង្គា^(២) មូលបរិបូរដ្នេន ពោជ្ឈង្គា មូលបរិចា-
 កដ្នេន ពោជ្ឈង្គា មូលប្បដិសម្ពិទដ្នេន ពោជ្ឈង្គា
 មូលប្បដិសម្ពិទាចាបនដ្នេន ពោជ្ឈង្គា មូលប្បដិ-
 សម្ពិទាយ វសីការនដ្នេន ពោជ្ឈង្គា មូលប្បដិសម្ពិ-
 ទាយ វសីការប្បត្តានម្បិ ពោជ្ឈង្គា ហោតដ្នេន ពោ-
 ជ្ឈង្គា ហោតុចរិយដ្នេន ពោជ្ឈង្គា ហោតុបរិក្កហដ្នេន

---

១ ម. ឯត្ថន្តវេ ពុទ្ធិលភនដ្នេន ពោជ្ឈង្គាតិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ម. ឯត្ថន្តវេ មូលហោតុដ្នេន ពោជ្ឈង្គាតិ ទិស្សន្តិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ៉ាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹងព្រម ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃការត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃការត្រាស់ដឹងតាម ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកនៃការត្រាស់ដឹងចំពោះ
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកនៃការត្រាស់ដឹង
 ព្រម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាការបានចំពោះនូវប្រាជ្ញា ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាបណ្តុះនូវប្រាជ្ញា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថា
 បណ្តុះចំពោះនូវប្រាជ្ញា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គដោយអត្ថថាញ៉ាំងជនឲ្យដល់នូវ
 ប្រាជ្ញា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ៉ាំងជនឲ្យដល់ព្រមនូវប្រាជ្ញា ។

[២៧] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាជាមូល ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថថាទំនុកបម្រុងមូល ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាថែទាំមូល ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថថាចោមរោមមូល ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាបំពេញមូល ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថថាធ្វើមូលឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើមូលឲ្យបែករីក
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ៉ាំងជនឲ្យដល់នូវមូលប្បដិសម្ភិទា ពោជ្ឈង្គ ដោយ
 អត្ថថាចម្រើននូវវេសីក្នុងមូលប្បដិសម្ភិទា ពោជ្ឈង្គ របស់ជនអ្នកសម្រេច
 នូវវេសីភាពក្នុងមូលប្បដិសម្ភិទា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាជាហេតុ ពោ-
 ជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាទំនុកបម្រុងហេតុ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាថែទាំហេតុ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ពោជ្ឈង្គា ហេតុបរិវារដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា ហេតុបរិបូ-
 រដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា ហេតុបរិចាកដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា
 ហេតុប្បដិសម្ពិទដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា ហេតុប្បដិសម្ពិ-
 ទាទាបនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា ហេតុប្បដិសម្ពិទាយ វសី-
 ការនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា ហេតុប្បដិសម្ពិទាយ វសីកា-
 វប្បត្តានម្បិ ពោជ្ឈង្គា បច្ចយដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា បច្ច-
 យចរិយដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា បច្ចយបរិត្តហដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា
 បច្ចយបរិវារដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា បច្ចយបរិបូរដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា
 បច្ចយបរិចាកដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា បច្ចយប្បដិសម្ពិទដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា បច្ចយប្បដិសម្ពិទាទាបនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា បច្ច-
 យប្បដិសម្ពិទាយ វសីការនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា បច្ចយ-
 ប្បដិសម្ពិទាយ វសីការវប្បត្តានម្បិ ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធ-
 ដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិចរិយដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិបរិត្ត-
 ហដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិបរិវារដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិបរិបូ-
 រដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិបរិចាកដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិប្ប-
 ដិសម្ពិទដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិប្បដិសម្ពិទាទាបនដ្ឋេន

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាចោមរោមហេតុ ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាបំពេញហេតុ
ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាធ្វើហេតុឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាធ្វើហេតុ
ឲ្យបែករីក ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាញ៉ាំងជនឲ្យដល់នូវហេតុប្បដិសម្ពិទ្ធា
ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាចម្រើននូវវេសីក្នុងហេតុប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គំ របស់
ជនអ្នកសម្រេចនូវវេសីភាពក្នុងហេតុប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាជា
បច្ច័យ ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាទំនុកបម្រុងបច្ច័យ ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាថែ
ទាំបច្ច័យ ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាចោមរោមបច្ច័យ ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថា
បំពេញបច្ច័យ ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាធ្វើបច្ច័យឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គំ ដោយ
អត្តថាធ្វើបច្ច័យឲ្យបែករីក ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាញ៉ាំងជនឲ្យដល់នូវបច្ច័យ-
ប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាចម្រើននូវវេសីក្នុងបច្ច័យប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោ-
ជ្ឈង្គំរបស់ជនអ្នកសម្រេចនូវវេសីភាពក្នុងបច្ច័យប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គំ ដោយ
អត្តថាបរិសុទ្ធ ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាទំនុកបម្រុងសេចក្តីបរិសុទ្ធ ពោជ្ឈង្គំ
ដោយអត្តថាថែទាំសេចក្តីបរិសុទ្ធ ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាចោមរោមសេចក្តី
បរិសុទ្ធ ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាបំពេញសេចក្តីបរិសុទ្ធ ពោជ្ឈង្គំ ដោយ
អត្តថាធ្វើសេចក្តីបរិសុទ្ធឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាធ្វើសេចក្តីបរិ-
សុទ្ធឲ្យបែករីក ពោជ្ឈង្គំ ដោយអត្តថាញ៉ាំងជនឲ្យដល់នូវវិសុទ្ធិប្បដិសម្ពិទ្ធា

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិប្បដិសម្ពិទាយ វសីការនដ្ឋេន ពោជ្ឈ-
 ង្គា វិសុទ្ធិប្បដិសម្ពិទាយ វសីការប្បត្តានម្បិ ពោជ្ឈង្គា
 អនវដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនវដ្ឋចរិយដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អន-
 វដ្ឋបរិក្កហដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនវដ្ឋបរិវារដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា
 អនវដ្ឋបរិបូរដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនវដ្ឋបរិចាកដ្ឋេន ពោជ្ឈ-
 ង្គា អនវដ្ឋប្បដិសម្ពិទដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនវដ្ឋប្បដិសម្ពិទា-
 ចាបនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនវដ្ឋប្បដិសម្ពិទាយ វសីកា-
 រនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនវដ្ឋប្បដិសម្ពិទាយ វសីការប្ប-
 ត្តានម្បិ ពោជ្ឈង្គា នេក្ខម្មដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា នេក្ខម្ម-
 ចរិយដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា នេក្ខម្មបរិក្កហដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា
 នេក្ខម្មបរិវារដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា នេក្ខម្មបរិបូរដ្ឋេន ពោជ្ឈ-
 ង្គា នេក្ខម្មបរិចាកដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា នេក្ខម្មប្បដិសម្ពិ-
 ទដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា នេក្ខម្មប្បដិសម្ពិទាចាបនដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា នេក្ខម្មប្បដិសម្ពិទាយ វសីការនដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា នេក្ខម្មប្បដិសម្ពិទាយ វសីការប្បត្តានម្បិ
 ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិចរិយដ្ឋេន

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចម្រើននូវវេសីក្នុងវិសុទ្ធិប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ របស់
 ជនអ្នកសម្រេចនូវវេសីភាពក្នុងវិសុទ្ធិប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាជា
 អំពើមិនមានទោស ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាទំនុកបម្រុងអំពើមិនមានទោស
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាថែទាំអំពើមិនមានទោស ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថា
 ចោមរោមអំពើមិនមានទោស ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាបំពេញនូវអំពើមិន
 មានទោស ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើអំពើដែលមិនមានទោសឲ្យចាស់ក្លា
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើអំពើមិនមានទោសឲ្យបែករីក ពោជ្ឈង្គ ដោយ
 អត្ថថាញ៉ាំងជនឲ្យដល់អនវជ្ជប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចម្រើននូវ
 វេសីក្នុងអនវជ្ជប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ របស់ជនអ្នកសម្រេចនូវវេសីភាពក្នុង
 អនវជ្ជប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថានេក្ខម្មៈ (ការចេញចាកកាម)
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាទំនុកបម្រុងនេក្ខម្មៈ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាថែទាំ
 នេក្ខម្មៈ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចោមរោមនេក្ខម្មៈ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថ
 ថាបំពេញនេក្ខម្មៈ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើនេក្ខម្មៈឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថថាធ្វើនេក្ខម្មៈឲ្យបែករីក ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ៉ាំងជនឲ្យដល់
 នូវនេក្ខម្មប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចម្រើននូវវេសីក្នុងនេក្ខម្ម-
 ប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ របស់ជនអ្នកសម្រេចនូវវេសីភាពក្នុងនេក្ខម្មប្បដិស-
 ម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាវិមុត្តិ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាទំនុកបម្រុងវិមុត្តិ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិបរិក្កហាដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិបរិវារដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិបរិបូរដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិបរិចាក-
 ដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិប្បដិសម្ពិទដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុ-
 ត្តិប្បដិសម្ពិទាចាបនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិប្បដិសម្ពិ-
 ទាយ វសីការនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិប្បដិសម្ពិទាយ
 វសីការប្បត្តានម្បិ ពោជ្ឈង្គា អនាសវដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា
 អនាសវចរិយដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនាសវបរិក្កហាដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា អនាសវបរិវារដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនាសវបរិ-
 បូរដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនាសវបរិចាកដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនា-
 សវប្បដិសម្ពិទដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនាសវប្បដិសម្ពិទាចាប-
 នដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនាសវប្បដិសម្ពិទាយ វសីការនដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា អនាសវប្បដិសម្ពិទាយ វសីការប្បត្តានម្បិ
 ពោជ្ឈង្គា វិវេកដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិវេកចរិយដ្ឋេន ពោ-
 ជ្ឈង្គា វិវេកបរិក្កហាដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិវេកបរិវារដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា វិវេកបរិបូរដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិវេកបរិចាកដ្ឋេន

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាថែទាំវិមុត្តិ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចោមរោមវិមុត្តិ
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាបំពេញវិមុត្តិ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើវិមុត្តិ
 ឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើវិមុត្តិឲ្យបែករីក ពោជ្ឈង្គ ដោយ
 អត្ថថាញ៉ាំងជនឲ្យដល់នូវវិមុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចម្រើន
 នូវវេសី ក្នុងវិមុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ របស់ជនអ្នកសម្រេចនូវវេសីភាព
 ក្នុងវិមុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាការមិនមានអាសវៈ ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថថាទំនុកបម្រុងនូវការមិនមានអាសវៈ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាថែ
 ទាំនូវការមិនមានអាសវៈ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចោមរោមនូវការមិនមាន
 អាសវៈ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាបំពេញនូវការមិនមានអាសវៈ ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថថាធ្វើនូវការមិនមានអាសវៈឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថា
 ធ្វើនូវការមិនមានអាសវៈឲ្យបែករីក ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ៉ាំងជនឲ្យដល់
 នូវអនាសវប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចម្រើន នូវវេសីក្នុងអនា-
 សវប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ របស់ជនអ្នកសម្រេចនូវវេសីភាពក្នុងអនាសវ-
 ប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាវិវេក ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថា
 ទំនុកបម្រុងវិវេក ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាថែទាំវិវេក ពោជ្ឈង្គ ដោយ
 អត្ថថាចោមរោមវិវេក ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាបំពេញនូវវិវេក ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថថាធ្វើវិវេកឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើវិវេកឲ្យបែករីក

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

ពោជ្ឈង្គា វិវេកប្បដិសម្ពិទ្ធខេន ពោជ្ឈង្គា វិវេក-
 ប្បដិសម្ពិទាចាបនខេន ពោជ្ឈង្គា វិវេកប្បដិសម្ពិទា-
 យ វសីការនខេន ពោជ្ឈង្គា វិវេកប្បដិសម្ពិទាយ
 វសីការប្បត្តានម្បិ ពោជ្ឈង្គា វោស្សត្តខេន ពោជ្ឈង្គា
 វោស្សត្តចរិយខេន ពោជ្ឈង្គា វោស្សត្តបរិត្តហខេន
 ពោជ្ឈង្គា វោស្សត្តបរិវារខេន ពោជ្ឈង្គា វោស្សត្តប-
 រិប្បខេន ពោជ្ឈង្គា វោស្សត្តបរិចាកខេន ពោជ្ឈង្គា
 វោស្សត្តប្បដិសម្ពិទខេន ពោជ្ឈង្គា វោស្សត្តប្បដិសម្ពិ-
 ទាចាបនខេន ពោជ្ឈង្គា វោស្សត្តប្បដិសម្ពិទាយ
 វសីការនខេន ពោជ្ឈង្គា វោស្សត្តប្បដិសម្ពិទាយ
 វសីការប្បត្តានម្បិ ពោជ្ឈង្គា ។

[៣០] មូលដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ហោតដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា បច្ចយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 វិសុទ្ធដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា អនវដ្ឋដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា នេក្ខមដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា អនាសវដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថបញ្ញាំងជនឲ្យដល់ នូវវិវេកប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថបាចម្រើននូវវសីក្នុងវិវេកប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ របស់ពួកជនអ្នក
 សម្រេចនូវវសីភាពក្នុងវិវេកប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថបាការលះបង់
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថបាទំនុកបម្រុងនូវការលះបង់ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថបាបៃ
 ទាំនូវការលះបង់ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថបាចោមរោមនូវការលះបង់ ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថបាបំពេញនូវការលះបង់ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថបាធ្វើនូវការលះបង់
 ឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថបាធ្វើនូវការលះបង់ឲ្យបែករីក ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថបាញ៉ាំងជនឲ្យដល់នូវវោស្សគ្គប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថ
 បាចម្រើននូវវសីក្នុងវោស្សគ្គប្បដិសម្ពិទា ពោជ្ឈង្គ របស់ពួកជនអ្នក
 សម្រេចនូវវសីភាពក្នុងវោស្សគ្គប្បដិសម្ពិទា ។

[៣០] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃមូល
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ថនៃហេតុ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ថនៃបច្ច័យ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្ថនៃការបរិសុទ្ធ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវអត្ថនៃអំពើមិនមានទោស ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវ
 អត្ថនៃនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ថនៃវិមុត្តិ
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ថ នៃការមិនមានអាសវៈ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ពោជ្ឈង្គា វិវេកដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា វោស្សក្កដ្ឋំ ពុជ្ឈ-
 ន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា មូលចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា ហេតុ-
 ចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា បច្ចយចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ
 ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា អនវជ្ជច-
 រិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា នេក្ខម្មចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា វិមុត្តិចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា អនាសវចរិយដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា វិវេកចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា
 វោស្សក្កចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា មូលបរិក្កហដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ វោស្សក្កបរិក្កហដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ
 ពោជ្ឈង្គា មូលបរិវារដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃវិវេក ឈ្មោះថាពោ-
 ជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការលះបង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងមូល ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងហេតុ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងបច្ច័យ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងសេចក្តីបរិសុទ្ធ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុង នូវអំពើមិនមាន
 ទោស ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុង
 នូវនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការ
 ទំនុកបម្រុងនូវវិមុត្តិ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត
 នៃការទំនុកបម្រុងអំពើមិនមានអាសវៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងនូវវិវេក ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងនូវការលះបង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការថែទាំនូវមូល ។ បេ ។ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការថែទាំការលះបង់ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការចោមរោមនូវមូល ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

វោស្សក្កបរិវារដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា មូលបរិបូរដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ វោស្សក្កបរិបូរដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា មូលបរិចាកដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។
 វោស្សក្កបរិចាកដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា មូលប្បដិសម្ពិទ្ធ-
 ដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ វោស្សក្កប្បដិសម្ពិទ្ធដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា មូលប្បដិសម្ពិទាចាបនដ្ឋំ ពុ-
 ជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ វោស្សក្កប្បដិសម្ពិទាចាបនដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា មូលប្បដិសម្ពិទាយ វសីការនដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា វោស្សក្កប្បដិសម្ពិទាយ វសីការ-
 នដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។

[៣១] បរិក្កហដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា បរិវារដ្ឋំ ពុជ្ឈ-
 ន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ បរិបូរដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកក្ក-
 ដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា អរិក្ខេបនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការចោមរោមនូវការ
 លះបង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការបំពេញមូល
 ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការបំពេញ
 នូវការលះបង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការធ្វើ
 មូលឲ្យចាស់ក្លា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវ
 អត្តនៃការធ្វើនូវការលះបង់ឲ្យចាស់ក្លា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការធ្វើមូលឲ្យបែករីក ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការធ្វើនូវការលះបង់ឲ្យបែករីក ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការញ៉ាំងជនឲ្យដល់នូវមូល-
 ប្បដិសម្ភិទា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
 ការញ៉ាំងជនឲ្យដល់ នូវវេស្សគ្គប្បដិសម្ភិទា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការចម្រើន នូវវេស្សក្នុងមូលប្បដិសម្ភិទា ។ បេ ។
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការចម្រើននូវវេស្សក្នុង
 វេស្សគ្គប្បដិសម្ភិទា ។ បេ ។

[៣១] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការ
 ថែទាំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការចោម
 រោម ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការ
 បំពេញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃឯកគ្គតាចិត្ត
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការមិនរាយមាយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

បក្កហន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	អរិសារន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ
ពោជ្ឈន្តិ	អនាវិលន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	អនិញ្ចនន្តំ
ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	ឯកត្តបដ្ឋានវសេន		ចិត្តស្ស
បិតន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	អារម្មណន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ
ពោជ្ឈន្តិ	កោចវន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	បហានន្តំ
ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	បរិច្ចាគន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ
វដ្ឋានន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	វិវដ្តនន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ
ពោជ្ឈន្តិ	សន្តន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	បណ្ឌិតន្តំ
ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	វិមុត្តន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោ-
ជ្ឈន្តិ	អនាសវន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	តវណន្តំ
ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ	អនិមិត្តន្តំ	ពុជ្ឈន្តិទិ	ពោជ្ឈន្តិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការផ្គងឡើង
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការមិនរាយមាយ
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃធម៌មិនមានកករលាក់
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការមិនញាប់ញ័រ
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃចិត្តតាំងនៅនឹង
ដោយអំណាចនៃការប្រុង ដោយភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃអារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃគោចរ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
ហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការលះបង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
ត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការបរិច្ចាគ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
ដឹង នូវអត្តនៃការចេញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវ
អត្តនៃធម៌ប្រាសចាកវដ្តៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
នូវអត្តនៃធម៌ស្ងប់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
ធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃវិមុត្តិ
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌មិនមានអាសវៈ
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃធម៌ជាគ្រឿងធ្ងន់
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃព្រះនិព្វានមិនមាននិមិត្ត

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

អប្បណិហិតដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា សុញ្ញតដ្ឋំ ពុជ្ឈ-
 ន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯករសដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 អនតិវត្តនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា យុគនទ្ធវដ្ឋំ ពុជ្ឈ-
 ន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា និយ្យានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 ហេតដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ទស្សនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា អាទិបតេយ្យដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។

[៣២] សមថស្ស អវិក្ខេបដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា វិបស្សនាយ អនុបស្សនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា សមថវិបស្សនានំ ឯករសដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា យុគនទ្ធវស្ស អនតិវត្តនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 សិក្ខាយ សមាទានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 អារម្មណស្ស កោចវដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃព្រះនិព្វានមិនមាន
 គ្រឿងតម្កល់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃព្រះ
 និព្វានដ៏សូន្យ (ចាកកិលេស) ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវអត្តនៃធម៌មានរសតែមួយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវអត្តនៃការមិនប្រព្រឹត្តលើសគ្នា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវអត្តនៃធម៌ជាប់គ្នាជាគូ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវអត្តនៃការចេញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
 ហេតុ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការយល់
 ឃើញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃធម៌ជាអធិបតី ។

[៣២] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការមិនរាយ
 មាយរបស់សមថៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
 ការឃើញរឿយ ។ របស់វិបស្សនា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវអត្ត នៃសមថៈនិងវិបស្សនាមានរសតែមួយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌ជាប់គ្នាជាគូ មិនប្រព្រឹត្តលើសគ្នា
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការសមាទាននូវសិក្ខា
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃគោចររបស់អារម្មណ៍

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

លីនស្ស ចិត្តស្ស បក្កហន្នំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 ឧទ្ធចស្ស ចិត្តស្ស វិនិក្កហន្នំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 ឧកោរិសុទ្ធានំ អជ្ឈបេក្ខនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 វិសេសាធិកមដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឧត្តវិប្បដិវេទដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា សច្ចាភិសមយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា និរោធនេ បតិដ្ឋាបកដ្ឋំ^(១) ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។

[៣៣] សទ្ធិទ្ធិយស្ស អនិមោក្ខដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ បញ្ញាទ្ធិយស្ស ទស្សនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា សទ្ធាពលស្ស អស្សទ្ធិយេ អកម្មិយដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ បញ្ញាពលស្ស អវិជ្ជាយ
 អកម្មិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា សតិសម្មោជ្ឈង្គស្ស
 ឧបដ្ឋានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាស-
 ម្មោជ្ឈង្គស្ស បដិសម្ពាទដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 សម្មាទិដ្ឋិយា ទស្សនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។

១ ឱ. ម. និរោធបតិដ្ឋាបនដ្ឋំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការផ្គងឡើងនូវចិត្ត
 រូញាវា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការសង្កត់
 សង្កិននូវចិត្តជាឧទ្ធច្ចៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
 ការព្រងើយរបស់វិសុទ្ធិទាំងពីរ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវអត្ត នៃការបាននូវគុណវិសេស ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការចាក់ធ្លុះដីក្រៃលែង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃធម៌ញ៉ាំងសត្វឲ្យតាំងនៅក្នុងនិរោធិ ។

[៣៣] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការជឿស៊ប់
 របស់សទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
 ការយល់ឃើញរបស់បញ្ញាទ្រិយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវអត្តនៃការមិនកម្រើកព្រោះអស្សទ្ធិយៈរបស់សទ្ធាពលៈ ។ បេ ។ ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការមិនកម្រើកព្រោះអវិជ្ជា
 របស់បញ្ញាពលៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការ
 ប្រុងរបស់សតិសម្ពោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវអត្តនៃការពិចារណា របស់ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការយល់ឃើញ របស់សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

សម្មាសមាធិស្ស អវិក្ខេបដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈ-
 ង្គា ឥន្ទ្រិយានំ អាធិបតេយ្យដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា ពលានំ អកម្មិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈ-
 ង្គា ពោជ្ឈង្គានំ និយ្យានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា
 មក្កស្ស ហេតដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា សតិប្បដ្ឋានានំ
 ឧបដ្ឋានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា សម្មប្បដ្ឋានានំ បទ-
 ហានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ឥទ្ធិចានានំ ឥជ្ឈនដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា សច្ចានំ តថដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ
 ពោជ្ឈង្គា បយោកានំ បដិប្បស្សន្ធដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា ផលានំ សច្ចិកិរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា^(១)
 វិតក្កស្ស អភិរោបនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា វិចារ-
 ស្ស ឧបវិចារដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា បីតិយា ផរ-
 ណាដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា សុខស្ស អភិសន្ធន-
 ដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ចិត្តស្ស ឯកក្កដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ។

១ ម. ឯត្ថន្តរេ បញ្ញាយ បដាននដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គាតិ ទិស្សន្តិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការមិនរាយមាយ របស់
សម្មាសមាធិ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃអធិបតី
របស់តន្ត្រិយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការ
មិនកម្រើករបស់ពលៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
ការចេញ(ចាកវដ្តៈ)របស់ពោជ្ឈង្គ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
ដឹងនូវអត្តនៃហេតុរបស់មគ្គ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវ
អត្តនៃការប្រុងរបស់សតិប្បដ្ឋាន ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
នូវអត្តនៃគ្រឿងតាំង របស់សម្មប្បធាន ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
ត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃគ្រឿងសម្រេចរបស់ឥន្ទ្រិបាទ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការពិតរបស់សច្ចៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
ត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការស្ងប់រម្ងាប់ របស់ធម៌ជាគ្រឿងប្រកប ឈ្មោះថា
ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់របស់ផល
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃគ្រឿងលើកចិត្ត
របស់វិតក្កៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃឧបវិចារៈ
របស់វិចារៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការផ្សាយ
របស់បីតិ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការបង្ហូរ
របស់សេចក្តីសុខ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃចិត្ត
មានអារម្មណ៍តែមួយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[៣៤] អារជ្ជនដ្ឋំ^(១) ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា វិជ្ជាន-
 នដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា បដាននដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ
 ពោជ្ឈង្គា សញ្ញាននដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា ឯ-
 កោនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា អភិញ្ញាយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ
 ពោជ្ឈង្គា^(២) បរិញ្ញាយ តិរណដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈ-
 ង្គា បហានស្ស បរិច្ចាគដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា
 ការឆាយ ឯការសដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា សច្ចិ-
 កិរិយាយ ផស្សនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា ខន្ធានំ
 ខន្ធដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា ធាតុនំ ធាតដ្ឋំ ពុជ្ឈ-
 ន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា អាយតនានំ អាយតនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ
 ពោជ្ឈង្គា សដ្ឋតានំ សដ្ឋតដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា
 អសដ្ឋតស្ស អសដ្ឋតដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គា ។

១ ម. អនរជ្ជនដ្ឋំ ។ ២ ឱ. ម. អភិញ្ញាយ ញាតដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិទិ ពោជ្ឈង្គាតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[៣២] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការរំពឹង
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការដឹងច្បាស់ ឈ្មោះថា
ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការដឹងទូទៅ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការដឹងព្រម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃធម៌ដែលគប្បីត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការពិចារណា របស់បរិញ្ញា ឈ្មោះថា
ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការលះរបស់បហានៈ ឈ្មោះថា
ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការវនាមានរសតែមួយ ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការពាល់ត្រូវ របស់
សច្ចិកិរិយា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃគំនរ
របស់ខន្ធ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃគ្រឿងទ្រ
ទ្រង់ របស់ធាតុ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
កន្លែងកើតរបស់អាយតនៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវ
អត្តនៃបច្ច័យតាក់តែង របស់សង្ខតធម៌ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
ត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការមិនមានបច្ច័យតាក់តែង របស់អសង្ខតធម៌ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

[៣៥] ចិត្តដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ចិត្តានន្តរិក-
 ដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ចិត្តស្ស វដ្ឋានដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា ចិត្តស្ស វិដ្ឋានដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 ចិត្តស្ស ហោតដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ចិត្តស្ស បច្ច-
 យដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ចិត្តស្ស វត្ថដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា ចិត្តស្ស ភុម្មដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 ចិត្តស្ស អារម្មណដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ចិត្តវត្ថុ-
 ស្ស កោចរដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ចិត្តស្ស ចរិយ-
 ដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ចិត្តស្ស ភតដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា ចិត្តស្ស អភិជីហារដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 ចិត្តស្ស និយ្យានដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ចិត្តស្ស
 និស្សរណដ៏ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

[៣៥] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃលំដាប់របស់ចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការចេញរបស់ចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការវិលត្រឡប់របស់ចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃហេតុរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃបច្ច័យរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃទីកើតរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃភូមិរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃអារម្មណ៍របស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃគោចររបស់ចិត្តវត្ថុ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃចរិយារបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃដំណើររបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការប៉ុនប៉ងរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការចេញរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការរលាស់ចេញរបស់ចិត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[៣៦]   ឯកត្តេ   អាវជ្ជនដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា

ឯកត្តេ   វិជ្ជាននដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   ឯកត្តេ

បដាននដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   ឯកត្តេ   សញ្ញាននដ្ឋំ

ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   ឯកត្តេ   ឯកោទដ្ឋំ   ពុជ្ឈ-

ន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   ឯកត្តេ   បក្ខន្ធនដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តី-

តិ   ពោជ្ឈង្គា   ឯកត្តេ   បសីទនដ្ឋំ^(១)   ពុជ្ឈន្តីតិ

ពោជ្ឈង្គា   ឯកត្តេ   សន្តិដ្ឋនដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈ-

ង្គា   ឯកត្តេ   វិមុត្តន្តំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   ឯក-

ត្តេ   ឯតំ   សន្តិដ្ឋំ   បស្សនដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា

ឯកត្តេ   យានីកតដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   ឯ-

កត្តេ   វត្ថុកតដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   ឯកត្តេ

១ ម. បស្សនដ្ឋំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[៣៦] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការ
 រំពឹង ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត
 នៃការដឹងច្បាស់ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការដឹងទូទៅ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការដឹងព្រម ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ
 ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃ
 ការសុះទៅ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវអត្តនៃសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការតម្កល់ព្រម ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃវិមុត្តិ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការយល់ឃើញ ក្នុងឯកត្តា-
 រម្មណ៍ថា នេះជាធម្មជាតិស្ងប់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវអត្ត នៃធម៌ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោ-
 ជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃធម៌ធ្វើទីកើត ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

អនុជិតដំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ បរិចិតដំ
 ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ សុសមារទ្ធដំ ពុជ្ឈ-
 ន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ បរិក្កហដំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 ឯកត្តេ បរិវារដំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ បរិបូ-
 រដំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ សមោធានដំ ពុជ្ឈ-
 ន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ អធិដ្ឋានដំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា ឯកត្តេ អាសេវនដំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 ឯកត្តេ ការនដំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ ពហុ-
 លីកម្មដំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ សុសមុក្កត-
 ដំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ សុរិមុតដំ^(១) ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ ពុជ្ឈនដំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា

១ ឱ. ម. សុរិសុទ្ធដំ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការមិនតាំងមាំ ក្នុងឯក-
 ត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការសន្សំ
 ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការ
 ប្រារព្ធដោយប្រពៃ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការកំណត់ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការចោមរោម ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការបំពេញ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការប្រមូល ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការអធិដ្ឋាន ក្នុង
 ឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការ
 សេពទូទៅ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវអត្តនៃការចម្រើន ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃពហុលីកម្ម ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការអណ្តែតឡើងព្រម ក្នុងឯក-
 ត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការ
 រួចចាកកិលេសដោយប្រពៃ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការត្រាស់ដឹង ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឯកត្ថេ អនុពុជ្ឈនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ឯ-
 កត្ថេ បដិពុជ្ឈនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្ថេ
 សម្ពុជ្ឈនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្ថេ ពោជន-
 ដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្ថេ អនុពោជនដ្ឋំ ពុ-
 ជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្ថេ បដិពោជនដ្ឋំ ពុជ្ឈ-
 ន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្ថេ សម្ពោជនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ
 ពោជ្ឈង្គា ឯកត្ថេ ពោជិបក្ខិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈ-
 ង្គា ឯកត្ថេ អនុពោជិបក្ខិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈ-
 ង្គា ឯកត្ថេ បដិពោជិបក្ខិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈ-
 ង្គា ឯកត្ថេ សម្ពោជិបក្ខិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈ-
 ង្គា ឯកត្ថេ ជោតនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈ-
 ង្គា ឯកត្ថេ ឧជ្ជោតនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការត្រាស់ដឹងតាម
 ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ត
 នៃការត្រាស់ដឹងចំពោះ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការត្រាស់ដឹងព្រម ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការញាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹង
 ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃ
 ការញាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹងតាម ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការញាំងជន ឲ្យត្រាស់ដឹងចំពោះ
 ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត
 នៃការញាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹងព្រម ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌ជាចំណែកនៃការត្រាស់ដឹង ក្នុង
 ឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌
 ជាចំណែកនៃការត្រាស់ដឹងតាម ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌ជាចំណែក នៃការត្រាស់ដឹងចំពោះ
 ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃ
 ធម៌ជាចំណែកនៃការត្រាស់ដឹងព្រម ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោ-
 ជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការបំភ្លឺ ក្នុងឯកត្តារម្មណ៍
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការបំភ្លឺខ្ពស់ឡើង ក្នុង

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

ឯកត្តេ អនុដោតនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ
 បដិដោតនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ឯកត្តេ ស-
 ញ្ញោតនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ។

[៣៧] វីមសាយ ចានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា^(១)
 និរោធដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា បតាបនដ្ឋំ ពុជ្ឈ-
 ន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា វិរោចនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា កិ-
 លេសានំ សន្តាបនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា អមល-
 ដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា វិមលដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា
 និម្មលដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា សមដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈ-
 ង្គា សមយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា វិវេកដ្ឋំ ពុ-
 ជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា វិវេកចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា

---

១ ឱ. ម. បហានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គាតិ ទិស្សតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ឯកត្តារម្មណំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការបំភ្លឺ
តាម ក្នុងឯកត្តារម្មណំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
ការបំភ្លឺចំពោះ ក្នុងឯកត្តារម្មណំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
ដឹង នូវអត្តនៃការបំភ្លឺព្រម ក្នុងឯកត្តារម្មណំ ។

[៣៧] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌
ជាជើងរបស់រឹមសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃ
និរោធិ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការដុតកម្ដៅ
(កិលេស) ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការរុងរឿង
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការកម្ដៅសព្វ នូវ
កិលេស ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌មិន
មានមន្ទិល ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌
ប្រាសចាកមន្ទិល ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃ
ធម៌ឥតមន្ទិល ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌
ដ៏ស្ងប់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌ជាគ្រឿង
ត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃវិវេក
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការប្រព្រឹត្តក្នុងវិវេក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

វិរាគដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា វិរាគចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា និរោធដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា និរោធហ-
 ចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា វោស្សកដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា វោស្សកចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា វិ-
 មុត្តដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា ឆន្ទដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឆន្ទស្ស មូល-
 ដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឆន្ទស្ស ចានដ្ឋំ^(១) ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា ឆន្ទស្ស បដានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឆន្ទ-
 ស្ស ឥជ្ឈនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឆន្ទស្ស អនិមោក្ខ-
 ដ្ឋំ^(២) ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឆន្ទស្ស បក្កហដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា ឆន្ទស្ស ឧបដ្ឋានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា

១ ឱ. បទហដ្ឋំ ។ ២ ម. វិមោក្ខដ្ឋំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃវិរាគធម៌ ឈ្មោះថា
ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការប្រព្រឹត្ត ក្នុងវិរាគធម៌
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃនិរោធិ ឈ្មោះថា
ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការប្រព្រឹត្ត ក្នុងនិរោធិ
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការលះបង់ ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការប្រព្រឹត្ត ក្នុងការលះ
បង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការប្រព្រឹត្តក្នុងវិមុត្តិ ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃឆន្ទៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃឫសរបស់ឆន្ទៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
ហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃជើងរបស់ឆន្ទៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
ត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌ជាប្រធានរបស់ឆន្ទៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
ហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការសម្រេចរបស់ឆន្ទៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃអធិមោក្ខ របស់ឆន្ទៈ ឈ្មោះថា
ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការផ្គងនូវឆន្ទៈ ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការតម្កល់នូវឆន្ទៈ

ឆន្ទស្ស អរិក្ខេបដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា^(១) រិយដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ ចិត្តដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា រិមសដ្ឋំ^(២) ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា រិមសាយ
 មូលដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា រិមសាយ ចានដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា រិមសាយ បដានដ្ឋំ ពុជ្ឈ-
 ន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា រិមសាយ ឥជ្ឈនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា រិមសាយ អនិមោក្ខដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា
 រិមសាយ បក្កហដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា រិមសាយ
 ឧបដ្ឋានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា រិមសាយ អរិក្ខេ-
 បដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា^(៣) ។

[៣៨] ទុក្ខស្ស បីឡនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា
 ទុក្ខស្ស សង្ខតដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ទុក្ខស្ស
 សន្តាបដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ទុក្ខស្ស វិបរិណា-
 មដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា សមុទយស្ស អាយុហានដ្ឋំ
 និទានដ្ឋំ សញ្ញាកដ្ឋំ បលិពោជដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ ឆន្ទស្ស ទស្សនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. រិមសនដ្ឋំ ។
 ៣ ឱ. ម. ឯត្ត បច្ឆិមេ រិមសាយ ទស្សនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គាតិ ឥមេ បាហា អត្ថិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃការមិនរាយមាយ
 របស់វិន្ទុៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃវិវិយៈ
 ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃចិត្ត
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃវិមិសា ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃឫសរបស់វិមិសា ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃជើងរបស់វិមិសា ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃធម៌ជាប្រធាន របស់
 វិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃការសម្រេច
 របស់វិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃ
 អធិមោក្ខ របស់វិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវ
 អត្ថនៃការផ្តងរបស់វិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវ
 អត្ថនៃការមិនប្រហែស របស់វិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្ថ នៃការមិនរាយមាយ របស់វិមិសា ។

[៣៧] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃការបៀតបៀន
 របស់ទុក្ខ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ថនៃទុក្ខត្រូវបង្ខំយ
 តាក់តែង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ថនៃទុក្ខថាញ៉ាំង
 សត្វឲ្យក្តៅ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ថនៃទុក្ខមានការ
 ប្រែប្រួល ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ថនៃសមុទ័យមាន
 ការប្រមូលមក នូវអត្ថថាជាហេតុ នូវអត្ថថាសំយោគ នូវអត្ថថាបលិពោធិ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ទុក្ខានិរោធស្ស   និស្សរណាដ្ឋំ   វិវេកដ្ឋំ   អសដ្ឋុ-
 តដ្ឋំ   អមតដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   មក្កស្ស   និយ្យានដ្ឋំ
 ហោតដ្ឋំ   ទស្សនដ្ឋំ   អាទិបតេយ្យដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈ-
 ង្គា   តថដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា^(១)   អនត្តដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ
 ពោជ្ឈង្គា   សច្ចដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   បដិវេទដ្ឋំ   ពុជ្ឈ-
 ន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   អភិជាននដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា
 បរិជាននដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   ធម្មដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោ-
 ជ្ឈង្គា   ធាតដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   ញាតដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តី-
 តិ   ពោជ្ឈង្គា   សច្ចិកិរិយដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   ផស្ស-
 នដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   អភិសមយដ្ឋំ   ពុជ្ឈន្តី-
 តិ   ពោជ្ឈង្គា   នេក្ខម្មំ   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   អព្យាចានំ
 ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា   អាណោកសញ្ញា   ពុជ្ឈន្តីតិ   ពោជ្ឈង្គា

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ អនញ្ញថដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គាតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធមគ្គ

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃទុក្ខនិរោធថាជាគ្រឿង
 រលាស់ចេញ នូវអត្តថាវិវេក នូវអត្តថាមិនមានបច្ច័យតាក់តែង នូវអត្តថាមិន
 ស្លាប់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃមគ្គថាជាគ្រឿង
 នាំចេញ នូវអត្តថាជាហេតុ នូវអត្តថាយល់ឃើញ នូវអត្តថាជាអធិបតី
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តថាពិត ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តថាជាអនត្តា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តថាទៀង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវអត្តថាចាក់ធ្លុះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត
 ថាដឹងច្បាស់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តថា
 កំណត់ដឹង ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធម៌
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃធាតុ ឈ្មោះ
 ថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃធម៌ដែលដឹងហើយ
 ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្ត
 នៃការពាល់ត្រូវ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវ
 អត្តនៃការត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវ
 នេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអព្យាបាទ
 ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអាណោកសញ្ញា

អរិក្ខេបំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ធម្មវត្ថានំ ពុជ្ឈ-
 ន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ញាណំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ចាមុ-
 ជំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា បឋមជ្ឈានំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា
 ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា^(១) ។

[៣៧] អធិមោក្ខដ្ឋេន សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពុជ្ឈន្តីតិ
 ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ ទស្សនដ្ឋេន បញ្ញាទ្ធិយំ ពុជ្ឈន្តីតិ
 ពោជ្ឈង្គា អស្សន្ទិយេ អកម្មិយដ្ឋេន សទ្ធាពលំ
 ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ អរិដ្ឋាយ អកម្មិយដ្ឋេន
 បញ្ញាពលំ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ឧបដ្ឋានដ្ឋេន សតិ-
 សម្មោជ្ឈន្តី ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ បដិសង្កាន-
 ដ្ឋេន ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈន្តី ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ទស្ស-
 នដ្ឋេន សម្មាទិដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ អរិ-
 ក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាធិ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា

---

១ ម. ឯត្ថ បច្ឆិមេ អរហត្តផលសមាបត្តិ ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គាតិ ទិស្សតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវការមិនរាយមាយ ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវការកំណត់ធម៌ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវញាណ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវបាមុជ្ជៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអរហត្តមគ្គ ។

[៣៧] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវសទ្ធិន្ទ្រិយ
 ដោយអត្តថាជឿស៊ប់ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវបញ្ញាទ្រិយ ដោយអត្តថាយល់ឃើញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវសទ្ធាពលៈ ដោយអត្តថាមិនកម្រើក ព្រោះហេតុមិនគួរជឿ
 ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវបញ្ញាពលៈ
 ដោយអត្តថាមិនកម្រើកព្រោះអវិជ្ជា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវសតិសម្ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាប្រុង ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាពិចារណា
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវសម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្តថាយល់
 ឃើញ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសមាធិ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អាធិបតេយ្យដួន ឥន្ទ្រិយំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា អកម្មិ-
 យដួន ពសំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា និយ្យានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា ហោតដួន មក្កំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 ឧបដ្ឋានដួន សតិប្បដ្ឋានំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 បទហានដួន សម្មប្បដ្ឋានំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ឥជ្ឈន-
 ដួន ឥទ្ធិចានំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា តថដួន សច្ចំ
 ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា អរិក្ខោបដួន សមចំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា អនុបស្សនដួន វិបស្សនំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា ឯកាសដួន សមថវិបស្សនំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា អនតិវត្តនដួន យុកនទ្ធិំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា សំរាដួន សីលវិសុទ្ធិ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា អរិក្ខោបដួន ចិត្តវិសុទ្ធិ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា
 ទស្សនដួន ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវ
 ឥន្ទ្រិយ ដោយអត្តថាភាពជាធំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវពលៈ ដោយអត្តថាមិនកម្រើក ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តថាចេញ (ចាកវដ្តៈ) ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវមគ្គ ដោយអត្តថាជាហេតុ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹង នូវសតិប្បដ្ឋាន ដោយអត្តថាប្រុង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវសម្មប្បដ្ឋាន ដោយអត្តថាតម្កល់ទុក ឈ្មោះ
 ថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវឥទ្ធិបាទ ដោយអត្តថាសម្រេច
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ដោយអត្តថាទៀង
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវសមថៈ ដោយអត្តថាមិន
 រាយមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវវិបស្សនាដោយ
 អត្តថាពិចារណាឃើញរឿយ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាមានរសតែមួយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវយុគនទ្ធជម៌ ដោយអត្តថាមិនប្រព្រឹត្តលើសគ្នា
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវសីលវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថា
 សង្រួម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវចិត្តវិសុទ្ធិ ដោយអត្ត
 ថាមិនរាយមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

មុត្តជ្ជន វិមោក្ខំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា បដិវេទជ្ជន
 វិជ្ជំ ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា បរិច្ចាគជ្ជន វិមុត្តិ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា សមុច្ឆេទជ្ជន ខយេ ញាណំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា បដិប្បស្សន្ធជ្ជន អនុប្បាទេ ញាណំ ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា នន្ទំ មូលជ្ជន ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា មនសិការំ
 សមុដ្ឋានជ្ជន ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ជស្សំ សមោទា-
 នជ្ជន ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា វេទនំ សមោសរណាជ្ជ-
 ន ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា សមាធិ បមុខជ្ជន ពុជ្ឈន្តិតិ
 ពោជ្ឈង្គា សតិ អាទិបតេយ្យជ្ជន ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈ-
 ង្គា បញ្ញំ តទុត្តរជ្ជន^(១) ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិ
 សារជ្ជន ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា អមតោកដំ និព្វានំ
 បរិយោសានជ្ជន ពុជ្ឈន្តិតិ ពោជ្ឈង្គា ។

១ ឱ. ម. តតុត្តរជ្ជេន ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ដោយអត្ថថាយល់ឃើញ ឈ្មោះថា ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
នូវវិមោក្ខ ដោយអត្ថថារួច (ចាកកិលេស) ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
ហេតុត្រាស់ដឹងនូវវិជ្ជា ដោយអត្ថថាចាក់ធ្លុះចំពោះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវវិមុត្តិ ដោយអត្ថថាលះបង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវឧយញ្ញាណ ដោយអត្ថថាផ្តាច់ផ្តិល ឈ្មោះថា
ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអនុប្បាទញ្ញាណ ដោយអត្ថថាស្ងប់
រម្ងាប់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវឆន្ទៈ ដោយអត្ថថាជា
បួស ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវមនសិការៈ ដោយអត្ថ
ថាតាំងឡើងព្រម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវផស្សៈ
ដោយអត្ថថាប្រជុំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវវេទនា
ដោយអត្ថថាប្រជុំចុះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវសមាធិ
ដោយអត្ថថាជាប្រមុខ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវសតិ
ដោយអត្ថថាកាពជាធំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវ
បញ្ញា ដោយអត្ថថាក្រែលែងជាងនោះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
ត្រាស់ដឹងនូវវិមុត្តិ ដោយអត្ថថាជាខ្លឹម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
ត្រាស់ដឹងនូវនិព្វាន ឈ្មោះអមតៈ ជាទីពឹង (របស់សត្វ) ដោយអត្ថថា
ចប់ស្រេច (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ។

សារវត្តិនិទានំ

[៤០] តត្រ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ អារុសោតិ ។ អារុសោតិ ខោ តេ
 ភិក្ខុ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បច្ចុស្សោសុំ ។
 អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតទរោច សត្តិមេ អារុសោ
 ពោជ្ឈង្គា កតមេ សត្ត សតិសម្មោជ្ឈង្គោ ធម្ម-
 វិចយសម្មោជ្ឈង្គោ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គោ
 តមេ ខោ អារុសោ សត្ត ពោជ្ឈង្គា តមេសំ
 ស្វាហំ អារុសោ សត្តន្នំ ពោជ្ឈង្គានំ យេន យេន
 ពោជ្ឈង្គេន អាកត្តាមិ បុព្វណ្ណាសមយំ វិហារិតុំ
 តេន តេន ពោជ្ឈង្គេន បុព្វណ្ណាសមយំ វិហារមិ
 យេន យេន ពោជ្ឈង្គេន អាកត្តាមិ មជ្ឈន្តិកសមយំ
 ។ បេ ។ សាយណ្ណាសមយំ វិហារិតុំ តេន តេន ពោជ្ឈ-
 ង្គេន សាយណ្ណាសមយំ វិហារមិ សតិសម្មោជ្ឈង្គោ
 តតិ ចេ មេ អារុសោ ហោតិ អប្បមាលោតិ មេ
 ហោតិ សុសមារទ្ធាតិ មេ ហោតិ តិដ្ឋន្តំ ចរំ
 តិដ្ឋតីតិ បជាធាមិ សចេបិ មេ ចរតិ ឥទប្បច្ចយា មេ
 ចរតីតិ បជាធាមិ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គោ ។ បេ ។

១ ឱ. វចនំ ។ ម. ចវនំ ។

សារវត្តិនិទាន

[២០] ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទីនោះ ថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះសារីបុត្រមានអាយុថា ករុណាអារុសោ ។ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុបានពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ពោជ្ឈង្គនេះ មាន ៧ ពោជ្ឈង្គ ៧ តើដូចម្តេច គឺ សតិសម្មោជ្ឈង្គ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ នេះឯងពោជ្ឈង្គ ៧ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ បណ្តាពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ខ្ញុំប្រាថ្នានៅអស់បុព្វណ្ណសម័យ ដោយពោជ្ឈង្គណា ។ ខ្ញុំក៏នៅ អស់បុព្វណ្ណសម័យ ដោយពោជ្ឈង្គនោះ ។ ខ្ញុំប្រាថ្នានៅ អស់មជ្ឈនិកសម័យ ដោយពោជ្ឈង្គណា ។ បេ ។ នៅអស់សាយណ្ណសម័យ ខ្ញុំក៏នៅអស់សាយណ្ណសម័យ ដោយពោជ្ឈង្គនោះ ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ប្រសិនបើសតិសម្មោជ្ឈង្គ របស់ខ្ញុំ មានដោយប្រការនោះ ។ ខ្ញុំក៏មានការដឹងថា និរោធជាធម៌ប្រមាណមិនបាន ទាំងខ្ញុំមានការដឹងថា និរោធជាធម៌ប្រារព្ធសេចក្តីស្ងប់ប្រពៃ ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្ត នូវសតិសម្មោជ្ឈង្គ ដែលកំពុងបិតនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្មោជ្ឈង្គកំពុងបិតនៅ បើសតិសម្មោជ្ឈង្គរបស់ខ្ញុំឃ្នាត ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្មោជ្ឈង្គរបស់អាត្មាអញឃ្នាត ព្រោះដំណើរនេះជាបច្ច័យ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គ ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ ឥតិ ចេ មេ អារុសោ
 ហោតិ អប្បមាលោតិ មេ ហោតិ សុសមារទ្វោតិ
 មេ ហោតិ តិដ្ឋន្តំ ចរំ តិដ្ឋតីតិ បជាណមិ សចេ-
 បិ មេ ចរតិ ឥទប្បច្ចយា មេ ចរតីតិ បជាណ-
 មិ សេយ្យថាបិ អារុសោ រញ្ញោ វា រាជមហា-
 មត្តស្ស វា ធានាត្តានំ ទុស្សានំ ទុស្សករណ្ណាកោ
 បូរោ អស្ស សោ យញ្ញនេវ ទុស្សយុកំ អាក-
 ដ្ឋេយ្យ បុព្វណ្ណាសមយំ ចារុបិតុំ តន្តនេវ ទុស្សយុកំ
 បុព្វណ្ណាសមយំ ចារុបេយ្យ យញ្ញនេវ ទុស្សយុកំ
 អាកដ្ឋេយ្យ មជ្ឈន្តិកសមយំ សាយណ្ណាសមយំ
 ចារុបិតុំ តន្តនេវ ទុស្សយុកំ សាយណ្ណាសមយំ
 ចារុបេយ្យ ឯវមេវ ខោ អហំ អារុសោ ឥមេសំ
 សត្តន្តំ ពោជ្ឈង្គន្តានំ យេន យេន ពោ-
 ជ្ឈង្គន្តេន អាកដ្ឋាមិ បុព្វណ្ណាសមយំ វិហារិតុំ
 តេន តេន ពោជ្ឈង្គន្តេន បុព្វណ្ណាសមយំ វិហា-
 រាមិ យេន យេន ពោជ្ឈង្គន្តេន អាកដ្ឋាមិ
 មជ្ឈន្តិកសមយំ សាយណ្ណាសមយំ វិហារិតុំ តេន
 តេន ពោជ្ឈង្គន្តេន សាយណ្ណាសមយំ វិហារាមិ

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បើឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ របស់ខ្ញុំមាន ដោយ
 ប្រការនោះ ។ ខ្ញុំក៏មានការដឹងថា និរោធ ជាធម៌ប្រមាណមិនបាន
 ទាំងខ្ញុំមានការដឹងថា និរោធ ជាធម៌ប្រារព្ធសេចក្តីស្ងប់ប្រពៃ ខ្ញុំកាល
 ប្រព្រឹត្តនូវឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលកំពុងបិតនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខា-
 សម្ពោជ្ឈង្គកំពុងបិតនៅ ប្រសិនបើ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ របស់ខ្ញុំឃ្នាត
 ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ របស់អាត្មាអញឃ្នាត ព្រោះ
 ដំណើរនេះជាបច្ច័យ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ប្រៀបដូចទូសំពត់របស់
 ព្រះរាជា ឬរបស់រាជមហាមាត្យ ជារបស់ពេញដោយសំពត់ ដែល
 គេជ្រលក់ ដោយពណ៌ផ្សេង ។ ព្រះរាជានោះប្រាថ្នានឹងទ្រង់នូវគូនៃ
 ព្រះពស្ត្រណា អស់បុព្វណ្ណសម័យ ក៏ទ្រង់នូវគូនៃព្រះពស្ត្រនោះឯង
 អស់បុព្វណ្ណសម័យ ប្រាថ្នានូវគូនៃព្រះពស្ត្រណា អស់មជ្ឈន្តិកសម័យ
 អស់សាយណ្ណសម័យ ក៏ទ្រង់នូវគូនៃព្រះពស្ត្រនោះឯង អស់សាយណ្ណ-
 សម័យ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ មានឧប-
 មេយ្យដូចជា បណ្ណាពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ខ្ញុំប្រាថ្នានៅអស់បុព្វណ្ណសម័យ
 ដោយពោជ្ឈង្គណា ។ ខ្ញុំក៏នៅអស់បុព្វណ្ណសម័យ ដោយពោជ្ឈង្គ
 នោះ ។ ខ្ញុំប្រាថ្នានៅអស់មជ្ឈន្តិកសម័យ អស់សាយណ្ណសម័យដោយ
 ពោជ្ឈង្គណា ។ ខ្ញុំក៏នៅអស់សាយណ្ណសម័យ ដោយពោជ្ឈង្គនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ឥតិ ចេ មេ អារុសោ ហោតិ
អប្បមាលោតិ មេ ហោតិ សុសមារទ្វោតិ មេ
ហោតិ តិដ្ឋន្តំ ចរំ តិដ្ឋតីតិ បជាធាមិ សចេបិ
មេ ចរតិ ឥទប្បច្ចយា មេ ចរតីតិ បជាធាមិ
។ មេ ។ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ ឥតិ ចេ មេ
អារុសោ ហោតិ អប្បមាលោតិ មេ ហោតិ
សុសមារទ្វោតិ មេ ហោតិ តិដ្ឋន្តំ ចរំ តិដ្ឋ-
តីតិ បជាធាមិ សចេបិ មេ ចរតិ ឥទប្បច្ចយា មេ
ចរតីតិ បជាធាមិ ។

[៤១] កថំ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ឥតិ ចេ មេ^(១) ហោ-
តីតិ ពោជ្ឈង្គោ ។ យាវតា និរោធិបដ្ឋាតិ តាវតា សតិ-
សម្ពោជ្ឈង្គោ ឥតិ ចេ មេ ហោតីតិ ពោជ្ឈង្គោ សេយ្យ-
ថាបិ តេលប្បដីបស្ស ឈាយតោ យាវតា អច្ឆិ^(២)
តាវតា រណ្ណោ យាវតា រណ្ណោ តាវតា អច្ឆិ ឯរំ
យាវតា និរោធិបដ្ឋាតិ តាវតា សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ
ឥតិ ចេ មេ ហោតីតិ ពោជ្ឈង្គោ ។

---

១ ម. សព្វត្ថ មេតិ នត្ថិ ។ ២ ម. អច្ឆិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បើសតិសម្មោជ្ឈង្គរបស់ខ្ញុំមាន ដោយប្រការនោះៗ ខ្ញុំក៏មានការដឹងថា និរោធជាធម៌ប្រមាណមិនបាន ទាំងខ្ញុំមានការដឹងថា និរោធជាធម៌ប្រាជ្ញាសេចក្តីស្ងប់ប្រពៃ ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្តនូវសតិសម្មោជ្ឈង្គដែលកំពុងបិតនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្មោជ្ឈង្គកំពុងបិតនៅ បើសតិសម្មោជ្ឈង្គរបស់ខ្ញុំឃ្នាត ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្មោជ្ឈង្គ របស់អាត្មាអញឃ្នាត ព្រោះដំណើរនេះជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បើឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គ របស់ខ្ញុំមានដោយប្រការនោះ ៗ ខ្ញុំក៏មានការដឹងថា និរោធជាធម៌ប្រមាណមិនបាន ទាំងខ្ញុំមានការដឹងថា និរោធជាធម៌ប្រាជ្ញាសេចក្តីស្ងប់ប្រពៃ ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្តឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គ ដែលកំពុងបិតនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គកំពុងបិតនៅ បើឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គរបស់ខ្ញុំឃ្នាត ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គ របស់អាត្មាអញឃ្នាត ព្រោះដំណើរនេះជាបច្ច័យ ។

[៤១] ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃការត្រាស់ដឹង)ថា បើសតិសម្មោជ្ឈង្គ របស់ខ្ញុំមាន ដោយប្រការនោះ ៗ តើដូចម្តេច ។ និរោធប្រាកដឡើងត្រឹមណា ពោជ្ឈង្គថា បើសតិសម្មោជ្ឈង្គរបស់ខ្ញុំមានដោយប្រការនោះ ៗ ក៏ត្រឹមណោះ ប្រៀបដូចប្រទីបប្រេងដែលកំពុងឆេះ មានអណ្តាតភ្លើងត្រឹមណា រស្មីក៏ត្រឹមណោះ រស្មីត្រឹមណា អណ្តាតភ្លើងក៏ត្រឹមណោះ មានឧបមាយ៉ាងណា និរោធប្រាកដឡើងត្រឹមណា ពោជ្ឈង្គថា បើសតិសម្មោជ្ឈង្គ របស់ខ្ញុំមានដោយប្រការនោះៗ ក៏ត្រឹមណោះ មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះឯង ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

កថំ អប្បមាលោក ឥតិ មេ^(១) ហោតីតិ ពោ-
 ជ្ឈង្គោ ។ បមាណាវន្តា^(២) កិលេសា សព្វេ បរិ-
 យុដ្ឋាណ យេវ សង្ខារា ចោនោព្ពវិកា អប្បមាលោក
 និរោធា^(៣) អសង្ខតដ្ឋេន យាវតា និរោធិបដ្ឋាតិ
 តាវតា អប្បមាលោក ឥតិ មេ ហោតីតិ ពោជ្ឈង្គោ ។

កថំ សុសមារន្ទោ ឥតិ មេ ហោតីតិ ពោជ្ឈង្គោ ។
 វិសមា កិលេសា សព្វេ បរិយុដ្ឋាណ យេវ ស-
 ង្ខារា ចោនោព្ពវិកា សមធម្មោ និរោធា សន្ត-
 ដ្ឋេន បណ្ឌិតដ្ឋេន យាវតា និរោធិបដ្ឋាតិ តាវតា
 សុសមារន្ទោ ឥតិ មេ ហោតីតិ ពោជ្ឈង្គោ ។

[៤២] កថំ តិដ្ឋន្តំ ចរំ តិដ្ឋតីតិ បដាណមិ
 សចេបិ ចរតិ ឥទប្បច្ចយា មេ ចរតីតិ បដា-
 ណមិ កតិហាការេហិ សតិសម្មោជ្ឈង្គោ តិដ្ឋតិ
 កតិហាការេហិ សតិសម្មោជ្ឈង្គោ ចរតិ ។ អដ្ឋហា-
 ការេហិ សតិសម្មោជ្ឈង្គោ តិដ្ឋតិ អដ្ឋហាការេហិ
 សតិសម្មោជ្ឈង្គោ ចរតិ ។

---

១ ម. ចេ ។ ២ ឱ. ម. បមាណាពន្ធា ។ ៣ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ អចលរដ្ឋេនាតិ ទិស្សតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃការត្រាស់ដឹង) ថា ខ្ញុំមានការដឹងថា និរោធដា ជា ធម៌ប្រមាណមិនបាន តើដូចម្តេច ។ កិលេសទាំងឡាយ មានប្រមាណ កិលេសទាំងអស់ ជាគ្រឿងគ្របសង្កត់ សង្ខារទាំងឡាយ ជាធម៌នាំសត្វ ទៅកើតក្នុងភពថ្មី ឯនិរោធ ជាធម៌ប្រមាណមិនបានទេ ព្រោះអត្តថាជា អសង្ខតធម៌ និរោធប្រាកដឡើង ត្រឹមណា ពោជ្ឈង្គថា ខ្ញុំមានការដឹង ថា និរោធ ជាធម៌ប្រមាណមិនបាន ក៏ត្រឹមណោះដែរ ។

ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃការត្រាស់ដឹង) ថា ខ្ញុំមានការដឹងថា និរោធជាធម៌ ប្រារព្ធសេចក្តីស្ងប់ប្រពៃ តើដូចម្តេច ។ កិលេសទាំងឡាយគ្មានការស្ងប់ កិលេសទាំងអស់ ជាគ្រឿងគ្របសង្កត់ចិត្ត សង្ខារទាំងឡាយជាគ្រឿង នាំសត្វទៅកើតក្នុងភពថ្មី ឯនិរោធមានការស្ងប់ជាធម្មតា ព្រោះអត្តថាជា ធម៌ស្ងប់ ព្រោះអត្តថាជាធម៌ថ្លៃថ្លា និរោធប្រាកដឡើង ត្រឹមណា ពោជ្ឈង្គ ថា ខ្ញុំមានការដឹងថា និរោធជាធម៌ប្រារព្ធសេចក្តីស្ងប់ប្រពៃ ក៏ត្រឹមណោះ។

[២២] ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្ត នូវសតិសម្តោជ្ឈង្គ ដែលកំពុងបិតនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្តោជ្ឈង្គ កំពុងបិតនៅ បើសតិសម្តោជ្ឈង្គឃ្នាត ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្តោជ្ឈង្គ របស់អាត្មាអញឃ្នាត ព្រោះដំណើរ នេះជាបច្ច័យ តើដូចម្តេច សតិសម្តោជ្ឈង្គបិតនៅ ដោយអាការប៉ុន្មាន សតិសម្តោជ្ឈង្គឃ្នាត ដោយអាការប៉ុន្មាន សតិសម្តោជ្ឈង្គបិតនៅ ដោយអាការ ៨ សតិសម្តោជ្ឈង្គឃ្នាត ដោយអាការ ៨ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កតមេហិ	អដ្ឋហាការេហិ	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ			
តិដ្ឋតិ	។ អនុប្បាទំ	អារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ		
តិដ្ឋតិ	ឧប្បាទំ	អនារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	តិ-	
ដ្ឋតិ	អប្បវត្តំ	អារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	តិដ្ឋតិ	
បវត្តំ	អនារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	តិដ្ឋតិ	អនិម-	
ត្តំ	អារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	តិដ្ឋតិ	និមិត្តំ	អ-
នារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	តិដ្ឋតិ	និរោធំ	អារជ្ជិ-	
តត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	តិដ្ឋតិ	សង្ខារេ	អនារជ្ជិតត្តា	
សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	តិដ្ឋតិ	ឥមេហិ	អដ្ឋហាការេហិ		
សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	តិដ្ឋតិ	។			

កតមេហិ	អដ្ឋហាការេហិ	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ		
ចវតិ	។ ឧប្បាទំ	អារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	
ចវតិ	អនុប្បាទំ	អនារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	
ចវតិ	បវត្តំ	អារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	
ចវតិ	អប្បវត្តំ	អនារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	
ចវតិ	និមិត្តំ	អារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	ចវតិ
អនិមិត្តំ	អនារជ្ជិតត្តា	សតិសម្មោជ្ឈង្គោ	ចវតិ	

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សតិសម្មោជ្ឈង្គបិតនោ ដោយអាការ ៨ តើដូចម្តេច ។ សតិសម្មោជ្ឈង្គបិតនោ ព្រោះរំពឹងនូវការមិនកើតឡើង ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គបិតនោ ព្រោះមិនរំពឹងនូវការកើតឡើង ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គបិតនោ ព្រោះរំពឹងនូវការមិនប្រព្រឹត្ត ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គបិតនោ ព្រោះមិនរំពឹងនូវការប្រព្រឹត្ត ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គបិតនោ ព្រោះ រំពឹងនូវអនិមិត្ត ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គបិតនោ ព្រោះមិនរំពឹងនូវនិមិត្ត ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គបិតនោ ព្រោះរំពឹងនូវនិរោធិ ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គបិតនោ ព្រោះមិនរំពឹងនូវសង្ខារ ១ នេះសតិសម្មោជ្ឈង្គបិតនោ ដោយអាការ ៨ យ៉ាង ។

សតិសម្មោជ្ឈង្គឃ្នាត ដោយអាការ ៨ តើដូចម្តេច ។ សតិសម្មោជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះរំពឹងនូវការកើតឡើង ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះមិនរំពឹង នូវការមិនកើតឡើង ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះរំពឹង នូវការប្រព្រឹត្ត ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គ ឃ្នាត ព្រោះមិនរំពឹង នូវការមិនប្រព្រឹត្ត ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គ ឃ្នាត ព្រោះរំពឹង នូវនិមិត្ត ១ សតិសម្មោជ្ឈង្គ ឃ្នាត ព្រោះមិនរំពឹង នូវអនិមិត្ត ១

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

សង្ខារ អារម្មណ៍តត្តា សតិសម្មោជ្ឈង្គោ ចរតិ និរោធំ
 អនារម្មណ៍តត្តា សតិសម្មោជ្ឈង្គោ ចរតិ ឥមេហិ
 អដ្ឋហាការហិ សតិសម្មោជ្ឈង្គោ ចរតិ ឯវំ តិដ្ឋន្តំ
 ចរំ តិដ្ឋតីតិ បដាធាមិ សចេបិ ចរតិ ឥទប្ប-
 ច្ចុយា មេ ចរតីតិ បដាធាមិ ។ បេ ។

[៤៣] កថំ ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គោ ឥតិ ចេ មេ
 ហោតីតិ ពោជ្ឈង្គោ ។ យាវតា និរោធិបដ្ឋាតិ
 តាវតា ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គោ ឥតិ ចេ មេ ហោតីតិ
 ពោជ្ឈង្គោ សេយ្យថាបិ តេលប្បដីបស្ស ណាយតោ
 យាវតា អច្ចំ តាវតា វណ្ណោ យាវតា វណ្ណោ តាវតា
 អច្ចំ ឯវមេវ យាវតា និរោធិបដ្ឋាតិ តាវតា ឧបេក្ខា-
 សម្មោជ្ឈង្គោ ឥតិ មេ ហោតីតិ ពោជ្ឈង្គោ ។

កថំ អប្បមាលោកា ឥតិ មេ ហោតីតិ ពោជ្ឈង្គោ ។
 បមាលោកា កិលេសា សព្វេ បរិយុដ្ឋាណា យេវ
 សង្ខារា ចោណេព្វវិកា អប្បមាលោកា និរោធា^(១) អ-
 សង្ខតដ្ឋេន យាវតា និរោធិបដ្ឋាតិ តាវតា អប្បមា-
 លោកា ឥតិ មេ ហោតីតិ ពោជ្ឈង្គោ ។

---

១ ឱ. ម. ឯត្ថន្តវេ អជលដ្ឋេនាតិ ទិស្សតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

សតិសម្តោជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះរំពឹងនូវសង្ខារ ១ សតិសម្តោជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះ មិនរំពឹងនូវនិរោធ ១ នេះសតិសម្តោជ្ឈង្គឃ្នាត ដោយអាការ ៨ យ៉ាង ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្ត នូវសតិសម្តោជ្ឈង្គ ដែលកំពុងបិតនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្តោជ្ឈង្គកំពុងបិតនៅ បើសតិសម្តោជ្ឈង្គឃ្នាត ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្តោជ្ឈង្គរបស់អាត្មាអញឃ្នាត ព្រោះដំណើរនេះជាបច្ច័យ យ៉ាង នេះឯង ។ បេ ។

[២៣] ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃការត្រាស់ដឹង) ថា បើឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គ របស់ខ្ញុំ មានដោយប្រការនោះ ។ តើដូចម្តេច ។ និរោធប្រាកដ ត្រឹមណា ពោជ្ឈង្គថា បើឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គរបស់ខ្ញុំមានដោយប្រការនោះ ។ ក៏ត្រឹម ណោះដែរ ប្រៀបដូចប្រទីបប្រេង ដែលកំពុងឆេះ មានអណ្តាតភ្លើងត្រឹម ណា រស្មីក៏ត្រឹមណោះ រស្មីត្រឹមណា អណ្តាតភ្លើងក៏ត្រឹមណោះ មាន ឧបមាយ៉ាងណា និរោធប្រាកដត្រឹមណា ពោជ្ឈង្គថា បើឧបេក្ខាសម្តោ- ជ្ឈង្គ របស់ខ្ញុំមាន ដោយប្រការនោះ ។ ក៏ត្រឹមណោះដែរ ។

ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃការត្រាស់ដឹង) ថា និរោធជាធម៌ប្រមាណមិនបាន តើដូចម្តេច ។ កិលេសទាំងឡាយ មានប្រមាណ កិលេសទាំងអស់ជា គ្រឿងគ្របសង្កត់ចិត្ត សង្ខារទាំងឡាយ ជាគ្រឿងនាំសត្វទៅកើតក្នុងភព ថ្មី ឯនិរោធ ជាធម៌ប្រមាណមិនបានទេ ព្រោះអត្តថាជាអសង្កតធម៌ និរោធ ប្រាកដ ត្រឹមណា ពោជ្ឈង្គថា និរោធ ជាធម៌ប្រមាណមិន បាន ត្រឹមណោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កថំ   សុសមារទ្ធោ   ឥតិ   មេ   ហោតីតិ
 ពោជ្ឈង្គោ ។   វិសមា   កិលេសា   សព្វេវ   បរិយុ-
 ដ្ឋានា   យេវ   សង្ខារា   ចោនោព្ភរិកា   សមធម្មោ
 និរោធា   សន្តជ្ជេន   បណ្ឌិតជ្ជេន   យាវតា   និរោធិប-
 ដ្ឋាតិ   តាវតា   សុសមារទ្ធោ   ឥតិ   មេ   ហោតីតិ
 ពោជ្ឈង្គោ ។

កថំ   តិដ្ឋន្តំ   ចរំ   តិដ្ឋតីតិ   បដានាមិ   សចេបិ
 ចរតិ   ឥទប្បច្ចយា   មេ   ចរតីតិ   បដានាមិ   កតិហា-
 កាវេហិ   ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ   តិដ្ឋតិ   កតិហាកាវេហិ
 ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ   តិដ្ឋតិ   អដ្ឋហាកាវេហិ   ឧបេ-
 ក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ   ចរតិ ។

[៤៤]   កតមេហិ   អដ្ឋហាកាវេហិ   ឧបេក្ខាសម្ពោ-
 ជ្ឈង្គោ   តិដ្ឋតិ   ។   អនុប្បាទំ   អារជ្ជិតត្តា   ឧបេក្ខាសម្ពោ-
 ជ្ឈង្គោ   តិដ្ឋតិ   ឧប្បាទំ   អនារជ្ជិតត្តា   ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈ-
 ង្គោ   តិដ្ឋតិ   អប្បវត្តំ   អារជ្ជិតត្តា   ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ
 តិដ្ឋតិ   បវត្តំ   អនារជ្ជិតត្តា   ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ   តិដ្ឋតិ
 អនិមិត្តំ   អារជ្ជិតត្តា   ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ   តិដ្ឋតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃការត្រាស់ដឹង) ថា និរោធិ ជាធម៌ប្រារព្ធសេចក្តីស្ងប់
ប្រពៃ តើដូចម្តេច ។ កិលេសទាំងឡាយ គ្មានការស្ងប់ កិលេសទាំង
អស់ ជាគ្រឿងគ្របសង្កត់ចិត្ត សង្ខារទាំងឡាយ ជាគ្រឿងនាំសត្វទៅ
កើតក្នុងភពថ្មី ឯនិរោធិ មានការស្ងប់ជាធម្មតា ព្រោះអត្តថាជាធម៌
ស្ងប់ ព្រោះអត្តថាជាធម៌ថ្លៃថ្លា និរោធិប្រាកដត្រឹមណា ពោជ្ឈង្គថា
និរោធិ ជាធម៌ប្រារព្ធសេចក្តីស្ងប់ប្រពៃ ក៏ត្រឹមណោះដែរ ។

ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្តនូវឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គ ដែលកំពុងបិតនៅ ក៏ដឹងច្បាស់
ថា ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គកំពុងបិតនៅ បើឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គឃ្នាត ខ្ញុំក៏ដឹង
ច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គ របស់អាត្មាអញឃ្នាត ព្រោះដំណើរនេះ
ជាបច្ច័យ តើដូចម្តេច ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គបិតនៅ ដោយអាការប៉ុន្មាន
ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គឃ្នាត ដោយអាការប៉ុន្មាន ។ ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គបិត
នៅ ដោយអាការ ៨ ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គឃ្នាត ដោយអាការ ៨ ។

[២២] ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គបិតនៅ ដោយអាការ ៨ តើដូចម្តេច ។
ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គបិតនៅ ព្រោះរំពឹងនូវការមិនកើតឡើង ១ ឧបេក្ខាស-
ម្តោជ្ឈង្គបិតនៅ ព្រោះមិនរំពឹងនូវការកើតឡើង ១ ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គបិតនៅ
ព្រោះរំពឹងនូវការមិនប្រព្រឹត្ត ១ ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គបិតនៅ ព្រោះមិន
រំពឹងនូវការប្រព្រឹត្ត ១ ឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គបិតនៅ ព្រោះរំពឹងនូវអនិមិត្ត ១

យុគនទ្ធវគ្គេ ពោជ្ឈង្គកថា

និមិត្តំ	អនាវជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	តិដ្ឋតិ
និរោធំ	អារជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	តិដ្ឋតិ
សង្ខារេ	អនាវជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	តិដ្ឋតិ
ឥមេហិ	អដ្ឋហាការេហិ	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	តិដ្ឋតិ ។

	កតមេហិ	អដ្ឋហាការេហិ	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	
ចរតិ	។	ឧប្បាទំ	អារជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ
ចរតិ	អនុប្បាទំ	អនាវជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	
ចរតិ	បរត្តំ	អារជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	ចរតិ
អប្បរត្តំ	អនាវជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ		ចរតិ
និមិត្តំ	អារជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	ចរតិ	អនិ-
មិត្តំ	អនាវជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	ចរតិ	សង្ខារេ
អារជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	ចរតិ	និរោធំ	អនា-
វជ្ជិតត្តា	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	ចរតិ	ឥមេហិ	អដ្ឋ-
ហាការេហិ	ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈន្តោ	ចរតិ	ឯវំ	តិដ្ឋន្តំ
ចរំ	តិដ្ឋតីតិ	បជាណមិ	សចេបិ	ចរតិ
មេ	ចរតីតិ	បជាណមីតិ		។

យុគនទ្ធវគ្គិ ពោជ្ឈង្គកថា

ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គបិតនោ ព្រោះមិនរំពឹងនូវនិមិត្ត ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ
បិតនោ ព្រោះរំពឹងនូវនិរោធ ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គបិតនោ ព្រោះមិន
រំពឹងនូវសង្ខារ ១ នេះ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គបិតនោ ដោយអាការ ៨ យ៉ាង ។

ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គឃ្នាតដោយអាការ ៨ តើដូចម្តេច ។ ឧបេក្ខាសម្ពោ-
ជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះរំពឹងនូវការកើតឡើង ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះ
មិនរំពឹងនូវការមិនកើតឡើង ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះរំពឹងនូវការ
ប្រព្រឹត្ត ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះមិនរំពឹងនូវការមិនប្រព្រឹត្ត ១
ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះរំពឹងនូវនិមិត្ត ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គឃ្នាត
ព្រោះមិនរំពឹង នូវអនិមិត្ត ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គឃ្នាត ព្រោះរំពឹងនូវ
សង្ខារ ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ឃ្នាត ព្រោះមិនរំពឹងនូវនិរោធ ១ នេះ
ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គឃ្នាត ដោយអាការ ៨ យ៉ាង ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្តនូវ
ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលកំពុងបិតនោ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ
កំពុងបិតនោ បើឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គឃ្នាត ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្ពោ-
ជ្ឈង្គរបស់អាត្មាអញឃ្នាត ព្រោះដំណើរនេះជាបច្ច័យ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ពោជ្ឈង្គកថា ។

យុគនទ្ធវគ្គេ មេត្តាកថា

សាវត្ថិនិទានំ

[៤៥] មេត្តាយ ភិក្ខុវេ ចេតោវិមុត្តិយា
 អាសេវិតាយ ការិតាយ ពហុលីកតាយ យាដីក-
 តាយ វត្តកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមា-
 រទ្ធាយ ឯកាទសានិសំសា ចាដិកដ្ឋា កតមេ ឯកា-
 ទស សុខំ សុបតិ សុខំ បដិពុជ្ឈតិ ន ចាបកំ
 សុបិណំ បស្សតិ មនុស្សានំ បិយោ ហោតិ អម-
 នុស្សានំ បិយោ ហោតិ ទេវតា វក្ខន្តិ ជាស្ស
 អត្តិ វា វិសំ វា សត្តំ វា កមតិ តុវដំ ចិត្តំ សមា-
 ធិយតិ មុខវណ្ណោ វិប្បសីទតិ អសម្មុទ្ឋោ កាលំ
 កោតិ ឧត្តរី អប្បជិវិជ្ឈន្តោ ព្រហ្មលោក្ខបកោ
 ហោតិ មេត្តាយ ភិក្ខុវេ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវិតា-
 យ ការិតាយ ពហុលីកតាយ យាដីកតាយ
 វត្តកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមារទ្ធាយ
 តមេ ឯកាទសានិសំសា ចាដិកដ្ឋា ។

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

សារវគ្គិនិទាន

[៤៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ដែលបុគ្គល បាន
 សេព អប់រំ ធ្វើឲ្យច្រើន ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យដូចជាទីតាំង
 តម្កល់មាំ សន្សំដោយម៉ត់ចត់ ប្រារព្ធឈ្នាលហើយ នឹងមានអានិសង្ស ១១
 ជាប្រាកដ អានិសង្សទាំង ១១ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺមេត្តាវិហារិបុគ្គល រមែង
 ដេកលក់ស្រួល ១ ភ្ញាក់ឡើងស្រួល ១ មិនយល់សប្តអាក្រក់ ១ ជាទី
 ស្រឡាញ់នៃមនុស្សទាំងឡាយ ១ ជាទីស្រឡាញ់នៃអមនុស្សទាំងឡាយ ១
 ពួកទេវតាតែងរក្សា ១ ភ្លើងភ្លឺថ្នាំពិសភ្លឺសស្រ្តាវុធក្តី រមែងមិនប៉ះពាល់ ១
 បុគ្គលនោះតម្កល់ចិត្តនៅនឹងដីឆាប់រហ័ស ១ មានសម្បុរមុខស្រស់បស់ ១
 មិនវង្វេងធ្វើមរណកាល ១ កាលបើមិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនូវមគ្គផលទេ
 គង់បានទៅកើតឯព្រហ្មលោក ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 ដែលបុគ្គលបានសេព អប់រំ ធ្វើឲ្យច្រើន ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យ
 ដូចជាទីតាំង តម្កល់មាំ សន្សំដោយម៉ត់ចត់ ប្រារព្ធឈ្នាលហើយ តែងមាន
 អានិសង្ស ១១ នេះឯង ជាប្រាកដ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ មេត្តាកថា

[៤៦] អត្ថិ អនោធិសោ ផរណា មេត្តា ចេតោ-
 វិមុត្តិ អត្ថិ ឱធិសោ ផរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
 អត្ថិ ទិសា ផរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ ក-
 តិហាការេហិ អនោធិសោ ផរណា មេត្តា ចេតោ-
 វិមុត្តិ កតិហាការេហិ ឱធិសោ ផរណា មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ កតិហាការេហិ ទិសា ផរណា មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ ។ បញ្ចហាការេហិ អនោធិសោ ផរណា
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សត្តហាការេហិ ឱធិសោ ផរណា
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ទសហាការេហិ ទិសា ផរណា
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។

កតមេហិ បញ្ចហាការេហិ អនោធិសោ
 ផរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ សព្វេ សត្តា
 អវេរា អព្យាបជ្ឈា អនិយា សុខី អត្តានំ បរិហារន្តុ
 សព្វេ ចាណា ។ បេ ។ សព្វេ ភូតា សព្វេ បុគ្គលា
 សព្វេ អត្តការបរិយាបដ្ឋា អវេរា អព្យាបជ្ឈា អនិ-
 យា សុខី អត្តានំ បរិហារន្តូតិ ឥមេហិ បញ្ចហា-
 ការេហិ អនោធិសោ ផរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

[៤៦] មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយមិនមានចំណែកក៏មាន
 មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយចំណែក ក៏មាន មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 ផ្សាយកាន់ទិសទាំងឡាយក៏មាន ។ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយមិន
 មានចំណែក ដោយអាការប៉ុន្មាន មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយ
 ចំណែក ដោយអាការប៉ុន្មាន មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយកាន់ទិសទាំងឡាយ
 ដោយអាការប៉ុន្មាន ។ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយមិនមានចំណែក
 ដោយអាការ ៥ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយចំណែក ដោយអាការ
 ៧ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយកាន់ទិសទាំងឡាយ ដោយអាការ ១០ ។

មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយមិនមានចំណែក ដោយអាការ ៥
 តើដូចម្តេច ។ ការផ្សាយមេត្តាចិត្តថា សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ
 កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានតែសុខ រក្សាខ្លួនចុះ ១ សូមសត្វមាន
 ជីវិតទាំងអស់ ។ បេ ។ ១ សូមសត្វកើតហើយទាំងអស់ ១ សូមបុគ្គល
 ទាំងអស់ ១ សូមសត្វទាំងអស់ ដែលរាប់ថាមានអត្តភាព កុំមានពៀរ
 កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានតែសុខ រក្សាខ្លួនចុះ ១ នេះមេត្តាចេ-
 តោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយមិនមានចំណែក ដោយអាការ ៥ យ៉ាង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កតមេហិ សត្តហាការេហិ ឱទិសោ ផរណា
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ សព្វា ឥត្តិយោ អវេរា អព្យា-
 បជ្ឈា អនិយា សុខី អត្តានំ បរិហារន្តុ សព្វេ បុ-
 រិសា ។ បេ ។ សព្វេ អរិយា សព្វេ អនរិយា
 សព្វេ ទេវា សព្វេ មនុស្សា សព្វេ វិនិចាតិកា
 អវេរា អព្យាបជ្ឈា អនិយា សុខី អត្តានំ បរិហា-
 រន្តុតិ ឥមេហិ សត្តហាការេហិ ឱទិសោ ផរណា
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។

[៤៧] កតមេហិ ទសហាការេហិ ទិសា
 ផរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ សព្វេ បុរត្តិមាយ
 ទិសាយ សត្តា អវេរា អព្យាបជ្ឈា អនិយា សុខី
 អត្តានំ បរិហារន្តុ សព្វេ បច្ឆិមាយ ទិសាយ សត្តា
 ។ បេ ។ សព្វេ ឧត្តរាយ ទិសាយ សត្តា សព្វេ
 ទក្ខិណាយ ទិសាយ សត្តា សព្វេ បុរត្តិមាយ
 អនុទិសាយ សត្តា សព្វេ បច្ឆិមាយ អនុទិសាយ
 សត្តា សព្វេ ឧត្តរាយ អនុទិសាយ សត្តា សព្វេ
 ទក្ខិណាយ អនុទិសាយ សត្តា សព្វេ ហោដ្ឋិមាយ
 ទិសាយ សត្តា សព្វេ ឧបរិមាយ ទិសាយ សត្តា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយចំណែក ដោយអាការ ៧ តើដូចម្តេច ។ ការផ្សាយមេត្តាចិត្តថា សូមស្រ្តីទាំងអស់ កុំមានពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានតែសុខរក្សាខ្លួនចុះ ។ សូមប្រុសទាំងអស់ ។ បេ ។ ។ សូមព្រះអរិយៈទាំងអស់ ។ សូមបុគ្គលមិនមែនព្រះអរិយៈទាំងអស់ ។ សូមទេវតាទាំងអស់ ។ សូមមនុស្សទាំងអស់ ។ សូមវិនិបាតទាំងអស់ កុំមានពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានតែសុខរក្សាខ្លួនចុះ ។ នេះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយចំណែក ដោយអាការ ៧ យ៉ាង ។

[៤៧] មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយកាន់ទិសទាំងឡាយ ដោយអាការ ១០ តើដូចម្តេច ។ ការផ្សាយមេត្តាចិត្តថា សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងកើត កុំមានពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានតែសុខ រក្សាខ្លួនចុះ សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលិច ។ បេ ។ សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងជើង សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងត្បូង សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសអគ្នេយ៍ សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសពាយ័ព្យ សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសឦសាន សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសនិរតី សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងក្រោម សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

អវេរា អព្យាបជ្ឈា អនីយា សុខី អត្តានំ បរិហារន្តុ
សព្វេ បុរត្តិមាយ ទិសាយ ចាលោ ។ បេ ។ ភូតា
បុគ្គលា អត្តការបរិយាបដ្ឋា សព្វា ឥត្តិយោ សព្វេ
បុរិសា សព្វេ អរិយា សព្វេ អនរិយា សព្វេ
ទេវា សព្វេ មនុស្សា សព្វេ វិនិចាតិកា អវេរា
អព្យាបជ្ឈា អនីយា សុខី អត្តានំ បរិហារន្តុ សព្វេ
បច្ឆិមាយ ទិសាយ វិនិចាតិកា ។ បេ ។ សព្វេ ឧត្ត-
រាយ ទិសាយ វិនិចាតិកា សព្វេ ទត្តិណាយ
ទិសាយ វិនិចាតិកា សព្វេ បុរត្តិមាយ អនុទិសា-
យ វិនិចាតិកា សព្វេ បច្ឆិមាយ អនុទិសាយ
វិនិចាតិកា សព្វេ ឧត្តរាយ អនុទិសាយ វិនិចា-
តិកា សព្វេ ទត្តិណាយ អនុទិសាយ វិនិចាតិ-
កា សព្វេ ហេដ្ឋិមាយ ទិសាយ វិនិចាតិកា
សព្វេ ឧបរិមាយ ទិសាយ វិនិចាតិកា អវេរា អ-
ព្យាបជ្ឈា អនីយា សុខី អត្តានំ បរិហារន្តុតិ ឥមេ-
ហិ ទសហាការេហិ ទិសា ជរណា មេត្តា ចេតោ-
វិមុត្តិ សព្វេសំ សត្តានំ បីឡនំ វដ្ឋេត្វា អបីឡនាយ

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

កុំមានពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានតែសុខ រក្សាខ្លួនចុះ សូម
សត្វមានជីវិត ។ បេ ។ សត្វកើតហើយ បុគ្គលដែលរាប់ថាមានអត្តភាពទាំង
អស់ ស្រីទាំងអស់ ប្រុសទាំងអស់ ព្រះអរិយៈទាំងអស់ បុគ្គលមិនមែន
អរិយៈទាំងអស់ ទេវតាទាំងអស់ មនុស្សទាំងអស់ វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុង
ទិសខាងកើត កុំមានពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានតែសុខ រក្សា
ខ្លួនចុះ សូមវិនិបាតទាំងអស់ក្នុងទិសខាងលិច ។ បេ ។ សូមវិនិបាតទាំងអស់
ក្នុងទិសខាងជើង សូមវិនិបាតទាំងអស់ក្នុងទិសខាងត្បូង សូមវិនិបាតទាំង
អស់ក្នុងទិសអគ្នេយ៍ សូមវិនិបាតទាំងអស់ក្នុងទិសពាយ័ព្យ សូមវិនិបាត
ទាំងអស់ក្នុងទិសឦសាន សូមវិនិបាតទាំងអស់ក្នុងទិសនិរតី សូមវិនិបាត
ទាំងអស់ក្នុងទិសខាងក្រោម សូមវិនិបាតទាំងអស់ក្នុងទិសខាងលើ កុំមាន
ពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានតែសុខ រក្សាខ្លួនចុះ នេះមេត្តាចេ-
តោវិមុត្តិ ផ្សាយកាន់ទិសទាំងឡាយដោយអាការៈ១០យ៉ាង ឈ្មោះថាមេត្តា
ព្រោះជាធម្មជាតិប្រព្រឹត្តជាមិត្ត ចំពោះសត្វទាំងអស់ ដោយអាការៈ ៨ នេះ
គឺដោយការរៀន នូវការបៀតបៀនសត្វទាំងអស់ ហើយមិនបៀតបៀន ១

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឧបយាតំ វេជ្ជត្វា អនុបយាតេន សន្តាបំ វេជ្ជត្វា អស-
 ន្តាបេន បរិយាទានំ វេជ្ជត្វា អបរិយាទានេន វិហោសំ
 វេជ្ជត្វា អវិហោសាយ សព្វេ សត្តា អវេរិដោ
 ហោន្តុ មា វេរិដោ សុខិដោ ហោន្តុ មា ទុក្ខិដោ សុខិ-
 តត្តា ហោន្តុ មា ទុក្ខិតត្តាតិ ឥមេហិ អដ្ឋហាការេហិ
 សព្វេ សត្តេ មេត្តាយតីតិ មេត្តា តំ ធម្មំ ចេតយ-
 តីតិ ចេតោ សព្វព្យាទាទបរិយុដ្ឋានេហិ មុច្ចតីតិ វិមុត្តិ
 មេត្តា ច ចេតោវិមុត្តិ^(១) ចាតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។

[៤៨] សព្វេ សត្តា អវេរិដោ ហោន្តុ ខេមិដោ
 ហោន្តុ សុខិដោ ហោន្តុតិ សន្តាយ អធិមុច្ចតិ សន្តិដ្ឋិ-
 យបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា
 អវេរិដោ ហោន្តុ ខេមិដោ ហោន្តុ សុខិដោ ហោន្តុតិ
 វិយំ បក្កណ្ណាតិ វិយំដ្ឋិយបរិការិតា ហោតិ មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិដោ ហោន្តុ ខេមិដោ
 ហោន្តុ សុខិដោ ហោន្តុតិ សតី ឧបដ្ឋាបេតិ
 សតិដ្ឋិយបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ
 សត្តា អវេរិដោ ហោន្តុ ខេមិដោ ហោន្តុ សុខិដោ

---

១ ឱ. ម. ចេតោ ច វិមុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ដោយការរៀន នូវគំនុំហើយមិនគំ ១ ដោយការរៀននូវការដុតកម្ដៅ
 ហើយមិនដុតកម្ដៅ ១ ដោយការរៀននូវការសង្កត់សង្កិន ហើយមិនសង្កត់
 សង្កិន ១ ដោយការរៀន នូវការធ្វើឲ្យលំបាកហើយមិនធ្វើឲ្យលំបាក ១
 ដោយការផ្សាយថា សូមសត្វទាំងអស់ជាអ្នកគ្មានពៀរ កុំបីចង់ពៀរនឹង
 គ្នា ១ សូមមានសុខ កុំបីមានទុក្ខ ១ សូមមានខ្លួនដល់នូវសុខ កុំបីមានខ្លួន
 ដល់នូវទុក្ខ ១ ឈ្មោះថាចេតោ ព្រោះជាសភាវៈគិតនូវធម៌នោះ ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តិ ព្រោះជាធម្មជាតិរួចចាកបរិយុដ្ឋានកិលេស គឺព្យាបាទ ចំពោះសត្វ
 ទាំងអស់ ឈ្មោះថាមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ព្រោះមេត្តានឹងចេតោវិមុត្តិ ។

[៤៨] សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្ដីក្សេម
 សូមមានសុខចុះ បុគ្គលបង្កើនសទ្ធាដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះ
 ថាបុគ្គលនោះបានអប់រំហើយ ដោយសទ្ធិន្ទ្រិយ សូមសត្វទាំងអស់
 កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្ដីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលផ្គង
 (ព្យាយាម) ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះបានអប់រំ
 ហើយ ដោយវិយន្ទ្រិយ សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូម
 មានសេចក្ដីក្សេម សូមមានសេចក្ដីសុខចុះ បុគ្គលប្រុងស្មារតី
 ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះបានអប់រំហើយ ដោយ
 សតិទ្រិយ សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្ដីក្សេម

យុគនទ្ធវគ្គេ មេត្តាកថា

ហោណ្ឌតិ ចិត្តំ សមាទហតិ សមាជិទ្ធិយបរិការិតា
 ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិដោ ហោណ្ឌ
 ខេមិដោ ហោណ្ឌ សុខិដោ ហោណ្ឌតិ បញ្ញាយ បដាណតិ
 បញ្ញិទ្ធិយបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមាជិ
 បញ្ចិទ្ធិយាជិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា
 ហោណ្ឌ ឥមេហិ បញ្ចហិទ្ធិយេហិ មេត្តា ចេតោវិមុ-
 ត្តិ អាសេវិយតិ ឥមាជិ បញ្ចិទ្ធិយាជិ មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា ការណា ហោណ្ឌ ឥមេហិ បញ្ចហិទ្ធិយេ-
 ហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ការិយតិ ឥមាជិ បញ្ចិទ្ធិយាជិ
 មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា ពហុលីកម្មា ហោណ្ឌ ឥមេហិ
 បញ្ចហិទ្ធិយេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ពហុលីករិយ-
 តិ ឥមាជិ បញ្ចិទ្ធិយាជិ មេត្តាយ ចេតោវិមុ-
 ត្តិយា អលដ្ឋារា ហោណ្ឌ ឥមេហិ បញ្ចហិទ្ធិយេ-
 ហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ស្វាលដ្ឋតា ហោតិ ឥមាជិ
 បញ្ចិទ្ធិយាជិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា បរិក្ខា-
 រា ហោណ្ឌ ឥមេហិ បញ្ចហិទ្ធិយេហិ មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ សុបរិក្ខតា ហោតិ ឥមាជិ បញ្ចិទ្ធិ-
 យាជិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា បរិវារា ហោណ្ឌ

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

សូមមានសុខចុះ បុគ្គលតម្កល់មាំនូវចិត្តដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
 បុគ្គលនោះបានអប់រំហើយ ដោយសមាធិន្ទ្រិយ សូមសត្វទាំងអស់ កុំ
 មានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលដឹងច្បាស់
 ដោយប្រាជ្ញាដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះបានអប់រំហើយ
 ដោយបញ្ញន្ទ្រិយ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ជាទីសេពរបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ តែងសេព ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ
 ជាទីអប់រំរបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ
 តែងអប់រំ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ជាទីធ្វើឲ្យច្រើន របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះតែងធ្វើឲ្យច្រើន ឥន្ទ្រិយទាំង ៥
 នេះ ជាគ្រឿងប្រដាប់របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិត្រូវឥន្ទ្រិយ
 ទាំង ៥ នេះស្ថិតស្ថានល្អហើយ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ជាបរិក្ខាររបស់មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ បិទបាំងហើយ
 ដោយប្រពៃ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ជាបរិវាររបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឥមេហិ បញ្ចហិទ្ធិយេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សុបរិវត្តា^(១)
 ហោតិ ឥមាណិ បញ្ចិទ្ធិយាណិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា
 អាសេវនា ហោន្តិ ការណា ហោន្តិ ពហុលីកម្មា^(២) ហោ-
 ន្តិ អលដ្ឋារា ហោន្តិ បរិក្ខារា ហោន្តិ បរិវារា ហោ-
 ន្តិ បារិបូរី ហោន្តិ សហគតា ហោន្តិ សហជា-
 តា ហោន្តិ សំសដ្ឋា ហោន្តិ សម្បយុត្តា ហោន្តិ
 បក្ខន្ធជា ហោន្តិ បសីទនា^(៣) ហោន្តិ សន្តិដ្ឋនា
 ហោន្តិ វិមុច្ចនា ហោន្តិ ឯតំ សន្តន្តិ បស្សនា^(៤)
 ហោន្តិ យាដីកតា ហោន្តិ វត្ថុកតា ហោន្តិ អនុ-
 ជ្ជិតា ហោន្តិ បរិចិតា ហោន្តិ សុសមារទ្ធា ហោន្តិ
 សុភារិតា ហោន្តិ ស្វាដិដ្ឋិតា ហោន្តិ សុសមុត្តតា
 ហោន្តិ សុវិមុត្តា ហោន្តិ និព្វត្តេន្តិ ដោតេន្តិ បតាមេន្តិ^(៥) ។

[៤៩] សព្វេ សត្តា អវេរិណោ ហោន្តុ ខេមិណោ
 ហោន្តុ សុខិណោ ហោន្តុតិ អស្សន្តិយេ ន កម្មតិ
 សទ្ធាពលបរិការិតា ហោតិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ សព្វេ ស-
 ត្តា អវេរិណោ ហោន្តុ ខេមិណោ ហោន្តុ សុខិណោ ហោ-
 ន្តុតិ កោសដ្ឋេ ន កម្មតិ វិយពលបរិការិតា ហោតិ

១ ម. បារិបូរី ។ ២ ម. ពហុលីកតា ។ ៣ ម. សំសីទនា ។ ៤ ម. ផុស្សនា ។ ៥ ឱ.
 បតាសេន្តិ ។ ម. បតាសេន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ចោមរោមហើយ ឥន្ទ្រិយទាំង
 ៥ នេះ ជាទីសេព ជាទីអប់រំ ជាទីធ្វើឲ្យច្រើន ជាគ្រឿងប្រដាប់ ជា
 បរិក្ខារ ជាបរិវារ នៃមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ជាទីបំពេញ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជា
 មួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយ ផ្សំ ស្មុះទៅ ជាទីជ្រះថ្លា ជាទីតម្កល់
 ជាធម្មជាតិរួចចាកកិលេស ជាទីឃើញច្បាស់ថា នេះធម្មជាតិស្ងប់ ជាធម្ម-
 ជាតិធ្វើឲ្យដួចជាយាន ធ្វើដួចជាទីតាំង ជាគុណជាតិតម្កល់មាំ សន្សំហើយ
 ប្រារព្ធល្អហើយ អប់រំល្អហើយ អធិដ្ឋានល្អហើយ អណ្តែតឡើងព្រម
 ផុតស្រឡះ ឲ្យកើត ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

[២៧] សូមសព្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូម
 មានសុខចុះ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះហេតុមិនគួរជឿ ដោយគិតដូច្នោះ
 មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសទ្ធាពលៈ
 សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមាន
 សុខចុះ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះកោសជ្ជៈ ដោយគិតដូច្នោះ
 មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយវិរិយពលៈ

យុគនទ្ធវគ្គេ មេត្តាកថា

មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិដោ ហោណ្តុ
 ខេមិដោ ហោណ្តុ សុខិដោ ហោណ្តុតិ បមាទេ ន
 កម្មតិ សតិពលបរិការិវតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិ-
 មុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិដោ ហោណ្តុ ខេមិដោ ហោ-
 ណ្តុ សុខិដោ ហោណ្តុតិ ឧទ្ធច្វេ ន កម្មតិ សមាទិព-
 លបរិការិវតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ
 សត្តា អវេរិដោ ហោណ្តុ ខេមិដោ ហោណ្តុ សុខិដោ
 ហោណ្តុតិ អវិជ្ជាយ ន កម្មតិ បញ្ញាពលបរិការិវតា
 ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមាទិ បញ្ច ពលាទិ
 មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា ហោណ្តិ ឥមេហិ
 បញ្ចហិ ពលេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ អាសេវិយតិ
 ឥមាទិ បញ្ច ពលាទិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា ការនា
 ហោណ្តិ ឥមេហិ បញ្ចហិ ពលេហិ មេត្តា ចេតោវិមុ-
 ត្តិ ការិយតិ ឥមាទិ បញ្ច ពលាទិ មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា ពហុលីកម្មា ហោណ្តិ ឥមេហិ បញ្ចហិ
 ពលេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ពហុលីករិយតិ ឥមាទិ បញ្ច
 ពលាទិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អលដ្ឋារា ហោណ្តិ

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ
 បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីប្រហែសដោយគិតដូច្នោះ មេត្តាចេតោ-
 វិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសតិពលៈ សូមសត្វទាំង
 អស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសេចក្តីសុខចុះ បុគ្គល
 មិនញាប់ញ័រ ព្រោះឧទ្ធច្នៈ ដោយគិតដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
 បុគ្គលនោះអប់រំហើយដោយសមាធិពលៈ សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ
 សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជា
 ដោយគិតដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា បុគ្គលនោះអប់រំហើយ
 ដោយបញ្ញាពលៈ ពលៈទាំង ៥ នេះ ជាទីសេពរបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពលៈទាំង ៥ នេះ តែងសេព ពលៈទាំង ៥
 នេះ ជាទីអប់រំ របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពលៈ
 ទាំង ៥ នេះ តែងអប់រំ ពលៈទាំង ៥ នេះ ជាទីធ្វើឲ្យច្រើន របស់
 មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពលៈទាំង ៥ នេះ តែងធ្វើ
 ឲ្យច្រើន ពលៈទាំង ៥ នេះ ជាគ្រឿងប្រដាប់ របស់មេត្តាចេតោវិ-
 មុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពលៈទាំង ៥ នេះ ស្ថិតស្ថានល្អហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឥមេហិ បញ្ចហិ ពលេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ស្វា-
 លង្គតា ហោតិ ឥមាណិ បញ្ច ពលាណិ មេត្តាយ ចេ-
 តោវិមុត្តិយា បរិក្ខារា ហោន្តិ ឥមេហិ បញ្ចហិ ពលេហិ
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សុបរិក្ខតា ហោតិ ឥមាណិ បញ្ច ព-
 លាណិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា បរិវារា ហោន្តិ ឥមេហិ
 បញ្ចហិ ពលេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សុបរិវត្តា ហោតិ
 ឥមាណិ បញ្ច ពលាណិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា
 ហោន្តិ ការណា ហោន្តិ ពហុសីកម្មា ហោន្តិ អលង្ការា
 ហោន្តិ បរិក្ខារា ហោន្តិ បរិវារា ហោន្តិ ចារិប្បវិ
 ហោន្តិ សហគតា ហោន្តិ សហជាតា ហោន្តិ
 សំសង្ខា ហោន្តិ សម្បយុត្តា ហោន្តិ បក្ខន្ធជា ហោន្តិ
 បសីទនា ហោន្តិ សន្តិដ្ឋនា ហោន្តិ វិមុច្ចនា
 ហោន្តិ ឯតំ សន្តន្តិ បស្សនា ហោន្តិ យាដីកតា
 ហោន្តិ វត្ថុកតា ហោន្តិ អនុដ្ឋិតា ហោន្តិ បរិចិត្តា
 ហោន្តិ សុសមារទ្ធា ហោន្តិ សុភារិតា ហោន្តិ
 ស្វាដិដ្ឋិតា ហោន្តិ សុសមុត្តតា ហោន្តិ សុវិមុត្តា
 ហោន្តិ និព្វត្តេន្តិ ជោតេន្តិ បតាហេន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពលៈទាំង ៥ នេះ ជាបរិក្ខាររបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិត្រូវ

ពលៈទាំង ៥ នេះបិទបាំងហើយដោយប្រពៃ ពលៈទាំង ៥ នេះ ជាបរិវារ

នៃមេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពលៈទាំង ៥ នេះ ចោមរោម

ល្អហើយ ពលៈទាំង ៥ នេះ ជាទីសេព ជាទីអប់រំ ជាទីធ្វើឲ្យច្រើន

ជាគ្រឿងប្រដាប់ ជាទីបិទបាំង ជាបរិវារនៃមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ជាទីបំពេញ

ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ កើតជាមួយ លាយ ផ្សំ ជាទីស្ទុះទៅ ជាទីជ្រះ

ថ្លា ជាធម៌តាំងនៅមាំ ជាធម្មជាតិរួចចាកកិលេស ជាទីឃើញច្បាស់ថានេះ

ធម្មជាតិស្ងប់ ជាធម្មជាតិធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យដូចជាទីតាំង ជាធម្មជាតិ

តម្កល់មាំ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ អប់រំល្អហើយ អធិដ្ឋានល្អហើយ

អណ្តែតឡើងព្រម ផុតស្រឡះ ឲ្យកើត ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

យុត្តន្ទវគ្គ មេត្តាកថា

[៥០] សព្វេ សត្តា អវេរិណោ ហោន្តុ ខេមិណោ
 ហោន្តុ សុខិណោ ហោន្តុតិ សតី ឧបជ្ជាបេតិ សតិ-
 សម្ពោជ្ឈង្គបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
 សព្វេ សត្តា ។ បេ ។ បញ្ញាយ បរិចិណាតិ^(១) ធម្មវិច-
 យសម្ពោជ្ឈង្គបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
 សព្វេ សត្តា ។ បេ ។ រិយំ បត្តណ្ណាតិ រិយសម្ពោ-
 ជ្ឈង្គបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ
 សត្តា ។ បេ ។ បរិណ្ហាហំ បដិប្បស្សម្ពេតិ បីតិសម្ពោ-
 ជ្ឈង្គបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា
 ។ បេ ។ ទុដ្ឋលំ បដិប្បស្សម្ពេតិ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គ-
 បរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា
 អវេរិណោ ហោន្តុ ខេមិណោ ហោន្តុ សុខិណោ ហោន្តុតិ
 ចិត្តំ សមាទហាតិ សមាទិសម្ពោជ្ឈង្គបរិការិតា ហោតិ
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិណោ ហោន្តុ
 ខេមិណោ ហោន្តុ សុខិណោ ហោន្តុតិ ញាណោន
 កិលេសេ បដិសង្កាតិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គបរិការិតា

១ ឱ. បរិវិទិតាតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

[៥០] សូមសត្វទាំងអស់កុំបីមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម
 សូមមានសុខចុះ បុគ្គលប្រុងស្មារតីដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
 បុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសតិសម្តោជ្ឈង្គ សូមសត្វទាំងអស់ ។ បេ ។
 បុគ្គលពិចារណាដោយប្រាជ្ញាដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គល
 នោះអប់រំហើយ ដោយធម្មវិចយសម្តោជ្ឈង្គ សូមសត្វទាំងអស់ ។ បេ ។
 បុគ្គលផ្តងព្យាយាមដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំ
 ហើយ ដោយវិរិយសម្តោជ្ឈង្គ សូមសត្វទាំងអស់ ។ បេ ។ បុគ្គលញ្ជាំង
 សេចក្តីក្តៅក្រហាយឲ្យស្ងប់ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះ
 អប់រំហើយ ដោយបីតិសម្តោជ្ឈង្គ សូមសត្វទាំងអស់ ។ បេ ។ បុគ្គល
 ញ្ជាំងសេចក្តីអាក្រក់ឲ្យស្ងប់ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះ
 អប់រំហើយ ដោយបស្សន្តិសម្តោជ្ឈង្គ សូមសត្វទាំងអស់កុំមានពៀរ
 សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលតម្កល់ចិត្តមាំដូច្នោះ មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសមាធិសម្តោជ្ឈង្គ
 សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមាន
 សុខចុះ បុគ្គលពិចារណានូវពួកកិលេស ដោយញ្ញាណដូច្នោះ មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា
 មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវេនា ហោន្តិ ឥមេហិ
 សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ អាសេវិយ-
 តិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា
 ការេនា ហោន្តិ ឥមេហិ សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ការិយតិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា
 មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា ពហុលីកម្មា^(១) ហោន្តិ
 ឥមេហិ សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
 ពហុលីករិយតិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា អលដ្ឋារា ហោន្តិ ឥមេហិ សត្តហិ
 ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ស្វាលដ្ឋតា ហោតិ
 ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា ប-
 រិក្ខារា ហោន្តិ ឥមេហិ សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ សុបរិក្ខតា ហោតិ ឥមេ សត្ត
 ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា បរិវារា ហោន្តិ
 ឥមេហិ សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
 សុបរិវតា ហោតិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវេនា ហោន្តិ ការេនា ហោន្តិ

១ ម. ពហុលីកតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ជាទីសេពរបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
ត្រូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ តែងសេព ពោជ្ឈង្គទាំង៧ នេះ ជាទីអប់រំរបស់
មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ តែងអប់រំ
ពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ជាទីធ្វើឲ្យច្រើន របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តា-
ចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ តែងធ្វើឲ្យច្រើន ពោជ្ឈង្គទាំង
៧ នេះ ជាគ្រឿងប្រដាប់ របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
ត្រូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ស្ថិតស្ថានល្អហើយ ពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ជា
បរិក្ខាររបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧
នេះ បិទបាំងហើយ ដោយប្រពៃ ពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ជាបរិវារ
របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ
ចោមរោមល្អហើយ ពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ជាទីសេព ជាទីអប់រំ

យុត្តនទ្ធវគ្គេ មេត្តាកថា

ពហុសីកម្មា ហោន្តិ អលដ្ឋារា ហោន្តិ បរិក្ខារា
 ហោន្តិ បរិវារា ហោន្តិ ចារិប្បវី ហោន្តិ សហក-
 តា ហោន្តិ សហជាតា ហោន្តិ សំសដ្ឋា ហោន្តិ
 សម្បយុត្តា ហោន្តិ បក្ខុទ្ធជា ហោន្តិ បសីទនា
 ហោន្តិ សន្តិដ្ឋនា ហោន្តិ វិមុច្ចនា ហោន្តិ ឯតំ
 សន្តន្តិ បស្សនា ហោន្តិ យានីកតា ហោន្តិ វត្ថុ-
 កតា ហោន្តិ អនុដ្ឋិតា ហោន្តិ បរិចិតា ហោន្តិ
 សុសមារទ្ធា ហោន្តិ សុភារិតា ហោន្តិ ស្វាទិដ្ឋិតា
 ហោន្តិ សុសមុត្តតា ហោន្តិ សុវិមុត្តា ហោន្តិ
 និព្វត្តន្តិ ជោតេន្តិ បតាបេន្តិ ។

[៥១] សព្វេ សត្តា អវេរិណោ ហោន្តុ ខេមិណោ
 ហោន្តុ សុខិណោ ហោន្តុតិ សម្មា បស្សតិ សម្មាទិដ្ឋិ-
 បរិភារិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា អ-
 វេរិណោ ហោន្តុ ខេមិណោ ហោន្តុ សុខិណោ ហោន្តុតិ
 សម្មាអភិទិវោបេតិ សម្មាសង្កប្បបរិភារិតា ហោតិ មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិណោ ហោន្តុ ខេមិណោ ហោន្តុ

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

ជាទីធ្វើឲ្យច្រើន ជាគ្រឿងប្រដាប់ ជាបរិក្ខារ ជាបរិវាររបស់មេត្តាចេតោ-
 វិមុត្តិ ជាទីបំពេញ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តជាមួយ កើតជាមួយ លាយ ផ្សំ
 ជាទីសុខទៅ ជាទីជ្រះថ្លា ជាធម៌តាំងនៅមាំ ជាធម៌ធ្វើឲ្យដូចជាយាន
 ធ្វើឲ្យដូចទីតាំង ជាធម្មជាតិម្តងម្កាល់មាំ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ
 អប់រំល្អហើយ អធិដ្ឋានល្អហើយ អណ្តែតឡើងព្រម ផុតស្រឡះ
 ឲ្យកើត ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

[៥១] សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម
 សូមមានសុខចុះ បុគ្គលឃើញដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះ
 ថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាទិដ្ឋិ សូមសត្វទាំងអស់កុំមានពៀរ
 សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលលើកចិត្ត (កាន់អារម្មណ៍)
 ដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
 ដោយសម្មាសង្កប្បៈ សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តី

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សុខិណោ ហោណ្ណតិ សម្មា បក្កណ្ណាតិ សម្មាវាចាបរិ-
 ការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា
 អវេរិនោ ហោណ្ណុ ខេមិនោ ហោណ្ណុ សុខិណោ ហោណ្ណតិ
 សម្មា សមុដ្ឋាបេតិ សម្មាកម្មន្តបរិការិតា ហោតិ
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិនោ ហោណ្ណុ
 ខេមិនោ ហោណ្ណុ សុខិណោ ហោណ្ណតិ សម្មាវោទា-
 បេតិ សម្មាអាជីវបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោ-
 វិមុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិនោ ហោណ្ណុ ខេមិនោ ហោណ្ណុ
 សុខិណោ ហោណ្ណតិ សម្មា បក្កណ្ណាតិ សម្មាវាយាមបរិ-
 ការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិនោ
 ហោណ្ណុ ខេមិនោ ហោណ្ណុ សុខិណោ ហោណ្ណតិ សម្មា
 ឧបដ្ឋាបេតិ សម្មាសតិបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិ-
 មុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិនោ ហោណ្ណុ ខេមិនោ ហោណ្ណុ
 សុខិណោ ហោណ្ណតិ សម្មា សមាទហតិ សម្មាសមា-
 ធិបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមេ អដ្ឋ
 មក្កដ្ឋា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា ហោណ្ណុ
 ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្កដ្ឋេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ អាសេវិយតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលកំណត់វាចា ដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាវាចា សូមសត្វ
 ទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គល
 ខ្លះខ្លះដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់-
 រំហើយ ដោយសម្មាកម្មន្តៈ សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមាន
 សេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គល (ញ៉ាំងការចិញ្ចឹមជីវិត) ឲ្យផ្ស-
 ផងដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
 ដោយសម្មាអាជីវៈ សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម
 សូមមានសុខចុះ បុគ្គលផ្គង (ព្យាយាម) ដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា បុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាវាយាមៈ
 សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខ
 ចុះ បុគ្គលប្រុងស្មារតី ដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
 បុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាសតិ សូមសត្វទាំងអស់ កុំមាន
 ពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលតាំងចិត្តមាំ
 ដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
 ដោយសម្មាសមាធិ អង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ ជាទីសេព របស់មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវអង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ តែងសេព

យុគនទ្ធវគ្គេ មេត្តាកថា

ឥមេ អដ្ឋ មក្កដ្ឋា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា ការណ
 ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្កដ្ឋេហិ មេត្តា ចេតោ-
 វិមុត្តិ ការិយតិ ឥមេ អដ្ឋ មក្កដ្ឋា មេត្តាយ ចេតោវិ-
 មុត្តិយា ពហុលីកម្មា ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្កដ្ឋេហិ
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ពហុលីករិយតិ ឥមេ អដ្ឋ
 មក្កដ្ឋា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អលដ្ឋ្យា ហោន្តិ
 ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្កដ្ឋេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
 ស្វាលដ្ឋតា ហោតិ ឥមេ អដ្ឋ មក្កដ្ឋា មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា បរិក្ខារា ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ
 មក្កដ្ឋេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សុបរិក្ខតា ហោតិ
 ឥមេ អដ្ឋ មក្កដ្ឋា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា បរិវារា
 ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្កដ្ឋេហិ មេត្តា ចេតោ-
 វិមុត្តិ សុបរិក្ខតា ហោតិ ឥមេ អដ្ឋ មក្កដ្ឋា មេត្តា-
 យ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា ហោន្តិ ការណ ហោ-
 ន្តិ ពហុលីកម្មា ហោន្តិ អលដ្ឋ្យា ហោន្តិ បរិក្ខារា
 ហោន្តិ បរិវារា ហោន្តិ ចារិប្បិ ហោន្តិ សហគតា
 ហោន្តិ សហជាតា ហោន្តិ សំសដ្ឋា ហោន្តិ

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

អង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ ជាទីអប់រំ របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិត្រូវ
អង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ តែងសេព អង្គមគ្គទាំង ៨នេះ ជាទីចម្រើន របស់មេ-
ត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវអង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ តែងចម្រើន អង្គ
មគ្គទាំង ៨ នេះ ជាទីធ្វើឲ្យច្រើន របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
ត្រូវអង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ តែងធ្វើឲ្យច្រើន អង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ ជាគ្រឿង
ប្រដាប់ របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវអង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ
ស្ថិតស្ថានល្អហើយ អង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ ជាបរិក្ខារ របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវអង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ បិទបាំងហើយដោយប្រពៃ អង្គ
មគ្គទាំង ៨ នេះ ជាបរិវាររបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវអង្គ
មគ្គទាំង ៨ នេះ ចោមរោមល្អហើយ អង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ ជាទីសេព ជាទី
អប់រំ ជាទីធ្វើឲ្យច្រើន ជាគ្រឿងប្រដាប់ ជាបរិក្ខារ ជាបរិវារ របស់មេត្តា-
ចេតោវិមុត្តិ ជាទីបំពេញ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តជាមួយ កើតជាមួយ លាយ ផ្សំ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សម្បយុត្តា ហោន្តិ បក្ខន្ធជា ហោន្តិ បសីទនា
 ហោន្តិ សន្តិដ្ឋនា ហោន្តិ វិមុច្ចនា ហោន្តិ ឯតំ
 សន្តិ បស្សនា ហោន្តិ យាដីកតា ហោន្តិ វត្តក-
 តា ហោន្តិ អនុដ្ឋិតា ហោន្តិ បរិចិតា ហោន្តិ សុសមា-
 រទ្ធា ហោន្តិ សុការិតា ហោន្តិ ស្វាដិដ្ឋិតា ហោន្តិ
 សុសមុត្តតា ហោន្តិ សុវិមុត្តា ហោន្តិ និព្វត្តន្តិ
 ដោតេន្តិ បតាបេន្តិ ។

[៥២] សព្វេសំ ចារណានំ... សព្វេសំ ភូតានំ
 សព្វេសំ បុគ្គលានំ សព្វេសំ អត្តការបរិយាបដ្ឋា-
 នំ សព្វាសំ ឥត្តិនំ សព្វេសំ បុរិសានំ សព្វេសំ
 អរិយានំ សព្វេសំ អនរិយានំ សព្វេសំ ទេវានំ
 សព្វេសំ មនុស្សានំ សព្វេសំ វិនិចាតិកានំ បីឡនំ
 វេជ្ជត្វា អបីឡនាយ ឧបយាតំ វេជ្ជត្វា អនុបយា-
 តេន សន្តាបំ វេជ្ជត្វា អសន្តាបេន បរិយាទានំ
 វេជ្ជត្វា អបរិយាទានេន វិហាសំ វេជ្ជត្វា អវិហាសា-
 យ សព្វេ វិនិចាតិកា អវេរិដោ ហោន្តុ មា វេ-
 រិដោ សុខិដោ ហោន្តុ មា ទុក្ខិដោ សុខិតត្តា ហោន្តុ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ជាទីស្តុះទៅ ជាទីជ្រះថ្លា ជាធម៌តាំងនៅមាំ ជាធម៌រួចចាកកិលេស
ជាទីឃើញច្បាស់ថា នេះជាធម្មជាតិស្ងប់ ជាធម្មជាតិធ្វើឲ្យដូចជាយាន
ធ្វើឲ្យដូចជាទីតាំង ជាធម្មជាតិតម្កល់មាំ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ
អប់រំល្អហើយ អធិដ្ឋានល្អហើយ អណ្តែតឡើងព្រម ផុតស្រឡះ
ឲ្យកើត ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

[៥២] ឈ្មោះថាមេត្តា ព្រោះជាធម្មជាតិប្រព្រឹត្តជាមិត្ត ចំពោះ
វិនិបាតទាំងអស់ ដោយអាការ ៨ នេះ គឺដោយការរៀនរូបការបៀតបៀន
ហើយមិនបៀតបៀន ចំពោះសត្វមានជីវិតទាំងអស់ សត្វកើតហើយទាំង
អស់ បុគ្គលទាំងអស់ សត្វដែលរាប់ថាមានអត្តភាពទាំងអស់ ស្រីទាំង
អស់ ប្រុសទាំងអស់ អរិយៈទាំងអស់ ជនមិនមែនអរិយៈទាំងអស់ ទេវតា
ទាំងអស់ មនុស្សទាំងអស់ វិនិបាតទាំងអស់ ១ ដោយការរៀនរូប
គំនុំហើយមិនគំ ១ ដោយការរៀនរូបការដុតកម្តៅ ហើយមិនដុតកម្តៅ ១
ដោយការរៀនរូបការសង្កត់សង្កិន ហើយមិនសង្កត់សង្កិន ១ ដោយការ
រៀនរូបការធ្វើឲ្យលំបាក ហើយមិនធ្វើឲ្យលំបាក ១ ដោយការផ្សាយ
មេត្តាចិត្តថា សូមវិនិបាតទាំងអស់ ជាបុគ្គលគ្មានពៀរ កុំបីចងពៀរ
នឹងគ្នា ១ សូមមានសុខ កុំបីមានទុក្ខ ១ សូមមានខ្លួនដល់រូបសុខ

យុគនទ្ធវគ្គេ មេត្តាកថា

មា ទុក្ខិតត្តាតិ ឥមេហិ អដ្ឋហាការេហិ សព្វ
 វិទិចាតិកេ មេត្តាយតីតិ មេត្តា តំ ធម្មំ ចេតយតីតិ
 ចេតោ សព្វព្យាបាទបរិយុដ្ឋានេហិ មុច្ចតីតិ វិមុត្តិ
 មេត្តា ច ចេតោវិមុត្តិ ចាតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វ
 វិទិចាតិកា អវេរិណោ ហោន្តុ ខេមិណោ ហោន្តុ
 សុខិណោ ហោន្តុតិ សទ្ធាយ អធិមុច្ចតិ សទ្ធិជ្ជិយ-
 បរិការិវា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។
 និព្វត្តេន្តិ ដោតេន្តិ បតាបេន្តិ ។

[៥៣] សព្វេសំ បុរត្តិមាយ ទិសាយ សត្តានំ...
 សព្វេសំ បច្ឆិមាយ ទិសាយ សត្តានំ សព្វេសំ
 ឧត្តរាយ ទិសាយ សត្តានំ សព្វេសំ ទក្ខិ-
 ណាយ ទិសាយ សត្តានំ សព្វេសំ បុរត្តិមាយ
 អនុទិសាយ សត្តានំ សព្វេសំ បច្ឆិមាយ អនុទិសាយ
 សត្តានំ សព្វេសំ ឧត្តរាយ អនុទិសាយ សត្តានំ
 សព្វេសំ ទក្ខិណាយ អនុទិសាយ សត្តានំ សព្វេ-
 សំ ហេដ្ឋិមាយ ទិសាយ សត្តានំ សព្វេសំ ឧបរិ-
 មាយ ទិសាយ សត្តានំ បីឡនំ វដ្ឋេត្វា អបីឡនាយ
 ឧបយាតំ វដ្ឋេត្វា អនុបយាតេន សន្តាបំ វដ្ឋេត្វា
 អសន្តាបេន បរិយាទានំ វដ្ឋេត្វា អបរិយាទានេន

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

កុំបីមានខ្លួនដល់នូវទុក្ខ ១ ឈ្មោះថាចេតោ ព្រោះជាសភាវៈគិតនូវធម៌នោះ
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ព្រោះជាធម្មជាតិរួចចាកបរិយុដ្ឋានក្តីលេស គឺព្យាបាទ
 ចំពោះសត្វទាំងអស់ ឈ្មោះថាមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ព្រោះមេត្តានិងចេតោ-
 វិមុត្តិ សូមវិនិបាតទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូម
 មានសុខចុះ បុគ្គលជឿស៊ប់ដោយសទ្ធាដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះ
 ថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ឲ្យកើត ឲ្យក្តី
 ច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

[៥៣] ឈ្មោះថាមេត្តា ព្រោះជាធម្មជាតិប្រព្រឹត្តជាមិត្ត ចំពោះ
 សត្វទាំងអស់ក្នុងទិសខាងលើ ដោយអាការ ៨ នេះ គឺ ដោយការរៀននូវ
 ការបៀតបៀនហើយមិនបៀតបៀន ចំពោះសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសខាង
 កើត សត្វទាំងអស់ក្នុងទិសខាងលិច សត្វទាំងអស់ក្នុងទិសខាងជើង សត្វ
 ទាំងអស់ក្នុងទិសខាងត្បូង សត្វទាំងអស់ក្នុងទិសអគ្នេយ៍ សត្វទាំងអស់ក្នុង
 ទិសពាយ័ព្យ សត្វទាំងអស់ក្នុងទិសឦសាន សត្វទាំងអស់ក្នុងទិសនិរតី
 សត្វទាំងអស់ក្នុងទិសខាងក្រោម សត្វទាំងអស់ក្នុងទិសខាងលើ ១ ដោយ
 ការរៀននូវគំនុំហើយមិនគំ ១ ដោយការរៀននូវការដុតកម្តៅ ហើយមិន
 ដុតកម្តៅ ១ ដោយការរៀននូវការសង្កត់សង្កិនហើយមិនសង្កត់សង្កិន ១

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

វិហាសំ វដ្ឋេត្វា អវិហាសាយ សព្វេ ឧបរិមាយ
 ទិសាយ សត្តា អវេរិណោ ហោន្តុ មា វេរិណោ សុខិ-
 ណោ ហោន្តុ មា ទុក្ខិណោ សុខិតត្តា ហោន្តុ មា
 ទុក្ខិតត្តាតិ ឥមេហិ អដ្ឋហាការេហិ សព្វេ ឧបរិ-
 មាយ ទិសាយ សត្តេ មេត្តាយតីតិ មេត្តា តំ ធម្មំ
 ចេតយតីតិ ចេតោ សព្វព្យាទាធបរិយុដ្ឋានេហិ
 មុច្ចតីតិ វិមុត្តិ មេត្តា ច ចេតោវិមុត្តិ ចាតិ មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ ឧបរិមាយ ទិសាយ សត្តា
 អវេរិណោ ហោន្តុ ខេមិណោ ហោន្តុ សុខិណោ ហោន្តុតិ
 សន្ទាយ អធិមុច្ចតិ សន្និដ្ឋិយបរិការីតា ហោតិ មេ-
 ត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ និព្វត្តេន្តិ ដោតេន្តិ បតាបេន្តិ ។

[៥៤] សព្វេសំ បុរត្តិមាយ ទិសាយ ចានណានំ
 ភូតានំ បុគ្គលានំ អត្តការបរិយាបដ្ឋានំ សព្វាសំ
 ឥត្តិនំ សព្វេសំ បុរិសានំ សព្វេសំ អរិយានំ
 សព្វេសំ អនរិយានំ សព្វេសំ ទេវានំ សព្វេសំ
 មនុស្សានំ សព្វេសំ វិនិចាតិកានំ សព្វេសំ បច្ចិមាយ
 ទិសាយ វិនិចាតិកានំ សព្វេសំ ឧត្តរាយ ទិសាយ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ដោយការរៀននូវការធ្វើឲ្យលំបាក ហើយមិនធ្វើឲ្យលំបាក ១ ដោយការ
 ផ្សាយមេត្តាចិត្តថា សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ជាបុគ្គលគ្មានពៀរ
 កុំបីចងពៀរនឹងគ្នា ១ សូមមានសុខ កុំបីមានទុក្ខ ១ សូមមានខ្លួនដល់នូវ
 សុខ កុំបីមានខ្លួនដល់នូវទុក្ខ ១ ឈ្មោះថាចេតោ ព្រោះជាសភាវៈគិតនូវធម៌
 នោះ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ព្រោះជាធម្មជាតិរួចចាកបរិយុដ្ឋានក្តីលេស គឺព្យាបាទ
 ចំពោះសត្វទាំងអស់ ឈ្មោះថាមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ព្រោះមេត្តានឹងចេតោ-
 វិមុត្តិ សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តី
 ក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលជឿស៊ប់ដោយសទ្ធាដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ឲ្យកើត ឲ្យ
 ភ្លឺច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

[៥២] ឈ្មោះថាមេត្តា ព្រោះជាធម្មជាតិប្រព្រឹត្តជាមិត្ត ចំពោះ
 វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ដោយអាការ ៨ នេះ គឺ ដោយការរៀន
 នូវការបៀតបៀនហើយមិនបៀតបៀន ចំពោះសត្វមានជីវិត សត្វកើត
 ហើយ បុគ្គល សត្វដែលរាប់ថាមានអត្តភាពទាំងអស់ ស្រីទាំងអស់
 ប្រុសទាំងអស់ ព្រះអរិយៈទាំងអស់ ជនមិនមែនព្រះអរិយៈទាំងអស់
 ពួកទេវតាទាំងអស់ មនុស្សទាំងអស់ វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងកើត
 វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលិច វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងជើង

យុត្តន្ទវគ្គ មេត្តាកថា

វិទិចាតិកានំ សព្វេសំ ទក្ខិណាយ ទិសាយ វិទិ-
 ចាតិកានំ សព្វេសំ បុរតិមាយ អនុទិសាយ វិទិចា-
 តិកានំ សព្វេសំ បច្ឆិមាយ អនុទិសាយ វិទិចាតិកានំ
 សព្វេសំ ឧត្តរាយ អនុទិសាយ វិទិចាតិកានំ សព្វេ-
 សំ ទក្ខិណាយ អនុទិសាយ វិទិចាតិកានំ សព្វេសំ
 ហេដ្ឋិមាយ ទិសាយ វិទិចាតិកានំ សព្វេសំ ឧបរិ-
 មាយ ទិសាយ វិទិចាតិកានំ បីឡនំ វេដ្ឋត្វា អបីឡ-
 នាយ ឧបយាតំ វេដ្ឋត្វា អនុបយាតេន សន្តាប់ វេដ្ឋត្វា
 អសន្តាបេន បរិយាទានំ វេដ្ឋត្វា អបរិយាទានេន វិហេ-
 សំ វេដ្ឋត្វា អវិហេសាយ សព្វេ ឧបរិមាយ ទិសាយ
 វិទិចាតិកា អវេរិដោ ហោន្តុ មា វេរិដោ សុខិដោ
 ហោន្តុ មា ទុក្ខិដោ សុខិតត្តា ហោន្តុ មា ទុក្ខិត-
 ត្តាតិ ឥមេហិ អដ្ឋហាការេហិ សព្វេ ឧបរិមាយ
 ទិសាយ វិទិចាតិកេ មេត្តាយតីតិ មេត្តា តំ ធម្មំ ចេត-
 យតីតិ ចេតោ សព្វព្យាចាទបរិយុដ្ឋានេហិ មុច្ចតីតិ
 វិមុត្តិ មេត្តា ច ចេតោវិមុត្តិ ចាតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងត្បូង វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសអគ្នេយ៍
 វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសពាយ័ព្យ វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសឦសាន
 វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសនិរតី វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងក្រោម
 វិនិបាតទាំងអស់ក្នុងទិសខាងលើ ១ ដោយការរៀនរូតគំនុំ ហើយមិនគុំ ១
 ដោយការរៀនរូតការដុតកម្ដៅ ហើយមិនដុតកម្ដៅ ១ ដោយការរៀន
 រូតការសង្កត់សង្កិន ហើយមិនសង្កត់សង្កិន ១ ដោយការរៀនរូតការធ្វើ
 ឲ្យលំបាកហើយមិនធ្វើឲ្យលំបាក ១ ដោយការផ្សាយមេត្តាចិត្តថា សូមវិនិ-
 បាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ជាបុគ្គលគ្មានពៀរ កុំបីចងពៀរនឹងគ្នា ១
 សូមមានសុខ កុំបីមានទុក្ខ ១ សូមមានខ្លួនដល់រូតសុខ កុំបីមានខ្លួនដល់
 រូតទុក្ខ ១ ឈ្មោះថាចេតោ ព្រោះជាសភាវៈគិតរូតធម៌នោះ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ
 ព្រោះជាធម្មជាតិរួចចាកបរិយុដ្ឋានកិលេស គឺព្យាបាទ ចំពោះសត្វទាំង
 អស់ ឈ្មោះថាមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ព្រោះមេត្តានិងចេតោវិមុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[៥៥] សព្វេ ឧបរិមាយ ទិសាយ វិនិចាតិកា
អវេរិណោ ហោណ្តុ ខេមិណោ ហោណ្តុ សុខិណោ ហោណ្តុតិ
សន្ទាយ អធិមុច្ចតិ សន្និដ្ឋិយបរិការិកា ហោតិ មេត្តា
ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ ឧបរិមាយ ទិសាយ វិនិចាតិកា
អវេរិណោ ហោណ្តុ ខេមិណោ ហោណ្តុ សុខិណោ ហោណ្តុតិ
វិយំ បក្កណ្ណាតិ វិយំដ្ឋិយបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេ-
តោវិមុត្តិ ។ បេ ។ សតី ឧបជ្ជាបេតិ សតិដ្ឋិយបរិការិកា
ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ ចិត្តំ សមាទ-
ហតិ សមាទិដ្ឋិយបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោ-
វិមុត្តិ ។ បេ ។ បញ្ញាយ បដាណតិ បញ្ញិដ្ឋិយបរិកា-
រិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមាទិ បញ្ចិ-
ដ្ឋិយាទិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវេនា
ហោណ្តិ ឥមេហិ បញ្ចហិដ្ឋិយេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
អាសេវិយតិ ។ បេ ។ និព្វត្តេន្តិ ដោតេន្តិ បតាបេន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[៥៥] សូមវិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ កុំមានពៀរ សូម
មានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលជឿស៊ប់ ដោយសទ្ធាដូច្នោះ
មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសទ្ធិន្ទ្រិយ សូម
វិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូម
មានសុខចុះ បុគ្គលផ្តងព្យាយាមដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គល
នោះអប់រំហើយ ដោយវិរិយន្ទ្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលប្រុងស្មារតីដូច្នោះ មេត្តា-
ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសតិទ្រិយ ។ បេ ។
បុគ្គលតម្កល់ចិត្តដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
ដោយសមាធិទ្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដូច្នោះ មេត្តា-
ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយបញ្ញាទ្រិយ ឥន្ទ្រិយទាំង
៥ នេះ ជាទីសេព របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវឥន្ទ្រិយ
ទាំង ៥ នេះ តែងសេព ។ បេ ។ ឲ្យកើត ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

[៥៦] សព្វ ឧបរិមាយ ទិសាយ វិទិចាតិកា
អវេរិដោ ហោន្តុ ខេមិដោ ហោន្តុ សុខិដោ ហោន្តុតិ
អស្សុទ្ធិយេ ន កម្មតិ សទ្ធាពលបរិការិកា ហោតិ
មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ កោសដ្ឋេ ន កម្មតិ វិយព-
លបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ បមា-
ទេ ន កម្មតិ សតិពលបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេ-
តោវិមុត្តិ ។ បេ ។ ឧទ្ធច្វេ ន កម្មតិ សមាធិពលបរិ-
ការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ អវិជ្ជាយ
ន កម្មតិ បញ្ញាពលបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោ-
វិមុត្តិ ឥមាធិ បញ្ច ពលាធិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិ-
យា អាសេវនា ហោន្តិ ឥមេហិ បញ្ចហិ ពលេហិ
មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ អាសេវិយតិ ។ បេ ។ ទិព្វត្ថេន្តិ
ដោតេន្តិ បតាបេន្តិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

[៥៦] សូមវិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ កុំមានពៀរ សូម
 មានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះហេតុមិន
 គួរជឿដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយ
 សទ្ធាពលៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីខ្ជិលដូច្នោះ មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយវិរិយពលៈ ។ បេ ។
 បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីប្រហែសដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះ
 ថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសតិពលៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ
 ព្រោះឧទ្ធច្នះដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
 ដោយសមាធិពលៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជាដូច្នោះ មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយបញ្ញាពលៈ ពលៈទាំង
 ៥ នេះ ជាទីសេព របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពលៈ
 ទាំង ៥ នេះ តែងសេព ។ បេ ។ ឲ្យកើត ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[៥៧] សព្វេ ឧបរិមាយ ទិសាយ វិនិចាតិកា
អវេរិណោ ហោណុ ខេមិណោ ហោណុ សុខិណោ ហោណូតិ
សតិ ឧបជ្ជាបេតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គបរិការិកា ហោតិ
មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ បញ្ញាយ បរិចិណាតិ ធម្ម-
វិចយសម្ពោជ្ឈង្គបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
។ បេ ។ វិយំ បក្កល្ហាតិ វិយសម្ពោជ្ឈង្គបរិការិកា
ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ បរិណ្ហាហំ បដិប្ប-
ស្សម្ពេតិ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គបរិការិកា ហោតិ មេត្តា
ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ ទុដ្ឋល្ងំ បដិប្បស្សម្ពេតិ បស្សទ្ធិ-
សម្ពោជ្ឈង្គបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។
ចិត្តំ សមាទហាតិ សមាទិសម្ពោជ្ឈង្គបរិការិកា ហោតិ
មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ ញាណោ កិលេសេ
បដិសង្កាតិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គបរិការិកា ហោតិ
មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ
ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវេនា ហោន្តិ ឥមេហិ សត្ត-
ហិ ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ អាសេវីយតិ
។ បេ ។ និព្វត្តេនិ ជោតេនិ បតាបេនិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[៥៧] សូមវិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ កុំមានពៀរ សូម
មានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលប្រុងស្មារតីដូច្នោះ មេត្តាចេតោ-
វិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសតិសម្តោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ បុ-
គ្គលពិចារណាដោយប្រាជ្ញាដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះ
អប់រំហើយ ដោយធម្មវិចយសម្តោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ បុគ្គលផ្តងព្យាយាមដូច្នោះ
មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយវិរិយសម្តោជ្ឈង្គ
។ បេ ។ បុគ្គលរម្ងាប់សេចក្តីក្តៅក្រហាយដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
បុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយបីតិសម្តោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ បុគ្គលរម្ងាប់សេចក្តី
អាក្រក់ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយ
បស្សន្តិសម្តោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ បុគ្គលតម្កល់ចិត្តមាំដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសមាធិសម្តោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ បុគ្គល
ពិចារណានូវកិលេស ដោយញាណដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
បុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គ ពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ជា
ទិសេព របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧
នេះ តែងសេព ។ បេ ។ ឲ្យកើត ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

យុត្តន្ទវគ្គ មេត្តាកថា

[៥៨] សព្វ ឧបរិមាយ ទិសាយ វិនិចាតិកា
អវេរិណោ ហោន្តុ ខេមិណោ ហោន្តុ សុខិណោ ហោ-
ន្តុតិ សម្មា បស្សតិ សម្មាទិដ្ឋិបរិការីតា ហោតិ
មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មា អភិទិពោបេតិ
សម្មាសង្កប្បបរិការីតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
។ បេ ។ សម្មា បរិក្កណ្ណាតិ សម្មាវាចាបរិការីតា ហោតិ
មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មា សមុដ្ឋាបេតិ សម្មា-
កម្មន្តបរិការីតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មា
វោទាបេតិ សម្មាអាជីវបរិការីតា ហោតិ មេត្តា ចេតោ-
វិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មា បក្កណ្ណាតិ សម្មាវាយាមបរិការីតា
ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មា ឧបដ្ឋា-
បេតិ សម្មាសតិបរិការីតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
។ បេ ។ សម្មា សមាធិយតិ សម្មាសមាធិបរិការីតា ហោ-
តិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមេ អដ្ឋ មក្កដ្ឋា មេត្តាយ
ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ
មក្កដ្ឋេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ អាសេវីយតិ ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គ មេត្តាកថា

[៥៨] សូមវិនិបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ កុំមានពៀរ សូម
មានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលឃើញ ដោយប្រពៃដូច្នោះ
មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាទិដ្ឋិ
។ បេ ។ បុគ្គលលើកចិត្តកាន់អារម្មណ៍ ដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ បុគ្គល
កំណត់វាចា ដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំ
ហើយ ដោយសម្មាវាចា ។ បេ ។ បុគ្គលខ្លះខ្លែងដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តា-
ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាកម្មន្តៈ ។ បេ ។
បុគ្គល (ញ៉ាំងការចិញ្ចឹមជីវិត) ឲ្យផ្លូវផង ដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តាចេតោ-
វិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាអាជីវៈ ។ បេ ។ បុគ្គល
ផ្តងព្យាយាម ដោយប្រពៃដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះ
អប់រំហើយ ដោយសម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ បុគ្គលប្រុង (ស្មារតី)
ដោយប្រពៃ ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
ដោយសម្មាសតិ ។ បេ ។ បុគ្គលតម្កល់មាំ (នូវចិត្ត) ដោយប្រពៃ
ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយ
សម្មាសមាធិ អង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ ជាទីសេព របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវអង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ តែងសេព ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឥមេ អដ្ឋ មក្កដ្ឋា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា បរិវារា
 ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្កដ្ឋេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
 សុបរិវុតា ហោតិ ឥមេ អដ្ឋ មក្កដ្ឋា មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវេនា ហោន្តិ ការេនា ហោន្តិ
 ពហុសីកម្មា ហោន្តិ អលដ្ឋារា ហោន្តិ បរិក្ខារា ហោន្តិ
 បរិវារា ហោន្តិ ចារិប្បវិ ហោន្តិ សហគតា ហោន្តិ សហជា-
 តា ហោន្តិ សំសដ្ឋា ហោន្តិ សម្បយុត្តា ហោន្តិ បក្ខន្ទ-
 នា ហោន្តិ បសីទេនា ហោន្តិ សន្តិដ្ឋនា ហោន្តិ វិមុច្ចនា
 ហោន្តិ ឯតំ សន្តន្តិ បស្សេនា ហោន្តិ យាដីកតា
 ហោន្តិ វត្ថុកតា ហោន្តិ អនុដ្ឋិតា ហោន្តិ បរិចិតា
 ហោន្តិ សុសមារទ្ធា ហោន្តិ សុភារិតា ហោន្តិ
 ស្វាដិដ្ឋិតា ហោន្តិ សុសមុក្កតា ហោន្តិ សុវិមុត្តា
 ហោន្តិ និព្វត្តេនិ ដោតេនិ បតាបេនិ ។

មេត្តាកថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុត្ត

អង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ ជាបរិវារ របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
ត្រូវអង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ ចោមរោមហើយ អង្គមគ្គទាំង ៨ នេះ ជាទី
សេព ជាទីអប់រំ ជាទីធ្វើឲ្យច្រើន ជាគ្រឿងប្រដាប់ ជាបរិក្ខារ ជា
បរិវារ របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ជាទីបំពេញ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជា
មួយ កើតជាមួយ លាយ ផ្សំ ជាទីសុះទៅ ជាទីជ្រះថ្លា ជាធម៌តាំង
នៅមាំ ជាធម៌រួច (ចាកកិលេស) ជាគ្រឿងឃើញច្បាស់ថា នេះជា
ធម្មជាតិស្ងប់ ជាធម្មជាតិធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យដូចជាទីតាំង ជាទីតម្កល់
នៅមាំ សន្សំហើយ ប្រារព្ធល្អហើយ អប់រំល្អហើយ អធិដ្ឋានល្អហើយ
អណ្តែតឡើងព្រម ផុតស្រឡះ ឲ្យកើត ឲ្យភ្លឺច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

ចប់ មេត្តាកថា ។

យុគនទ្ធវគ្គេ វិរាគកថា

[៥៧] វិរាគោ មក្កោ វិមុត្តិ ផលំ ។ កថំ
វិរាគោ មក្កោ ។ សោតាបត្តិមក្កក្ខណោ ទស្សនដ្ឋេន
សម្មាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា វិរុដ្ឋតិ តទនុវត្តក្ខិលេសេ-
ហិ ច ខន្ទេហិ ច វិរុដ្ឋតិ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ
វិរុដ្ឋតិ វិរាគោ វិរាគារម្មណោ វិរាគតោចរោ វិរាគេ
សមុទាគតោ^(១) វិរាគេ បិសោ វិរាគេ បតិដ្ឋិតោ ។ វិរា-
គោតិ ទ្វេ វិរាគា និព្វានញ្ច វិរាគោ យេ ច និព្វានារម្មណា-
តា ជាតា ធម្មា សព្វេ ច^(២) វិរាគា ហោដ្ឋិតិ វិរាគោ^(៣)
សហជាតានិ សត្តដ្ឋានិ វិរាគំ កច្ឆដ្ឋិតិ វិរាគោ មក្កោ
ឯតេន មក្កេន ពុទ្ធា ច សាវកា ច អគតំ ទិសំ និព្វានំ
កច្ឆដ្ឋិតិ អដ្ឋដ្ឋិតោ មក្កោ យាវតា បុថុសមណាព្រាហ្ម-
ណានំ បរហ្សវាទានំ មក្កា អយមេវ អរិយោ អដ្ឋដ្ឋិតោ
មក្កោ អក្កោ ច សេដ្ឋោ ច វិមោក្ខោ^(៤) ច ឧត្តមោ
ច បរោ ចាតិ មក្កានំ អដ្ឋដ្ឋិតោ សេដ្ឋោ ។

១ ឱ. ម. សមុទាគតោ ។ ២ ឱ. ម. ចាតិ បទំ នត្ថិ ។ ៣ ម. សព្វត្ថ វិរាគាតិ ទិស្សតិ ។
៤ ឱ. ម. សព្វវាសេ បាមោក្ខោតិ លិខិតំ ។

យុគនទ្ធវគ្គ វិភាគកថា

[៥៧] វិភាគៈ ជាមគ្គ វិមុត្តិ ជាផល ។ វិភាគៈ ជាមគ្គ តើដូចម្តេច ។ ក្នុងខណៈនៃសោតាបត្តិមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្តថាឃើញ រមែងណាយចាកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ណាយចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមមិច្ឆាទិដ្ឋិនោះផង ចាកខន្ធទាំងឡាយផង ណាយចាកនិមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង វិភាគៈ មានការណាយជាអារម្មណ៍ មានការណាយជាគោចរ ប្រកបក្នុងការណាយ បិតនៅក្នុងការណាយ តម្កល់ស៊ប់ក្នុងការណាយ ។ ពាក្យថា វិភាគៈ បានដល់ វិភាគៈ ២ យ៉ាង វិភាគៈ គឺនិព្វាន ១ វិភាគៈ គឺពួកធម៌ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាអារម្មណ៍ ធម៌ទាំងអស់នោះ តែងមានសេចក្តីណាយ ១ វិភាគៈជាមគ្គ ព្រោះអង្គទាំង ៧ ដែលកើតជាមួយគ្នា រមែងដល់នូវការណាយផ្លូវប្រកបដោយអង្គ ៨ ឈ្មោះថាមគ្គ ព្រោះព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ និងសាវ័កទាំងឡាយ តែងទៅកាន់ទិស ដែលគេមិនធ្លាប់ទៅ គឺនិព្វាន ដោយសារមគ្គនុ៎ះ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង ជាមគ្គដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរ វិសេសវិសាល ឧត្តម ថ្លៃថ្លា ជាងមគ្គរបស់ពួកសមណាព្រាហ្មណ៍ច្រើននាក់ ដែលប្រកាន់លទ្ធិដទៃ ទាំងអម្បាលម៉ាន ហេតុនោះ មគ្គប្រកបអង្គ ៨ ប្រសើរជាងមគ្គទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អភិរោបនដ្ឋេន^(១) សម្មាសង្កប្បោ មិច្ឆាសង្កប្បោ វិវដ្ឋតិ
 បរិក្កហដ្ឋេន សម្មាវាចា មិច្ឆាវាចាយ វិវដ្ឋតិ សមុដ្ឋា-
 នដ្ឋេន សម្មាកម្មដ្ឋោ មិច្ឆាកម្មដ្ឋោ វិវដ្ឋតិ វោទា-
 នដ្ឋេន សម្មាអាជីវោ មិច្ឆាអាជីវោ វិវដ្ឋតិ បក្កហា-
 ដ្ឋេន សម្មាវាយាមោ មិច្ឆាវាយាមោ វិវដ្ឋតិ ឧបដ្ឋា-
 នដ្ឋេន សម្មាសតិ មិច្ឆាសតិយា វិវដ្ឋតិ អវិក្ខេបដ្ឋេន
 សម្មាសមាធិ មិច្ឆាសមាធិតោ វិវដ្ឋតិ តទនុវត្តក-
 ក្កិលេសេហិ ច ខន្ទេហិ ច វិវដ្ឋតិ ពហិទ្ធា ច សព្វ-
 និមិត្តេហិ វិវដ្ឋតិ វិរាគោ វិរាគារម្មណោ វិរាគគោ-
 ចរោ វិរាគេ សមុចាគតោ វិរាគេ បិសោ វិរាគេ
 បតិដ្ឋិតោ ។ វិរាគោតិ ទ្វេ វិរាគា និព្វានញោ វិរាគោ
 យេ ច និព្វានារម្មណាតា ជាតា ធម្មា សព្វេ ច
 វិរាគា ហោដ្ឋិតិ វិរាគោ សហជាតានិ សត្តដ្ឋានិ
 វិរាគំ កច្ចដ្ឋិតិ វិរាគោ មក្កោ ឯតេន មក្កេន ពុទ្ធា
 ច សាវកា ច អគតំ ទិសំ និព្វានំ កច្ចដ្ឋិតិ

១ ម. អភិនិរោបនដ្ឋេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សម្មាសង្កប្បៈ ដោយអត្តថាលើកចិត្តឡើង (កាន់អារម្មណ៍) រមែងណាយ
 ចាកមិច្ឆាសង្កប្បៈ សម្មាវាចា ដោយអត្តថាកំណត់ រមែងណាយចាក
 មិច្ឆាវាចា សម្មាកម្មន្តៈ ដោយអត្តថាខ្លះខ្លះ រមែងណាយចាកមិច្ឆា-
 កម្មន្តៈ សម្មាអាជីវៈ ដោយអត្តថាផ្លូវផង រមែងណាយចាកមិច្ឆាអាជីវៈ
 សម្មាវាយាមៈ ដោយអត្តថាផ្លូវឡើង រមែងណាយចាកមិច្ឆាវាយាមៈ
 សម្មាសតិ ដោយអត្តថាប្រុងប្រយ័ត្ន រមែងណាយចាកមិច្ឆាសតិ សម្មា-
 សមាធិ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ រមែងណាយចាកមិច្ឆាសមាធិ រមែង
 ណាយចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមមិច្ឆាសមាធិនោះផង
 ចាកខន្ធទាំងឡាយផង រមែងណាយ ចាកនិមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង
 វិរាគៈ មានការណាយជាអារម្មណ៍ មានការណាយជាគោចរ ប្រកប
 ក្នុងការណាយ បិតនៅក្នុងការណាយ តម្កល់ស៊ប់ក្នុងការណាយ ។
 ពាក្យថា វិរាគៈ បានដល់វិរាគៈ ២ យ៉ាង វិរាគៈ គឺនិព្វាន ១ វិរាគៈ គឺ
 ពួកធម៌ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាអារម្មណ៍ ធម៌ទាំងអស់
 នោះ តែងមានសេចក្តីណាយ ១ វិរាគៈជាមគ្គ ព្រោះអង្គទាំង ៧
 ដែលកើតជាមួយគ្នា រមែងដល់នូវការណាយ ផ្លូវប្រកបដោយអង្គ ៨
 ឈ្មោះថាមគ្គ ព្រោះព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ និងសាវ័កទាំងឡាយ តែង
 ទៅកាន់ទិស ដែលគេមិនធ្លាប់ទៅ គឺព្រះនិព្វាន ដោយសារមគ្គនុ៎ះ

យុគនទ្ធវគ្គេ វិរាតកថា

អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ យាវតា បុដុសមណាព្រាហ្មណានំ
បរហ្សវាណានំ មក្កា អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ
អក្កោ ច សេដ្ឋោ ច វិមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បរោ ចាតិ
មក្កានំ អដ្ឋង្គិកោ សេដ្ឋោ ។

[៦០] សកទាតាមិមក្កក្ខណោ ទស្សនដ្ឋេន សម្មាទិ-
ដ្ឋិ ។ បេ ។ អរិក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាទិ ឱឡារិកា
កាមរាគសញ្ញាជនា បដិយសញ្ញាជនា ឱឡារិកា
កាមរាគានុសយា បដិយានុសយា វិរដ្ឋតិ តទនុវត្តក-
ក្កិលេសេហិ ច ខន្ទេហិ ច វិរដ្ឋតិ ពហិទ្ធា ច សព្វនិ-
មិត្តេហិ វិរដ្ឋតិ វិរកោ វិរការម្មណោ វិរកតោចរោ វិរ-
កេ សមុចាតតោ វិរកេ បិរោ វិរកេ បតិដ្ឋិតោ ។
វិរកោតិ ទ្វេ វិរកា និព្វានញ្ច វិរកោ យេ ច និព្វា-
នារម្មណតា ជាតា ធម្មា សព្វេ ច វិរកា ហោដ្ឋិតិ
វិរកោ សហជាតានិ សត្តដ្ឋានិ វិរកំ កច្ចដ្ឋិតិ វិរកោ
មក្កោ ឯតេន មក្កេន ពុទ្ធា ច សាវកា ច
អកតំ ទិសំ និព្វានំ កច្ចដ្ឋិតិ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ

យុគនទ្ធវគ្គ វិរាគកថា

មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង ជាមគ្គដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរ
វិសេសវិសាល ឧត្តម ថ្លៃថ្លា ជាងមគ្គ របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
ច្រើននាក់ ដែលប្រកាន់លទ្ធិដទៃ ទាំងអម្បាលម៉ាន ហេតុនោះ
មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រសើរជាងមគ្គទាំងឡាយ ។

[៦០] ក្នុងខណៈនៃសកទាតាមិមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្ថថា
ឃើញ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ដោយអត្ថថាមិនរាយមាយ រមែងណាយ
ចាកកាមរាគសញ្ញាជនៈ ចាកបដិយសញ្ញាជនៈ ដ៏គ្រោតគ្រោត ចាក
កាមរាគានុស័យ ចាកបដិយានុស័យ ដ៏គ្រោតគ្រោត រមែងណាយចាក
កិលេសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស័យនោះផង ចាកខន្ធ
ទាំងឡាយផង រមែងណាយ ចាកនិមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង វិរាគៈ
មានការណាយជាអារម្មណ៍ មានការណាយជាគោចរ ប្រកបក្នុងការ
ណាយ បិតនៅក្នុងការណាយ តម្កល់ស៊ប់ក្នុងការណាយ ។ ពាក្យថា
វិរាគៈ បានដល់វិរាគៈ ២ យ៉ាង វិរាគៈ គឺនិព្វាន ១ វិរាគៈ គឺពួកធម៌
ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាអារម្មណ៍ ធម៌ទាំងអស់នោះ តែង
មានសេចក្តីណាយ ១ វិរាគៈជាមគ្គ ព្រោះអង្គ ៧ ដែលកើតជាមួយគ្នា
រមែងដល់នូវការណាយ ផ្លូវប្រកបដោយអង្គ ៨ ឈ្មោះថាមគ្គ ព្រោះ
ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ និងសាវ័កទាំងឡាយ តែងទៅកាន់ទិស ដែលគេមិន
ធ្លាប់ទៅ គឺព្រះនិព្វាន ដោយសារមគ្គនុ៎ះ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

យាវតា បុថុសមណាព្រាហ្មណានំ បរហ្សវាទានំ មក្កា
អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ អក្កោ ច សេដ្ឋោ
ច វិមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បរវោ ចាតិ មក្កានំ អដ្ឋ-
ង្គិកោ សេដ្ឋោ ។

[៦១] អនាតាមិមក្កក្ខណោ ទស្សនដ្ឋេន សម្មា-
ទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អរិក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាធិ អណុ-
សហកតា កាមរាគសញ្ញោជនា បដិយសញ្ញោជនា
អណុសហកតា កាមរាគានុសយា បដិយានុសយា
វិវដ្ឋតិ តទនុវត្តកក្កិលេសេហិ ច ខន្ទេហិ ច វិវដ្ឋតិ
ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ វិវដ្ឋតិ វិរកោ វិរកា-
រម្មណោ ។ បេ ។ មក្កានំ អដ្ឋង្គិកោ សេដ្ឋោ ។

[៦២] អរហត្តមក្កក្ខណោ ទស្សនដ្ឋេន សម្មាទិដ្ឋិ
។ បេ ។ អរិក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាធិ រូបរកា អរូបរកា
មាណា ឧទ្ធច្ចា អវិជ្ជាយ មាណានុសយា ភវរកានុស-
យា អវិជ្ជានុសយា វិវដ្ឋតិ តទនុវត្តកក្កិលេសេហិ
ច ខន្ទេហិ ច វិវដ្ឋតិ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ វិវដ្ឋតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ប្រសើរនេះឯង ជាមគ្គដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរវិសេសវិសាល ឧត្តម ថ្ងៃថ្នាំ
ជាងមគ្គរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាច្រើននាក់ ដែលប្រកាន់លទ្ធិដទៃ
ទាំងអម្បាលម៉ាន ហេតុនោះ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រសើរ ជាងមគ្គ
ទាំងឡាយ ។

[៦១] ក្នុងខណៈនៃអនាគាមិមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្ថថាឃើញ
។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ដោយអត្ថថាមិនរាយមាយ រមែងណាយចាក
កាមរាគសញ្ញាជនៈ ចាកបដិយសញ្ញាជនៈដ៏ល្អិត ចាកកាមរាគានុស័យ
ចាកបដិយានុស័យ ដ៏ល្អិត ណាយចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែល
ប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស័យនោះផង ចាកខន្ធទាំងឡាយផង ណាយចាក
និមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង វិរាគៈ មានការណាយជាអារម្មណ៍ ។ បេ ។
មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រសើរជាងមគ្គទាំងឡាយ ។

[៦២] ក្នុងខណៈនៃអរហត្តមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្ថថាឃើញ
។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ដោយអត្ថថាមិនរាយមាយ រមែងណាយចាករូប-
រាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ អវិជ្ជា មានានុស័យ ភវរាគានុស័យ អវិជ្ជា-
នុស័យ ណាយចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស័យ
នោះផង ចាកខន្ធទាំងឡាយផង ណាយចាកនិមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង

យុគនទ្ធវគ្គេ វិរាគកថា

វិរាគោ វិរាគារម្មណោ វិរាគគោចរោ វិរាគេ សមុចាត-
 តោ វិរាគេ បិសោ វិរាគេ បតិដ្ឋិតោ ។ វិរាគោតិ ទ្វេ
 វិរាគា និព្វានញ វិរាគោ យេ ច និព្វានារម្មណាតា ជាតា
 ធម្មា សព្វេ ច វិរាគា ហោដ្ឋិតិ វិរាគោ សហជាតានិ
 សត្តដ្ឋានិ វិរាគំ កច្ឆដ្ឋិតិ វិរាគោ មក្កោ ឯតេន មក្កេន
 ពុទ្ធា ច សាវកា ច អគតំ ទិសំ និព្វានំ កច្ឆដ្ឋិតិ
 អដ្ឋដ្ឋិតោ មក្កោ យាវតា បុថុសមណាព្រាហ្មណានំ
 បរហ្សវាទានំ មក្កោ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋដ្ឋិតោ មក្កោ
 អក្កោ ច សេដ្ឋោ ច វិមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បរោ
 ចាតិ មក្កានំ អដ្ឋដ្ឋិតោ សេដ្ឋោ ។

[៦៣] ទស្សនវិរាគោ សម្មាទិដ្ឋិ អភិរោបនវិរាគោ
 សម្មាសន្តិប្បោ បរិក្កហវិរាគោ សម្មាវាចា សមុដ្ឋាន-
 វិរាគោ សម្មាកម្មន្តោ រោទានវិរាគោ សម្មាអាជីវោ
 បក្កហវិរាគោ សម្មាវាយាមោ ឧបដ្ឋានវិរាគោ សម្មា-
 សតិ អរិក្ខេបវិរាគោ សម្មាសមាទិ ឧបដ្ឋានវិរាគោ

យុគនទ្ធវគ្គ វិរាគកថា

វិរាគៈមានការណាយជាអារម្មណ៍ មានការណាយជាគោចរ ប្រកបក្នុង
 ការណាយ បិតនៅក្នុងការណាយ តម្កល់សិប្បក្នុងការណាយ ។ ពាក្យ
 ថា វិរាគៈ បានដល់វិរាគៈ ២ យ៉ាង វិរាគៈ គឺនិព្វាន ១ វិរាគៈ គឺពួកធម៌
 ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាអារម្មណ៍ ធម៌ទាំងអស់នោះ តែង
 មានសេចក្តីណាយ ១ វិរាគៈជាមគ្គ ព្រោះអង្គទាំង ៧ ដែលកើតជាមួយ
 គ្នា រមែងដល់នូវការណាយ ផ្លូវប្រកបដោយអង្គ ៨ ឈ្មោះថាមគ្គ ព្រោះ
 ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយនិងសាវ័កទាំងឡាយ រមែងទៅកាន់ទិសដែលគេមិន
 ធ្លាប់ទៅ គឺនិព្វាន ដោយសារមគ្គនុ៎ះ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
 នេះឯង ជាមគ្គដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរ វិសេសវិសាល ឧត្តម ថ្លៃថ្លា
 ជាងមគ្គ របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ច្រើននាក់ ដែលប្រកាន់លទ្ធិដទៃ
 ទាំងអម្បាលមាន ហេតុនោះ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រសើរ ជាងមគ្គ
 ទាំងឡាយ ។

[៦៣] សម្មាទិដ្ឋិ មានការឃើញជាវិរាគៈ សម្មាសង្កប្បៈ
 មានការលើកចិត្តឡើងជាវិរាគៈ សម្មាវាចា មានការកំណត់ជាវិរាគៈ
 សម្មាកម្មន្តៈ មានការខ្លះខ្លែងជាវិរាគៈ សម្មាអាជីវៈ មានការផ្លូវផង់ជា
 វិរាគៈ សម្មាវាយាមៈ មានការផ្លង់ឡើងជាវិរាគៈ សម្មាសតិ មានការ
 ប្រុងប្រយ័ត្នជាវិរាគៈ សម្មាសមាធិ មានការមិនរាយមាយជាវិរាគៈ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គោ

សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ   បរិចយរិកោ   ធម្មរិចយសម្ពោ-
 ជ្ឈង្គោ   បក្កហរិកោ   រិយសម្ពោជ្ឈង្គោ   ផរណរិក-
 កោ   បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ   ឧបសមរិកោ   បស្សន្តិ-
 សម្ពោជ្ឈង្គោ   អរិក្ខេបរិកោ   សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ
 បដិសម្ពោជ្ឈង្គោ   ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ   អស្សន្តិយេ
 អកម្មិយរិកោ   សន្ធាពលំ   កោសន្នេ   អកម្មិយ-
 រិកោ   រិយពលំ   បមាទេ   អកម្មិយរិកោ   សតិពលំ
 ឧទ្ធច្ចេ   អកម្មិយរិកោ   សមាធិពលំ   អរិដ្ឋាយ   អ-
 កម្មិយរិកោ   បញ្ញាពលំ   អធិមោក្ខរិកោ   សន្តិ-
 ទ្ធិយំ   បក្កហរិកោ   រិយិទ្ធិយំ   ឧបដ្ឋានរិកោ   សតិ-
 ទ្ធិយំ   អរិក្ខេបរិកោ   សមាធិទ្ធិយំ   ទស្សនរិកោ
 បញ្ញិទ្ធិយំ   អាធិបតេយ្យន្នេន   ឥទ្ធិយា   រិកោ   អកម្មិ-
 យន្នេន   ពលា   រិកោ   និយ្យានន្នេន   ពោជ្ឈង្គោ   រិកោ
 ហោតន្នេន   មក្កោ   រិកោ   ឧបដ្ឋានន្នេន   សតិប្ប-
 ដ្ឋានា   រិកោ   បទហានន្នេន   សម្មប្បដ្ឋានា   រិកោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សតិសម្មោជ្ឈង្គំ មានការប្រុងប្រយ័ត្នជាវិរាគៈ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គំ មាន
 ការពិចារណា ជាវិរាគៈ វិរិយសម្មោជ្ឈង្គំ មានការផ្គងឡើងជាវិរាគៈ បីតិ-
 សម្មោជ្ឈង្គំ មានការផ្សាយទៅជាវិរាគៈ បស្សន្តិសម្មោជ្ឈង្គំ មានការ
 ស្ងប់ជាវិរាគៈ សមាធិសម្មោជ្ឈង្គំ មានការមិនរាយមាយជាវិរាគៈ ឧបេ-
 ក្ខាសម្មោជ្ឈង្គំ មានការពិចារណាជាវិរាគៈ សទ្ធាពលៈ មានការមិនញាប់
 ញ័រព្រោះការណ៍មិនគួរជឿជាវិរាគៈ វិរិយពលៈ មានការមិនញាប់ញ័រ
 ព្រោះសេចក្តីខ្ជិលច្រអូសជាវិរាគៈ សតិពលៈ មានការមិនញាប់ញ័រ
 ព្រោះការប្រហែសជាវិរាគៈ សមាធិពលៈ មានការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះ
 ឧទ្ធច្ចៈជាវិរាគៈ បញ្ញាពលៈ មានការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជាជាវិរាគៈ
 សទ្ធិន្រ្ទិយ មានការជឿស៊ប់ជាវិរាគៈ វិរិយន្រ្ទិយ មានការផ្គងឡើងជាវិរាគៈ
 សតិន្រ្ទិយ មានការប្រុងប្រយ័ត្នជាវិរាគៈ សមាធិន្រ្ទិយ មានការមិនរាយ
 មាយជាវិរាគៈ បញ្ញាន្រ្ទិយ មានការឃើញជាវិរាគៈ ឥន្រ្ទិយទាំងឡាយ
 ដោយអត្តថាជាអធិបតី ឈ្មោះថាវិរាគៈ ពលៈទាំងឡាយ ដោយអត្ត
 ថាមិនញាប់ញ័រ ឈ្មោះថាវិរាគៈ ពោជ្ឈង្គទាំងឡាយ ដោយអត្តថា
 ចេញ (ចាកវដ្តៈ) ឈ្មោះថាវិរាគៈ មគ្គ ដោយអត្តថាជាហេតុ ឈ្មោះ
 ថាវិរាគៈ សតិប្បដ្ឋានទាំងឡាយ ដោយអត្តថាប្រុងប្រយ័ត្ន ឈ្មោះថា
 វិរាគៈ សម្មប្បធានទាំងឡាយ ដោយអត្តថាតម្កល់មាំ ឈ្មោះថាវិរាគៈ

យុគនទ្ធវគ្គេ វិរាគកថា

ឥន្ទ្រនដ្ឋេន ឥន្ទ្រិចាណា វិរាគោ តថដ្ឋេន សច្ចា វិរាគោ
 អវិក្ខេបដ្ឋេន សមថោ វិរាគោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិប-
 ស្សនា វិរាគោ ឯករសដ្ឋេន សមថវិបស្សនា វិរាគោ
 អនតិវត្តនដ្ឋេន យុគនទ្ធិ វិរាគោ សំរដ្ឋេន សីលវិសុទ្ធិ
 វិរាគោ អវិក្ខេបដ្ឋេន ចិត្តវិសុទ្ធិ វិរាគោ ទស្សនដ្ឋេន
 ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ វិរាគោ វិមុត្តដ្ឋេន វិមោក្ខោ វិរាគោ
 បដិវេទដ្ឋេន វិជ្ជា វិរាគោ បរិច្ចាគដ្ឋេន វិមុត្តិ វិរា-
 គោ សមុច្ឆេទដ្ឋេន ខយេ ញាណំ វិរាគោ ឆ-
 ត្តោ មូលដ្ឋេន វិរាគោ មនសិកាពោ សមុដ្ឋានដ្ឋេន
 វិរាគោ ផស្សោ សមោធានដ្ឋេន វិរាគោ វេទនា
 សមោសរណដ្ឋេន វិរាគោ សមាទិ បមុខដ្ឋេន វិ-
 រាគោ សតិ អាទិបតេយ្យដ្ឋេន វិរាគោ បញ្ញា តទុត្ត-
 រដ្ឋេន វិរាគោ វិមុត្តិ សារដ្ឋេន វិរាគោ^(១) ទស្សន-
 មក្កោ សម្មាទិដ្ឋិ អភិរោបនមក្កោ សម្មាសង្ក័យោ
 ។ បេ ។ អមតោគធំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន មក្កោ
 ឯវំ វិរាគោ មក្កោ ។

១ ម. ឯត្តន្តរេ អមតោគធំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន មក្កោតិ ទិស្សតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ វិរាគកថា

តទ្ធិបាទដោយអត្តថាសម្រេច ឈ្មោះថាវិរាគៈ សច្ចៈទាំងឡាយ ដោយ
 អត្តថាទៀងទាត់ ឈ្មោះថាវិរាគៈ សមថៈ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ
 ឈ្មោះថាវិរាគៈ វិបស្សនា ដោយអត្តថាពិចារណាឃើញ ឈ្មោះថាវិរាគៈ
 សមថៈ និង វិបស្សនា ដោយអត្តថាមានកិច្ចតែមួយ ឈ្មោះថាវិរាគៈ
 យុគនទ្ធវគ្គ (ធម៌ជាប់គ្នាជាគូ) ដោយអត្តថាមិនប្រព្រឹត្តកន្លងគ្នា ឈ្មោះថា
 វិរាគៈ សីលវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាសង្រួម ឈ្មោះថាវិរាគៈ ចិត្តវិសុទ្ធិ
 ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ ឈ្មោះថាវិរាគៈ ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាឃើញ
 ឈ្មោះថា វិរាគៈ វិមោក្ខៈ ដោយអត្តថារួចស្រឡះ ឈ្មោះថាវិរាគៈ
 វិជ្ជា ដោយអត្តថាចាក់ជុះ ឈ្មោះថាវិរាគៈ វិមុត្តិ ដោយអត្តថាលះស្រឡះ
 ឈ្មោះថាវិរាគៈ ខយញ្ញាណ ដោយអត្តថាកាត់ផ្តាច់ ឈ្មោះថាវិរាគៈ
 ឆន្ទៈ ដោយអត្តថាជាមូល ឈ្មោះថាវិរាគៈ មនសិការៈ ដោយអត្តថាតាំង
 ឡើងព្រម ឈ្មោះថាវិរាគៈ ផស្សៈ ដោយអត្តថាចូបជុំ ឈ្មោះថាវិរាគៈ
 វេទនា ដោយអត្តថាប្រជុំចុះ ឈ្មោះថាវិរាគៈ សមាធិ ដោយអត្តថាជាប្រ-
 ធាន ឈ្មោះថាវិរាគៈ សតិ ដោយអត្តថាជាអធិបតី ឈ្មោះថាវិរាគៈ បញ្ញា
 ដោយអត្តថាក្រែកលែងជាងធម៌ទាំងនោះ ឈ្មោះថាវិរាគៈ វិមុត្តិ ដោយអត្ត
 ថាជាខ្លឹម ឈ្មោះថាវិរាគៈ សម្មាទិដ្ឋិ មានការឃើញជាមគ្គ សម្មាស-
 ង្កប្បៈ មានការលើកចិត្តឡើងជាមគ្គ ។ បេ ។ អមតនិព្វាន ដោយអត្តថា
 ជាទីបំផុត នៃកិច្ចក្នុងសាសនា ឈ្មោះថាមគ្គ វិរាគៈជាមគ្គយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[៦៤] កថំ វិមុត្តិ ផលំ ។ សោតាបត្តិផលក្ខណោ ទស្សនដ្ឋេន សម្មាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា វិមុត្តា ហោតិ តទនុវត្តកក្កិលេសេហិ ច ខន្ធហិ ច វិមុត្តា ហោតិ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ វិមុត្តា ហោតិ វិមុត្តិ វិមុត្តារម្មណា វិមុត្តិកោចរា វិមុត្តិយា សមុចាគតា វិមុត្តិយា បិសា វិមុត្តិយា បតិដ្ឋិតា ។ វិមុត្តិតិ ទ្វេ វិមុត្តិយោ និព្វានញ្ច វិមុត្តិ យេ ច និព្វានារម្មណាតា ជាតា ធម្មា សព្វេ ច វិមុត្តា ហោន្តិតិ វិមុត្តិ ផលំ អភិរោបនដ្ឋេន សម្មាសង្កយ្យោ មិច្ឆាសង្កយ្យោ វិមុត្តោ ហោតិ តទនុវត្តកក្កិលេសេហិ ច ខន្ធហិ ច វិមុត្តោ ហោតិ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ វិមុត្តោ ហោតិ វិមុត្តិ វិមុត្តារម្មណា វិមុត្តិកោចរា វិមុត្តិយា សមុចាគតា វិមុត្តិយា បិសា វិមុត្តិយា បតិដ្ឋិតា ។ វិមុត្តិតិ ទ្វេ វិមុត្តិយោ និព្វានញ្ច វិមុត្តិ យេ ច និព្វានារម្មណាតា ជាតា ធម្មា សព្វេ ច វិមុត្តា ហោន្តិតិ វិមុត្តិ ផលំ បរិក្ខហដ្ឋេន^(១) សម្មាវាចា មិច្ឆាវាចាយ វិមុត្តា ហោតិ ។ បេ ។

១ ម. បក្កហដ្ឋេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[៦២] វិមុត្តិ ជាផល តើដូចម្តេច ។ ក្នុងខណៈនៃសោតាបត្តិផល សម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្តថាឃើញ ជាធម្មជាតិផុតស្រឡះ ចាកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ផុតស្រឡះចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមមិច្ឆាទិដ្ឋិនោះផង ចាកខន្ធទាំងឡាយផង ផុតស្រឡះចាកនិមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង វិមុត្តិ មានការផុតស្រឡះជាអារម្មណ៍ មានការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកប ក្នុងការផុតស្រឡះ បិតនៅក្នុងការផុតស្រឡះ តម្កល់ស៊ប់ក្នុងការផុត ស្រឡះ ។ ពាក្យថា វិមុត្តិ បានដល់វិមុត្តិ ២ យ៉ាង វិមុត្តិ គឺនិព្វាន ១ វិមុត្តិ ជាផល គឺពួកធម៌ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាអារម្មណ៍ ធម៌ទាំងអស់នោះតែងរួចស្រឡះ ១ សម្មាសង្កប្បៈ ដោយអត្តថាលើកចិត្ត ឡើង ជាធម្មជាតិផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាសង្កប្បៈ ផុតស្រឡះចាកកិលេស ទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមមិច្ឆាសង្កប្បៈនោះផង ចាកខន្ធទាំង- ឡាយផង ផុតស្រឡះចាកនិមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង វិមុត្តិ មាន ការផុតស្រឡះជាអារម្មណ៍ មានការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកប ក្នុងការផុតស្រឡះ បិតនៅក្នុងការផុតស្រឡះ តម្កល់ស៊ប់ក្នុងការ ផុតស្រឡះ ។ ពាក្យថា វិមុត្តិ បានដល់វិមុត្តិ ២ យ៉ាង វិមុត្តិ គឺនិព្វាន ១ វិមុត្តិ ជាផល គឺ ពួកធម៌ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វាន ជាអារម្មណ៍ ធម៌ទាំងអស់នោះ តែងរួចស្រឡះ ១ សម្មាវាចា ដោយអត្តថាកំណត់ ជាធម្មជាតិរួចស្រឡះ ចាកមិច្ឆាវាចា ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ វិរាគកថា

សមុដ្ឋានដួន សម្មាកម្មន្តោ មិច្ឆាកម្មន្តោ វិមុត្តោ
 ហោតិ វោទានដួន សម្មាអាជីវោ មិច្ឆាអាជីវោ វិមុត្តោ
 ហោតិ បត្តហដួន សម្មាវាយាមោ មិច្ឆាវាយាមោ វិមុ-
 ត្តោ ហោតិ ឧបដ្ឋានដួន សម្មាសតិ មិច្ឆាសតិយា
 វិមុត្តោ ហោតិ អវិក្ខេបដួន សម្មាសមាធិ មិច្ឆាសមាធិ-
 តោ វិមុត្តោ ហោតិ តទនុវត្តកត្តិលេសេហិ ច ខន្ទេ-
 ហិ ច វិមុត្តោ ហោតិ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ វិមុត្តោ
 ហោតិ វិមុត្តិ វិមុត្តារម្មណា វិមុត្តិកោចរា វិមុត្តិយា
 សមុចាកតា វិមុត្តិយា បិតា វិមុត្តិយា បតិដ្ឋិតា ។
 វិមុត្តិតិ ទ្វេ វិមុត្តិយោ និព្វានញ្ច វិមុត្តិ យេ ច
 និព្វានារម្មណាតា ជាតា ធម្មា សព្វេ ច វិមុត្តា
 ហោន្តិតិ វិមុត្តិ ផលំ ។

[៦៥] សកទាតាមិផលក្ខណោ ទស្សនដួន សម្មា-
 ទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបដួន សម្មាសមាធិ ឱណ្ណារិកា
 កាមរាគសញ្ញាជនា បដិយសញ្ញាជនា ឱណ្ណារិកា

យុគនទ្ធវគ្គ វិរាគកថា

សម្មាកម្មន្តៈ ដោយអត្តថាខ្លះខ្លែង ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាកម្មន្តៈ សម្មាអាជីវៈ
 ដោយអត្តថាផ្លូវផង ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាអាជីវៈ សម្មាវាយាមៈ ដោយ
 អត្តថាផ្តងឡើង ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាវាយាមៈ សម្មាសតិ ដោយអត្តថា
 ប្រុងប្រយ័ត្ន ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាសតិ សម្មាសមាធិ ដោយអត្តថា
 មិនរាយមាយ ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាសមាធិ ផុតស្រឡះចាកកិលេសទាំង-
 ឡាយដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមមិច្ឆាសមាធិនោះផង ចាកខន្ធទាំងឡាយផង
 ផុតស្រឡះចាកនិមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង វិមុត្តិ មានការផុតស្រឡះ
 ជាអារម្មណ៍ មានការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកបក្នុងការផុតស្រឡះ
 បិតនៅក្នុងការផុតស្រឡះ តម្កល់ស៊ប់ ក្នុងការផុតស្រឡះ ។ ពាក្យ
 ថា វិមុត្តិ បានដល់វិមុត្តិ ២ យ៉ាង វិមុត្តិ គឺនិព្វាន ១ វិមុត្តិ ជាផល
 គឺ ពួកធម៌ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាអារម្មណ៍ ធម៌ទាំង
 អស់នោះ តែងផុតស្រឡះ ១ ។

[៦៥] ក្នុងខណៈនៃសកទាតាមិផល សម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្តថា
 ឃើញ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ រមែងផុត
 ស្រឡះចាកកាមរាគសញ្ញាជនៈ ចាកបដិយសញ្ញាជនៈ ដ៏គ្រោតគ្រោត

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កាមរាគានុសយា បដិយានុសយា វិមុត្តោ ហោតិ
 តទនុវត្តកក្កិលេសេហិ ច ខន្ធហិ ច វិមុត្តោ ហោតិ
 ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ វិមុត្តោ ហោតិ វិមុត្តិ
 វិមុត្តារម្មណា វិមុត្តិកោចរា វិមុត្តិយា សមុចាគតា
 វិមុត្តិយា បិសា វិមុត្តិយា បតិដ្ឋិតា ។ វិមុត្តិតិ ទ្វេ
 វិមុត្តិយោ និព្វានញ វិមុត្តិ យេ ច និព្វានារម្មណតា
 ជាតា ធម្មា សព្វេ ច វិមុត្តោ ហោតិវិមុត្តិ វិមុត្តិ ផលំ ។

[៦៦] អនាតាមិផលក្ខណោ ទស្សនដ្ឋេន សម្មា-
 និដ្ឋិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាធិ អណុ-
 សហាគតា កាមរាគសញ្ញោជនា បដិយសញ្ញោជនា
 អណុសហាគតា កាមរាគានុសយា បដិយានុសយា
 វិមុត្តោ ហោតិ តទនុវត្តកក្កិលេសេហិ ច ខន្ធហិ
 ច វិមុត្តោ ហោតិ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ
 វិមុត្តោ ហោតិ វិមុត្តិ វិមុត្តារម្មណា វិមុត្តិកោ-
 ចរា វិមុត្តិយា សមុចាគតា វិមុត្តិយា បិសា វិមុត្តិ-
 យា បតិដ្ឋិតា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ចាកកាមរាគានុស័យ ចាកបដិឃានុស័យ ដ៏គ្រោតគ្រោត ផុតស្រឡះ
 ចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស័យនោះផង ចាកខន្ធ
 ទាំងឡាយផង ផុតស្រឡះចាកនិមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង វិមុត្តិ មាន
 ការផុតស្រឡះជាអារម្មណ៍ មានការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកបក្នុងការ
 ផុតស្រឡះ បិតនៅក្នុងការផុតស្រឡះ តម្កល់ស៊ប់ក្នុងការផុតស្រឡះ ។
 ពាក្យថា វិមុត្តិ បានដល់វិមុត្តិ ២ យ៉ាង វិមុត្តិ គឺនិព្វាន ១ វិមុត្តិ ជា
 ផល គឺពួកធម៌ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាអារម្មណ៍ ធម៌ទាំង
 អស់នោះ តែងផុតស្រឡះ ១ ។

[៦៦] ក្នុងខណៈនៃអនាគាមិផល សម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្ថថា
 ឃើញ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ដោយអត្ថថាមិនរាយមាយ រមែងផុត
 ស្រឡះចាកកាមរាគសញ្ញាជនៈ ចាកបដិឃសញ្ញាជនៈ ដ៏ល្អិត ចាក
 កាមរាគានុស័យ ចាកបដិឃានុស័យ ដ៏ល្អិត ផុតស្រឡះចាកកិលេស
 ទាំងឡាយដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស័យនោះផង ចាកខន្ធទាំងឡាយផង
 ផុតស្រឡះចាកនិមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង វិមុត្តិ មានការផុតស្រឡះជា
 អារម្មណ៍ មានការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកបក្នុងការផុតស្រឡះ បិត
 នៅក្នុងការផុតស្រឡះ តម្កល់ស៊ប់ក្នុងការផុតស្រឡះ ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ វិរាគកថា

[៦៧] អរហត្តផលក្ខណោ ទស្សនដ្ឋេន សម្មា-
 ទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាធិ រូប-
 រាគា អរូបរាគា មាណា ឧទ្ធច្ចា អវិជ្ជាយ មាណា-
 នុសយា កររាគានុសយា អវិជ្ជានុសយា វិមុត្តោ
 ហោតិ តទនុវត្តកក្កិលេសេហិ ច ខន្ធហិ ច វិមុត្តោ
 ហោតិ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ វិមុត្តោ ហោតិ វិ-
 មុត្តិ វិមុត្តារម្មណា វិមុត្តិកោចរា វិមុត្តិយា សមុចាត-
 តា វិមុត្តិយា បិតា វិមុត្តិយា បតិដ្ឋិតា ។ វិមុត្តិតិ
 ទ្វេ វិមុត្តិយោ និព្វានញ វិមុត្តិ យេ ច និព្វា-
 នារម្មណាតា ជាតា ធម្មា សព្វេ ច វិមុត្តា ហោ-
 ន្តិតិ វិមុត្តិ ផលំ ។

[៦៨] ទស្សនវិមុត្តិ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបវិមុត្តិ
 សម្មាសមាធិ ឧបដ្ឋានវិមុត្តិ សតិសម្មោជ្ឈដ្ឋោ ។ បេ ។
 បដិសដ្ឋានវិមុត្តិ ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈដ្ឋោ អស្សន្ធិយេ អក-
 ម្បិយវិមុត្តិ សទ្ធាពលំ ។ បេ ។ អវិជ្ជាយ អកម្បិយ-
 វិមុត្តិ បញ្ញាពលំ អធិមោក្ខវិមុត្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គ វិរាគកថា

[៦៧] ក្នុងខណៈនៃអរហត្តផល សម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្តថា ឃើញ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ រមែងផុត ស្រឡះចាករូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ អវិជ្ជា មានានុស័យ កវរា- តានុស័យ អវិជ្ជានុស័យ រមែងផុតស្រឡះចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែល ប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស័យនោះផង ចាកខន្ធទាំងឡាយផង ផុតស្រឡះចាក និមិត្តទាំងពួងខាងក្រៅផង វិមុត្តិ មានការផុតស្រឡះជាអារម្មណ៍ មាន ការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកបក្នុងការផុតស្រឡះ បិតនៅក្នុងការផុត ស្រឡះ តម្កល់ស៊ប់ក្នុងការផុតស្រឡះ ។ ពាក្យថា វិមុត្តិ បានដល់វិមុត្តិ ២ យ៉ាង វិមុត្តិ គឺនិព្វាន ១ វិមុត្តិ ជាផល គឺពួកធម៌ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាអារម្មណ៍ ធម៌ទាំងអស់នោះ តែងរួចស្រឡះ ១ ។

[៦៨] សម្មាទិដ្ឋិ មានការឃើញជាវិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មានការមិនរាយមាយជាវិមុត្តិ សតិសម្មោជ្ឈង្គ មានការប្រុងប្រយ័ត្នជា វិមុត្តិ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈង្គ មានការពិចារណាជាវិមុត្តិ សទ្ធាពលៈ មានការមិនញាប់ញ័រព្រោះការណ៍មិនគួរជឿជាវិមុត្តិ ។ បេ ។ បញ្ញាពលៈ មានការមិនញាប់ញ័រព្រោះអវិជ្ជាជាវិមុត្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយ មានការជឿស៊ប់ជា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ទស្សនវិមុត្តិ បញ្ញាច្រ្ទិយំ ។ អាទិបតេយ្យដ្ឋេន ឥច្ឆ្រិយា
 វិមុត្តិ អកម្មិយដ្ឋេន ពលា វិមុត្តិ និយ្យានដ្ឋេន ពោជ្ឈ-
 ត្តា វិមុត្តិ ហោតដ្ឋេន មក្កោ វិមុត្តិ ឧបដ្ឋានដ្ឋេន
 សតិប្បដ្ឋានា វិមុត្តិ បទហានដ្ឋេន សម្មប្បដ្ឋានា វិមុត្តិ
 ឥដ្ឋេនដ្ឋេន ឥទ្ធិហានា វិមុត្តិ តថដ្ឋេន សច្ចា វិមុត្តិ
 អវិក្ខេបដ្ឋេន សមថោ វិមុត្តិ អនុបស្សនដ្ឋេន
 វិបស្សនា វិមុត្តិ ឯការសដ្ឋេន សមថវិបស្សនា វិមុត្តិ
 អនតិវត្តនដ្ឋេន យុកនទ្ធី វិមុត្តិ សំរដ្ឋេន សីល-
 វិសុទ្ធិ វិមុត្តិ អវិក្ខេបដ្ឋេន ចិត្តវិសុទ្ធិ វិមុត្តិ ទស្ស-
 នដ្ឋេន ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ វិមុត្តិ វិមុត្តដ្ឋេន វិមោក្ខោ វិមុ-
 ត្តិ បដិវេទដ្ឋេន វិជ្ជា វិមុត្តិ បរិច្ចាគដ្ឋេន វិមុត្តិ
 វិមុត្តិ បដិប្បស្សនដ្ឋេន អនុប្បាទេ ញាណំ វិមុត្តិ^(១) ។
 ឆន្ទោ មូលដ្ឋេន វិមុត្តិ មនសិកាហេ សមុដ្ឋានវិមុត្តិ

---

១ ឱ. សមុច្ឆេទដ្ឋេន ខយេ ញាណំ វិមុត្តិ ។ ម. បដិបស្សន្ទិយដ្ឋេន អនុប្បាទេ ញាណំ
 វិមុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

វិមុត្តិ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយ មានការឃើញជាវិមុត្តិ ឥន្ទ្រិយ ដោយអត្តថា
 ជាអធិបតី ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ពលៈទាំងឡាយ ដោយអត្តថាមិនញាប់ញ័រ
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ពោជ្ឈង្គទាំងឡាយ ដោយអត្តថាចេញ(ចាកវដ្តៈ) ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តិ មគ្គ ដោយអត្តថាជាហេតុ ឈ្មោះវិមុត្តិ សតិប្បដ្ឋានទាំងឡាយ
 ដោយអត្តថាប្រុងប្រយ័ត្ន ឈ្មោះថាវិមុត្តិ សម្មប្បធានទាំងឡាយ ដោយ
 អត្តថាតម្កល់មាំ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ឥទ្ធិបាទទាំងឡាយ ដោយអត្តថាសម្រេច
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ សច្ចៈទាំងឡាយ ដោយអត្តថាទៀងទាត់ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ
 សមថៈ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិបស្សនា ដោយ
 អត្តថាពិចារណាឃើញ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ សមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្ត
 ថាមានកិច្ចតែមួយ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ យុគនទ្ធជម៌ ដោយអត្តថាមិនប្រព្រឹត្ត
 កន្លងគ្នា ឈ្មោះថាវិមុត្តិ សីលវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាសង្រួម ឈ្មោះថាវិមុត្តិ
 ចិត្តវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ដោយ
 អត្តថាឃើញ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិមោក្ខៈ ដោយអត្តថាផុតស្រឡះ ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តិ វិជ្ជា ដោយអត្តថាចាក់ធ្លុះ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិមុត្តិ ដោយអត្ត
 ថាលះស្រឡះ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ អនុប្បាទញ្ញាណ (ការដឹងក្នុងការមិន
 កើត) ដោយអត្តថារម្ងាប់ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ។ ឆន្ទៈ ដោយអត្តថាជាមូល
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ មនសិការៈ ដោយអត្តថាតាំងឡើងព្រម ឈ្មោះថាវិមុត្តិ

យុគនទ្ធវគ្គេ វិរាគកថា

ផស្ស្សា សមោធានដ្ឋេន វិមុត្តិ វេទនា សមោសរណា-
 ដ្ឋេន វិមុត្តិ សមាធិ បមុខដ្ឋេន វិមុត្តិ សតិ អាធិបតេ-
 យ្យដ្ឋេន វិមុត្តិ បញ្ញា តទុត្តរដ្ឋេន វិមុត្តិ វិមុត្តិ សារ-
 ដ្ឋេន វិមុត្តិ អមតោកងំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន វិមុត្តិ
 ឯវំ វិមុត្តិ ផលំ ឯវំ វិរាគោ មក្កោ វិមុត្តិ ផលន្តិ ។

វិរាគកថា ។

យុគនទ្ធវគ្គ វិរាគកថា

ផស្សៈ ដោយអត្តថាជួបជុំ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វេទនា ដោយអត្តថាប្រ-
 ជុំចុះ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ សមាធិ ដោយអត្តថាជាប្រធាន ឈ្មោះថាវិមុត្តិ
 សតិ ដោយអត្តថាជាអធិបតី ឈ្មោះថាវិមុត្តិ បញ្ញា ដោយអត្តថា
 ក្រែកលែងជាងធម៌ទាំងនោះ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិមុត្តិ ដោយអត្តថាជាខ្លឹម
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ អមតនិព្វាន ដោយអត្តថាជាទីបំផុតនៃកិច្ចក្នុងសាសនា
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិមុត្តិជាផល យ៉ាងនេះឯង វិរាគៈជាមគ្គ វិមុត្តិ ជា
 ផល យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ វិរាគកថា ។

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

[៦៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 ពារាណសិយំ វិហារតិ ឥសិបតនេ មិកនាយេ ។
 តត្រិ ខោ ភកវា បញ្ចវត្តិយេ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ
 ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ អន្តា បព្វជិតេន ន សេវិតញ្ចា ។
 កតមេ ទ្វេ យោ ចាយំ កាមេសុ កាមសុខស្វិ-
 កានុយោកោ ហីនោ តម្មោ ចោមុជ្ជនិកោ អនវិយោ
 អនត្ថសញ្ញតោ យោ ចាយំ អត្តកិលមថានុយោកោ
 ទុក្ខោ អនវិយោ អនត្ថសញ្ញតោ ឯតេ តេ ភិក្ខុវេ
 ឧកោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈិមា បដិបទា តថាកតេន
 អភិសម្ពុទ្ធា ចក្កុករណី ញ្ញាណករណី ឧបសមាយ
 អភិញ្ញាយ សម្ពោទាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ បដិសម្ពិទាកថា

[៦៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ ក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងបញ្ជវគ្គិយភិក្ខុថា ម្ចាស់ ភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តធម៌^១ (ធម៌ជាទីបំផុត ឬធម៌អម) ពីរនេះ បព្វជិតមិន គួរសេពគប់ឡើយ ។ អន្តធម៌ពីរ តើដូចម្តេច សេចក្តីព្យាយាមប្រកបខ្លួនទុក ក្នុងកាមសុខ ក្នុងវត្ថុកាមទាំងឡាយ (កាមសុខល្វិកានុយោគ) ដែលជាធម៌ ថោកទាប ជារបស់អ្នកស្រុក ជារបស់បុប្ផជួន មិនមែនជារបស់អរិយបុគ្គល មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ១ សេចក្តីព្យាយាមប្រកបខ្លួនឲ្យលំបាក (អត្ត- កិលមថានុយោគ) ជាធម៌នាំមកនូវទុក្ខ មិនមែនជារបស់អរិយបុគ្គល មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯមជ្ឈិមាបដិបទា (សេចក្តីប្រតិបត្តិជាកណ្តាល) មិនប៉ះពាល់នូវអន្តធម៌ ទាំងពីរនេះទេ តថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើ ឲ្យកើតញាណ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរម្ងាប់ (កិលេស) ដើម្បី ស្គាល់ (នូវអរិយសច្ច) ដើម្បីត្រាស់ដឹង (នូវអរិយសច្ច) ដើម្បីនិព្វាន ។

---

១ ធម៌ គឺសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វរពេកនិងតឹងពេក ចាត់ទុកថាជាធម៌ទីបំផុតខាងដើមនិងខាង ចុង នៃមជ្ឈិមាបដិបទា ឬចាត់ទុកថាជាធម៌អម នៃមជ្ឈិមាបដិបទា ហេតុនោះ ទើបឈ្មោះ ថាអន្តធម៌ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

កតមា ច សា ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា បដិបទា
តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា ចក្កុករណី ញ្ញាណករ-
ណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ
សំវត្តតិ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ សេ-
យ្យបីដំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មារាថា សម្មា-
កម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មារាយាមោ សម្មាសតិ
សម្មាសមាធិ ។ អយំ ខោ សា ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា
បដិបទា តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធា ចក្កុករណី ញ្ញា-
ណករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ
និព្វានាយ សំវត្តតិ ។

[៧០] ឥដំ ខោ បន ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អរិយ-
សច្ចំ ជាតិបិ ទុក្ខា ជរាបិ ទុក្ខា ព្យាធិបិ ទុ-
ក្ខោ^(១) មរណាម្បិ ទុក្ខំ អប្បិយេហិ សម្បយោកោ
ទុក្ខា បិយេហិ វិប្បយោកោ ទុក្ខា យម្បិច្ចំ ន លភតិ
តំបិ ទុក្ខំ សង្ខតេន បញ្ចាថានក្ខន្ធា^(២) ទុក្ខា ។

---

១ ឱ. ទុក្ខា ។ ២ ឱ. បញ្ចាថានក្ខន្ធាបិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ បដិសម្ពិទាមគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះមជ្ឈិមាបដិបទានោះ ដែលតថាគតត្រាស់ដឹង ហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ក ទាំងធ្វើឲ្យកើតញ្ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរម្ងាប់ ដើម្បីស្គាល់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន តើដូចម្តេច អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង គឺសេចក្តី ឃើញត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ វាចាត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការ ចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១ ស្មារតីត្រូវ ១ ការតម្កល់ ចិត្តត្រូវ ១ (ឈ្មោះថាមជ្ឈិមាបដិបទា) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មជ្ឈិមា- បដិបទានេះឯង ដែលតថាគតត្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឲ្យ កើតបញ្ញាចក្ក ទាំងធ្វើឲ្យកើតញ្ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរម្ងាប់ ដើម្បី ស្គាល់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។

[៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ឈ្មោះថាទុក្ខអរិយសច្ច គឺជាតិជាទុក្ខ ១ ជរាជាទុក្ខ ១ ព្យាធិជាទុក្ខ ១ មរណៈជាទុក្ខ ១ ការ ប្រសព្វចូលនូវសត្វនិងសង្ខារ មិនជាទីស្រឡាញ់ ជាទុក្ខ ១ សេចក្តី ព្រាត់ប្រាស ចាកសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ ជាទុក្ខ ១ បុគ្គល ប្រាថ្នាវត្ថុណាមិនបាន ការមិនបានវត្ថុនោះតាមសេចក្តីប្រាថ្នា នោះក៏ជា ទុក្ខ ១ បើពោលដោយសេចក្តីសង្ខេប ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ជាទុក្ខ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឥទំ ខោ បន ភិក្ខុវេ ទុក្ខសមុទយោ^(១) អរិយសច្ចំ
 យាយំ តណ្ហា ចោដោព្ភវិកា នន្ទិរាតសហតតា តត្រ
 តត្រាភិទន្ធិដិ សេយ្យដីទំ កាមតណ្ហា កវតណ្ហា
 វិកវតណ្ហា ។ ឥទំ ខោ បន ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោដា^(២)
 អរិយសច្ចំ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិ-
 រាតនិរោដា ចាកោ បដិទិស្សក្តោ មុត្តិ អនាល-
 យោ ។ ឥទំ ខោ បន ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោដកាមិដិ
 បដិបទា អរិយសច្ចំ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
 មក្តោ សេយ្យដីទំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។

[៧១] ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ
 បុព្វេ អនទុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញា-
 ណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អា-
 លោកោ ឧទចាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខំ អ-
 រិយសច្ចំ បរិញ្ញេយ្យន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

---

១ ឱ. ទុក្ខសមុទយំ ។ ២ ឱ. ទុក្ខនិរោធំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ឈ្មោះថាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច គឺតណ្ហា ជា
 ធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យកើតទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីរីករាយ និងសេចក្តីត្រេក
 ត្រអាល ជាធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យត្រេកត្រអាល ក្នុងភពនោះ ។ (ឬក្នុង
 អារម្មណ៍នោះ។) បានដល់កាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ឈ្មោះថាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច គឺបានខាង
 និព្វានធម៌ ជាសភាវៈនឿយណាយនិងការរលត់ មិនមានសេសសល់
 ជាសភាវៈលះបង់ គ្រវែងចោល ជម្រុះចោល មិនអាស្រ័យ នូវតណ្ហានុ៎ះ
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ឈ្មោះថាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិ-
 បទាអរិយសច្ច បានខាងអរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង
 គឺសេចក្តីឃើញត្រូវ ១ ។ លេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។

[៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ មាន
 ញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺ
 កើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ
 ជាទុក្ខអរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើត
 ហើយ មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើត
 ហើយ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុង
 កាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលតថាគតគួរកំណត់ដឹង ។ លេ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

បរិញ្ញាតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេ-
សុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧ-
ទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ ។

ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ^(១) អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ
បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញា-
ណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អា-
លោកោ ឧទទាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខសមុទ-

យោ អរិយសច្ចំ បហាតព្វន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។
បហីនន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ
វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ ។

ឥទំ ទុក្ខនិរោដោ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុ-
ព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ
ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោ-
កោ ឧទទាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិរោដោ

អរិយសច្ចំ សច្ចិកាតព្វន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

១ ឱ. ទុក្ខសមុទយំ ។

យុគនទ្ធវត្ត បដិសម្ពិទាកថា

ថា នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលតថាគតកំណត់ដឹងហើយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ដែលតថាគតគ្រូរលះ ។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ដែលតថាគតលះបង់ហើយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុកើតហើយ មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុន ថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ដែលតថាគតគ្រូធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សច្ចិកតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ឧទចាទិ ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ
វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។

ឥទំ ទុក្ខនិរោធតាមិទី បដិបទា អរិយសច្ចន្តិ
មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
ឧទចាទិ ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា
ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។ តំ ខោ

បដិទំ ទុក្ខនិរោធតាមិទី បដិបទា អរិយសច្ចំ
ភាវេតព្វន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ភាវិតន្តិ មេ ភិក្ខុវេ
បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ
ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ
អាលោកោ ឧទចាទិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធហរិយសច្ច ដែលតថាគត បានធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ហើយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ មានញាណ
កើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺ
កើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា
នេះ ជាទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិទាអរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើត
ហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិទាអរិយសច្ច
ដែលតថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិទា-
អរិយសច្ច ដែលតថាគតបានចម្រើនហើយ ។

យុគនទ្ធុវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

[៧២] យាវកីវព្វា មេ ភិក្ខុវេ ឥមេសុ ចត្វសុ
អរិយសច្ចេសុ ឯវន្តិបរិវន្តំ ឆ្វាទសាការំ យថាក្ខតំ
ញ្ញាណាទស្សនំ ន សុវិសុទ្ធិំ អហោសិ នេវតាវាហំ
ភិក្ខុវេ សនេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ
សស្សមណាព្រាហ្មណិយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ
អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធា បច្ចុញ្ញាសី ។
យតោ ច ខោ មេ ភិក្ខុវេ ឥមេសុ ចត្វសុ
អរិយសច្ចេសុ ឯវន្តិបរិវន្តំ ឆ្វាទសាការំ យថា-
ក្ខតំ ញ្ញាណាទស្សនំ សុវិសុទ្ធិំ អហោសិ អថាហំ
ភិក្ខុវេ សនេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ
សស្សមណាព្រាហ្មណិយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ
អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធា បច្ចុញ្ញាសី ។

យុគនទ្ធវគ្គ បដិសម្ពិទាកថា

[៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តាមការណ៍ពិត តថាគត មាន
 ទស្សនកិច្ច គឺការដឹងតាមពិត ក្នុងអរិយសច្ចទាំង ៤ នេះ ដែលជាញាណ
 មានបរិវដ្តៈ^(១) ៣ មានអាការ^(២) ១២ យ៉ាងនេះ បើនៅពុំទាន់
 បរិសុទ្ធល្អ រហូតកាលត្រឹមណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលត្រឹមណោះ
 តថាគតក៏ពុំទាន់ប្តេជ្ញាខ្លួន ថាជាអ្នកត្រាស់ដឹងចំពោះ នូវសម្មាសម្ពោធិ-
 ញាណ ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រ-
 ហ្មលោក ក្នុងពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្ស
 ជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស នៅឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លុះតែតថាគត មានទស្សនកិច្ចគឺការដឹងតាមពិត ក្នុងអរិយសច្ចទាំង ៤
 ដែលជាញាណមានបរិវដ្តៈ ៣ មានអាការ ១២ យ៉ាងនេះ បរិសុទ្ធ
 ល្អហើយ ក្នុងកាលណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលនោះ
 តថាគត ទើបហ៊ានប្តេជ្ញាខ្លួន ថាជាអ្នកត្រាស់ដឹងចំពោះ នូវ
 សម្មាសម្ពោធិញាណ ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក
 មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ។

១- បរិវដ្តៈ ៣ គឺសច្ចញាណ ១ កិច្ចញាណ ១ កតញាណ ១ ។ ២- បរិវដ្តៈ ៣
 នេះឯង វិលទៅដូចជាចក្រក្នុងសច្ចៈទាំង ៤ គឺក្នុងទុក្ខអរិយសច្ច ៣ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច
 ៣ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ៣ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ៣ ផ្សំគ្នា ជា ១២ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ញ្ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទទាទិ អកុប្បា
 មេ ចេតោវិមុត្តិ អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិទានិ បុន-
 ព្តវោតិ ។ ឥទមវោច ភកវា អត្តមនា បញ្ចវត្តិយា
 ភិក្ខុ ភកវតោ កាសិទំ អភិទន្ធន្តិ ។

ឥមស្មិញ្ច បន វេយ្យាករណស្មី ភញ្ញមាទេ
 អាយស្មតោ កោណ្ណាញ្ញស្ស វិទំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ
 ឧទទាទិ យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធី-
 ធម្មន្តិ ។ បវត្តិតេ ច^(១) ភកវតា ធម្មចក្កេ ភុម្មា
 ទេវា សទ្ធមនុស្សាវេសុំ ឯតម្កកវតា ពារាណសិយំ
 ឥសិបតទេ មិកទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ
 អប្បដិវត្តិយំ សមណោ ន វា ព្រាហ្មណោ ន វា ទេវេន
 វា មារេន វា ព្រហ្មណ វា កេនចិ វា លោកស្មិន្តិ ។
 ភុម្មានំ ទេវានំ សទ្ធិំ សុត្វា ចាតុម្មហារាជិកា ។ មេ ។

---

១ ឱ. ច បនាតិ បទំ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុទ្រ

មួយទៀត តថាគត មានទស្សនកិច្ចគឺការដឹង កើតឡើងដូច្នោះថា ចេតោ-
វិមុត្តិ (អរហត្តផល) របស់តថាគត មិនកម្រើកទេ ជាតិនេះ ផុតត្រឹម
នេះហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មី របស់តថាគត មិនមានឡើយ ។ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះហើយ បញ្ជាវគ្គិយភិក្ខុ ក៏ត្រេកអររីក-
រាយ ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ក៏កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសម្តែងវេយ្យាករណ៍នេះ ធម្មចក្ក
(សោតាបត្តិមគ្គ) ដ៏ប្រាសចាកធូលី គឺរាគាទិក្ខុលេស ប្រាសចាកមន្ទិល
គឺទិដ្ឋិនិងវិចិកិច្ចា បានកើតហើយ ដល់កោណ្ឌញ្ញភិក្ខុមានអាយុថា ធម្មជាតិ
ណាមួយ មានការកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ មានការ
រលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។ សេចក្តីពិសេសថា កាលព្រះធម្មចក្រ ដែល
ព្រះមានព្រះភាគឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ គឺទ្រង់សម្តែងដូចគេបង្វិលកង់យ៉ាងនេះ
ហើយ ភុម្មទេវតាទាំងឡាយ បានញ្ជាំងសំឡេងឲ្យលាន់ឮឡើងដូច្នោះថា
ព្រះធម្មចក្រនុ៎ះ មិនមានចក្រដទៃក្រៃលែងជាងទេ ទោះបីសមណៈក្តី
ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនណានីមួយក្តី ក្នុងលោក មិន
អាចនឹងឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្ត
ទៅបានហើយ ក្នុងឥសិបតនមិតទាយវ័ន ជិតក្រុងពារាណសី ។ ពួក
ទេវតានៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិក ឮសំឡេងរបស់ពួកភុម្មទេវតា ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

តាវត្តិសា ទេវា យាមា ទេវា តុសិតា ទេវា ទិម្ហា-
 នវតិ ទេវា បរទិម្ពិតវសវត្តិ ទេវា ព្រហ្មកាយិកា
 ទេវា សទ្ធមនុស្សាវេសុំ ឯតម្ពុកវតា ពារាណសិយំ
 ឥសិបតនេ មិកទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ
 អប្បដិវត្តិយំ សមណោ ន វា ព្រាហ្មណោ ន វា ទេវេន
 វា មារេន វា ព្រហ្មេន វា កេនចិ វា លោកស្មិន្ទិ ។

ឥតិហ តេន ខណោ តេន លយេន តេន
 មុហុត្តេន យាវ ព្រហ្មលោកា សទ្ធា អព្ពក្កច្ឆិ ។
 អយញ្ច ទសសហស្សី លោកធាតុ សង្កម្មិ
 សម្បកម្មិ សម្បវេទិ អប្បមាលោកា ច ឱទ្ធារោ
 ឱភាសោ លោកេ ចាតុរហោសិ អតិក្កម្មេវ ទេវានំ
 ទេវានុភាវន្តិ ។

អថខោ ភកវា ឧទានំ ឧទានេសិ អញ្ញាសិ
 វត កោ កោណ្ណញ្ញោ អញ្ញាសិ វត កោ កោ-
 ណ្ណញ្ញោតិ ឥតិហិទំ អាយសុតោ កោណ្ណញ្ញស្ស
 អញ្ញាកោណ្ណញ្ញោត្រូវ នាម^(១) អហោសិ ។

---

១ ឱ. អញ្ញាតកោណ្ណញ្ញោត្រូវ នាម ។ ម. អញ្ញាសិកោណ្ណញ្ញោត្រូវ នាម ។

យុគនទ្ធវត្ត បដិសម្ពិទាកថា

ពួកទេវតា នៅក្នុងឋានតាវត្តិវ្យ ពួកទេវតានៅក្នុងឋានយាមៈ ពួក
 ទេវតានៅក្នុងឋានតុសិតៈ ពួកទេវតានៅក្នុងឋាននិម្មានរតី ពួកទេវតានៅ
 ក្នុងឋានបរនិម្មិតវសវត្តី ពួកទេវតាក្នុងព្រហ្ម បានញ៉ាំងសំឡេងឲ្យលាន់
 ឮឡើងដូច្នោះថា ព្រះធម្មចក្រនុ៎ះ មិនមានចក្រដទៃ ក្រែលែងជាងទេ
 ទោះបីសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនណា
 នីមួយក្តី ក្នុងលោក មិនអាចនឹងឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានហើយ ក្នុងឥសិបតនមិតទាយវ័ន
 ជិតក្រុងពារាណសី ។

ក្នុងខណៈនោះ ក្នុងមួយស្របក់នោះ ក្នុងមួយរំពេចនោះ សំឡេង
 (កងរំពង) ក៏លាន់ឮឡើងទៅរហូតដល់ព្រហ្មលោក ដោយអាការលាន់
 ឮតៗគ្នានោះឯង ។ ឯលោកធាតុទាំងមួយហ្នឹងនេះ ក៏កក្រើក រំពើក
 ញាប់ញ័រ ទាំងពន្លឺភ្លឺដំឡូលាយ ប្រមាណមិនបាន កន្លងលើសទេវានុភាព
 របស់ទេវតាទាំងឡាយ បានកើតប្រាកដឡើង ក្នុងលោក ។

លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បន្តិច្ចវឌ្ឍនវាចាថា អើ
 ហ្ន៎ កោណ្ឌញ្ញៈ បានដឹងហើយ អើហ្ន៎ កោណ្ឌញ្ញៈ បានដឹងហើយ
 ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យថា អញ្ញាកោណ្ឌញ្ញៈ នេះឯង ក៏បានជាប់មក
 ជានាមរបស់ព្រះកោណ្ឌញ្ញភិក្ខុ មានអាយុ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[៧៣] ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តិ បុព្វេ អននុ-
 ស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទ-
 ទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណា-
 កោ ឧទទាទិ ។ ចក្កំ ឧទទាទីតិ កេនត្ថេន ញ្ញា-
 ណំ ឧទទាទីតិ កេនត្ថេន បញ្ញា ឧទទាទីតិ
 កេនត្ថេន វិជ្ជា ឧទទាទីតិ កេនត្ថេន អាណាកោ
 ឧទទាទីតិ កេនត្ថេន ។ ចក្កំ ឧទទាទីតិ ទស្សនដ្ឋេន
 ញ្ញាណំ ឧទទាទីតិ ញ្ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ឧទទាទីតិ
 បដាននដ្ឋេន វិជ្ជា ឧទទាទីតិ បដិវេទដ្ឋេន អាណា-
 កោ ឧទទាទីតិ ឱកាសដ្ឋេន ។

ចក្កំ ធម្មោ ញ្ញាណំ ធម្មោ បញ្ញា ធម្មោ
 វិជ្ជា ធម្មោ អាណាកោ ធម្មោ ឥមេ បញ្ច
 ធម្មា ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោន្តិ
 កោចរា ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា
 កោចរា យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្ម-
 ណា តេន វុច្ចតិ ធម្មេសុ ញ្ញាណំ ធម្មប្បដិសម្ពិទា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[៧៣] ចក្ខុកើតហើយ ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើតហើយ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុង កាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ពាក្យថា ចក្ខុកើតហើយ ដោយ អត្តដូចម្តេច ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យ ថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្ខុកើតហើយ ដោយអត្តថាឃើញ ពាក្យថា ញាណ កើតហើយ ដោយអត្តថាដឹង ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអត្ត ថាយល់ច្បាស់ ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអត្តថាចាក់ធ្លុះ ពាក្យ ថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្តថាក្លឹស្ងាង ។

ចក្ខុជាធម៌^(១) ញាណជាធម៌ បញ្ញាជាធម៌ វិជ្ជាជាធម៌ ពន្លឺជាធម៌ ធម៌ ទាំង ៥ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម៌ទាំង ឡាយណា ជាអារម្មណ៍ របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាគោ ចររបស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់ធម្មប្ប ដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ហេតុ នោះ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ទាំងឡាយ លោកហៅថា ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ។

---

១ ពាក្យថា ជាធម៌ គឺជាហេតុ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

ទស្សនដ្ឋោ អត្ថោ ញាតដ្ឋោ អត្ថោ បជាន-
 នដ្ឋោ អត្ថោ បដិវេជដ្ឋោ អត្ថោ ឱកាសដ្ឋោ
 អត្ថោ ឥមេ បញ្ច អត្ថោ អត្ថប្បដិសម្ពិទាយ
 អារម្មណា ចេវ ហោត្តិ កោចរា ច យេ តស្សា
 អារម្មណា តេ តស្សា កោចរា យេ តស្សា
 កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា តេន វុច្ចតិ អត្ថេសុ
 ញាណំ អត្ថប្បដិសម្ពិទា ។ បញ្ច ធម្មេ សន្នុស្សេ-
 តំ ព្យញ្ញនទិវុត្តាកិលាទា បញ្ច អត្ថេ សន្នុស្សេតំ
 ព្យញ្ញនទិវុត្តាកិលាទា ឥមា ទស ទិវុត្តិយោ ទិវុត្តិប្បដិ-
 សម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោត្តិ កោចរា ច
 យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា កោចរា យេ
 តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា តេន វុច្ចតិ
 ទិវុត្តិសុ ញាណំ ទិវុត្តិប្បដិសម្ពិទា ។ បញ្ចសុ
 ធម្មេសុ ញាណានិ បញ្ចសុ អត្ថេសុ ញាណានិ
 ទសសុ ទិវុត្តិសុ ញាណានិ ឥមានិ វីសតិ

យុគនទ្ធវគ្គ បដិសម្ពិទាកថា

សេចក្តីនៃការឃើញ ជាអត្ថ^(១) សេចក្តីនៃការដឹងជាអត្ថ សេចក្តីនៃការ
ដឹងច្បាស់ជាអត្ថ សេចក្តីនៃការចាក់ធ្លុះ ជាអត្ថ សេចក្តីនៃការភ្លឺស្វាង
ជាអត្ថ អត្ថទាំង៥ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់អត្ថប្បដិសម្ពិទា
ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់អត្ថប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ
ជាគោចររបស់អត្ថប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់
អត្ថប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះជាអារម្មណ៍ របស់អត្ថប្បដិសម្ពិទានោះ
ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ថទាំងឡាយ លោកហៅថា អត្ថប្បដិស-
ម្ពិទា ។ ការពោលនិរុត្តិឲ្យប្រាកដ ដើម្បីពន្យល់នូវធម៌ ៥ ការពោលនិរុត្តិ
ឲ្យប្រាកដ ដើម្បីពន្យល់នូវអត្ថ ៥ និរុត្តិទាំង ១០ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង
ជាគោចរផង របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍
របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះជាគោចររបស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទា
នោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំង
នោះជាអារម្មណ៍ របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹង
ក្នុងនិរុត្តិទាំងឡាយ លោកហៅថា និរុត្តិប្បដិសម្ពិទា ។ សេចក្តីដឹងក្នុង
ធម៌ ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ថ ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងនិរុត្តិ ១០ សេចក្តីដឹងទាំង ២០

---

១ ពាក្យថា អត្ថ គឺផល ។ ចក្ខុ ញាណជាដើម គ្រាន់តែជាហេតុ ត្រង់ការឃើញក្តី ការដឹង
ក្តីជាផល បានមកពីចក្ខុនិងញាណនោះ។ សេចក្តីក្រៅពីនេះ គួរយល់តាមន័យនេះផងចុះ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ញាណានិ បដិកាលាប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេរ
ហោន្តិ កោចរា ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា
កោចរា យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា តេន
វុច្ចតិ បដិកាលោសុ ញាណំ បដិកាលាប្បដិសម្ពិទា ។

[៧៤] តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញេ-
យ្យន្តិ ។ បេ ។ បរិញ្ញាតន្តិ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចានិ ញាណំ ឧទចានិ បញ្ញា
ឧទចានិ វិជ្ជា ឧទចានិ អាលោកោ ឧទចានិ ។
ចក្កំ ឧទចានីតិ កេនត្ថេន ញាណំ ឧទចានីតិ
កេនត្ថេន បញ្ញា ឧទចានីតិ កេនត្ថេន វិជ្ជា ឧទ-
ចានីតិ កេនត្ថេន អាលោកោ ឧទចានីតិ កេនត្ថេន ។
ចក្កំ ឧទចានីតិ ទស្សនដ្ឋេន ញាណំ ឧទចានីតិ
ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ឧទចានីតិ បដាននដ្ឋេន វិជ្ជា
ឧទចានីតិ បដិវេជដ្ឋេន អាលោកោ ឧទចានីតិ
ឱកាសដ្ឋេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

នេះជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាគោចររបស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចរ របស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍ របស់ បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹង ក្នុងបដិកាណ ទាំងឡាយ លោកហៅថា បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធា ។

[៧៤] ចក្កកើតហើយ ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើតហើយ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាល មុនថា នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលតថាគតគួរកំណត់ដឹង ។ បេ ។ នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលតថាគតកំណត់ដឹងហើយ ។ ពាក្យថា ចក្កកើត ហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយអត្តដូច ម្តេច ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា វិជ្ជា កើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្ត ដូចម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអត្តថាឃើញ ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយអត្តថាដឹង ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអត្តថាយល់ច្បាស់ ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអត្តថាចាក់ ធ្លុះ ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្តថាភ្លឺស្វាង ។

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

ចក្កំ ធម្មោ ញ្ញាលំ ធម្មោ បញ្ញា ធម្មោ
 វិជ្ជា ធម្មោ អាណោកោ ធម្មោ ឥមេ បញ្ច ធម្មា
 ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោន្តិ កោចរា
 ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា កោចរា យេ
 តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា តេន វុច្ចតិ
 ធម្មេសុ ញ្ញាលំ ធម្មប្បដិសម្ពិទា ។ ទស្សនដ្ឋោ អត្តោ
 ញ្ញាតដ្ឋោ អត្តោ បដាននដ្ឋោ អត្តោ បដិវេធដ្ឋោ
 អត្តោ ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥមេ បញ្ច អត្តា អត្ត-
 ប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោន្តិ កោចរា
 ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា កោ-
 ចរា យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា
 តេន វុច្ចតិ អត្តេសុ ញ្ញាលំ អត្តប្បដិសម្ពិទា ។ បញ្ច
 ធម្មេ សន្នុស្សេត្តំ ព្យញ្ញននិរុត្តាកិលាចា បញ្ច អត្តេ
 សន្នុស្សេត្តំ ព្យញ្ញននិរុត្តាកិលាចា ឥមា ទស និរុ-
 ត្តិយោ និរុត្តិប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោន្តិ

យុគនទ្ធវត្ត បដិសម្ពិទាកថា

ចក្ខុ ជាធម៌ ញាណជាធម៌ បញ្ញាជាធម៌ វិជ្ជាជាធម៌ ពន្លឺជាធម៌
ធម៌ទាំង ៥ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទា
ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ
ជាគោចររបស់ធម្មប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់
ធម្មប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទានោះ
ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ទាំងឡាយ លោកហៅថា ធម្មប្បដិសម្ពិទា ។
សេចក្តីនៃការឃើញ ជាអត្ត សេចក្តីនៃការដឹង ជាអត្ត សេចក្តីនៃការ
ដឹងច្បាស់ ជាអត្ត សេចក្តីនៃការចាក់ធ្លុះ ជាអត្ត សេចក្តីនៃការភ្លឺស្វាង
ជាអត្ត អត្តទាំង ៥ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់អត្តប្បដិ-
សម្ពិទា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់អត្តប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌
ទាំងនោះ ជាគោចររបស់អត្តប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជា
គោចររបស់អត្តប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍របស់អត្តប្ប-
ដិសម្ពិទានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្តទាំងឡាយ លោកហៅថា
អត្តប្បដិសម្ពិទា ។ ការពោលនិរុត្តិឲ្យប្រាកដ ដើម្បីពន្យល់នូវធម៌ ៥
ការពោលនិរុត្តិឲ្យប្រាកដ ដើម្បីពន្យល់នូវអត្ត ៥ និរុត្តិ ទាំង ១០
នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កោចរា ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា កោចរា
 យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា តេន
 វុច្ចតិ និរុត្តិសុ ញ្ញាណំ និរុត្តិប្បដិសម្ពិទា ។ បញ្ចសុ
 ធម្មេសុ ញ្ញាណានិ បញ្ចសុ អត្ថេសុ ញ្ញាណានិ
 ទសសុ និរុត្តិសុ ញ្ញាណានិ ឥមាទិ វីសតិ ញ្ញាណានិ
 បដិកាលាប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោន្តិ
 កោចរា ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា
 កោចរា យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា
 តេន វុច្ចតិ បដិកាលោសុ ញ្ញាណំ បដិកាលាប្បដិស-
 ម្ពិទា ។ ទុក្ខេ អរិយសច្ចេ បណ្ណាវស ធម្មា បណ្ណា-
 វស អត្តា តីស និរុត្តិយោ សដ្ឋិ ញ្ញាណានិ ។

[៧៥] ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចន្តិ បុព្វេ
 អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អា-
 លោកោ ឧទទាទិ ។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខសមុទ-
 យោ អរិយសច្ចំ បហាតព្វន្តិ ។ បេ ។ បហីនន្តិ បុព្វេ
 អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុទ្រ

ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍ របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធនោះ ធម៌
 ទាំងនោះជាគោចរ របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធនោះ ធម៌ទាំងឡាយណា
 ជាគោចរ របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធនោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍របស់
 និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធនោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងនិរុត្តិទាំងឡាយ លោក
 ហៅថា និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធ ។ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ត
 ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងនិរុត្តិ ១០ សេចក្តីដឹងទាំង ២០ នេះ ជាអារម្មណ៍
 ផង ជាគោចរផង របស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធ ធម៌ទាំងឡាយណា
 ជាអារម្មណ៍ របស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធនោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាគោចរ
 របស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធនោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់បដិ-
 កាណប្បដិសម្ពិទ្ធនោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍របស់បដិកាណប្ប-
 ដិសម្ពិទ្ធនោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិកាណទាំងឡាយ លោក
 ហៅថា បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធ ។ ក្នុងទុក្ខអរិយសច្ច មានធម៌ ១៥
 មានអត្ត ១៥ មាននិរុត្តិ ៣០ មានញាណ ៦០ ។

[៧៥] ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។ បេ ។
 ថា នេះជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ដែលតថាគតគួរលះ ។ បេ ។ ចក្កកើត
 ហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ
 ក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ដែលតថាគតលះហើយ

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

អាណោកោ ឧទចាទិ ។ បេ ។ ទុក្ខសមុទយេ អរិយ-
សច្ចេ បណ្ណាស ធម្មា បណ្ណាស អត្តា តីស និរុត្តិ-
យោ សង្ខី ញាណានិ ។

ឥទំ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចន្តិ បុព្វេ អន-
នុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាណោ-
កោ ឧទចាទិ ។ បេ ។ តំ ខោ បទិទំ ទុក្ខនិរោធា
អរិយសច្ចំ សច្ចិកាតព្វន្តិ ។ បេ ។ សច្ចិកតន្តិ បុព្វេ
អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។
អាណោកោ ឧទចាទិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធ អរិយ-
សច្ចេ បណ្ណាស ធម្មា បណ្ណាស អត្តា តីស
និរុត្តិយោ សង្ខី ញាណានិ ។

ឥទំ ទុក្ខនិរោធគាមិដិ បទិបទា អរិយសច្ចន្តិ
បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ
។ បេ ។ អាណោកោ ឧទចាទិ ។ បេ ។ តំ ខោ
បទិទំ ទុក្ខនិរោធគាមិដិ បទិបទា អរិយសច្ចំ កាវេ-
តព្វន្តិ ។ បេ ។ ការិតន្តិ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទចាទិ ។ បេ ។

យុគនទ្ធរុត្តិ បដិសម្ពិទាកថា

។ បេ ។ ក្នុងទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច មានធម៌ ១៥ មានអត្ត ១៥ មាននិរុត្តិ ៣០ មានញាណ ៦០ ។

ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ដែលតថាគតគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ។ បេ ។ ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ដែលតថាគតធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។ បេ ។ ក្នុងទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច មានធម៌ ១៥ មានអត្ត ១៥ មាននិរុត្តិ ៣០ មានញាណ ៦០ ។

ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដែលតថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដែលតថាគត ចម្រើនហើយ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ទុក្ខនិរោធកាមិនិយា បដិបទាយ អរិយសច្ចេ ប-
 ណ្ណាវស ធម្មា បណ្ណាវស អត្តា តីស ជិវុត្តិយោ
 សង្ខេ ញាណានិ ចតុសុ អរិយសច្ចេសុ សង្ខេ ធម្មា
 សង្ខេ អត្តា វីសសតា ជិវុត្តិយោ ចត្តាវីសព្វា ទ្វេ
 ច ញាណាសតានិ ។

[៧៦] អយំ កាយេ កាយានុបស្សនាតិ មេ
 ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទ-
 ទានិ ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទទានិ សា ខោ ប-
 នាយំ កាយេ កាយានុបស្សនា ភាវេតព្វាតិ មេ
 ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្ស-
 តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ ។ បេ ។ អាលោកោ
 ឧទទានិ អយំ វេទនាសុ ។ បេ ។ អយំ ចិត្តេ ។ បេ ។
 អយំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ
 អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ក្នុងទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច មានធម៌ ១៥ មានអត្ត ១៥ មាន
និរុត្តិ ៣០ មានញាណ ៦០ ក្នុងអរិយសច្ចទាំង ៤ មានធម៌ ៦០ មាន
អត្ត ៦០ មាននិរុត្តិ ១២០ មានញាណ ២៤០ ។

[៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ
។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុង
កាលមុនថា នេះ កាយេកាយានុបស្សនា (ការពិចារណាយើញថាកាយ
ក្នុងកាយ) ថា នេះ កាយេកាយានុបស្សនា ដែលតថាគតគួរចម្រើន
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើត
ហើយក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ កាយេ-
កាយានុបស្សនា ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតមានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ វេទនាសុវេទនានុបស្សនា ។ បេ ។
ថា នេះ ចិត្តេចិត្តានុបស្សនា ។ បេ ។ ថា នេះ ធម្មេសុធម្មានុបស្សនា

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

អាណោកោ ឧទចាទិ សា ខោ បនាយំ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សនា ភាវេតញ្ចតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។
 ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទចាទិ ។

អយំ កាយេ កាយានុបស្សនាតិ បុព្វេ អននុស្ស-
 តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាណោ-
 កោ ឧទចាទិ សា ខោ បនាយំ កាយេ
 កាយានុបស្សនា ភាវេតញ្ចតិ ។ បេ ។ ភាវិតាតិ បុព្វេ
 អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញ្ញាណំ
 ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាណោកោ
 ឧទចាទិ ។ ចក្កំ ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន ញ្ញាណំ
 ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន បញ្ញា ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន
 វិជ្ជា ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន អាណោកោ ឧទចាទីតិ
 កេនត្ថេន ។ ចក្កំ ឧទចាទីតិ ទស្សនដ្ឋេន ញ្ញា-
 ណំ ឧទចាទីតិ ញ្ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ឧទចាទីតិ
 បដាននដ្ឋេន វិជ្ជា ឧទចាទីតិ បដិវេដដ្ឋេន អាណោ-
 កោ ឧទចាទីតិ ឱកាសដ្ឋេន ។

យុគនទ្ធវត្ត បដិសម្ពិទាកថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺ
កើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ
ធម្មេសុធម្មានុបស្សនា ដែលតថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ថា នេះ
ធម្មេសុធម្មានុបស្សនា ដែលតថាគត ចម្រើនហើយ ។

ចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
មិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ កាយេកាយានុបស្សនា ថា នេះ កាយេ-
កាយានុបស្សនា ដែលតថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ចក្ខុកើតហើយ
ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើតហើយ ពន្លឺកើតហើយ
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ កាយេកាយានុប-
ស្សនា ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។ ពាក្យថា ចក្ខុកើតហើយ ដោយ
អត្តដូចម្តេច ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា
បញ្ញាកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយ
អត្តដូចម្តេច ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ ពាក្យថា
ចក្ខុកើតហើយ ដោយអត្តថាឃើញ ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយ
អត្តថាដឹង ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអត្តថាយល់ច្បាស់ ពាក្យ
ថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអត្តថាចាក់ធ្លុះ ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ
ដោយអត្តថាភ្លឺស្វាង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ចក្កំ ធម្មោ ញ្ញាណំ ធម្មោ បញ្ញា ធម្មោ
 វិជ្ជា ធម្មោ អាណោកោ ធម្មោ ឥមេ បញ្ច
 ធម្មា ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោន្តិ
 កោចរា ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា
 កោចរា យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា
 អារម្មណា តេន វុច្ចតិ ធម្មេសុ ញ្ញាណំ ធម្ម-
 ប្បដិសម្ពិទា ។ ទស្សនដ្ឋោ អត្តោ ញ្ញាតដ្ឋោ អត្តោ
 បដាននដ្ឋោ អត្តោ បដិវេជដ្ឋោ អត្តោ
 ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥមេ បញ្ច អត្តោ អត្តប្ប-
 ដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោន្តិ កោចរា ច
 យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា កោចរា យេ
 តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា តេន វុ-
 ច្ចតិ អត្តេសុ ញ្ញាណំ អត្តប្បដិសម្ពិទា ។ បញ្ច
 ធម្មេ សន្នុស្សេត្តំ ព្យញ្ញននិរុត្តាកិលាទា បញ្ច អត្តេ
 សន្នុស្សេត្តំ ព្យញ្ញននិរុត្តាកិលាទា ឥមា ទស
 និរុត្តិយោ និរុត្តិប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ
 ហោន្តិ កោចរា ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ចក្ខុជាធម៌ ញាណជាធម៌ បញ្ញាជាធម៌ វិជ្ជាជាធម៌ ពន្លឺជាធម៌ ធម៌ទាំង ៥ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាគោចរ របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ទាំងឡាយ លោកហៅថា ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ។ សេចក្តីនៃការឃើញជាអត្ត សេចក្តីនៃការដឹងជាអត្ត សេចក្តីនៃការដឹងច្បាស់ជាអត្ត សេចក្តីនៃការចាក់ធ្លុះជាអត្ត សេចក្តីនៃការភ្លឺស្វាងជាអត្ត អត្តទាំង ៥ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាគោចររបស់អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍របស់អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្តទាំងឡាយ លោកហៅថា អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា ។ ការពោលនិរុត្តិឲ្យប្រាកដ ដើម្បីពន្យល់នូវធម៌ទាំង ៥ ការពោលនិរុត្តិឲ្យប្រាកដ ដើម្បីពន្យល់នូវអត្តទាំង ៥ និរុត្តិទាំង ១០ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាគោចររបស់

តស្សា កោចរា យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា
 តេន វុច្ចតិ និរុត្តិសុ ញ្ញាលំ និរុត្តិប្បដិសម្ពិទា ។
 បញ្ចសុ ធម្មេសុ ញ្ញាលានិ បញ្ចសុ អត្ថេសុ ញ្ញា-
 លានិ ទសសុ និរុត្តិសុ ញ្ញាលានិ ឥមានិ វិស-
 តិ ញ្ញាលានិ បដិកាលាប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា
 ចេវ ហោន្តិ កោចរា ច យេ តស្សា អារម្មណា
 តេ តស្សា កោចរា យេ តស្សា កោចរា តេ
 តស្សា អារម្មណា តេន វុច្ចតិ បដិកាលោសុ ញ្ញា-
 លំ បដិកាលាប្បដិសម្ពិទា ។ កាយេ កាយានុ-
 បស្សនាសតិប្បដ្ឋានេ បណ្ណាស ធម្មា បណ្ណាស
 អត្តា តីស និរុត្តិយោ សដ្ឋិ ញ្ញាលានិ អយំ
 វេទនាសុ ។ បេ ។ អយំ ចិត្តេ ។ បេ ។

អយំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនាតិ បុព្វេ អននុ-
 ស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាលោ-
 កោ ឧទទាទិ ។ បេ ។ សា ខោ បនាយំ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សនា ភាវេតព្វាតិ ។ បេ ។ ភារិតាតិ បុព្វេ
 អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។

យុគនទ្ធរត្តិ បដិសម្ពិទាកថា

និរុត្តិប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់និរុត្តិប្បដិ-
 សម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទានោះ ហេតុ
 នោះ សេចក្តីដឹងក្នុងនិរុត្តិទាំងឡាយ លោកហៅថានិរុត្តិប្បដិសម្ពិទា ។
 សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ត ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងនិរុត្តិ ១០
 សេចក្តីដឹងទាំង ២០ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់បដិកា-
 ណាប្បដិសម្ពិទា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់បដិកាណាប្បដិ-
 សម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាគោចររបស់បដិកាណាប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌
 ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់បដិកាណាប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំង
 នោះជាអារម្មណ៍ របស់បដិកាណាប្បដិសម្ពិទានោះ ហេតុនោះ សេចក្តី
 ដឹងក្នុងបដិកាណាទាំងឡាយ លោកហៅថា បដិកាណាប្បដិសម្ពិទា ។
 ក្នុងកាយេកាយានុបស្សនាសតិប្បដ្ឋាន មានធម៌ ១៥ មានអត្ត ១៥ មាន
 និរុត្តិ ៣០ មានញាណ ៦០ នេះ វេទនាសុវេទនានុបស្សនា ។ បេ ។
 នេះ ចិត្តេចិត្តានុបស្សនា ។ បេ ។

ចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែល
 មិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ធម្មេសុធម្មានុបស្សនា ។ បេ ។ ថា នេះ
 ធម្មេសុធម្មានុបស្សនា ដែលតថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ចក្ខុកើតហើយ
 ។ បេ ។ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាល
 មុនថា នេះ ធម្មេសុធម្មានុបស្សនា ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អាណោកោ ឧទទាទិ ។ បេ ។ ធម្មេសុ ធម្មា-
 នុបស្សនាសតិប្បដ្ឋានេ បណ្ណាស ធម្មា បណ្ណាស
 អត្តា តីស ជិវុត្តិយោ សង្ខី ញាណានិ ចតុសុ
 សតិប្បដ្ឋានេសុ សង្ខី ធម្មា សង្ខី អត្តា វីសសតា
 ជិវុត្តិយោ ចត្តាវីសញ្ច ទ្វេ ច ញាណាសតានិ ។

[៧៧] អយំ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋា-
 កតោ ឥទ្ធិចាទោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សុ-
 តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ
 ឧទទាទិ អយំ វីរិយសមាធិ ។ បេ ។ អយំ ចិត្តស-
 មាធិ ។ បេ ។ អយំ វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសម-
 ដ្ឋាកតោ ឥទ្ធិចាទោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សុ-
 តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ
 ឧទទាទិ សោ ខោ បនាយំ វីរិយសមាធិប្បធានស-
 ង្ខារសមដ្ឋាកតោ ឥទ្ធិចាទោ កាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខុវេ
 ។ បេ ។ ការិកោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទទាទិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ក្នុងធម្មេសុធម្មានុបស្សនាសតិប្បដ្ឋាន មានធម៌ ១៥ មានអត្ថ ១៥
មាននិរុត្តិ ៣០ មានញាណ ៦០ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ មានធម៌ ៦០
មានអត្ថ ៦០ មាននិរុត្តិ ១២០ មានញាណ ២៤០ ។

[៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។
មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា
នេះឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ថា នេះឥទ្ធិបាទ
ប្រកបដោយវិរិយសមាធិ ។ បេ ។ ថា នេះឥទ្ធិបាទប្រកបដោយចិត្តសមាធិ
។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មាន
ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ
ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមិសាសមាធិ និងបធានសង្ខារ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកប
ដោយវិមិសាសមាធិ និងបធានសង្ខារ ដែលតថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។
ថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមិសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ដែល
តថាគត ចម្រើនហើយ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

[៧៨] អយំ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាក-
តោ ឥទ្ធិចារោតិ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទចាទិ ។ បេ ។
សោ ខោ បនាយំ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋា-
កតោ ឥទ្ធិចារោ ភាវេតព្វោតិ ។ បេ ។ ភារិតោតិ បុព្វេ
អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញ្ញាលំ
ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ
ឧទចាទិ ។ ចក្កំ ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន ញ្ញាលំ
ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន បញ្ញា ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន
វិជ្ជា ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន អាលោកោ ឧទចាទីតិ
កេនត្ថេន ។ ចក្កំ ឧទចាទីតិ ទស្សនដ្ឋេន ញ្ញាលំ
ឧទចាទីតិ ញ្ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ឧទចាទីតិ បដាន-
នដ្ឋេន វិជ្ជា ឧទចាទីតិ បដិវេដដ្ឋេន អាលោកោ
ឧទចាទីតិ ឱភាសដ្ឋេន ។

យុគនទ្ធវគ្គ បដិសម្ពិទាកថា

[៧៨] ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំង-
ឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទ-
សមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ បេ ។ ថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទ-
សមាធិនិងបធានសង្ខារ ដែលតថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ចក្កកើតហើយ
ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើតហើយ ពន្លឺកើតហើយ
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទប្រកបដោយ
ឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។ ពាក្យថា
ចក្កកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយ
អត្តដូចម្តេច ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា
វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្ត
ដូចម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអត្តថាឃើញ ពាក្យថា
ញាណកើតហើយ ដោយអត្តថាដឹង ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយ
អត្តថាដឹងច្បាស់ ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអត្តថាចាក់ធ្លុះ ពាក្យ
ថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្តថាក្លឹស្ងាង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ចក្កំ ធម្មោ ញ្ញាណំ ធម្មោ បញ្ញា ធម្មោ
 វិជ្ជា ធម្មោ អាណាគោ ធម្មោ ឥមេ បញ្ច ធម្មា
 ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោន្តិ កោច-
 រា ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា កោ-
 ចរា យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា
 តេន វុច្ចតិ ធម្មេសុ ញ្ញាណំ ធម្មប្បដិសម្ពិទា ។
 ទស្សនដ្ឋោ អត្តោ ញ្ញាតដ្ឋោ អត្តោ បដាននដ្ឋោ
 អត្តោ បដិវេជដ្ឋោ អត្តោ ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥមេ
 បញ្ច អត្តា អត្តប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ
 ហោន្តិ កោចរា ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា
 កោចរា យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា
 តេន វុច្ចតិ អត្តេសុ ញ្ញាណំ អត្តប្បដិសម្ពិទា ។ បញ្ច
 ធម្មេ សន្ទស្សេត្តំ ព្យញ្ញននិរុត្តាកិលាចា បញ្ច អត្តេ
 សន្ទស្សេត្តំ ព្យញ្ញននិរុត្តាកិលាចា ឥមា ទស ជិរុត្តិ-
 ប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោន្តិ កោចរា
 ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា កោចរា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុត្ត

ចក្ខុជាធម៌ ញាណជាធម៌ បញ្ញាជាធម៌ វិជ្ជាជាធម៌ ពន្លឺជាធម៌ ធម៌
ទាំង ៥ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម៌
ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជា
គោចររបស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់ធម្ម-
ប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍របស់ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ
ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ទាំងឡាយ លោកហៅថា ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា។
សេចក្តីនៃការឃើញជាអត្ត សេចក្តីនៃការដឹងជាអត្ត សេចក្តីនៃការដឹង
ច្បាស់ជាអត្ត សេចក្តីនៃការចាក់ធ្លុះជាអត្ត សេចក្តីនៃការភ្លឺស្វាងជាអត្ត
អត្តទាំង ៥ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម៌
ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជា
គោចររបស់អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់អត្ត-
ប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាអារម្មណ៍របស់អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ
ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្តទាំងឡាយ លោកហៅថា អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា ។
ការពោលនិរុត្តិឲ្យប្រាកដ ដើម្បីពន្យល់ធម៌ ៥ ការពោលនិរុត្តិឲ្យប្រាកដ
ដើម្បីពន្យល់អត្ត ៥ និរុត្តិទាំង ១០ នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង
របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអារម្មណ៍ របស់និរុត្តិប្បដិ-
សម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាគោចរ របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា តេន វុច្ចតិ
 និរុត្តិសុ ញ្ញាណំ និរុត្តិប្បដិសម្ពិទា ។ បញ្ចសុ ធម្មេ-
 សុ ញ្ញាណានិ បញ្ចសុ អត្ថេសុ ញ្ញាណានិ ទសសុ
 និរុត្តិសុ ញ្ញាណានិ ឥមានិ វិសតិ ញ្ញាណានិ ប-
 ដិកាលាប្បដិសម្ពិទាយ អារម្មណា ចេវ ហោន្តិ កោ-
 ចរា ច យេ តស្សា អារម្មណា តេ តស្សា កោ-
 ចរា យេ តស្សា កោចរា តេ តស្សា អារម្មណា
 តេន វុច្ចតិ បដិកាលោសុ ញ្ញាណំ បដិកាលាប្បដិ-
 សម្ពិទា ។ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាគតោ ឥ-
 ន្ទិចានោ បណ្ណាស ធម្មា បណ្ណាស អត្តា តិស
 និរុត្តិយោ សង្ខី ញ្ញាណានិ អយំ វិយសមាធិ ។ បេ ។
 អយំ ចិត្តសមាធិ ។ បេ ។

អយំ វិមសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាគតោ
 ឥន្ទិចានោតិ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
 ឧទចានិ ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទចានិ ។ បេ ។
 សោ ខោ បណាយំ វិមសាសមាធិប្បធានសង្ខារ-
 សមដ្ឋាគតោ ឥន្ទិចានោ កាវេតព្វោតិ ។ បេ ។

យុគនទ្ធវត្ត បដិសម្ពិទាកថា

ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ
 ជាអារម្មណ៍ របស់និរុត្តិប្បដិសម្ពិទានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុង
 និរុត្តិទាំងឡាយ លោកហៅថា និរុត្តិប្បដិសម្ពិទា ។ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ ៥
 សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ត ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងនិរុត្តិ ១០ សេចក្តីដឹងទាំង ២០
 នេះ ជាអារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទា ធម៌ទាំង-
 ឡាយណា ជាអារម្មណ៍របស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ
 ជាគោចររបស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចរ
 របស់បដិកាណប្បដិសម្ពិទានោះ ធម៌ទាំងនោះជាអារម្មណ៍របស់បដិកាណ-
 ប្បដិសម្ពិទានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិកាណទាំងឡាយ លោក
 ហៅថា បដិកាណប្បដិសម្ពិទា ។ ក្នុងឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ
 និងបធានសង្ខារ មានធម៌ ១៥ មានអត្ត ១៥ មាននិរុត្តិ ៣០ មានញ្ញាណ
 ៦០ នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិ ។ បេ ។ នេះ ឥទ្ធិបាទ
 ប្រកបដោយចិត្តសមាធិ ។ បេ ។

ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសា-
 សមាធិ និងបធានសង្ខារ ។ បេ ។ នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយ
 វិមំសាសមាធិ និងបធានសង្ខារ ដែលតថាគត គួរចម្រើន ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ការិតោតិ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទ-
 ទានិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទទានិ ។ បេ ។ វិមំសាស-
 មាធិប្បណានសង្ការសមញ្ញាតតេ ឥទ្ធិចានេ បណ្ណាស
 ធម្មា បណ្ណាស អត្តា តីស និរុត្តិយោ សង្កឹ ញាណានិ
 ចត្វសុ ឥទ្ធិចានេសុ សង្កឹ ធម្មា សង្កឹ អត្តា វីសសតា
 និរុត្តិយោ ចត្តាវីសញ្ច ទ្វេ ច ញាណាសតានិ ។

[៧៩] សមុទយោ សមុទយោតិ ខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សិស្ស ពោធិសត្តស្ស បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្ម-
 េសុ ចក្កំ ឧទទានិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទទានិ
 និពោធា និពោធាតិ ខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស ពោធិ-
 សត្តស្ស បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទ-
 ទានិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទទានិ វិបស្សិស្ស
 ពោធិសត្តស្ស វេយ្យាករណោ ទស ធម្មា ទស
 អត្តា វីសតិ និរុត្តិយោ ចត្តាវីសំ ញាណានិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិន
 ធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ និង
 បធានសង្ខារ ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ក្នុងឥទ្ធិបាទប្រកប
 ដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ មានធម៌ ១៥ មានអត្ត ១៥ មាន
 និរុត្តិ ៣០ មានញាណ ៦០ ក្នុងឥទ្ធិបាទទាំង ៤ មានធម៌ ៦០ មានអត្ត
 ៦០ មាននិរុត្តិ ១២០ មានញាណ ២៤០ ។

[៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិបស្សីពោធិសត្វ មានចក្កកើតហើយ
 ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាល
 មុនថា សមុទ័យ សមុទ័យ (ហេតុជាដែនកើតឡើង ហេតុជាដែន
 កើតឡើង) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិបស្សីពោធិសត្វ មានចក្កកើតហើយ
 ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុន
 ថា និរោធិ និរោធិ (ការរលត់ ការរលត់) ។ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ របស់វិបស្សី-
 ពោធិសត្វ មានធម៌ ១០ មានអត្ត ១០ មាននិរុត្តិ ២០ មានញាណ ៤០ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

សមុទយោ សមុទយោតិ ខោ ភិក្ខុវេ សិទិស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ។ បេ ។ វេស្សភុស្ស ពោធិសត្តស្ស ។ បេ ។
 កកុសន្ទស្ស ពោធិសត្តស្ស ។ បេ ។ កោណាតមនស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ។ បេ ។ កស្សបស្ស ពោធិសត្តស្ស បុព្វ
 អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណា-
 កោ ឧទទាទិ និរោណោ និរោណោតិ ខោ ភិក្ខុវេ កស្ស-
 បស្ស ពោធិសត្តស្ស បុព្វ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណាកោ ឧទទាទិ កស្ស-
 បស្ស ពោធិសត្តស្ស វេយ្យាករណោ ទស ធម្មា ទស
 អត្តា វិសតិ និរុត្តិយោ ចត្តារិសំ ញាណានិ ។

សមុទយោ សមុទយោតិ ខោ ភិក្ខុវេ កោតមស្ស
 ពោធិសត្តស្ស បុព្វ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
 ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណាកោ ឧទទាទិ និរោណោ
 និរោណោតិ ខោ ភិក្ខុវេ បុព្វ អនុស្សតេសុ ធម្មេ-
 សុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណាកោ ឧទទាទិ
 កោតមស្ស ពោធិសត្តស្ស វេយ្យាករណោ ទស ធម្មា
 ទស អត្តា វិសតិ និរុត្តិយោ ចត្តារិសំ ញាណានិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ បដិសម្ពិទាកថា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិខីពោធិសត្វ ។ បេ ។ វេស្សក្ខពោធិសត្វ
 ។ បេ ។ កកុសន្ធពោធិសត្វ ។ បេ ។ កោនាគមនពោធិសត្វ ។ បេ ។
 កស្សបពោធិសត្វ មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ
 ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុន ថា សមុទ័យ សមុទ័យ
 (ហេតុជាដែនកើត ហេតុជាដែនកើត) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កស្សបពោធិ-
 សត្វ មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំង-
 ឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា និរោធិ និរោធិ (ការរលត់ ការ
 រលត់) ។ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ របស់កស្សបពោធិសត្វ មានធម៌ ១០ មាន
 អត្ថ ១០ មាននិរុត្តិ ២០ មានញាណ ៤០ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គោតមពោធិសត្វ មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។
 មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា
 សមុទ័យ សមុទ័យ (ហេតុជាដែនកើត ហេតុជាដែនកើត) ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គោតមពោធិសត្វ មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺ
 កើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា និរោធិ
 និរោធិ (ការរលត់ ការរលត់) ។ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ របស់គោតមពោធិ-
 សត្វ មានធម៌ ១០ មានអត្ថ ១០ មាននិរុត្តិ ២០ មានញាណ ៤០ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សត្តន្តំ ពោទិសត្តានំ សត្តសុ វេយ្យាករណោសុ
សត្តតិ ធម្មា សត្តតិ អត្តា ចត្តារីសសតា និរុត្តិយោ
អសីតិ ច ទ្វេ ច ញ្ញាណសតានិ ។

[៨០] យាវតា អភិញ្ញាយ អភិញ្ញដ្ឋោ ញ្ញាតោ ទិដ្ឋោ
វិទិតោ សច្ចិកតោ ធម្មិកតោ បញ្ញាយ អធម្មិកតោ
បញ្ញាយ អភិញ្ញដ្ឋោ នត្តិតិ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ
ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណោកោ
ឧទទាទិ អភិញ្ញាយ អភិញ្ញដ្ឋោ បញ្ញារីសតិ ធម្មា បញ្ញា-
រីសតិ អត្តា បញ្ញាសំ និរុត្តិយោ សតញ្ញាណានិ យាវ-
តា បរិញ្ញាយ បរិញ្ញដ្ឋោ ។ បេ ។ យាវតា បហានស្ស
បហានដ្ឋោ ។ បេ ។ យាវតា ការនាយ ការនដ្ឋោ
។ បេ ។ យាវតា សច្ចិកិរិយាយ សច្ចិកិរិយដ្ឋោ ញ្ញាតោ
ទិដ្ឋោ វិទិតោ សច្ចិកតោ ធម្មិកតោ បញ្ញាយ
អធម្មិកតោ បញ្ញាយ សច្ចិកិរិយដ្ឋោ នត្តិតិ ចក្កំ
ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា
ឧទទាទិ អាណោកោ ឧទទាទិ សច្ចិកិរិយាយ សច្ចិ-
កិរិយដ្ឋោ បញ្ញារីសតិ ធម្មា បញ្ញារីសតិ អត្តា បញ្ញាសំ
និរុត្តិយោ សតញ្ញាណានិ អភិញ្ញាយ អភិញ្ញដ្ឋោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ក្នុងវេយ្យាករណ៍ទាំង ៧ របស់ពោធិសត្វទាំង ៧ អង្គ មានធម៌ ៧០
មានអត្ថ ៧០ មាននិរុត្តិ ១៤០ មានញាណ ២៨០ ។

[៨០] ចក្កកើតហើយ ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ
វិជ្ជាកើតហើយ ពន្ធិកើតហើយ ថា អត្ថនៃអភិញ្ញា របស់អភិញ្ញាទាំង
ប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ ជ្រាបហើយ
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អត្ថនៃអភិញ្ញា
ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពាល់ត្រូវហើយដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ
ក្នុងអត្ថនៃអភិញ្ញា របស់អភិញ្ញា មានធម៌ ២៥ មានអត្ថ ២៥ មាននិ-
រុត្តិ ៥០ មានញាណ ១០០ ចក្កកើតហើយ ញាណកើតហើយ
បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើតហើយ ពន្ធិកើតហើយថា អត្ថនៃបរិញ្ញា របស់
បរិញ្ញាទាំងប៉ុន្មាន ។ បេ ។ អត្ថនៃបហានៈ ទាំងប៉ុន្មាន ។ បេ ។ អត្ថនៃ
ការវនា របស់ការវនា ទាំងប៉ុន្មាន ។ បេ ។ អត្ថនៃសច្ចិកិរិយា របស់
សច្ចិកិរិយា ទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ
ជ្រាបហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា
អត្ថនៃសច្ចិកិរិយា ព្រះមានព្រះភាគមិនបានពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា
មិនមានឡើយ ក្នុងអត្ថនៃសច្ចិកិរិយា របស់សច្ចិកិរិយា មានធម៌ ២៥ មាន
អត្ថ ២៥ មាននិរុត្តិ ៥០ មានញាណ ១០០ ក្នុងអត្ថនៃអភិញ្ញារបស់អភិញ្ញា

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

បរិញ្ញាយ បរិញ្ញដ្ឋេ បហានាយ បហានដ្ឋេ ការនាយ
ការនដ្ឋេ សច្ចិកិរិយាយ សច្ចិកិរិយដ្ឋេ បញ្ចវីសសតំ
ធម្មា បញ្ចវីសសតំ អត្តា អឌ្ឍតេយ្យនិរុត្តិសតានិ បញ្ច
ញ្ញាណសតានិ ។

[៨១] យាវតា ខន្ធនំ ខន្ធដ្ឋោ ញ្ញាតោ ទិដ្ឋោ
វិទិតោ សច្ចិកតោ ដស្សិតោ បញ្ញាយ អដស្សិតោ
បញ្ញាយ ខន្ធដ្ឋោ នត្ថិតិ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ
ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិដ្ឋោ ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ
ខន្ធនំ ខន្ធដ្ឋេ បញ្ចវីសតិ ធម្មា បញ្ចវីសតិ អត្តា បញ្ញា-
សំ និរុត្តិយោ សតញ្ញាណានិ យាវតា ធាត្វនំ ធាត-
ដ្ឋោ ។ បេ ។ យាវតា អាយតនានំ អាយតនដ្ឋោ
យាវតា សដ្ឋតានំ សដ្ឋតដ្ឋោ យាវតា អសដ្ឋតស្ស
អសដ្ឋតដ្ឋោ ញ្ញាតោ ទិដ្ឋោ វិទិតោ សច្ចិកតោ ដ-
ស្សិតោ បញ្ញាយ អដស្សិតោ បញ្ញាយ អសដ្ឋតដ្ឋោ
នត្ថិតិ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទទាទិ
អសដ្ឋតស្ស អសដ្ឋតដ្ឋេ បញ្ចវីសតិ ធម្មា បញ្ច-
វីសតិ អត្តា បញ្ញាសំ និរុត្តិយោ សតញ្ញាណានិ

យុគនទ្ធវត្ត បដិសម្ពិទាកថា

ក្នុងអត្ថនៃបរិញ្ញា របស់បរិញ្ញា ក្នុងអត្ថនៃបហានៈ របស់បហានៈ ក្នុង
អត្ថនៃការវនា របស់ការវនា ក្នុងអត្ថនៃសច្ចិកិរិយា របស់សច្ចិកិរិយា មាន
ធម៌ ១២៥ មានអត្ថ ១២៥ មាននិរុត្តិ ២៥០ មានញាណ ៥០០ ។

[៨១] ចក្កកើតហើយ ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ
វិជ្ជាកើតហើយ ពន្លឺកើតហើយ ថា អត្ថនៃខន្ធ របស់ខន្ធ ទាំងប៉ុន្មាន
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ ជ្រាបហើយ ធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អត្ថនៃខន្ធ ព្រះមានព្រះ
ភាគ មិនបានពាល់ត្រូវហើយដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ ក្នុងអត្ថនៃ
ខន្ធ របស់ខន្ធទាំងឡាយ មានធម៌ ២៥ មានអត្ថ ២៥ មាននិរុត្តិ ៥០
មានញាណ ១០០ ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយថា អត្ថនៃ
ធាតុ របស់ធាតុទាំងប៉ុន្មាន ។ បេ ។ អត្ថនៃអាយតនៈ របស់អាយតនៈ
ទាំងប៉ុន្មាន អត្ថនៃសង្ខតៈ របស់សង្ខតៈទាំងប៉ុន្មាន អត្ថនៃអសង្ខតៈ
របស់អសង្ខតៈ ទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញ
ហើយ ជ្រាបហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយ
បញ្ញា អត្ថនៃអសង្ខតៈ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មិនបានពាល់ត្រូវហើយ
ដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ ក្នុងអត្ថនៃអសង្ខតៈ របស់អសង្ខតៈ
មានធម៌ ២៥ មានអត្ថ ២៥ មាននិរុត្តិ ៥០ មានញាណ ១០០

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ខន្ធជានំ   ខន្ធខន្ធដ្នេ   ធាតុនំ   ធាតុន្នេ   អាយតនានំ
 អាយតនន្នេ   សង្ខតានំ   សង្ខតន្នេ   អសង្ខតស្ស
 អសង្ខតន្នេ   បញ្ចវីសសតំ   ធម្មា   បញ្ចវីសសតំ   អត្តា
 អឌ្ឍតេយ្យនិរុត្តិសតានិ   បញ្ច   ញ្ញាណសតានិ^(១)   ។

[៨២] យាវតា   ទុក្ខស្ស   ទុក្ខដ្ឋោ   ញ្ញាតោ   ទិដ្ឋោ
 វិទិតោ   សច្ចិកតោ   ផស្សិតោ   បញ្ញាយ   អដស្សិ-
 តោ   បញ្ញាយ   ទុក្ខដ្ឋោ   នត្តិតិ   ចក្កំ   ឧទទាទិ
 ញ្ញាណំ   ឧទទាទិ   បញ្ញា   ឧទទាទិ   វិជ្ជា   ឧទទាទិ   អា-
 លោកោ   ឧទទាទិ   ទុក្ខស្ស   ទុក្ខន្នេ   បញ្ចវីសតិ   ធម្មា
 បញ្ចវីសតិ   អត្តា   បញ្ញាសំ   និរុត្តិយោ   សតញ្ញាណានិ
 យាវតា   សមុទយស្ស   សមុទយន្នេ   ។ បេ   ។ យាវតា
 និរោធស្ស   និរោធន្នេ   យាវតា   មក្កស្ស   មក្កន្នេ   ញ្ញា-
 តោ   ទិដ្ឋោ   វិទិតោ   សច្ចិកតោ   ផស្សិតោ   បញ្ញាយ   អ-
 ដស្សិតោ   បញ្ញាយ   មក្កន្នេ   នត្តិតិ   ចក្កំ   ឧទទាទិ   ។ បេ ។

---

១ ម. អឌ្ឍតេយ្យានិ និរុត្តិសតានិ បញ្ញាស សតានីតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ក្នុងអត្ថនៃខន្ធ របស់ខន្ធទាំងឡាយ ក្នុងអត្ថនៃធាតុរបស់ធាតុទាំងឡាយ
ក្នុងអត្ថនៃអាយតនៈ របស់អាយតនៈទាំងឡាយ ក្នុងអត្ថនៃសង្ខតៈ
របស់សង្ខតៈទាំងឡាយ ក្នុងអត្ថនៃអសង្ខតៈ របស់អសង្ខតៈ មានធម៌
១២៥ មានអត្ថ ១២៥ មាននិរុត្តិ ២៥០ មានញាណ ៥០០ ។

[៨២] ចក្ខុកើតហើយ ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជា
កើតហើយ ពន្លឺកើតហើយថា អត្ថនៃទុក្ខ របស់ទុក្ខសច្ច ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ ជ្រាបហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់
ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អត្ថនៃទុក្ខ ព្រះមានព្រះភាគមិនបានពាល់ត្រូវ
ហើយ ដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ ក្នុងអត្ថនៃទុក្ខ របស់ទុក្ខសច្ច មាន
ធម៌ ២៥ មានអត្ថ ២៥ មាននិរុត្តិ ៥០ មានញាណ ១០០ ចក្ខុកើតហើយ
។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយថា អត្ថនៃសមុទ័យ របស់សមុទយសច្ច ទាំងប៉ុន្មាន
។ បេ ។ អត្ថនៃនិរោធរបស់និរោធសច្ច ទាំងប៉ុន្មាន អត្ថនៃមគ្គ របស់មគ្គ-
សច្ច ទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ ជ្រាប
ហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អត្ថនៃមគ្គ
ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

អាណោកោ ឧទចាទិ មក្កស្ស មក្កដ្ឋេ បញ្ចវីសតិ ធម្មា
បញ្ចវីសតិ អត្តា បញ្ញាសំ និរុត្តិយោ សតញ្ញាណានិ
ចត្វសុ អរិយសច្ចេសុ សតំ ធម្មា សតំ អត្តា ទ្វេ
និរុត្តិសតានិ ចត្តារិ ញ្ញាណាសតានិ ។

[៨៣] យាវតា អត្ថប្បដិសម្ពិទាយ អត្ថប្បដិស-
ម្ពិទដ្ឋោ ញ្ញាតោ ទិដ្ឋោ វិទិតោ សច្ចិកតោ ធម្មស្សិ-
តោ បញ្ញាយ អធម្មស្សិតោ បញ្ញាយ អត្ថប្បដិស-
ម្ពិទដ្ឋោ នត្ថិតិ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ
ឧទចាទិ អត្ថប្បដិសម្ពិទាយ អត្ថប្បដិសម្ពិទដ្ឋេ បញ្ច-
វីសតិ ធម្មា បញ្ចវីសតិ អត្តា បញ្ញាសំ និរុត្តិយោ ស-
តញ្ញាណានិ យាវតា ធម្មប្បដិសម្ពិទាយ ធម្មប្បដិស-
ម្ពិទដ្ឋោ ។ បេ ។ យាវតា និរុត្តិប្បដិសម្ពិទាយ និរុត្តិ-
ប្បដិសម្ពិទដ្ឋោ យាវតា បដិកាលាប្បដិសម្ពិទាយ
បដិកាលាប្បដិសម្ពិទដ្ឋោ ញ្ញាតោ ទិដ្ឋោ វិទិតោ ស-
ច្ចិកតោ ធម្មស្សិតោ បញ្ញាយ អធម្មស្សិតោ បញ្ញាយ
បដិកាលាប្បដិសម្ពិទដ្ឋោ នត្ថិតិ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គ បដិសម្ពិទាកថា

ក្នុងអត្ថនៃមគ្គរបស់មគ្គសច្ច មានធម៌ ២៥ មានអត្ថ ២៥ មាននិរុត្តិ
៥០ មានញាណ ១០០ ក្នុងអរិយសច្ចទាំង ៤ មានធម៌ ១០០ មាន
អត្ថ ១០០ មាននិរុត្តិ ២០០ មានញាណ ៤០០ ។

[៨៣] ចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយថា អត្ថនៃ
អត្ថប្បដិសម្ពិទា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ ជ្រាប
ហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អត្ថនៃ
អត្ថប្បដិសម្ពិទា ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា
មិនមានឡើយ ក្នុងអត្ថនៃអត្ថប្បដិសម្ពិទា របស់អត្ថប្បដិសម្ពិទា មាន
ធម៌ ២៥ មានអត្ថ ២៥ មាននិរុត្តិ ៥០ មានញាណ ១០០ ចក្ខុ
កើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយថា អត្ថនៃធម្មប្បដិសម្ពិទា របស់
ធម្មប្បដិសម្ពិទា ទាំងប៉ុន្មាន ។ បេ ។ អត្ថនៃនិរុត្តិប្បដិសម្ពិទា របស់
និរុត្តិប្បដិសម្ពិទាទាំងប៉ុន្មាន អត្ថនៃបដិកាណប្បដិសម្ពិទា របស់
បដិកាណប្បដិសម្ពិទា ទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដឹងហើយ
ឃើញហើយ ជ្រាបហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវ
ហើយ ដោយបញ្ញា អត្ថ នៃបដិកាណប្បដិសម្ពិទា ព្រះមានព្រះ
ភាគ មិនបានពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អាណោកោ ឧទទាទិ បដិកាលាប្បដិសម្ពិទាយ បដិ-
កាលាប្បដិសម្ពិទដ្ឋេ បញ្ចវីសតិ ធម្មា បញ្ចវីសតិ អត្តា
បញ្ញាសំ និរុត្តិយោ សតញ្ញាលានិ ចតុសុ បដិស-
ម្ពិទាសុ សតំ ធម្មា សតំ អត្តា ទ្វេ និរុត្តិសតានិ
ចត្តារិ ញ្ញាលាសតានិ ។

[៨៤] យាវតា ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តេ ញ្ញាលំ ញ្ញា-
តំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ ដស្សិតំ បញ្ញាយ អដ-
ស្សិតំ បញ្ញាយ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តេ ញ្ញាលំ នត្តិ-
តិ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទទាទិ
ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តេ ញ្ញាលោ បញ្ចវីសតិ ធម្មា
បញ្ចវីសតិ អត្តា បញ្ញាសំ និរុត្តិយោ សតញ្ញាលានិ
យាវតា សត្តានំ អាសយានុសយេ ញ្ញាលំ ។ បេ ។
យាវតា យមកប្បាដិហិវេ ញ្ញាលំ យាវតា មហា-
ករុណាសមាបត្តិយា ញ្ញាលំ យាវតា អនាវរណា-
ញ្ញាលំ^(១) ញ្ញាតំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិកតំ ដស្សិតំ
បញ្ញាយ អដស្សិតំ បញ្ញាយ អនាវរណញ្ញាលំ នត្តិតិ

១ ម. យាវតា យមកប្បាដិហិវេ ញ្ញាលំ ។ បេ ។ យាវតា មហាករុណាសមាបត្តិយា
ញ្ញាលំ ។ បេ ។ យាវតា សព្វញ្ញតញ្ញាលំ ។ បេ ។ យាវតា អនាវរណំ ឥតិ ចាលិយានុក្កមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ក្នុងអត្ថនៃបដិសម្ពិទ្ធា របស់បដិសម្ពិទ្ធា មានធម៌២៥
មានអត្ថ ២៥ មាននិរុត្តិ ៥០ មានញាណ ១០០ ក្នុងបដិសម្ពិទ្ធាទាំង ៤
មានធម៌ ១០០ មានអត្ថ ១០០ មាននិរុត្តិ ២០០ មានញាណ ៤០០ ។

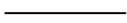
[៨២] ចក្កកើតហើយ ។ លេ ។ ពន្លឺកើតហើយថា ឥន្ទ្រិយបរោ-
បរិយត្តញ្ញាណទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ
ជ្រាបហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយប្រាជ្ញា
ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តញ្ញាណ ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពាល់ត្រូវហើយ
ដោយប្រាជ្ញា មិនមានឡើយ ក្នុងឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តញ្ញាណ មានធម៌
២៥ មានអត្ថ ២៥ មាននិរុត្តិ ៥០ មានញាណ ១០០ ចក្កកើតហើយ
ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើតហើយ ពន្លឺកើតហើយថា
សត្តាសយានុសយញ្ញាណ ទាំងប៉ុន្មាន ។ លេ ។ យមកប្បាដិហិរញ្ញាណ
ទាំងប៉ុន្មាន មហាករុណាសមាបត្តិញ្ញាណទាំងប៉ុន្មាន អនាវរណញ្ញាណ
ទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ ជ្រាបហើយ
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អនាវរណ-
ញ្ញាណ ព្រះមានព្រះភាគមិនពាល់ត្រូវហើយដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ

យុគនទ្ធវគ្គេ បដិសម្ពិទាកថា

ចក្កំ ឧទចាទិ ញ្ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ
 វិជ្ជា ឧទចាទិ អាណោកោ ឧទចាទិ អនាវរណោ
 ញ្ញាណោ បញ្ចវីសតិ ធម្មា បញ្ចវីសតិ អត្តា បញ្ញាសំ
 និរុត្តិយោ សតញ្ញាណានិ ឆសុ ពុទ្ធជម្មេសុ ទិយ-
 ឡសតំ ធម្មា ទិយឡសតំ អត្តា តីណិ និរុត្តិស-
 តានិ ឆ ញ្ញាណាសតានិ បដិសម្ពិទាបករណោ អឡ-
 នវមានិ ធម្មសតានិ អឡនវមានិ អត្តសតានិ^(១)
 និរុត្តិសហស្សញ្ញា សត្ត ច និរុត្តិសតានិ តីណិ ច
 ញ្ញាណាសហស្សានិ ចត្តារិ ច ញ្ញាណាសតានីតិ ។

បដិសម្ពិទាកថា ។

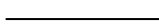

---

១ ឱ. ម. បដិភាណប្បដិសម្ពិទាធិករណោ អឡនវមធម្មសតានិ អឡនវមអត្តសតានីតិ បទានុក្កមា ។

យុគនទ្ធវគ្គិ បដិសម្ពិទាកថា

ក្នុងអនាវរណញ្ញាណ មានធម៌ ២៥ មានអត្ត ២៥ មាននិរុត្តិ ៥០ មាន
ញ្ញាណ ១០០ ក្នុងធម៌របស់ព្រះពុទ្ធទាំង ៦ មានធម៌ ១៥០ មានអត្ត ១៥០
មាននិរុត្តិ ៣០០ មានញ្ញាណ ៦០០ ក្នុងបដិសម្ពិទាបករណ៍ មានធម៌
៨៥០ មានអត្ត ៨៥០ មាននិរុត្តិ ១០០០ ផង មាននិរុត្តិ ៧០០ ផង (និរុត្តិ
១៧០០) មានញ្ញាណ ៣០០០ ផង មានញ្ញាណ ៤០០ ផង (ញ្ញាណ
៣៤០០) ។

ចប់ បដិសម្ពិទាកថា ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ធម្មចក្កកថា

[៨៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កា
ពារាណសិយំ វិហារតិ ។ មេ ។ ឥតិ ហិទំ អាយ-
ស្មតោ កោណ្ណញ្ញស្ស អញ្ញាកោណ្ណញ្ញោត្វេ
នាមំ^(១) អហោសិ ។

ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តិ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា
ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ ឧទចាទិ ។
ចក្កំ ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន ញាណំ ឧទចាទីតិ
កេនត្ថេន បញ្ញា ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន វិជ្ជា
ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន អាលោកោ ឧទចាទីតិ
កេនត្ថេន ។ ចក្កំ ឧទចាទីតិ ទស្សនដ្ឋេន ញាណំ
ឧទចាទីតិ ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ឧទចាទីតិ បដាននដ្ឋេន
វិជ្ជា ឧទចាទីតិ បដិវេជដ្ឋេន អាលោកោ ឧទចា-
ទីតិ ឱភាសដ្ឋេន ។

១ ម. អញ្ញាសិកោឧញ្ញោត្វេ នាមន្តិ ទិស្សតិ ។ ឱ. អញ្ញាតកោណ្ណញ្ញោត្វេ នាមន្តិបិ
ទិស្សតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គិ ធម្មចក្កកថា

[៨៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ទៀបក្រុងពារាណសី ។ បេ ។ ហេតុនោះ ពាក្យថា អញ្ញា- កោណ្ឌញ្ញៈ នេះ បានមកជាឈ្មោះ របស់ព្រះកោណ្ឌញ្ញៈមានអាយុ ។

ចក្កកើតហើយ ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើត ហើយ ពន្ធិកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុន ថា នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអត្តដូច ម្តេច ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា បញ្ញា កើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអត្តដូច ម្តេច ពាក្យថា ពន្ធិកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្កកើត ហើយ ដោយអត្តថាឃើញ ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយ អត្តថាដឹង ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអត្តថាដឹងច្បាស់ ពាក្យ ថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអត្តថាចាក់ធ្លុះ ពាក្យថា ពន្ធិកើតហើយ ដោយអត្តថាក្លឹស្វាង ។

យុគនទ្ធវគ្គ ធម្មចក្កកថា

ចក្កំ ធម្មោ ទស្សនដ្ឋោ អត្តោ ញ្ញាលំ ធម្មោ
 ញ្ញាតដ្ឋោ អត្តោ បញ្ញា ធម្មោ បដាននដ្ឋោ អត្តោ
 វិជ្ជា ធម្មោ បដិវេជដ្ឋោ អត្តោ អាណោកោ ធម្មោ
 ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥមេ បញ្ច ធម្មា បញ្ច អត្តា
 ទុក្ខវត្ថុកា សច្ចវត្ថុកា សច្ចាម្មណា សច្ចកោចរា
 សច្ចសង្កហិតា សច្ចបរិយាបដ្ឋា សច្ចេ សមុទាគតា^(១)
 សច្ចេ បិតា សច្ចេ បតិដ្ឋិតា ។

[៨៦] ធម្មចក្កន្តិ កេនត្ថេន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ច
 បវត្តេតិ ចក្កញ្ញាតិ ធម្មចក្កំ ចក្កញ្ច បវត្តេតិ
 ធម្មញ្ញាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មន បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 ធម្មចរិយាយ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បិតោ បវ-
 ត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ បវត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋាបេណ្ណោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ
 វសីប្បត្តោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ វសី ចាបេ-
 ណ្ណោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ ចារមិប្បត្តោ បវត្តេតីតិ

១ ឱ. ម. សមុទាគតា ។

យុគនទ្ធវគ្គ ធម្មចក្កកថា

ចក្កជាធម៌ សេចក្តីនៃការឃើញជាអត្ត ញ្ញាណជាធម៌ សេចក្តីនៃការ
ដឹងជាអត្ត បញ្ញាជាធម៌ សេចក្តីនៃការដឹងច្បាស់ជាអត្ត វិជ្ជាជាធម៌
សេចក្តីនៃការចាក់ធ្លុះជាអត្ត ពន្លឺជាធម៌ សេចក្តីនៃការភ្លឺស្វាងជាអត្ត នេះ
ឯង ធម៌ទាំង ៥ អត្តទាំង ៥ ដែលមានទុក្ខជាទីតាំង មានសច្ចៈជាទីតាំង
មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មានសច្ចៈជាគោចរ សង្គ្រោះចូលក្នុងសច្ចៈ រាប់ចូល
ក្នុងសច្ចៈ រួបរួមចូលក្នុងសច្ចៈ បិតនៅក្នុងសច្ចៈ តាំងនៅស៊ប់ក្នុងសច្ចៈ ។

[៨៦] សំណួរត្រង់ពាក្យថា ធម្មចក្រ តើធម្មចក្រ ដោយអត្តដូច
ម្តេច ។ ឈ្មោះថា ធម្មចក្រ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ញ៉ាំងធម៌និងចក្រ
ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនិងធម៌ឲ្យប្រព្រឹត្ត
ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថា
ថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម្មចរិយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
ព្រោះទ្រង់បិតនៅក្នុងធម៌ហើយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
ទ្រង់តាំងនៅស៊ប់ក្នុងធម៌ហើយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
ទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឲ្យតាំងនៅស៊ប់ក្នុងធម៌ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
ព្រោះទ្រង់ដល់នូវការស្ទាត់ក្នុងធម៌ហើយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់ នូវការស្ទាត់ក្នុងធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ដល់នូវបារមីក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ធម្មចក្កំ ធម្ម ចារមី ចាបេន្តោ បវត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ ធម្ម វេសារជ្ជប្បត្តោ បវត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ ធម្ម វេសារជ្ជំ ចាបេន្តោ បវត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ ធម្មំ សក្ករោន្តោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មំ
 ករុករោន្តោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មំ មាណេន្តោ
 បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មំ បូជេន្តោ បវត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ ធម្មំ អបចាយមាណោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្ម-
 ម្ពន្ធា បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មកេតុំ បវត្តេតីតិ
 ធម្មចក្កំ ធម្មាធិបតេយ្យោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ តំ ខោ
 បន ធម្មចក្កំ អប្បដិវត្តិយំ សមណោ វា ព្រាហ្ម-
 ណោ វា ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មណា វា កេនចិ វា
 លោកស្មិន្តិ ធម្មចក្កំ សទ្ធិន្ធិយំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បវត្តេ-
 តីតិ ធម្មចក្កំ វិយន្ធិយំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បវត្តេតីតិ
 ធម្មចក្កំ សតិន្ធិយំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បវត្តេតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុត្ត

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់ នូវបារមីក្នុងធម៌ ទើបឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ដល់នូវសេចក្តីក្លាហាន ក្នុងធម៌
 ហើយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់
 នូវសេចក្តីក្លាហានក្នុងធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 ទ្រង់ធ្វើសក្ការៈចំពោះធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 ទ្រង់ធ្វើសេចក្តីគោរពចំពោះធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះទ្រង់រាប់អានធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់
 បូជាធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់កោតក្រែងធម៌
 ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់មានទង់ជ័យគឺធម៌
 ហើយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងទង់ជ័យ
 គឺ ធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ជាអធិបតីហេតុ
 ធម៌ ហើយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះធម្មចក្រនោះ
 បុគ្គលនីមួយ ក្នុងលោក ទោះបីសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី
 មារក្តី ព្រាហ្មក្តី មិនអាចធ្វើបដិវត្តបានឡើយ ឈ្មោះថាធម្ម-
 ចក្រ ព្រោះសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

យុគនទ្ធវគ្គេ ធម្មចក្កកថា

ធម្មចក្កំ សមាធិត្រ័យំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ បញ្ញាត្រ័យំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 សទ្ធាពលំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ វិយ-
 ពលំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ សតិពលំ
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ សមាធិពលំ
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ សមាធិពលំ
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ បញ្ញាពលំ ធម្ម-
 ចក្កំ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ សតិសម្មោជ្ឈដ្ឋោ
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មវិចយស-
 ម្មោជ្ឈដ្ឋោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ វិយ-
 សម្មោជ្ឈដ្ឋោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 បីតិសម្មោជ្ឈដ្ឋោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 បស្សន្តិសម្មោជ្ឈដ្ឋោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ សមាធិសម្មោជ្ឈដ្ឋោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ

យុគនទ្ធវគ្គិ ធម្មចក្កកថា

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះវិរិយន្ត្រិយ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសតិទ្រិយ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌
 នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសមាធិទ្រិយ ជា
 ធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 បញ្ញាទ្រិយ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះ
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះសទ្ធាពលៈ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះវិរិយពលៈ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសតិពលៈ ជាធម៌ ទ្រង់
 ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសមាធិពលៈ
 ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 បញ្ញាពលៈ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្ម-
 ចក្រ ព្រោះសតិសម្ពោជ្ឈង្គ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះវិរិយសម្ពោជ្ឈង្គ ជាធម៌ ទ្រង់
 ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះបីតិសម្ពោជ្ឈង្គ
 ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះបស្ស-
 ទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ធម្មចក្កំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈត្តោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេ-
 តីតិ ធម្មចក្កំ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ សម្មាសង្កហ្មោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ សម្មាវាចា ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 សម្មាកម្មន្តោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 សម្មាអាជីវោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 សម្មាវាយាមោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ សម្មាសតិ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ
 ធម្មចក្កំ សម្មាសមាធិ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ
 ធម្មចក្កំ អាធិបតេយ្យដ្ឋេន ឥន្ទ្រិយា^(១) ធម្មោ តំ
 ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ អកម្មិយដ្ឋេន ពលា^(២)
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ និយ្យានដ្ឋេន^(៣)
 ពោជ្ឈត្តោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 ហោតដ្ឋេន មក្កោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ

១ ម. ឥន្ទ្រិយំ ។ ២ ម. ពលំ ។ ៣ ម. និយ្យានិកដ្ឋេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌
 នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាទិដ្ឋិ ជាធម៌ ទ្រង់
 ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាសង្កប្បៈ
 ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 សម្មាវាចា ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្ម-
 ចក្រ ព្រោះសម្មាកម្មន្តៈ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាអាជីវៈ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាវាយាមៈ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំង
 ធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាសតិ ជាធម៌
 ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាសមាធិ
 ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះតន្ត្រិយ
 ដោយអត្តថាជាអធិបតី ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះ
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះពលៈ ដោយអត្តថាមិនកម្រើក ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌
 នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះពោជ្ឈង្គៈ ដោយអត្តថាចេញ
 (ចាកវដ្តៈ) ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះមគ្គ ដោយអត្តថាជាហេតុ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

យុគនទ្ធវគ្គេ ធម្មចក្កកថា

ធម្មចក្កំ ឧបដ្ឋានដ្ឋេន សតិប្បដ្ឋានា ធម្មោ តំ ធម្មំ
 បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ បទហានដ្ឋេន សម្មប្បដ្ឋានា ធម្មោ តំ ធម្មំ
 បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ឥជ្ឈនដ្ឋេន ឥទ្ធិចា-
 នា ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ តថដ្ឋេន សច្ចា
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ អវិក្ខេបដ្ឋេន
 សមថោ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ អនុប-
 ស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ
 ធម្មចក្កំ ឯករសដ្ឋេន សមថវិបស្សនា ធម្មោ តំ
 ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ អនតិវត្តនដ្ឋេន យុគនទ្ធិ
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ សំរាដ្ឋេន សិ-
 លវិសុទ្ធិ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ អវិក្ខេ-
 បដ្ឋេន ចិត្តវិសុទ្ធិ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ

យុគនទ្ធវគ្គ ធម្មចក្កកថា

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសតិប្បដ្ឋាន ដោយអត្តថាប្រុងប្រយ័ត្ន ជា
 ធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្ម-
 ប្បធាន ដោយអត្តថាតម្កល់ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះឥទ្ធិបាទ ដោយអត្តថាសម្រេច ជាធម៌
 ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 សច្ចៈ ដោយអត្តថាពិត ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសមថៈ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ
 ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះវិបស្សនា ដោយអត្តថាពិចារណាយើញ ជាធម៌ ទ្រង់
 ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសមថៈ និង
 វិបស្សនា ដោយអត្តថា មានរសតែមួយ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះការជាប់គ្នាជាគូ ដោយអត្តថា
 មិនប្រព្រឹត្តលើសគ្នា ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះ
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះសីលវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាសង្រួម ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំង
 ធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះចិត្តវិសុទ្ធិ ដោយ
 អត្តថាមិនរាយមាយ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ធម្មចក្កំ ទស្សនជ្ជេន ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរ-
 ត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ មុត្តជ្ជេន វិមោក្ខោ ធម្មោ តំ
 ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ បដិវេទជ្ជេន វិជ្ជា ធម្មោ តំ
 ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ បរិច្ចាគជ្ជេន វិមុត្តិ ធម្មោ
 តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ សមុច្ឆេទជ្ជេន ខយ
 ញាណំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ បដិ-
 ប្បស្សន្ធជ្ជេន អនុប្បាទេ ញាណំ ធម្មោ តំ ធម្មំ
 បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ឆន្ទោ មូលជ្ជេន ធម្មោ តំ ធម្មំ
 បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ មនសិកាហោ សមុដ្ឋានជ្ជេន
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ផស្សោ សមោ-
 ធានជ្ជេន ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ វេទនា
 សមោសវណាជ្ជេន ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 សមាធិ បមុខជ្ជេន ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ សតិ អាធិបតេយ្យជ្ជេន ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ដោយអត្ថថាឃើញ ជាធម៌ ទ្រង់
ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះវិមោក្ខ ដោយ
អត្ថថារួច ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
ព្រោះវិជ្ជា ដោយអត្ថថាចាក់ជុះ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្ត
ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះវិមុត្តិ ដោយអត្ថថាលះបង់ ជាធម៌ ទ្រង់
ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះខយញ្ញាណ
ដោយអត្ថថាកាត់ផ្តាច់ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះ
ថាធម្មចក្រ ព្រោះអនុប្បាទញ្ញាណ ដោយអត្ថថាស្ងប់ ជាធម៌ ទ្រង់
ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះឆន្ទៈ ដោយ
អត្ថថាជាបួស ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថា
ធម្មចក្រ ព្រោះមនសិការៈ ដោយអត្ថថាកើតឡើងព្រម ជាធម៌ ទ្រង់
ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះផស្សៈ ដោយ
អត្ថថារូបរួម ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្ម-
ចក្រ ព្រោះវេទនា ដោយអត្ថថាប្រជុំចុះ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសមាធិ ដោយអត្ថថាជាប្រមុខ
ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
សតិ ដោយអត្ថថាជាអធិបតី ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

យុគនទ្ធវគ្គេ ធម្មចក្កកថា

ធម្មចក្កំ បញ្ញា តទុត្តរដ្ឋេន ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្ថេ-
 តីតិ ធម្មចក្កំ វិមុត្តិ សារដ្ឋេន ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្ថេ-
 តីតិ ធម្មចក្កំ អមតោកដំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្ថេតីតិ ធម្មចក្កំ ។

[៨៧] តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញាយ្យ-
 ន្តិ ។ បេ ។ បរិញ្ញាតន្តិ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទទាទិ ។ ចក្កំ
 ឧទទាទីតិ កោនត្ថេន ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទទាទីតិ
 កោនត្ថេន ។ ចក្កំ ឧទទាទីតិ ទស្សនដ្ឋេន ។ បេ ។
 អាណោកោ ឧទទាទីតិ ឱកាសដ្ឋេន ។

ចក្កំ ធម្មោ ទស្សនដ្ឋោ អត្តោ ។ បេ ។ អាណោ-
 កោ ធម្មោ ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥមេ បញ្ច ធម្មា
 បញ្ច អត្តា ទុក្ខវត្ថុកា សច្ចវត្ថុកា សច្ចារម្មណា
 សច្ចកោចរា សច្ចសង្កហិតា សច្ចបរិយាបដ្ឋា សច្ចេ
 សមុចារកតា សច្ចេ បិតា សច្ចេ បតិដ្ឋិតា ។

យុគនទ្ធវគ្គ ធម្មចក្កកថា

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះបញ្ញា ដោយអត្តថាគ្រែលែងជាងធម៌ទាំងនោះ
ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
វិមុត្តិ ដោយអត្តថាជាខ្លឹម ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះអមតនិព្វាន ដោយអត្តថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ច
ក្នុងសាសនា) ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

[៨៧] ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំង-
ឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែល
តថាគតគួរកំណត់ដឹង ។ បេ ។ ថា នេះជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលតថាគត
កំណត់ដឹងហើយ ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ បេ ។
ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ
ដោយអត្តថាឃើញ ។ បេ ។ ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្តថា
ភ្លឺស្វាង ។

ចក្ក ជាធម៌ សេចក្តីនៃការឃើញ ជាអត្ត ។ បេ ។ ពន្លឺ ជាធម៌
សេចក្តីនៃការភ្លឺស្វាង ជាអត្ត ធម៌ទាំង ៥ អត្តទាំង ៥ នេះ មាន
ទុក្ខជាទីតាំង មានសច្ចៈជាទីតាំង មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មានសច្ចៈ
ជាគោចរ សង្រ្គោះចូលក្នុងសច្ចៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសច្ចៈ រួបរួមចូលក្នុង
សច្ចៈ បិតនៅក្នុងសច្ចៈ តាំងនៅស៊ប់ក្នុងសច្ចៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ធម្មចក្កន្តិ កោនត្ថេន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ច ប-
 រត្តេតិ ចក្កញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ចក្កញ្ច បរត្តេតិ ធម្ម-
 ញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេន បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 ធម្មចរិយាយ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បិសោ បរត្តេ-
 តីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 ។ បេ ។ អមតោកដំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ។

[៨៨] ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចន្តិ បុព្វេ
 អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។
 អាណោកោ ឧទចាទិ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ បហាតព្វន្តិ ។ បេ ។ បហីនន្តិ បុព្វេ
 អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អា-
 ណោកោ ឧទចាទិ ។ ចក្កំ ឧទចាទីតិ កោនត្ថេន
 ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទចាទីតិ កោនត្ថេន ។ ចក្កំ
 ឧទចាទីតិ ទស្សនដ្ឋេន ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទ-
 ចាទីតិ ឱកាសដ្ឋេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ធម្មចក្រ តើធម្មចក្រ ដោយអត្ថដូចម្តេច ។ ឈ្មោះ
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌និងចក្រឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនិងធម៌ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះ
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 ទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម្មចរិយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់បិតនៅ
 ក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់តាំងនៅ
 ស៊ប់ក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 អមតនិព្វាន ដោយអត្ថថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ជាធម៌ ទ្រង់
 ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

[៨៨] ចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌
 ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយ-
 អរិយសច្ច ចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំង-
 ឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច
 ដែលតថាគតគួរលះបង់ ។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច
 ដែលតថាគតលះបង់ហើយ ។ ពាក្យថា ចក្ខុកើតហើយ ដោយអត្ថ
 ដូចម្តេច ។ បេ ។ ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្ថដូចម្តេច ។
 ពាក្យថា ចក្ខុកើតហើយ ដោយអត្ថថាឃើញ ។ បេ ។ ពាក្យថា
 ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្ថថាក្លីស្វាង ។

យុគនិទ្ទេស្ត ធម្មចក្កកថា

ចក្កំ ធម្មោ នស្សនដ្ឋោ អត្តោ ។ បេ ។ អាណោ-
 កោ ធម្មោ ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥមេ បញ្ច ធម្មា
 បញ្ច អត្តា សមុទយវត្ថុកា សច្ចវត្ថុកា ។ បេ ។
 និរោធហវត្ថុកា មគ្គវត្ថុកា សច្ចវត្ថុកា^(១) សច្ចាម្ម-
 ណា សច្ចកោចរា សច្ចសង្កហិតា សច្ចបរិយាបដ្ឋា
 សច្ចេ សមុចារកតា សច្ចេ បិតា សច្ចេ បតិដ្ឋិតា ។

ធម្មចក្កន្តិ កោនត្ថេន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ច
 បវត្តេតិ ចក្កញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ចក្កញ្ច បវត្តេតិ
 ធម្មញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេន បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 ធម្មចរិយាយ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បិតោ
 បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ បវត្តេតីតិ ធម្ម-
 ចក្កំ ។ បេ ។ អមតោកដំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ។

[៨៩] អយំ កាយេ កាយានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខុ-
 វេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។
 អាណោកោ ឧទទាទិ សា ខោ បនាយំ កាយេ

---

១ ឱ. ម. និរោធហវត្ថុកា សច្ចវត្ថុកា ។ បេ ។ មគ្គវត្ថុកា សច្ចវត្ថុកាតិ បទានុក្កមោ ។

យុគនទ្ធវគ្គិ ធម្មចក្កកថា

ចក្ក ជាធម៌ សេចក្តីនៃការឃើញ ជាអត្ថ ។ បេ ។ ពន្លឺ ជាធម៌
សេចក្តីនៃការណ៍ភ្លឺស្វាង ជាអត្ថ ធម៌ទាំង ៥ អត្ថទាំង ៥ មាន
សមុទ័យជាទីតាំង មានសច្ចៈជាទីតាំង ។ បេ ។ មាននិរោធជាទីតាំង
មានមគ្គជាទីតាំង មានសច្ចៈជាទីតាំង មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មាន
សច្ចៈជាគោចរ សង្គ្រោះចូលក្នុងសច្ចៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសច្ចៈ រូបរួម
ចូលក្នុងសច្ចៈ បិតនៅក្នុងសច្ចៈ តាំងនៅសិបក្នុងសច្ចៈ ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ធម្មចក្រ តើធម្មចក្រ ដោយអត្ថដូចម្តេច ។
ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌និងចក្រឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនិងធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្ត
ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថា
ធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយធម្មចរិយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
ព្រោះទ្រង់បិតនៅក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
ទ្រង់តាំងនៅសិបក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
ព្រោះអមតនិព្វាន ដោយអត្ថថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ជា
ធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

[៨៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្កកើត
ហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺ កើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ កាយេកាយានុបស្សនា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កាយានុបស្សនា ភាវេតញ្ចតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។
 ភារិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទទាទិ
 ។ បេ ។ អយំ វេទនាសុ ។ បេ ។ អយំ ចិត្តេ ។ បេ ។
 អយំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ
 អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។
 អាលោកោ ឧទទាទិ សា ខោ បនាយំ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សនា ភាវេតញ្ចតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ភា-
 រិតាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទទាទិ អយំ
 កាយេ កាយានុបស្សនាតិ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទទា-
 ទិ សា ខោ បនាយំ កាយេ កាយានុបស្សនា
 ភាវេតញ្ចតិ ។ បេ ។ ភារិតាតិ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទទាទិ ។
 ចក្កំ ឧទទាទីតិ កេនត្ថេន ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទទា-
 ទីតិ កេនត្ថេន ។ បេ ។ ចក្កំ ឧទទាទីតិ ទស្សនដ្ឋេន
 ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទទាទីតិ ឱកាសដ្ឋេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើត
 ហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ កាយេកា-
 យានុបស្សនា ដែលតថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ថា នេះ កាយេកាយា-
 នុបស្សនា ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំង-
 ឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុន ថា នេះ វេទនាសុវេទនានុបស្សនា
 ។ បេ ។ ថា នេះ ចិត្តេចិត្តានុបស្សនា ។ បេ ។ ថា នេះធម្មេសុធម្មានុបស្សនា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើត
 ហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ធម្មេសុ-
 ធម្មានុបស្សនា ដែលតថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ថា នេះ ធម្មេសុធម្មា-
 នុបស្សនា ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើត
 ហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ កាយេ-
 កាយានុបស្សនា ចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំង-
 ឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុន ថា នេះ កាយេកាយានុបស្សនា ដែល
 តថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ថា នេះកាយេកាយានុបស្សនា ដែលតថាគត
 ចម្រើនហើយ ។ ពាក្យថា ចក្ខុកើតហើយ ដោយអត្ថដូចម្តេច ។ បេ ។
 ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្ថថាដូចម្តេច ។ បេ ។ ពាក្យថា
 ចក្ខុកើតហើយ ដោយអត្ថថាឃើញ ។ បេ ។ ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ
 ដោយអត្ថថាភ្លឺស្វាង ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ធម្មចក្កកថា

ចក្កំ ធម្មោ ទស្សនដ្ឋោ អត្តោ ។ បេ ។ អាណា-
 កោ ធម្មោ ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥមេ បញ្ច ធម្មា
 បញ្ច អត្តា កាយវត្ថុកា សតិប្បដ្ឋានវត្ថុកា ។ បេ ។
 វេទនាវត្ថុកា សតិប្បដ្ឋានវត្ថុកា ចិត្តវត្ថុកា សតិ-
 ប្បដ្ឋានវត្ថុកា ធម្មវត្ថុកា សតិប្បដ្ឋានវត្ថុកា សតិ-
 ប្បដ្ឋានាវម្ពណា សតិប្បដ្ឋានកោចរា សតិប្បដ្ឋានស-
 ង្គហិតា សតិប្បដ្ឋានបរិយាបដ្ឋា សតិប្បដ្ឋានេ សមុចា-
 កតា សតិប្បដ្ឋានេ បិតា សតិប្បដ្ឋានេ បតិដ្ឋិតា ។

ធម្មចក្កន្តិ កោនត្ថេន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ច បវ-
 ត្តេតិ ចក្កញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ចក្កញ្ច បវត្តេតិ ធម្ម-
 ញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេន បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មច-
 រិយាយ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បិតោ បវត្តេ-
 តីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
 ។ បេ ។ អមតោកដំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន ធម្មោ
 តំ ធម្មំ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ធម្មចក្កកថា

ចក្ក ជាធម៌ សេចក្តីនៃការឃើញ ជាអត្ថ ។ បេ ។ ពន្លឺ ជាធម៌ សេចក្តីនៃការណ៍ភ្លឺស្វាង ជាអត្ថ ធម៌ទាំង ៥ អត្ថទាំង ៥ នេះ មានកាយជាទីតាំង មានសតិប្បដ្ឋានជាទីតាំង ។ បេ ។ មានវេទនាជាទីតាំង មានសតិប្បដ្ឋានជាទីតាំង មានចិត្តជាទីតាំង មានសតិប្បដ្ឋានជាទីតាំង មានធម៌ជាទីតាំង មានសតិប្បដ្ឋានជាទីតាំង មានសតិប្បដ្ឋានជាអារម្មណ៍ មានសតិប្បដ្ឋានជាគោចរ សង្រ្គោះចូលក្នុងសតិប្បដ្ឋាន រាប់បញ្ចូលក្នុងសតិប្បដ្ឋាន រូបរួមចូលក្នុងសតិប្បដ្ឋាន បិតនៅក្នុងសតិប្បដ្ឋាន តាំងនៅស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ធម្មចក្រ តើធម្មចក្រ ដោយអត្ថដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ញ៉ាំងធម៌និងចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនិងធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម្មចរិយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់បិតនៅក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់តាំងនៅស៊ប់ក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះអមតនិព្វាន ដោយអត្ថថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[៩០] អយំ ឆន្ទសមាធិប្បធានសម្មាសមណ្ឌកតោ
 ឥន្ទ្រិចាណោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧ-
 ទចាទិ សោ ខោ បណាយំ ឆន្ទសមាធិប្បធានសម្មា-
 សមណ្ឌកតោ ឥន្ទ្រិចាណោ ភាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខុវេ
 ។ បេ ។ ភារិតោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទ-
 ចាទិ អយំ វិយសមាធិ ។ បេ ។ អយំ ចិត្តសមាធិ
 ។ បេ ។ អយំ វិមសាសមាធិប្បធានសម្មាសមណ្ឌកតោ
 ឥន្ទ្រិចាណោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ
 ឧទចាទិ សោ ខោ បណាយំ វិមសាសមាធិប្បធាន-
 សម្មាសមណ្ឌកតោ ឥន្ទ្រិចាណោ ភាវេតព្វោតិ មេ
 ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ភារិតោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្ស-
 តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាណោកោ
 ឧទចាទិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ^(១) ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ^(២) និងបធានសង្ខារ^(៣) ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ដែលតថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ដែលតថាគត ចម្រើនហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិ ។ បេ ។ ថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិ ។ បេ ។ ថា នេះ ឥទ្ធិបាទប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ និងបធានសង្ខារ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាល មុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិ និងបធានសង្ខារ ដែល តថាគតគួរចម្រើន ។ បេ ។ ថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។

---

១ ធម៌ជាជើងនៃប្រទ្ធិ ឬជាទីតាំងនៃប្រទ្ធិ ។ ២ សមាធិមានឆន្ទៈជាហេតុ ឬថា សមាធិ អាស្រ័យឆន្ទៈ ។ ៣ បានដល់សម្មប្បធានទាំង ៤ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ធម្មចក្កកថា

អយំ នន្ទសមាធិប្បធានសម្ព័ន្ធវសមដ្ឋាតតោ ឥទ្ធិ-
 ចានោតិ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
 ឧទចាទិ ។ បេ ។ អាលោកោ ឧទចាទិ សោ ខោ
 បនាយំ នន្ទសមាធិប្បធានសម្ព័ន្ធវសមដ្ឋាតតោ ឥទ្ធិចា-
 នោ ភាវេតព្វោតិ ។ បេ ។ ភាវិតោតិ បុព្វេ អននុ-
 ស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ ញាណំ ឧទ-
 ចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ អាលោកោ
 ឧទចាទិ ។ ចក្កំ ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន ញាណំ
 ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន បញ្ញា ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន
 វិជ្ជា ឧទចាទីតិ កេនត្ថេន អាលោកោ ឧទចាទីតិ
 កេនត្ថេន ។ ចក្កំ ឧទចាទីតិ ទស្សនដ្ឋេន
 ញាណំ ឧទចាទីតិ ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ឧទចាទីតិ
 បដាននដ្ឋេន វិជ្ជា ឧទចាទីតិ បដិវេជដ្ឋេន អាលោ-
 កោ ឧទចាទីតិ ឱកាសដ្ឋេន ។

ចក្កំ ធម្មោ ទស្សនដ្ឋោ អត្តោ ញាណំ ធម្មោ
 ញាតដ្ឋោ អត្តោ បញ្ញា ធម្មោ បដាននដ្ឋោ អត្តោ

យុគនទ្ធវគ្គ ធម្មចក្កកថា

ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
មិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធន្ទសមាធិនិង
បធានសង្ខារ ចក្កកើតហើយ ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជា
កើតហើយ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុន
ថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារដែលតថាគត
គួរចម្រើន ។ បេ ។ ថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធន្ទសមាធិនិងបធាន-
សង្ខារ ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយ
អត្តដូចម្តេច ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យ
ថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ
ដោយអត្តដូចម្តេច ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។
ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអត្តថាឃើញ ពាក្យថា ញាណ
កើតហើយ ដោយអត្តថាដឹង ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអត្ត
ថាដឹងច្បាស់ ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអត្តថាចាក់ធ្លុះ ពាក្យ
ថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្តថាក្លឹស្វាង ។

ចក្ក ជាធម៌ សេចក្តីនៃការឃើញ ជាអត្ត ញាណជាធម៌ សេច-
ក្តីនៃការដឹង ជាអត្ត បញ្ញា ជាធម៌ សេចក្តីនៃការដឹងច្បាស់ ជាអត្ត

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

វិជ្ជា ធម្មា បដិវេជជ្ជោ អត្តោ អាណោកោ ធម្មា
ឱកាសជ្ជោ អត្តោ ឥមេ បញ្ច ធម្មា បញ្ច អត្តោ
ឆន្ទវត្ថុកា ឥទ្ធិបាទវត្ថុកា ឥទ្ធិបាទាវម្មណា ឥទ្ធិ-
បាទកោចរា ឥទ្ធិបាទសង្កហិតា ឥទ្ធិបាទបរិយាបដ្ឋា
ឥទ្ធិបាទេ សមុចារតតា ឥទ្ធិបាទេ បិតា ឥទ្ធិបាទេ
បតិដ្ឋិតា ។

ធម្មចក្កន្តិ កោណត្ថេន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ច
បវត្តេតិ ចក្កញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ចក្កញ្ច បវត្តេតិ
ធម្មញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេន បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
ធម្មចរិយាយ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បិតោ
បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ បវត្តេតីតិ
ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋាបេណ្ណោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ
ធម្មេ វសីប្បត្តោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ វសី បា-
បេណ្ណោ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ ចារមិប្បត្តោ បវត្តេតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

វិជ្ជាជាធម៌ សេចក្តីនៃការចាក់ដុះជាអត្ត ពន្លឺជាធម៌ សេចក្តីនៃការណ៍ភ្លឺ
ស្វាងជាអត្ត ធម៌ទាំង៥ អត្តទាំង៥ នេះ មានឆន្ទៈជាទីតាំង មានឥទ្ធិបាទ
ជាទីតាំង មានឥទ្ធិបាទជាអារម្មណ៍ មានឥទ្ធិបាទជាគោចរ សង្គ្រោះ
ចូលក្នុងឥទ្ធិបាទ រាប់បញ្ចូលក្នុងឥទ្ធិបាទ រូបរួមចូលក្នុងឥទ្ធិបាទ បិតនៅ
ក្នុងឥទ្ធិបាទ តាំងនៅស៊ប់ក្នុងឥទ្ធិបាទ ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ធម្មចក្រ តើធម្មចក្រ ដោយអត្តដូចម្តេច ។
ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងធម៌និងចក្រ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះ
ថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនិងធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថា
ធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
ទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម្មចរិយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់បិត
នៅក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់តាំងនៅ
ស៊ប់ក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំង
សត្វឲ្យតាំងនៅក្នុងធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
ទ្រង់ដល់នូវការស្នាត់ក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់ នូវការស្នាត់ក្នុងធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ដល់នូវបារមីក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

យុគនទ្ធវគ្គេ ធម្មចក្កកថា

ធម្មចក្កំ   ធម្មេ   ចារមី   ចាបេន្តោ   បវត្តេតីតិ
 ធម្មចក្កំ   ធម្មេ   អបចាយមាណោ   បវត្តេតីតិ   ធម្មចក្កំ
 ធម្មទ្ធវដោ   បវត្តេតីតិ   ធម្មចក្កំ   ធម្មកេតុំ   បវត្តេតិ-
 តិ   ធម្មចក្កំ   ធម្មាធិបតេយ្យោ   បវត្តេតីតិ   ធម្មចក្កំ
 តំ   ខោ   បន   ធម្មចក្កំ   អប្បដិវត្តិយំ   សមណោ   វា
 ព្រាហ្មណោ   វា   ទេវេន   វា   មារេន   វា   ព្រហ្មណ   វា
 កេនចិ   វា   លោកស្មិនិ   ធម្មចក្កំ   សទ្ធិទ្ធិយំ   ធម្មោ
 តំ   ធម្មំ   បវត្តេតីតិ   ធម្មចក្កំ   ។   បេ   ។   អមតោកដំ
 ជិញ្ចាដំ   បរិយោសានដ្ឋេន   ធម្មោ   តំ   ធម្មំ   បវត្តេ-
 តីតិ   ធម្មចក្កំ   ។

អយំ   វិរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតោ   ឥទ្ធិ-
 ចាទោតិ   បុព្វេ   អននុស្សតេសុ   ធម្មេសុ   ចក្កំ   ឧទចាទិ
 ។   បេ   ។   អាណោកោ   ឧទចាទិ   សោ   ខោ   បនាយំ   វិរិយ-
 សមាធិប្បធានសង្ខារសមន្មាគតោ   ឥទ្ធិចាទោ   ការេត-
 ព្វោតិ   ។   បេ   ។   ការិកោតិ   បុព្វេ   អននុស្សតេសុ   ធម្មេសុ
 ចក្កំ   ឧទចាទិ   ។   បេ   ។   អាណោកោ   ឧទចាទិ   ។

យុគនទ្ធវគ្គ ធម្មចក្កកថា

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់នូវបារមីក្នុងធម៌ ទើបឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់កោតក្រែងចំពោះធម៌ ទើបឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់មានទង់ដ៏យគឺធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងទង់ដ៏យគឺធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់មានធម៌ជាអធិបតី ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថា
 ធម្មចក្រ ព្រោះធម្មចក្រ បុគ្គលណានីមួយក្នុងលោក ទោះជាសមណៈក្តី
 ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី មិនអាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានទេ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសទ្ធិន្ទ្រិយជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះអមតនិព្វាន ដោយអត្តថាជាទី
 បំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
 មិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិង
 បធានសង្ខារ ថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិងបធាន-
 សង្ខារ ដែលតថាគតគួរចម្រើន ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ
 ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ
 ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិងបធានសង្ខារ ដែលតថាគតចម្រើនហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ចក្កំ ឧទចាទីតិ កោនត្ថេន ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទ-
ចាទីតិ កោនត្ថេន ។ ចក្កំ ឧទចាទីតិ ទស្សនដ្ឋេន
។ បេ ។ អាណោកោ ឧទចាទីតិ ឱកាសដ្ឋេន ។

ចក្កំ ធម្មោ ទស្សនដ្ឋោ អត្តោ ។ បេ ។ អាណោ-
កោ ធម្មោ ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥមេ បញ្ច ធម្មា
បញ្ច អត្តា វិយវត្តកា ឥទ្ធិចាទវត្តកា ។ បេ ។ ចិត្ត-
វត្តកា ឥទ្ធិចាទវត្តកា វិមំសាវត្តកា ឥទ្ធិចាទវត្តកា
ឥទ្ធិចាទារម្មណា ឥទ្ធិចាទកោចរា ឥទ្ធិចាទសង្កហិតា
ឥទ្ធិចាទបរិយាបដ្ឋា ឥទ្ធិចាទេ សមុចាកតា ឥទ្ធិចាទេ
បិតា ឥទ្ធិចាទេ បតិដ្ឋិតា ។

ធម្មចក្កន្តិ កោនត្ថេន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ច បរ-
ត្ថេតិ ចក្កញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ចក្កញ្ច បរត្ថេតិ ធម្ម-
ញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេន បរត្ថេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្ម-
ចរិយាយ បរត្ថេតីតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បិតោ បរត្ថេតី-
តិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ បរត្ថេតីតិ ធម្មច-
ក្កំ ។ បេ ។ អមតោកដំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន
ធម្មោ តំ ធម្មំ បរត្ថេតីតិ ធម្មចក្កន្តិ ។

ធម្មចក្កកថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ បេ ។ ពាក្យថា ពន្លឺកើត
ហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអត្ត
ថាឃើញ ។ បេ ។ ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអត្តថាភ្លឺស្វាង ។

ចក្កជាធម៌ សេចក្តីនៃការយល់ឃើញជាអត្ត ។ បេ ។ ពន្លឺជាធម៌
សេចក្តីនៃការណ៍ភ្លឺស្វាងជាអត្ត ធម៌ទាំង ៥ អត្តទាំង ៥ នេះមានវិរិយៈជា
ទីតាំង មានឥទ្ធិបាទជាទីតាំង ។ បេ ។ មានចិត្តជាទីតាំង មានឥទ្ធិបាទជាទី
តាំង មានវិម័សាជាទីតាំង មានឥទ្ធិបាទជាទីតាំង មានឥទ្ធិបាទជាអារម្មណ៍
មានឥទ្ធិបាទជាគោចរ សង្គ្រោះចូលក្នុងឥទ្ធិបាទ រាប់បញ្ចូលក្នុងឥទ្ធិបាទ
រូបរួមចូលក្នុងឥទ្ធិបាទ បិតនៅក្នុងឥទ្ធិបាទ តាំងនៅស៊ប់ក្នុងឥទ្ធិបាទ ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា ធម្មចក្រ តើធម្មចក្រ ដោយអត្តដូចម្តេច ។
ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងធម៌និងចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថា
ធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនិងធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្ត
ទៅដោយធម្មចរិយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់បិតនៅក្នុងធម៌ហើយ
ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់តាំងនៅស៊ប់ក្នុងធម៌ហើយ
ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះអមតនិព្វានជាធម៌ ដោយ
អត្តថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

ចប់ ធម្មចក្កកថា ។

យុគនទ្ធវគ្គេ លោកុត្តរកថា

[៩១] កតមេ ធម្មា លោកុត្តរា ។ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា ចត្តារោ សម្មប្បដ្ឋានា ចត្តារោ ឥទ្ធិ-
 ចានា បញ្ចុទ្ធិយានិ បញ្ច ពលានិ សត្ត ពោជ្ឈ-
 ង្គា^(១) អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ចត្តារោ អរិយមក្កា ចត្តារិ
 ច សាមញ្ញដលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា លោកុត្តរាតិ ។
 លោកុត្តរាតិ កេនត្ថេន លោកុត្តរា ។ លោ-
 កំ ឧត្តរន្ទីតិ^(២) លោកុត្តរា លោកតោ^(៣) ឧត្តរន្ទី-
 តិ លោកុត្តរា លោកា^(៤) ឧត្តរន្ទីតិ លោកុត្តរា
 លោកម្ហា ឧត្តរន្ទីតិ លោកុត្តរា លោកំ សមតិ-
 ក្កន្ទីតិ លោកុត្តរា លោកំ សមតិក្កមន្ទាតិ^(៥)
 លោកុត្តរា លោកេ^(៦) អតិវេកាតិ លោកុត្ត-
 រា^(៧) លោកា និស្សរន្ទីតិ លោកុត្តរា លោកតោ
 និស្សរន្ទីតិ លោកុត្តរា លោកម្ហា និស្សរន្ទីតិ^(៨)

---

១ ម. ឯត្តន្តរេ អរិយោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. តរន្ទីតិ ។ ៣ ឱ. ម. លោកា ។ ៤ ឱ. ម. លោកតោ ។ ៥ ឱ. ម. លោកំ អតិក្កមន្ទីតិ លោកុត្តរា លោកំ សមតិក្កមន្ទីតិ លោកុត្តរា លោកំ សមតិក្កន្ទាតិ ទិស្សន្ទី ។ ៦ ម. លោកេន ។ ៧ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ លោកន្តំ តរន្ទីតិ លោកុត្តរាតិ ទិស្សន្ទី ។ ៨ ម. លោកម្ហា និស្សរន្ទីតិ លោកុត្តរា ។

យុគនទ្ធវគ្គិ លោកុត្តរកថា

[៩១] ពួកធម៌ ជាលោកុត្តរៈ តើដូចម្តេច ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤
សម្មប្បធាន ៤ ឥទ្ធិបាទ ៤ ឥន្ទ្រិយ ៥ ពលៈ ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ មគ្គ
ប្រកបដោយអង្គ ៨ អរិយមគ្គ ៤ សាមញ្ញផល ៤ និងនិព្វាន នេះ
ពួកធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា លោកុត្តរៈ តើលោកុត្តរៈ ដោយអត្ថដូចម្តេច ។
ធម៌ទាំងឡាយធ្ងន់នូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ធ្ងន់អំពី
លោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ធ្ងន់ចាកលោក ឈ្មោះ
ថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយធ្ងន់ពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំង-
ឡាយកន្លងនូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយកន្លងហើយ
នូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ដីក្រែកលែងក្នុងលោក
ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ រលាស់ចេញចាកលោក ឈ្មោះថា
លោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ រលាស់ចេញអំពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ
ធម៌ទាំងឡាយ រលាស់ចេញពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំង-
ឡាយលះចេញចាកលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយលះចេញ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

លោកុត្តរា   លោកា   និស្សន្ននីតិ   លោកុត្តរា^(១)
 លោកតោ   និស្សន្ននីតិ   លោកុត្តរា^(២)   លោ-
 កម្ហា   និស្សន្ននីតិ   លោកុត្តរា^(៣)   លោកេ   ន
 តិដ្ឋន្តិ   លោកុត្តរា   លោកម្ហិ   ន   តិដ្ឋន្តិ   លោកុ-
 ត្តរា   លោកេ   ន   លិម្បន្តិ   លោកុត្តរា   លោកម្ហិ
 ន   លិម្បន្តិ   លោកុត្តរា^(៤)   លោកេ   អសំលិត្តាតិ
 លោកុត្តរា^(៥)   លោកេន   អសំលិត្តាតិ   លោកុត្តរា
 លោកេ   អនុបលិត្តាតិ   លោកុត្តរា   លោកេន
 អនុបលិត្តាតិ   លោកុត្តរា   លោកេ   វិប្បមុ-
 ត្តាតិ   លោកុត្តរា   លោកេន   វិប្បមុត្តាតិ   លោកុ-
 ត្តរា   លោកា   វិប្បមុត្តាតិ   លោកុត្តរា   លោកតោ
 វិប្បមុត្តាតិ   លោកុត្តរា   លោកម្ហា   វិប្បមុត្តាតិ   លោកុ-
 ត្តរា   លោកេ   វិសញ្ញត្តាតិ   លោកុត្តរា   លោកេន
 វិសញ្ញត្តាតិ   លោកុត្តរា   លោកា   វិសញ្ញត្តាតិ

---

១ ឱ. ម. លោកា និស្សជាតិ លោកុត្តរា ។ ២ ឱ. ម. លោកេន និស្សជាតិ លោ-
 កុត្តរា ។ ៣ ឱ. ម. លោកម្ហា និស្សជាតិ លោកុត្តរា ។ ៤ ឱ. ម. លោកេន ន លិម្ប-
 នីតិ លោកុត្តរា ។ ៥ ឱ. លោកេ អសំលិត្តាតិ លោកុត្តរា ។ ៦ ម. លោកស្មី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

អំពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ លះចេញពីលោក
ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនបិតនៅក្នុងលោក ឈ្មោះថា
លោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនបិតនៅនាលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ
ធម៌ទាំងឡាយមិនប្រឡាក់ក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំង-
ឡាយមិនប្រឡាក់ពង្រលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិន
ជាប់ស្អិតក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនជាប់ស្អិត
ដោយលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនជាប់ចំពាក់ដោយ
លោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនបង្ហោនទៅក្នុងលោក
ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយមិនបង្ហោនទៅតាមលោក ឈ្មោះថា
លោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយរួចស្រឡះចាកលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌
ទាំងឡាយ រួចស្រឡះអំពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ
រួចស្រឡះពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិន
ប្រកបក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនប្រកប
ដោយលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនប្រកបក្នុងលោក

យុគនទ្ធវគ្គេ លោកុត្តរកថា

លោកុត្តរា   លោកតោ   វិសញ្ញត្តាតិ   លោកុត្តរា
 លោកម្ហា   វិសញ្ញត្តាតិ   លោកុត្តរា   លោកា   សុដ្ឋន្តិ
 លោកុត្តរា   លោកតោ   សុដ្ឋន្តិ   លោកុត្តរា   លោ-
 កម្ហា   សុដ្ឋន្តិ   លោកុត្តរា   លោកា   វិសុដ្ឋន្តិ
 លោកុត្តរា   លោកតោ   វិសុដ្ឋន្តិ   លោកុត្តរា
 លោកម្ហា   វិសុដ្ឋន្តិ   លោកុត្តរា   លោកា   វុដ្ឋហ-
 ន្តិ^(១)   លោកុត្តរា   លោកតោ   វុដ្ឋហន្តិ   លោកុត្តរា
 លោកម្ហា   វុដ្ឋហន្តិ   លោកុត្តរា   លោកា   វិវុដ្ឋន្តិ-
 តិ^(២)   លោកុត្តរា   លោកតោ   វិវុដ្ឋន្តិ   លោកុត្តរា   លោ-
 កម្ហា   វិវុដ្ឋន្តិ   លោកុត្តរា   លោកេ   ន   សុដ្ឋន្តិ
 លោកុត្តរា   លោកេ   ន   ភយ្ហន្តិ   លោកុត្តរា
 លោកេ   ន   ពដ្ឋន្តិ   លោកុត្តរា^(៣)   លោកំ
 សមុច្ឆិទ្ធីន្តិ   លោកុត្តរា   លោកំ   សមុច្ឆិទ្ធីន្តាតិ

---

១ ម. ឱទ្ធវន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. វិវុដ្ឋន្តិ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. លោកេ
 ន វិវុដ្ឋន្តិ លោកុត្តរា ។

យុគនទ្ធវគ្គ លោកុត្តរកថា

ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ឥតប្រកបក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ គ្មានប្រកបក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយស្អាតចាកលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយស្អាតជាងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយស្អាតអំពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ស្អាតវិសេសជាងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយស្អាតវិសេសអំពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយស្អាតវិសេសក្រៃលែងជាងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយចេញចាកលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយចេញអំពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ចេញពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ រៀរចាកលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយរៀរអំពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ រៀរពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនជាប់ក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនប្រកាន់ក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនចំពាក់ក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ផ្តាច់បង់នូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ព្រោះផ្តាច់បង់នូវលោក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

លោកុត្តរា   លោកំ   បដិប្បស្សម្ពេទ្ធិតិ   លោកុត្តរា
 លោកំ   បដិប្បស្សម្ពិតត្តាតិ   លោកុត្តរា   លោកស្ស
 អបច្ចាគតីតិ^(១)   លោកុត្តរា   លោកស្ស   អគតីតិ   លោ-
 កុត្តរា   លោកស្ស   អវិសយាតិ   លោកុត្តរា   លោក-
 ស្ស   អសាធារណាតិ   លោកុត្តរា   លោកំ   វេមទ្ធិតិ
 លោកុត្តរា   លោកំ   ន   បច្ចាគមទ្ធិតិ   លោកុត្តរា
 លោកំ   ជហទ្ធិតិ^(២)   លោកុត្តរា   លោកំ   ន   ឧប្បាទ-
 យទ្ធិតិ   លោកុត្តរា   លោកំ   វិសិនេទ្ធិទ្ធិ   លោកុត្តរា
 លោកំ   នយទ្ធិតិ^(៣)   លោកុត្តរា   លោកំ   វិជ្ជបេទ្ធិតិ
 លោកុត្តរា   លោកំ   ន   សុច្ចបេទ្ធិតិ^(៤)   លោកុត្តរា
 លោកំ   សមតិក្កម្ម   អភិកុយ្យ   តិដ្ឋទ្ធិតិ   លោកុត្តរាតិ   ។

លោកុត្តរកថា ។

---

១ ឱ. អតីតាតិ ។ ម. អបត្តាតិ ។ ២ ឱ. ម. បដហទ្ធិតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. ន
 ឧស្សិនេទ្ធិតិ ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. ន សន្ទបេទ្ធិតិ ទិស្សតិ ។ ម. សំច្ចបេទ្ធិតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ធម៌ទាំងឡាយ រម្ងាប់បង្ខំនូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ឈ្មោះថា
លោកុត្តរៈ ព្រោះរម្ងាប់បង្ខំនូវលោក ធម៌ទាំងឡាយ មានការមិន
ត្រឡប់មកកាន់លោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ទៅផុត
ពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនជាវិស័យ នៃ
លោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនសាធារណ៍ដល់លោក
ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ខ្ជាក់ចោលនូវលោក ឈ្មោះ
ថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនត្រឡប់មកកាន់លោក ឈ្មោះថា
លោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ លះបង្ខំនូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ
ធម៌ទាំងឡាយ មិនញាំងលោកឲ្យកើត ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌
ទាំងឡាយ មិនស្រឡាបនូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំង-
ឡាយ នាំចេញនូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយកម្ចាត់
បង្ខំនូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ មិនឱបក្រសោប
នូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយប្រព្រឹត្តកន្លង គ្របសង្កត់
នូវលោក ហើយប្រតិស្តាន ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ។

ចប់ លោកុត្តរកថា ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពលកថា

សារវត្តិនិទានំ

[៩២] បញ្ចមាណិ ភិក្ខុវេ ពលាណិ កតមាណិ
 បញ្ច សទ្ធាពលំ រិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ
 បញ្ញាពលំ ឥមាណិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច ពលាណិ ។
 អបិ ច អដ្ឋសដ្ឋិ ពលាណិ សទ្ធាពលំ រិយព-
 លំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ហិរិពលំ
 ឱត្តប្បពលំ បដិសដ្ឋានពលំ ការណាពលំ អនវដ្ឋព-
 លំ សដ្ឋាហាពលំ^(១) ខន្តិពលំ បញ្ញត្តិពលំ និដ្ឋត្តិ-
 ពលំ^(២) ឥស្សរិយពលំ អដិដ្ឋានពលំ សមថពលំ
 វិបស្សនាពលំ ទស សេក្ខុពលាណិ ទស អសេក្ខុ-
 ពលាណិ ទស ទីណាសវពលាណិ ទស ឥទ្ធិពលាណិ
 ទស តថាកតពលាណិ ។

[៩៣] កតមំ សទ្ធាពលំ ។ អស្សន្តិយេ
 ន កម្មតីតិ សទ្ធាពលំ សហជាតានំ ធម្មានំ
 ឧបត្ថម្ភនដ្ឋេន សទ្ធាពលំ កិលេសានំ បរិយា-
 ណនដ្ឋេន សទ្ធាពលំ បដិវេទានិវិសោធនដ្ឋេន

---

១ ឱ. ម. សង្កហាពលំ ។ ២ ឱ. ម. និដ្ឋត្តិពលំ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពលកថា

សាវត្ថិនិទាន

[៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈនេះ មាន ៥ ពលៈ ៥ តើអ្វីខ្លះ សទ្ធាពលៈ វិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ពលៈ ៥ ។

មួយទៀត ពលៈ មាន ៦៨ គឺ សទ្ធាពលៈ ១ វិរិយពលៈ ១ សតិពលៈ ១ សមាធិពលៈ ១ បញ្ញាពលៈ ១ ហិរិពលៈ ១ ឱត្តប្បពលៈ ១ បដិសង្ខានពលៈ ១ ភាវនាពលៈ ១ អនវដ្ឋពលៈ ១ សង្កាហពលៈ ១ ខន្តិពលៈ ១ បញ្ញត្តិពលៈ ១ និជ្ឈត្តិពលៈ ១ ឥស្សរិយពលៈ ១ អធិដ្ឋានពលៈ ១ សមថពលៈ ១ វិបស្សនាពលៈ ១ សេក្ខពលៈ ១០ អសេក្ខពលៈ ១០ ខីណាសវពលៈ ១០ ឥទ្ធិពលៈ ១០ តថាគតពលៈ ១០ ។

[៧៣] សទ្ធាពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាសទ្ធាពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ដោយវត្ថុមិនគួរជឿ ឈ្មោះថា សទ្ធាពលៈ ដោយអត្តថាទំនុកបម្រុង នូវសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ឈ្មោះថា សទ្ធាពលៈ ដោយអត្តថាគ្របសង្កត់ នូវពួកកិលេស ឈ្មោះថា សទ្ធាពលៈ ដោយអត្តថាជម្រះ នូវគុណមានកិរិយាត្រាស់ដឹងជាដើម

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សទ្ធាពលំ ចិត្តស្ស អធិដ្ឋានដ្ឋេន សទ្ធាពលំ ចិត្ត-
 ស្ស វោណានដ្ឋេន សទ្ធាពលំ វិសេសាធិកមដ្ឋេន^(១)
 សទ្ធាពលំ ឧត្តរិប្បដិវេទដ្ឋេន សទ្ធាពលំ សច្ចាភិស-
 មយដ្ឋេន សទ្ធាពលំ និរោធន បតិដ្ឋាបកដ្ឋេន
 សទ្ធាពលំ ឥទំ សទ្ធាពលំ ។

កតមំ វិយពលំ ។ កោសដ្ឋេន ន កម្មតីតិ
 វិយពលំ សហជាតានំ ធម្មានំ ឧបត្ថម្ភនដ្ឋេន វិ-
 យពលំ កិលេសានំ បរិយាណានដ្ឋេន វិយពលំ
 បដិវេទានិវិសោធនដ្ឋេន វិយពលំ ចិត្តស្ស អធិ-
 ដ្ឋានដ្ឋេន វិយពលំ ចិត្តស្ស វោណានដ្ឋេន វិយព-
 លំ វិសេសាធិកមដ្ឋេន វិយពលំ ឧត្តរិប្បដិវេទដ្ឋេន
 វិយពលំ សច្ចាភិសមយដ្ឋេន វិយពលំ និរោធន
 បតិដ្ឋាបកដ្ឋេន វិយពលំ ឥទំ វិយពលំ ។

---

១ ឱ. ម. វិសេសាធិកមនដ្ឋេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាសទ្ធាពលៈ ដោយអត្តថាអធិដ្ឋានចិត្ត ឈ្មោះថាសទ្ធាពលៈ
 ដោយអត្តថាញ៉ាំងចិត្តឲ្យផ្លូវផង ឈ្មោះថាសទ្ធាពលៈ ដោយអត្តថាបាន
 នូវគុណវិសេស ឈ្មោះថាសទ្ធាពលៈ ដោយអត្តថាចាក់ធ្លុះនូវគុណដ៏ក្រៃ-
 លែង ឈ្មោះថាសទ្ធាពលៈ ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ឈ្មោះថា
 សទ្ធាពលៈ ដោយអត្តថាឲ្យតាំងនៅស៊ប់ក្នុងនិរោធនេះ នេះ សទ្ធាពលៈ ។

វិរិយពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាវិរិយពលៈ ព្រោះជាធម្មជាតិ
 មិនញាប់ញ័រ ដោយសេចក្តីខ្ជិល ឈ្មោះថាវិរិយពលៈ ដោយអត្តថា
 ទំនុកបម្រុងនូវសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ឈ្មោះថាវិរិយពលៈ ដោយអត្តថា
 គ្របសង្កត់នូវកិលេសទាំងឡាយ ឈ្មោះថាវិរិយពលៈ ដោយអត្តថាជម្រះ
 នូវគុណ មានកិរិយាត្រាស់ដឹងជាដើម ឈ្មោះថាវិរិយពលៈ ដោយ
 អត្តថាអធិដ្ឋានចិត្ត ឈ្មោះថាវិរិយពលៈ ដោយអត្តថាញ៉ាំងចិត្តឲ្យផ្លូវផង
 ឈ្មោះថាវិរិយពលៈ ដោយអត្តថាបាននូវគុណវិសេស ឈ្មោះថាវិរិយ-
 ពលៈ ដោយអត្តថាចាក់ធ្លុះនូវគុណដ៏ក្រៃលែង ឈ្មោះថាវិរិយពលៈ
 ដោយអត្តថាត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ឈ្មោះថាវិរិយពលៈ ដោយអត្តថាឲ្យ
 តាំងនៅស៊ប់ក្នុងនិរោធនេះ នេះ វិរិយពលៈ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពលកថា

កតមំ សតិពលំ ។ បមាទេ ន កម្មតីតិ
 សតិពលំ សហជាតានំ ធម្មានំ ឧបត្ថម្ភនដ្ឋេន
 សតិពលំ ។ បេ ។ និរោធនេ បតិដ្ឋាបកដ្ឋេន សតិ-
 ពលំ ឥទំ សតិពលំ ។

កតមំ សមាធិពលំ ។ ឧទ្ធច្វេ ន កម្មតីតិ
 សមាធិពលំ សហជាតានំ ធម្មានំ ឧបត្ថម្ភនដ្ឋេន
 សមាធិពលំ ។ បេ ។ និរោធនេ បតិដ្ឋាបកដ្ឋេន
 សមាធិពលំ ឥទំ សមាធិពលំ ។

កតមំ បញ្ញាពលំ ។ អវិជ្ជាយ ន កម្មតីតិ
 បញ្ញាពលំ សហជាតានំ ធម្មានំ ឧបត្ថម្ភនដ្ឋេន
 បញ្ញាពលំ ។ បេ ។ និរោធនេ បតិដ្ឋាបកដ្ឋេន បញ្ញា-
 ពលំ ឥទំ បញ្ញាពលំ ។

[៧៤] កតមំ ហិរិពលំ ។ នេក្ខម្មេន កាមច្ចុដ្ឋំ
 ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ អព្យាទានេន ព្យាទានំ ហិរិយ-
 តីតិ ហិរិពលំ អាលោកសញ្ញាយ បីនមិដ្ឋំ ហិរិ-
 យតីតិ ហិរិពលំ អវិក្កេបេន ឧទ្ធច្ចំ ហិរិយតីតិ

យុគនទ្ធវគ្គ ពលកថា

សតិពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាសតិពលៈ ព្រោះជាធម្មជាតិ
មិនញាប់ញ័រ ដោយសេចក្តីប្រមាទ ឈ្មោះថាសតិពលៈ ដោយអត្តថា
ទំនុកបម្រុង នូវសហជាតិធម៌ទាំងឡាយ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាសតិពលៈ
ដោយអត្តថាឲ្យតាំងនៅស៊ប់ក្នុងនិរោធិ នេះ សតិពលៈ ។

សមាធិពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាសមាធិពលៈ ព្រោះជាធម្ម-
ជាតិមិនញាប់ញ័រដោយសេចក្តីរាយមាយ ឈ្មោះថាសមាធិពលៈ ដោយ
អត្តថាទំនុកបម្រុងនូវសហជាតិធម៌ទាំងឡាយ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាសមាធិ-
ពលៈ ដោយអត្តថាឲ្យតាំងនៅស៊ប់ក្នុងនិរោធិ នេះ សមាធិពលៈ ។

បញ្ញាពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាពលៈ ព្រោះជាធម្ម-
ជាតិមិនញាប់ញ័រដោយអវិជ្ជា ឈ្មោះថាបញ្ញាពលៈ ដោយអត្តថាទំនុក
បម្រុងនូវសហជាតិធម៌ទាំងឡាយ ។ បេ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាពលៈ ដោយ
អត្តថាឲ្យតាំងនៅស៊ប់ក្នុងនិរោធិ នេះ បញ្ញាពលៈ ។

[៧៤] ហិរិពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាហិរិពលៈ ព្រោះជាធម្ម-
ជាតិខ្ពើមកាមច្នៃន្ទៈដោយនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាហិរិពលៈ ព្រោះខ្ពើមព្យាបាទ
ដោយអព្យាបាទ ឈ្មោះថាហិរិពលៈ ព្រោះខ្ពើមបីនមិទ្ធាដោយអាណោក-
សញ្ញា ឈ្មោះថាហិរិពលៈ ព្រោះខ្ពើមឧទ្ធច្នៈ ដោយសេចក្តីមិនរាយមាយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ហិរិពលំ ធម្មវត្តានេន វិចិត្តិច្ចំ ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ
 ញ្ញាលោន អវិជ្ជំ ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ ចាមោជ្ជេន
 អរតី ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ បបមជ្ឈានេន ជីវរលោ
 ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេន សព្វ-
 ក្កិលេសេ ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ ឥទំ ហិរិពលំ ។
 កតមំ ឱត្តប្បពលំ ។ នេក្ខម្មេន កាមច្ចដ្ឋំ
 ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ អព្យាចានេន ព្យាចានំ ឱ-
 ត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ អាលោកសញ្ញាយ បីនមិទ្ធី
 ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ អវិក្ខេបេន ឧទ្ធច្ចំ ឱត្តប្ប-
 តីតិ ឱត្តប្បពលំ ធម្មវត្តានេន វិចិត្តិច្ចំ ឱត្តប្បតី-
 តិ ឱត្តប្បពលំ ញ្ញាលោន អវិជ្ជំ ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្ប-
 ពលំ ចាមោជ្ជេន អរតី ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ បប-
 មជ្ឈានេន ជីវរលោ ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ ។ បេ ។
 អរហត្តមក្កេន សព្វក្កិលេសេ ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ
 ឥទំ ឱត្តប្បពលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុត្ត

ឈ្មោះថា ហិរិពលៈ ព្រោះខ្លើមវិចិកិច្ចា ដោយកិរិយាកំណត់នូវធម៌
 ឈ្មោះថាហិរិពលៈ ព្រោះខ្លើមអវិជ្ជាដោយញាណ ឈ្មោះថាហិរិពលៈ
 ព្រោះខ្លើមសេចក្តីមិនត្រេកអរ ដោយបាមោជ្ជៈ ឈ្មោះថាហិរិពលៈ
 ព្រោះខ្លើមនីវរណៈ ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ ឈ្មោះថាហិរិពលៈ
 ព្រោះខ្លើមកិលេសទាំងពួង ដោយអរហត្តមគ្គ នេះ ហិរិពលៈ ។

ឱត្តប្បពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាឱត្តប្បពលៈ ព្រោះជាធម្ម-
 ជាតតក់ស្មុតនឹងកាមច្នូន្ទៈ ដោយនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាឱត្តប្បពលៈ ព្រោះ
 តក់ស្មុតនឹងព្យាបាទ ដោយអព្យាបាទ ឈ្មោះថាឱត្តប្បពលៈ ព្រោះ
 តក់ស្មុតនឹងបីនមិទ្ធុៈ ដោយអាណោកសញ្ញា ឈ្មោះថាឱត្តប្បពលៈ ព្រោះ
 តក់ស្មុតនឹងឧទ្ធច្នូៈ ដោយសេចក្តីមិនរាយមាយ ឈ្មោះថាឱត្តប្បពលៈ
 ព្រោះតក់ស្មុតនឹងវិចិកិច្ចា ដោយកិរិយាកំណត់នូវធម៌ ឈ្មោះថាឱត្តប្ប-
 ពលៈ ព្រោះតក់ស្មុតនឹងអវិជ្ជា ដោយញាណ ឈ្មោះថាឱត្តប្បពលៈ
 ព្រោះតក់ស្មុតនឹងសេចក្តីមិនត្រេកអរ ដោយបាមោជ្ជៈ ឈ្មោះថាឱត្តប្ប-
 ពលៈ ព្រោះតក់ស្មុតនឹងពួកនីវរណៈ ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។
 ឈ្មោះថាឱត្តប្បពលៈ ព្រោះតក់ស្មុត នឹងកិលេសទាំងពួង ដោយ
 អរហត្តមគ្គ នេះ ឱត្តប្បពលៈ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពលកថា

កតមំ បដិសង្កានពលំ ។ នេក្ខម្មេន កាមច្ចង្គំ
 បដិសង្កាតីតិ បដិសង្កានពលំ អព្យាចានេន ព្យាចានំ
 បដិសង្កាតីតិ បដិសង្កានពលំ អាណោកសញ្ញាយ
 ដីនមិទ្ធិំ បដិសង្កាតីតិ បដិសង្កានពលំ អវិក្ខេបេន
 ឧទ្ធច្ចំ បដិសង្កាតីតិ បដិសង្កានពលំ ធម្មវត្តានេន
 វិចិត្តិច្ចំ បដិសង្កាតីតិ បដិសង្កានពលំ ញាណេន
 អវិជ្ជំ បដិសង្កាតីតិ បដិសង្កានពលំ ចាមោជ្ជេន អតី
 បដិសង្កាតីតិ បដិសង្កានពលំ បឋមជ្ឈានេន ជីវ-
 ណោ បដិសង្កាតីតិ បដិសង្កានពលំ ។ បេ ។ អរហ-
 ត្តមក្កេន សព្វក្កិលេសេ បដិសង្កាតីតិ បដិសង្កាន-
 ពលំ ឥទំ បដិសង្កានពលំ ។

[៩៥] កតមំ ការណាពលំ ។ កាមច្ចង្គំ បដ-
 ហាន្តោ នេក្ខម្មំ កាវេតីតិ ការណាពលំ ។ ព្យា-
 ចានំ បដហាន្តោ អព្យាចានំ កាវេតីតិ ការណាពលំ
 ដីនមិទ្ធិំ បដហាន្តោ អាណោកសញ្ញំ កាវេតីតិ កា-
 រណាពលំ ឧទ្ធច្ចំ បដហាន្តោ អវិក្ខេបំ កាវេតីតិ កា-
 រណាពលំ វិចិត្តិច្ចំ បដហាន្តោ ធម្មវត្តានំ កាវេតីតិ

យុគនទ្ធវគ្គ ពលកថា

បដិសង្ខានពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបដិសង្ខានពលៈ ព្រោះ
 ជាធម្មជាតិពិចារណាកាមច្ចន្ទៈ ដោយនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាបដិសង្ខានពលៈ
 ព្រោះពិចារណាព្យាបាទ ដោយអព្យាបាទ ឈ្មោះថាបដិសង្ខានពលៈ
 ព្រោះពិចារណាបីនមិទ្ធិៈ ដោយអាណោកសញ្ញា ឈ្មោះថាបដិសង្ខាន-
 ពលៈ ព្រោះពិចារណាឧទ្ធច្ចៈ ដោយសេចក្តីមិនរាយមាយ ឈ្មោះថា
 បដិសង្ខានពលៈ ព្រោះពិចារណាវិចិត្រា ដោយកិរិយាកំណត់នូវធម៌
 ឈ្មោះថាបដិសង្ខានពលៈ ព្រោះពិចារណាអវិជ្ជា ដោយញ្ញាណ ឈ្មោះ
 ថាបដិសង្ខានពលៈ ព្រោះពិចារណាសេចក្តីមិនត្រេកអរ ដោយបាមោជ្ជៈ
 ឈ្មោះថាបដិសង្ខានពលៈ ព្រោះពិចារណាពួកនីវរណៈ ដោយបឋម-
 ជ្ឈាន ។ បេ ។ ឈ្មោះថាបដិសង្ខានពលៈ ព្រោះពិចារណាពួកកិលេស
 ទាំងពួង ដោយអរហត្តមគ្គ នេះ បដិសង្ខានពលៈ ។

[៩៥] ភាវនាពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះ
 លះបង់កាមច្ចន្ទៈ ចម្រើននេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលះបង់
 ព្យាបាទចម្រើនអព្យាបាទ ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលះបង់បីនមិទ្ធិៈ
 ចម្រើនអាណោកសញ្ញា ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលះបង់ឧទ្ធច្ចៈចម្រើន
 អវិក្ខេបៈ ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលះបង់វិចិត្រាចម្រើននូវកិរិយា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ការធាតលំ អវិជ្ជំ បដហន្តោ ញាលំ ភាវេតីតិ
 ការធាតលំ អវតី បដហន្តោ ចាមោជ្ជំ ភាវេតីតិ
 ការធាតលំ ជីវរណោ បដហន្តោ បឋមជ្ឈានំ ភាវេតីតិ
 ការធាតលំ ។ បេ ។ សព្វក្កិលេសេ បដហន្តោ អរហ-
 ត្តមក្កំ ភាវេតីតិ ការធាតលំ ឥទំ ការធាតលំ ។

កតមំ អនវដ្ឋតលំ ។ កាមច្ចទ្ធស្ស បហីនត្តា
 នេក្ខម្មេ នត្ថិ កិញ្ចំ វដ្ឋន្តិ អនវដ្ឋតលំ ព្យា-
 ចានស្ស បហីនត្តា អព្យាចានេ នត្ថិ កិញ្ចំ វដ្ឋន្តិ
 អនវដ្ឋតលំ ជីនមិទ្ធស្ស បហីនត្តា អាលោកសញ្ញាយ
 នត្ថិ កិញ្ចំ វដ្ឋន្តិ អនវដ្ឋតលំ ឧទ្ធច្ចស្ស បហីនត្តា
 អវិក្ខេបេ នត្ថិ កិញ្ចំ វដ្ឋន្តិ អនវដ្ឋតលំ វិចិកិច្ចា-
 យ បហីនត្តា ធម្មវត្តានេ នត្ថិ កិញ្ចំ វដ្ឋន្តិ
 អនវដ្ឋតលំ អវិជ្ជាយ បហីនត្តា ញាលោ នត្ថិ
 កិញ្ចំ វដ្ឋន្តិ អនវដ្ឋតលំ អវតិយា បហីនត្តា ចាមុដ្ឋេ
 នត្ថិ កិញ្ចំ វដ្ឋន្តិ អនវដ្ឋតលំ ជីវរណានំ បហី-
 នត្តា បឋមជ្ឈានេ នត្ថិ កិញ្ចំ វដ្ឋន្តិ អនវដ្ឋតលំ
 ។ បេ ។ សព្វក្កិលេសានំ បហីនត្តា អរហត្តមក្កេ
 នត្ថិ កិញ្ចំ វដ្ឋន្តិ អនវដ្ឋតលំ ឥទំ អនវដ្ឋតលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុត្ត

កំណត់នូវធម៌ ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលះបង់អវិជ្ជាចម្រើនញាណ
 ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលះបង់សេចក្តីមិនត្រេកអរចម្រើនបាមោជ្ជៈ
 ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលះបង់ពួកនីវរណៈ ចម្រើនបឋមជ្ឈាន
 ។ បេ ។ ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលះបង់កិលេសទាំងពួង ចម្រើន
 អរហត្តមគ្គ នេះ ភាវនាពលៈ ។

អនវដ្ឋពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាអនវដ្ឋពលៈ ព្រោះទោស
 តិចតួចមិនមានក្នុងនេក្ខម្មៈ ព្រោះលះបង់កាមច្នៃន្ទៈ ឈ្មោះថាអនវដ្ឋពលៈ
 ព្រោះទោសតិចតួចមិនមានក្នុងអព្យាបាទ ព្រោះលះបង់ព្យាបាទ ឈ្មោះ
 ថាអនវដ្ឋពលៈ ព្រោះទោសតិចតួចមិនមានក្នុងអាណោកសញ្ញា ព្រោះ
 លះបង់បីនមិទ្ធៈ ឈ្មោះថាអនវដ្ឋពលៈ ព្រោះទោសតិចតួចមិនមានក្នុង
 សេចក្តីមិនរាយមាយ ព្រោះលះបង់ឧទ្ធច្នៈ ឈ្មោះថាអនវដ្ឋពលៈ ព្រោះ
 ទោសតិចតួចមិនមាន ក្នុងសេចក្តីកំណត់នូវធម៌ ព្រោះលះបង់វិចិកិច្ចា
 ឈ្មោះថាអនវដ្ឋពលៈ ព្រោះទោសតិចតួចមិនមានក្នុងញាណ ព្រោះ
 លះបង់អវិជ្ជា ឈ្មោះថាអនវដ្ឋពលៈ ព្រោះទោសតិចតួចមិនមានក្នុង
 បាមោជ្ជៈ ព្រោះលះបង់សេចក្តីមិនត្រេកអរ ឈ្មោះថាអនវដ្ឋពលៈ ព្រោះ
 ទោសតិចតួចមិនមានក្នុងបឋមជ្ឈាន ព្រោះលះបង់ពួកនីវរណៈ ។ បេ ។
 ឈ្មោះថាអនវដ្ឋពលៈ ព្រោះទោសតិចតួចមិនមាន ក្នុងអរហត្តមគ្គ
 ព្រោះលះបង់កិលេសទាំងពួង នេះ អនវដ្ឋពលៈ ។

កតមំ សង្កាហាពលំ ។ កាមច្ចដ្ឋំ បដហន្តោ
 នេក្ខម្ភវសេន ចិត្តំ សង្កណ្ណាតីតិ សង្កាហាពលំ
 ព្យាចានំ បដហន្តោ អព្យាចានវសេន ចិត្តំ សង្ក-
 ណ្ណាតីតិ សង្កាហាពលំ ជីនមិទ្ធិ បដហន្តោ អាណា-
 កសញ្ញាវសេន ចិត្តំ សង្កណ្ណាតីតិ សង្កាហាពលំ
 ។ បេ ។ សព្វក្ខិលេសេ បដហន្តោ អរហត្តមគ្គវសេន
 ចិត្តំ សង្កណ្ណាតីតិ សង្កាហាពលំ ឥទំ សង្កាហាពលំ ។

[៩៦] កតមំ ខន្តិពលំ ។ កាមច្ចន្ទស្ស បហីនត្តា
 នេក្ខម្ភំ ខមតីតិ^(១) ខន្តិពលំ ព្យាចានស្ស បហីនត្តា
 អព្យាចានោ ខមតីតិ ខន្តិពលំ ជីនមិទ្ធិស្ស បហីនត្តា
 អាណាកសញ្ញា ខមតីតិ ខន្តិពលំ ឧទ្ធច្ចស្ស បហី-
 នត្តា អវិក្ខេហោ ខមតីតិ ខន្តិពលំ វិចិត្តិច្ឆាយ បហី-
 នត្តា ធម្មវត្តានំ ខមតីតិ ខន្តិពលំ អវិជ្ជាយ បហីនត្តា
 ញាណំ ខមតីតិ ខន្តិពលំ អតិយា បហីនត្តា ចាមុដ្ឋំ
 ខមតីតិ ខន្តិពលំ ជីវរណានំ បហីនត្តា បឋមជ្ឈានំ
 ខមតីតិ ខន្តិពលំ ។ បេ ។ សព្វក្ខិលេសានំ បហីនត្តា
 អរហត្តមក្កោ ខមតីតិ ខន្តិពលំ ឥទំ ខន្តិពលំ ។

---

១ ឱ. ខន្តីតិ ទិស្សតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គី ពលកថា

សង្គ្រាហពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាសង្គ្រាហពលៈ ព្រោះ
 បុគ្គលលះបង់កាមច្នៃន្ទៈសង្រ្គោះចិត្ត ដោយអំណាចនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថា
 សង្គ្រាហពលៈ ព្រោះលះបង់ព្យាបាទ សង្រ្គោះចិត្តដោយអំណាចអព្យា-
 បាទ ឈ្មោះថាសង្គ្រាហពលៈ ព្រោះលះបង់ជីនមិទ្ធុៈ សង្រ្គោះចិត្ត
 ដោយអំណាចអាណាសញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាសង្គ្រាហពលៈ ព្រោះ
 លះបង់កិលេសទាំងពួង សង្រ្គោះចិត្តដោយអំណាចអរហត្តមគ្គី នេះ
 សង្គ្រាហពលៈ ។

[៩៦] ខន្តិពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាខន្តិពលៈ ព្រោះ
 នេក្ខម្មៈអត់ធន់បាន ព្រោះលះបង់កាមច្នៃន្ទៈ ឈ្មោះថាខន្តិពលៈ ព្រោះ
 អព្យាបាទអត់ធន់បាន ព្រោះលះបង់ព្យាបាទ ឈ្មោះថាខន្តិពលៈ ព្រោះ
 អាណាសញ្ញាអត់ធន់បាន ព្រោះលះបង់ជីនមិទ្ធុៈ ឈ្មោះថាខន្តិពលៈ
 ព្រោះសេចក្តីមិនរាយមាយអត់ធន់បាន ព្រោះលះបង់ឧទ្ធច្នៈ ឈ្មោះថា
 ខន្តិពលៈ ព្រោះការកំណត់នូវធម៌អត់ធន់បាន ព្រោះលះបង់វិចិត្តិកិច្ចា
 ឈ្មោះថា ខន្តិពលៈ ព្រោះញាណអត់ធន់បាន ព្រោះលះបង់នូវ
 អវិជ្ជា ឈ្មោះថាខន្តិពលៈ ព្រោះបាមោជ្ជៈអត់ធន់បាន ព្រោះលះបង់
 សេចក្តីមិនត្រេកអរ ឈ្មោះថាខន្តិពលៈ ព្រោះបឋមជ្ឈាន អត់ធន់បាន
 ព្រោះលះបង់ពួកនីវរណៈ ឈ្មោះថាខន្តិពលៈ ព្រោះអរហត្តមគ្គីអត់ធន់
 បាន ព្រោះលះបង់កិលេសទាំងពួង នេះ ខន្តិពលៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កតមំ បញ្ញត្តិពលំ ។ កាមច្ចដ្ឋំ បដហន្តោ
 នេក្ខម្មវសេន ចិត្តំ បញ្ញបេតីតិ^(១) បញ្ញត្តិពលំ ព្យាចាទំ
 បដហន្តោ អព្យាចាទវសេន ចិត្តំ បញ្ញបេតីតិ បញ្ញ-
 ត្តិពលំ បីនមិទ្ធី បដហន្តោ អាលោកសញ្ញាវសេន
 ចិត្តំ បញ្ញបេតីតិ បញ្ញត្តិពលំ ។ បេ ។ សព្វក្ខិលេសេ
 បដហន្តោ អរហត្តមក្កវសេន ចិត្តំ បញ្ញបេតីតិ បញ្ញត្តិ-
 ពលំ ឥទំ បញ្ញត្តិពលំ ។

កតមំ និដ្ឋត្តិពលំ ។ កាមច្ចដ្ឋំ បដហន្តោ
 នេក្ខម្មវសេន ចិត្តំ និដ្ឋាបេតីតិ និដ្ឋត្តិពលំ
 ព្យាចាទំ បដហន្តោ អព្យាចាទវសេន ចិត្តំ និដ្ឋា-
 បេតីតិ និដ្ឋត្តិពលំ បីនមិទ្ធី បដហន្តោ អាលោក-
 សញ្ញាវសេន ចិត្តំ និដ្ឋាបេតីតិ និដ្ឋត្តិពលំ ។ បេ ។
 សព្វក្ខិលេសេ បដហន្តោ អរហត្តមក្កវសេន ចិត្តំ
 និដ្ឋាបេតីតិ និដ្ឋត្តិពលំ ឥទំ និដ្ឋត្តិពលំ ។

កតមំ ឥស្សរិយពលំ ។ កាមច្ចដ្ឋំ បដហន្តោ
 នេក្ខម្មវសេន ចិត្តំ វសំ វត្តេតីតិ ឥស្សរិយពលំ
 ព្យាចាទំ បដហន្តោ អព្យាចាទវសេន ចិត្តំ វសំ វត្តេតីតិ

១ ឱ.ម. បញ្ញាបេតីតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

បញ្ញត្តិពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញត្តិពលៈ ព្រោះបុគ្គល
 លះបង់កាមច្នន្ទៈ បញ្ញត្តិចិត្ត ដោយអំណាចនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាបញ្ញត្តិពលៈ
 ព្រោះលះបង់ព្យាបាទ បញ្ញត្តិចិត្តដោយអំណាចអព្យាបាទ ឈ្មោះថា
 បញ្ញត្តិពលៈ ព្រោះលះបង់បីនមិទ្ធៈ បញ្ញត្តិចិត្ត ដោយអំណាចអាណោក-
 សញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាបញ្ញត្តិពលៈ ព្រោះបុគ្គលលះបង់កិលេស
 ទាំងពួង បញ្ញត្តិចិត្ត ដោយអំណាចអរហត្តមគ្គ នេះ បញ្ញត្តិពលៈ ។

និជ្ឈត្តិពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថានិជ្ឈត្តិពលៈ ព្រោះលះ
 បង់កាមច្នន្ទៈសម្លឹងមើលចិត្ត ដោយអំណាចនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថានិជ្ឈត្តិ-
 ពលៈ ព្រោះលះបង់ព្យាបាទ សម្លឹងមើលចិត្ត ដោយអំណាចអព្យាបាទ
 ឈ្មោះថានិជ្ឈត្តិពលៈ ព្រោះលះបង់បីនមិទ្ធៈ សម្លឹងមើលចិត្ត ដោយ
 អំណាចអាណោកសញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថានិជ្ឈត្តិពលៈ ព្រោះបុគ្គល
 លះបង់កិលេសទាំងពួង សម្លឹងមើលចិត្ត ដោយអំណាចអរហត្តមគ្គ
 នេះ និជ្ឈត្តិពលៈ ។

ឥស្សរិយពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថា ឥស្សរិយពលៈ
 ព្រោះបុគ្គលលះបង់កាមច្នន្ទៈ ញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាច ដោយ
 អំណាចនៃនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាឥស្សរិយពលៈ ព្រោះលះបង់ព្យាបាទ
 ញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអំណាច ដោយអំណាចនៃអព្យាបាទ

យុគនទ្ធវគ្គេ ពលកថា

ឥស្សរិយពលំ ដីនមិទ្ធិំ បដហន្តោ អាណោកសញ្ញាវ-
សេន ចិត្តំ វសំ វត្តេតីតិ ឥស្សរិយពលំ ។ បេ ។ សព្វ-
ក្កិលេសេ បដហន្តោ អរហត្តមក្កវសេន ចិត្តំ វសំ
វត្តេតីតិ ឥស្សរិយពលំ ឥទំ ឥស្សរិយពលំ ។

កតមំ អធិដ្ឋានពលំ ។ កាមច្ចន្ធិំ បដហន្តោ នេ-
ក្ខម្មវសេន ចិត្តំ អធិដ្ឋាតីតិ អធិដ្ឋានពលំ ព្យាទានំ
បដហន្តោ អព្យាទានវសេន ចិត្តំ អធិដ្ឋាតីតិ អធិដ្ឋា-
នពលំ ដីនមិទ្ធិំ បដហន្តោ អាណោកសញ្ញាវសេន
ចិត្តំ អធិដ្ឋាតីតិ អធិដ្ឋានពលំ ។ បេ ។ សព្វក្កិលេ-
សេ បដហន្តោ អរហត្តមក្កវសេន ចិត្តំ អធិដ្ឋាតីតិ
អធិដ្ឋានពលំ ឥទំ អធិដ្ឋានពលំ ។

[៩៧] កតមំ សមថពលំ ។ នេក្ខម្មវសេន ចិត្ត-
ស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខេទោ សមថពលំ អព្យាទា-
នវសេន ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខេទោ សមថ-
ពលំ អាណោកសញ្ញាវសេន ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិ-
ក្ខេទោ សមថពលំ ។ បេ ។ បដិទិស្សក្កានុប-
ស្សី អស្សាសវសេន ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខេទោ

យុគនទ្ធវគ្គ ពលកថា

ឈ្មោះថាឥស្សរិយពលៈ ព្រោះលះបង់បីនមិទ្ធុៈ ញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
ក្នុងអំណាច ដោយអំណាចអាណោកសញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាឥស្ស-
រិយពលៈ ព្រោះលះបង់កិលេសទាំងពួង ញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុង
អំណាច ដោយអំណាចអរហត្តមគ្គ នេះ ឥស្សរិយពលៈ ។

អធិដ្ឋានពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានពលៈ ព្រោះបុគ្គល
លះបង់កាមច្ចន្ទៈ អធិដ្ឋានចិត្តដោយអំណាចនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានពលៈ
ព្រោះលះបង់ព្យាបាទ អធិដ្ឋានចិត្ត ដោយអំណាចអព្យាបាទ ឈ្មោះថា
អធិដ្ឋានពលៈ ព្រោះលះបង់បីនមិទ្ធុៈ អធិដ្ឋានចិត្ត ដោយអំណាចអា-
ណោកសញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានពលៈ ព្រោះលះបង់កិលេស
ទាំងពួង អធិដ្ឋានចិត្ត ដោយអំណាចអរហត្តមគ្គ នេះ អធិដ្ឋានពលៈ ។

[៩៧] សមថពលៈ តើដូចម្តេច ។ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែ
មួយគឺការមិនរាយមាយ ដោយអំណាចនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាសមថពលៈ ភាព
នៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយគឺការមិនរាយមាយ ដោយអំណាចអព្យាបាទ
ឈ្មោះថាសមថពលៈ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយគឺការមិនរាយមាយ
ដោយអំណាចអាណោកសញ្ញា ឈ្មោះថាសមថពលៈ ។ បេ ។ ភាពនៃ
ចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ គឺការមិនរាយមាយ ដោយអំណាចការដក
ដង្ហើមចេញ របស់បុគ្គលអ្នកពិចារណាឃើញ នូវអារម្មណ៍ដែលគួរលះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សមថពលំ បដិទិស្សក្កានុបស្សី បស្សាសវសេន
ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខេហោ សមថពលំ ។

សមថពលន្តិ កេនត្ថេន សមថពលំ ។ បបមជ្ឈា-
នេន ជីវរណោ ន កម្មតីតិ សមថពលំ ទុតិយជ្ឈា-
នេន វិតក្កវិចារេ ន កម្មតីតិ សមថពលំ តតិយជ្ឈា-
នេន បីតិយា ន កម្មតីតិ សមថពលំ ចតុត្ថជ្ឈានេន
សុខទុក្ខេ ន កម្មតីតិ សមថពលំ អាគាសានញ្ចា-
យតនសមាបត្តិយា រូបសញ្ញាយ បដិយសញ្ញាយ
នានត្ថសញ្ញាយ ន កម្មតីតិ សមថពលំ វិញ្ញាណា-
ញ្ចាយតនសមាបត្តិយា អាគាសានញ្ចាយតនសញ្ញាយ
ន កម្មតីតិ សមថពលំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិ-
យា វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាយ ន កម្មតីតិ សម-
ថពលំ នេវសញ្ញានសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា អាកិ-
ញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាយ ន កម្មតីតិ សមថពលំ ឧទ្ធ-
ច្ចេ ច ឧទ្ធច្ចុសហកតក្កិលេសេ ច ខន្ទេ ច ន កម្មតិ
ន ចលតិ ន វេជតីតិ សមថពលំ ឥទំ សមថពលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាសមថពលៈ ភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ គឺការមិនរាយ
មាយ ដោយអំណាចខ្យល់ដង្ហើមចូល របស់បុគ្គលអ្នកពិចារណាយើង
នូវអារម្មណ៍ដែលគួរលះ ឈ្មោះថាសមថពលៈ ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា សមថពលៈ តើសមថពលៈ ដោយអត្ថថាដូច
ម្តេច ។ ឈ្មោះថាសមថពលៈ ព្រោះបុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ក្នុងនីវរណៈ
ដោយបឋមជ្ឈាន ឈ្មោះថាសមថពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងវិតក្កៈ
និងវិចារៈ ដោយទុតិយជ្ឈាន ឈ្មោះថាសមថពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងបីតិ ដោយតតិយជ្ឈាន ឈ្មោះថាសមថពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងសុខនិងទុក្ខ ដោយចតុត្ថជ្ឈាន ឈ្មោះថាសមថពលៈ ព្រោះមិនញាប់
ញ័រ ក្នុងរូបសញ្ញា បដិយសញ្ញា នានត្តសញ្ញា ដោយអាកាសានញ្ញា-
យតនសមាបត្តិ ឈ្មោះថាសមថពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងអាកា-
សានញ្ញាយតនសញ្ញា ដោយវិញ្ញាណញ្ញាយតនសមាបត្តិ ឈ្មោះថា
សមថពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងវិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា ដោយ
អាកិញ្ញាញ្ញាយតនសមាបត្តិ ឈ្មោះថាសមថពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រក្នុង
អាកិញ្ញាញ្ញាយតនសញ្ញា ដោយនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិ ឈ្មោះ
ថាសមថពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ មិនកម្រើក មិនរំភើបក្នុងឧទ្ធច្ចៈផង
ក្នុងកិលេសដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមឧទ្ធច្ចៈផង ក្នុងខន្ធផង នេះ សមថពលៈ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពលកថា

[៩៨] កតមំ វិបស្សនាពលំ ។ អនិច្ចានុបស្សនា វិ-
 បស្សនាពលំ ទុក្ខានុបស្សនា វិបស្សនាពលំ ។ មេ ។ បដិ-
 និស្សត្តានុបស្សនា វិបស្សនាពលំ រូមេ អនិច្ចានុបស្ស-
 នា វិបស្សនាពលំ រូមេ ទុក្ខានុបស្សនា វិបស្សនាពលំ
 ។ មេ ។ រូមេ បដិនិស្សត្តានុបស្សនា វិបស្សនាពលំ
 វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ វិញ្ញាណោ ចក្កុស្មី
 ។ មេ ។ ជរាមរណោ អនិច្ចានុបស្សនា វិបស្សនាពលំ
 ជរាមរណោ ទុក្ខានុបស្សនា វិបស្សនាពលំ ជរាមរ-
 ណោ បដិនិស្សត្តានុបស្សនា វិបស្សនាពលំ ។

វិបស្សនាពលនិច្ចំ កេនត្ថេន វិបស្សនាពលំ ។
 អនិច្ចានុបស្សនាយ និច្ចសញ្ញាយ ន កម្មតីតិ
 វិបស្សនាពលំ ទុក្ខានុបស្សនាយ សុខសញ្ញាយ
 ន កម្មតីតិ វិបស្សនាពលំ អនត្តានុបស្សនាយ
 អត្តសញ្ញាយ ន កម្មតីតិ វិបស្សនាពលំ

យុគនទ្ធវគ្គ ពលកថា

[៩៨] វិបស្សនាពលៈ តើដូចម្តេច ។ ការពិចារណាឃើញ ថាមិនទៀង ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ការពិចារណាឃើញ ថាជាទុក្ខ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ។ បេ ។ ការពិចារណាឃើញ ថាគួរលះ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ការពិចារណាឃើញ ថាមិនទៀង ក្នុងរូប ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ការពិចារណាឃើញ ថាជាទុក្ខ ក្នុងរូប ឈ្មោះ ថាវិបស្សនាពលៈ ។ បេ ។ ការពិចារណាឃើញ ថាគួរលះ ក្នុងរូប ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ការពិចារណាឃើញ ថាមិនទៀង ក្នុងវេទនា ក្នុងសញ្ញា ក្នុងសង្ខារ ក្នុងវិញ្ញាណ ក្នុងចក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងជរាមរណៈ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ការពិចារណាឃើញ ថាជាទុក្ខ ក្នុងជរាមរណៈ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ការពិចារណាឃើញ ថាគួរលះ ក្នុងជរាមរណៈ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ។

សំណួរត្រង់ពាក្យថា វិបស្សនាពលៈ តើវិបស្សនាពលៈ ដោយ អត្ថថាដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុង និច្ចសញ្ញា ដោយការពិចារណាឃើញ ថាមិនទៀង ឈ្មោះថាវិ- បស្សនាពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងសុខសញ្ញា ដោយការពិ- ចារណាឃើញ ថាជាទុក្ខ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ព្រោះមិនញាប់ ញ័រ ក្នុងអត្តសញ្ញា ដោយការពិចារណាឃើញ ថាមិនមែនខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គោ

និព្វិទានុបស្សនាយ នន្ទិយា ន កម្មតីតិ វិបស្ស-
 នាពលំ វិរាតានុបស្សនាយ រាគេ ន កម្មតីតិ
 វិបស្សនាពលំ និរោទានុបស្សនាយ សមុទយេ ន
 កម្មតីតិ វិបស្សនាពលំ បដិទិស្សក្កានុបស្សនាយ
 អាទានេ ន កម្មតីតិ វិបស្សនាពលំ អវិជ្ជាយ ច
 អវិជ្ជាសហគតក្កិលេសេ ច ខន្ទេ ច ន កម្មតិ ន ច-
 លតិ ន វេទតីតិ វិបស្សនាពលំ ឥទំ វិបស្សនាពលំ ។

[៩៩] កតមាទិ ទស សេក្ខតលាទិ ទស
 អសេក្ខតលាទិ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សិក្ខតីតិ សេក្ខតលំ
 តត្ថ សិក្ខតត្តា អសេក្ខតលំ សម្មាសង្កប្បំ សិក្ខតីតិ
 សេក្ខតលំ តត្ថ សិក្ខតត្តា អសេក្ខតលំ សម្មាវាចំ
 ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តំ សម្មាអាជីវំ សម្មាវាយាមំ សម្មា-
 សតិ សម្មាសមាធិ សម្មាញាណំ ។ បេ ។ សម្មាវិមុត្តិ^(១)
 សិក្ខតីតិ សេក្ខតលំ តត្ថ សិក្ខតត្តា អសេក្ខតលំ
 ឥមាទិ ទស សេក្ខតលាទិ ទស អសេក្ខតលាទិ ។

---

១ ម. សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សម្មាញាណំ
 ។ បេ ។ សម្មាវិមុត្តីតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថា វិបស្សនាពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងសេចក្តីរីករាយ
 ដោយការពិចារណាឃើញ ថាគួរនឿយណាយ ឈ្មោះថាវិបស្សនា-
 ពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងរាគៈ ដោយការពិចារណាឃើញ ថា
 គួររសាយ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងការកើត
 ឡើង ដោយការពិចារណាឃើញនូវការរលត់ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ
 ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងសេចក្តីប្រកាន់ ដោយការពិចារណាឃើញ
 ថាគួរលះ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ មិនកម្រើក
 មិនរំភើប ក្នុងអវិជ្ជាផង ក្នុងកិលេសដែលកើតរលត់ជាមួយគ្នានឹងអវិជ្ជា
 ផង ក្នុងខន្ធផង នេះវិបស្សនាពលៈ ។

[៩៩] សេក្ខពលៈ ១០ និងអសេក្ខពលៈ ១០ តើដូចម្តេច ។
 ឈ្មោះថាសេក្ខពលៈ ព្រោះកំពុងសិក្សានូវសម្មាទិដ្ឋិ ឈ្មោះថាអសេក្ខ-
 ពលៈ ព្រោះភាពនៃបុគ្គលដែលបានសិក្សាហើយ ក្នុងសម្មាទិដ្ឋិនោះ
 ឈ្មោះថាសេក្ខពលៈ ព្រោះកំពុងសិក្សានូវសម្មាសង្កប្បៈ ឈ្មោះថាអសេ-
 ក្ខពលៈ ព្រោះភាពនៃបុគ្គលដែលបានសិក្សាហើយ ក្នុងសម្មាសង្កប្បៈ
 នោះ ឈ្មោះថាសេក្ខពលៈ ព្រោះកំពុងសិក្សា នូវសម្មាវាចា ។ បេ ។
 នូវសម្មាកម្មន្តៈ នូវសម្មាអាជីវៈ នូវសម្មាវាយាមៈ នូវសម្មាសតិ នូវ
 សម្មាសមាធិ នូវសម្មាញាណៈ ។ បេ ។ នូវសម្មាវិមុត្តិ ឈ្មោះថាអសេក្ខ-
 ពលៈ ព្រោះភាពនៃបុគ្គលដែលបានសិក្សាហើយ ក្នុងសម្មាវិមុត្តិ នេះ
 សេក្ខពលៈ ១០ អសេក្ខពលៈ ១០ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពលកថា

[១០០] កតមាណិ ទស ទីណាសវពលានិ ។ ឥធិ
 ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ អនិច្ចតោ សព្វេ សង្ខារា
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋា ហោន្តិ យម្បិ
 ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ អនិច្ចតោ សព្វេ សង្ខារា
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋា ហោន្តិ ឥទម្បិ
 ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ពលំ ហោតិ យំ ពលំ អាភម្ម
 ទីណាសវោ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយំ បដិជានាតិ
 ទីណា មេ អាសវាតិ ។

បុន ចបរំ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ អង្ការកាសូ-
 បមា កាមា យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋា ហោន្តិ
 យម្បិ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ អង្ការកាសូបមា
 កាមា យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋា ហោន្តិ
 ឥទម្បិ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ពលំ ហោតិ យំ
 ពលំ អាភម្ម ទីណាសវោ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយំ
 បដិជានាតិ ទីណា មេ អាសវាតិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពលកថា

[១០០] ខីណាសវពល: (កម្មាំងព្រះខីណាស្រព) ១០ តើដូចម្តេច ។

ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រពក្នុងសាសនានេះ បានឃើញជាក់តាមពិត ដោយ
ប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ នូវសង្ខារទាំងពួង ថាមិនទៀង ត្រង់ដែលភិក្ខុជាព្រះ
ខីណាស្រព បានឃើញជាក់តាមពិត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ នូវសង្ខារ
ទាំងពួង ថាមិនទៀង នេះឯងជាកម្លាំង របស់ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព
ដែលជាកម្លាំង គឺភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព អាស្រ័យហើយ ទើបដឹងច្បាស់
នូវការអស់ នៃអាសវៈទាំងឡាយថា អាត្មាអញអស់អាសវៈហើយ ។

មួយទៀត ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព បានឃើញជាក់តាមពិត ដោយ
ប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ នូវកាមទាំងឡាយ ថាមានឧបមាដោយរណ្តៅរងើកភ្លើង
ត្រង់ដែលភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព បានឃើញជាក់តាមពិត ដោយប្រាជ្ញា
ដ៏ប្រពៃ នូវកាមទាំងឡាយ ថាមានឧបមាដោយរណ្តៅរងើកភ្លើង នេះ
ឯងជាកម្លាំង របស់ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព ដែលជាកម្លាំង គឺភិក្ខុជា
ព្រះខីណាស្រព អាស្រ័យហើយ ទើបដឹងច្បាស់នូវការអស់ នៃអាសវៈ
ទាំងឡាយ ថា អាត្មាអញអស់អាសវៈហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

បុន ចបរំ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ វិវេកនិដ្ឋំ
 ចិត្តំ ហោតិ វិវេកចោលំ វិវេកបញ្ញារំ វិវេកដ្ឋំ
 នេក្ខម្មាភិវតំ ព្យង្គិក្ខតំ សព្វសោ អាសវដ្ឋានីយេហិ
 ធម្មេហិ យម្យិ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ វិវេកនិដ្ឋំ
 ចិត្តំ ហោតិ វិវេកចោលំ វិវេកបញ្ញារំ វិវេកដ្ឋំ
 នេក្ខម្មាភិវតំ ព្យង្គិក្ខតំ សព្វសោ អាសវដ្ឋានីយេហិ
 ធម្មេហិ ឥទម្យិ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ពលំ ហោតិ
 យំ ពលំ អាតម្ម ទីណាសវោ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយំ
 បដិជានាតិ ទីណា មេ អាសវាតិ ។

បុន ចបរំ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា ការិវា ហោន្តិ សុការិវា យម្យិ
 ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ការិ-
 វា ហោន្តិ សុការិវា ឥទម្យិ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ
 ពលំ ហោតិ យំ ពលំ អាតម្ម ទីណាសវោ ភិក្ខុ
 អាសវានំ ខយំ បដិជានាតិ ទីណា មេ អាសវាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

មួយទៀត ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព មានចិត្តឱនទៅរកវិវេក ទោរ
 ទៅរកវិវេក ឈមទៅរកវិវេក តាំងនៅក្នុងវិវេក ត្រេកអរក្នុងនេក្ខម្មៈ
 ឃ្នាតចាកធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាទីតាំងនៃអាសវៈទាំងពួង ត្រង់ដែលភិក្ខុ
 ជាព្រះខីណាស្រព មានចិត្តឱនទៅរកវិវេក ទោរទៅរកវិវេក ឈមទៅរក
 វិវេក តាំងនៅក្នុងវិវេក ត្រេកអរក្នុងនេក្ខម្មៈ ឃ្នាតចាកធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលជាទីតាំងនៃអាសវៈទាំងពួង នេះឯងជាកម្លាំង របស់ភិក្ខុជាព្រះ
 ខីណាស្រព ដែលជាកម្លាំង គឺភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព អាស្រ័យហើយ
 ទើបដឹងច្បាស់ នូវការអស់ នៃអាសវៈទាំងឡាយថា អាត្មាអញអស់
 អាសវៈហើយ ។

មួយទៀត ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព បានអប់រំ អប់រំល្អហើយ
 នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ត្រង់ដែលភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព បានអប់រំ អប់រំ
 ល្អហើយ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯងជាកម្លាំង របស់ភិក្ខុជាព្រះ
 ខីណាស្រព ដែលជាកម្លាំង គឺភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព អាស្រ័យហើយ
 ទើបដឹងច្បាស់នូវការអស់ នៃអាសវៈ ទាំងឡាយថា អាត្មាអញអស់
 អាសវៈហើយ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពលកថា

បុន ចបរំ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ចត្តាហោ
 សម្មប្បធានា ភារិតា ហោន្តិ សុភារិតា ។ បេ ។ ចត្តា-
 ហោ ឥទ្ធិចាទា ភារិតា ហោន្តិ សុភារិតា បញ្ចិទ្ធិយា-
 និ ភារិតានិ ហោន្តិ សុភារិតានិ បញ្ចពលានិ ភា-
 រិតានិ ហោន្តិ សុភារិតានិ សត្តពោជ្ឈង្គា ភារិតា
 ។ បេ ។ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ភារិតោ ហោតិ
 សុភារិតោ យម្បិ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ភារិតោ ហោតិ សុភារិតោ ឥទម្បិ
 ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ពលំ ហោតិ យំ ពលំ អា-
 កម្ម ទីណាសវោ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយំ បទិជាទាតិ
 ទីណា មេ អាសវាតិ ឥមាទិ ទស ទីណាសវស្ស
 ពលានិ ។

[១០១] កតមាទិ ទស ឥទ្ធិពលានិ អទិដ្ឋានា ឥទ្ធិ
 វិកុព្វនា ឥទ្ធិ មនោមយា ឥទ្ធិ ញាណវិច្ឆារា ឥទ្ធិ ស-
 មាទិវិច្ឆារា ឥទ្ធិ អរិយា ឥទ្ធិ កម្មវិចាកជា ឥទ្ធិ បុញ្ញ-
 វតោ ឥទ្ធិ វិជ្ជាមយា ឥទ្ធិ តត្ថ តត្ថ សម្មាបយោក-
 ប្បច្ចយា ឥជ្ឈានដ្ឋេន ឥទ្ធិ ឥមាទិ ទស ឥទ្ធិពលានិ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពលកថា

មួយវិញទៀត ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព បានអប់រំ អប់រំល្អហើយ
 នូវសម្មប្បធាន ៤ ។ បេ ។ បានអប់រំ អប់រំល្អហើយ នូវឥទ្ធិបាទ
 ៤ បានអប់រំ អប់រំល្អហើយ នូវឥន្ទ្រិយ ៥ បានអប់រំ អប់រំ
 ល្អហើយ នូវពលៈ ៥ បានអប់រំហើយ នូវពោជ្ឈង្គ ៧ ។ បេ ។ បាន
 អប់រំ អប់រំល្អហើយ នូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ត្រង់
 ដែលភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព បានអប់រំ អប់រំល្អហើយ នូវមគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ នេះឯងជាកម្លាំង របស់ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព
 ដែលជាកម្លាំង គឺភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព អាស្រ័យហើយ ទើបដឹងច្បាស់
 នូវការអស់ នៃអាសវៈទាំងឡាយថា អាត្មាអញ អស់អាសវៈហើយ
 នេះ ខីណាសវពលៈ ១០ ។

[១០១] ឥទ្ធិពលៈ (កម្លាំងឫទ្ធិ) ១០ តើដូចម្តេច ឫទ្ធិ គឺការអធិ-
 ដ្ឋាន ១ ឫទ្ធិ គឺការធ្វើឲ្យវិសេស ១ ឫទ្ធិ គឺអ្វីដែលសម្រេចដោយចិត្ត ១
 ឫទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញដោយសារញាណ ១ ឫទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញដោយ
 សារសមាធិ ១ ឫទ្ធិ គឺគុណជាតិប្រសើរ ១ ឫទ្ធិកើតអំពីផលកម្ម ១ ឫទ្ធិរបស់
 បុគ្គលមានបុណ្យ ១ ឫទ្ធិសម្រេចដោយសារវិជ្ជា ១ ឫទ្ធិដោយអត្តថាសម្រេច
 ព្រោះការប្រកបត្រូវ ក្នុងអំពើនោះៗ ជាបច្ច័យ ១ នេះ ឥទ្ធិពលៈ ១០ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១០២] កតមាជិ ទស តថាភតពលានិ ។ ឥឡ
តថាភតោ ហានញ្ច ហានតោ អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ
យថាក្ខតំ បដាណតិ យម្បិ តថាភតោ ហានញ្ច
ហានតោ អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ យថាក្ខតំ បដាណតិ
ឥទម្បិ តថាភតស្ស តថាភតពលំ ហោតិ យំ ពលំ
អាភម្ម តថាភតោ អាសកណ្ណានំ បដិដាណតិ បរិសាសុ
សីហនានំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បរត្តេតិ ។

បុន ចបរំ តថាភតោ អតីតានាភតប្បច្ចុប្បន្នា-
នំ កម្មសមាទានានំ ហានសោ ហេតុសោ វិចាកំ
យថាក្ខតំ បដាណតិ យម្បិ តថាភតោ អតីតាណា-
ភតប្បច្ចុប្បន្នានំ កម្មសមាទានានំ ហានសោ ហេតុ-
សោ វិចាកំ យថាក្ខតំ បដាណតិ ឥទម្បិ តថា-
ភតស្ស តថាភតពលំ ហោតិ យំ ពលំ អាភម្ម
តថាភតោ អាសកណ្ណានំ បដិដាណតិ បរិសាសុ
សីហនានំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បរត្តេតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១០២] តថាគតពលៈ (កម្មាំងព្រះតថាគត) ១០ តើដូចម្តេច ។

ព្រះតថាគតក្នុងលោកនេះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវហេតុគួរ ថាជា
ហេតុគួរផង នូវហេតុមិនគួរ ថាជាហេតុមិនគួរផង ត្រង់ដែលព្រះតថា-
គត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវហេតុគួរ ថាជាហេតុគួរផង នូវហេតុ
មិនគួរ ថាជាហេតុមិនគួរផង នេះឯងជាតថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត
ដែលជាពលៈ គឺព្រះតថាគតអាស្រ័យហើយ ទើបទ្រង់ប្តេជ្ញា នូវឋានៈ
ដ៏ប្រសើរ ទើបទ្រង់បន្ធិនូវសីហនាទ ក្នុងពួកបរិស័ទ ទើបទ្រង់ញ៉ាំង
ព្រហ្មចក្រ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

មួយទៀត ព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវផលវិបាកនៃ
កម្មសមាទាន ដែលជាអតីត អនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន តាមឋានៈនិងតាម
ហេតុ ត្រង់ដែលព្រះតថាគតទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវផលវិបាកនៃ
កម្មសមាទាន ដែលជាអតីត អនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន តាមឋានៈនិងតាម
ហេតុ នេះឯងជាតថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ដែលជាពលៈ គឺ
ព្រះតថាគតអាស្រ័យហើយ ទើបទ្រង់ប្តេជ្ញានូវឋានៈដ៏ប្រសើរ ទើបទ្រង់
បន្ធិនូវសីហនាទក្នុងពួកបរិស័ទ ទើបទ្រង់ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពលកថា

បុន ចបរំ តថាកតោ សព្វត្ថកាមិដីបដិបទំ
 យថាក្ខតំ បជាជាតិ យម្បិ តថាកតោ សព្វត្ថកាមិដី-
 បដិបទំ យថាក្ខតំ បជាជាតិ ឥទម្បិ តថាកតស្ស
 តថាកតពលំ ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម តថាក-
 តោ អាសកណ្ណានំ បដិជាជាតិ បរិសាសុ សីហា-
 នានំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បរត្ថេតិ ។

បុន ចបរំ តថាកតោ អនេកជាតុនាណាតុ-
 លោកំ យថាក្ខតំ បជាជាតិ យម្បិ តថាកតោ
 អនេកជាតុនាណាតុលោកំ យថាក្ខតំ បជាជាតិ
 ឥទម្បិ តថាកតស្ស តថាកតពលំ ហោតិ ។ បេ ។

បុន ចបរំ តថាកតោ សត្តានំ នាណាដិមុត្តិកតំ
 យថាក្ខតំ បជាជាតិ យម្បិ តថាកតោ សត្តានំ នាណាដិ-
 មុត្តិកតំ យថាក្ខតំ បជាជាតិ ឥទម្បិ តថាកតស្ស ។ បេ ។

បុន ចបរំ តថាកតោ បរសត្តានំ បរមុត្តលានំ
 ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាក្ខតំ បជាជាតិ យម្បិ ត-
 ថាកតោ បរសត្តានំ បរមុត្តលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិ-
 យត្តំ យថាក្ខតំ បជាជាតិ ឥទម្បិ តថាកតស្ស ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គ ពលកថា

មួយទៀត ព្រះតថាគត ត្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវបដិបទាជា
ដំណើរទៅកាន់ប្រយោជន៍ទាំងពួង ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាប
ច្បាស់ តាមពិត នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ប្រយោជន៍ទាំងពួង នេះឯង
ជា តថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ដែលជាពលៈ គឺព្រះតថាគត
អាស្រ័យហើយ ទើបប្តេជ្ញា នូវឋានៈដ៏ប្រសើរ ទើបទ្រង់បន្លឺនូវសីហនាទ
ក្នុងពួកបរិស័ទ ទើបទ្រង់ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

មួយទៀត ព្រះតថាគតទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវលោក មាន
ធាតុច្រើន ឬមានធាតុផ្សេង ។ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
តាមពិត នូវលោក មានធាតុច្រើន ឬមានធាតុផ្សេង ។ នេះឯងជា
តថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ។ បេ ។

មួយទៀត ព្រះតថាគតទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវអធ្យាស្រ័យ
ផ្សេង ។ គ្នា របស់ពួកសត្វ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត
នូវអធ្យាស្រ័យផ្សេង ។ គ្នា របស់ពួកសត្វ នេះឯង ជាតថាគតពលៈ
របស់ព្រះតថាគត ។ បេ ។

មួយទៀត ព្រះតថាគតទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវភាពនៃឥន្ទ្រិយ
ទន់ខ្ចីនិងចាស់ក្លា របស់សត្វដទៃ របស់បុគ្គលដទៃ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត
ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវភាពនៃឥន្ទ្រិយទន់ខ្ចីនិងចាស់ក្លា របស់សត្វដទៃ
របស់បុគ្គលដទៃ នេះឯង ជាតថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

បុន ចបរំ តថាគតោ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមា-
 បត្តិនំ សង្កិលេសំ វោទានំ វុដ្ឋានំ យថាក្ខតំ
 បជាជាតិ យម្បិ តថាគតោ ឈានវិមោក្ខសមាធិ-
 សមាបត្តិនំ សង្កិលេសំ វោទានំ វុដ្ឋានំ យថាក្ខតំ
 បជាជាតិ ឥទម្បិ តថាគតស្ស ។ បេ ។

បុន ចបរំ តថាគតោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សតិ សេយ្យដីទំ ឯកំបិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិ-
 យោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេក-
 វិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សតិ យម្បិ តថាគតោ
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សតិ សេយ្យដីទំ
 ឯកំបិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥទម្បិ
 តថាគតស្ស ។ បេ ។

បុន ចបរំ តថាគតោ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន
 អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមាណេ ឧបបដ្ឋ-
 មាណេ យម្បិ តថាគតោ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិ-
 ក្កន្តមាណុសកេន ។ បេ ។ ឥទម្បិ តថាគតស្ស ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

មួយទៀត ព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីសៅហ្មង នូវសេចក្តីផ្លូវផង នូវការចេញ នៃឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីសៅហ្មង នូវសេចក្តីផ្លូវផង នូវការចេញ នៃឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិ នេះឯងជាតថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ។ បេ ។

មួយទៀត ព្រះតថាគត ទ្រង់រលឹកឃើញ នូវខន្ធបញ្ចកៈ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យហើយក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ គឺ ទ្រង់រលឹកឃើញ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ ទ្រង់រលឹកឃើញនូវខន្ធបញ្ចកៈ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យហើយក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការនិងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ទ្រង់រលឹកឃើញនូវខន្ធបញ្ចកៈ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅហើយក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ គឺ ទ្រង់រលឹកឃើញបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ នេះឯង ជាតថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ។ បេ ។

មួយទៀត ព្រះតថាគតទ្រង់ឃើញនូវព្រឹកសត្វ ដែលច្យុតនិងកើតឡើង ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ នូវចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ទ្រង់ឃើញព្រឹកសត្វ ។ បេ ។ ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់នូវចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា នេះឯង ជាតថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ។ បេ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ពលកថា

បុន ចបរំ តថាកតោ អាសវានំ ខយា អនាសរំ
 ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ យម្បិ តថាកតោ
 អាសវានំ ខយា អនាសរំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារតិ ឥទម្បិ តថាកតស្ស តថាកត-
 ពលំ ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម តថាកតោ អា-
 សភណ្ណានំ បដិជាណតិ បរិសាសុ សីហានំ នទតិ
 ព្រហ្មចក្កំ បរត្តេតិ ឥមាទិ ទស តថាកតពលានិ ។

[១០៣] កេនត្ថេន សទ្ធាពលំ កេនត្ថេន វិ-
 យពលំ កេនត្ថេន សតិពលំ កេនត្ថេន សមាធិពលំ
 កេនត្ថេន បញ្ញាពលំ កេនត្ថេន ហិរិពលំ កេនត្ថេន
 ឌិត្តប្បពលំ កេនត្ថេន បដិសម្ព័ន្ធពលំ កេនត្ថេន ត-
 ថាកតពលំ ។ អស្សុទ្ធិយេ អកម្បិយដ្ឋេន សទ្ធាពលំ
 កោសដ្ឋេ អកម្បិយដ្ឋេន វិយពលំ បមាទេ អកម្បិ-
 យដ្ឋេន សតិពលំ ឧទ្ធច្ចេ អកម្បិយដ្ឋេន សមាធិពលំ

យុគនទ្ធវគ្គ ពលកថា

មួយទៀត ព្រះតថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម
 របស់ព្រះអង្គក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះការអស់អាសវៈទាំងឡាយ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ត្រង់ដែលព្រះតថាគត បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម របស់
 ព្រះអង្គក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះការអស់អាសវៈទាំងឡាយ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ នេះឯងជា
 តថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ដែលជាពលៈ គឺព្រះតថាគតអាស្រ័យ
 ហើយ ទើបទ្រង់ប្តេជ្ញានូវឋានៈដ៏ប្រសើរ ទើបទ្រង់បន្ធិសីហនាទក្នុងពួក
 បរិស័ទ ទើបទ្រង់ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ នេះ តថាគតពលៈ ១០ ។

[១០៣] សទ្ធាពលៈ ដោយអត្តដូចម្តេច វិរិយពលៈ ដោយ
 អត្តដូចម្តេច សតិពលៈ ដោយអត្តដូចម្តេច សមាធិពលៈ ដោយអត្តដូច
 ម្តេច បញ្ញាពលៈ ដោយអត្តដូចម្តេច ហិរិពលៈ ដោយអត្តដូចម្តេច
 ឱត្តប្បពលៈ ដោយអត្តដូចម្តេច បដិសង្ហានពលៈ ដោយអត្តដូចម្តេច
 តថាគតពលៈ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ សទ្ធាពលៈ ដោយអត្តថាមិន
 កម្រើក ព្រោះការណ៍មិនគួរជឿ វិរិយពលៈ ដោយអត្តថាមិនកម្រើក
 ព្រោះសេចក្តីខ្ជិល សតិពលៈ ដោយអត្តថាមិនកម្រើក ព្រោះការ
 ប្រហែស សមាធិពលៈ ដោយអត្តថាមិនកម្រើក ព្រោះសេចក្តីរាយមាយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អវិជ្ជាយ អកម្មិយដ្ឋេន បញ្ញាពលំ ហិរិយតិ ចា-
បកេ អកុសលេ ធម្មេតិ ហិរិពលំ ឱត្តប្បតិ ចាប-
កេ អកុសលេ ធម្មេតិ ឱត្តប្បពលំ ញាណេន
កិលេសេ បដិសម្ពាតីតិ បដិសម្ពាណពលំ តត្ថ
ជាតា ធម្មា ឯករសា ហោដ្ឋិតិ ការណាពលំ
តត្ថ នត្ថិ កិញ្ចិ វដ្ឋន្តិ អនវដ្ឋពលំ តេន ចិត្តំ
សដ្ឋណាតីតិ សដ្ឋាហាពលំ តំ តស្ស ខមតីតិ
ខន្តិពលំ តេន ចិត្តំ បញ្ញាបេតីតិ បញ្ញត្តិពលំ តេន
ចិត្តំ និដ្ឋាបេតីតិ និដ្ឋត្តិពលំ តេន ចិត្តំ វសំ
វត្តេតីតិ ឥស្សរិយពលំ តេន ចិត្តំ អធិដ្ឋាតីតិ អធិដ្ឋា-
ណពលំ តេន ចិត្តំ ឯកក្កតន្តិ សមថពលំ តត្ថ
ជាតេ ធម្មេ អនុបស្សតីតិ វិបស្សនាពលំ តត្ថ សិ-
ក្ខតីតិ សេក្ខពលំ តត្ថ សិក្ខិតត្តា អសេក្ខពលំ
តេន អាសវា វិណាតិ វិណាសវពលំ តំ តស្ស
ឥដ្ឋតីតិ ឥទ្ធិពលំ អប្បមេយ្យដ្ឋេន តថាកតពលន្តិ ។

ពលកថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

បញ្ញាពលៈ ដោយអត្តថាមិនកម្រើក ព្រោះអវិជ្ជា ឈ្មោះថាហិរិពលៈ
 ព្រោះខ្មាសចំពោះអកុសលធម៌ដ៏លាមក ឈ្មោះថាឱត្តប្បពលៈ ព្រោះខ្លាច
 ចំពោះអកុសលធម៌ដ៏លាមក ឈ្មោះថាបដិសង្ខារពលៈ ព្រោះពិចារណានូវ
 កិលេសដោយញាណ ឈ្មោះថាការវនាពលៈ ព្រោះធម៌ទាំងឡាយដែល
 កើតក្នុងទីនោះមានរសតែមួយ ឈ្មោះថាអនវជ្ជពលៈ ព្រោះទោសបន្តិច
 បន្តួចមិនមានក្នុងធម៌នោះ ឈ្មោះថាសង្កាហពលៈ ព្រោះសង្រួះចិត្ត
 ដោយធម៌នោះ ឈ្មោះថាខន្តិពលៈ ព្រោះនេក្ខម្មៈអត់ធន់បានចំពោះធម្ម-
 ជាតនោះ ឈ្មោះថាបញ្ញត្តិពលៈ ព្រោះបញ្ញត្តិចិត្តដោយធម៌នោះ ឈ្មោះ
 ថានិជ្ឈត្តិពលៈ ព្រោះសម្ងំមើលចិត្តដោយធម៌នោះ ឈ្មោះថាសស្ស-
 រិយពលៈ ព្រោះញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចដោយធម៌នោះ ឈ្មោះ
 ថាអធិដ្ឋានពលៈ ព្រោះអធិដ្ឋានចិត្តដោយធម៌នោះ ឈ្មោះថាសមថពលៈ
 ព្រោះចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ដោយធម៌នោះ ឈ្មោះថាវិបស្សនាពលៈ
 ព្រោះពិចារណាយើញនូវធម៌ ដែលកើតហើយក្នុងធម៌នោះ ឈ្មោះថា
 សេក្ខពលៈ ព្រោះកំពុងសិក្សាក្នុងធម៌នោះ ឈ្មោះថាអសេក្ខពលៈ ព្រោះ
 ភាពនៃបុគ្គលបានសិក្សាហើយ ក្នុងធម៌នោះ ឈ្មោះថាខីណាសវពលៈ
 ព្រោះលោកអស់អាសវៈហើយ ដោយធម៌នោះ ឈ្មោះថាសទ្ធិពលៈ
 ព្រោះធម្មជាតិនោះសម្រេចដល់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា តថាគតពលៈ
 ដោយអត្តថាមានគុណរាប់មិនបាន ។

ចប់ ពលកថា ។

យុគនទ្ធវគ្គេ សុញ្ញកថា

[១០៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សា-
រត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្សារាមេ ។
អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភកវា តេនុប-
សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា
អានន្ទោ ភកវន្តំ ឯតទវោច សុញ្ញោ លោកោ
សុញ្ញោ លោកោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា
នុ ខោ ភន្តេ សុញ្ញោ លោកោតិ វុច្ចតីតិ ។
យស្មា ខោ អានន្ទ វុច្ចន្តំ អត្តេន វា អត្តនិ-
យេន វា តស្មា សុញ្ញោ លោកោតិ វុច្ចតិ កិញ្ចា-
នន្ទ សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា ចក្កំ ខោ
អានន្ទ សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា រូមា សុញ្ញោ
អត្តេន វា អត្តនិយេន វា ចក្កុវិញ្ញាណំ សុញ្ញំ អត្តេន
វា អត្តនិយេន វា ចក្កុសម្មស្សោ សុញ្ញោ អត្តេន វា
អត្តនិយេន វា យម្បិទំ^(១) ចក្កុសម្មស្សប្បច្ចយា ឧប្ប-
ជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា ទុក្កំ វា អទុក្កមសុខំ វា

១ ម. យទិទំ ។

យុគនទ្ធវគ្គិ សុញ្ញកថា

[១០៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុង
សាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចគង់ក្នុងទីដ៏សម
គួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់ស៊ប់ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំ
ទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គតែង
ពោលថា លោកសូន្យ លោកសូន្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលព្រះអង្គ
ពោលថា លោកសូន្យ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ធម្មជាតិ
ដែលសូន្យចាកខ្លួនឬចាកវត្តជារបស់ខ្លួន ព្រោះហេតុណាព្រោះហេតុនោះ
ទើបតថាគតពោលថាលោកសូន្យ ម្នាលអានន្ទ ចុះធម្មជាតិអ្វីដែលសូន្យចាក
ខ្លួនឬចាកវត្តជារបស់ខ្លួន ម្នាលអានន្ទ ចក្ខុហ្នឹងឯង ជាធម្មជាតិសូន្យចាកខ្លួន
ឬចាកវត្តជារបស់ខ្លួន រូបសូន្យ ចាកខ្លួនឬចាកវត្តជារបស់ខ្លួន ចក្ខុវិញ្ញាណ
សូន្យចាកខ្លួន ឬចាកវត្តជារបស់ខ្លួន ចក្ខុសម្មស្ស សូន្យចាកខ្លួនឬចាក
វត្តជារបស់ខ្លួន វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែន

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

តម្បី សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា សោតំ សុញ្ញំ
 ។ បេ ។ សទ្ធា សុញ្ញា យាជំ សុញ្ញំ ភដ្ឋា សុញ្ញា
 ដិដ្ឋា សុញ្ញា រសា សុញ្ញា កាយោ សុញ្ញា
 ដោដ្ឋញ្ច សុញ្ញា មនោ សុញ្ញោ អត្តេន វា អត្តនិ-
 យេន វា ធម្មា សុញ្ញា អត្តេន វា អត្តនិយេន វា
 មនោវិញ្ញាណំ សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា មនោ-
 សម្មស្សោ សុញ្ញោ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា យម្បិ-
 ទំ មនោសម្មស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុខំ វា
 ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បី សុញ្ញំ អត្តេន វា
 អត្តនិយេន វា យស្មា ខោ អានន្ទ សុញ្ញំ អត្តេន វា
 អត្តនិយេន វា តស្មា សុញ្ញោ លោកោតិ រុច្ចតីតិ ។

[១០៥] សុញ្ញំ សុញ្ញំ^(១) សដ្ឋារសុញ្ញំ វិបរិណា-
 មសុញ្ញំ អត្តសុញ្ញំ លក្ខណសុញ្ញំ វិក្ខម្ហនសុញ្ញំ
 តទដ្ឋសុញ្ញំ សមុច្ឆេទសុញ្ញំ បដិប្បស្សន្តិសុញ្ញំ
 និស្សរណសុញ្ញំ អដ្ឋត្តសុញ្ញំ ពហិដ្ឋាសុញ្ញំ

---

១ ឱ. ម. សុញ្ញសុញ្ញំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សុខក្តី កើតឡើង ព្រោះចក្ខុសម្មស្ស ជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏សូន្យ
 ចាកខ្លួន ឬចាកវត្ថុជារបស់ខ្លួន ត្រចៀកសូន្យ ។ បេ ។ សំឡេងសូន្យ
 ច្រមុះសូន្យ ក្លិនសូន្យ អណ្តាតសូន្យ រសសូន្យ កាយសូន្យ ផោ-
 ដ្ឋព្វៈសូន្យ ចិត្តសូន្យ ចាកខ្លួន ឬចាកវត្ថុជារបស់ខ្លួន ធម្មារម្មណ៍សូន្យ
 ចាកខ្លួន ឬចាកវត្ថុជារបស់ខ្លួន មនោវិញ្ញាណសូន្យ ចាកខ្លួន ឬចាកវត្ថុ
 ជារបស់ខ្លួន មនោសម្មស្សសូន្យ ចាកខ្លួន ឬចាកវត្ថុជារបស់ខ្លួន វេទនា
 ណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក្តី កើតឡើង ព្រោះ
 មនោសម្មស្ស ជាបច្ច័យ វេទនានោះក៏សូន្យចាកខ្លួន ឬចាកវត្ថុជារបស់ខ្លួន
 ម្នាលអានន្ទ ធម្មជាតិដែលសូន្យ ចាកខ្លួន ឬចាកវត្ថុជារបស់ខ្លួន ព្រោះ
 ហេតុណា ព្រោះហេតុនោះ ទើបតថាគតពោលថា លោកសូន្យ ។

[១០៥] ធម្មជាតិត្រូវសូន្យ សូន្យ សង្ខារសូន្យ ធម្មជាតិប្រែប្រួលទាំងសូន្យ
 ធម្មជាតិប្រែសើរសូន្យ លក្ខណៈសូន្យ ធម្មជាតិសង្កត់សង្កិនទាំងសូន្យ ធម្ម-
 ជាតិសូន្យដោយអង្គនោះ ធម្មជាតិផ្តាច់ផ្តិលទាំងសូន្យ ធម្មជាតិស្ងប់រម្ងាប់ទាំង
 សូន្យ ធម្មជាតិរលាស់ចេញទាំងសូន្យ អាយតនៈខាងក្នុងសូន្យ អាយតនៈ

យុគនទ្ធវគ្គេ សុញ្ញកថា

ទុកតោសុញ្ញំ   សភាកសុញ្ញំ   វិសភាកសុញ្ញំ   ឯសនា-
 សុញ្ញំ   បរិក្កហសុញ្ញំ   បដិលោកសុញ្ញំ   បដិវេទសុញ្ញំ
 ឯកត្តសុញ្ញំ   នាណត្តសុញ្ញំ   ខន្តិសុញ្ញំ   អដិដ្ឋានសុញ្ញំ
 បរិយោកាហានសុញ្ញំ   សម្មជានស្ស   បវត្តបរិយាទានំ
 សព្វសុញ្ញតានំ   បរមជ្ជសុញ្ញំ   ។

[១០៦] កតមំ សុញ្ញំ សុញ្ញំ ។ ចក្កំ សុញ្ញំ អត្តន
 វា អត្តនិយេន វា និច្ចេន វា ធុវេន វា សស្សតេន វា
 អរិបរិណាមធម្មេន វា សោតំ សុញ្ញំ ។ បេ ។ យានំ សុញ្ញំ
 ដិវា សុញ្ញា កាយោ សុញ្ញោ មនោ សុញ្ញោ អត្តន
 វា អត្តនិយេន វា និច្ចេន វា ធុវេន វា សស្ស-
 តេន វា អរិបរិណាមធម្មេន វា ឥទំ សុញ្ញំ សុញ្ញំ ។

[១០៧] កតមំ សដ្ឋារសុញ្ញំ ។ តយោ សដ្ឋារ
 បុញ្ញាកិសដ្ឋារោ   អបុញ្ញាកិសដ្ឋារោ   អនេញ្ញាកិសដ្ឋា-
 រោ   បុញ្ញាកិសដ្ឋារោ   អបុញ្ញាកិសដ្ឋារោ   ច   អនេញ្ញា-
 កិសដ្ឋារោ   ច   សុញ្ញោ   អបុញ្ញាកិសដ្ឋារោ   បុញ្ញាកិ-
 សដ្ឋារោ   ច   អនេញ្ញាកិសដ្ឋារោ   ច   សុញ្ញោ   អនេ-
 ញ្ញាកិសដ្ឋារោ   បុញ្ញាកិសដ្ឋារោ   ច   អបុញ្ញាកិសដ្ឋារោ
 ច   សុញ្ញោ   ឥមេ   តយោ   សដ្ឋារោ   ។

យុគនទ្ធវគ្គិ សុញ្ញកថា

ខាងក្រៅសូន្យ អាយតនៈទាំងពីរសូន្យ ធម្មជាតិមានចំណែកស្មើគ្នាទាំង
សូន្យ ធម្មជាតិមានចំណែកខុសគ្នាទាំងសូន្យ ការស្វែងរកសូន្យ ការកំណត់
សូន្យ ការបានចំពោះទាំងសូន្យ ការចាក់ធ្លុះសូន្យ ធម្មជាតិដូចគ្នាទាំង
សូន្យ ធម្មជាតិផ្សេងគ្នាទាំងសូន្យ ខន្តិសូន្យ ការអធិដ្ឋានសូន្យ ការឈាន
ចុះសិបសូន្យ ការបង្កើតនូវការប្រព្រឹត្តិ របស់បុគ្គលអ្នកដឹងទាន់ ឈ្មោះ
ថាសូន្យដ៏ក្រៃលែង ជាងធម្មជាតិសូន្យទាំងពួង ។

[១០៦] ធម្មជាតិត្រូវសូន្យ សូន្យ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុសូន្យ
ដោយខ្លួនផង ដោយវត្ថុជារបស់ខ្លួនផង ដោយការទៀងផង ដោយការ
ពិតប្រាកដផង ដោយការទៀងទាត់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួលជាធម្មតា
ផង ត្រចៀកសូន្យ ។ បេ ។ ច្រមុះសូន្យ អណ្តាតសូន្យ កាយសូន្យ
ចិត្តសូន្យ ដោយខ្លួនផង ដោយវត្ថុជារបស់ខ្លួនផង ដោយការទៀងផង
ដោយការពិតប្រាកដផង ដោយការទៀងទាត់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួល
ជាធម្មតាផង នេះ ធម្មជាតិត្រូវសូន្យ សូន្យ ។

[១០៧] សង្ខារសូន្យ តើដូចម្តេច ។ សង្ខារ ៣ គឺបុញ្ញាភិសង្ខារ
១ អបុញ្ញាភិសង្ខារ ១ អនេញាភិសង្ខារ ១ បុញ្ញាភិសង្ខារ សូន្យ ដោយ
អបុញ្ញាភិសង្ខារផង ដោយអនេញាភិសង្ខារផង ឯអបុញ្ញាភិសង្ខារ សូន្យ
ដោយបុញ្ញាភិសង្ខារផង ដោយអនេញាភិសង្ខារផង អនេញាភិសង្ខារ
សូន្យដោយបុញ្ញាភិសង្ខារផង ដោយអបុញ្ញាភិសង្ខារផង នេះ សង្ខារ ៣។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អបរេមិ^(១) តយោ សដ្ឋារា កាយសដ្ឋារោ វេចិ-
 សដ្ឋារោ ចិត្តសដ្ឋារោ កាយសដ្ឋារោ វេចិសដ្ឋារោន ច
 ចិត្តសដ្ឋារោន ច សុញ្ញោ វេចិសដ្ឋារោ កាយសដ្ឋា-
 រោន ច ចិត្តសដ្ឋារោន ច សុញ្ញោ ចិត្តសដ្ឋារោ កាយ-
 សដ្ឋារោន ច វេចិសដ្ឋារោន ច សុញ្ញោ ឥមេ តយោ
 សដ្ឋារា ។

អបរេមិ^(២) តយោ សដ្ឋារា អតីតា សដ្ឋារា អ-
 នាគតា សដ្ឋារា បច្ចុប្បន្នា សដ្ឋារា អតីតា សដ្ឋា-
 រា អនាគតេហិ ច បច្ចុប្បន្នេហិ ច សដ្ឋារេហិ សុញ្ញោ
 អនាគតា សដ្ឋារា អតីតេហិ ច បច្ចុប្បន្នេហិ ច
 សដ្ឋារេហិ សុញ្ញោ បច្ចុប្បន្នា សដ្ឋារា អតីតេហិ
 ច អនាគតេហិ ច សដ្ឋារេហិ សុញ្ញោ ឥមេ តយោ
 សដ្ឋារា ឥទំ សដ្ឋារសុញ្ញំ ។

[១០៨] កតមំ វិបរិណាមសុញ្ញំ ។ ជាតំ រូបំ ស-
 កាវេន សុញ្ញំ វិតតំ រូបំ វិបរិណាតញ្ចោវ សុញ្ញញ្ច
 ជាតា វេទនា សកាវេន សុញ្ញោ វិតតា វេទនា
 វិបរិណាតា ចេវ សុញ្ញោ ច ជាតា សុញ្ញា^(៣)

---

១ ២ ឱ. អបរាមិ ។ ៣ ឱ. ជាតា សុញ្ញាតិ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សង្ខារ ៣ ដទៃទៀត គឺកាយសង្ខារ ១ វចីសង្ខារ ១ ចិត្តសង្ខារ ១
កាយសង្ខារ សូន្យ ដោយវចីសង្ខារផង ដោយចិត្តសង្ខារផង វចីសង្ខារ
សូន្យ ដោយកាយសង្ខារផង ដោយចិត្តសង្ខារផង ចិត្តសង្ខារ សូន្យ
ដោយកាយសង្ខារផង ដោយវចីសង្ខារផង នេះ សង្ខារ ៣ ។

សង្ខារ ៣ ដទៃទៀត គឺ អតីតសង្ខារ ១ អនាគតសង្ខារ ១
បច្ចុប្បន្នសង្ខារ ១ អតីតសង្ខារ សូន្យ ដោយអនាគតសង្ខារផង ដោយ
បច្ចុប្បន្នសង្ខារផង ឯអនាគតសង្ខារ សូន្យ ដោយអតីតសង្ខារផង
ដោយបច្ចុប្បន្នសង្ខារផង បច្ចុប្បន្នសង្ខារ សូន្យ ដោយអតីតសង្ខារផង
ដោយអនាគតសង្ខារផង នេះ សង្ខារ ៣ នេះ សង្ខារសូន្យ ។

[១០៧] ធម្មជាតិប្រែប្រួល ទាំងសូន្យ តើដូចម្តេច ។ រូប
ដែលកើតហើយ ឈ្មោះថាសូន្យ តាមសភាវៈ រូបដែលទៅប្រាស
ហើយ ឈ្មោះថាប្រែប្រួលផង ឈ្មោះថាសូន្យផង វេទនាដែលកើត
ហើយ ឈ្មោះថាសូន្យតាមសភាវៈ វេទនាដែលទៅប្រាសហើយ
ឈ្មោះថាប្រែប្រួលផង ឈ្មោះថាសូន្យផង សញ្ញាដែលកើតហើយ

យុត្តនទ្ធវគ្គេ សុញ្ញកថា

ជាតា សង្ខារា ជាតំ វិញ្ញាណំ ជាតំ ចក្កំ ។ បេ ។ ជាតោ ភវោ សភាវេន សុញ្ញោ វិតតោ ភវោ វិបរិណាតោ ចេវ សុញ្ញោ ច ឥទំ វិបរិណាមសុញ្ញំ ។

[១០៩] កតមំ អក្កសុញ្ញំ ។ អក្កមេតំ បទំ សេដ្ឋមេតំ^(១) បទំ វិសិដ្ឋមេតំ^(២) បទំ យទិទំ សព្វសង្ខារសមថោ សព្វបទិប្បទិទិស្សក្តោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាតោ និរោធា និព្វានំ ឥទំ អក្កសុញ្ញំ ។

[១១០] កតមំ លក្ខណសុញ្ញំ ។ ទ្វេ លក្ខណានិពាលលក្ខណាញ បណ្ឌិតលក្ខណាញ ពាលលក្ខណំ បណ្ឌិតលក្ខណោន សុញ្ញំ បណ្ឌិតលក្ខណំ ពាលលក្ខណោន សុញ្ញំ ។ តីណិ លក្ខណានិ ឧប្បាទលក្ខណំ វេយលក្ខណំ បិតញ្ញថត្តលក្ខណំ ឧប្បាទលក្ខណំ វេយលក្ខណោន ច បិតញ្ញថត្តលក្ខណោន ច សុញ្ញំ វេយលក្ខណំ ឧប្បាទលក្ខណោន ច បិតញ្ញថត្តលក្ខណោន ច សុញ្ញំ បិតញ្ញថត្តលក្ខណំ ឧប្បាទលក្ខណោន ច វេយលក្ខណោន ច

១ ឱ. សេដ្ឋំ ឯតំ ។ ២ ឱ. វិសិដ្ឋំ ឯតំ ។ ម. វិសេដ្ឋមេតំ ។

យុគនទ្ធវគ្គិ សុញ្ញកថា

សង្ខារទាំងឡាយដែលកើតហើយ វិញ្ញាណដែលកើតហើយ ចក្កដែល
កើតហើយ ។ បេ ។ ភពដែលកើតហើយ ឈ្មោះថាសូន្យ តាម
សភាវៈ ភពដែលទៅប្រាសហើយ ឈ្មោះថាប្រែប្រួលផង ឈ្មោះថា
សូន្យផង នេះ ធម្មជាតិប្រែប្រួលទាំងសូន្យ ។

[១០៧] ធម្មជាតិប្រែសើរសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ការរម្ងាប់នូវ
សង្ខារទាំងពួង ការលះនូវឧបធិទាំងពួង ការអស់នៃតណ្ហា ការប្រាស
ចាកតម្រេក ការរលត់ ព្រះនិព្វាន ឯណា នុ៎ះជាបទដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ នុ៎ះ
ជាបទដ៏ប្រសើរ នុ៎ះជាបទដ៏វិសេស នេះឯង ធម្មជាតិប្រែសើរសូន្យ ។

[១១០] លក្ខណៈសូន្យ តើដូចម្តេច ។ លក្ខណៈ ២ គឺពាលលក្ខណៈ ១
បណ្ឌិតលក្ខណៈ ១ ពាលលក្ខណៈ សូន្យដោយបណ្ឌិតលក្ខណៈ ឯ
បណ្ឌិតលក្ខណៈ សូន្យដោយពាលលក្ខណៈ ។ លក្ខណៈ ៣ គឺ លក្ខណៈ
នៃការកើត ១ លក្ខណៈនៃការសូន្យ ១ លក្ខណៈនៃការប្រែប្រួលចាកការ
តាំងនៅ ១ លក្ខណៈនៃការកើត សូន្យ ដោយលក្ខណៈនៃការសូន្យផង
ដោយលក្ខណៈ នៃការប្រែប្រួលចាកការតាំងនៅផង ឯលក្ខណៈនៃការ
សូន្យ សូន្យ ដោយលក្ខណៈ នៃការកើតផង ដោយលក្ខណៈនៃការ
ប្រែប្រួលចាកការតាំងនៅផង លក្ខណៈនៃការប្រែប្រួលចាកការតាំងនៅ
សូន្យ ដោយលក្ខណៈនៃការកើតផង ដោយលក្ខណៈនៃការសូន្យផង

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សុញ្ញំ រូបស្ស ឧប្បាទលក្ខណំ វយលក្ខណោន
 ច បិតញ្ញថត្តលក្ខណោន ច សុញ្ញំ រូបស្ស វយ-
 លក្ខណំ ឧប្បាទលក្ខណោន ច បិតញ្ញថត្តលក្ខ-
 ណោន ច សុញ្ញំ រូបស្ស បិតញ្ញថត្តលក្ខណំ ឧ-
 ប្បាទលក្ខណោន ច វយលក្ខណោន ច សុញ្ញំ វេទ-
 នាយ សញ្ញាយ សង្ខារំ វិញ្ញាណស្ស ចក្កស្ស
 ។ មេ ។ ជរាមរណស្ស ឧប្បាទលក្ខណំ វយលក្ខណោន
 ច បិតញ្ញថត្តលក្ខណោន ច សុញ្ញំ ជរាមរណស្ស
 វយលក្ខណំ ឧប្បាទលក្ខណោន ច បិតញ្ញថត្តលក្ខ-
 ណោន ច សុញ្ញំ ជរាមរណស្ស បិតញ្ញថត្តលក្ខណំ
 ឧប្បាទលក្ខណោន ច វយលក្ខណោន ច សុញ្ញំ
 ឥទំ លក្ខណសុញ្ញំ ។

[១១១] កតមំ វិក្ខម្ពនសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មេន កាម-
 ច្ឆន្ទោ វិក្ខម្ពិតោ ចេវ សុញ្ញោ ច អព្យាចាទេន ព្យាចាទោ
 វិក្ខម្ពិតោ ចេវ សុញ្ញោ ច អាលោកសញ្ញាយ មីនមិទ្ធិ
 វិក្ខម្ពិតញោវ សុញ្ញញ្ច អវិក្ខេបេន ឧទ្ធច្ចំ វិក្ខម្ពិតញោវ
 សុញ្ញញ្ច ធម្មវត្តានេន វិចិកិត្វា វិក្ខម្ពិតា ចេវ សុញ្ញោ ច

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

លក្ខណៈនៃការកើតនៃរូប សូន្យ ដោយលក្ខណៈ នៃការសូន្យផង ដោយ
 លក្ខណៈ នៃការប្រែប្រួលចាកការតាំងនៅផង លក្ខណៈនៃការសូន្យ
 នៃរូប សូន្យ ដោយលក្ខណៈនៃការកើតផង ដោយលក្ខណៈនៃការប្រែ
 ប្រួលចាកការតាំងនៅផង លក្ខណៈនៃការប្រែប្រួល ចាកការតាំងនៅ
 នៃរូប សូន្យ ដោយលក្ខណៈនៃការកើតផង ដោយលក្ខណៈនៃការ
 សូន្យផង លក្ខណៈនៃការកើតនៃវេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ
 ចក្ខុ ។ វេ ។ នៃជរាមរណៈ សូន្យ ដោយលក្ខណៈនៃការសូន្យ
 ផង ដោយលក្ខណៈនៃការប្រែប្រួលចាកការតាំងនៅផង លក្ខណៈនៃ
 ការសូន្យនៃជរាមរណៈ សូន្យ ដោយលក្ខណៈ នៃការកើតផង ដោយ
 លក្ខណៈនៃការប្រែប្រួលចាកការតាំងនៅផង លក្ខណៈនៃការប្រែប្រួល
 ចាកការតាំងនៅ នៃជរាមរណៈ សូន្យ ដោយលក្ខណៈនៃការកើតផង
 ដោយលក្ខណៈនៃការសូន្យផង នេះ លក្ខណៈសូន្យ ។

[១១១] ធម្មជាតិសង្កត់សង្កិនទាំងសូន្យ តើដូចម្តេច ។ កាមច្ចន្ទៈ
 គេសង្កត់សង្កិនផង សូន្យផង ដោយនេក្ខម្មៈ ព្យាបាទ គេសង្កត់សង្កិន
 ផង សូន្យផង ដោយអព្យាបាទ បីនមិទ្ធុៈ គេសង្កត់សង្កិនផង សូន្យផង
 ដោយអាណោកសញ្ញា ឧទ្ធច្ចៈ គេសង្កត់សង្កិនផង សូន្យផងដោយការមិន
 រាយមាយ វិចិកិច្ចា គេសង្កត់សង្កិនផង សូន្យផង ដោយការកំណត់នូវធម៌

យុគនទ្ធវគ្គេ សុញ្ញកថា

ញ្ញាលោន អវិជ្ជា វិក្ខម្ពិតា ចេវ សុញ្ញា ច ចាមុ-
 ជ្ជេន អតិ វិក្ខម្ពិតា ចេវ សុញ្ញា ច បឋមជ្ឈានេន
 ជីវរណា វិក្ខម្ពិតា ចេវ សុញ្ញា ច ។ បេ ។ អរហត្តម-
 ក្កេន សព្វក្ខិលេសា វិក្ខម្ពិតា ចេវ សុញ្ញា ច ឥទំ
 វិក្ខម្ពនសុញ្ញំ ។

[១១២] កតមំ តទង្គសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មេន កា-
 មច្ឆន្នោ តទង្គសុញ្ញោ អព្យាចានេន ព្យាចានោ តទ-
 ង្គសុញ្ញោ អាលោកសញ្ញាយ បីនមិទ្ធី តទង្គសុញ្ញំ
 អវិក្ខេបេន ឧទ្ធចំ តទង្គសុញ្ញំ ធម្មវត្ថានេន វិចិត្រិច្ឆា
 តទង្គសុញ្ញោ ញ្ញាលោន អវិជ្ជា តទង្គសុញ្ញោ ចាមុ-
 ជ្ជេន អតិ តទង្គសុញ្ញោ បឋមជ្ឈានេន ជីវរណា
 តទង្គសុញ្ញោ ។ បេ ។ វិវដ្តនាទុបស្សនាយ សញ្ញាកា-
 ភិនិវេសោ តទង្គសុញ្ញោ ឥទំ តទង្គសុញ្ញំ ។

[១១៣] កតមំ សមុច្ឆេទសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មេន
 កាមច្ឆន្នោ សមុច្ឆិទ្ធា ចេវ សុញ្ញោ ច អព្យា-
 ចានេន ព្យាចានោ សមុច្ឆិទ្ធា ចេវ សុញ្ញោ
 ច អាលោកសញ្ញាយ បីនមិទ្ធី សមុច្ឆិទ្ធាញ្ញោ
 សុញ្ញញ្ច អវិក្ខេបេន ឧទ្ធចំ សមុច្ឆិទ្ធាញ្ញោ សុញ្ញញ្ច

យុគនទ្ធវគ្គិ សុញ្ញកថា

អវិជ្ជា គេសង្កត់សង្កិនផង សូន្យផង ដោយញ្ញាណ អរតិ (សេចក្តី មិនត្រេកអរ) គេសង្កត់សង្កិនផង សូន្យផង ដោយបាមុជ្ជៈ នីវរណៈ គេសង្កត់សង្កិនផង សូន្យផង ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ កិលេស ទាំងអស់ គេសង្កត់សង្កិនផង សូន្យផង ដោយអរហត្តមគ្គ នេះ ធម្មជាតិសង្កត់សង្កិនទាំងសូន្យ ។

[១១២] ធម្មជាតិសូន្យដោយអង្គនោះ តើដូចម្តេច ។ កាមច្ចន្ទៈ សូន្យដោយអង្គនោះ គឺដោយនេក្ខម្មៈ ព្យាបាទ សូន្យដោយអង្គនោះ គឺ ដោយអព្យាបាទ បីនមិទ្ធុៈ សូន្យដោយអង្គនោះ គឺដោយអាណោកសញ្ញា ឧទ្ធច្ចៈ សូន្យដោយអង្គនោះ គឺដោយការមិនរាយមាយ វិចិកិច្ចា សូន្យដោយអង្គនោះ គឺដោយការកំណត់នូវធម៌ អវិជ្ជា សូន្យដោយអង្គ នោះ គឺដោយញ្ញាណ អរតិ សូន្យដោយអង្គនោះ គឺដោយបាមុជ្ជៈ ពួកនីវរណៈ សូន្យដោយអង្គនោះ គឺដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ ការ ប្រកាន់មាំដោយសំយោគ សូន្យដោយអង្គនោះ គឺដោយវិវដ្តនានុបស្សនា នេះ ធម្មជាតិសូន្យដោយអង្គនោះ ។

[១១៣] ធម្មជាតិផ្តាច់ផ្តិលទាំងសូន្យ តើដូចម្តេច ។ កាមច្ចន្ទៈ គេផ្តាច់ផ្តិលផង សូន្យផង ដោយនេក្ខម្មៈ ព្យាបាទ គេផ្តាច់ផ្តិលផង សូន្យ ផង ដោយអព្យាបាទ បីនមិទ្ធុ គេផ្តាច់ផ្តិលផង សូន្យផង ដោយអាណោកសញ្ញា ឧទ្ធច្ចៈ គេផ្តាច់ផ្តិលផង សូន្យផង ដោយការមិនរាយមាយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ធម្មវត្តានេន វិចិត្តិច្ឆា សមុច្ឆិដ្ឋា ចេវ សុញ្ញា ច
 ញ្ញាលោន អវិជ្ជា សមុច្ឆិដ្ឋា ចេវ សុញ្ញា ច ចាមុដ្ឋេន
 អរតិ សមុច្ឆិដ្ឋា ចេវ សុញ្ញា ច បឋមជ្ឈានេន ជីវ-
 រណា សមុច្ឆិដ្ឋា ចេវ សុញ្ញា ច ។ បេ ។ អរហត្ត-
 មក្កេន សព្វក្ខិលេសា សមុច្ឆិដ្ឋា ចេវ សុញ្ញា ច
 ឥទំ សមុច្ឆេទសុញ្ញំ ។

[១១៤] កតមំ បដិប្បស្សន្តិសុញ្ញំ ។ នេក្ខមេន
 កាមច្ចន្ទោ បដិប្បស្សន្តោ ចេវ សុញ្ញា ច អព្យា-
 ចានេន ព្យាចានោ បដិប្បស្សន្តោ ចេវ សុញ្ញា
 ច អាលោកសញ្ញាយ ជីនមិទ្ធិំ បដិប្បស្សន្តោ
 សុញ្ញញ្ច អវិក្ខេបេន ឧទ្ធច្ចំ បដិប្បស្សន្តោ សុញ្ញញ្ច
 ធម្មវត្តានេន វិចិត្តិច្ឆា បដិប្បស្សន្តា ចេវ សុញ្ញា
 ច ញ្ញាលោន អវិជ្ជា បដិប្បស្សន្តា ចេវ សុញ្ញា ច
 ចាមុដ្ឋេន អរតិ បដិប្បស្សន្តា ចេវ សុញ្ញា ច ប-
 ឋមជ្ឈានេន ជីវរណា បដិប្បស្សន្តា ចេវ សុញ្ញា
 ច ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេន សព្វក្ខិលេសា បដិប្ប-
 ស្សន្តា ចេវ សុញ្ញា ច ឥទំ បដិប្បស្សន្តិសុញ្ញំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

វិចិត្តិកិច្ចា គេផ្តាច់ផ្តិលផង សូន្យផង ដោយការកំណត់នូវធម៌ អវិជ្ជា គេ
ផ្តាច់ផ្តិលផង សូន្យផង ដោយញ្ញាណ អរតិ គេផ្តាច់ផ្តិលផង សូន្យ
ផង ដោយបាមុជ្ជៈ នីវរណៈទាំងឡាយ គេផ្តាច់ផ្តិលផង សូន្យផង
ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ កិលេសទាំងអស់ គេផ្តាច់ផ្តិលផង សូន្យ
ផង ដោយអរហត្តមគ្គ នេះ ធម្មជាតិផ្តាច់ផ្តិលទាំងសូន្យ ។

[១១៤] ធម្មជាតិស្ងប់រម្ងាប់ទាំងសូន្យ តើដូចម្តេច ។ កាម-
ច្ចន្ទៈ ស្ងប់រម្ងាប់ផង សូន្យផង ដោយនេក្ខម្មៈ ព្យាបាទ ស្ងប់រម្ងាប់
ផង សូន្យផង ដោយអព្យាបាទ បីនមិទ្ធុ ស្ងប់រម្ងាប់ផង សូន្យផង
ដោយអាណោកសញ្ញា ឧទ្ធច្ចៈ ស្ងប់រម្ងាប់ផង សូន្យផង ដោយការមិន
រាយមាយ វិចិត្តិកិច្ចា ស្ងប់រម្ងាប់ផង សូន្យផង ដោយការកំណត់នូវធម៌
អវិជ្ជា ស្ងប់រម្ងាប់ផង សូន្យផង ដោយញ្ញាណ អរតិ ស្ងប់រម្ងាប់ផង
សូន្យផង ដោយបាមុជ្ជៈ ពួកនីវរណៈ ស្ងប់រម្ងាប់ផង សូន្យផង ដោយ
បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ កិលេសទាំងអស់ ស្ងប់រម្ងាប់ផង សូន្យផង ដោយ
អរហត្តមគ្គ នេះ ធម្មជាតិស្ងប់រម្ងាប់ទាំងសូន្យ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ សុញ្ញកថា

[១០៥] កតមំ និស្សរណសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មន
 កាមច្ចុដ្ឋោ និស្សដោ ចេវ សុញ្ញោ ច អព្យាចា-
 ទេន ព្យាចាទោ និស្សដោ ចេវ សុញ្ញោ ច អា-
 លោកសញ្ញាយ បីនមិទ្ធិំ និស្សដព្ពោ សុញ្ញញ្ច អ-
 រិក្ខេយេន ឧទ្ធចំ និស្សដព្ពោ សុញ្ញញ្ច ធម្មវត្តានេន
 វិចិត្តិទ្ធា និស្សដា ចេវ សុញ្ញោ ច ញ្ញាលោន អរិ-
 ដ្ឋា និស្សដា ចេវ សុញ្ញោ ច ចាមុដ្ឋេន អរតិ និស្ស-
 ដា ចេវ សុញ្ញោ ច បឋមជ្ឈានេន ដីវរណា និស្ស-
 ដា ចេវ សុញ្ញោ ច ។ បេ ។ អរហត្តមត្តេន សព្វក្ខិ-
 លេសា និស្សដា ចេវ សុញ្ញោ ច ឥទំ និស្សរណសុញ្ញំ ។

[១០៦] កតមំ អដ្ឋត្តសុញ្ញំ ។ អដ្ឋត្តំ ចក្កុ
 សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា និច្ចេន វា ធុវេន
 វា សស្សតេន វា អរិបរិណាមធម្មេន វា អដ្ឋត្តំ
 សោតំ សុញ្ញំ ។ បេ ។ អដ្ឋត្តំ យានំ សុញ្ញំ អ-
 ដ្ឋត្តំ ដិវា សុញ្ញោ អដ្ឋត្តំ កាយោ សុញ្ញោ អដ្ឋត្តំ
 មនោ សុញ្ញោ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា និច្ចេន វា
 ធុវេន វា សស្សតេន វា អរិបរិណាមធម្មេន វា
 ឥទំ អដ្ឋត្តសុញ្ញំ ។

យុគនទ្ធវគ្គិ សុញ្ញកថា

[១១៥] ធម្មជាតិរលាស់ចេញទាំងសូន្យ តើដូចម្តេច ។
 កាមច្ចន្ទៈ គេរលាស់ចេញផង សូន្យផង ដោយនេក្ខម្មៈ ព្យាបាទ
 គេរលាស់ចេញផង សូន្យផង ដោយអព្យាបាទ បីនមិទ្ធុ គេរលាស់
 ចេញផង សូន្យផង ដោយអាណោកសញ្ញា ឧទ្ធច្ចៈ គេរលាស់ចេញ
 ផង សូន្យផង ដោយការមិនរាយមាយ វិចិកិត្តា គេរលាស់ចេញផង
 សូន្យផង ដោយការកំណត់នូវធម៌ អវិជ្ជា គេរលាស់ចេញផង សូន្យផង
 ដោយញ្ញាណ អរតិ គេរលាស់ចេញផង សូន្យផង ដោយបាមុជ្ជៈ ពួក
 នីវរណៈ គេរលាស់ចេញផង សូន្យផង ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។
 កិលេសទាំងអស់ គេរលាស់ចេញផង សូន្យផង ដោយអរហត្តមគ្គ
 នេះ ធម្មជាតិរលាស់ចេញទាំងសូន្យ ។

[១១៦] អាយតនៈខាងក្នុងសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុខាងក្នុង
 សូន្យ ដោយខ្លួនផង ដោយវត្ថុជារបស់ខ្លួនផង ដោយការទៀងផង ដោយ
 ការបិតថេរផង ដោយការទៀងទាត់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួលជាធម្មតា
 ផង ត្រចៀកខាងក្នុង សូន្យ ។ បេ ។ ច្រមុះខាងក្នុង សូន្យ អណ្តាត
 ខាងក្នុង សូន្យ កាយខាងក្នុង សូន្យ ចិត្តខាងក្នុង សូន្យ ដោយខ្លួន
 ផង ដោយវត្ថុជារបស់ខ្លួនផង ដោយការទៀងផង ដោយការបិតថេរផង
 ដោយការទៀងទាត់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួលជាធម្មតាផង នេះ
 អាយតនៈខាងក្នុងសូន្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១១៧] កតមំ ពហិទ្ធា សុញ្ញំ ។ ពហិទ្ធា រូចា សុញ្ញា ។ បេ ។ ពហិទ្ធា ធម្មា សុញ្ញា អត្តេន វា អត្តនិយេន វា និច្ចេន វា ធុវេន វា សស្សតេន វា អរិបរិណាមធម្មេន វា ឥទំ ពហិទ្ធាសុញ្ញំ ។

[១១៨] កតមំ ទុកតោសុញ្ញំ ។ យញ្ច អជ្ឈត្តំ ចក្កុំ^(១) យេ ច ពហិទ្ធា រូចា ឧកយតោ តំ^(២) សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា និច្ចេន វា ធុវេន វា សស្សតេន វា អរិបរិណាមធម្មេន វា យញ្ច អជ្ឈត្តំ សោតំ យេ ច ពហិទ្ធា សទ្ធា ។ បេ ។ យញ្ច អជ្ឈត្តំ ឃានំ យេ ច ពហិទ្ធា កត្តា យា ច អជ្ឈត្តំ ជិញ្ញា យេ ច ពហិទ្ធា រសា យោច អជ្ឈត្តំ កាយោ យេ ច ពហិទ្ធា ដោដ្ឋញ្ច យោ ច អជ្ឈត្តំ មនោ យេ ច ពហិទ្ធា ធម្មា ឧកយតោ តំ សុញ្ញំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា និច្ចេន វា ធុវេន វា សស្សតេន វា អរិបរិណាមធម្មេន វា ឥទំ ទុកតោសុញ្ញំ ។

១ ម. ចក្កុំ ។ ២ ឱ. ម. ឧកយមេតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១១៧] អាយតនៈខាងក្រៅសូន្យ តើដូចម្តេច ។ រូបខាង
ក្រៅ សូន្យ ។ វេ ។ ធម្មារម្មណ៍ខាងក្រៅ សូន្យ ដោយខ្លួនផង
ដោយវត្ថុជារបស់ខ្លួនផង ដោយការទៀងផង ដោយការបិតថេរផង ដោយ
ការទៀងទាត់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួលជាធម្មតាផង នេះ អាយតនៈ
ខាងក្រៅសូន្យ ។

[១១៨] អាយតនៈទាំងពីរសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុខាងក្នុងណា
និងរូបខាងក្រៅណា ធម្មជាតិទាំងពីរនោះ សូន្យ ដោយខ្លួនផង
ដោយវត្ថុជារបស់ខ្លួនផង ដោយការទៀងផង ដោយការបិតថេរផង
ដោយការទៀងទាត់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួលជាធម្មតាផង ត្រចៀក
ខាងក្នុងណា និងសំឡេងខាងក្រៅណា ។ វេ ។ ច្រមុះខាងក្នុងណា
និងក្លិនខាងក្រៅណា អណ្តាតខាងក្នុងណា និងរសខាងក្រៅណា កាយ
ខាងក្នុងណា និងផោដ្ឋព្វៈខាងក្រៅណា ចិត្តខាងក្នុងណា និងធម្មារម្មណ៍
ខាងក្រៅណា ធម្មជាតិទាំងពីរនោះ សូន្យដោយខ្លួនផង ដោយវត្ថុជា
របស់ខ្លួនផង ដោយការទៀងផង ដោយការបិតថេរផង ដោយការទៀង
ទាត់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួលជាធម្មតាផង នេះអាយតនៈទាំងពីរសូន្យ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ សុញ្ញកថា

[១១៩] កតមំ សភាគសុញ្ញំ ។ ន អជ្ឈត្តិកា-
 និ អាយតនានិ សភាគានិ ចេវ សុញ្ញានិ ច ន ពា-
 ហិរានិ អាយតនានិ សភាគានិ ចេវ សុញ្ញានិ ច
 ន វិញ្ញាណកាយា សភាគា ចេវ សុញ្ញា ច ន
 ធម្មកាយា សភាគា ចេវ សុញ្ញា ច ន វេទនា-
 កាយា សភាគា ចេវ សុញ្ញា ច ន សញ្ញកាយា
 សភាគា ចេវ សុញ្ញា ច ន ចេតនាកាយា
 សភាគា ចេវ សុញ្ញា ច នំ សភាគសុញ្ញំ ។

[១២០] កតមំ វិសភាគសុញ្ញំ ។ ន អជ្ឈត្តិ-
 កានិ អាយតនានិ នហិ ពាហិរាយតនេហិ វិសភា-
 គានិ ចេវ សុញ្ញានិ ច ន ពាហិរាយតនានិ នហិ
 វិញ្ញាណកាយេហិ វិសភាគានិ ចេវ សុញ្ញានិ ច ន
 វិញ្ញាណកាយា នហិ ធម្មកាយេហិ វិសភាគា ចេវ
 សុញ្ញា ច ន ធម្មកាយា នហិ វេទនាកាយេហិ
 វិសភាគា ចេវ សុញ្ញា ច ន វេទនាកាយា នហិ
 សញ្ញកាយេហិ វិសភាគា ចេវ សុញ្ញា ច ន
 សញ្ញកាយា នហិ ចេតនាកាយេហិ វិសភាគា
 ចេវ សុញ្ញា ច នំ វិសភាគសុញ្ញំ ។

យុគនទ្ធវគ្គ សុញ្ញកថា

[១១៩] ធម្មជាតិមានចំណែកស្មើគ្នាទាំងសូន្យ តើដូចម្តេច ។
 អាយតនៈ ខាងក្នុង ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យផង អាយតនៈ
 ខាងក្រៅ ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យផង ពួកនៃវិញ្ញាណ
 ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យផង ពួកនៃផស្សៈ ៦ មានចំណែក
 ស្មើគ្នាផង សូន្យផង ពួកនៃវេទនា ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យ
 ផង ពួកនៃសញ្ញា ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យផង ពួកនៃ
 ចេតនា ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យផង នេះ ធម្មជាតិមាន
 ចំណែកស្មើគ្នាទាំងសូន្យ ។

[១២០] ធម្មជាតិមានចំណែកខុសគ្នាទាំងសូន្យ តើដូចម្តេច ។
 អាយតនៈ ខាងក្នុង ៦ មានចំណែកខុសគ្នា ពីអាយតនៈខាងក្រៅ ៦
 ផង សូន្យផង អាយតនៈខាងក្រៅ ៦ មានចំណែកខុសគ្នា ពីពួកនៃ
 វិញ្ញាណ ៦ ផង សូន្យផង ពួកនៃវិញ្ញាណ ៦ មានចំណែកខុសគ្នាពីពួក
 នៃផស្សៈ ៦ ផង សូន្យផង ពួកនៃផស្សៈ ៦ មានចំណែកខុសគ្នា ពីពួក
 នៃវេទនា ៦ ផង សូន្យផង ពួកនៃវេទនា ៦ មានចំណែកខុសគ្នាពីពួកនៃ
 សញ្ញា ៦ ផង សូន្យផង ពួកនៃសញ្ញា ៦ មានចំណែកខុសគ្នាពីពួកនៃ
 ចេតនា ៦ ផង សូន្យផង នេះ ធម្មជាតិមានចំណែកខុសគ្នាទាំងសូន្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១២១] កតមំ ឯសនាសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មេស-
 នា កាមច្ចន្ទេន សុញ្ញា អព្យាទានេសនា ព្យាទា-
 នេន សុញ្ញា អាលោកសញ្ញាសនា បីនមិទ្ធលេន សុ-
 ញ្ញា អវិក្ខេបេសនា ឧទ្ធច្វេន សុញ្ញា ធម្មវត្តានេស-
 នា វិចិត្តិច្ឆាយ សុញ្ញា ញ្ញាលោសនា អវិជ្ជាយ
 សុញ្ញា ចាមុដ្ឋេសនា អតិយា សុញ្ញា បឋមជ្ឈានេ-
 សនា ដីវរណេហិ សុញ្ញា ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេសនា
 សព្វត្តិលេសេហិ សុញ្ញា ឥទំ ឯសនាសុញ្ញំ ។

[១២២] កតមំ បរិត្តហសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មបរិត្តហោ
 កាមច្ចន្ទេន សុញ្ញា អព្យាទានបរិត្តហោ ព្យាទានេន
 សុញ្ញា អាលោកសញ្ញាបរិត្តហោ បីនមិទ្ធលេន សុញ្ញា
 អវិក្ខេបបរិត្តហោ ឧទ្ធច្វេន សុញ្ញា ធម្មវត្តានបរិត្ត-
 ហោ វិចិត្តិច្ឆាយ សុញ្ញា ញ្ញាលាបរិត្តហោ អវិជ្ជាយ
 សុញ្ញា ចាមុដ្ឋបរិត្តហោ អតិយា សុញ្ញា បឋមជ្ឈា-
 នបរិត្តហោ ដីវរណេហិ សុញ្ញា ។ បេ ។ អរហត្តមក្ក-
 បរិត្តហោ សព្វត្តិលេសេហិ សុញ្ញា ឥទំ បរិត្ត-
 ហសុញ្ញំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១២១] ការស្វែងរកសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ការស្វែងរកនេក្ខម្មៈ
 សូន្យដោយកាមច្នន្ទៈ ការស្វែងរកអព្យាបាទ សូន្យដោយព្យាបាទ
 ការស្វែងរកអាណោកសញ្ញា សូន្យដោយបីនមិទ្ធិ ការស្វែងរកសេចក្តី
 មិនរាយមាយ សូន្យ ដោយឧទ្ធច្នៈ ការស្វែងរកសេចក្តីកំណត់នូវធម៌
 សូន្យដោយវិចិត្រិកិច្ចា ការស្វែងរកញ្ញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា ការស្វែង
 រកបាមុជ្ជៈ សូន្យដោយអរតិ ការស្វែងរកបឋមជ្ឈាន សូន្យដោយ
 នីវរណៈ ។ បេ ។ ការស្វែងរកអរហត្តមគ្គ សូន្យដោយកិលេសទាំង
 អស់ នេះ ការស្វែងរកសូន្យ ។

[១២២] ការកំណត់សូន្យ តើដូចម្តេច ។ ការកំណត់នូវនេក្ខម្មៈ
 សូន្យដោយកាមច្នន្ទៈ ការកំណត់នូវអព្យាបាទ សូន្យដោយព្យាបាទ
 ការកំណត់នូវអាណោកសញ្ញា សូន្យដោយបីនមិទ្ធិ ការកំណត់នូវសេចក្តី
 មិនរាយមាយ សូន្យដោយឧទ្ធច្នៈ ការកំណត់នូវសេចក្តីកំណត់នូវធម៌
 សូន្យដោយវិចិត្រិកិច្ចា ការកំណត់នូវញ្ញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា ការកំ-
 ណត់នូវបាមុជ្ជៈ សូន្យដោយអរតិ ការកំណត់នូវបឋមជ្ឈាន សូន្យដោយ
 ពួកនីវរណៈ ។ បេ ។ ការកំណត់នូវអរហត្តមគ្គ សូន្យដោយកិលេស
 ទាំងអស់ នេះ ការកំណត់សូន្យ ។

យុគនទ្ធវគ្គេ សុញ្ញកថា

[១២៣] កតមំ បដិលាភសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មបដិ-
 លាភោ កាមច្ចន្ទេន សុញ្ញោ អព្យាទាទបដិលាភោ
 ព្យាទាទេន សុញ្ញោ អាលោកសញ្ញាបដិលាភោ បីន-
 មិទ្ធផល សុញ្ញោ អវិក្ខេបប្បដិលាភោ ឧទ្ធច្វេន សុ-
 ញ្ញោ ធម្មវត្តានប្បដិលាភោ វិចិត្តិច្ឆាយ សុញ្ញោ ញ្ញា-
 ណាប្បដិលាភោ អវិជ្ជាយ សុញ្ញោ ទាមុជ្ជប្បដិលាភោ
 អរតិយា សុញ្ញោ បឋមជ្ឈានប្បដិលាភោ ដីវរណោហិ
 សុញ្ញោ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គប្បដិលាភោ សព្វក្ខិលេ-
 សេហិ សុញ្ញោ ឥទំ បដិលាភសុញ្ញំ ។

[១២៤] កតមំ បដិវេទសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មបដិវេ-
 ទោ កាមច្ចន្ទេន សុញ្ញោ អព្យាទាទប្បដិវេទោ ព្យាទា-
 ទេន សុញ្ញោ អាលោកសញ្ញាបដិវេទោ បីនមិទ្ធផល
 សុញ្ញោ អវិក្ខេបប្បដិវេទោ ឧទ្ធច្វេន សុញ្ញោ ធម្មវត្ត-
 ានប្បដិវេទោ វិចិត្តិច្ឆាយ សុញ្ញោ ញ្ញាណាប្បដិវេទោ
 អវិជ្ជាយ សុញ្ញោ ទាមុជ្ជប្បដិវេទោ អរតិយា សុញ្ញោ
 បឋមជ្ឈានប្បដិវេទោ ដីវរណោហិ សុញ្ញោ ។ បេ ។ អ-
 រហត្តមគ្គប្បដិវេទោ សព្វក្ខិលេសេហិ សុញ្ញោ ឥទំ
 បដិវេទសុញ្ញំ ។

យុគនទ្ធវគ្គ សុញ្ញកថា

[១២៣] ការបានចំពោះសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ការបានចំពោះ
 នូវនេក្ខម្មៈ សូន្យដោយកាមច្នន្ទៈ ការបានចំពោះនូវអព្យាបាទ សូន្យ
 ដោយព្យាបាទ ការបានចំពោះនូវអាណោកសញ្ញា សូន្យដោយបឺនមិទ្ធៈ
 ការបានចំពោះនូវសេចក្តីមិនរាយមាយ សូន្យដោយឧទ្ធច្នៈ ការបានចំ-
 ពោះនូវសេចក្តីកំណត់នូវធម៌ សូន្យ ដោយវិចិកិច្ចា ការបានចំពោះនូវ
 ញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា ការបានចំពោះនូវបាមុជ្ជៈ សូន្យដោយអរតិ
 ការបានចំពោះនូវបឋមជ្ឈាន សូន្យដោយពួកនីវរណៈ ។ បេ ។ ការ
 បានចំពោះនូវអរហត្តមគ្គ សូន្យដោយកិលេសទាំងអស់ នេះ ការបាន
 ចំពោះសូន្យ ។

[១២៤] ការចាក់ធ្នូសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ការចាក់ធ្នូនូវនេក្ខម្មៈ
 សូន្យដោយកាមច្នន្ទៈ ការចាក់ធ្នូនូវអព្យាបាទ សូន្យដោយព្យាបាទ
 ការចាក់ធ្នូនូវអាណោកសញ្ញា សូន្យ ដោយបឺនមិទ្ធៈ ការចាក់ធ្នូនូវ
 សេចក្តីមិនរាយមាយ សូន្យដោយឧទ្ធច្នៈ ការចាក់ធ្នូនូវសេចក្តីកំណត់
 នូវធម៌ សូន្យដោយវិចិកិច្ចា ការចាក់ធ្នូនូវញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា
 ការចាក់ធ្នូនូវបាមុជ្ជៈ សូន្យដោយអរតិ ការចាក់ធ្នូនូវបឋមជ្ឈាន សូន្យ
 ដោយនីវរណៈ ។ បេ ។ ការចាក់ធ្នូនូវអរហត្តមគ្គ សូន្យដោយកិលេស
 ទាំងអស់ នេះ ការចាក់ធ្នូសូន្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១២៥] កតមំ ឯកត្តសុញ្ញំ ធានត្តសុញ្ញំ ។ កា-
មច្ចន្ទោ ធានត្តំ នេក្ខម្មំ ឯកត្តំ នេក្ខម្មេកត្តំ ចេ-
តយតោ កាមច្ចន្ទោន សុញ្ញំ ព្យាចាទោ ធានត្តំ អ-
ព្យាចាទោ ឯកត្តំ អព្យាចាទេកត្តំ ចេតយតោ ព្យាចា-
ទេន សុញ្ញំ បីនមិទ្ធុំ ធានត្តំ អាលោកសញ្ញា ឯកត្តំ អា-
លោកសញ្ញេកត្តំ ចេតយតោ បីនមិទ្ធលោ សុញ្ញំ ឧទ្ធច្ចំ
ធានត្តំ វិចិកិច្ចា ធានត្តំ អវិជ្ជា ធានត្តំ អតិ ធា-
នត្តំ នីរណា ធានត្តំ^(១) បឋមជ្ឈានំ ឯកត្តំ បឋម-
ជ្ឈានេកត្តំ ចេតយតោ នីរណេហិ សុញ្ញំ ។ បេ ។
សព្វត្តិលេសា ធានត្តំ អហត្តមគ្គោ ឯកត្តំ អ-
ហត្តមគ្គេកត្តំ ចេតយតោ សព្វត្តិលេសេហិ សុ-
ញ្ញំ ឥទំ ឯកត្តសុញ្ញំ ធានត្តសុញ្ញំ ។

[១២៦] កតមំ ខន្តិសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មខន្តិ កា-
មច្ចន្ទោន សុញ្ញា អព្យាចាទខន្តិ ព្យាចាទេន សុញ្ញា
អាលោកសញ្ញាខន្តិ បីនមិទ្ធលោ សុញ្ញា អវិក្ខេបខន្តិ
ឧទ្ធច្ចេន សុញ្ញា ធម្មវត្ថានខន្តិ វិចិកិច្ចាយ សុញ្ញា

---

១ ម. ឧទ្ធច្ចំ នានត្តំ អវិក្ខេបោ ឯកត្តំ អវិក្ខេបេកត្តំ ចេតយតោ ឧទ្ធច្ចេន សុញ្ញំ វិចិកិច្ចា
នានត្តំ ធម្មវត្ថានំ ឯកត្តំ ធម្មវត្ថានេកត្តំ ចេតយតោ វិចិកិច្ចាយ សុញ្ញំ អវិជ្ជា នានត្តំ ញាណំ
ឯកត្តំ ញាណេកត្តំ ចេតយតោ អវិជ្ជាយ សុញ្ញំ អតិ នានត្តំ បាមោជ្ជំ ឯកត្តំ បាមោជ្ជេកត្តំ
ចេតយតោ អតិយា សុញ្ញំ នីរណា នានត្តន្តិ បទានុក្កមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១២៥] ធម្មជាតិដូចគ្នាសូន្យ ធម្មជាតិផ្សេងគ្នាសូន្យ តើដូចម្តេច ។ កាមច្ចន្ទៈ ជាសភាពផ្សេងគ្នា នេក្ខម្មៈ ជាសភាពដូចគ្នា នេក្ខម្មៈ ជាសភាពដូចគ្នា សូន្យដោយកាមច្ចន្ទៈ របស់បុគ្គលកាលគិត ព្យាបាទ ជាសភាពផ្សេងគ្នា អព្យាបាទ ជាសភាពដូចគ្នា អព្យាបាទ ជាសភាពដូចគ្នា សូន្យដោយព្យាបាទ របស់បុគ្គលកាលគិត បីនមិទ្ធុ ជាសភាពផ្សេងគ្នា អាណោកសញ្ញា ជាសភាពដូចគ្នា អាណោកសញ្ញា ជាសភាពដូចគ្នា សូន្យដោយបីនមិទ្ធុ របស់បុគ្គលកាលគិត ឧទ្ធច្ចៈ ជាសភាពផ្សេងគ្នា វិចិកិច្ចា ជាសភាពផ្សេងគ្នា អវិជ្ជា ជាសភាពផ្សេងគ្នា អរតិ ជាសភាពផ្សេងគ្នា ពួកនីវរណៈ ជាសភាពផ្សេងគ្នា បឋមជ្ឈាន ជាសភាពដូចគ្នា បឋមជ្ឈាន ជាសភាពដូចគ្នា សូន្យដោយពួកនីវរណៈ របស់បុគ្គលកាលគិត ។ បេ ។ កិលេសទាំងអស់ ជាសភាពផ្សេងគ្នា អរហត្តមគ្គ ជាសភាពដូចគ្នា អរហត្តមគ្គ ជាសភាពដូចគ្នា សូន្យដោយកិលេសទាំងអស់ របស់បុគ្គលកាលគិត នេះ ធម្មជាតិដូចគ្នាសូន្យ ធម្មជាតិផ្សេងគ្នាសូន្យ ។

[១២៦] ខន្តិ សូន្យ តើដូចម្តេច ។ ខន្តិ ក្នុងនេក្ខម្មៈ សូន្យដោយកាមច្ចន្ទៈ ខន្តិ ក្នុងអព្យាបាទ សូន្យដោយព្យាបាទ ខន្តិ ក្នុងអាណោកសញ្ញា សូន្យ ដោយបីនមិទ្ធុ ខន្តិ ក្នុងការមិនរាយមាយ សូន្យដោយឧទ្ធច្ចៈ ខន្តិ ក្នុងការកំណត់នូវធម៌ សូន្យ ដោយវិចិកិច្ចា

យុគនទ្ធវគ្គេ សុញ្ញកថា

ញាលាខន្តិ អវិជ្ជាយ សុញ្ញា ចាមុជ្ជខន្តិ អរតិយា
 សុញ្ញា បឋមជ្ឈានខន្តិ ដីរលោហិ សុញ្ញា
 ។ បេ ។ អរហត្តមក្កខន្តិ សព្វក្ខិលេសេហិ សុញ្ញា
 ឥទំ ខន្តិសុញ្ញំ ។

[១២៧] កតមំ អធិដ្ឋានសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មាធិដ្ឋា-
 នំ កាមច្ចន្ទេន សុញ្ញំ អព្យាចាទាធិដ្ឋានំ ព្យាចាទេន
 សុញ្ញំ អាលោកសញ្ញាធិដ្ឋានំ បីនមិទ្ធលេន សុញ្ញំ អវិ-
 កេត្តាធិដ្ឋានំ ឧទ្ធច្វេន សុញ្ញំ ធម្មវត្តានាធិដ្ឋានំ
 វិចិត្តិច្ឆាយ សុញ្ញំ ញាលាធិដ្ឋានំ អវិជ្ជាយ សុ-
 ញ្ញំ ចាមុជ្ជាធិដ្ឋានំ អរតិយា សុញ្ញំ បឋមជ្ឈានាធិដ្ឋានំ
 ដីរលោហិ សុញ្ញំ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កាធិដ្ឋានំ ស-
 ព្វក្ខិលេសេហិ សុញ្ញំ ឥទំ អធិដ្ឋានសុញ្ញំ ។

[១២៨] កតមំ បរិយោកាហានសុញ្ញំ ។ នេក្ខម្មបរិ-
 យោកាហានំ កាមច្ចន្ទេន សុញ្ញំ អព្យាចាទបរិយោកា-
 ហានំ ព្យាចាទេន សុញ្ញំ អាលោកសញ្ញាបរិយោកា-
 ហានំ បីនមិទ្ធលេន សុញ្ញំ អវិកេត្តបរិយោកាហានំ ឧទ្ធច្វេ-
 ន សុញ្ញំ ធម្មវត្តានបរិយោកាហានំ វិចិត្តិច្ឆាយ សុញ្ញំ

យុគនទ្ធវគ្គ សុញ្ញកថា

ខន្តិ ក្នុងញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា ខន្តិ ក្នុងបាមុជ្ជៈ សូន្យដោយអរតិ
ខន្តិ ក្នុងបឋមជ្ឈាន សូន្យដោយនីវរណៈ ។ បេ ។ ខន្តិ ក្នុងអរហត្តមគ្គ
សូន្យដោយកិលេសទាំងអស់ នេះ ខន្តិសូន្យ ។

[១២៧] អធិដ្ឋានសូន្យ តើដូចម្តេច ។ អធិដ្ឋាននូវនេក្ខម្មៈ
សូន្យដោយកាមច្ចន្ទៈ អធិដ្ឋាននូវអព្យាបាទ សូន្យដោយព្យាបាទ
អធិដ្ឋាននូវអាណោកសញ្ញា សូន្យដោយបីនមិទ្ធិ អធិដ្ឋាននូវការមិនរាយ
មាយ សូន្យដោយឧទ្ធច្ចៈ អធិដ្ឋាននូវការកំណត់នូវធម៌ សូន្យដោយ
វិចិកិត្តា អធិដ្ឋាននូវញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា អធិដ្ឋាននូវបាមុជ្ជៈ
សូន្យដោយអរតិ អធិដ្ឋាននូវបឋមជ្ឈាន សូន្យដោយព្វកនីវរណៈ ។ បេ ។
អធិដ្ឋាននូវអរហត្តមគ្គ សូន្យដោយកិលេសទាំងអស់ នេះ អធិដ្ឋានសូន្យ ។

[១២៨] ការឈានចុះស៊ប់សូន្យ តើដូចម្តេច ។ ការឈានចុះ
ស៊ប់ក្នុងនេក្ខម្មៈ សូន្យដោយកាមច្ចន្ទៈ ការឈានចុះស៊ប់ក្នុងអព្យាបាទ
សូន្យដោយព្យាបាទ ការឈានចុះស៊ប់ ក្នុងអាណោកសញ្ញា សូន្យ
ដោយបីនមិទ្ធិ ការឈានចុះស៊ប់ក្នុងសេចក្តីមិនរាយមាយ សូន្យដោយ
ឧទ្ធច្ចៈ ការឈានចុះស៊ប់ ក្នុងសេចក្តីកំណត់នូវធម៌ សូន្យ ដោយវិចិកិត្តា

ញាណបរិយោកាហានំ អវិជ្ជាយ សុញ្ញំ ចាមុជ្ជបរិយោកា-
ហានំ អតិយា សុញ្ញំ បឋមជ្ឈានបរិយោកាហានំ ដីរ-
រណេហិ សុញ្ញំ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គបរិយោកាហានំ
សព្វក្ខិលេសេហិ សុញ្ញំ ឥទំ បរិយោកាហានសុញ្ញំ ។

[១២៩] កតមំ សម្មជាទស្ស បវត្តបរិយាទានំ
សព្វសុញ្ញតានំ បរមជ្ជសុញ្ញំ ។ សម្មជាទោ^(១) នេ-
ក្ខេម្មន កាមច្ចន្តស្ស បវត្តំ បរិយាទិយតិ អព្យា-
ចានេន ព្យាចានស្ស បវត្តំ បរិយាទិយតិ អាណា-
កសញ្ញាយ ដីនមិទ្ធស្ស បវត្តំ បរិយាទិយតិ អវិ-
ក្ខេបេន ឧទ្ធច្ចស្ស បវត្តំ បរិយាទិយតិ ធម្មវត្តា-
នេន វិចិកិច្ចាយ បវត្តំ បរិយាទិយតិ ញាណេន អ-
វិជ្ជាយ បវត្តំ បរិយាទិយតិ ចាមុជ្ជេន អតិយា បវ-
ត្តំ បរិយាទិយតិ បឋមជ្ឈានេន ដីរណានំ បវត្តំ
បរិយាទិយតិ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គេន សព្វក្ខិលេ-
សានំ បវត្តំ បរិយាទិយតិ អថ វា បន សម្ម-
ជាទស្ស អនុចាទិសេសាយ និព្វានធាតុយា បរិ-
និព្វាយន្តស្ស ឥនព្វេវ ចក្កប្បវត្តំ បរិយាទិយតិ

១ ឱ.ម. ឯត្តន្តរេ ឥធាតិ អត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុត្ត

ការឈានចុះស៊ីបក្នុងញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា ការឈានចុះស៊ីបក្នុង
បាមុជ្ជៈ សូន្យដោយអរតិ ការឈានចុះស៊ីបក្នុងបឋមជ្ឈាន សូន្យដោយ
នីវរណៈ ។ បេ ។ ការឈានចុះស៊ីប ក្នុងអរហត្តមគ្គ សូន្យដោយ
កិលេសទាំងអស់ នេះ ការឈានចុះស៊ីបសូន្យ ។

[១២៧] ការបង្កើតនូវការប្រព្រឹត្ត របស់បុគ្គលអ្នកដឹងច្បាស់
ឈ្មោះថាសូន្យដ៏ក្រៃលែង ជាងធម្មជាតិសូន្យទាំងអស់ តើដូចម្តេច ។
បុគ្គលអ្នកដឹងច្បាស់ រមែងបង្កើតនូវការប្រព្រឹត្ត នៃកាមច្នូន្ទៈ ដោយ
នេក្ខម្មៈ បង្កើតនូវការប្រព្រឹត្ត នៃព្យាបាទ ដោយអព្យាបាទ បង្កើត
នូវការប្រព្រឹត្តនៃបីនមិទ្ធៈ ដោយអាណោកិសញ្ញា បង្កើតនូវការប្រព្រឹត្ត
នៃឧទ្ធច្នៈ ដោយការមិនរាយមាយ បង្កើតនូវការប្រព្រឹត្ត នៃវិចិកិច្ចា
ដោយការកំណត់នូវធម៌ បង្កើតនូវការប្រព្រឹត្តនៃអវិជ្ជា ដោយញាណ
បង្កើតនូវការប្រព្រឹត្តនៃអរតិ ដោយបាមុជ្ជៈ បង្កើតនូវការប្រព្រឹត្តនៃពួក
នីវរណៈ ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បង្កើតនូវការប្រព្រឹត្ត នៃកិលេស
ទាំងអស់ ដោយអរហត្តមគ្គ មួយវិញទៀត កាលបុគ្គលអ្នកដឹងច្បាស់
បរិនិព្វាន ដោយអនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ ការប្រព្រឹត្តនៃចក្ខុនេះឯង

យុគនទ្ធវគ្គេ សុញ្ញកថា

អញ្ញញ្ច ចក្កុប្បវត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ ឥនព្វោវ សោតប្បវត្តំ
 ។ បេ ។ ឃានប្បវត្តំ ជីវ្ហាបវត្តំ កាយប្បវត្តំ មនោបវ-
 ត្តំ បរិយាទិយតិ អញ្ញញ្ច មនោបវត្តំ ន ឧប្បជ្ជតិ
 ឥទំ សម្មជាទស្ស បវត្តបរិយាទានំ សព្វសុញ្ញតានំ
 បរមជ្ជសុញ្ញនិ ។

សុញ្ញកថា ។

យុគនទ្ធវគ្គេ ទុតិយោ ។

តិស្ស វគ្គិស្ស ឧទ្ធានំ ភវតិ

យុគនទ្ធា សច្ចពោជ្ឈង្គា

មេត្តា វិរាគបញ្ចមំ^(១)

បដិសម្ពិទា ធម្មចក្កំ

លោកុត្តរពលា^(២) សុញ្ញា តេ ទសាតិ ។

ឯស និកាយវរោ^(៣) បមិតោ

អសមោ ទុតិយោ បវរោ^(៤) វរមក្កោតិ ។

---

១ ម. មេត្តា វិរាគបញ្ចមា ។ ២ ម. លោកុត្តរពលសុញ្ញតាតិ ។ ៣ ម. និកាយធារ-
 ហិ ។ ៤ ម. បវរោ ។

យុគនទ្ធវគ្គ សុញ្ញកថា

រមែងអស់ទៅ ទាំងការប្រព្រឹត្ត នៃចក្ខុដទៃ ក៏មិនកើតឡើង ការ
ប្រព្រឹត្ត នៃសោតៈនេះឯង ។ បេ ។ ការប្រព្រឹត្ត នៃឃានៈ ការ
ប្រព្រឹត្ត នៃជិវ្ហា ការប្រព្រឹត្ត នៃកាយ ការប្រព្រឹត្ត នៃមនោ នេះឯង
រមែងអស់ទៅ ទាំងការប្រព្រឹត្ត នៃមនោដទៃ ក៏មិនកើតឡើង នេះ
ការបង្កើត នូវការប្រព្រឹត្ត របស់បុគ្គលអ្នកដឹងច្បាស់ ឈ្មោះថាសូន្យ
ដ៏ក្រៃលែង ជាធម្មជាតិសូន្យទាំងអស់ ។

ចប់ សុញ្ញកថា ។

ចប់ យុគនទ្ធវគ្គ ទី ២ ។

ឧទ្ទាន នៃវគ្គនោះ គឺ

យុគនទ្ធកថា ១ សច្ចកថា ១ ពោជ្ឈង្គកថា ១ មេត្តាកថា ១
វិរាគកថា ១ ជាគម្រប់ ៥ បដិសម្ពិទាកថា ១ ធម្មចក្កកថា ១
លោកុត្តរកថា ១ ពលកថា ១ សុញ្ញកថា ១ ត្រូវជា ១០ ។
វគ្គទីពីរនេះ ជាពួកដ៏ប្រសើរ ឥតមានពួកដទៃស្មើឡើយ ជាមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ ថ្ងៃថ្នា ដែលព្រះសង្ឃតិកាចារ្យរចនាទុកហើយ ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

[១៣០] អនិច្ចានុបស្សនា ភារិតា ពហុលីកតា
កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ ទុក្ខានុបស្សនា ភារិតា ព-
ហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ អនត្តានុបស្សនា
ភារិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ និព្វិទានុ-
បស្សនា ភារិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ
វិរាតានុបស្សនា ភារិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ
បរិបូរេតិ និរោធានុបស្សនា ភារិតា ពហុលីកតា កតមំ
បញ្ញំ បរិបូរេតិ បដិទិស្សត្តានុបស្សនា ភារិតា ពហុលី-
កតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ អនិច្ចានុបស្សនា ភារិ-
តា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ ទុក្ខានុបស្សនា
ភារិតា ពហុលីកតា និព្វេទិកប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ អនត្តា-
នុបស្សនា ភារិតា ពហុលីកតា មហាបញ្ញំ បរិបូរេតិ
និព្វិទានុបស្សនា ភារិតា ពហុលីកតា តិក្ខុប្បញ្ញំ បរិបូ-
រេតិ វិរាតានុបស្សនា ភារិតា ពហុលីកតា វិបុលប្ប-
ញ្ញំ បរិបូរេតិ និរោធានុបស្សនា ភារិតា ពហុលីកតា

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

[១៣០] អនិច្ចានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ទុក្ខានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច អនត្តានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច និព្វិទានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច វិរាគានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច និរោធានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច បដិនិស្សក្កានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ។

អនិច្ចានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវជវនប្បញ្ញា ទុក្ខានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវនិព្វេធិកប្បញ្ញា អនត្តានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវមហាបញ្ញា និព្វិទានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវតិក្ខុប្បញ្ញា វិរាគានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវវិបុលប្បញ្ញា និរោធានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

កម្មវប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ បដិទិស្សត្តានុបស្សនា ការិតា
 ពហុលីកតា អស្សាមន្តប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ ឥមា
 សត្ត បញ្ញា ការិតា ពហុលីកតា បណ្ឌិតំ បរិបូ-
 រេន្តិ ឥមា អដ្ឋ បញ្ញា ការិតា ពហុលីកតា បុ-
 ថុប្បញ្ញំ បរិបូរេន្តិ ឥមា នវ បញ្ញា ការិតា ពហុលី-
 កតា ហាសប្បញ្ញំ បរិបូរេន្តិ ។ ហាសប្បញ្ញា ប-
 ដិកាលាប្បដិសម្ពិទា^(១) តស្សា អត្តវត្តានតោ អត្តប្បដិ-
 សម្ពិទា អទិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មតា បញ្ញាយ
 ធម្មវត្តានតោ ធម្មប្បដិសម្ពិទា អទិកតា ហោតិ សច្ចិ-
 កតា ធម្មតា បញ្ញាយ និរុត្តិវត្តានតោ និរុត្តិប្បដិស-
 ម្ពិទា អទិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មតា បញ្ញាយ
 បដិកាលាវត្តានតោ បដិកាលាប្បដិសម្ពិទា អទិកតា
 ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មតា បញ្ញាយ តស្សិមា ចត-
 ស្សោ បដិសម្ពិទាយោ អទិកតា ហោន្តិ សច្ចិកតា
 ធម្មតា បញ្ញាយ ។

---

១ បដិសម្ពិទាតិ ភរិស្សតិ មញ្ញេ ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

តែងបំពេញនូវគម្ពីរបុណ្ណា បដិនិស្សគ្គានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវអស្សាមន្តបុណ្ណា ។ បញ្ញាទាំង ៧ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវភាពជាបណ្ឌិត បញ្ញាទាំង ៨ នេះដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញ នូវបុថុប្បញ្ញា បញ្ញាទាំង ៩ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវហាសប្បញ្ញា ។ ហាសប្បញ្ញា ជាតួបដិភាណប្បដិសម្ពិទ្ធ^១ (ព្រោះថា) ហាសប្បញ្ញានោះ តែងមានអត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធ ព្រោះការកំណត់ នូវអត្ថ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធ ព្រោះការកំណត់នូវធម៌ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ធ្លុះ ហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមាន និរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធ ព្រោះការកំណត់នូវនិរុត្តិ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ ដឹងហើយ ចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយ សារប្រាជ្ញា តែងមានបដិភាណប្បដិសម្ពិទ្ធ ព្រោះការកំណត់នូវបដិភាណ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា នេះឯងហាសប្បញ្ញានោះ ដែលតែងមានបដិសម្ពិទ្ធទាំង ៤ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា។

---

១ តាមមតិយើងថា “ជាតួបដិសម្ពិទ្ធ” ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១៣១] រូបេ អនិច្ចានុបស្សនា ការិតា ពហុលី-
 កតា កតមំ បញ្ញា បរិបូរេតិ ។ មេ ។ រូបេ បដិទិ-
 ស្សត្តានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញា
 បរិបូរេតិ ។ រូបេ អនិច្ចានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា
 ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ មេ ។ រូបេ បដិទិស្សត្តានុបស្ស-
 នា ការិតា ពហុលីកតា អស្សាមន្តប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។
 ឥមា សត្ត បញ្ញា ការិតា ពហុលីកតា បណ្ឌិត្តំ
 បរិបូរេតិ ឥមា អដ្ឋ បញ្ញា ការិតា ពហុលីកតា បុច្ច-
 ប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ ឥមា នវ បញ្ញា ការិតា ពហុលីក-
 តា ហាសប្បញ្ញា បរិបូរេតិ ។ ហាសប្បញ្ញា បដិកាលា-
 ប្បដិសម្ពិទា^(១) តស្សា អត្តវត្តានតោ អត្តប្បដិសម្ពិទា
 អទិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ផស្សិតា បញ្ញាយ
 ធម្មវត្តានតោ ធម្មប្បដិសម្ពិទា អទិកតា ហោតិ ស-
 ច្ចិកតា ផស្សិតា បញ្ញាយ និរុត្តិវត្តានតោ និរុត្តិប្បដិ-

១ បដិសម្ពិទាតិ ភរិស្សតិ មញ្ញោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១៣១] ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ នូវការមិនទៀងក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ នូវការលះក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ នូវការមិនទៀងក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវជវនប្បញ្ញា ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ នូវការលះក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវអស្សាមន្តប្បញ្ញា ។ ប្រាជ្ញាទាំង ៧ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវភាពជាបណ្ឌិត ប្រាជ្ញាទាំង ៨ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបុថុប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាទាំង ៩ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវហាសប្បញ្ញា ។ ហាសប្បញ្ញា ជាតួបដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធា (ព្រោះថា) ហាសប្បញ្ញានោះ តែងមានអត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវអត្ថ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវធម៌ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមាននិរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវនិរុត្តិ

បញ្ហាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

សម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មតា បញ្ញាយ
 បដិកាលាវត្តានតោ បដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធា អធិកតា
 ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មតា បញ្ញាយ តស្មិមា ចតស្សោ
 បដិសម្ពិទ្ធាយោ អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មតា
 បញ្ញាយ ។ វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ វិញ្ញាណោ
 ចក្កុស្មី ។ បេ ។ ជរាមរណោ អនិច្ចានុបស្សនា ការិតា
 ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ បេ ។ ជរា-
 មរណោ បដិទិស្សត្តានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា
 កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ ជរាមរណោ អនិច្ចានុបស្ស-
 នា ការិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ បេ ។
 ជរាមរណោ បដិទិស្សត្តានុបស្សនា ការិតា ពហុលីក-
 តា អស្សាមន្តប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ ឥមា សត្ត បញ្ញា
 ការិតា ពហុលីកតា បណ្ឌិតំ បរិបូរេតិ ឥមា អដ្ឋ
 បញ្ញា ការិតា ពហុលីកតា បុថុប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់
ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានបដិសោធន៍បដិសម្មិទា ព្រោះ
ការកំណត់នូវបដិសោធន៍ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់
ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា
នេះឯង ហាសប្បញ្ញានោះ ដែលតែងមានបដិសម្មិទា ទាំង ៤ ជាធម្មជាតិ
ដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់
ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា ។ ប្រាជ្ញា ជាគ្រឿងពិចារណាយើង
នូវការមិនទៀង ក្នុងវេទនា ក្នុងសញ្ញា ក្នុងសង្ខារ ក្នុងវិញ្ញាណ ក្នុងចក្ខុ
។ បេ ។ ក្នុងជរាមរណៈ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើន
ហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា
យើង នូវការលះបង់ជរាមរណៈ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើន
ហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើង
នូវការមិនទៀង ក្នុងជរាមរណៈ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ
តែងបំពេញនូវជវនប្បញ្ញា ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើងនូវ
ការលះក្នុងជរាមរណៈ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែង
បំពេញនូវអស្សាមន្តប្បញ្ញា ។ ប្រាជ្ញាទាំង ៧ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំ
ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវភាពជាបណ្ឌិត ប្រាជ្ញាទាំង ៨
នេះ ដែលបុគ្គលបានអប់រំ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបុថុប្បញ្ញា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឥមា នវ បញ្ញា ភារិតា ពហុលីកតា ហាសប្បញ្ញំ បរិបូ-
 រេន្តិ ។ ហាសប្បញ្ញា បដិកាលាប្បដិសម្ពិទា តស្សា អត្ត-
 វត្តានតោ អត្តប្បដិសម្ពិទា អធិកតា ហោតិ សច្ចិក-
 តា ដស្សិតា បញ្ញាយ ធម្មវត្តានតោ ធម្មប្បដិសម្ពិទា
 អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ដស្សិតា បញ្ញាយ និរុត្តិ-
 វត្តានតោ និរុត្តិប្បដិសម្ពិទា អធិកតា ហោតិ សច្ចិ-
 កតា ដស្សិតា បញ្ញាយ បដិកាលាវត្តានតោ បដិ-
 កាលាប្បដិសម្ពិទា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ដ-
 ស្សិតា បញ្ញាយ តស្សិមា ចតស្សោ បដិសម្ពិទាយោ
 អធិកតា ហោន្តិ សច្ចិកតា ដស្សិតា បញ្ញាយ ។

[១៣២] រូបេ អនិច្ចានុបស្សនា ភារិតា ពហុលីកតា
 កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ អតីតាណកតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ អនិ-
 ច្ចានុបស្សនា ភារិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ប្រាជ្ញាទាំង ៩ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញ
 នូវហាសប្បញ្ញា ។ ហាសប្បញ្ញា ជាតួបដិភាណប្បដិសម្ពិទ្ធា (ព្រោះថា)
 ហាសប្បញ្ញានោះ តែងមានអត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវអត្ថ
 ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវ
 ហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវ
 ធម៌ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់
 ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមាននិរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់
 នូវនិរុត្តិ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានបដិភាណប្បដិសម្ពិទ្ធា
 ព្រោះការកំណត់នូវបដិភាណ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា នេះឯងហាស-
 ប្បញ្ញានោះ ដែលតែងមានបដិសម្ពិទ្ធា ទាំង ៤ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់
 ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា ។

[១៣២] ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ ថាមិនទៀងក្នុងរូប ដែល
 បុគ្គលអប់រំហើយធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញា
 ជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ ថាមិនទៀងក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន
 ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

រូបេ ទុក្ខានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា កតមំ
 បញ្ញំ បរិបូរេតិ អតីតាណកតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ ទុក្ខា-
 នុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ
 បរិបូរេតិ រូបេ អនត្តានុបស្សនា ការិតា ពហុលីក-
 តា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ អតីតាណកតប្បច្ចុប្បន្នេ
 រូបេ អនត្តានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា ក-
 តមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ រូបេ និព្វិទានុបស្សនា ការិតា
 ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ អតីតាណ-
 កតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ និព្វិទានុបស្សនា ការិតា ពហុ-
 លីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ រូបេ វិរាគានុប-
 ស្សនា ការិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ
 អតីតាណកតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ វិរាគានុបស្សនា ការិតា
 ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ រូបេ និរោទានុ-
 បស្សនា ការិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ

បញ្ជាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ ថាជាទុក្ខក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ
 ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារ-
 ណាឃើញ ថាជាទុក្ខក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំ
 ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 ពិចារណាឃើញ ថាមិនមែនខ្លួនក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើន
 ហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ
 ថាមិនមែនខ្លួនក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើ
 ឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា
 ឃើញ នូវសេចក្តីនឿយណាយក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើន
 ហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញនូវ
 សេចក្តីនឿយណាយក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំ
 ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 ពិចារណាឃើញ នូវការប្រាសចាកតម្រេក ក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំ
 ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 ពិចារណាឃើញ នូវការប្រាសចាកតម្រេកក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត
 បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវ
 បញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ នូវសេចក្តីរលត់ក្នុងរូប
 ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អតីតាណាគតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ និរោធានុបស្សនា ការិ-
តា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ រូបេ បដិ-
និស្សក្កានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ
បរិបូរេតិ អតីតាណាគតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ បដិនិស្សក្កានុប-
ស្សនា ការិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។
រូបេ អនិច្ចានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ
បរិបូរេតិ អតីតាណាគតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ អនិច្ចានុបស្សនា
ការិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ រូបេ ទុ-
ក្ខានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា និព្វេធិកប្បញ្ញំ
បរិបូរេតិ អតីតាណាគតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ ទុក្ខានុបស្ស-
នា ការិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ រូបេ
អនត្តានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា មហាបញ្ញំ
បរិបូរេតិ អតីតាណាគតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ អនត្តានុប-
ស្សនា ការិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ នូវការរលត់ក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញា ដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ នូវការរលះក្នុងរូប ដែលបុគ្គល អប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជា គ្រឿងពិចារណាឃើញ នូវការរលះក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែល បុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ។ ប្រា- ជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ ថាមិនទៀងក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវជវនប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា ឃើញ ថាមិនទៀងក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវជវនប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា ឃើញ ថាជាទុក្ខក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែង បំពេញនូវនិព្វេធិកប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ ថាជាទុក្ខក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែង បំពេញនូវជវនប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ ថាមិនមែនខ្លួនក្នុង រូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវមហាបញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ ថាមិនមែនខ្លួនក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

រូបេ និព្វិទានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា តិក្ខុប្ប-
 ញ្ញំ បរិបូរេតិ អតីតានាកតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ និព្វិទានុ-
 បស្សនា ការិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ
 រូបេ វិរាតានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា វិបុលប្បញ្ញំ
 បរិបូរេតិ អតីតានាកតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ វិរាតានុបស្សនា
 ការិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ រូបេ
 និរោទានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា កម្ចីរប្បញ្ញំ
 បរិបូរេតិ អតីតានាកតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ និរោទានុបស្ស-
 នា ការិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ រូបេ
 បដិទិស្សត្តានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា អស្សា-
 មន្តប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ អតីតានាកតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ បដិ-
 ទិស្សត្តានុបស្សនា ការិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ
 បរិបូរេតិ ។ ឥមា សត្ត បញ្ញា ការិតា ពហុលីក-
 តា បណ្ឌិតំ បរិបូរេតិ ឥមា អដ្ឋ បញ្ញា ការិតា
 ពហុលីកតា បុថុប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ ឥមា នវ បញ្ញា

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ជវនប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើញ នូវការនឿយណាយក្នុងរូប
 ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវតិក្ខុប្បញ្ញា ប្រាជ្ញា
 ជាគ្រឿងពិចារណាយើញនូវសេចក្តីនឿយណាយក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត
 បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវជវន-
 ប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើញ នូវការប្រាសចាកតម្រេក ក្នុង
 រូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវវិបុល-
 ប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើញ នូវការប្រាសចាកតម្រេកក្នុងរូប
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ
 តែងបំពេញនូវជវនប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើញ នូវសេចក្តី
 រលត់ក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញ
 នូវគម្ពីរប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើញ នូវសេចក្តីរលត់ក្នុងរូប
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ
 តែងបំពេញនូវជវនប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើញ នូវការលះ
 ក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវអស្សា-
 មន្តប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើញ នូវការលះក្នុងរូប ជាអតីត
 អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញ
 នូវជវនប្បញ្ញា ។ ប្រាជ្ញាទាំង ៧ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើន
 ហើយ តែងបំពេញនូវភាពជាបណ្ឌិត ប្រាជ្ញាទាំង ៨ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំ
 ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបុប្ផប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាទាំង ៩ នេះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ការិកា ពហុលីកតា ហាសប្បញ្ញំ បរិបូរេន្តិ ។
 ហាសប្បញ្ញា បដិកាលាប្បដិសម្ពិទា តស្សា អត្តវ-
 ត្តានតោ អត្តប្បដិសម្ពិទា អធិកតា ហោតិ សច្ចិក-
 តា ផស្សិតា បញ្ញាយ ធម្មវត្តានតោ ធម្មប្បដិស-
 ម្ពិទា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ផស្សិតា បញ្ញាយ
 ជិរុត្តិវត្តានតោ ជិរុត្តិប្បដិសម្ពិទា អធិកតា ហោតិ
 សច្ចិកតា ផស្សិតា បញ្ញាយ បដិកាលាវត្តានតោ
 បដិកាលាប្បដិសម្ពិទា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា
 ផស្សិតា បញ្ញាយ តស្សិមា ចតស្សោ បដិសម្ពិទាយោ
 អធិកតា ហោន្តិ សច្ចិកតា ផស្សិតា បញ្ញាយ ។
 វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ វិញ្ញាលោ ច-
 ក្កុស្មី ។ បេ ។ ជរាមរណោ អនិច្ចានុបស្សនា កា-
 រិកា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ អតីតានា-
 កតប្បច្ចុប្បន្នេ ជរាមរណោ អនិច្ចានុបស្សនា ការិ-
 តា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវហាសប្បញ្ញា ។
ហាសប្បញ្ញា ជាតួបដិភាណប្បដិសម្ពិទ្ធា(ព្រោះថា)ហាសប្បញ្ញានោះ តែង
មានអត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវអត្ថ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់
ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា
តែងមានធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវធម៌ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គល
ចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា
តែងមាននិរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវនិរុត្តិ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គល
ចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា
តែងមានបដិភាណប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវបដិភាណ ជាធម្ម-
ជាតិដែលបុគ្គលចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ
ដោយសារប្រាជ្ញា នេះឯងហាសប្បញ្ញានោះ ដែលតែងមានបដិសម្ពិទ្ធា
ទាំង ៤ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ
ថាមិនទៀង ក្នុងវេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ចក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុង
ជរាមរណៈ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញ
នូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ ថាមិនទៀង ក្នុង
ជរាមរណៈ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គល អប់រំ
ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញ នូវបញ្ញាដូចម្តេច ។ បេ ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ជរាមរណោ បដិទិស្សក្កានុបស្សនា ការីតា ពហុលី-
 កតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ អតីតានាគតប្បុប្បន្នេ
 ជរាមរណោ បដិទិស្សក្កានុបស្សនា ការីតា ពហុលីក-
 តា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ ជរាមរណោ អនិច្ចានុ-
 បស្សនា ការីតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ
 អតីតានាគតប្បុប្បន្នេ ជរាមរណោ អនិច្ចានុបស្ស-
 នា ការីតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ បេ ។
 តស្សីមា ចតស្សោ បដិសម្ពិទាយោ អធិកតា ហោត្តិ
 សច្ចិកតា ដស្សីតា បញ្ញាយ ។

[១៣៣] ចត្តាហេមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ការីតា
 ពហុលីកតា សោតាបត្តិដលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ
 កតមេ ចត្តាហេ សប្បុរិសសំសេវោ សទ្ធម្មស្សវនំ
 យោនិសោមនសិកាហេ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ឥមេ ខោ
 ភិក្ខុវេ ចត្តាហេ ធម្មា ការីតា ពហុលីកតា សោតា-
 បត្តិដលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាលើញ នូវការលះក្នុងជរាមរណៈ ដែលបុគ្គល
អប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជា
គ្រឿងពិចារណាលើញ នូវការលះក្នុងជរាមរណៈ ជាអតីត អនាគត
បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវ
បញ្ញាដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាលើញ ថាមិនទៀង ក្នុង
ជរាមរណៈ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវ
ជវនប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាលើញ ថាមិនទៀងក្នុងជរាមរណៈ
ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ
តែងបំពេញនូវជវនប្បញ្ញា ។ បេ ។ នេះឯង ហាសប្បញ្ញានោះ ដែល
តែងមានបដិសម្ពិទ្ធាទាំង ៤ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ធ្លុះហើយ ធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា ។

[១៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
អប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
សោតាបត្តិផល ធម៌ទាំង ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺការគប់រកសប្បុរស ១
ការស្តាប់ព្រះសទ្ធម្ម ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ១
ការប្រតិបត្តិនូវធម៌ដ៏សមគួរតាមធម៌ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង
ធម៌ទាំង ៤ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ភារិតា ពហុលីកតា
សកតាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។ បេ ។

អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។ បេ ។

អរហត្តដលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ កតមេ ចត្តារោ
សប្បុរិសសំសេរោ សទ្ធម្មស្សវនំ យោនិសោមនសិ-
ការោ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
ធម្មា ភារិតា ពហុលីកតា អរហត្តដលសច្ចិកិរិយាយ
សំវត្តន្តិ ។

[១៣៤] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ភារិតា ពហុលី-
កតា បញ្ញាបដិលាកាយ សំវត្តន្តិ បញ្ញាពុឡិយា
សំវត្តន្តិ បញ្ញាវេហុល្លាយ សំវត្តន្តិ មហាបញ្ញតាយ
សំវត្តន្តិ បុថុប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ វិហុលប្បញ្ញតាយ
សំវត្តន្តិ កម្ពីរប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ អស្សាមន្តប្បញ្ញតាយ
សំវត្តន្តិ ភូរិប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ បញ្ញាពាហុល្លាយ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ ប្រការនេះ ដែលបុគ្គលអប់រំ
ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
សកទាតាមិផល ។ បេ ។

តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនាតាមិផល ។ បេ ។
តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអរហត្តផល ធម៌ទាំង ៤
តើដូចម្តេចខ្លះ គឺការគប់រកសប្បុរស ១ ការស្តាប់ព្រះសទ្ធម្ម ១ ការធ្វើទុក
ក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ១ ការប្រតិបត្តិនូវធម៌ដ៏សមគួរតាមធម៌ ១
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើន
ហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអរហត្តផល ។

[១៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
អប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវប្រាជ្ញា ប្រ-
ព្រឹត្តទៅដើម្បីលូតលាស់ប្រាជ្ញា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពទំលាយនៃប្រាជ្ញា
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាព នៃប្រាជ្ញាជាធំ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញាដ៏
ក្រាស់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញាដ៏ទូលាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាព
នៃប្រាជ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញាមិនជិត ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញាដូចផែនដី ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញាដ៏ច្រើន

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

សំវត្តន្តិ សីយប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ លហុប្បញ្ញតាយ
 សំវត្តន្តិ ហាសប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ ជវនប្បញ្ញតាយ
 សំវត្តន្តិ តិក្ខុប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ និព្វេដិកប្បញ្ញ-
 តាយ សំវត្តន្តិ កតមេ ចត្តារោ សប្បុរិសសំសេរោ
 សទ្ធម្មស្សវនំ យោនិសោមនសិការោ ធម្មានុធម្មប្ប-
 ដិបត្តិ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ធម្មា ភារិតា
 ពហុលីកតា បញ្ញាបដិលាកាយ សំវត្តន្តិ បញ្ញាពុទ្ធិ-
 យា^(១) សំវត្តន្តិ ។ បេ ។ និព្វេដិកប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ ។

[១៣៥] បញ្ញាបដិលាកាយ សំវត្តន្តិ កតមោ
 បញ្ញាបដិលាកោ ។ ចតុន្នំ មគ្គញ្ញាណានំ ចតុន្នំ ផ-
 លញ្ញាណានំ ចតុន្នំ បដិសម្ពិទ្ធាញ្ញាណានំ ធន្នំ អ-
 ភិញ្ញានំ^(២) តេសត្តតីនំ ញ្ញាណានំ សត្តសត្តតីនំ ញ្ញា-
 ណានំ លាកោ បដិលាកោ បត្តិ សម្បត្តិ ធម្មស្សនា
 សង្ខិកិរិយា ឧបសម្បទា បញ្ញាបដិលាកាយ សំ-
 វត្តន្តិ តិ អយំ បញ្ញាបដិលាកោ ។

---

១ ឱ. ម. បញ្ញាពុទ្ធិយា ។ ២ ឱ. ម. អភិញ្ញាញ្ញាណានំ ។

បញ្ញវគ្គ មហាបញ្ញកថា

ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃ ប្រាជ្ញាដ៏ធំរាប់ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញា
 ដ៏រហ័ស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញានាំឲ្យរីករាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ភាពនៃប្រាជ្ញាជាគ្រឿងសុះស្នា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញាដ៏មុត
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញា ជាគ្រឿងទម្ងន់ទម្ងាយ នូវកិលេស
 ធម៌ទាំង ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺ ការសេពគប់សប្បុរស ១ ការស្តាប់ព្រះ
 សទ្ធម្ម ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ១ ការប្រតិបត្តិនូវធម៌ដ៏
 សមគួរតាមធម៌ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលអប់រំ
 ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវប្រាជ្ញា ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីលូតលាស់ប្រាជ្ញា ។ លេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញា ជា
 គ្រឿងទម្ងន់ទម្ងាយនូវកិលេស ។

[១៣៥] សំណួរត្រង់ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាន នូវប្រាជ្ញា
 តើការបាននូវប្រាជ្ញា ដូចម្តេច ។ ការបាន ការបានចំពោះ ការ
 ដល់ ការដល់ព្រម ការពាល់ត្រូវ ការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ការចូល
 ទៅជិតព្រម នូវមគ្គញ្ញាណ ៤ ផលញ្ញាណ ៤ បដិសម្មិទា-
 ញ្ញាណ ៤ អភិញ្ញា ៦ ញ្ញាណ ៧៣ ញ្ញាណ ៧៧ នេះឯង ការ
 បាននូវប្រាជ្ញា ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវប្រាជ្ញា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

បញ្ញាពុទ្ធិយា សំវត្តន្តីតិ កតមា បញ្ញាពុទ្ធិ ។
 សត្តន្តញ្ច សេក្ខានំ បុច្ឆជ្ជនកល្យាណាកស្ស ច
 បញ្ញា វឌ្ឍតិ អរហតោ បញ្ញា វឌ្ឍតិ វឌ្ឍនា^(១) បញ្ញា-
 ពុទ្ធិយា សំវត្តន្តីតិ អយំ បញ្ញាពុទ្ធិ ។

បញ្ញាវេបុល្លាយ សំវត្តន្តីតិ កតមំ បញ្ញាវេបុល្លំ ។
 សត្តន្តញ្ច សេក្ខានំ បុច្ឆជ្ជនកល្យាណាកស្ស ច
 បញ្ញា វេបុល្លំ កច្ចតិ អរហតោ បញ្ញា វេបុល្លតា^(២)
 បញ្ញាវេបុល្លាយ សំវត្តន្តីតិ ឥទំ បញ្ញាវេបុល្លំ ។

[១៣៦] មហាបញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា
 មហាបញ្ញា ។ មហាន្តេ អត្ថេ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហា-
 បញ្ញា មហាន្តេ ធម្មេ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា
 មហាន្តា និរុត្តិយោ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា
 មហាន្តានិ បដិកាលានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា
 មហាន្តេ សីលក្ខន្ធវេ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា
 មហាន្តេ សមាធិក្ខន្ធវេ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា

---

១ ម. វឌ្ឍិតវឌ្ឍនា ។ ២ វេបុល្លន្តិ យុត្តតវមេវ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលូតលាស់ប្រាជ្ញា តើការលូតលាស់ប្រាជ្ញា ដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញារបស់សេក្ខបុគ្គល ៧ ពួក និងរបស់កល្យាណបុគ្គល រមែងលូតលាស់ ប្រាជ្ញារបស់ព្រះអរហន្ត រមែងលូតលាស់ នេះឯងការ លូតលាស់ប្រាជ្ញា ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីលូតលាស់ប្រាជ្ញា។

ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពធំទូលាយនៃប្រាជ្ញា តើភាពធំទូ- លាយនៃប្រាជ្ញា ដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញារបស់សេក្ខបុគ្គល ៧ ពួក និងរបស់ កល្យាណបុគ្គល រមែងដល់នូវភាពធំទូលាយ ប្រាជ្ញារបស់ព្រះអរហន្ត ក៏ដល់នូវភាពធំទូលាយ នេះឯងភាពធំទូលាយនៃប្រាជ្ញា ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពធំទូលាយនៃប្រាជ្ញា ។

[១៣៦] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញាជាធំ តើប្រាជ្ញា ជាធំ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវអត្តជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវធម៌ជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវនិរុត្តិជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យក នូវបដិភាណជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវសីល- ក្ខន្ធជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវសមាធិក្ខន្ធជាធំ

បញ្ញាវគ្គេ មហាបញ្ញាកថា

មហាន្តេ វិមុត្តិកូន្តេ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា ម-
 ហាន្តេ វិមុត្តិញ្ញាណាទស្សនកូន្តេ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហា-
 បញ្ញា មហាន្តានិ ហាណាហានានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហា-
 បញ្ញា មហាន្តា វិហារសមាបត្តិយោ បរិក្កណ្ណាតីតិ
 មហាបញ្ញា មហាន្តានិ អរិយសច្ចានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ
 មហាបញ្ញា មហាន្តេ សតិប្បដ្ឋានេ បរិក្កណ្ណាតីតិ
 មហាបញ្ញា មហាន្តេ សម្មប្បដ្ឋានេ បរិក្កណ្ណាតីតិ
 មហាបញ្ញា មហាន្តេ ឥន្ទ្រិទានេ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហា-
 បញ្ញា មហាន្តានិ ឥន្ទ្រិយានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា
 មហាន្តានិ ពលានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា ម-
 ហាន្តេ ពោជ្ឈង្គេ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា មហាន្តំ
 អរិយមក្កំ^(១) បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា មហាន្តានិ
 សាមញ្ញដលានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា មហាន្តា
 អភិញ្ញាយោ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា មហាន្តំ បរមដ្ឋំ
 ជិញ្ញាណំ បរិក្កណ្ណាតីតិ មហាបញ្ញា មហាបញ្ញតាយ
 សំវត្តន្តីតិ អយំ មហាបញ្ញា ។

១ ម. មហាន្តេ អរិយមក្កេ ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវបញ្ញាខន្ធជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញា
 ជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវវិមុត្តិក្ខន្ធជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះ
 កំណត់យកនូវវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះ
 កំណត់យកនូវឋានៈជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យក
 នូវវិហារសមាបត្តិជាធំ ឈ្មោះថា ប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវ
 អរិយសច្ចជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវសតិប្បដ្ឋានជា
 ធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវសម្មប្បធានជាធំ ឈ្មោះថា
 ប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវឥទ្ធិបាទជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ
 ព្រោះកំណត់យកនូវឥន្ទ្រិយជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់
 យកនូវពលៈជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវពោជ្ឈង្គ
 ជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យកនូវអរិយមគ្គជាធំ ឈ្មោះ
 ថា ប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យក នូវសាមញ្ញផលជាធំ ឈ្មោះថា
 ប្រាជ្ញាជាធំ ព្រោះកំណត់យក នូវអភិញ្ញាជាធំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាធំ
 ព្រោះកំណត់យកនូវព្រះនិព្វាន ដែលមានអត្តដ៏ឧត្តមជាធំ នេះឯង
 ប្រាជ្ញាជាធំ ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញាជាធំ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១៣៧] បុទុប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា បុទុ-
 ប្បញ្ញា ។ បុទុនាណាខន្ទេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ បុទុប្ប-
 ញ្ញា បុទុនាណាតតុសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ បុទុប្បញ្ញា
 បុទុនាណាអាយតនេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ បុទុប្បញ្ញា
 បុទុនាណាបដិច្ចសមុប្បាទេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ បុទុ-
 ប្បញ្ញា បុទុនាណាសុញ្ញតមនុលព្ពេសុ^(១) ញ្ញាលំ បវ-
 ត្តតីតិ បុទុប្បញ្ញា បុទុនាណាអត្ថេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ
 បុទុប្បញ្ញា បុទុនាណាធម្មេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ បុទុ-
 ប្បញ្ញា បុទុនាណានិរុត្តិសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ បុទុប្ប-
 ញ្ញា បុទុនាណាបដិកាលោសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ បុទុ-
 ប្បញ្ញា បុទុនាណាសីលក្ខន្ទេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ បុ-
 ទុប្បញ្ញា បុទុនាណាសមាធិក្ខន្ទេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ
 បុទុប្បញ្ញា បុទុនាណាបញ្ញាខន្ទេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ
 បុទុប្បញ្ញា បុទុនាណាវិមុត្តិក្ខន្ទេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ

១ ឱ. ម. បុទុនាណាសុញ្ញតមនុលព្ពេសុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១៣៧] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃបញ្ញាដ៏ក្រាស់ តើ
 បញ្ញាដ៏ក្រាស់ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ក្នុងខន្ធផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងធាតុផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះ
 ញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអាយតនៈ ផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏
 ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបដិច្ចសមុប្បាទ ផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងធម៌ដ៏សូន្យ និង
 ធម៌ដែលបណ្ឌិតគប្បីបាន ផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់
 ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអត្ត ផ្សេង ។ ក៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏
 ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងធម៌ផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងនិរុត្តិ ផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបដិសាណាផ្សេង ។
 ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសីលក្ខន្ធ
 ផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថា បញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងសមាធិក្ខន្ធ ផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថា បញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះ
 ញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបញ្ញាខន្ធផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏
 ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិមុត្តិក្ខន្ធផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិហារសមាបត្តិផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអរិយសច្ចផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសម្មប្បធានផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងឥទ្ធិបាទផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងឥន្ទ្រិយផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងពលៈ ផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងពោជ្ឈង្គផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអរិយមគ្គផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសាមញ្ញផលផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថា បញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអភិញ្ញាផ្សេង ។ ដ៏ក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង គឺព្រះនិព្វាន កន្លងនូវធម៌ដែលទូទៅដល់បុប្ផជន នេះឯង បញ្ញាដ៏ក្រាស់ ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃបញ្ញាដ៏ក្រាស់ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១៣៨] វិបុលប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា
 វិបុលប្បញ្ញា ។ វិបុលេ អត្ថេ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុល-
 ប្បញ្ញា វិបុលេ ធម្មេ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលា និរុត្តិយោ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលានិ បដិកាលានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលេ សីលក្ខន្ធធ្វេ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលេ សមាធិក្ខន្ធធ្វេ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលេ បញ្ញាខន្ធធ្វេ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលេ វិមុត្តិក្ខន្ធធ្វេ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា វិបុលេ
 វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធធ្វេ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលានិ ហាណហាណានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលា វិហារសមាបត្តិយោ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុល-
 ប្បញ្ញា វិបុលានិ អរិយសច្ចានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ
 វិបុលប្បញ្ញា វិបុលេ សតិប្បដ្ឋានេ បរិក្កណ្ណាតីតិ
 វិបុលប្បញ្ញា វិបុលេ សម្មប្បដ្ឋានេ បរិក្កណ្ណាតីតិ
 វិបុលប្បញ្ញា វិបុលេ ឥទ្ធិចានេ បរិក្កណ្ណាតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១៣៨] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃបញ្ញាដ៏ទូលាយ តើបញ្ញា
ដ៏ទូលាយ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យក
នូវអត្តដ៏ទូលាយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវធម៌ដ៏ទូ-
លាយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវនិរុត្តិ ដ៏ទូលាយ
ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវបដិភាណ ដ៏ទូលាយ
ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវសីលក្ខន្ធដ៏ទូលាយ ឈ្មោះ
ថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវសមាធិក្ខន្ធដ៏ទូលាយ ឈ្មោះថា
បញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវបញ្ញាខន្ធ ដ៏ទូលាយ ឈ្មោះថា
បញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវវិមុត្តិក្ខន្ធដ៏ទូលាយ ឈ្មោះថាបញ្ញា
ដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធដ៏ទូលាយ ឈ្មោះ
ថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យក នូវហេតុនិងមិនមែនហេតុ ដ៏ទូ-
លាយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវវិហារសមាបត្តិ ដ៏ទូ-
លាយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវអរិយសច្ចដ៏ទូលាយ
ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវសតិប្បដ្ឋាន ដ៏ទូលាយ
ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវសម្មប្បធាន ដ៏ទូលាយ
ឈ្មោះថា បញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យក នូវឥទ្ធិបាទដ៏ទូលាយ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

វិបុលប្បញ្ញា វិបុលានិ ឥន្ទ្រិយានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុ-
 លប្បញ្ញា វិបុលានិ ពលានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុល-
 ប្បញ្ញា វិបុលេ ពោជ្ឈង្គេ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្ប-
 ញ្ញា វិបុលេ អរិយមក្កេ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលានិ សាមញ្ញដលានិ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលា អភិញ្ញាយោ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា វិបុ-
 លំ បរមដ្ឋំ និព្វានំ បរិក្កណ្ណាតីតិ វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ អយំ វិបុលប្បញ្ញា ។

[១៣៩] កម្ចីរប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា កម្ចី-
 រប្បញ្ញា ។ កម្ចីវេសុ ខន្ទេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ កម្ចីរ-
 ប្បញ្ញា កម្ចីវេសុ ធាតុសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ កម្ចីរប្បញ្ញា
 កម្ចីវេសុ អាយតនេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ កម្ចីរប្បញ្ញា
 កម្ចីវេសុ បដិច្ចសមុប្បានេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ កម្ចីរ-
 ប្បញ្ញា កម្ចីវេសុ សុញ្ញតមនុលព្កេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ឈ្មោះថា បញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវតន្ត្រីយ ដ៏ទូលាយ
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវពលៈដ៏ទូលាយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវពោជ្ឈង្គៈ ដ៏ទូលាយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវអរិយមគ្គដ៏ទូលាយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវសាមញ្ញផលដ៏ទូលាយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវអភិញ្ញា ដ៏ទូលាយ ឈ្មោះ
 បញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យក នូវប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង គឺនិព្វាន
 ដ៏ទូលាយ នេះឯងបញ្ញាដ៏ទូលាយ ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាព
 នៃបញ្ញាដ៏ទូលាយ ។

[១៣៧] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាព នៃបញ្ញាដ៏ជ្រាល
 ជ្រៅ តើបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ
 ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខន្ធដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាល
 ជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធាតុដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអាយតនៈដ៏ជ្រាលជ្រៅ
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបដិច្ចសមុ-
 ប្បាទដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងធម៌ដ៏សូន្យ និងធម៌គឺបណ្ឌិតគប្បីបាន ដ៏ជ្រាលជ្រៅ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ អត្ថេសុ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ
 កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ ធម្មេសុ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ
 កម្មវប្បញ្ញា កម្មវាសុ ជិវុត្តិសុ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ
 កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ បដិកាលោសុ ញ្ញាណំ បវត្ត-
 តីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ សីលក្ខន្ធសុ ញ្ញាណំ
 បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ សមាធិក្ខន្ធសុ
 ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ បញ្ញាខន្ធសុ
 ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ វិមុត្តិក្ខន្ធសុ
 ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ វិមុត្តិញ្ញាណា-
 នស្សនក្ខន្ធសុ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេ-
 សុ ហាណាហានេសុ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវា-
 សុ វិហារសមាបត្តិសុ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា
 កម្មវេសុ អរិយសច្ចេសុ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា
 កម្មវេសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ កម្មវ-
 ប្បញ្ញា កម្មវេសុ សម្មប្បដានេសុ ញ្ញាណំ បវត្តតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអត្តដ៏ជ្រាល
 ជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងធម៌ដ៏
 ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 និរុត្តិដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងបដិភាណដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសីលក្ខន្ធដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះ
 ញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសមាធិក្ខន្ធដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាល
 ជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបញ្ញាខន្ធដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏
 ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវិមុត្តិក្ខន្ធដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធដ៏
 ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងហេតុ
 និងមិនមែនហេតុដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិហារសមាបត្តិដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ
 ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអរិយសច្ចដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាល-
 ជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសម្មប្បធានដ៏ជ្រាលជ្រៅ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ ឥទ្ធិចានេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ
 កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ ឥទ្ធិយេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ
 កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ ពលេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ
 កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ ពោជ្ឈង្កេសុ ញ្ញាលំ បវត្តតីតិ
 កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ អរិយមក្កេសុ ញ្ញាលំ បវត្ត-
 តីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ សាមញ្ញដលេសុ ញ្ញាលំ
 បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេសុ អភិញ្ញាសុ ញ្ញាលំ
 បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវេ បរមជ្ជេ និព្វានេ ញ្ញា-
 លំ បវត្តតីតិ កម្មវប្បញ្ញា កម្មវប្បញ្ញតាយ សំវត្ត-
 ន្តីតិ អយំ កម្មវប្បញ្ញា ។

[១៤០] អស្សាមន្តប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា
 អស្សាមន្តប្បញ្ញា ។ យស្ស បុគ្គលស្ស អត្តវត្តាន-
 តោ អត្តប្បជិសម្ពិទា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា
 ជស្សិតា បញ្ញាយ ធម្មវត្តានតោ ធម្មប្បជិសម្ពិ-
 ទា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ជស្សិតា បញ្ញាយ
 និរុត្តិវត្តានតោ និរុត្តិប្បជិសម្ពិទា អធិកតា ហោតិ

បញ្ញាវត្ត មហាបញ្ញាកថា

ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងឥទ្ធិបាទដ៏ជ្រាល
 ជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងឥន្ទ្រិយ
 ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ពលៈដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងពោជ្ឈង្គដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអរិយមគ្គដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះ
 ញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសាមញ្ញផលដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាល
 ជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអភិញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏
 ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង គឺនិព្វាន
 ដ៏ជ្រាលជ្រៅ នេះឯងបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ភាពនៃបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ។

[១៤០] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃបញ្ញាមិនជិត តើ
 បញ្ញាមិនជិត ដូចម្តេច ។ បុគ្គលណា ចាក់ធ្នូ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់
 ត្រូវហើយ នូវអត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវអត្ថដោយសារប្រាជ្ញា
 ចាក់ធ្នូ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវហើយ នូវធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះ
 ការកំណត់នូវធម៌ ដោយសារប្រាជ្ញា ចាក់ធ្នូ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ
 ហើយ នូវនិរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់នូវនិរុត្តិ ដោយសារប្រាជ្ញា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សច្ចិកតា ធស្សិតា បញ្ញាយ បដិកាលារត្តានតោ
 បដិកាលាប្បដិសម្ពិទា អធិតតា ហោតិ សច្ចិកតា
 ធស្សិតា បញ្ញាយ តស្ស^(១) អត្តេ ច ធម្មេ ច និរុត្តិយា
 ច បដិកាលោ ច ន អញ្ញោ កោចិ សញ្ញាតិ
 អភិសម្ពវិតំ អនភិសម្ពវនីយោ ច សោ អញ្ញោតិ^(២)
 អស្សាមន្តប្បញ្ញោ បុថុជ្ជនកល្យាណកស្ស បញ្ញោ
 អដ្ឋមកស្ស បញ្ញាយ ទូរេ វិទូរេ សុវិទូរេ ន សន្តិ-
 កេ ន សាមន្តា បុថុជ្ជនកល្យាណកំ ឧទាទាយ
 អដ្ឋមកោ អស្សាមន្តប្បញ្ញោ អដ្ឋមកស្ស បញ្ញោ
 សោតាបន្នស្ស បញ្ញាយ ទូរេ វិទូរេ សុវិទូរេ ន
 សន្តិកេ ន សាមន្តា អដ្ឋមកំ ឧទាទាយ សោតា-
 បន្នោ អស្សាមន្តប្បញ្ញោ សោតាបន្នស្ស បញ្ញោ ស-
 កតាកាមិស្ស បញ្ញាយ ទូរេ វិទូរេ សុវិទូរេ ន
 សន្តិកេ ន សាមន្តា សោតាបន្នំ ឧទាទាយ

១ ម. តស្សា ។ ២ ឱ.ម. អនភិសម្ពវនីយោ ច យោ អញ្ញោបីតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ចាក់ធ្លុះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវហើយ នូវបដិសាណាប្បដិសម្ពិទ្ធា
 ព្រោះការកំណត់នូវបដិសាណាដោយសារប្រាជ្ញា បុគ្គលដទៃណាមួយមិន
 អាចដើម្បីយល់ច្បាស់ក្នុងអត្ថផង ធម៌ផង និរុត្តិផង បដិសាណាផង របស់
 បុគ្គលនោះឡើយ មួយទៀត បុគ្គលដទៃនោះ គេមិនគួរបំភ្លឺឲ្យយល់បាន
 ទេ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាបញ្ញាមិនជិត ។ (មែនពិត)ប្រាជ្ញារបស់កល្យាណា-
 បុថុជ្ជន ឆ្ងាយ ឆ្ងាយកន្លង ឆ្ងាយដាច់ស្រយាល មិនជិត មិននៅក្បែរ
 នឹងប្រាជ្ញារបស់អដ្ឋមកបុគ្គលឡើយ អដ្ឋមកបុគ្គល ឈ្មោះថាអ្នកមានបញ្ញា
 មិនជិត បើប្រៀបធៀបនឹងកល្យាណាបុថុជ្ជន; ឯប្រាជ្ញារបស់អដ្ឋមកបុគ្គល
 ឆ្ងាយ ឆ្ងាយកន្លង ឆ្ងាយដាច់ស្រយាល មិនជិត មិននៅក្បែរនឹងប្រាជ្ញា
 របស់សោតាបន្នបុគ្គលឡើយ សោតាបន្នបុគ្គល ឈ្មោះថាអ្នកមានបញ្ញា
 មិនជិត បើប្រៀបធៀបនឹងអដ្ឋមកបុគ្គល; ឯប្រាជ្ញារបស់សោតាបន្នបុគ្គល
 ឆ្ងាយ ឆ្ងាយកន្លង ឆ្ងាយដាច់ស្រយាល មិនជិត មិននៅក្បែរនឹងប្រាជ្ញា
 របស់សកទាតាមិបុគ្គលឡើយ សកទាតាមិបុគ្គល ឈ្មោះថាអ្នកមាន
 បញ្ញាមិនជិត បើប្រៀបធៀបនឹងសោតាបន្នបុគ្គល; ឯប្រាជ្ញារបស់សកទា-
 តាមិបុគ្គលឆ្ងាយ ឆ្ងាយកន្លង ឆ្ងាយដាច់ស្រយាល មិនជិត មិននៅក្បែរ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

សកទាតាមិ អស្សាមន្តប្បញ្ញោ សកទាតាមិស្ស បញ្ញា
 អទាតាមិស្ស បញ្ញាយ ទូរេ វិទូរេ សុវិទូរេ ន សន្តិ-
 កេ ន សាមន្តា សកទាតាមិ ឧទាទាយ អទាតាមិ
 អស្សាមន្តប្បញ្ញោ អទាតាមិស្ស បញ្ញា អរហតោ
 បញ្ញាយ ទូរេ វិទូរេ សុវិទូរេ ន សន្តិកេ ន សា-
 មន្តា អទាតាមិ ឧទាទាយ អរហា អស្សាមន្តប្បញ្ញោ
 អរហតោ បញ្ញា បច្ចេកពុទ្ធស្ស បញ្ញាយ ទូរេ
 វិទូរេ សុវិទូរេ ន សន្តិកេ ន សាមន្តា អរហន្តំ
 ឧទាទាយ បច្ចេកពុទ្ធា អស្សាមន្តប្បញ្ញោ បច្ចេក-
 ពុទ្ធា សនេវកព្វា លោកំ ឧទាទាយ តថាគតោ
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា អត្តោ អស្សាមន្តប្បញ្ញោ បញ្ញា-
 បភេទកុសលោ បភិទ្ធុញ្ញាលោ អធិកតប្បដិសម្ពិ-
 ទោ ចតុវេសារជ្ជប្បត្តោ ទសពលទារី បុរិសាសកោ
 បុរិសសីហោ បុរិសនាគោ បុរិសាជញ្ញោ បុរិសទោ-
 រយ្ហោ អនន្តញ្ញាលោ អនន្តតេជោ អនន្តយសោ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

នឹងប្រាជ្ញារបស់អនាគាមិបុគ្គលឡើយ អនាគាមិបុគ្គល ឈ្មោះថាអ្នកមាន
 បញ្ញាមិនជិត បើប្រៀបធៀបនឹងសកទាគាមិបុគ្គល ឯប្រាជ្ញារបស់អនាគា-
 មិបុគ្គល ឆ្ងាយ ឆ្ងាយកន្លង ឆ្ងាយដាច់ស្រយាល មិនជិត មិននៅក្បែរនឹង
 ប្រាជ្ញារបស់អរហន្តឡើយ អរហន្ត ឈ្មោះថាអ្នកមានបញ្ញាមិនជិត បើ
 ប្រៀបធៀបនឹងអនាគាមិបុគ្គល ឯប្រាជ្ញារបស់អរហន្ត ឆ្ងាយ ឆ្ងាយកន្លង
 ឆ្ងាយដាច់ស្រយាល មិនជិត មិននៅក្បែរនឹងប្រាជ្ញារបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ
 ឡើយ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ឈ្មោះថាអ្នកមានបញ្ញាមិនជិត បើប្រៀបធៀបនឹង
 ព្រះអរហន្ត ចំណែកព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រសើរផុត
 ឈ្មោះថាអ្នកមានបញ្ញាមិនជិត បើប្រៀបធៀបនឹងព្រះបច្ចេកពុទ្ធផង្ក និង
 មនុស្សលោកព្រមទាំងទេវលោកផង ទ្រង់ឈ្លាសក្នុងប្រភេទនៃប្រាជ្ញា
 មានញាណបែកធ្លាយហើយ ចាក់ធ្លុះនូវបដិសម្ពិទ្ធា សម្រេចនូវចតុវេសា-
 រដ្ឋញាណ ទ្រទ្រង់នូវកម្លាំង ១០ ជាបុរសអាសកៈ ជាបុរសសីហាៈ ជា
 បុរសនាគៈ ជាបុរសអាជានេយ្យ ជាបុរសគួរដើម្បីនាំនូវគុរៈ មានញាណ
 មិនមានទីបំផុត មានតេជៈមិនមានទីបំផុត មានយសមិនមានទីបំផុត

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អឌ្ឍោ មហាទ្ធតោ ធនវា នេតា វិនេតា អនុនេ-
 តា បញ្ញបេតា និជ្ឈបេតា បេក្ខតា បសានេតា
 សោ ហិ ភកវា អនុប្បន្នស្ស មក្កស្ស ឧប្បា-
 នេតា អសញ្ញាតស្ស មក្កស្ស សញ្ញានេតា អន-
 ក្ខាតស្ស មក្កស្ស អក្ខាតា មក្កញ្ញ មក្កវិទូ មក្ក-
 កោវិទូ មគ្គានុកា^(១) ច បន ឯតហិ សាវកា វិហា-
 រន្តិ បច្ឆាតតា សោ ហិ ភកវា ជាធំ ជាជាតិ បស្សំ
 បស្សតិ ចក្កក្ខតោ ញ្ញាណក្ខតោ ធម្មក្ខតោ ព្រហ្មក្ខ-
 តោ វត្តា បវត្តា អត្ថស្ស និទ្ទេតា អមតស្ស ទាតា
 ធម្មស្សាមី តថាគតោ នត្ថិ តស្ស ភកវតោ អញ្ញាតំ
 អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ឆិកតំ អដស្សិតំ បញ្ញាយ អតី-
 តានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ ឧបាទាយ សព្វេ ធម្មា សព្វាកា-
 រេន ពុទ្ធស្ស ភកវតោ ញ្ញាណមុខេ អាចារិ អាកច្ឆន្តិ

១ ឱ. ម. មគ្គានុកាមី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ព្រះអង្គស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានធនធានច្រើន ទ្រង់ជាអ្នកណែនាំ
 ពន្យល់ ដឹកនាំ ប្រញាប់ ពិនិត្យមើល សម្លឹងមើល ញ៉ាំងបុគ្គល
 ដទៃឲ្យជ្រះថ្លា ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ញ៉ាំងមគ្គដែល
 មិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់ដុះដាល ឲ្យដុះដាល
 ឡើង ទ្រង់ជាអ្នកប្រាប់ផ្លូវ ដែលគេមិនដែលប្រាប់ ទ្រង់ជ្រាបផ្លូវ យល់
 ផ្លូវ ឈ្លាសក្នុងផ្លូវ ឯពួកសាវ័ក ក្នុងកាលឥឡូវនេះ គ្រាន់តែដើរទៅ
 តាមផ្លូវ ជាអ្នកដើរទៅតាមក្រោយទេ ព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះ
 ទ្រង់ជ្រាបហេតុដែលគួរជ្រាប ទ្រង់ឃើញហេតុដែលគួរឃើញ ទ្រង់
 មានចក្ខុ មានញាណ មានធម៌ ជាបុគ្គលដ៏ប្រសើរ ទ្រង់ពោល ទ្រង់
 បង្ហាញ ទ្រង់បង្ហាញនូវប្រយោជន៍ ទ្រង់ប្រទាននូវអមតនិព្វាន ជាម្ចាស់
 ហេតុធម៌ ជាព្រះតថាគត ។ ធម្មជាតិដែលព្រះមានព្រះភាគនោះ មិន
 បានដឹង មិនបានឃើញ មិនបានជ្រាប មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 មិនបានប៉ះពាល់ហើយ ដោយប្រាជ្ញា មិនមានឡើយ ធម៌ទាំងពួងដែល
 អាស្រ័យនូវហេតុ ជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន រមែងមកកាន់
 គន្លង ចំមុខព្រះញាណរបស់ព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយអាការទាំងពួង ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

យំ កិញ្ចិ នេយ្យំ នាម អត្ថធម្មំ ជានិតព្វំ^(១) អត្តត្ថោ
 វា បរត្ថោ វា ឧភយត្ថោ វា ទិដ្ឋធម្មិកោ វា អត្តោ
 សម្បរាយិកោ វា អត្តោ ឧត្តានោ វា អត្តោ ភម្មីរោ វា
 អត្តោ គុដ្ឋោ វា អត្តោ បដិច្ចដ្ឋោ វា អត្តោ នេយ្យោ
 វា អត្តោ ជីតោ វា អត្តោ អនវដ្ឋោ វា អត្តោ និក្ខិលេ-
 សោ វា អត្តោ រោនានោ វា អត្តោ បរមដ្ឋោ វា អត្តោ
 សព្វន្តំ អន្តោពុទ្ធស្សាណោ បរិវត្តតិ សព្វំ កាយកម្មំ
 ពុទ្ធស្ស ញាណានុបរិវត្តតិ សព្វំ វចីកម្មំ ពុទ្ធស្ស
 ញាណានុបរិវត្តតិ សព្វំ មនោកម្មំ ពុទ្ធស្ស ញាណា-
 នុបរិវត្តតិ អតីតេ ពុទ្ធស្ស អប្បដិហតំ ញាណំ អនា-
 កតេ ពុទ្ធស្ស អប្បដិហតំ ញាណំ បច្ចុប្បន្នេ
 ពុទ្ធស្ស អប្បដិហតំ ញាណំ យាវតកំ នេយ្យំ
 តាវតកំ ញាណំ យាវតកំ ញាណំ តាវតកំ
 នេយ្យំ នេយ្យបរិយន្តិកំ ញាណំ ញាណាបរិយន្តិកំ

---

១ ម. យំ កិញ្ចិ នេយ្យំ នាម អត្ថិ តំ សព្វំ ជានិតព្វន្តិ យុត្តតរំ ។ បសូរសុត្តនិទ្ទេ-
 សេ ហិ យំ កិញ្ចិ នេយ្យំ នាម អត្ថិ ជានិតព្វន្តិ ទិស្សតិ ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ធម្មជាតណាម្ហយ ឈ្មោះថាគួរដឹង ព្រោះអាស្រ័យអត្ថនឹងធម៌ ដែលគេ
 គប្បីដឹង គឺប្រយោជន៍ខ្លួន ប្រយោជន៍បុគ្គលដទៃ ឬប្រយោជន៍ទាំងពីរ
 ប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ប្រយោជន៍រាក់ ឬ
 ប្រយោជន៍ជ្រាលជ្រៅ ប្រយោជន៍ដែលគេលាក់ ឬប្រយោជន៍កំបាំង
 ប្រយោជន៍គួរណែនាំ ឬប្រយោជន៍ដែលត្រូវទូន្មាន ប្រយោជន៍ឥតទោស
 ប្រយោជន៍មិនមានកិលេស ប្រយោជន៍ផ្លូវផង ឬប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង
 ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុងនៃពុទ្ធសញ្ញាណ ។ កាយកម្មទាំង
 អស់ ប្រព្រឹត្តទៅតាមញ្ញាណរបស់ព្រះពុទ្ធ វចីកម្មទាំងអស់ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅតាមញ្ញាណ របស់ព្រះពុទ្ធ មនោកម្មទាំងអស់ ប្រព្រឹត្តទៅតាម
 ញ្ញាណរបស់ព្រះពុទ្ធ ញ្ញាណរបស់ព្រះពុទ្ធ មិនមានអ្វីរារាំងក្នុងអតីតកាល
 ញ្ញាណរបស់ព្រះពុទ្ធ មិនមានអ្វីរារាំងក្នុងអនាគតកាល ញ្ញាណរបស់
 ព្រះពុទ្ធមិនមានអ្វីរារាំងក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល ហេតុការណ៍ដែលត្រូវដឹង មាន
 កំណត់ត្រឹមណា ញ្ញាណក៏មានកំណត់ត្រឹមនោះ ញ្ញាណមានកំណត់ត្រឹម
 ណា ហេតុការណ៍ដែលត្រូវដឹង ក៏មានកំណត់ត្រឹមនោះ ញ្ញាណមាន
 ហេតុដែលត្រូវដឹងជាទីបំផុត ហេតុដែលត្រូវដឹង ក៏មានញ្ញាណជាទីបំផុត

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

នេយ្យំ នេយ្យំ អតិក្កមិត្វា ញាណំ នប្បវត្តតិ
 ញាណំ អតិក្កមិត្វា នេយ្យបថោ នត្តិ អញ្ញមញ្ញំ
 បរិយន្តដ្ឋាយិណោ^(១) តេ ធម្មា យថា ទ្ធិន្នំ សមុក្កបដ-
 លានំ សុដស្សិតានំ ហោជ្ជិមសមុក្កបដលំ ឧបរិមំ
 ណាតិវត្តតិ ឧបរិមសមុក្កបដលំ ហោជ្ជិមំ ណាតិវត្តតិ អញ្ញ-
 មញ្ញំ បរិយន្តដ្ឋាយិណោ ឯវមេរំ^(២) ពុទ្ធស្ស ភកវតោ នេ-
 យ្យព្វា ញាណព្វា អញ្ញមញ្ញំ បរិយន្តដ្ឋាយិណោ តេ ធម្មា
 យាវតកំ នេយ្យំ តាវតកំ ញាណំ យាវតកំ ញាណំ
 តាវតកំ នេយ្យំ នេយ្យបរិយន្តិកំ ញាណំ ញាណា-
 បរិយន្តិកំ នេយ្យំ នេយ្យំ អតិក្កមិត្វា ញាណំ នប្ប-
 វត្តតិ ញាណំ អតិក្កមិត្វា នេយ្យបថោ នត្តិ អញ្ញមញ្ញំ
 បរិយន្តដ្ឋាយិណោ តេ ធម្មា សព្វធម្មេសុ ពុទ្ធស្ស
 ញាណំ បវត្តតិ សព្វេ ធម្មា ពុទ្ធស្ស ភកវតោ អារជ្ជ-
 នប្បដិពទ្ធា អាកដ្ឋាបដិពទ្ធា មនសិការប្បដិពទ្ធា
 ចិត្តប្បាទប្បដិពទ្ធា សព្វសត្តេសុ ពុទ្ធស្ស ញាណំ
 បវត្តតិ សព្វេសំ សត្តានំ ពុទ្ធា អាសយំ ជាណតិ

១ ឱ. សព្វត្ថ បរិយន្តដ្ឋានិយោតិ ។ ២ ម. សព្វត្ថ ឯវមេវសទ្ធោ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ញាណមិនប្រព្រឹត្តកន្លង នូវហេតុដែលត្រូវដឹង ទាំងគន្លងនៃហេតុដែល
ត្រូវដឹង ក៏មិនកន្លងនូវញាណ ធម៌ទាំងនោះ បិតនៅក្នុងទីបំផុតនៃគ្នា
និងគ្នា បាតសុគ្រទាំងពីរខាង ដែលជិតស្និទ្ធស្នាល បាតសុគ្រខាងក្រោម
មិនប្រព្រឹត្តកន្លងបាតសុគ្រខាងលើ បាតសុគ្រខាងលើ មិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវ
បាតសុគ្រខាងក្រោម បាតសុគ្រទាំងនោះ បិតនៅត្រឹមទីបំផុតនៃគ្នានិង
គ្នា យ៉ាងណាមិញ របស់ដែលត្រូវដឹង និងញាណនៃព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគ
បិតនៅត្រឹមទីបំផុតនៃគ្នានិងគ្នា ក៏យ៉ាងនោះដែរ គឺ របស់ដែលត្រូវដឹង
មានកំណត់ត្រឹមណា ញាណក៏មានកំណត់ត្រឹមនោះ ញាណមានកំណត់
ត្រឹមណា របស់ដែលត្រូវដឹង ក៏មានកំណត់ត្រឹមនោះ ញាណមាន
របស់ដែលត្រូវដឹងជាទីបំផុត របស់ដែលត្រូវដឹង ក៏មានញាណជាទីបំផុត
ញាណមិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវរបស់ដែលត្រូវដឹង គន្លងដែលត្រូវដឹងក៏មិនកន្លង
នូវញាណ ធម៌ទាំងនោះ បិតនៅត្រឹមទីបំផុតនៃគ្នានិងគ្នា ។ ញាណរបស់
ព្រះពុទ្ធ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌ទាំងអស់ គឺ ធម៌ទាំងអស់ជាប់ចំពោះដោយ
ការនឹក ជាប់ចំពោះដោយបំណង ជាប់ចំពោះដោយការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
ជាប់ចំពោះដោយចិត្តប្បាទ របស់ព្រះពុទ្ធមានជោគ ។ ញាណរបស់ព្រះ
ពុទ្ធ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសត្វទាំងអស់ គឺ ព្រះពុទ្ធច្រង់ជ្រាបនូវអាសយធម៌

បញ្ញាវគ្គេ មហាបញ្ញាកថា

អនុសយំ ជាតតិ ចរិយំ^(១) ជាតតិ អទិមុត្តិ ជា-
 តតិ អប្បរជកេ មហារជកេ តិក្ខុទ្ធិយេ មុទិ-
 ទ្ធិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាប-
 យេ ភព្វាកព្វេ សត្តេ បជាតតិ សនេវកោ លោ-
 កោ សមារកោ សព្រហ្មកោ សស្សមណាព្រាហ្មណី
 បជា សនេវមនុស្សា អន្តោពុទ្ធុញ្ញាលោ បរិវត្តតិ
 យថា យេ កេចិ មច្ចកច្ចថា អន្តមសោ តិមិតិមិដ្ឋុលំ
 ឧទាទាយ អន្តោ មហាសមុទ្ឋេ បរិវត្តន្តិ ឯវមេរំ
 សនេវកោ លោកោ សមារកោ សព្រហ្មកោ ស-
 ស្សមណាព្រាហ្មណី បជា សនេវមនុស្សា អន្តោពុទ្ធុ-
 ញ្ញាលោ បរិវត្តតិ យថា យេ កេចិ បក្ខិទោ អន្តមសោ
 កុទ្ឋំ វេនតេយ្យំ ឧទាទាយ អាកាសស្ស បទេ-
 សេ បរិវត្តន្តិ ឯវមេរំ យេបិ តេ សារីបុត្តសម-
 ប្បញ្ញា តេបិ ពុទ្ធុញ្ញាលាស្ស បទេសេ បរិវត្តន្តិ

១ ឱ. ម. ចរិតំ ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ជ្រាបនូវអនុសយធម៌ ជ្រាបនូវចរិយា ជ្រាបនូវអធ្យាស្រ័យ របស់ពួក
 សត្វទាំងអស់ ជ្រាបច្បាស់នូវពួកសត្វដែលមានជួលីតិចក្នុងភ្នែក មាន
 ជួលីច្រើនក្នុងភ្នែក មានឥន្ទ្រិយចាស់ក្លា មានឥន្ទ្រិយទន់ខ្លី មានអាការ
 ល្អ មានអាការអាក្រក់ គួរឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយងាយ គួរឲ្យត្រាស់
 ដឹងបានដោយក្រ មានភ័ព្វនិងឥតភ័ព្វ ។ លោកព្រមទាំងទេវលោក
 មារលោក ព្រហ្មលោក ពពួកសត្វព្រមទាំងសមណនិងព្រាហ្មណ៍ ព្រម
 ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស រមែងប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុងនៃ
 ពុទ្ធភ្នាណ ពួកត្រីនិងអណ្តើកណាមួយ ដោយហោចទៅ រាប់យកទាំង
 ត្រីឈ្មោះតិមិទិមិដ្ឋលៈ រមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងក្នុងនៃមហាសមុទ្រ យ៉ាង
 ណាមិញ លោកព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ពួកសត្វ
 ព្រមទាំងសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ មនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស
 រមែងប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុងនៃពុទ្ធភ្នាណ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ពុំនោះសោត
 ពួកសត្វស្វាបណាមួយ ដោយទីបំផុតទៅ រាប់យកទាំងសត្វគ្រុឌឈ្មោះ
 វេនតេយ្យ រមែងវិលវល់នៅ ក្នុងប្រទេស នៃអាកាស យ៉ាងណា
 មិញ ជនទាំងឡាយណា មានប្រាជ្ញា ស្មើនឹងព្រះសារីបុត្ត ជនទាំង
 នោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងប្រទេសនៃពុទ្ធភ្នាណ ក៏យ៉ាងនោះឯង។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គោ

ពុទ្ធចញ្ញាណំ ទេវមនុស្សានំ បញ្ញំ ជវិត្វា អតិយំសិ-
 ត្វា តិដ្ឋតិ យេបិ តេ ខត្តិយបណ្ឌិតា ព្រាហ្មណាប-
 ណ្ឌិតា កហាបតិបណ្ឌិតា សមណាបណ្ឌិតា និបុណ្ណា
 កតបរាប្បវាទា ពាលវេជ្ជិវចា តេ ភិទ្ធព្ពា មញ្ញេ ចរ-
 ន្តិ^(១) បញ្ញាកតេន ទិដ្ឋិតតានិ តេ បញ្ញេ^(២) អភិស-
 ជ្ជវិត្វា តថាកតំ ឧបសម្ព័ន្ធមិត្វា បុច្ឆន្តិ កុណ្ណានិ ច
 បដិច្ឆន្ណានិ ច កថិតា វិស្សន្តិតា ច តេ បញ្ញា ច
 ភកវតា ហោន្តិ និទ្ធិដ្ឋការណា ឧបក្ខិត្តកា ច តេ
 ភកវតោ សម្បជ្ជន្តិ អថខោ ភកវា តត្ថ អភិរោចតិ
 យទិទំ បញ្ញាយាតិ អក្កោ អស្សាមន្តប្បញ្ញោ អស្សា-
 មន្តប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិតិ អយំ អស្សាមន្តប្បញ្ញោ ។

[១៤១] ភ្និវ្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិតិ កតមា ភ្និវ្ប-
 ញ្ញោ ។ រាតំ អភិកុយ្យតីតិ ភ្និវ្បញ្ញោ អភិភវិតាតិ^(៣)

---

១ ម. មញ្ញេ វទន្តិ ។ ២ ឱ. ម. ចសទ្វោ នត្តិ ។ ៣ ម. សព្វត្ថ អតិភវិតាតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពុទ្ធជញ្ញាណ ផ្សាយទៅរហ័សណាស់ កន្លងបញ្ញា នៃទេវតានិងមនុស្សទាំង-
 ឡាយ ពួកជនណា ជាខត្តិយបណ្ឌិត ព្រាហ្មណបណ្ឌិត គហបតិ-
 បណ្ឌិត ឬសមណបណ្ឌិត មានប្រាជ្ញាល្អិត ស្គាល់បរហ្សវាទ ដូច
 នាយខ្មាន់ធ្នូអ្នកបាញ់នូវរោម ពួកជនទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តហាក់ដូចជាទម្ងាយ
 នូវទិដ្ឋិ (របស់ជនដទៃ) ដោយប្រាជ្ញា (របស់ខ្លួន) ពួកជនទាំងនោះ
 ឯង បានចងក្រងនូវប្រស្នា ហើយចូលទៅគាល់ព្រះតថាគត ហើយសួរនូវ
 អាថ៌ដែលគេលាក់ផង ដែលកំបាំងផង ប្រស្នាទាំងនោះ ព្រះមានព្រះភាគ
 បានសម្តែង ដោះស្រាយហើយផង ជាប្រស្នាមានហេតុដែលព្រះអង្គ
 អធិប្បាយហើយផង ជាប្រស្នាដែលព្រះអង្គលើកបង្ហាញហើយផង ពួក
 ជនទាំងនោះបានសម្រេច (សម្បត្តិជាសាវ័ក ឬជាឧបាសក ដោយការ
 ដោះស្រាយ) របស់ព្រះមានព្រះភាគ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់រុងរឿងក្រៃលែងក្នុងទីនោះ ដោយប្រាជ្ញា ហេតុនោះ ព្រះមាន
 ជោគ ទ្រង់ប្រសើរលើស ឈ្មោះថាទ្រង់មានបញ្ញាមិនជិត ។ នេះឯង
 បញ្ញាមិនជិត ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃបញ្ញាមិនជិត ។

[១២១] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃបញ្ញាដូចផែនដី តើ
 បញ្ញាដូចផែនដី ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់
 នូវរាគៈ ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់ហើយ (នូវរាគៈ)

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ភ្ងឺប្បញ្ញា ទោសំ អភិកុយ្យតីតិ ភ្ងឺប្បញ្ញា អភិ-
 ភិវិតាតិ ភ្ងឺប្បញ្ញា មោហំ អភិកុយ្យតីតិ ភ្ងឺប្ប-
 ញ្ញា អភិភិវិតាតិ ភ្ងឺប្បញ្ញា កោដំ ។ បេ ។ ឧប-
 ទាហំ មត្តំ បទ្យាសំ ឥស្សំ មច្ឆរិយំ មាយំ សា-
 បេយ្យំ ថម្ហំ សារម្ហំ មាណំ អតិមាណំ មទំ បមាណំ
 សព្វេ កិលេសេ សព្វេ ទុច្ឆរិតេ សព្វេ អភិសង្កា-
 វេ ។ បេ ។ សព្វេ កវតាមិកម្មេ អភិកុយ្យតីតិ ភ្ង-
 ឺប្បញ្ញា អភិភិវិតាតិ ភ្ងឺប្បញ្ញា រាគោ អរិ តំ អរិ
 មទ្ធនិប្បញ្ញាតិ ភ្ងឺប្បញ្ញា ទោសោ អរិ តំ អរិ
 មទ្ធនិប្បញ្ញាតិ ភ្ងឺប្បញ្ញា មោហោ អរិ តំ អរិ
 មទ្ធនិប្បញ្ញាតិ ភ្ងឺប្បញ្ញា កោដោ ។ បេ ។ ឧបទាហោ
 មត្តោ បទ្យាសោ ឥស្សោ មច្ឆរិយំ មាយា សាបេយ្យំ
 ថម្ហោ សារម្ហោ មាណោ អតិមាណោ មទោ បមាណោ ស-
 ព្វេ កិលេសោ សព្វេ ទុច្ឆរិតោ សព្វេ សង្ការា^(១) ។ បេ ។

១ ម. អភិសង្ការា ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់នូវទោសៈ ឈ្មោះថាបញ្ញាដូច
 ផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់ហើយនូវ(ទោសៈ) ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះ
 គ្របសង្កត់នូវមោហៈ ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់ហើយ
 (នូវមោហៈ) ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់នូវក្រោធ ។ បេ ។
 នូវការចង់គំនុំ ការលុបគុណគេ ការវាយឫកស្មើ ឫស្សា កំណាញ់
 មាយា ការអួតអាង ការរើងត្តឹង ការប្រណាំងប្រជែង ការប្រកាន់ ការ
 មើលងាយ ការស្រវឹង ការធ្វេសប្រហែស កិលេសទាំងអស់ ទុច្ចរិតទាំង
 អស់ អភិសង្ខារទាំងអស់ ។ បេ ។ នូវកវតាមិកម្មទាំងអស់ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ដូចផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់ហើយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះរាគៈ
 ជាសត្រូវ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងញាំញី នូវរាគៈជាសត្រូវនោះ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ដូចផែនដី ព្រោះទោសៈជាសត្រូវ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងញាំញី នូវទោសៈ
 ជាសត្រូវនោះ ឈ្មោះថា បញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះមោហៈជាសត្រូវ
 ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងញាំញី នូវមោហៈជាសត្រូវនោះ ឈ្មោះថា បញ្ញា
 ដូចផែនដី ព្រោះក្រោធ ។ បេ ។ ឧបនាហៈ មក្ខៈ បឡាសៈ ឥស្សា
 មច្ចុរិយៈ មាយា សាថេយ្យៈ ថម្មៈ សារម្មៈ មានៈ អតិមានៈ មទៈ
 បមាទៈ កិលេសទាំងអស់ ទុច្ចរិតទាំងអស់ សង្ខារទាំងអស់ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សព្វេ កវតាមិកម្មា អរិ តំ អរិ មទ្ធីនិប្បញ្ញាតិ ភ្និប្ប-
ញ្ញា ភ្និ វុច្ចតិ បបរិ តាយ^(១) បបរិសមាយ វិត្តតាយ
វិបុលាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតោតិ ភ្និប្បញ្ញា អបិ ច
បញ្ញាយ មេតំ អនិវចនំ ភ្និ មេធាបរិណាយិកាតិ
ភ្និប្បញ្ញា ភ្និប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ អយំ ភ្និប្បញ្ញា ។

[១៤២] បញ្ញាពហុល្លាយ សំវត្តន្តិ កតមំ
បញ្ញាពហុល្លំ ។ ឥនេកច្ចោ បញ្ញាករុកោ ហោតិ
បញ្ញាចរិតោ បញ្ញាសយោ បញ្ញាទិមុត្តោ បញ្ញាជ-
ដោ បញ្ញាកេតុ បញ្ញាទិបតេយ្យោ វិចយពហុលោ
បរិចយពហុលោ ឱក្ខាយនពហុលោ សម្បេក្ខា-
យនពហុលោ សម្បេក្ខាយនជម្មោ វិភូតវិហរិតច្ចរិ-
តោ^(២) តក្ករុកោ តព្វហុលោ តន្និដ្ឋោ តំចោណោ
តំបញ្ញាវេ^(៣) តទទិមុត្តោ តទាទិបតេយ្យោ យថា

---

១ ឱ. ម. តាយសទ្ធោ នត្តិ ។ ២ ឱ. ម. វិភូតវិហរិតច្ចរិតោ ។ ៣ ឱ. ម. តប្បោណោ
តប្បញ្ញាវេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ភវតាមិកម្មទាំងអស់ជាសត្រូវ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងញ៉ាំញី នូវភវតាមិកម្មជា
 សត្រូវនោះ ។ ប្រើថពី លោកហៅថា ផែនដី ឈ្មោះថាបញ្ញាដូច
 ផែនដី ព្រោះបុគ្គលប្រកបព្រមដោយប្រាជ្ញា ផ្សាយចេញ ទូលាយ ស្មើ
 ដោយផែនដីនោះ ម្យ៉ាងទៀត ពាក្យថា ផែនដី នេះ ជាឈ្មោះនៃប្រាជ្ញា
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះបញ្ញាជាគ្រឿងទម្ងាយនូវកិលេស ជា
 គ្រឿងណែនាំ ។ នេះឯង បញ្ញាដូចផែនដី ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ភាពនៃបញ្ញាដូចផែនដី ។

[១៤២] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពច្រើនដោយប្រាជ្ញា
 តើភាពច្រើនដោយប្រាជ្ញា ដូចម្តេច ។ បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកធ្ងន់ដោយប្រាជ្ញា មានប្រាជ្ញាជាចរិត មានប្រាជ្ញាជាអធ្យាស្រ័យ មាន
 ប្រាជ្ញាជាអធិមុត្តិ មានប្រាជ្ញាជាទង់ មានប្រាជ្ញាជាទង់ជ័យ មានប្រាជ្ញាជា
 អធិបតី ច្រើនដោយការពិចារណា ច្រើនដោយការពិនិត្យ ច្រើនដោយ
 ការស្តាប់ស្តង់មើល ច្រើនដោយការរិះរេមើល មានការរិះរេមើលជាធម្មតា
 មានធម៌ជាគ្រឿងនៅប្រាកដជាចរិត ធ្ងន់ដោយប្រាជ្ញានោះ ច្រើនដោយ
 ប្រាជ្ញានោះ ឱនទៅរកប្រាជ្ញានោះ ទោរទៅរកប្រាជ្ញានោះ ឈមទៅ
 រកប្រាជ្ញានោះ ចុះចិត្តស៊ប់ក្នុងប្រាជ្ញានោះ មានប្រាជ្ញានោះជាអធិបតី

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

កណាតរុកោ វុច្ចតិ កណាពាហុលិកោតិ ចីវរក-
 រុកោ វុច្ចតិ ចីវរពាហុលិកោតិ បត្តករុកោ វុច្ចតិ
 បត្តពាហុលិកោតិ សេនាសនករុកោ វុច្ចតិ សេនា-
 សនពាហុលិកោតិ ឯវមេវំ ឥនេកច្ចោ បញ្ញា-
 ករុកោ ហោតិ បញ្ញាចរិតោ បញ្ញាសយោ បញ្ញា-
 ធិមុត្តោ បញ្ញាជដោ បញ្ញាកេតុ បញ្ញាធិបតេយ្យោ
 វិចយពហុលោ បរិចយពហុលោ ឱក្ខាយនពហុលោ
 សម្បូក្ខាយនពហុលោ សម្បូក្ខាយនធម្មោ វិភូតវិហា-
 រិតចូរិតោ តក្ករុកោ តពូហុលោ តន្និន្នោ តំចោណោ
 តំបញ្ញារោ តទធិមុត្តោ តទាធិបតេយ្យោ បញ្ញាពាហុ-
 ល្លាយ សំវត្តន្តីតិ ឥទំ បញ្ញាពាហុលំ ។

[១៤៣] សីយប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា
 សីយប្បញ្ញា ។ សីយំ សីយំ សីលានិ បរិបូរេតីតិ សី-
 យប្បញ្ញា សីយំ សីយំ ឥន្ទ្រិយសំវំ បរិបូរេតីតិ សីយ-
 ប្បញ្ញា សីយំ សីយំ កោជនេ មត្តញ្ញតំ បរិបូរេតីតិ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

បុគ្គលអ្នកជូនក្នុងពួក គេហៅថា អ្នកច្រើនដោយពួក បុគ្គលអ្នកជូនក្នុងចីវរ
 គេហៅថា អ្នកច្រើនដោយចីវរ បុគ្គលអ្នកជូនក្នុងបាត្រ គេហៅថា អ្នក
 ច្រើនដោយបាត្រ បុគ្គលអ្នកជូនក្នុងសេនាសនៈ គេហៅថា អ្នកច្រើន
 ដោយសេនាសនៈ យ៉ាងណា បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 ជូនដោយប្រាជ្ញា មានប្រាជ្ញាជាចរិត មានប្រាជ្ញាជាអធ្យាស្រ័យ មាន
 ប្រាជ្ញាជាអធិមុត្តិ មានប្រាជ្ញាជាទង់ មានប្រាជ្ញាជាទង់ជ័យ មានប្រាជ្ញា
 ជាអធិបតី ច្រើនដោយការពិចារណា ច្រើនដោយការរិះរេមើល មាន
 ការរិះរេមើលជាធម្មតា មានធម៌ជាគ្រឿងនៅប្រាកដជាចរិត ជូនក្នុង
 ប្រាជ្ញានោះ ច្រើនដោយប្រាជ្ញានោះ ឱនទៅរកប្រាជ្ញានោះ ទោរទៅ
 រកប្រាជ្ញានោះ ឈមទៅរកប្រាជ្ញានោះ ចុះចិត្តស៊ប់ ក្នុងប្រាជ្ញានោះ
 មានប្រាជ្ញានោះជាអធិបតី ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ នេះឯង ភាពច្រើនដោយ
 បញ្ញា ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពច្រើនដោយប្រាជ្ញា ។

[១២៣] ពាក្យថាប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃបញ្ញាដ៏ធំធេង តើបញ្ញាដ៏ធំធេងដូច
 ម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំធេងព្រោះញ៉ាំងសីលឲ្យពេញលេញធំៗ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាដ៏ធំធេង ព្រោះញ៉ាំងតន្ត្រីយសំរេចឲ្យពេញលេញធំៗ ។ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ធំធេង ព្រោះញ៉ាំងសេចក្តីដឹងប្រមាណក្នុងភោជនឲ្យពេញលេញធំៗ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ ជាតវិយានុយោកំ ប-
រិប្បុរេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ សីលក្ខន្ធន្ត
បរិប្បុរេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ សមាធិ-
ក្ខន្ធន្ត បរិប្បុរេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ ប-
ញ្ញាខន្ធន្ត បរិប្បុរេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ វិមុត្តិ-
ក្ខន្ធន្ត បរិប្បុរេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ វិមុត្តិ-
ញ្ញាលោទស្សនក្ខន្ធន្ត បរិប្បុរេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ
សីយំ ហោណាហោណិ បដិវិជ្ឈតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ
សីយំ វិហារសមាបត្តិយោ បរិប្បុរេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ
សីយំ អរិយសច្ចានិ បដិវិជ្ឈតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ
សីយំ សតិប្បដ្ឋានេ កាវេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ
សីយំ សម្មប្បដ្ឋានេ កាវេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ
សីយំ ឥន្ទ្រិច្ឆានេ កាវេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ
ឥន្ទ្រិយានិ កាវេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ ពលា-
និ កាវេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ ពោជ្ឈង្គេ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងការប្រកបរឿយ ។ ក្នុងសេចក្តីភ្ញាក់រលឹក
 ឲ្យពេញលេញឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងសីលក្នុង
 ឲ្យពេញលេញឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងសមាធិក្នុងឲ្យ
 ពេញលេញឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងបញ្ញាខន្ធឲ្យពេញ
 លេញឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងវិមុត្តិក្នុងឲ្យពេញលេញ
 ឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្នុងឲ្យពេញ
 លេញឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចាក់ធ្លុះនូវហេតុនិងមិនមែន
 ហេតុឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងវិហារសមាបត្តិឲ្យពេញ
 លេញឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចាក់ធ្លុះនូវអរិយសច្ចឆាប់ៗ
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងសតិប្បដ្ឋានឲ្យចម្រើនឆាប់ៗ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងសម្មប្បដ្ឋានឲ្យចម្រើនឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏
 ធំ ព្រោះញ៉ាំងឥទ្ធិបាទឲ្យចម្រើនឆាប់ៗ ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះ
 ញ៉ាំងឥន្ទ្រិយឲ្យចម្រើនឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងពលៈឲ្យ
 ចម្រើនឆាប់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងពោជ្ឈង្គឲ្យចម្រើនឆាប់ៗ ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ភារេតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ អរិយមក្កំ ភារេតីតិ
 សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ សាមញ្ញដលានិ សច្ចិ-
 ករោតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ អភិញ្ញាយោ
 បដិវិជ្ឈតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ បរមដ្ឋំ
 និព្វានំ សច្ចិករោតីតិ សីយប្បញ្ញា សីយប្បញ្ញតាយ
 សំវត្តន្តីតិ អយំ សីយប្បញ្ញា ។

[១៤៤] លហុប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា
 លហុប្បញ្ញា ។ លហំ លហំ សីលានិ បរិបូរេ-
 តីតិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ ឥន្ទ្រិយសំវរំ បរិ-
 បូរេតីតិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ កោជនេ មត្ត-
 ញ្ញតំ បរិបូរេតីតិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ ជាតិ-
 យានុយោកំ បរិបូរេតីតិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ
 សីលក្ខន្ធនំ ។ បេ ។ សមាធិក្ខន្ធនំ បញ្ញាខន្ធនំ វិមុត្តិ-
 ក្ខន្ធនំ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធនំ បរិបូរេតីតិ លហុប្បញ្ញា
 លហំ លហំ ហាណហាណានិ បដិវិជ្ឈតីតិ លហុប្ប-
 ញ្ញា លហំ លហំ វិហារសមាបត្តិយោ បរិបូរេតីតិ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះញ៉ាំងអរិយមគ្គឲ្យចម្រើនធំៗ ឈ្មោះថា
បញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញផលធំៗ ឈ្មោះថា
បញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចាក់ដុះនូវអភិញ្ញា ធំៗ ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ធំ
ព្រោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវប្រយោជន៍ក្រៃលែង គឺនិព្វាន ធំៗ ។ នេះ
បញ្ញាដ៏ធំ ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញាដ៏ធំ ។

[១៤៤] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃបញ្ញារហ័ស តើ
បញ្ញារហ័ស ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះញ៉ាំងសីលឲ្យ
ពេញលេញរហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះញ៉ាំងឥន្ទ្រិយសំរវៈ
ឲ្យពេញលេញរហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះញ៉ាំងសេចក្តីដឹង
ប្រមាណក្នុងគោជន ឲ្យពេញលេញរហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស
ព្រោះញ៉ាំងការប្រកបរឿយ ។ ក្នុងសេចក្តីភ្ញាក់រលឹក ឲ្យពេញលេញ
រហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះញ៉ាំងសីលក្ខន្ធ ។ បេ ។ សមាធិក្ខន្ធ
បញ្ញាខន្ធ វិមុត្តិក្ខន្ធ វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធ ឲ្យពេញលេញរហ័ស ។
ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះចាក់ដុះនូវហេតុនិងមិនមែនហេតុ រហ័ស ។
ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះញ៉ាំងវិហារសមាបត្តិឲ្យពេញលេញរហ័ស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ អរិយសច្ចានិ បដិវិជ្ឈតី-
 តិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ សតិប្បដ្ឋានេ កាវេ-
 តីតិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ សម្មប្បដ្ឋានេ កាវេ-
 តីតិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ ឥទ្ធិចានេ កាវេ-
 តីតិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ ឥន្ទ្រិយានិ កាវេ-
 តីតិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ ពលានិ កាវេតីតិ
 លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ ពោជ្ឈង្គេ កាវេតីតិ ល-
 ហុប្បញ្ញា លហំ លហំ អរិយមគ្គំ កាវេតីតិ លហុ-
 ប្បញ្ញា លហំ លហំ សាមញ្ញដលានិ សច្ចិកោតីតិ
 លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ អភិញ្ញាយោ បដិវិជ្ឈតីតិ
 លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ បរមដ្ឋំ និព្វានំ សច្ចិកោ-
 តីតិ លហុប្បញ្ញា លហុប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ អយំ
 លហុប្បញ្ញា ។

[១៤៥] ហាសប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា
 ហាសប្បញ្ញា ។ ឥនេកោច្ឆោ ហាសពហុលោ
 វេទពហុលោ តុដ្ឋិពហុលោ ចាមុដ្ឋពហុលោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធមគ្គ

ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះចាក់ធ្លុះនូវអរិយសច្ច រហ័ស ។ ឈ្មោះថា
 បញ្ញារហ័ស ព្រោះញ៉ាំងសតិប្បដ្ឋានឲ្យចម្រើនរហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 រហ័ស ព្រោះញ៉ាំងសម្មប្បធានឲ្យចម្រើនរហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស
 ព្រោះញ៉ាំងឥទ្ធិបាទឲ្យចម្រើនរហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះញ៉ាំង
 ឥន្ទ្រិយឲ្យចម្រើនរហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះញ៉ាំងពលៈ
 ឲ្យចម្រើនរហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះញ៉ាំងពោជ្ឈង្គឲ្យចម្រើន
 រហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះញ៉ាំងអរិយមគ្គ ឲ្យចម្រើនរហ័ស ។
 ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញផល រហ័ស ។
 ឈ្មោះថាបញ្ញារហ័ស ព្រោះចាក់ធ្លុះនូវអភិញ្ញា រហ័ស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 រហ័ស ព្រោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង គឺព្រះនិព្វាន
 រហ័ស ។ ។ នេះឯង បញ្ញារហ័ស ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ភាពនៃប្រាជ្ញារហ័ស ។

[១៤៥] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃបញ្ញានាំឲ្យរីករាយ តើ
 បញ្ញានាំឲ្យរីករាយ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញានាំឲ្យរីករាយ ព្រោះបុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ច្រើនដោយសេចក្តីរីករាយ ច្រើនដោយសេចក្តី
 ស្រស់ស្រាយ ច្រើនដោយសេចក្តីត្រេកអរ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រួលចិត្ត

បញ្ញាវគ្គេ មហាបញ្ញាកថា

សីលានិ	បរិបូរេតីតិ	ហាសប្បញ្ញា	ហាសពហុ-
លោ	វេទពហុលោ	តុដ្ឋិតហុលោ	ចាមុដ្ឋពហុលោ
ឥន្ទ្រិយសំរំ	បរិបូរេតីតិ	ហាសប្បញ្ញា	ហាសពហុ-
លោ	វេទពហុលោ	តុដ្ឋិតហុលោ	ចាមុដ្ឋពហុលោ
កោជនេ	មត្តញ្ញតំ	បរិបូរេតីតិ	ហាសប្បញ្ញា
ហាសពហុលោ	វេទពហុលោ	តុដ្ឋិតហុលោ	ចា-
មុដ្ឋពហុលោ	ជាតវិយានុយោកំ	បរិបូរេតីតិ	ហា-
សប្បញ្ញា	ហាសពហុលោ	វេទពហុលោ	តុដ្ឋិ-
ពហុលោ	ចាមុដ្ឋពហុលោ	សីលក្ខន្ធនំ	។ បេ ។
សមាធិក្ខន្ធនំ	បញ្ញាខន្ធនំ	វិមុត្តិក្ខន្ធនំ	វិមុត្តិញ្ញាណាទ-
ស្សនក្ខន្ធនំ	បរិបូរេតីតិ	ហាសប្បញ្ញា	ហាសាហានានិ
បដិវិជ្ឈតីតិ	វិហារសមាបត្តិយោ	បរិបូរេតីតិ	អរិយ-
សច្ចានិ	បដិវិជ្ឈតីតិ	សតិប្បដ្ឋានេ	កាវេតីតិ

បញ្ញាវត្ត មហាបញ្ញាកថា

រមែងញ៉ាំងសីលឲ្យពេញលេញ ឈ្មោះថាបញ្ញា នាំឲ្យរីករាយ ព្រោះ
 បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយសេចក្តីរីករាយ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រស់ស្រាយ
 ច្រើនដោយសេចក្តីត្រេកអរ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រួលចិត្ត រមែងញ៉ាំង
 ឥន្ទ្រិយសំរេ:ឲ្យពេញលេញ ឈ្មោះថាបញ្ញានាំឲ្យរីករាយ ព្រោះបុគ្គល
 អ្នកច្រើនដោយសេចក្តីរីករាយ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រស់ស្រាយ ច្រើន
 ដោយការត្រេកអរ ច្រើនដោយការស្រួលចិត្ត រមែងញ៉ាំងសេចក្តីដឹង
 ប្រមាណក្នុងគោជនឲ្យពេញលេញ ឈ្មោះថាបញ្ញានាំឲ្យរីករាយ ព្រោះ
 បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយសេចក្តីរីករាយ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រស់ស្រាយ
 ច្រើនដោយសេចក្តីត្រេកអរ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រួលចិត្ត រមែងញ៉ាំង
 សេចក្តីប្រកបរឿយ ។ ក្នុងសេចក្តីភ្ញាក់រលឹកឲ្យពេញលេញ ឈ្មោះថា
 បញ្ញានាំឲ្យរីករាយ ព្រោះបុគ្គលអ្នកច្រើនដោយការរីករាយ ច្រើនដោយ
 ការស្រស់ស្រាយ ច្រើនដោយការត្រេកអរ ច្រើនដោយការស្រួលចិត្ត
 រមែងញ៉ាំងសីលក្ខន្ធ ។ បេ ។ សមាធិក្ខន្ធ បញ្ញាខន្ធ វិមុត្តិក្ខន្ធ វិមុត្តិញ្ញាណ-
 ទស្សនក្ខន្ធឲ្យពេញលេញ ឈ្មោះថាបញ្ញានាំឲ្យរីករាយ ព្រោះចាក់ធ្លុះ
 ចំពោះនូវហេតុនិងមិនមែនហេតុ ព្រោះញ៉ាំងវិហារសមាបត្តិ ឲ្យពេញ
 លេញ ព្រោះចាក់ធ្លុះនូវអរិយសច្ច ព្រោះញ៉ាំងសតិប្បដ្ឋានឲ្យចម្រើន

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សម្មប្បធានេ   ភាវេតីតិ   ឥទ្ធិចានេ   ភាវេតីតិ

ឥន្ទ្រិយានិ   ភាវេតីតិ   ពលានិ   ភាវេតីតិ   ពោជ្ឈង្គេ

ភាវេតីតិ   អរិយមគ្គំ   ភាវេតីតិ   សាមញ្ញដលានិ

សច្ចិកោភេតីតិ   ហាសប្បញ្ញា   ហាសពហុលោ   វេទ-

ពហុលោ   តុដ្ឋិពហុលោ   ចាមុដ្ឋពហុលោ   អភិញ្ញាយោ

បដិវិជ្ឈតីតិ   ហាសប្បញ្ញា   ហាសពហុលោ   វេទ-

ពហុលោ   តុដ្ឋិពហុលោ   ចាមុដ្ឋពហុលោ   បរមដ្ឋំ

និព្វានំ   សច្ចិកោភេតីតិ   ហាសប្បញ្ញា   ហាសប្បញ្ញា-

តាយ សំវត្តន្តីតិ   អយំ   ហាសប្បញ្ញា   ។

[១៤៦] ជវនប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា ជវន-
 ប្បញ្ញា ។ យំ កិញ្ចំ រូបំ អតីតាណាតតប្បច្ចុប្បន្នំ
 អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱណ្ណារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ
 វា បណ្ឌិតំ វា យន្ទុវេ សន្តិកេ វា សព្វំ រូបំ អនិច្ចតោ
 ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា ទុក្ខតោ ទិប្បំ ជវតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ព្រោះញ៉ាំងសម្មប្បធានឲ្យចម្រើន ព្រោះញ៉ាំងឥទ្ធិបាទឲ្យចម្រើន ព្រោះ
ញ៉ាំងឥន្ទ្រិយឲ្យចម្រើន ព្រោះញ៉ាំងពលៈ ឲ្យចម្រើន ព្រោះញ៉ាំង
ពោជ្ឈង្គឲ្យចម្រើន ព្រោះញ៉ាំងអរិយមគ្គឲ្យចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវសាមញ្ញផល ឈ្មោះថាបញ្ញានាំឲ្យរីករាយ ព្រោះបុគ្គលអ្នក
ច្រើនដោយសេចក្តីរីករាយ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រស់ស្រាយ ច្រើន
ដោយសេចក្តីត្រេកអរ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រួលចិត្ត រមែងចាក់ធ្លុះនូវ
អភិញ្ញា ឈ្មោះថាបញ្ញានាំឲ្យរីករាយ ព្រោះបុគ្គលអ្នកច្រើនដោយសេចក្តី
រីករាយ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រស់ស្រាយ ច្រើនដោយសេចក្តីត្រេកអរ
ច្រើនដោយសេចក្តីស្រួលចិត្ត រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃ
លែង គឺនិព្វាន ។ នេះឯង បញ្ញានាំឲ្យរីករាយ ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីភាពនៃបញ្ញានាំឲ្យរីករាយ ។

[១៤៦] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃបញ្ញា ជាគ្រឿងស្កុះ
ទៅ តើបញ្ញាជាគ្រឿងស្កុះទៅ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿង
ស្កុះទៅ ព្រោះរូបណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី
ខាងក្រៅក្តី គ្រាតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី រូបណាក្នុងទី
ឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី បញ្ញាស្កុះទៅចាប់ កាន់រូបទាំងអស់នោះ ថាមិន
ទៀង ឈ្មោះថាបញ្ញា ជាគ្រឿងស្កុះទៅ ព្រោះស្កុះទៅចាប់ ថាជាទុក្ខ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ជវនប្បញ្ញា អនត្តតោ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវន-
 ប្បញ្ញា យា កាចិ វេទនា ។ បេ ។ យា កាចិ
 សញ្ញា យេ កេចិ សង្ខារា យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អ-
 តីតានាកតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱទ្ធហិកំ
 វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណ្ឌិតំ វា យន្ទវេ សន្តិកេ វា
 សព្វំ វិញ្ញាណំ អនិច្ចតោ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា
 ទុក្ខតោ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា អនត្តតោ ទិ-
 ប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា ចក្កំ ។ បេ ។ ជវាមរណំ
 អតីតានាកតប្បច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចតោ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវ-
 នប្បញ្ញា ទុក្ខតោ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា អនត្ត-
 តោ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា រូបំ អតីតានាកត-
 ប្បច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ ខយដ្ឋេន ទុក្ខំ ភយដ្ឋេន អនត្តា
 អសារកដ្ឋេនាតិ តុលយិត្វា តិរយិត្វា វិការយិត្វា វិភូតំ
 កត្វា រូបនិហេនេ និព្វានេ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ ចក្កំ ។ បេ ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្ទុះទៅ ព្រោះស្ទុះទៅឆាប់ ថាមិនមែនជារបស់
 ខ្លួន ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្ទុះទៅ ព្រោះវេទនាណាមួយ ។ បេ ។
 សញ្ញាណាមួយ សង្ខារទាំងឡាយណាមួយ វិញ្ញាណណាមួយ ជា
 អតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រាតគ្រាតក្តី ល្អិត
 ក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី វិញ្ញាណណាមួយ ក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី
 បញ្ញាស្ទុះទៅឆាប់កាន់វិញ្ញាណទាំងអស់ (នោះ) ថាមិនទៀង ឈ្មោះថា
 បញ្ញាជាគ្រឿងស្ទុះទៅ ព្រោះស្ទុះទៅឆាប់ ថាជាទុក្ខ ឈ្មោះថាបញ្ញាជា
 គ្រឿងស្ទុះទៅ ព្រោះស្ទុះទៅឆាប់ ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ជាគ្រឿងស្ទុះទៅ ព្រោះស្ទុះទៅឆាប់ កាន់ចក្ខុ ។ បេ ។ កាន់ជរាមរណៈ
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ថាមិនទៀង ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្ទុះទៅ
 ព្រោះស្ទុះទៅឆាប់ ថាជាទុក្ខ ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្ទុះទៅ ព្រោះស្ទុះ
 ទៅឆាប់ ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្ទុះទៅ ព្រោះថ្លឹង
 ពិចារណា អប់រំ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ថា រូបជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះ
 ថាមិនទៀង ដោយអត្តថាអស់ទៅ ឈ្មោះថាជាទុក្ខ ដោយអត្តថាជាភ័យ
 ឈ្មោះថាជាអនត្តា ដោយអត្តថាគ្មានខ្លឹម ហើយស្ទុះទៅឆាប់ ក្នុងទីជាទី
 រលត់រូប គឺព្រះនិព្វាន ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្ទុះទៅ ព្រោះថ្លឹង ពិចារ-
 ណា អប់រំ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ថា វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ចក្ខុ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ជរាមរណំ អតីតាណាតតប្បច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ ខយដ្ឋេន
 ទុក្ខំ ភយដ្ឋេន អនត្តា អសារកដ្ឋេនាតិ តុលយិត្វា
 តីរយិត្វា វិការយិត្វា វិភូតំ កត្វា ជរាមរណានិរោធន
 និព្វានេ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា រូបំ អតីតាណាត-
 តប្បច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ សដ្ឋតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខយធម្មំ
 វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មន្តិ តុលយិត្វា តីរយិ-
 ត្វា វិការយិត្វា វិភូតំ កត្វា រូបនិរោធនេ និព្វានេ
 ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា វេទនា សញ្ញា ស-
 ដ្ឋារា វិញ្ញាណំ ចក្កំ ។ បេ ។ ជរាមរណំ អតីតា-
 ណាតតប្បច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ សដ្ឋតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ
 ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មន្តិ តុល-
 យិត្វា តីរយិត្វា វិការយិត្វា វិភូតំ កត្វា ជរាមរ-
 ណានិរោធនេ និព្វានេ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា ជវ-
 នប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ អយំ ជវនប្បញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ជរាមរណៈ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះថាមិនទៀង ដោយ
អត្តថាអស់ទៅ ឈ្មោះថាជាទុក្ខ ដោយអត្តថាជាក៏យ ឈ្មោះថាជា
អនត្តា ដោយអត្តថាមិនមានខ្លឹម ហើយស្កុះទៅចាប់ ក្នុងទីជាទីរលត់
នូវជរាមរណៈ គឺព្រះនិព្វាន ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្កុះទៅ ព្រោះ
ថ្លឹង ពិចារណា អប់រំ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ថា រូបជាអតីត អនាគត
បច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះថាមិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង អាស្រ័យនូវបច្ច័យ
ហើយកើតឡើង មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា
មានការប្រាសចាករាគៈជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា ហើយស្កុះទៅ
ចាប់ក្នុងទីជាទីរលត់រូប គឺព្រះនិព្វាន ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្កុះទៅ
ព្រោះថ្លឹង ពិចារណា អប់រំ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ថា វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
វិញ្ញាណ ចក្ខុ ។ បេ ។ ជរាមរណៈ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះ
ថាមិនទៀង មានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង អាស្រ័យនូវបច្ច័យហើយកើត
ឡើង មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការ
ប្រាសចាករាគៈជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា ហើយស្កុះចាប់ក្នុងទី
ជាទីរលត់ជរាមរណៈ គឺព្រះនិព្វាន នេះឯង បញ្ញាជាគ្រឿងស្កុះទៅ
ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃបញ្ញាជាគ្រឿងស្កុះទៅ ។

បញ្ញាវគ្គេ មហាបញ្ញាកថា

[១៤៧] តិក្ខុប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា តិ-
 ក្ខុប្បញ្ញា ។ ខិប្បំ កិលេសេ ភិទ្ធីតិ^(១) តិក្ខុប្បញ្ញា
 ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ ឆាធិវាសេតិ បជហតិ វិណោ-
 ទេតិ ព្យន្តិកោតិ^(២) អនការដ្ឋមេតីតិ តិក្ខុប្បញ្ញា
 ឧប្បន្នំ ព្យាចាទវិតក្កំ ឆាធិវាសេតិ បជហតិ វិណោ-
 ទេតិ ព្យន្តិកោតិ អនការដ្ឋមេតីតិ តិក្ខុប្បញ្ញា
 ឧប្បន្នំ វិហឹសាវិតក្កំ ឆាធិវាសេតិ ។ បេ ។ ឧប្បន្នុ-
 ប្បន្នេ ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឆាធិវាសេតិ
 បជហតិ វិណោទេតិ ព្យន្តិកោតិ អនការដ្ឋមេតីតិ
 តិក្ខុប្បញ្ញា ឧប្បន្នំ រាតំ ឆាធិវាសេតិ បជហតិ វិណោ-
 ទេតិ ព្យន្តិកោតិ អនការដ្ឋមេតីតិ តិក្ខុប្បញ្ញា ឧប្បន្នំ
 ទោសំ ។ បេ ។ ឧប្បន្នំ មោហំ ឧប្បន្នំ កោដំ
 ឧបនាហំ មក្ខំ បណ្ឌាសំ ឥស្សំ មច្ឆវិយំ មាយំ
 សាថេយ្យំ ថម្ពំ សារម្ពំ មាណំ អតិមាណំ មទំ

១ ឱ.ម. ឆិទ្ធីតិ ។ ២ ម. ព្យន្តិកោតិ ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

[១៤៧] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃបញ្ញាដ៏មុត តើ
 បញ្ញាដ៏មុត ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថា បញ្ញាដ៏មុត ព្រោះទម្ងាយនូវ
 កិលេសរហ័ស ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏មុត ព្រោះមិនទទួល លះបង់ បន្ទា-
 បង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើតមាន នូវកាមវិតក្កៈដែលកើតឡើងហើយ
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏មុត ព្រោះមិនទទួល លះបង់ បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស
 ធ្វើមិនឲ្យកើតមាន នូវព្យាបាទវិតក្កៈ ដែលកើតឡើងហើយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាដ៏មុត ព្រោះមិនទទួល នូវវិហឹសាវិតក្កៈ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏មុត ព្រោះមិនទទួល លះបង់
 បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើតមាន នូវអកុសលធម៌ ដ៏លា-
 មកដែលកើតឡើងហើយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏មុត ព្រោះមិនទទួល លះ
 បង់ បន្ទាបង់ ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើតមាន នូវរាគៈដែលកើត
 ឡើងហើយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏មុត ព្រោះមិនទទួល លះបង់ បន្ទាបង់
 ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើមិនឲ្យកើតមាន នូវទោសៈ ដែលកើតឡើងហើយ
 ។ បេ ។ នូវមោហៈ ដែលកើតឡើងហើយ នូវសេចក្តីក្រោធដែលកើត
 ឡើងហើយ នូវការចង់សេចក្តីក្រោធទុក ការលុបគុណគេ ការវាយ
 ឫកស្មើ ឫស្សា ការកំណាញ់ ការលាក់ពុត ការអួតអាង ការរឹង
 ភ្លឹង ការប្រណាំងប្រជែង ការប្រកាន់ ការមើលងាយ ការស្រវឹង

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

បមាទំ សព្វេ កិលេសេ សព្វេ ទុច្ចរិតេ សព្វេ
 អភិសង្ខារេ ។ បេ ។ សព្វេ កវកាមិកម្មេ ជាឱវា-
 សេតិ បដហតិ វិណោទេតិ ព្យង្គិកោតិ អនការង្គ-
 មេតីតិ តិក្ខុប្បញ្ញា ឯកម្ហិ អាសនេ ចត្តារោ ច អ-
 រិយមក្កា ចត្តារិ ច សាមញ្ញដលានិ ចតស្សោ ច
 បដិសម្ពិទាយោ ច ឆ អភិញ្ញាយោ អធិតតា ហោន្តិ
 សច្ចិកតា ដស្សិតា បញ្ញាយាតិ តិក្ខុប្បញ្ញា តិក្ខុ-
 ប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ អយំ តិក្ខុប្បញ្ញា ។

[១៤៨] និព្វេធិកប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ កតមា
 និព្វេធិកប្បញ្ញា ។ ឥនេកោច្ឆោ សព្វសង្ខារេសុ
 ឧព្វេធតហុលោ ហោតិ ឧត្តាសពហុលោ ឧក្ក-
 ណ្ណានពហុលោ ហោតិ អរតិពហុលោ អនកិរ-
 តិពហុលោ ពហិមុខោ ន រមតិ សព្វសង្ខារេ
 អនិព្វិទ្ធបុព្វំ អប្បនាលិតបុព្វំ លោកក្ខន្ធី និព្វិ-
 ជ្ឈតិ បទាលេតីតិ និព្វេធិកប្បញ្ញា អនិព្វិទ្ធបុព្វំ
 អប្បនាលិតបុព្វំ ទោសក្ខន្ធី និព្វិជ្ឈតិ បទាលេតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ការប្រហែសធ្វេស កិលេសទាំងអស់ ទុច្ចរិតទាំងអស់ អភិសង្ខារទាំងអស់ ។ បេ ។ ភវតាមិកម្មទាំងអស់ ដែលកើតឡើងហើយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏មុត ព្រោះអរិយមគ្គ ៤ សាមញ្ញផល ៤ បដិសម្ពិទ្ធា ៤ និង អភិញ្ញា ៦ ជាគុណជាតិដែលបុគ្គលចាក់ធ្លុះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវហើយដោយប្រាជ្ញា ក្នុងអាសនៈមួយ នេះឯង បញ្ញាដ៏មុត ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពនៃបញ្ញាដ៏មុត ។

[១៤៨] ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃបញ្ញាជាគ្រឿងទម្ងន់ ទម្ងាយ តើបញ្ញាជាគ្រឿងទម្ងន់ទម្ងាយ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញា ជាគ្រឿងទម្ងន់ទម្ងាយ ព្រោះបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក ច្រើនដោយសេចក្តីរន្ធត់ ច្រើនដោយសេចក្តីតក់ស្លុត ច្រើនដោយសេចក្តី អផ្សុក ច្រើនដោយសេចក្តីមិនត្រេកអរ ច្រើនដោយសេចក្តីនឿយណាយ ក្នុងសង្ខារទាំងពួង មានមុខងារកចេញក្រៅ មិនត្រេកអរក្នុងសង្ខារទាំង ពួង រមែងទម្ងន់ទម្ងាយនូវគំនរលោកៈ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទម្ងន់ មិន ធ្លាប់ទម្ងាយហើយ ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងទម្ងន់ទម្ងាយ ព្រោះទម្ងន់ ទម្ងាយ នូវគំនរទោសៈ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទម្ងន់ មិនធ្លាប់ទម្ងាយហើយ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

និព្វេនិកប្បញ្ញា អនិព្វិទ្ធបុព្វំ អប្បទាលិតបុព្វំ មោ-
 ហាក្ខន្ធនំ និព្វិជ្ឈតិ បទាលេតីតិ និព្វេនិកប្បញ្ញា អនិ-
 ព្វិទ្ធបុព្វំ អប្បទាលិតបុព្វំ កោដំ ។ បេ ។ ឧបទាហំ
 មក្ខំ បទ្យាសំ ឥស្សំ មច្ឆរិយំ មាយំ សាថេយ្យំ ចម្ពុ
 សារម្ពំ មាទំ អតិមាទំ មទំ បមាទំ សព្វេ កិលេ-
 សេ សព្វេ ទុច្ឆរិតេ សព្វេ អភិសង្ការេ ។ បេ ។
 សព្វេ កវកាមិកម្មេ និព្វិជ្ឈតិ បទាលេតីតិ និព្វេ-
 និកប្បញ្ញា និព្វេនិកប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តីតិ អយំ
 និព្វេនិកប្បញ្ញា ឥមា សោឡស បញ្ញាយោ ។
 [១៤៩] ឥមាហិ សោឡសហិ បញ្ញាហិ សម-
 ណ្ហកតោ បុគ្គលោ បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តោ ។ ទ្វេ បុគ្គលា
 បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តា ឯកោ បុព្វយោកសម្បន្នោ ឯកោ
 ន បុព្វយោកសម្បន្នោ យោ បុព្វយោកសម្បន្នោ
 សោ តេន អតិរកោ ហោតិ អនិកោ ហោតិ
 វិសេសោ ហោតិ តស្ស ញាណំ បភិដ្ឋតីតិ ទ្វេ
 បុគ្គលា បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តា ទ្វេបិ បុព្វយោកសម្បន្នោ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងទម្ងន់ទម្ងាយ ព្រោះទម្ងន់ទម្ងាយ នូវគំនរមោហាៈ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទម្ងន់មិនធ្លាប់ទម្ងាយហើយ ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងទម្ងន់ទម្ងាយ ព្រោះទម្ងន់ទម្ងាយនូវក្រោធ ។ បេ ។ នូវការចងក្រោធទុក ការលុបគុណគេ ការវាយឫកស្មើ ឫស្សា កំណាញ់ ការលាក់ពុត ការអួតអាង ការរឹងត្អឹង ការប្រណាំងប្រដៃង ការប្រកាន់ ការមើលងាយ ការស្រវឹង ការប្រហែសធ្វេស កិលេសទាំងអស់ ទុច្ចរិតទាំងអស់ អភិសង្ខារទាំងអស់ ។ បេ ។ កវតាមិកម្មទាំងអស់ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទម្ងន់ មិនធ្លាប់ទម្ងាយហើយ នេះបញ្ញាជាគ្រឿងទម្ងន់ទម្ងាយ ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃបញ្ញាជាគ្រឿងទម្ងន់ទម្ងាយ នេះ បញ្ញា ១៦ ។

[១៤៧] បុគ្គលប្រកបដោយប្រាជ្ញាទាំង ១៦ នេះ ឈ្មោះថាអ្នកដល់នូវបដិសម្ពិទា ។ បុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិសម្ពិទា មាន២ ពួក គឺពួកមួយបរិបូណ៌ដោយបុព្វយោគ (ការប្រកបក្នុងកាលមុន) ពួកមួយ មិនបរិបូណ៌ដោយបុព្វយោគ បុគ្គលណា បរិបូណ៌ដោយបុព្វយោគ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើសលុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាងបុគ្គលមួយពួកនោះ ញាណរបស់បុគ្គលនោះ បែកធ្លាយជាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិសម្ពិទា ពីរពួក ។ ឯបុគ្គលអ្នកបរិបូណ៌ដោយបុព្វយោគ មាន ២ ពួក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឯកោ ពហុស្សុតោ ឯកោ ន ពហុស្សុតោ យោ ពហុ-
 ស្សុតោ សោ តេន អតិវេកោ ហោតិ អធិកោ ហោ-
 តិ វិសេសោ ហោតិ តស្ស ញាណំ បភិជ្ជតីតិ ទ្វេ
 បុគ្គលា បដិសម្ពិទប្បត្តា ទ្វេបិ បុព្វយោកសម្មន្នា ទ្វេបិ
 ពហុស្សុតា ឯកោ ទេសនាពហុលោ ឯកោ ន
 ទេសនាពហុលោ យោ ទេសនាពហុលោ សោ តេន
 អតិវេកោ ហោតិ អធិកោ ហោតិ វិសេសោ ហោ-
 តិ តស្ស ញាណំ បភិជ្ជតីតិ ទ្វេ បុគ្គលា បដិស-
 ម្ពិទប្បត្តា ទ្វេបិ បុព្វយោកសម្មន្នា ទ្វេបិ ពហុស្សុ-
 តា ទ្វេបិ ទេសនាពហុលោ ឯកោ ករូបនិស្សិតោ
 ឯកោ ន ករូបនិស្សិតោ យោ ករូបនិស្សិតោ សោ
 តេន អតិវេកោ ហោតិ អធិកោ ហោតិ វិសេ-
 សោ ហោតិ តស្ស ញាណំ បភិជ្ជតីតិ ទ្វេ
 បុគ្គលា បដិសម្ពិទប្បត្តា ទ្វេបិ បុព្វយោកស-
 ម្មន្នា ទ្វេបិ ពហុស្សុតា ទ្វេបិ ទេសនាពហុលោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

គឺបុគ្គលពួកមួយជាពហុស្ស្វត ពួកមួយមិនមែនជាពហុស្ស្វត បុគ្គលណា
 ជាពហុស្ស្វត បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើសលុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នក
 វិសេស ជាងបុគ្គលពួកមួយនោះ ញាណរបស់បុគ្គលនោះ បែកធ្លាយជាង
 នេះបុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិសម្ពិទ្ធាពីរពួក បុគ្គលអ្នកបរិបូណ៌ដោយបុព្វយោគ
 ពីរពួក ។ ឯបុគ្គលជាពហុស្ស្វតមាន ២ ពួក គឺបុគ្គលពួកមួយ ជា
 អ្នកច្រើនដោយទេសនា ពួកមួយ ជាអ្នកមិនច្រើនដោយទេសនា បុគ្គល
 ណា ច្រើនដោយទេសនា បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើសលុប ជាអ្នក
 ក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាងបុគ្គលពួកមួយនោះ ញាណរបស់បុគ្គល
 នោះ បែកធ្លាយជាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិសម្ពិទ្ធាពីរពួក បុគ្គល
 អ្នកបរិបូណ៌ដោយបុព្វយោគពីរពួក បុគ្គលជាពហុស្ស្វតពីរពួក ។ ឯបុគ្គល
 អ្នកច្រើនដោយទេសនា មាន ២ ពួក គឺបុគ្គលពួកមួយ ជាអ្នកចូល
 ទៅអាស្រ័យនឹងគ្រូ ពួកមួយ ជាអ្នកមិនចូលទៅ អាស្រ័យនឹងគ្រូ
 បុគ្គលណា ដែលចូលទៅអាស្រ័យនឹងគ្រូ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើស
 លុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាងបុគ្គលពួកមួយនោះ
 ញាណរបស់បុគ្គលនោះ បែកធ្លាយជាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិ-
 សម្ពិទ្ធា ពីរពួក បុគ្គលអ្នកបរិបូណ៌ ដោយបុព្វយោគ ពីរពួក
 បុគ្គលជាពហុស្ស្វត ពីរពួក បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយទេសនា ពីរពួក ។

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ទ្វេបិ ក្សបនិស្សិតា ឯកោ វិហារពហុលោ ឯកោ ន
 វិហារពហុលោ យោ វិហារពហុលោ សោ តេន អតិវេ-
 កោ ហោតិ អធិកោ ហោតិ វិសេសោ ហោតិ តស្ស
 ញ្ញាណំ បភិជ្ជតីតិ ទ្វេ បុគ្គលា បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តា
 ទ្វេបិ បុព្វយោកសម្មន្ទា ទ្វេបិ ពហុស្សតា ទ្វេបិ
 ទេសនាពហុលោ ទ្វេបិ ក្សបនិស្សិតា ទ្វេបិ វិហារព-
 ហុលោ ឯកោ បច្ចុវេក្ខណាពហុលោ ឯកោ ន បច្ចុ-
 វេក្ខណាពហុលោ យោ បច្ចុវេក្ខណាពហុលោ សោ
 តេន អតិវេកោ ហោតិ អធិកោ ហោតិ វិសេ-
 សោ ហោតិ តស្ស ញ្ញាណំ បភិជ្ជតីតិ ទ្វេ បុ-
 គ្គលា បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តា ទ្វេបិ បុព្វយោកសម្មន្ទា
 ទ្វេបិ ពហុស្សតា ទ្វេបិ ទេសនាពហុលោ ទ្វេបិ
 ក្សបនិស្សិតា ទ្វេបិ វិហារពហុលោ ទ្វេបិ បច្ចុ-
 វេក្ខណាពហុលោ ឯកោ សេក្ខប្បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តោ

បញ្ញាវគ្គ មហាបញ្ញាកថា

ឯបុគ្គលអ្នកចូលទៅអាស្រ័យនឹងគ្រូ ក៏មាន ២ ពួក គឺ បុគ្គលពួកមួយ
 ជាអ្នកច្រើនដោយវិហារធម៌ ពួកមួយ ជាអ្នកមិនច្រើនដោយវិហារធម៌
 បុគ្គលណា ដែលច្រើនដោយវិហារធម៌ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើស
 លុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាងបុគ្គលពួកមួយនោះ ញាណ
 របស់បុគ្គលនោះ បែកធ្លាយជាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិសម្មិទាពីរពួក
 បុគ្គលអ្នកបរិបូណ៌ដោយបុព្វយោគពីរពួក បុគ្គលជាពហុស្ស្វត ពីរពួក
 បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយទេសនាពីរពួក បុគ្គលអ្នកចូលទៅអាស្រ័យនឹងគ្រូ
 ពីរពួក ។ ឯបុគ្គលអ្នកច្រើនដោយវិហារធម៌ ក៏មាន ២ ពួក គឺពួកមួយជា
 អ្នកច្រើនដោយការពិចារណា ពួកមួយ ជាអ្នកមិនច្រើនដោយការពិចា-
 រណា បុគ្គលណាច្រើនដោយការពិចារណា បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើស
 លុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាងបុគ្គលពួកមួយនោះ ញាណ
 របស់បុគ្គលនោះ បែកធ្លាយជាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិសម្មិទាពីរពួក
 បុគ្គលអ្នកបរិបូណ៌ ដោយបុព្វយោគពីរពួក បុគ្គលជាពហុស្ស្វតពីរ
 ពួក បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយទេសនាពីរពួក បុគ្គលចូលទៅអាស្រ័យនឹង
 គ្រូពីរពួក បុគ្គលច្រើនដោយវិហារធម៌ពីរពួក ។ ឯបុគ្គលច្រើនដោយ
 ការពិចារណាក៏មាន ២ ពួក គឺពួកមួយ ជាអ្នកដល់នូវសេក្ខប្បដិសម្មិទា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមត្តោ

ឯកោ អសេក្ខប្បដិសម្ពិទប្បត្តោ យោ អសេក្ខប្ប-
 ដិសម្ពិទប្បត្តោ សោ តេន អតិវេកោ ហោតិ អធិកោ
 ហោតិ វិសេសោ ហោតិ តស្ស ញាណំ បភិដ្ឋតីតិ ទ្វេ
 បុគ្គលា បដិសម្ពិទប្បត្តោ ទ្វេបិ បុព្វយោកសម្មដ្ឋា
 ទ្វេបិ ពហុស្សតា ទ្វេបិ ទេសនាពហុលា ទ្វេបិ ករូបនិ-
 ស្សិតា ទ្វេបិ វិហារពហុលា ទ្វេបិ បច្ចវេក្ខណាពហុ-
 លា ទ្វេបិ អសេក្ខប្បដិសម្ពិទប្បត្តោ ឯកោ សាវក-
 ចារមិប្បត្តោ ឯកោ ន សាវកចារមិប្បត្តោ យោ សា-
 វកចារមិប្បត្តោ សោ តេន អតិវេកោ ហោតិ អធិ-
 កោ ហោតិ វិសេសោ ហោតិ តស្ស ញាណំ បភិដ្ឋ-
 តីតិ ទ្វេ បុគ្គលា បដិសម្ពិទប្បត្តោ ទ្វេបិ បុព្វយោក-
 សម្មដ្ឋា ទ្វេបិ ពហុស្សតា ទ្វេបិ ទេសនាពហុលា
 ទ្វេបិ ករូបនិស្សិតា ទ្វេបិ វិហារពហុលា ទ្វេបិ
 បច្ចវេក្ខណាពហុលា ទ្វេបិ អសេក្ខប្បដិសម្ពិទប្បត្តោ
 ឯកោ សាវកចារមិប្បត្តោ ឯកោ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពួកមួយ ជាអ្នកដល់នូវអសេក្ខប្បដិសម្ពិទ្ធា បុគ្គលណាដែលដល់នូវអសេ-
 ក្ខប្បដិសម្ពិទ្ធា បុគ្គលពួកនោះ ជាអ្នកលើសលុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នក
 វិសេស ជាងបុគ្គលពួកមួយនោះ ញ្ញាណរបស់បុគ្គលនោះ បែកធ្លាយជាង
 នេះបុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិសម្ពិទ្ធាពីរពួក បុគ្គលបរិបូណ៌ ដោយបុព្វយោគ
 ពីរពួក បុគ្គលជាពហុស្សូតពីរពួក បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយទេសនាពីរពួក
 បុគ្គលអ្នកចូលទៅអាស្រ័យនឹងគ្រូពីរពួក បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយវិហារធម៌
 ពីរពួក បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយការពិចារណាពីរពួក ។ ឯបុគ្គលដែលដល់
 នូវអសេក្ខប្បដិសម្ពិទ្ធាមាន ២ ពួក គឺពួកមួយ ដល់នូវសាវកបារមី ពួកមួយ
 មិនដល់នូវសាវកបារមី បុគ្គលណាដល់នូវសាវកបារមី បុគ្គលនោះ ជា
 អ្នកលើសលុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាងបុគ្គលពួកមួយនោះ
 ញ្ញាណរបស់បុគ្គលនោះ បែកធ្លាយជាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិសម្ពិទ្ធា
 ពីរពួក បុគ្គលអ្នកបរិបូណ៌ ដោយបុព្វយោគពីរពួក បុគ្គលជាពហុស្សូតពីរ
 ពួក បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយទេសនាពីរពួក បុគ្គលអ្នកចូលទៅអាស្រ័យ
 នឹងគ្រូពីរពួក បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយវិហារធម៌ពីរពួក បុគ្គលអ្នកច្រើន
 ដោយការពិចារណាពីរពួក ។ ឯបុគ្គលអ្នកដល់នូវអសេក្ខប្បដិសម្ពិទ្ធា
 មាន ២ ពួក គឺពួកមួយ ជាអ្នកដល់នូវសាវកបារមី ពួកមួយជាបច្ចេកសម្ពុទ្ធ

បញ្ញាវគ្គេ មហាបញ្ញាកថា

យោ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា សោ តេន អតិរកោ ហោតិ
 អដិកោ ហោតិ វិសេសោ ហោតិ តស្ស ញ្ញាណំ
 បភិជ្ជតីតិ បច្ចេកពុទ្ធភ្ន សនេវកព្ន លោកំ
 ឧបាទាយ តថាកតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា អក្កោ
 បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តោ បញ្ញាបភេទកុសលោ បភិជ្ជ-
 ញ្ញាលោក អដិកតប្បដិសម្ពិទោ ចតុវេសារជ្ជប្បត្តោ
 ទសពលទារី បុរិសាសកោ បុរិសសីហោ ។ មេ ។
 យេមិ តេ ខត្តិយបណ្ឌិតា ព្រាហ្មណបណ្ឌិតា កហ-
 បតិបណ្ឌិតា សមណបណ្ឌិតា និបុណា កតបរាប្ប-
 វាទា ពាលវេទិរូទា តេ ភិទ្ធព្ពា មញ្ញោ ចរន្តិ បញ្ញាក-
 តេន ទិដ្ឋិតតានិ តេ បញ្ញាព្ន អភិសម្ពិទ្ធវិទ្ធា តថា-
 កតំ ឧបសង្កម្ពិទ្ធា បុច្ឆន្តិ កុទ្ធព្នានិ ច បដិច្ឆដ្ឋានិ
 ច កមិទា វិស្សដ្ឋិតា ច តេ បញ្ញា ភកវតា ហោន្តិ
 និទ្ធិដ្ឋការណា ឧបក្ខិត្តកា ច តេ ភកវតោ សម្ប-
 ជ្ជន្តិ អថ ខោ ភកវា តត្ថ អភិរោចតិ យទិទំ បញ្ញា-
 យាតិ អក្កោ បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តោតិ ។

មហាបញ្ញាកថា ។

បញ្ញវគ្គ មហាបញ្ញកថា

បុគ្គលណាជាបច្ចេកសម្ពុទ្ធ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើសលុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាងបុគ្គលពួកមួយនោះ ញាណរបស់បុគ្គលនោះ បែកធ្លាយជាង ហេតុនោះ ព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រៀបធៀបនឹងព្រះបច្ចេកពុទ្ធផង រឹងមនុស្សលោកព្រមទាំងទេវលោកផង ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរ ដល់នូវបដិសម្ពិទា ឈ្លាសក្នុងប្រភេទនៃប្រាជ្ញា មានព្រះញាណបែកធ្លាយហើយ បានសម្រេចនូវបដិសម្ពិទា ដល់នូវចតុវេសារជញ្ញាណទ្រទ្រង់នូវកម្លាំង ១០ ជាបុរសអាសកៈ ជាបុរសសីហាៈ ។ បេ ។ ពួកជនណាជាខត្តិយបណ្ឌិត ជាព្រាហ្មណបណ្ឌិត ជាគហបតិបណ្ឌិត ជាសមណបណ្ឌិតដែលមានប្រាជ្ញាល្អិត ស្គាល់បរហ្សវាទ មានសភាពដូចនាយខ្មាន់ធ្នូអ្នកបាញ់នូវរោម ពួកជនទាំងនោះហាក់ដូចជាទម្ងាយនូវទិដ្ឋិ (របស់ជនដទៃ) ដោយប្រាជ្ញា (របស់ខ្លួន) ពួកជនទាំងនោះ បានចងក្រងនូវប្រស្នាហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះតថាគត ហើយសួរនូវអាថ៌ដែលគេលាក់ផង ដែលកំបាំងផង ប្រស្នាទាំងនោះ ព្រះតថាគតក៏បានសម្តែងដោះស្រាយហើយផង ជាប្រស្នាមានហេតុដែលព្រះអង្គអធិប្បាយហើយផង ជាប្រស្នាដែលព្រះអង្គលើកបង្ហាញហើយផង ពួកជនទាំងនោះ បានសម្រេច (សម្បត្តិជា សារីក ឬជាឧបាសក ដោយការដោះស្រាយ) របស់ព្រះមានព្រះភាគ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់រុងរឿងក្រៃលែងក្នុងទីនោះ ដោយប្រាជ្ញាហេតុនោះ ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គប្រសើរ ទ្រង់ដល់នូវបដិសម្ពិទា ។

ចប់ មហាបញ្ញកថា ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

[១៥០] កា ឥទ្ធិ កតិ ឥទ្ធិយោ ឥទ្ធិយា កតិ ភូមិ-
យោ កតិ ចាទា កតិ បទានិ កតិ មូលានិ ។

កា ឥទ្ធិតិ ឥជ្ឈនជ្ជន ឥទ្ធិ ។ កតិ ឥទ្ធិយោតិ
ទស ឥទ្ធិយោ ។ ឥទ្ធិយា ចតស្សោ ភូមិយោ
ចត្តារោ ចាទា អដ្ឋ បទានិ សោឡស មូលានិ ។

[១៥១] កតមា ទស ឥទ្ធិយោ ។ អធិដ្ឋាន
ឥទ្ធិ វិកុព្វនា ឥទ្ធិ មនោមយា ឥទ្ធិ ញាណវិច្ឆា-
រា ឥទ្ធិ សមាធិវិច្ឆារា ឥទ្ធិ អរិយា ឥទ្ធិ កម្មវិ-
ចាកជា ឥទ្ធិ បុញ្ញវតោ ឥទ្ធិ វិជ្ជាមយា ឥទ្ធិ តត្ថ
តត្ថ សម្មប្បយោគប្បច្ចយា^(១) ឥជ្ឈនជ្ជន ឥទ្ធិ ។

[១៥២] ឥទ្ធិយា កតមា ចតស្សោ ភូមិយោ ។
វិវេកជា ភូមិ បឋមជ្ឈានំ បីតិសុខភូមិ ទុតិយជ្ឈានំ
ឧបេក្ខាសុខភូមិ តតិយជ្ឈានំ អទុក្ខមសុខភូមិ

១ ឱ. ម. សម្មាបយោគប្បច្ចយា ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

[១៥០] ប្រទ្ធិ ប្រែថាដូចម្តេច ប្រទ្ធិ មានប៉ុន្មាន ប្រទ្ធិ មានភូមិ ប៉ុន្មាន មានបាទប៉ុន្មាន មានបទប៉ុន្មាន មានមូលប៉ុន្មាន ។

ត្រង់សំណួរថា ប្រទ្ធិ ប្រែថាដូចម្តេច ចម្លើយថា ប្រទ្ធិ ប្រែថាការ សម្រេច ។ ត្រង់សំណួរថា ប្រទ្ធិ មានប៉ុន្មាន ចម្លើយថា ប្រទ្ធិ មាន ១០ ។ ប្រទ្ធិ មានភូមិ ៤ មានបាទ ៤ មានបទ ៨ មានមូល ១៦ ។

[១៥១] ប្រទ្ធិ ១០ តើដូចម្តេច ។ ប្រទ្ធិ គឺការអធិដ្ឋាន (អធិដ្ឋាន ៩) ១ ប្រទ្ធិ គឺការធ្វើឲ្យប្លែក (វិកុព្វន៩) ១ ប្រទ្ធិ សម្រេចអំពីចិត្ត (មនោមយ៩) ១ ប្រទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញនៃញាណ (ញាណវិញ្ញាណ៩) ១ ប្រទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញនៃសមាធិ (សមាធិវិញ្ញាណ៩) ១ ប្រទ្ធិ គឺភាពអ្នក ខ្ពង់ខ្ពស់ (អរិយ៩) ១ ប្រទ្ធិ កើតអំពីផលកម្ម (កម្មវិបាក៩) ១ ប្រទ្ធិ របស់បុគ្គលអ្នកមានបុណ្យ (បុញ្ញវន្ត៩) ១ ប្រទ្ធិសម្រេចអំពីវិជ្ជា (វិជ្ជាមយ៩) ១ ប្រទ្ធិ ដោយអត្តថាសម្រេច ព្រោះបច្ច័យនៃការប្រកបត្រូវ ក្នុងកិច្ចនោះៗ (តជ្ឈនដ្ឋ៩) ១ ។

[១៥២] ប្រទ្ធិមានភូមិ ៤ តើដូចម្តេច ។ ភូមិជាទីកើតនៃវិវេក គឺបឋមជ្ឈាន ១ ភូមិជាទីកើតនៃបីតិនិងសុខៈ គឺទុតិយជ្ឈាន ១ ភូមិជាទីកើតនៃឧបេក្ខានិងសុខៈ គឺតតិយជ្ឈាន ១ ភូមិជាទីកើតនៃវេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

ចតុត្ថជ្ឈានំ ឥទ្ធិយា ឥមា ចតស្សោ ភូមិយោ ឥទ្ធិ-
លាកាយ ឥទ្ធិប្បដិលាកាយ ឥទ្ធិវិកុព្វនាយ ឥទ្ធិវិ-
សិវតាយ ឥទ្ធិវសីកាយ ឥទ្ធិវេសារជ្ជាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[១៥៣] ឥទ្ធិយា កតមេ ចត្តារោ ចាទា ។

ឥធ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិចា-
នំ ភាវេតិ វិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥទ្ធិ-
ចានំ ភាវេតិ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតំ ឥ-
ទ្ធិចានំ ភាវេតិ វិមសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមដ្ឋាកតំ
ឥទ្ធិចានំ ភាវេតិ ឥទ្ធិយា ឥមេ ចត្តារោ ចាទា ឥទ្ធិ-
លាកាយ ឥទ្ធិប្បដិលាកាយ ឥទ្ធិវិកុព្វនាយ ឥទ្ធិវិស-
វិវតាយ ឥទ្ធិវសីកាយ ឥទ្ធិវេសារជ្ជាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[១៥៤] ឥទ្ធិយា កតមាទិ អដ្ឋ បទាទិ ។ ឆន្ទ-

ពោ ភិក្ខុ និស្សាយ លភតិ សមាធិ លភតិ
ចិត្តស្ស ឯកកុតំ ឆន្ទោ ន សមាធិ សមាធិ
ន ឆន្ទោ អញ្ញោ ឆន្ទោ អញ្ញោ សមាធិ វិយ-
ពោ ភិក្ខុ និស្សាយ លភតិ សមាធិ លភតិ

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

គឺចតុត្ថជ្ឈាន ១ នេះឯងភូមិទាំង ២ របស់ប្បទិ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវ
ប្បទិ ដើម្បីបានចំពោះនូវប្បទិ ដើម្បីការធ្វើឲ្យប្លែកនៃប្បទិ ដើម្បីបង្ហូរទៅ
នៃប្បទិ ដើម្បីភាពនៃការស្ងាត់ក្នុងប្បទិ ដើម្បីសេចក្តីភ្ញៀវក្លាក្នុងប្បទិ ។

[១៥៣] ប្បទិ មានបាទ ២ តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
នេះ ចម្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១
ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ចម្រើនឥទ្ធិ-
បាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ប្រកប
ដោយវិមសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ នេះឯងបាទទាំង ២ របស់ប្បទិ
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវប្បទិ ដើម្បីបានចំពោះនូវប្បទិ ដើម្បីការធ្វើឲ្យ
ប្លែកនៃប្បទិ ដើម្បីបង្ហូរទៅនៃប្បទិ ដើម្បីភាពនៃការស្ងាត់ក្នុងប្បទិ ដើម្បី
សេចក្តីភ្ញៀវក្លាក្នុងប្បទិ ។

[១៥៤] ប្បទិ មានបទ ៨ តើដូចម្តេច ។ បើភិក្ខុអាស្រ័យ
នូវឆន្ទៈ ហើយបានសមាធិ គឺបាននូវភាពនៃចិត្ត មានអារម្មណ៍តែ
មួយ ១ ឆន្ទៈមិនមែនសមាធិ សមាធិមិនមែនឆន្ទៈ ឆន្ទៈដោយឡែក
សមាធិដោយឡែក ១ បើភិក្ខុអាស្រ័យ នូវវិរិយៈ ហើយបានសមាធិ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ វិយំ ន សមាធិ សមាធិ
 ន វិយំ អញ្ញំ វិយំ អញ្ញោ សមាធិ ចិត្តញោ
 ភិក្ខុ និស្សាយ លភតិ សមាធិ លភតិ
 ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ចិត្តំ ន សមាធិ សមាធិ ន ចិត្តំ
 អញ្ញំ ចិត្តំ អញ្ញោ សមាធិ វិមសញោ ភិក្ខុ
 និស្សាយ លភតិ សមាធិ លភតិ ចិត្តស្ស
 ឯកក្កតំ វិមសា ន សមាធិ សមាធិ ន វិមសា
 អញ្ញោ វិមសា អញ្ញោ សមាធិ ឥទ្ធិយា ឥមាធិ
 អដ្ឋបទានិ ឥទ្ធិលាកាយ ឥទ្ធិប្បជិលាកាយ ឥទ្ធិវិ-
 កុញ្ញាយ ឥទ្ធិវិសវិតាយ ឥទ្ធិវសីកាកាយ ឥទ្ធិវេសា-
 រដ្ឋាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[១៥៥] ឥទ្ធិយា កតមាធិ សោឡស មូលា-
 និ ។ អនោនតំ ចិត្តំ កោសដ្ឋេ ន ឥញ្ញតីតិ
 អានេញ្ញំ អនុន្តតំ ចិត្តំ ឧទ្ធច្វេ ន ឥញ្ញតីតិ^(១)
 អានេញ្ញំ អនភិនតំ ចិត្តំ រាភេ ន ឥញ្ញតីតិ

---

១ ឱ. សព្វត្តំ ន ឥញ្ញតីតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

គឺបាននូវភាពនៃចិត្ត មានអារម្មណ៍តែមួយ ១ វិរិយៈ មិនមែនសមាធិ
 សមាធិមិនមែនវិរិយៈ វិរិយៈដោយឡែក សមាធិដោយឡែក ១ បើភិក្ខុ
 អាស្រ័យចិត្ត ហើយបានសមាធិ គឺបាននូវភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍
 តែមួយ ១ ចិត្តមិនមែនសមាធិ សមាធិមិនមែនចិត្ត ចិត្តដោយឡែក
 សមាធិដោយឡែក ១ បើភិក្ខុអាស្រ័យនូវវិមំសា ហើយបានសមាធិ
 គឺបាននូវភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ១ វិមំសា មិនមែនសមាធិ
 សមាធិមិនមែនវិមំសា វិមំសា ដោយឡែក សមាធិដោយឡែក ១
 នេះឯង បទ ៨ របស់ប្បទិ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវប្បទិ ដើម្បីបានចំពោះ
 នូវប្បទិ ដើម្បីការធ្វើឲ្យប្លែកនៃប្បទិ ដើម្បីបង្កើតទៅនៃប្បទិ ដើម្បីភាព
 នៃការស្ងាត់ក្នុងប្បទិ ដើម្បីសេចក្តីភ្លៀវភ្លាមក្នុងប្បទិ ។

[១៥៥] ប្បទិ មានមូល ១៦ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តដែលមិនទ្រោម
 រមែងមិនញាប់ញ័រ ក្នុងការខ្ជិលច្រអូស ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិន
 ញាប់ញ័រ (ទុកជាមូល) ១ ចិត្តដែលមិនប៉ោងឡើង រមែងមិនញាប់
 ញ័រ ក្នុងសេចក្តីរើរវាយ ហេតុនោះ ឈ្មោះថា ចិត្តមិនញាប់ញ័រ
 (ទុកជាមូល) ១ ចិត្តដែលមិនទន់ទោរ រមែងមិនញាប់ញ័រ ក្នុងរាគៈ

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

អាណេញ្ចំ អនបនតំ ចិត្តំ ព្យាហានេ ន ឥញ្ចតីតិ អាណេ-
 ញ្ចំ អនិស្សិតំ ចិត្តំ ទិដ្ឋិយា ន ឥញ្ចតីតិ អាណេញ្ចំ
 អប្បដិពទ្ធិំ ចិត្តំ ធន្ធារកេ ន ឥញ្ចតីតិ អាណេញ្ចំ វិប្បមុត្តំ
 ចិត្តំ កាមរាគេ ន ឥញ្ចតីតិ អាណេញ្ចំ វិសញ្ញត្តំ ចិត្តំ
 កិលេសេ ន ឥញ្ចតីតិ អាណេញ្ចំ វិមរិយាទិកតំ ចិត្តំ
 កិលេសមរិយានេ ន ឥញ្ចតីតិ អាណេញ្ចំ ឯកក្កតំ
 ចិត្តំ នានត្តក្កិលេសេ ន ឥញ្ចតីតិ អាណេញ្ចំ សទ្ធាយ
 បរិក្កហិតំ ចិត្តំ អស្សទ្ធិយេ ន ឥញ្ចតីតិ អាណេញ្ចំ
 វិរិយេន បរិក្កហិតំ ចិត្តំ កោសជ្ជេ ន ឥញ្ចតីតិ អា-
 ណេញ្ចំ សតិយា បរិក្កហិតំ ចិត្តំ បមាទេ ន ឥញ្ចតីតិ
 អាណេញ្ចំ សមាធិនា បរិក្កហិតំ ចិត្តំ ឧទ្ធច្វេ ន ឥញ្ចតីតិ
 អាណេញ្ចំ បញ្ញាយ បរិក្កហិតំ ចិត្តំ អវិជ្ជាយ ន ឥញ្ចតីតិ

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមិនបង្កោន រមែងមិន
ញាប់ញ័រក្នុងព្យាបាទ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែល
មិនអាស្រ័យ រមែងមិនញាប់ញ័រក្នុងទិដ្ឋិ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាជាចិត្តមិន
ញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមិនជាប់ចំពាក់ រមែងមិនញាប់ញ័រក្នុងឆន្ទរាគ ហេតុ
នោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលផុតស្រឡះ រមែងមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងកាមរាគ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលគ្មានគ្រឿង
ប្រកប រមែងមិនញាប់ញ័រក្នុងកិលេស ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិន
ញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលគ្មានភ្នឹកកិលេស រមែងមិនញាប់ញ័រក្នុងភ្នឹកកិលេស
ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានអារម្មណ៍តែមួយ
រមែងមិនញាប់ញ័រ ក្នុងកិលេសមានសភាពផ្សេង ។ ហេតុនោះ ឈ្មោះថា
ចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានសទ្ធាថែរក្សា រមែងមិនញាប់ញ័រ ក្នុងវត្ថុ
មិនគួរជឿ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានវិរិយៈ
ថែរក្សា រមែងមិនញាប់ញ័រក្នុងការខ្ជិលច្រអូស ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្ត
មិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានសតិថែរក្សា រមែងមិនញាប់ញ័រក្នុងប្រមាទ
ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានសមាធិថែរក្សា
រមែងមិនញាប់ញ័រ ក្នុងសេចក្តីរាយមាយ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិន
ញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានបញ្ញាថែរក្សា រមែងមិនញាប់ញ័រ ក្នុងអវិជ្ជា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អានេត្ថំ ឱកាសតតំ ចិត្តំ អវិជ្ជន្ធការេ ន ឥញ្ចតីតិ
អានេត្ថំ ឥទ្ធិយា ឥមាជិ សោឡស មូលានិ ឥទ្ធិលា-
កាយ ឥទ្ធិប្បដិលាកាយ ឥទ្ធិវិកុព្វនាយ ឥទ្ធិវិសរិតាយ
ឥទ្ធិវសីកាវាយ ឥទ្ធិវេសារជ្ជាយ សំវត្តន្តីតិ ។

[១៥៦] កតមា អធិដ្ឋានា ឥទ្ធិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ
អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុកោតិ ឯកោមិ ហុត្វា
ពហុនា ហោតិ ពហុនាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ
អារិការំ តិរោការំ តិរោកុខំ តិរោចាការំ តិរោប-
ព្វតំ អសដ្ឋមាណោ កច្ចតិ សេយ្យថាមិ អាកាសេ
បបរិយា ឧមុដ្ឋនិមុដ្ឋំ កកោតិ សេយ្យថាមិ ឧទកេ
ឧទកេមិ អភិជ្ជមាណេ កច្ចតិ សេយ្យថាមិ បបរិយំ
អាកាសេ^(១) បល្លង្កេន កមតិ^(២) សេយ្យថាមិ ប-
ក្ខិ ភិក្ខុណោ ឥមេមិ ចទ្ធិមសុរិយេ ឯវមហិទ្ធិកេ
ឯវមហានុកាវេ ចាណិណា បរាមសតិ បរិមជ្ជតិ
យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេតិ^(៣) ។

១ ឱ. ម. អាកាសេបិ ។ ២ ឱ. ម. ចង្កមតិ ។ ៣ ម. វត្តេតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលភ្លឺស្វាង រមែងមិន
ញាប់ញ័រក្នុងងងឹតគឺអវិជ្ជា ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ នេះ
មូល ១៦ របស់ប្បទិ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវប្បទិ ដើម្បីបានចំពោះនូវប្បទិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យប្លែកនូវប្បទិ ដើម្បីបង្ករទៅនៃប្បទិ ដើម្បីភាពនៃការស្អាត
ជំនាញក្នុងប្បទិ ដើម្បីសេចក្តីភ្លៀវក្លាក្នុងប្បទិ ។

[១៥៦] ប្បទិ គឺការអធិដ្ឋាន តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
តាក់តែងនូវប្បទិបានច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏
បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាម្នាក់វិញក៏បាន ដើរ (ទម្ងន់) ទៅ
កាន់ទីវាល ទីខាងក្រៅ ទីក្រៅជញ្ជាំង ទីក្រៅកំពែង ទីក្រៅភ្នំ ឥតមាន
ទើសទាក់ ដូចគេដើរក្នុងអាកាសក៏បាន ធ្វើនូវការងើបមុជក្នុងផែនដី
ដូចគេងើបមុជក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកឥតមានបែកធ្លាយ ដូចគេដើរ
លើផែនដីក៏បាន ទៅទាំងក្លែងក្លាងអាកាស ដូចបក្សីសកុណជាតិក៏បាន
យកដៃស្តាបអង្កែល នូវព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្បទិ
ច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ញ្ជាំងអំណាច
ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅទាំងកាយ រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

បញ្ញាវគ្គេ ឥទ្ធិកថា

ឥណតិ ឥមិស្សា ទិដ្ឋិយា ឥមិស្សា ខន្តិយា
 ឥមិស្សា រុចិយា ឥមស្មី អាទាយេ ឥមស្មី ធម្មេ
 ឥមស្មី វិនយេ^(១) ឥមស្មី ចារចនេ ឥមស្មី ព្រហ្មចរិយេ
 ឥមស្មី សត្តសាសនេ តេន រុច្ចតិ ឥណតិ ។

ភិក្ខុតិ បុថុជ្ជនកល្យាណាកោ វា ហោតិ ភិក្ខុ
 សេក្ខោ វា អរហា វា អកុប្បធម្មោ ។

អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិដំ បច្ចុនុកោតីតិ ធានប្បការ-
 កំ ឥទ្ធិវិដំ បច្ចុនុកោតិ ។

ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា ហោតីតិ បកតិយា
 ឯកោ ពហុកំ^(២) អារជ្ជតិ សតំ វា សហស្សំ វា
 សតសហស្សំ វា អារជ្ជតិ អារជ្ជិត្វា ញាណោន
 អធិដ្ឋាតិ ពហុកោ ហោមីតិ ពហុកោ ហោតិ^(៤)
 យថាយស្មា ចុល្លបន្តកោ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា
 ហោតិ ឯវមេវ សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ ឯកោ-
 បិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ ។

---

១ ម. ឯត្តន្តរេ ឥមស្មី ធម្មវិនយេតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ពហុលំ ។ ៤ ម. ពហុលោ
 ហោតិតិ ពហុលោ ហោតិ ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

ពាក្យថា ក្នុងសាសនានេះ គឺ ក្នុងទិដ្ឋិនេះ ក្នុងចំណង់នេះ ក្នុងសេចក្តីគាប់ចិត្តនេះ ក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តនេះ ក្នុងធម៌នេះ ក្នុងវិន័យនេះ ក្នុងពាក្យជាប្រធាននេះ ក្នុងព្រហ្មចរិយៈនេះ ក្នុងសាសនានៃសាស្តានេះ ហេតុនោះ លោកពោលថា ក្នុងសាសនានេះ ។

ពាក្យថា ភិក្ខុ បានដល់ភិក្ខុ ជាកល្យាណបុប្ផជនក្តី ភិក្ខុជាសេក្ខៈក្តី ជាព្រះអរហន្ត មានធម៌មិនកម្រើកក្តី ។

ពាក្យថា តាក់តែងនូវប្បទិ បានច្រើនប្រការ គឺតាក់តែងនូវប្បទិ មានប្រការផ្សេងៗ ។

ត្រង់ពាក្យថា មនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាច្រើននាក់ គឺ ភិក្ខុតែមួយរូបទេ ដោយប្រក្រតី តែនឹកចង់ឲ្យបានច្រើនរូប គឺនឹកចង់ឲ្យទៅជាមួយរយរូបក្តី មួយពាន់រូបក្តី មួយម៉ឺនរូបក្តី លុះនឹកចប់ហើយ ក៏អធិដ្ឋានដោយញ្ញាណ ថា សូមឲ្យអាត្មាអញមានរូបច្រើន ក៏បានរូបច្រើន ដូចព្រះចុល្លបន្តក មានអាយុ សូម្បីមានរូបតែមួយ ក៏ធ្វើឲ្យបានច្រើនរូប ឯភិក្ខុដែលមានប្បទិ ដល់នូវការស្ងាត់ជំនាញក្នុងចិត្តនោះ សូម្បីមានរូបតែមួយ ក៏ធ្វើឲ្យទៅជា ច្រើនរូបបាន យ៉ាងនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតីតិ បកតិយា
 ពហុកោ ឯកំ អារជ្ជតិ អារជ្ជិត្វា ញ្ញាលោន អជិ-
 ដ្ឋាតិ ឯកោ ហោមីតិ^(២) ឯកោ ហោតិ យថា-
 យស្មា ចុល្លបន្តកោ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ
 ហោតិ ឯវមេវ សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ
 ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។

អារិការន្តិ កេនចិ អនាវដំ ហោតិ អប្ប-
 ជិច្ឆន្តំ វិវដំ^(៣) ។

តិរោការន្តិ កេនចិ អារដំ ហោតិ បដិច្ឆន្តំ
 បិហិតំ បដិកុដ្ឋិតំ ។

តិរោកុដ្ឋំ តិរោចាការំ តិរោបព្វតំ អសដ្ឋមាណោ
 កច្ឆតិ សេយ្យថាបិ អាកាសេតិ បកតិយា អាកា-
 សកសិណសមាបត្តិយា លាភី ហោតិ តិរោកុដ្ឋំ
 តិរោចាការំ តិរោបព្វតំ អារជ្ជតិ អារជ្ជិត្វា ញ្ញាលោន
 អជិដ្ឋាតិ អាកាសោ ហោត្វតិ អាកាសោ ហោតិ

---

២ ម. ហោត្តតិ ។ ៣ ឱ. ម. ឯត្តន្តវេ បាកដន្តិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ត្រង់ពាក្យថា មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាម្នាក់វិញ គឺ ភិក្ខុ
ច្រើនរូប ដោយប្រក្រតី តែនឹកចង់ឲ្យទៅជាម្នាក់វិញ លុះនឹកចង់ហើយ
ក៏អធិដ្ឋាន ដោយញ្ញាណថា សូមឲ្យអាត្មាអញមានរូបតែមួយវិញ ក៏បាន
រូបតែមួយ ដូចព្រះចុល្លបន្តកមានអាយុ សូម្បីមានរូបច្រើន ក៏រួមមកតែ
រូបមួយវិញ ឯភិក្ខុដែលមានប្បទិ ដល់នូវការស្ងាត់ជំនាញ ក្នុងចិត្តនោះ
សូម្បីមានរូបច្រើន ក៏រួមមកតែរូបមួយវិញបាន យ៉ាងនោះឯង ។

ពាក្យថា ទីវាល បានដល់ទី ដែលវត្តអ្វីមួយមិនរាំង មិនបិទបាំង
ជាទីវាល ។

ពាក្យថា ទីខាងក្រៅ បានដល់ទី ដែលមានវត្តអ្វីមួយ រាំង
បាំងបិទ គ្រប ។

ពាក្យថា ដើរ (ទម្ងន់) ទៅកាន់ទីក្រៅជញ្ជាំង ទីក្រៅកំពែង
ទីក្រៅភ្នំ មិនទើសទាក់ ដូចគេដើរក្នុងអាកាស គឺ ភិក្ខុអ្នកបាននូវ
សមាបត្តិ មានអាកាសកសិណជាអារម្មណ៍ ដោយប្រក្រតី តែងនឹក
ចង់ទៅ កាន់ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែង ទីខាងក្រៅភ្នំ
លុះនឹងចង់ហើយ ក៏អធិដ្ឋាន ដោយញ្ញាណថា សូមឲ្យប្រទេសនុ៎ះ
ទៅជាអាកាស ទីនោះ ក៏បានទៅជាអាកាស ភិក្ខុនោះ ក៏ដើរ

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

សោ តិរោកុខ្នំ តិរោចាការំ តិរោបព្វតំ អស-
 ដ្ឋមាដោ កច្ចតិ យថា មនុស្សា បកតិយា អនិ-
 ទ្ធិមន្តោ កេនចិ អនាវដេ អបរិក្ខិត្តោ អសដ្ឋមា-
 ដា កច្ចន្តិ ឯវមេវ សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ
 តិរោកុខ្នំ តិរោចាការំ តិរោបព្វតំ អសដ្ឋមាដោ
 កច្ចតិ សេយ្យថាបិ អាកាសេ ។

បបរិយាបិ ឧមុដ្ឋនិមុដ្ឋំ ករោតិ សេយ្យថាបិ
 ឧទកេតិ បកតិយា អាចោកសិណាសមាបត្តិយា
 លាភី ហោតិ បបរិ អារដ្ឋតិ អារដ្ឋិត្វា ញាណោន
 អធិដ្ឋាតិ ឧទកំ ហោតូតិ ឧទកំ ហោតិ សោ
 បបរិយា ឧមុដ្ឋនិមុដ្ឋំ ករោតិ យថា មនុស្សា ប-
 កតិយា អនិទ្ធិមន្តោ ឧទកេ ឧមុដ្ឋនិមុដ្ឋំ ករោត្តិ
 ឯវមេវ សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ បបរិយា
 ឧមុដ្ឋនិមុដ្ឋំ ករោតិ សេយ្យថាបិ ឧទកេ ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

(ទម្ងនៈ) ទៅកាន់ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែង ទីខាងក្រៅភ្នំ
 មិនទើសទាក់ ដូចពួកមនុស្សដែលមិនមានប្ញទ្ធិ ដោយប្រក្រតី កាល
 ដើរទៅមិនជាប់ចំពាក់ ក្នុងទីដែលមិនមានវត្ថុអ្វីមួយ រាំង បិទបាំងឡើយ
 ឯភិក្ខុ ដែលមានប្ញទ្ធិ ដល់ហើយនូវការស្ងាត់ជំនាញ ក្នុងចិត្តនោះ តែង
 ដើ (ទម្ងនៈ) ទៅកាន់ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែង ទីខាងក្រៅភ្នំ
 មិនទើសទាក់ ដូចគេដើរទៅក្នុងអាកាស យ៉ាងនោះឯង ។

ពាក្យថា ធ្វើនូវការងើបមុជក្នុងផែនដី ដូចគេងើបមុជក្នុងទឹក គឺ
 ភិក្ខុដែលបាននូវសមាបត្តិ មានអាបោកសិណជាអារម្មណ៍ ដោយប្រក្រតី
 តែងនឹកចង់ដើរក្នុងដី លុះនឹកចង់ហើយក៏អធិដ្ឋាន ដោយញ្ញាណថា សូម
 ឲ្យ (ផែនដីត្រង់ទីនេះ) ទៅជាទឹក ទីនោះក៏បានទៅជាទឹក ភិក្ខុនោះ ក៏ធ្វើ
 នូវការងើបមុជក្នុងផែនដី ដូចពួកមនុស្សដែលមិនមានប្ញទ្ធិ ដោយប្រក្រតី
 ធ្វើនូវការងើបមុជក្នុងទឹក ឯភិក្ខុដែលមានប្ញទ្ធិ បានដល់ហើយនូវការ
 ស្ងាត់ជំនាញក្នុងចិត្តនោះ តែងធ្វើនូវការងើបមុជក្នុងផែនដី ដូចគេងើប
 មុជក្នុងទឹកបាន យ៉ាងនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ កច្ចតិ សេយ្យថាបិ បបរិយ-
 ន្តិ បកតិយា បបរីកសិណាសមាបត្តិយា លាភី ហោតិ
 ឧទកំ អារជ្ជតិ អារជ្ជិត្វា ញាណោន អធិដ្ឋាតិ បបរី
 ហោតូតិ បបរី ហោតិ សោ អភិជ្ជមានេ ឧទកេ កច្ចតិ
 យថា មនុស្សា បកតិយា អធិទ្ធិមន្តោ អភិជ្ជមានាយ
 បបរិយា កច្ចន្តិ ឯវមេវ សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ
 អភិជ្ជមានេ ឧទកេ កច្ចតិ សេយ្យថាបិ បបរិយំ ។

អាគាសេបិ បល្ល័ង្កេន កមតិ^(១) សេយ្យថាបិ បក្ខិ
 សកុណោតិ បកតិយា បបរីកសិណាសមាបត្តិយា
 លាភី ហោតិ អាគាសេ អារជ្ជតិ អារជ្ជិត្វា ញា-
 ណោន អធិដ្ឋាតិ បបរី ហោតូតិ បបរី ហោតិ សោ
 អាគាសេ អន្តលិក្ខេ ចង្គ្គមតិបិ តិដ្ឋតិបិ និសីទតិបិ
 សេយ្យម្បិ កហ្មេតិ យថា មនុស្សា បកតិយា អធិទ្ធិម-
 ន្តោ បបរិយា ចង្គ្គមន្តិបិ តិដ្ឋន្តិបិ និសីទន្តិបិ សេយ្យម្បិ
 កហ្មេន្តិ ឯវមេវ សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ
 អាគាសេ អន្តលិក្ខេ ចង្គ្គមតិបិ តិដ្ឋតិបិ និសីទតិបិ
 សេយ្យម្បិ កហ្មេតិ សេយ្យថាបិ បក្ខិ សកុណោ ។

១ ឱ.ម. ចង្គមតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពាក្យថា ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយ ដូចគេដើរលើផែនដី គឺភិក្ខុបាននូវសមាបត្តិមានបឋវីកសិណាជាអារម្មណ៍ ដោយប្រក្រតី តែងនឹកចង់ដើរលើទឹក លុះនឹកចង់ហើយ ក៏អធិដ្ឋានដោយញ្ញាណថា សូមឲ្យ (ទឹកត្រង់ទីនេះ) ទៅជាផែនដី ដូច្នោះ ទឹកក៏ទៅជាផែនដី ភិក្ខុនោះ ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយ ដូចពួកមនុស្សមិនមានឫទ្ធិ ដោយប្រក្រតី ដើរលើផែនដីមិនបែកធ្លាយ យ៉ាងណា ឯភិក្ខុដែលមានឫទ្ធិ ដល់ហើយនូវការស្ងាត់ជំនាញក្នុងចិត្តនោះ ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយ ដូចគេដើរលើផែនដី យ៉ាងនោះឯង ។

ពាក្យថា ទៅទាំងក្នុងក្នុងអាកាស ដូចបក្សីសកុណាជាតិ គឺ ភិក្ខុដែលបាននូវសមាបត្តិ មានបឋវីកសិណាជាអារម្មណ៍ ដោយប្រក្រតី តែងនឹកចង់ដើរក្នុងអាកាស លុះនឹកចង់ហើយ ក៏អធិដ្ឋានដោយញ្ញាណថា សូមឲ្យអាកាសទៅជាផែនដី ដូច្នោះ អាកាសក៏ទៅជាផែនដី ភិក្ខុនោះ ដើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី សិង្ហក្តី ក្នុងអាកាសទទេបាន ដូចពួកមនុស្សដែលមិនមានឫទ្ធិ ដោយប្រក្រតី ដើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី ជេកក្តី លើផែនដី យ៉ាងណា ឯភិក្ខុដែលមានឫទ្ធិ បានដល់ហើយនូវការស្ងាត់ជំនាញក្នុងចិត្តនោះ ដើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី សិង្ហក្តី ក្នុងអាកាសទទេ ដូចបក្សីសកុណាជាតិ យ៉ាងនោះឯង ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវមហិទ្ធិកេ ឯវមហានុភាវេ
 ចាណិណា បរាមសតិ បរិមជ្ជតីតិ ឥធិ សោ ឥ-
 ទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ និសិទ្ធកោ វា និបទ្ធកោ វា
 ចន្ទិមសុរិយេ អារជ្ជតិ អារជ្ជត្វា ញាណោន អធិ-
 ជ្ជាតិ ហត្ថទាសេ ហោត្ថតិ ហត្ថទាសេ ហោតិ សោ
 និសិទ្ធកោ វា និបទ្ធកោ វា ចន្ទិមសុរិយេ ចាណិណា
 អាមសតិ បរាមសតិ បរិមជ្ជតិ យថា មនុស្សា បក-
 តិយា អនិទ្ធិមន្តោ កិញ្ចំ ទេវ រូបកតំ ហត្ថទាសេ
 អាមសន្តិ បរាមសន្តិ បរិមជ្ជន្តិ ឯវមេវ សោ ឥទ្ធិ-
 មា ចេតោវសិប្បត្តោ និសិទ្ធកោ វា និបទ្ធកោ វា ចន្ទិ-
 មសុរិយេ ចាណិណា អាមសតិ បរាមសតិ បរិមជ្ជតិ ។

យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតីតិ សច
 សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ ព្រហ្មលោកំ កន្តកាមោ
 ហោតិ ទូរេបិ សន្តិកេ អធិជ្ជាតិ សន្តិកេ ហោត្ថតិ

បញ្ហាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

ពាក្យថា យកដៃស្តាប់អង្កែល នូវព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្លង់ច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ គឺ ភិក្ខុដែល មានប្លង់ក្នុងសាសនានេះ ដែលបានដល់ហើយ នូវការស្នាត់ជំនាញក្នុង ចិត្តនោះ ជាអ្នកអង្គុយ ឬសិន នឹកចង់ស្តាប់អង្កែលនូវព្រះចន្ទនិងព្រះ អាទិត្យ លុះនឹកចង់ហើយ ក៏អធិដ្ឋានដោយញាណថា សូមឲ្យ (ព្រះចន្ទ ឬព្រះអាទិត្យ) មកនៅក្នុងហត្ថបាស (ព្រះចន្ទឬព្រះអាទិត្យ) ក៏បានមក នៅក្នុងហត្ថបាស ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកអង្គុយ ឬសិន យកដៃទៅពាល់ស្តាប់ អង្កែល នូវព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យបាន ដូចពួកមនុស្សដែលមិនមានប្លង់ ដោយប្រក្រតី ពាល់ស្តាប់អង្កែល នូវវត្ថុអ្វីនីមួយៗ ជារបស់មានរូបតាំងនៅ ក្នុងហត្ថបាស យ៉ាងណា ឯភិក្ខុដែលមានប្លង់ បានដល់ហើយនូវការ ស្នាត់ជំនាញក្នុងចិត្តនោះ ជាអ្នកអង្គុយ ឬសិន យកដៃទៅពាល់ស្តាប់ អង្កែល នូវព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យ យ៉ាងនោះឯង ។

ពាក្យថា ញាំងអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅទាំងកាយ រហូតដល់ព្រហ្ម- លោក គឺបើភិក្ខុមានប្លង់ ដែលបានសម្រេចហើយនូវការស្នាត់ជំនាញក្នុង ចិត្តនោះ មានប្រាថ្នាដើម្បីទៅកាន់ព្រហ្មលោក ក៏អធិដ្ឋាន (នូវវត្ថុ) ក្នុង ទីឆ្ងាយ ឲ្យមកក្នុងទីជិតថា សូមឲ្យ (វត្ថុនោះ) មកតាំងនៅក្នុងទីជិត

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សន្តិកេ ហោតិ សន្តិកេបិ ទូរេ អធិដ្ឋាតិ ទូរេ
 ហោតូតិ ទូរេ ហោតិ ពហុកំបិ ថោកំ^(១) អធិដ្ឋាតិ
 ថោកំ ហោតូតិ ថោកំ ហោតិ ថោកម្សិ ពហុកំ^(២)
 អធិដ្ឋាតិ ពហុកំ ហោតូតិ ពហុកំ ហោតិ ទិព្វេន
 ចក្កុនា តស្ស ព្រហ្មនោ រូបំ បស្សតិ ទិញាយ សោត-
 នាតុយា តស្ស ព្រហ្មនោ សន្នំ សុណាតិ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណេន តស្ស ព្រហ្មនោ ចិត្តំ បដាណតិ
 សចេ សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ ទិស្សមាណេន
 កាយេន ព្រហ្មលោកំ កន្តុកាមោ ហោតិ កាយ-
 វសេន ចិត្តំ បរិណាមេតិ កាយវសេន ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ
 កាយវសេន ចិត្តំ បរិណាមេត្វា កាយវសេន ចិត្តំ
 អធិដ្ឋហិត្វា សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច ឱក្កមិត្វា
 ទិស្សមាណេន កាយេន ព្រហ្មលោកំ កច្ចតិ សចេ
 សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ អធិស្សមាណេន កា-
 យេន ព្រហ្មលោកំ កន្តុកាមោ ហោតិ ចិត្តវសេន
 កាយំ បរិណាមេតិ ចិត្តវសេន កាយំ អធិដ្ឋាតិ

១ ម. ថោកន្តិ ។ ២ ម. ពហុកន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

(វត្តនោះ) ក៏មកតាំងនៅក្នុងទីជិតក៏បាន អធិដ្ឋាន (នូវវត្ត) ក្នុងទីជិត
 ឲ្យទៅក្នុងទីឆ្ងាយថា សូមឲ្យ (វត្តនេះ) តាំងនៅក្នុងទីឆ្ងាយ (វត្តនោះ)
 ក៏តាំងនៅក្នុងទីឆ្ងាយក៏បាន អធិដ្ឋាននូវវត្តច្រើន ឲ្យទៅជាវត្តតិចថា
 សូមឲ្យវត្តនេះមានចំនួនតិច វត្តនោះក៏ទៅជាតិចក៏បាន អធិដ្ឋាននូវវត្តតិច
 ឲ្យទៅជាវត្តច្រើនថា សូមឲ្យវត្តនេះទៅជាវត្តច្រើន វត្តនោះក៏ទៅជាច្រើន
 ក៏បាន (ភិក្ខុនោះ) ឃើញច្បាស់នូវរូបនៃព្រហ្មនោះ ដោយចក្ខុដូចជា
 ទិព្វ ឮសំឡេងនៃព្រហ្មនោះ ដោយសោតធាតុដូចជាទិព្វ ដឹងច្បាស់
 នូវចិត្ត នៃព្រហ្មនោះ ដោយញ្ញាណជាគ្រឿងកំណត់នូវចិត្ត បើភិក្ខុ
 មានប្បទ្ធិ ដែលបានសម្រេចនូវការស្ងាត់ជំនាញ ក្នុងចិត្តនោះ មាន
 ប្រាថ្នាដើម្បីទៅ កាន់ព្រហ្មលោក ដោយកាយដ៏ប្រាកដ ក៏បង្ហោន
 ចិត្តទៅដោយអំណាចនៃកាយ អធិដ្ឋានចិត្ត ដោយអំណាចនៃកាយ
 លុះបង្ហោនចិត្តទៅ ដោយអំណាចនៃកាយ អធិដ្ឋានចិត្តដោយអំណាច
 នៃកាយហើយ ទើបចុះទៅកាន់សុខសញ្ញាផង កាន់លហុសញ្ញាផង
 ហើយទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយកាយដ៏ប្រាកដបាន បើភិក្ខុមានប្បទ្ធិ
 បានសម្រេច នូវការស្ងាត់ជំនាញ ក្នុងចិត្តនោះ ជាអ្នកមានប្រាថ្នា
 ដើម្បីទៅ កាន់ព្រហ្មលោក ដោយកាយមិនប្រាកដ ក៏បង្ហោនកាយ
 ទៅ ដោយអំណាចនៃចិត្ត អធិដ្ឋាននូវកាយ ដោយអំណាចនៃចិត្ត

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

ចិត្តវសេន កាយំ បរិណាមេត្វា ចិត្តវសេន កាយំ
 អធិដ្ឋហិត្វា សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច ឌីក្កមិត្វា
 អធិស្សមាណេន កាយេន ព្រហ្មលោកំ កច្ចតិ សោ
 តស្ស ព្រហ្មនោ បុរោ រូបំ អភិទិដ្ឋិតិ មនោមយំ
 សព្វដ្ឋប្បច្ចដ្ឋំ អហីទិដ្ឋិយំ សចេ សោ ឥទ្ធិមា
 ចដ្ឋមតិ ទិដ្ឋិតោបិ តត្ថ ចដ្ឋមតិ សចេ សោ ឥទ្ធិមា
 តិដ្ឋតិ ទិដ្ឋិតោបិ តត្ថ តិដ្ឋតិ សចេ សោ ឥទ្ធិមា
 ទិសីទតិ ទិដ្ឋិតោបិ តត្ថ ទិសីទតិ សចេ សោ ឥទ្ធិមា
 សេយ្យំ កហ្មតិ ទិដ្ឋិតោបិ តត្ថ សេយ្យំ កហ្មតិ
 សចេ សោ ឥទ្ធិមា ធូមាយតិ ទិដ្ឋិតោបិ តត្ថ ធូមាយតិ
 សចេ សោ ឥទ្ធិមា បដ្ឋលតិ ទិដ្ឋិតោបិ តត្ថ បដ្ឋលតិ
 សចេ សោ ឥទ្ធិមា ធម្មំ កាសតិ ទិដ្ឋិតោបិ តត្ថ ធម្មំ
 កាសតិ សចេ សោ ឥទ្ធិមា បញ្ញំ បុច្ឆតិ ទិដ្ឋិតោបិ
 តត្ថ បញ្ញំ បុច្ឆតិ សចេ សោ ឥទ្ធិមា បញ្ញំ បុដ្ឋា
 វិសដ្ឋេតិ ទិដ្ឋិតោបិ តត្ថ បញ្ញំ បុដ្ឋា វិសដ្ឋេតិ

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

លុះបង្ហោរកាយទៅ ដោយអំណាចនៃចិត្ត អធិដ្ឋាននូវកាយ ដោយ
អំណាចនៃចិត្តហើយ ទើបចុះកាន់សុខសញ្ញាផង កាន់លហុសញ្ញាផង
ហើយទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយកាយមិនប្រាកដ ភិក្ខុនោះ និម្មិតរូបខ្លួន
ដែលសម្រេចអំពីចិត្ត មានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ មានឥន្ទ្រិយមិនថោក
ទាបនៅខាងមុខនៃព្រហ្មនោះ បើភិក្ខុមានប្ញទ្ធិនោះចង្រ្កម រូបនិម្មិតក៏ចង្រ្កម
ក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមានប្ញទ្ធិនោះឈរ រូបនិម្មិតក៏ឈរក្នុងទីនោះដែរ បើ
ភិក្ខុមានប្ញទ្ធិនោះអង្គុយ រូបនិម្មិតនោះ ក៏អង្គុយក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមាន
ប្ញទ្ធិនោះសិង រូបនិម្មិតក៏សិងក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមានប្ញទ្ធិនោះ បញ្ចេញ
ផ្សែង រូបនិម្មិត ក៏បញ្ចេញផ្សែង ក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមានប្ញទ្ធិនោះ
ឆេះទៅជាក្លើង រូបនិម្មិតក៏ឆេះទៅជាក្លើង ក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមាន
ប្ញទ្ធិនោះសម្តែងធម៌ រូបនិម្មិតក៏សម្តែងធម៌ ក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមាន
ប្ញទ្ធិនោះសួរនូវប្រស្នា រូបនិម្មិតក៏សួរនូវប្រស្នា ក្នុងទីនោះដែរ បើ
ភិក្ខុមានប្ញទ្ធិនោះ ត្រូវគេសួរប្រស្នាហើយកំពុងដោះស្រាយ រូបនិម្មិត
នោះ ក៏ត្រូវគេសួរប្រស្នា ហើយកំពុងដោះស្រាយ ក្នុងទីនោះដែរ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សចេ សោ ឥទ្ធិមា តេន ព្រហ្មណ សទ្ធិ សន្តិដ្ឋតិ
សល្លបតិ សាកក្ខំ សមាបដ្ឋតិ និម្មិតោបិ តត្ថ តេន
ព្រហ្មណ សទ្ធិ សន្តិដ្ឋតិ សល្លបតិ សាកក្ខំ សមាបដ្ឋតិ
យញ្ញនេវ^(១) សោ ឥទ្ធិមា ករោតិ តន្តនេវ ហិ សោ
និម្មិតោ ករោតីតិ អយំ អទិដ្ឋានា ឥទ្ធិ ។

[១៥៧] កតមា វិកុព្វណ ឥទ្ធិ ។ សិខិស្ស ភ-
កវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អភិក្ខុ ធាម សា-
រកោ ព្រហ្មលោកេ បិតោ សហស្សីលោកធាតុ
សវេន វិញ្ញាបេសិ^(២) សោ ទិស្សមាណេនបិ កាយេន
ធម្មំ ទេសេសិ^(៣) អទិស្សមាណេនបិ កាយេន ធម្មំ
ទេសេសិ ទិស្សមាណេនបិ ហេដ្ឋិមេន ឧបឡកាយេន
អទិស្សមាណេនបិ ឧបរិមេន ឧបឡកាយេន ធម្មំ ទេ-
សេសិ ទិស្សមាណេនបិ ឧបរិមេន ឧបឡកាយេន អទិ-
ស្សមាណេនបិ ហេដ្ឋិមេន ឧបឡកាយេន ធម្មំ ទេសេសិ

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ ហិសទ្ធោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. វិញ្ញាបេតិ ។ ៣ ឱ. សព្វត្ថ ទេសេតីតិ
ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

បើភិក្ខុមានប្បទ្ធិនោះ កំពុងឈរចរចា ធ្វើសាកច្នា ជាមួយព្រហ្មនោះ
 រូបនិម្មិតក៏ឈរចរចាធ្វើសាកច្នា ជាមួយនឹងព្រហ្មនោះ ក្នុងទីនោះដែរ ភិក្ខុ
 មានប្បទ្ធិនោះ ធ្វើនូវការណាបាន រូបនិម្មិតក៏ធ្វើនូវការនោះបានដែរ នេះ
 ប្បទ្ធិ គឺការអធិដ្ឋាន ដូចសេចក្តីដែលពោលមកនេះឯង ។

[១៥៧] ប្បទ្ធិ គឺការធ្វើឲ្យប្លែក តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុនាម អភិក្ខុ
 ជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ព្រះនាមសិខី
 លោកបិតនៅព្រះព្រហ្មលោក អាចញ្ចាំងលោកធាតុទាំងមួយពាន់ឲ្យដឹង
 ច្បាស់ដោយសំឡេងបាន ព្រះអភិក្ខុនោះ មានកាយប្រាកដ សម្តែងធម៌ក៏
 បាន មានកាយមិនប្រាកដ សម្តែងធម៌ក៏បាន មានកាយពាក់កណ្តាលខាង
 ក្រោមប្រាកដ សម្តែងធម៌ក៏បាន មានកាយពាក់កណ្តាលខាងលើមិនប្រា-
 កដ សម្តែងធម៌ក៏បាន មានកាយពាក់កណ្តាលខាងលើប្រាកដ សម្តែង
 ធម៌ក៏បាន មានកាយពាក់កណ្តាលខាងក្រោមមិនប្រាកដ សម្តែងធម៌ក៏

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

សោ បកតិវណ្ណំ វិជហិត្វា កុមារកវណ្ណំ វា ទស្សតិ
 នាតវណ្ណំ វា ទស្សតិ សុបណ្ណវណ្ណំ វា ទស្សតិ
 យក្ខវណ្ណំ វា ទស្សតិ អសុវវណ្ណំ វា ទស្សតិ
 ឥន្ទវណ្ណំ វា ទស្សតិ ទេវវណ្ណំ វា ទស្សតិ
 ព្រហ្មវណ្ណំ វា ទស្សតិ សមុទ្ទវណ្ណំ វា ទស្សតិ
 បព្វតវណ្ណំ វា ទស្សតិ វនវណ្ណំ វា ទស្សតិ
 សីហវណ្ណំ វា ទស្សតិ ព្យក្សវណ្ណំ វា ទស្សតិ ធីបិ-
 វណ្ណំ វា ទស្សតិ ហត្ថិបិ ទស្សតិ អស្សំបិ ទស្សតិ
 វម៌បិ ទស្សតិ បត្តិបិ ទស្សតិ វិវិដំបិ សេនាព្យហំ
 ទស្សតិ អយំ វិកុព្វនា ឥទ្ធិ ។

[១៥៨] កតមា មនោមយា ឥទ្ធិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ
 ឥមម្ហា កាយា អញ្ញំ កាយំ អភិទិម្ហិណតិ រូបិ
 មនោមយំ សព្វដ្ឋប្បច្ចដ្ឋំ អហីនិទ្ធិយំ សេយ្យ-
 ថាបិ បុរិសោ មុញ្ញម្ហា ឥសិកំ បវាហោយ្យ តស្ស
 ឯវមស្ស អយំ មុញ្ញោ អយំ ឥសិកា អញ្ញោ មុញ្ញោ
 អញ្ញោ ឥសិកា មុញ្ញម្ហា ត្វេវ ឥសិកា បវាទ្យាតិ

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

បាន ព្រះអភិក្ខុនោះ លះបង់ភេទជាប្រក្រតី ហើយសំដែងភេទជាកុមារ
 ខ្លះ សម្តែងភេទជានាគខ្លះ សម្តែងភេទជាគ្រុឌខ្លះ សម្តែងភេទជាយក្ខខ្លះ
 សម្តែងភេទជាអសុរខ្លះ សម្តែងភេទជាព្រះឥន្ទ្រខ្លះ សម្តែងភេទជាទេព្វាខ្លះ
 សម្តែងភេទជាព្រហ្មខ្លះ សម្តែងភេទជាសមុទ្រខ្លះ សម្តែងភេទជាក្នុងខ្លះ
 សម្តែងភេទជាព្រៃខ្លះ សម្តែងភេទជាសីហៈខ្លះ សម្តែងភេទជាខ្លាធំខ្លះ
 សម្តែងភេទជាខ្លាដំបងខ្លះ សម្តែងភេទជាដំរីខ្លះ សម្តែងភេទជាសេះខ្លះ
 សម្តែងភេទជារថខ្លះ សម្តែងភេទជាពលប្រើរជើងខ្លះ សម្តែងភេទជាកង
 ទាហានប្លែក ។ គ្នាខ្លះ នេះ ឫទ្ធិ គឺការធ្វើឲ្យប្លែក ។

[១៥៨] ឫទ្ធិ សម្រេចអំពីចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ និម្មិតនូវកាយ មានរូបដែលសម្រេចអំពីចិត្ត មានអវយវៈធំតូចសព្វ
 គ្រប់ មានឥន្ទ្រិយមិនថោកថយ ជាកាយដទៃអំពីកាយនេះ ប្រៀបដូច
 បុរសដកចេញ នូវបណ្ណាល អំពីស្មៅយាបួង បុរសនោះ មានសេចក្តីដឹង
 យ៉ាងនេះថា នេះឯងស្មៅយាបួង នេះបណ្ណាល ឯស្មៅយាបួងដោយឡែក
 បណ្ណាលដោយឡែក បណ្ណាលគេដកចេញមក អំពីស្មៅយាបួងហ្នឹងឯង

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សេយ្យថាបិ វា បន បុរិសោ អសី កោសិយា
 បវាហោយ្យ តស្ស វាមស្ស អយំ អសិ អយំ
 កោសិ អញ្ញោ អសិ អញ្ញោ កោសិ កោសិយា
 ត្វេវ អសិ បវាទ្គាតិ សេយ្យថាបិ វា បន បុរិសោ
 អហិ ករណ្ណា ឧទ្ធកេយ្យ តស្ស វាមស្ស អយំ
 អហិ^(១) អយំ ករណ្ណា អញ្ញោ អហិ^(២) អញ្ញោ
 ករណ្ណា ករណ្ណា ត្វេវ អហិ ឧត្តតោតិ វាមេវ
 ភិក្ខុ ឥមម្ហា កាយា អញ្ញោ កាយំ អភិទិម្ពិទាតិ
 រូបិ មនោមយំ សព្វដ្ឋប្បច្ចដ្ឋិ អហិទិដ្ឋិយំ
 អយំ មនោមយា ឥទ្ធិ ។

[១៥៩] កតមា ញាណវិទ្ធារា ឥទ្ធិ ។ អនិច្ចានុប-
 ស្សនាយ និច្ចសញ្ញាយ បហានដ្ឋោ ឥដ្ឋតីតិ ញា-
 ណវិទ្ធារា ឥទ្ធិ ទុក្ខានុបស្សនាយ សុខសញ្ញាយ

១-២ ឱ. អសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

មួយទៀត ប្រៀបដូចបុរស ហូតដាវចេញ អំពីស្រោម បុរសនោះ
 មានសេចក្តីដឹង យ៉ាងនេះថា នេះដាវ នេះស្រោម ឯដាវដោយឡែក
 ស្រោមដោយឡែក ដាវគេហូតចេញមកអំពីស្រោមហ្នឹងឯង ពុំនោះ
 សោត ប្រៀបដូចបុរស ទាញយកពស់ចេញអំពីត្រក បុរសនោះមាន
 សេចក្តីដឹងយ៉ាងនេះថា នេះពស់ នេះត្រក ឯពស់ដោយឡែក ត្រក
 ដោយឡែក ពស់គេទាញចេញមកអំពីត្រកហ្នឹងឯង យ៉ាងណាមិញ
 ភិក្ខុនិម្មិតនូវកាយ មានរូបដែលសម្រេចអំពីចិត្ត មានអវយវៈធំតូចសព្វ
 គ្រប់ មានឥន្ទ្រិយមិនថោកថយ ជាកាយដទៃអំពីកាយនេះ ក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ នេះ ឫទ្ធិសម្រេចអំពីចិត្ត ។

[១៥៧] ឫទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញនៃញាណ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះ
 ថាឫទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញនៃញាណ ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះបង់
 នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាទៀង ដោយការពិចារណាឃើញថា មិនទៀង
 ឈ្មោះថាឫទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញនៃញាណ ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះ
 បង់ នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសុខ ដោយការពិចារណាឃើញ ថាជាទុក្ខ

បញ្ហាគ្រៃ ឥទ្ធិកថា

អនត្តានុបស្សនាយ   អត្តសញ្ញាយ   និព្វិនានុបស្សនា-
 យ   នន្ទិយា   វិរាតានុបស្សនាយ   រាគស្ស   និរោធានុប-
 ស្សនាយ   សមុទយស្ស   បដិនិស្សត្តានុបស្សនាយ
 អាទានស្ស   បហានដ្ឋោ   ឥជ្ឈតីតិ   ញាណវិច្ឆារា   ឥទ្ធិ
 អាយស្មតោ   ពក្កុលស្ស^(១)   ញាណវិច្ឆារា   ឥទ្ធិ   អា-
 យស្មតោ   សំកិច្ចស្ស   ញាណវិច្ឆារា   ឥទ្ធិ   អាយស្ម-
 តោ   ភូតចាលស្ស   ញាណវិច្ឆារា   ឥទ្ធិ   អយំ   ញាណ-
 វិច្ឆារា   ឥទ្ធិ ។

[១៦០]   កតមា   សមាធិវិច្ឆារា   ឥទ្ធិ ។   បឋម-
 ជ្ឈានេន   នីវរណានំ   បហានដ្ឋោ   ឥជ្ឈតីតិ   សមា-
 ធិវិច្ឆារា   ឥទ្ធិ   ទុតិយជ្ឈានេន   វិតក្កវិចារានំ   បហាន-
 ដ្ឋោ   ឥជ្ឈតីតិ   សមាធិវិច្ឆារា   ឥទ្ធិ   តតិយជ្ឈានេន
 បីតិយា   បហានដ្ឋោ   ឥជ្ឈតីតិ   ។   បេ   ។   ចតុត្ថជ្ឈា-
 នេន   សុខទុក្ខានំ   បហានដ្ឋោ   ឥជ្ឈតីតិ   ។   បេ   ។

---

១ ម. ពាកុលស្ស ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាខ្លួន ដោយការពិចារណាយើញ ថាមិនមែនខ្លួន
 នូវសេចក្តីត្រេកត្រអាល ដោយការពិចារណាយើញថាជាសេចក្តីនឿយ
 ណាយ នូវតម្រេក ដោយការពិចារណាយើញ នូវវិរាគធម៌ នូវហេតុ
 ជាទីកើត ដោយការពិចារណាយើញ នូវការរំលត់ នូវសេចក្តីប្រកាន់
 ដោយការពិចារណាយើញ នូវការលះបង់ (ដូចជា) ឫទ្ធិគឺការផ្សាយចេញ
 នៃញាណ របស់ព្រះពក្កុលៈមានអាយុ ឫទ្ធិគឺការផ្សាយចេញនៃញាណ
 របស់ព្រះសំកិច្ចៈមានអាយុ និងឫទ្ធិគឺការផ្សាយចេញនៃញាណ របស់
 ព្រះភូតបាលមានអាយុ នេះឫទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញនៃញាណ ។

[១៦០] ឫទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញនៃសមាធិ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះ
 ថាឫទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញនៃសមាធិ ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះបង់នូវ
 នីវរណៈ ដោយបឋមជ្ឈាន ឈ្មោះថាឫទ្ធិ គឺការផ្សាយចេញសមាធិ
 ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះបង់ នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈ ដោយទុតិយជ្ឈាន
 ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះបង់នូវបីតិ ដោយតតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ព្រោះ
 សម្រេចអត្ថនៃការលះបង់ នូវសុខនិងទុក្ខ ដោយចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អាណាសានញ្ចាយតនសមាបត្តិយា រូបសញ្ញាយ បដិ-
 យសញ្ញាយ នាណត្ថសញ្ញាយ បហានដ្ឋោ ឥដ្ឋតីតិ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយា អាណាសា-
 នញ្ចាយតនសញ្ញាយ បហានដ្ឋោ ឥដ្ឋតីតិ ។ បេ ។
 អាភិញ្ចញ្ចាយតនសមាបត្តិយា វិញ្ញាណញ្ចាយតន-
 សញ្ញាយ បហានដ្ឋោ ឥដ្ឋតីតិ ។ បេ ។ នេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយតនសមាបត្តិយា អាភិញ្ចញ្ចាយតនសញ្ញាយ
 បហានដ្ឋោ ឥដ្ឋតីតិ សមាធិវិច្ឆារា ឥទ្ធិ អាយស្មតោ
 សារីបុត្តស្ស សមាធិវិច្ឆារា ឥទ្ធិ អាយស្មតោ សញ្ញាវ-
 ស្ស សមាធិវិច្ឆារា ឥទ្ធិ អាយស្មតោ ខាណុកោណ្ឌា-
 ញ្ញស្ស សមាធិវិច្ឆារា ឥទ្ធិ ឧត្តរាយ ឧចាសិកាយ
 សមាធិវិច្ឆារា ឥទ្ធិ សាមាវតិយា ឧចាសិកាយ
 សមាធិវិច្ឆារា ឥទ្ធិ អយំ សមាធិវិច្ឆារា ឥទ្ធិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះបង់ នូវរូបសញ្ញា នូវបដិយសញ្ញា នូវនា-
 នត្តសញ្ញា ដោយអាកាសានញ្ញាយតនសមាបត្តិ ។ បេ ។ ព្រោះសម្រេច
 អត្ថនៃការលះបង់ នូវអាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា ដោយវិញ្ញាណញ្ញាយ-
 តនសមាបត្តិ ។ បេ ។ ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះបង់ នូវវិញ្ញាណញ្ញាយ-
 តនសញ្ញា ដោយអាកិញ្ញញ្ញាយតនសមាបត្តិ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាប្រទ្ធិគីការ
 ផ្សាយចេញនៃសមាធិ ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះបង់ នូវអាកិញ្ញញ្ញាយ-
 តនសញ្ញា ដោយនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិ (ដូចជា) ប្រទ្ធិគីការ
 ផ្សាយចេញនៃសមាធិ របស់ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ប្រទ្ធិគីការផ្សាយ
 ចេញនៃសមាធិ របស់ព្រះសញ្ជីវៈមានអាយុ ប្រទ្ធិគីការផ្សាយចេញនៃ
 សមាធិ របស់ព្រះខណ្ឌកោណ្ឌញ្ញៈ មានអាយុ ប្រទ្ធិគីការផ្សាយចេញនៃ
 សមាធិ របស់ឧបាសិកាឈ្មោះឧត្តរា ប្រទ្ធិគីការផ្សាយចេញនៃសមាធិ
 របស់ឧបាសិកា ឈ្មោះសាមាវតី នេះប្រទ្ធិ គីការផ្សាយចេញនៃសមាធិ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

[១៦១] កតមា អរិយា ឥទ្ធិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ
សេច អាកដ្ឋតិ បដិក្ខុលេ អប្បដិក្ខុលេសញ្ញា
វិហារេយ្យន្តិ អប្បដិក្ខុលេសញ្ញា តត្ថ វិហារតិ សេច
អាកដ្ឋតិ អប្បដិក្ខុលេ បដិក្ខុលេសញ្ញា វិហារេយ្យន្តិ
បដិក្ខុលេសញ្ញា តត្ថ វិហារតិ សេច អាកដ្ឋតិ
បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេសញ្ញា
វិហារេយ្យន្តិ អប្បដិក្ខុលេសញ្ញា តត្ថ វិហារតិ សេច
អាកដ្ឋតិ អប្បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេស-
ញ្ញា វិហារេយ្យន្តិ បដិក្ខុលេសញ្ញា តត្ថ វិហារតិ សេច
អាកដ្ឋតិ បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេ ច តទុកយំ
អភិជិវេដ្ឋត្វា ឧបេក្ខុកោ វិហារេយ្យំ សតោ សម្មជា-
នោតិ ឧបេក្ខុកោ តត្ថ វិហារតិ សតោ សម្មជានោ ។

កថំ បដិក្ខុលេ អប្បដិក្ខុលេសញ្ញា វិហារតិ ។
អនិដ្ឋស្មី វត្ថុស្មី មេត្តាយ វា ជរតិ ធាតុតោ វា ឧ-
បសំហារតិ វរំ បដិក្ខុលេ អប្បដិក្ខុលេសញ្ញា វិហារតិ ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

[១៦១] ឫទ្ធិ គឺភាពអ្នកខ្ពង់ខ្ពស់ តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីមានសេចក្តីសម្គាល់ថាមិនគួរ
ខ្ពើម ក្នុងរបស់គួរខ្ពើម លោកក៏ជាអ្នកសម្គាល់ថាមិនគួរខ្ពើម ក្នុងរបស់នោះ
បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីមានសេចក្តីសម្គាល់ថាគួរខ្ពើម ក្នុងរបស់មិន
គួរខ្ពើម លោកក៏ជាអ្នកសម្គាល់ថាគួរខ្ពើម ក្នុងរបស់នោះ បើប្រាថ្នាថា
អាត្មាអញ គប្បីមានសេចក្តីសម្គាល់ថាមិនគួរខ្ពើម ក្នុងរបស់គួរខ្ពើមផង
ក្នុងរបស់មិនគួរខ្ពើមផង លោកក៏ជាអ្នកសម្គាល់ថាមិនគួរខ្ពើម ក្នុងរបស់
នោះ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានសេចក្តីសម្គាល់ថាគួរខ្ពើម ក្នុង
របស់មិនគួរខ្ពើមផង ក្នុងរបស់គួរខ្ពើមផង លោកក៏ជាអ្នកសម្គាល់ថាគួរខ្ពើម
ក្នុងរបស់នោះ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីរៀបរយនូវបទ ទាំង ២ នោះ
គឺក្នុងរបស់គួរខ្ពើម និងមិនគួរខ្ពើម ហើយជាអ្នកមានស្មារតី ដឹងខ្លួន
ប្រកបដោយឧបេក្ខា លោកក៏ជាអ្នកមានស្មារតីដឹងខ្លួន មានចិត្តប្រកប
ដោយឧបេក្ខា ក្នុងរបស់នោះ ។

ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថាមិនគួរខ្ពើម ក្នុងរបស់គួរខ្ពើម តើដូច
ម្តេច ។ ភិក្ខុផ្សាយមេត្តាចិត្ត ឬពិចារណាថាជាធាតុ ក្នុងវត្ថុមិនជាទី
ប្រាថ្នា យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាអ្នកមានសេចក្តីសម្គាល់ថាមិនគួរខ្ពើម ក្នុង
វត្ថុគួរខ្ពើម ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

កថំ អប្បជិត្តលេ បជិត្តលសញ្ញំ វិហារតិ ។
 ឥដ្ឋស្មី វត្ថុស្មី អសុភាយ វា ធរតិ អនិច្ចតោ វា ឧ-
 បសំហារតិ ឯវំ អប្បជិត្តលេ បជិត្តលសញ្ញំ វិហារតិ ។

កថំ បជិត្តលេ ច អប្បជិត្តលេ ច អប្បជិត្ត-
 លសញ្ញំ វិហារតិ ។ អនិដ្ឋស្មី ច ឥដ្ឋស្មី ច វត្ថុស្មី មេត្តាយ
 វា ធរតិ ធាតុតោ វា ឧបសំហារតិ ឯវំ បជិត្តលេ ច
 អប្បជិត្តលេ ច អប្បជិត្តលសញ្ញំ វិហារតិ ។

កថំ អប្បជិត្តលេ ច បជិត្តលេ ច បជិត្តល-
 សញ្ញំ វិហារតិ ។ ឥដ្ឋស្មី ច អនិដ្ឋស្មី ច វត្ថុស្មី អសុភា-
 យ វា ធរតិ អនិច្ចតោ វា ឧបសំហារតិ ឯវំ អប្បជិត្ត-
 លេ ច បជិត្តលេ ច បជិត្តលសញ្ញំ វិហារតិ ។

កថំ បជិត្តលេ ច អប្បជិត្តលេ ច តទុកយំ
 អភិនិវេទ្គត្វា ឧបេក្ខតោ វិហារតិ សតោ សម្មជាតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថាគួរខ្លើម ក្នុងរបស់មិនគួរខ្លើម តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុផ្សាយចិត្ត ថាជាអសុភ ឬពិចារណា ថាជារបស់មិនទៀង ក្នុងវត្ថុជាទីប្រាថ្នា យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាអ្នកមានសេចក្តីសម្គាល់ថាគួរខ្លើម ក្នុងរបស់មិនគួរខ្លើម ។

ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថាមិនគួរខ្លើម ក្នុងរបស់គួរខ្លើមផង ក្នុងរបស់មិនគួរខ្លើមផង តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុផ្សាយមេត្តាចិត្ត ឬពិចារណា ថាជាធាតុ ក្នុងវត្ថុមិនជាទីប្រាថ្នាផង ក្នុងវត្ថុជាទីប្រាថ្នាផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាអ្នកមានសេចក្តីសម្គាល់ថាមិនគួរខ្លើម ក្នុងរបស់គួរខ្លើមផង ក្នុងរបស់មិនគួរខ្លើមផង ។

ភិក្ខុមានសេចក្តីសម្គាល់ថាគួរខ្លើម ក្នុងរបស់មិនគួរខ្លើមផង ក្នុងរបស់គួរខ្លើមផង តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុផ្សាយចិត្តថាជាអសុភ ឬពិចារណា ថាជារបស់មិនទៀង ក្នុងវត្ថុជាទីប្រាថ្នាផង ក្នុងវត្ថុមិនជាទីប្រាថ្នាផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាអ្នកមានសេចក្តីសម្គាល់ថាគួរខ្លើម ក្នុងរបស់មិនគួរខ្លើមផង ក្នុងរបស់គួរខ្លើមផង ។

ភិក្ខុអ្នករៀបរយនូវបទទាំងពីរនោះ គឺក្នុងរបស់គួរខ្លើម និងមិនគួរខ្លើម ហើយជាអ្នកមានស្មារតីដឹងខ្លួន មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា តើដូចម្តេច ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

ឥធិ ភិក្ខុ ចក្កុនា រូបំ ទិស្វា នេវ សុមនោ ហោតិ
 ន ទុម្មនោ ឧបេក្ខកោ វិហារតិ សតោ សម្បជានោ
 សោតេន សទ្ធិំ សុត្វា យានេន កន្លំ យាយិត្វា
 ជីវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា កាយេន ដោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា
 មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ នេវ សុមនោ ហោតិ ន ទុម្មនោ
 ឧបេក្ខកោ វិហារតិ សតោ សម្បជានោ ឯវំ បដិ-
 ក្សលេ ច អប្បដិក្សលេ ច តទុកយំ អភិនិរដ្ឋេត្វា
 ឧបេក្ខកោ វិហារតិ សតោ សម្បជានោ អយំ
 អរិយា ឥទ្ធិ ។

[១៦២] កតមា កម្មវិចារកជា ឥទ្ធិ ។ សព្វេសំ
 បក្ខីនំ សព្វេសំ នេវានំ ឯកច្ចានំ មនុស្សានំ ឯក-
 ច្ចានំ វិនិចារតិកានំ អយំ កម្មវិចារកជា ឥទ្ធិ ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូបដោយភ្នែក ជាអ្នកមិនសោមនស្ស
 មិនទោមនស្ស មានស្មារតីដឹងខ្លួន មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ឮ
 សំឡេងដោយត្រចៀក ជុំភ្លិនដោយច្រមុះ លិទ្ធក្នក្យរសដោយអណ្តាត
 ពាល់ត្រូវនូវដោដ្ឋញារម្មណ៍ ដោយកាយ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយ
 ចិត្ត ជាអ្នកមិនសោមនស្ស មិនទោមនស្ស មានស្មារតីដឹងខ្លួន មានចិត្ត
 ប្រកបដោយឧបេក្ខា យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាភិក្ខុរៀបរយនូវបទទាំងពីរនោះ
 គឺក្នុងរបស់គួរខ្ពើម និងមិនគួរខ្ពើម ហើយជាអ្នកមានស្មារតីដឹងខ្លួន
 មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា នេះ ឫទ្ធិ គឺភាពអ្នកខ្ពង់ខ្ពស់ ។

[១៦២] ឫទ្ធិកើតអំពីផលកម្ម តើដូចម្តេច ។ ឫទ្ធិរបស់សត្វ
 ស្លាបទាំងអស់ របស់ទេវតាទាំងអស់ របស់ពួកមនុស្សខ្លះ របស់សត្វ
 ជាវិនិបាតិកៈកំណើតពួកខ្លះ នេះ ឫទ្ធិកើតអំពីផលកម្ម ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១៦៣] កតមា បុញ្ញវតោ ឥទ្ធិ ។ រាជា ចក្ក-
 វត្តិ វេហាសំ កច្ឆតិ សទ្ធិ ចតុវដ្តិណិយា សេនាយ
 អន្តមសោ អស្សុពន្ធកោបកេ បុរិសេ ឧបាទាយ
 ជោតិយស្ស^(១) កហាបតិស្ស បុញ្ញវតោ ឥទ្ធិ
 ជដិលស្ស កហាបតិស្ស បុញ្ញវតោ ឥទ្ធិ មេណ្ហាកស្ស
 កហាបតិស្ស បុញ្ញវតោ ឥទ្ធិ យោសិតស្ស កហាបតិ-
 ស្ស បុញ្ញវតោ ឥទ្ធិ^(២) បញ្ចន្នំ មហាបុញ្ញានំ បុញ្ញវតោ
 ឥទ្ធិ អយំ បុញ្ញវតោ ឥទ្ធិ ។

[១៦៤] កតមា វិជ្ជាមយា ឥទ្ធិ ។ វិជ្ជាធរា
 វិជ្ជំ បរិជមេត្វា វេហាសំ កច្ឆន្តិ អាណាសេ អន្តសិ-
 ក្ខេ ហត្ថិម្បិ ទស្សន្តិ អស្សម្បិ ទស្សន្តិ រថម្បិ
 ទស្សន្តិ បត្តិម្បិ ទស្សន្តិ វិវិធម្បិ សេនាព្យហំ
 ទស្សន្តិ អយំ វិជ្ជាមយា ឥទ្ធិ ។

---

១ ឱ.ម. ជោតិកស្ស ។ ២ ម. ឯត្តន្តរេ យេសន្តិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១៦៣] ប្រទ្ធិរបស់បុគ្គលមានបុណ្យ តើដូចម្តេច ។ ព្រះរាជា
 ចក្រពត្តិ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់អាកាសបាន មួយអង្វើដោយសេនា ប្រកប
 ដោយអង្គ ៤ ដោយហោចទៅ រាប់តាំងអំពីបុរស អ្នកចង់និងអ្នករក្សា
 សេះ ប្រទ្ធិរបស់បុគ្គលមានបុណ្យ ឈ្មោះជាតិយគហបតី ប្រទ្ធិរបស់បុគ្គល
 មានបុណ្យ ឈ្មោះជដិលគហបតី ប្រទ្ធិរបស់បុគ្គលមានបុណ្យ ឈ្មោះ
 មេណ្ឌកគហបតី ប្រទ្ធិរបស់បុគ្គលមានបុណ្យ ឈ្មោះយោសិតគហបតី
 ប្រទ្ធិរបស់បុគ្គល អ្នកមានបុណ្យធំ ទាំង ៥ នាក់ ឈ្មោះថាអ្នកមានបុណ្យ
 នេះ ប្រទ្ធិ របស់បុគ្គលមានបុណ្យ ។

[១៦៤] ប្រទ្ធិសម្រេចដោយវិជ្ជា តើដូចម្តេច ។ ពួកវិជ្ជាធរ
 រាយ (ប្តូរ) នូវវិជ្ជា ហោះទៅកាន់អាកាសទទេ តំណែងខ្លួនជាដំរីខ្លះ
 តំណែងខ្លួនជាសេះខ្លះ តំណែងខ្លួនជារថខ្លះ តំណែងខ្លួនជាពលថ្មើរជើង
 ខ្លះ តំណែងខ្លួនជាកងទាហានផ្សេងៗ ខ្លះ នេះ ប្រទ្ធិសម្រេចដោយវិជ្ជា ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

[១៦៥] កថំ តត្ថ តត្ថ សម្មប្បយោកប្បច្ចយា ឥ-
 ជ្ឈនន្ទេន ឥទ្ធិ ។ នេក្ខម្មេន កាមច្ចន្ទស្ស បហា-
 នន្ទោ ឥជ្ឈតីតិ តត្ថ តត្ថ សម្មប្បយោកប្បច្ចយា
 ឥជ្ឈនន្ទេន ឥទ្ធិ អព្យាចានេន ព្យាចានស្ស បហាន-
 ន្ទោ ឥជ្ឈតីតិ ។ បេ ។ អាណោកសញ្ញាយ បីនមិទ្ធិ-
 ស្ស ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេន សព្វត្តិលេសានំ ប-
 ហានន្ទោ ឥជ្ឈតីតិ តត្ថ តត្ថ សម្មប្បយោកប្បច្ចយា
 ឥជ្ឈនន្ទេន ឥទ្ធិ ឯវំ តត្ថ តត្ថ សម្មប្បយោកប្បច្ច-
 យា ឥជ្ឈនន្ទេន ឥទ្ធិ ឥមា ទស ឥទ្ធិយោតិ ។

ឥទ្ធិកថា និដ្ឋិតា ។

បញ្ញាវគ្គ ឥទ្ធិកថា

[១៦៥] ប្រទ្វិដោយអត្តថាសម្រេច ព្រោះការប្រកបត្រូវក្នុងអំពើ
 នោះៗ ជាបច្ច័យ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាប្រទ្វិដោយអត្តថាសម្រេច
 ព្រោះការប្រកបត្រូវក្នុងអំពើនោះៗ ជាបច្ច័យ ព្រោះសម្រេចអត្តនៃការ
 លះបង់ នូវកាមច្នូន្តៈ ដោយនេក្ខម្មៈ ។ បេ ។ ព្រោះសម្រេចអត្តនៃការ
 លះបង់នូវព្យាបាទ ដោយអព្យាបាទ ។ បេ ។ នូវបីនមិទ្ធុៈ ដោយអាណោក-
 សញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាប្រទ្វិដោយអត្តថាសម្រេច ព្រោះការប្រកបត្រូវ
 ក្នុងអំពើនោះៗ ជាបច្ច័យ ព្រោះសម្រេចអត្តនៃការលះបង់ នូវកិលេស
 ទាំងពួង យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាប្រទ្វិ ដោយអត្តថាសម្រេច ព្រោះ
 ការប្រកបត្រូវក្នុងអំពើនោះៗ ជាបច្ច័យ នេះ ប្រទ្វិទាំង ១០ ។

ចប់ ឥទ្ធិកថា ។

បញ្ញាវគ្គ អភិសមយកថា

[១៦៦] អភិសមយោតិ កេន អភិសមេតិ ។
 ចិត្តេន អភិសមេតិ^(១) ។ ហព្វិ ចិត្តេន អភិសមេ-
 តិ ។ តេនហិ អញ្ញាណោ អភិសមេតិ ។ ន អញ្ញាណោ
 អភិសមេតិ ញ្ញាណោ អភិសមេតិ ។ ហព្វិ ញ្ញា-
 ណោ អភិសមេតិ តេនហិ អចិត្តកោ អភិសមេ-
 តិ^(២) ។ ន អចិត្តកោ អភិសមេតិ ចិត្តេន ច ញ្ញា-
 ណោ ច អភិសមេតិ^(៣) ។ ហព្វិ ចិត្តេន ច ញ្ញា-
 ណោ ច អភិសមេតិ តេនហិ កាមាវចរចិត្តេន
 ច ញ្ញាណោ ច អភិសមេតិ ។ ន កាមាវចរ-
 ចិត្តេន ច ញ្ញាណោ ច អភិសមេតិ ។ តេនហិ រូចា-
 វចរចិត្តេន ច ញ្ញាណោ ច អភិសមេតិ ។ ន រូចាវ-
 ចរចិត្តេន ច ញ្ញាណោ ច អភិសមេតិ ។ តេនហិ
 អរូចាវចរចិត្តេន ច ញ្ញាណោ ច អភិសមេតិ ។
 ន អរូចាវចរចិត្តេន ច ញ្ញាណោ ច អភិសមេតិ ។

---

១ ឱ. ចិត្តេន អភិសមេតីតិ ឥមេ បាហំ នត្ថិ ។ ២ ម. ហព្វិ ញ្ញាណោន អភិសមេតិ តេ-
 នហិ អចិត្តេន ច ញ្ញាណោន ច អចិត្តកោ អភិសមេតិ ។ ៣ ម. ចិត្តេន ច ញ្ញាណោន ច
 អភិសមេតីតិ ទិស្សន្តិ ។

បញ្ញាវគ្គ អភិសមយកថា

[១៦៦] សំណួរត្រង់ ពាក្យថា ការត្រាស់ដឹង តើបុគ្គលត្រាស់ដឹង
ដោយធម្មជាតិអ្វី ។ បុគ្គលត្រាស់ដឹងដោយចិត្ត ។ បើបុគ្គលត្រាស់ដឹង
ដោយចិត្ត ដូច្នោះ បុគ្គលមិនមានញាណក៏ត្រាស់ដឹង ។ បុគ្គលមិនមាន
ញាណមិនត្រាស់ដឹងទេ ត្រាស់ដឹងតែដោយញាណ ។ បើបុគ្គលត្រាស់
ដឹងដោយញាណ ដូច្នោះ បុគ្គលមិនមានចិត្ត ក៏ត្រាស់ដឹង ។ បុគ្គល
មិនមានចិត្តមិនត្រាស់ដឹងទេ ត្រាស់ដឹងដោយចិត្តផង ដោយញាណ
ផង ។ បើបុគ្គលត្រាស់ដឹងដោយចិត្តផង ដោយញាណផង ដូច្នោះ
បុគ្គលត្រាស់ដឹង ដោយកាមាវចរចិត្តផង ដោយញាណផង ។ បុគ្គល
មិនត្រាស់ដឹង ដោយកាមាវចរចិត្តផង ដោយញាណផងទេ ។ ដូច្នោះ
បុគ្គលត្រាស់ដឹង ដោយរូបាវចរចិត្តផង ដោយញាណផង ។ បុគ្គលមិន
ត្រាស់ដឹង ដោយរូបាវចរចិត្តផង ដោយញាណផងទេ ។ ដូច្នោះ
បុគ្គលត្រាស់ដឹង ដោយអរូបាវចរចិត្តផង ដោយញាណផង ។
បុគ្គលមិនត្រាស់ដឹង ដោយអរូបាវចរចិត្តផង ដោយញាណផងទេ ។

បញ្ញាវគ្គ អភិសមយកថា

តេនហិ កម្មស្សកតាចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ ន កម្មស្សកតាចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ តេនហិ សច្ចានុលោមិកចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ ន សច្ចានុលោមិកចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ តេនហិ អតីតចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ ន អតីតចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ តេនហិ អនាគតចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ ន អនាគតចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ តេនហិ បច្ចុប្បន្នលោកិយចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ ន បច្ចុប្បន្នលោកិយចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ លោកុត្តរមក្កក្ខណោ បច្ចុប្បន្នចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។

[១៦៧] កងំ លោកុត្តរមក្កក្ខណោ បច្ចុប្បន្នចិត្តេន ច ញ្ញាលោន ច អភិសមេតិ ។ លោកុត្តរមក្កក្ខណោ ឧប្បាទាធិបតេយ្យំ ចិត្តំ ញ្ញាណស្ស ហេតុ បច្ចុយោ ច តំសម្បយុត្តំ ចិត្តំ និរោធតោចរំ

បញ្ញាវគ្គ អភិសមយកថា

ដូច្នោះ បុគ្គលត្រាស់ដឹង ដោយកម្មស្សកតាចិត្តផង ដោយញ្ញាណផង ។
 បុគ្គលមិនត្រាស់ដឹង ដោយកម្មស្សកតាចិត្តផង ដោយញ្ញាណផងទេ ។
 ដូច្នោះ បុគ្គលត្រាស់ដឹង ដោយសច្ចានុលោមិកចិត្តផង ដោយញ្ញាណផង ។
 បុគ្គលមិនត្រាស់ដឹង ដោយសច្ចានុលោមិកចិត្តផង ដោយញ្ញាណផងទេ។
 ដូច្នោះ បុគ្គលត្រាស់ដឹងដោយអតីតចិត្តផង ដោយញ្ញាណផង ។ បុគ្គល
 មិនត្រាស់ដឹង ដោយអតីតចិត្តផង ដោយញ្ញាណផងទេ ។ ដូច្នោះ
 បុគ្គលត្រាស់ដឹង ដោយអនាគតចិត្តផង ដោយញ្ញាណផង ។ បុគ្គលមិន
 ត្រាស់ដឹង ដោយអនាគតចិត្តផង ដោយញ្ញាណផងទេ ។ ដូច្នោះ បុគ្គល
 ត្រាស់ដឹង ដោយបច្ចុប្បន្នលោកិយចិត្តផង ដោយញ្ញាណផង ។ បុគ្គល
 មិនត្រាស់ដឹង ដោយបច្ចុប្បន្នលោកិយចិត្តផង ដោយញ្ញាណផងទេ ត្រាស់
 ដឹងដោយបច្ចុប្បន្នចិត្តផង ដោយញ្ញាណផង ក្នុងខណៈនៃលោកុត្តរមគ្គ ។

[១៦៧] បុគ្គលត្រាស់ដឹង ដោយបច្ចុប្បន្នចិត្តផង ដោយ
 ញ្ញាណផង ក្នុងខណៈនៃលោកុត្តរមគ្គ តើដូចម្តេច ។ ក្នុងខណៈនៃ
 លោកុត្តរមគ្គ ចិត្តមានកិរិយាកើតឡើងជាអធិបតី ជាហេតុ ជាបច្ច័យនៃ
 ញ្ញាណ ចិត្តដែលប្រកបដោយញ្ញាណនោះ មានព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ទស្សនាធិបតេយ្យំ ញាណំ ចិត្តស្ស ហេតុ បច្ចយោ
 ច តំសម្បយុត្តំ ញាណំ និរោធកោចរំ វរំ លោ-
 កុត្តរមក្កកូលោ បច្ចុប្បន្នចិត្តេន ច ញាលោន ច
 អភិសមេតិ ។

[១៦៨] កិណ្ណុ វត្តកោ យេវ អភិសមយោតិ ។
 ន ហិ លោកុត្តរមក្កកូលោ ទស្សនាកិសមយោ
 សម្មាទិដ្ឋិ អភិនិរោបនាកិសមយោ សម្មាសង្កប្បោ
 បរិត្តហាកិសមយោ សម្មាវាចា សមុដ្ឋានាកិសមយោ
 សម្មាកម្មន្តោ វោទានាកិសមយោ សម្មាអាដិវោ
 បក្កហាកិសមយោ សម្មាវាយាមោ ឧបដ្ឋានាកិសម-
 យោ សម្មាសតិ អវិក្ខេបនាកិសមយោ សម្មាសមាធិ
 ឧបដ្ឋានាកិសមយោ សតិសម្មោជ្ឈន្តោ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ញាណមានកិរិយាឃើញជាអធិបតី ជាហេតុជាបច្ច័យនៃចិត្ត ញាណ
ដែលប្រកបដោយចិត្តនោះ មាននិរោធដាអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះ
ថាបុគ្គលត្រាស់ដឹង ដោយបច្ចុប្បន្នចិត្តផង ដោយញាណផង ក្នុង
ខណៈនៃលោកុត្តរមគ្គ ។

[១៦៨] ការត្រាស់ដឹង មានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ មិនមែន
មានតែប៉ុណ្ណោះទេ ក្នុងខណៈនៃលោកុត្តរមគ្គ មានការត្រាស់ដឹងដោយ
ការឃើញ គឺសម្មាទិដ្ឋិ មានការត្រាស់ដឹង ដោយកិរិយាលើកចិត្ត
កាន់អារម្មណ៍ គឺសម្មាសង្កប្បៈ ការត្រាស់ដឹង ដោយកិរិយាកំណត់ គឺ
សម្មាវាចា ការត្រាស់ដឹង ដោយការខ្លះខ្លែង គឺសម្មាកម្មន្តៈ ការ
ត្រាស់ដឹង ដោយកិរិយាផ្ទុរផង់ គឺសម្មាអាជីវៈ ការត្រាស់ដឹង ដោយ
កិរិយាផ្គងឡើង គឺសម្មាវាយាមៈ ការត្រាស់ដឹងដោយការប្រុង គឺ
សម្មាសតិ ការត្រាស់ដឹង ដោយកិរិយាមិនរាយមាយ គឺសម្មា-
សមាធិ ការត្រាស់ដឹង ដោយការប្រុង គឺសតិសម្មោជ្ឈង្គ ។ បេ ។

បញ្ញាវគ្គ អភិសមយកថា

បដិសង្ហាណកិសមយោ   ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ   អស្ស-
 ទ្ធិយេ   អកម្យិយាកិសមយោ   សទ្ធាពលំ   កោសន្នេ
 អកម្យិយាកិសមយោ   វិយពលំ   បមាទេ   អកម្យិ-
 យាកិសមយោ   សតិពលំ   ឧទ្ធច្ចេ   អកម្យិយាកិស-
 មយោ   សមាធិពលំ   អវិជ្ជាយ   អកម្យិយាកិសម-
 យោ   បញ្ញាពលំ   អធិមោក្ខាកិសមយោ   សទ្ធិ-
 ទ្ធិយំ   បគ្គហាកិសមយោ   វិយិទ្ធិយំ   ឧបដ្ឋាណកិស-
 មយោ   សតិទ្ធិយំ   អវិក្ខេបាកិសមយោ   សមាធិទ្ធិ-
 យំ   ទស្សណកិសមយោ   បញ្ញិទ្ធិយំ   អាធិបតេយ្យដ្ឋេន
 ឥទ្ធិយាកិសមយោ   អកម្យិយដ្ឋេន   ពលាកិសមយោ
 និយ្យានដ្ឋេន   ពោជ្ឈង្គាកិសមយោ   ហេតុដ្ឋេន   មក្កាកិ-
 សមយោ   ឧបដ្ឋានដ្ឋេន   សតិប្បដ្ឋាណកិសមយោ   បទហ-
 នដ្ឋេន^(១)   សម្មប្បធាណកិសមយោ   ឥជ្ឈនដ្ឋេន   ឥទ្ធិចា-
 ណកិសមយោ   តថដ្ឋេន   សច្ចាកិសមយោ   អវិក្ខេបដ្ឋេន

១ ម. បគ្គហដ្ឋេន ។

បញ្ញាវគ្គ អភិសមយកថា

ការត្រាស់ដឹងដោយការពិចារណា គឺឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ការត្រាស់ដឹង
ដោយការមិនញាប់ញ័រ ចំពោះហេតុមិនគួរជឿ គឺសទ្ធាពលៈ ការត្រាស់
ដឹងដោយកិរិយាមិនញាប់ញ័រ ចំពោះសេចក្តីខ្ជិលច្រអូស គឺវិរិយពលៈ
ការត្រាស់ដឹងដោយកិរិយាមិនញាប់ញ័រ ចំពោះសេចក្តីប្រហែស គឺសតិ-
ពលៈ ការត្រាស់ដឹងដោយកិរិយាមិនញាប់ញ័រ ចំពោះសេចក្តីរាយមាយ
គឺសមាធិពលៈ ការត្រាស់ដឹង ដោយកិរិយាមិនញាប់ញ័រ ចំពោះអវិជ្ជា
គឺបញ្ញាពលៈ ការត្រាស់ដឹងដោយសេចក្តីជឿស៊ប់ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ការ
ត្រាស់ដឹងដោយការផ្តងឡើង គឺវិរិយន្ទ្រិយ ការត្រាស់ដឹងដោយកិរិយា
ប្រុង គឺសតិទ្ធិន្ទ្រិយ ការត្រាស់ដឹងដោយការមិនរាយមាយ គឺសមាធិទ្ធិន្ទ្រិយ
ការត្រាស់ដឹងដោយកិរិយាយល់ គឺបញ្ញាទ្ធិន្ទ្រិយ ការត្រាស់ដឹង គឺតទ្ធិន្ទ្រិយ
ដោយអត្តថាជាអធិបតី ការត្រាស់ដឹង គឺពលៈ ដោយអត្តថាមិនញាប់ញ័រ
ការត្រាស់ដឹងគឺពោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាចេញចាកវដ្តៈ ការត្រាស់ដឹងគឺមគ្គ
ដោយអត្តថាជាហេតុ ការត្រាស់ដឹង គឺសតិប្បដ្ឋាន ដោយអត្តថាប្រុង
ការត្រាស់ដឹង គឺសម្មប្បដ្ឋាន ដោយអត្តថាតម្កល់ ការត្រាស់ដឹង គឺតទ្ធិ-
បាទ ដោយអត្តថាសម្រេច ការត្រាស់ដឹងគឺសច្ចៈ ដោយអត្តថាទៀងទាត់

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សមថាភិសមយោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនាភិសម-
 យោ ឯករសដ្ឋេន សមថវិបស្សនាភិសមយោ អនតិ-
 វត្តនដ្ឋេន យុកនទ្ធាភិសមយោ សំវរដ្ឋេន សីលវិសុទ្ធិ
 អភិសមយោ អវិក្ខេបដ្ឋេន ចិត្តវិសុទ្ធិ អភិសមយោ
 ទស្សនដ្ឋេន ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ អភិសមយោ មុត្តដ្ឋេន អធិមោ-
 ក្ខាភិសមយោ^(១) បដិវេទដ្ឋេន វិជ្ជាភិសមយោ បរិច្ចា-
 កដ្ឋេន វិមុត្តិ អភិសមយោ សមុច្ឆេទនដ្ឋេន ខយេ ញា-
 ណំ អភិសមយោ ឆន្ទោ មូលដ្ឋេន អភិសមយោ
 មនសិកាពោ សមុជ្ជានដ្ឋេន អភិសមយោ ផស្ស្ស
 សមោទានដ្ឋេន អភិសមយោ វេទនា សមោសរណដ្ឋេន
 អភិសមយោ សមាធិ បមុខដ្ឋេន អភិសមយោ សតិ
 អាធិបតេយ្យដ្ឋេន អភិសមយោ បញ្ញា តទុត្តរដ្ឋេន
 អភិសមយោ វិមុត្តិ សារដ្ឋេន អភិសមយោ អម-
 តោកងំ ទិញ្ចាងំ បរិយោសានដ្ឋេន អភិសមយោ ។

១ ម. វិមុត្តដ្ឋេន វិមោក្ខាភិសមយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ការត្រាស់ដឹងគឺសមថៈ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ ការត្រាស់ដឹងគឺវិបស្សនា ដោយអត្តថាពិចារណាយើញ ការត្រាស់ដឹង គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដោយអត្តថាមានរសតែមួយ ការត្រាស់ដឹង គឺធម៌ជាប់គ្នាជាគូ ដោយអត្តថាមិនប្រព្រឹត្តលើសគ្នា ការត្រាស់ដឹង គឺសីលវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាសង្រួម ការត្រាស់ដឹង គឺចិត្តវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ ការត្រាស់ដឹង គឺទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាយើញ ការត្រាស់ដឹង គឺអធិមោក្ខ ដោយអត្តថារួច ការត្រាស់ដឹងគឺវិជ្ជា ដោយអត្តថាចាក់ធ្លុះ ការត្រាស់ដឹងគឺវិមុត្តិ ដោយអត្តថាលះបង់ ការត្រាស់ដឹងគឺខយញ្ញាណ ដោយអត្តថាកាត់ដាច់ស្រឡះ ការត្រាស់ដឹងគឺឆន្ទៈ ដោយអត្តថាជាបូស ការត្រាស់ដឹង គឺមនសិការៈ ដោយអត្តថាតាំងឡើងព្រម ការត្រាស់ដឹង គឺផស្សៈ ដោយអត្តថាប្រមូល ការត្រាស់ដឹង គឺវេទនា ដោយអត្តថាជាទីប្រជុំចុះ ការត្រាស់ដឹង គឺសមាធិ ដោយអត្តថាជាប្រធាន ការត្រាស់ដឹង គឺសតិ ដោយអត្តថាជាអធិបតី ការត្រាស់ដឹង គឺបញ្ញា ដោយអត្តថាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះ ការត្រាស់ដឹង គឺវិមុត្តិ ដោយអត្តថាជាខ្លឹម ការត្រាស់ដឹង គឺអមតនិព្វាន ដោយអត្តថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ។

បញ្ហាវគ្គ អភិសមយកថា

[១៦៩] កិណ្ណ ឯត្តកោ យេវ អភិសមយោតិ ។ ន
 ហិ សោតាបត្តិមក្កក្ខណោ ទស្សនាភិសមយោ សម្មា-
 ទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អមតោកងំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន
 អភិសមយោ ។

កិណ្ណ ឯត្តកោ យេវ អភិសមយោតិ ។ ន ហិ
 សោតាបត្តិផលក្កក្ខណោ ទស្សនាភិសមយោ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ បដិប្បស្សន្តដ្ឋេន អនុប្បាទេ ញាណំ អភិ-
 សមយោ ឆន្ទោ មូលដ្ឋេន អភិសមយោ ។ បេ ។
 អមតោកងំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន អភិសមយោ ។

កិណ្ណ ឯត្តកោ យេវ អភិសមយោតិ ។ ន ហិ ស-
 កតាតាមិមក្កក្ខណោ ។ បេ ។ សកតាតាមិផលក្កក្ខណោ
 អនាតាមិមក្កក្ខណោ អនាតាមិផលក្កក្ខណោ អរហត្តមក្ក-
 ក្ខណោ អរហត្តផលក្កក្ខណោ ទស្សនាភិសមយោ ស-
 ម្មាទិដ្ឋិ អភិទិហេបនាភិសមយោ សម្មាសង្ក័យ្យោ ។ បេ ។

បញ្ញាវគ្គ អភិសមយកថា

[១៦៧] ការត្រាស់ដឹង មានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ មិនមែនមាន
ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ក្នុងខណៈនៃសោតាបត្តិមគ្គ មានការត្រាស់ដឹងដោយ
កិរិយាយល់ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ មានការត្រាស់ដឹង គឺអមតនិព្វាន
ដោយអត្តថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ។

ការត្រាស់ដឹងមានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ មិនមែនមានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ
ទេ ក្នុងខណៈនៃសោតាបត្តិផល មានការត្រាស់ដឹងដោយកិរិយាយល់
គឺសម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ ការត្រាស់ដឹង គឺអនុប្បាទញ្ញាណ ដោយអត្ត
ថារម្ងាប់ ការត្រាស់ដឹងគឺឆន្ទៈ ដោយអត្តថាជាបូស ។ បេ ។ ការត្រាស់
ដឹង គឺអមតនិព្វាន ដោយអត្តថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ។

ការត្រាស់ដឹង មានតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ មិនមែនមានតែប៉ុណ្ណោះទេ
ក្នុងខណៈនៃសកទាតាមិមគ្គ ។ បេ ។ ក្នុងខណៈនៃសកទាតាមិផល ក្នុង
ខណៈនៃអនាតាមិមគ្គ ក្នុងខណៈនៃអនាតាមិផល ក្នុងខណៈនៃអរហត្តមគ្គ
ក្នុងខណៈនៃអរហត្តផល មានការត្រាស់ដឹងដោយការយល់ គឺសម្មាទិដ្ឋិ
ការត្រាស់ដឹងដោយការលើកចិត្តកាន់អារម្មណ៍ គឺសម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

បដិប្បស្សន្តរដ្ឋាន អនុប្បាទេ ញ្ញាណំ អភិសមយោ
ឆន្ទោ មូលដ្ឋាន អភិសមយោ ។ បេ ។ អម-
តោកងំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋាន អភិសមយោ ។
ស្វាយំ អតីតេ កិលេសេ បដហតិ អនាគតេ
កិលេសេ បដហតិ បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ បដហតិ ។

[១៧០] អតីតេ កិលេសេ បដហតីតិ ហញ្ចិ
អតីតេ កិលេសេ បដហតិ តេនហិ វិណំ ខេបេតិ
និរុទ្ធី និរោធចតិ វិកតំ វិកមេតិ អត្តជ្ជតំ អត្តជ្ជមេ-
តិ អតីតំ យំ នត្តិ តំ បដហតីតិ ។ ន អតីតេ
កិលេសេ បដហតិ^(១) ។

អនាគតេ កិលេសេ បដហតីតិ ហញ្ចិ អនា-
គតេ កិលេសេ បដហតិ តេនហិ អនាតំ បដហ-
តិ អនិព្វត្តំ បដហតិ អនុប្បន្នំ បដហតិ អចាតុ-
ភូតំ បដហតិ អនាគតំ យំ នត្តិ តំ បដហតីតិ ។
ន អនាគតេ កិលេសេ បដហតិ ។

១ ឱ. ម. បដហតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ការត្រាស់ដឹង គឺអនុប្បាទញ្ញាណ ដោយអត្តថាស្ងប់ ការត្រាស់ដឹង គឺ
ឆន្ទៈ ដោយអត្តថាជាប្រស ។ បេ ។ ការត្រាស់ដឹង គឺអមតនិព្វាន ដោយ
អត្តថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ។ ភិក្ខុនោះ តែងលះកិលេស
ដែលកន្លងហើយ លះកិលេសដែលមិនទាន់មានមក លះកិលេសដែល
កើតចំពោះមុខ ។

[១៧០] ពាក្យថា លះកិលេសដែលកន្លងហើយ សំណួរថា
បើលះកិលេសដែលកន្លងហើយ មានតែ ញ៉ាំងកិលេសដែលអស់ហើយ
ឲ្យអស់ ញ៉ាំងកិលេសដែលរលត់ហើយឲ្យរលត់ ញ៉ាំងកិលេសដែល
សាបសូន្យហើយឲ្យសាបសូន្យ ញ៉ាំងកិលេសដែលវិនាសហើយឲ្យវិនាស
គឺថា កិលេសជាតណ្ហាកន្លងហើយ មិនមានទេ លះកិលេសជាតនោះ
ឬ ។ ចម្លើយថា មិនមែនលះកិលេស ដែលកន្លងហើយទេ ។

ពាក្យថា លះកិលេសដែលមិនទាន់មក សំណួរថា បើលះកិលេស
ដែលមិនទាន់មក មានតែ លះកិលេស ដែលមិនទាន់កើត លះកិលេស
ដែលមិនទាន់ដុះ លះកិលេស ដែលមិនទាន់ផុសឡើង លះកិលេស
ដែលមិនទាន់កើតប្រាកដ គឺថា កិលេសជាតណ្ហា ដែលមិនទាន់មក
មិនមានទេ លះកិលេសជាតនោះឬ ។ ចម្លើយថា មិនមែនលះកិលេស
ដែលមិនទាន់មកទេ ។

បញ្ញាវគ្គ អភិសមយកថា

បច្ចុប្បន្ន កិលេសេ បដហតីតិ ហញ្ចិ បច្ចុ-
 ប្បន្ន កិលេសេ បដហតិ តេនហិ រត្តោ រាតំ
 បដហតិ ទុដ្ឋោ ទោសំ បដហតិ មូឡោ មោហំ
 បដហតិ វិនិពន្ធា មាណំ បដហតិ បរាមដ្ឋោ ទិដ្ឋិ
 បដហតិ វិក្ខេបគតោ^(១) ឧទ្ធចំ បដហតិ អនិដ្ឋង្គ-
 តោ វិចិកិច្ចំ បដហតិ ថាមគតោ អនុសយំ បដ-
 ហតិ កណ្ណាសុក្កធម្មា យុកនទ្ធា បវត្តន្តិ សំ-
 កិលេសិកា មគ្គការវេ ហោតីតិ ។ ន អតីតេ
 កិលេសេ បដហតិ ន អនាគតេ កិលេសេ បដហ-
 តិ ន បច្ចុប្បន្ន កិលេសេ បដហតីតិ ។

[១៧១] ហញ្ចិ ន អតីតេ កិលេសេ បដហតិ ន
 អនាគតេ កិលេសេ បដហតិ ន បច្ចុប្បន្ន កិលេសេ
 បដហតិ តេនហិ នត្តិ មគ្គការវេ នត្តិ ផលសច្ចិកិរិយា
 នត្តិ កិលេសប្បហានំ នត្តិ ធម្មាភិសមយោ ។

---

១ ឱ. អវិក្ខេបគតោ ។

បញ្ញាវគ្គ អភិសមយកថា

ពាក្យថា លះកិលេសដែលកើតចំពោះមុខ សំណួរថា បើលះកិលេស
 ដែលកើតចំពោះមុខ មានតែ ភិក្ខុអ្នកត្រេកអរ លះរាគៈ អ្នកប្រទូស្ត លះ
 ទោសៈ អ្នកវង្វេង លះមោហាៈ អ្នកប្រក្ខតប្រកាន់ លះមានៈ អ្នកស្លាប
 អង្កែល លះទិដ្ឋិ អ្នកមានចិត្តរាយមាយ លះឧទ្ធច្ចៈ អ្នកដល់នូវការមិន
 ដាច់ស្រេច លះវិចិត្រា អ្នកមានព្យាយាម លះអនុស័យ គឺជាធម៌
 ខ្មោចនិងធម៌ស តែងជាប់គ្នាជាគូប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គការវនា ប្រកបដោយ
 សេចក្តីសៅហ្មង ដោយធម៌ទាំងពីរនោះឬ ។ ចម្លើយថា មិនមែនលះ
 កិលេសដែលកន្លងហើយ មិនមែនលះកិលេសដែលមិនទាន់មក មិនមែន
 លះកិលេស ដែលកើតចំពោះមុខទេ ។

[១៧១] បើមិនមែនលះកិលេសដែលកន្លងហើយ មិនមែន
 លះកិលេសដែលមិនទាន់មក មិនមែនលះកិលេសដែលកើតចំពោះមុខ
 ទេ បើដូច្នោះមានតែ មគ្គការវនាមិនមាន ការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល
 មិនមាន ការលះកិលេសមិនមាន ការត្រាស់ដឹងធម៌ មិនមានឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ន ហិ អត្ថិ មគ្គការណា អត្ថិ ផលសច្ចិកិរិយា អត្ថិ
 កិលេសប្បហានំ អត្ថិ ធម្មាភិសមយោ យថា កថំ
 រិយ យថាបិ^(១) តរុណោ រុក្ខោ អជាតដលោ តមេនំ
 បុរិសោ មូលេ ធិន្ទេយ្យ យេ^(២) តស្ស រុក្ខស្ស
 អជាតដលា^(៣) អជាតា យេវ ន ជាយន្តិ អនិព្វ-
 ត្តា យេវ ន និព្វត្តន្តិ អនុប្បដ្ឋា យេវ ន ឧប្បជ្ជន្តិ
 អចាតុក្ខតា យេវ ន ចាតុក្ខវន្តិ ឯវមេវ ឧប្បាទោ
 ហេតុ ឧប្បាទោ បច្ចយោ កិលេសានំ និព្វត្តិយា
 ឧប្បាទេ អាទីនវំ ទិស្វា អនុប្បាទេ ចិត្តំ បក្ខន្ធាតិ
 អនុប្បាទេ ចិត្តស្ស បក្ខន្ធនត្តា យេ ឧប្បាទប្បច្ច-
 យា កិលេសា និព្វត្តេយ្យំ តេ អជាតា យេវ
 ន ជាយន្តិ អនិព្វត្តា យេវ ន និព្វត្តន្តិ អនុប្បដ្ឋា
 យេវ ន ឧប្បជ្ជន្តិ អចាតុក្ខតា យេវ ន ចាតុក្ខវន្តិ ។
 ឯវំ ហេតុនិរោធា ទុក្ខនិរោធា បវត្តហេតុ និមិត្ត-
 ហេតុ អាយុហានហេតុ^(៤) អាយុហានា បច្ចយោ កិ-
 លេសានំ និព្វត្តិយា អាយុហានេ អាទីនវំ ទិស្វា

១ ឱ. ម. សេយ្យថាបិ ។ ២ ម. យេន ។ ៣ ឱ. ឯត្តន្តេវ តេតិ ទិស្សតិ ។ ម. តេនាតិ
 ទិស្សតិ ។ ៤ ម. បវត្តហេតុ និមិត្តហេតុ អាយុហានាហេតុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

មិនមែនដូច្នោះទេ មគ្គការវនាមាន ការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផលមាន ការ
 លះកិលេសមាន ការត្រាស់ដឹងនូវធម៌មាន ឧបមាដូចជាអ្វី ដូចជាដើម
 ឈើចំទង់ មិនទាន់មានផ្លែ បុរសកាត់ផ្តាច់ឈើនុ៎ះត្រង់គល់ ឯអជាតផល
 ណារបស់ឈើនោះ ដែលមិនទាន់ចេញ ក៏លែងចេញ ដែលមិនទាន់កើត
 ក៏លែងកើត ដែលមិនទាន់ពក ក៏លែងពក ដែលមិនទាន់កើតប្រាកដ
 ក៏លែងកើតប្រាកដ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ មានឧបមេយ្យដូច ការកើត
 ជាហេតុ ការកើតជាបច្ច័យ នៃការកើតកិលេស ចិត្តតែងស្ទុះទៅក្នុងការ
 មិនកើត ព្រោះឃើញទោសក្នុងការកើត ព្រោះតែចិត្តស្ទុះទៅក្នុងការមិន
 កើត បានជា កិលេសទាំងឡាយណា ដែលមានការកើតឡើងជាបច្ច័យ
 គប្បីកើតឡើង កិលេសទាំងនោះ ដែលមិនទាន់កើត ក៏លែងកើត
 ដែលមិនទាន់ដុះ ក៏លែងដុះ ដែលមិនទាន់ផុស ក៏លែងផុស ដែល
 មិនទាន់កើតប្រាកដ ក៏លែងកើតប្រាកដ ។ ការរលត់ទុក្ខ ព្រោះ
 ការរលត់នៃហេតុ យ៉ាងនេះឯង ហេតុគឺការប្រព្រឹត្តទៅ ហេតុគឺនិមិត្ត
 ហេតុគឺការប្រមូលមក ឯការប្រមូលមក ជាបច្ច័យ នៃការកើតនូវ
 កិលេស ចិត្តតែងស្ទុះទៅ ក្នុងការមិនប្រមូល ព្រោះឃើញទោស

បញ្ញាវគ្គ អភិសមយកថា

អនាយុហានេ ចិត្តំ បក្ខន្ធាតិ អនាយុហានេ ចិត្តស្ស
 បក្ខន្ធនត្តា យេ អាយុហានប្បច្ចយា កិលេសា និ-
 ព្វត្ថេយ្យំ តេ អជាតា យេវ ន ជាយន្តិ អនិព្វត្តា
 យេវ ន និព្វត្តន្តិ អនុប្បដ្ឋា យេវ ន ឧប្បដ្ឋន្តិ អ-
 ចាតុក្ខតា យេវ ន ចាតុក្ខវន្តិ ។ ឯវំ ហេតុនិរោធិ ទុក្ខ-
 និរោធិ ។ ឯវំ អត្ថិ មគ្គការវេ អត្ថិ ផលសច្ចិកិរិ-
 យា អត្ថិ កិលេសប្បហានំ អត្ថិ ធម្មាភិសមយោតិ ។

អភិសមយកថា និដ្ឋិតា ។

បញ្ញាវត្ត អភិសមយកថា

ក្នុងការប្រមូល ព្រោះតែចិត្តស្ទុះទៅ ក្នុងការមិនប្រមូល បានជា
 កិលេសទាំងឡាយណា ដែលមានការប្រមូលជាបច្ច័យ គប្បីកើតឡើង
 កិលេសទាំងនោះ ដែលមិនទាន់កើត ក៏លែងកើត ដែលមិនទាន់ដុះ ក៏
 លែងដុះ ដែលមិនទាន់ផុសឡើង ក៏លែងផុសឡើង ដែលមិនទាន់កើត
 ប្រាកដ ក៏លែងកើតប្រាកដ ។ ការរលត់ទុក្ខ ព្រោះរលត់ហេតុ យ៉ាង
 នេះ ។ មគ្គការវនាមាន ការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផលមាន ការលះ
 កិលេសមាន ការត្រាស់ដឹងធម៌មាន យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អភិសមយកថា ។

បញ្ញាវគ្គ វិវេកកថា

សាវត្ថិនិទានំ^(១)

[១៧២] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពល-
 ករណីយា^(២) កម្មន្តា ករីយន្តិ សព្វេ តេ
 បបរី ទិស្សាយ បបរិយំ បតិជ្ជាយ ឯវមេតេ
 ពលករណីយា^(២) កម្មន្តា ករីយន្តិ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ ទិស្សាយ សីលេ បតិជ្ជាយ
 អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ភាវេតិ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ
 មត្តំ ពហុលីករោតិ ។

[១៧៣] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ ទិស្សា-
 យ សីលេ បតិជ្ជាយ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ភាវេតិ
 អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ពហុលីករោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋិ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិ-
 តំ និរោធជនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី សម្មាសង្កប្បំ
 ភាវេតិ សម្មាវាចំ ភាវេតិ សម្មាកម្មន្តំ ភាវេតិ

---

១ ឱ. ម. បរិបុណ្ណនិទានំ ។ ២ ឱ. ពហុលករណីយា ។

បញ្ញាវគ្គ វិវេកកថា

សាវត្ថិនិទាន

[១៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការងារទាំងឡាយ ណាមួយ ដែលត្រូវធ្វើដោយកម្លាំង ការងារទាំងអស់នោះ បុគ្គលលុះតែអាស្រ័យ ផែនដី ឈរលើផែនដី ទើបធ្វើបាន ការងារទាំងឡាយ ដែលត្រូវធ្វើ ដោយកម្លាំងទាំងនុ៎ះ បុគ្គលតែងធ្វើយ៉ាងនេះ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូច ភិក្ខុលុះតែអាស្រ័យនូវសីល តាំងនៅក្នុងសីលហើយ ទើបចម្រើននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ បាន ទើបធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរបាន ។

[១៧៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុលុះតែអាស្រ័យនូវសីល តាំង នៅក្នុងសីលហើយ ទើបចម្រើននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរបាន ទើបធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរបាន តើដូចម្តេច ខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនសម្មាទិដ្ឋិ ដែលអាស្រ័យវិវេក អាស្រ័យវិរាគៈ អាស្រ័យនិរោធ បង្កោនទៅ ដើម្បីលះ ចម្រើនសម្មាសង្កប្បៈ ចម្រើនសម្មាវាចា ចម្រើនសម្មាកម្មន្តៈ

បញ្ញាវគ្គ វិវេកកថា

សម្មាអាជីវំ ភាវេតិ សម្មាវាយាមំ ភាវេតិ សម្មាសតី
 ភាវេតិ សម្មាសមាធិំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាត-
 និស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមី ឯវំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ
 អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មក្កំ ភាវេតិ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មក្កំ
 ពហុលីកោភិ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ វីជកាមក្ខត-
 តាមា វុឌ្ឍិំ វិរុទ្ធិំ វេបុលំ អាបដ្ឋន្តិ សព្វេ តេ បប-
 រិ និស្សាយ បបរិយំ បតិដ្ឋាយ ឯវមេតេ វីជកាម-
 ក្ខតតាមា វុឌ្ឍិំ វិរុទ្ធិំ វេបុលំ អាបដ្ឋន្តិ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ
 អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មក្កំ ភាវេន្តោ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ
 មក្កំ ពហុលីកោភេន្តោ វុឌ្ឍិំ វិរុទ្ធិំ វេបុលំ ចាបុ-
 ណាតិ ធម្មេសុ ។

បញ្ញាវគ្គ វិវេកកថា

ចម្រើនសម្មាសមាធិវៈ ចម្រើនសម្មាវាយាមៈ ចម្រើនសម្មាសតិ ចម្រើន
 សម្មាសមាធិ ដែលអាស្រ័យវិវេក អាស្រ័យវិវាគៈ អាស្រ័យនិរោធ បង្កើន
 ទៅដើម្បីលះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុលុះតែអាស្រ័យសីល តាំងនៅ
 ក្នុងសីលហើយ ទើបចម្រើន នូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរបាន
 ទើបធ្វើឲ្យច្រើននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ ដ៏ប្រសើរបាន យ៉ាងនេះឯង ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពីជតាមនិងភូតតាមទាំងឡាយណាមួយ ពីជតាម
 និងភូតតាមទាំងអស់នោះ តែងអាស្រ័យផែនដី តាំងសិបលើផែនដីហើយ
 ទើបដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់ ធំទូលាយបាន ពីជតាមនិងភូតតាម
 ទាំងនុ៎ះ តែងដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ដោយហេតុយ៉ាង
 នេះ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូចភិក្ខុ
 កាលអាស្រ័យសីល តាំងនៅក្នុងសីល ហើយចម្រើននូវមគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ៨ ដ៏ប្រសើរ ហើយធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
 ទើបដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយបាន។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១៧៤] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សា-
 យ សីលេ បតិជ្ជាយ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ភាវេន្តោ
 អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ពហុលីកោន្តោ វុឌ្ឍិ វិរុទ្ធិ
 វេបុស្មំ ចាបុណាតិ ធម្មេសុ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 សម្មាទិដ្ឋិ ភាវេតិ វិវេកានិស្សិតំ វិរាគានិស្សិតំ និរោ-
 ធិនិស្សិតំ វោស្សក្កបរិណាមី សម្មាសង្កប្បំ ភាវេតិ
 សម្មាវាចំ ភាវេតិ សម្មាកម្មន្តំ ភាវេតិ សម្មាអាជីវំ
 ភាវេតិ សម្មាវាយាមំ ភាវេតិ សម្មាសតី ភាវេតិ សម្មា-
 សមាធិ ភាវេតិ វិវេកានិស្សិតំ វិរាគានិស្សិតំ និរោធិ-
 និស្សិតំ វោស្សក្កបរិណាមី ។ សម្មាទិដ្ឋិយា បញ្ច
 វិវេកា បញ្ច វិរាតា បញ្ច និរោធា បញ្ច វោស្សក្កា
 ទ្វាទស និស្សយា សម្មាសង្កប្បស្ស ។ បេ ។ សម្មា-
 វាចាយ សម្មាកម្មន្តស្ស សម្មាអាជីវស្ស សម្មាវា-
 យាមស្ស សម្មាសតិយា សម្មាសមាធិស្ស បញ្ច
 វិវេកា បញ្ច វិរាតា បញ្ច និរោធា បញ្ច វោស្សក្កា
 ទ្វាទស និស្សយា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលអាស្រ័យសីល តាំង
 នៅក្នុងសីល ហើយចម្រើននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ហើយ
 ធ្វើឲ្យច្រើន នូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ ដ៏ប្រសើរ ទើបដល់នូវការចម្រើន
 លូតលាស់ដ៏ទូលាយក្នុងធម៌ទាំងឡាយបាន តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនសម្មាទិដ្ឋិ ដែលអាស្រ័យវិវេក
 អាស្រ័យវិរាគៈ អាស្រ័យនិរោធិ បង្ហោនទៅដើម្បីលះ ចម្រើនសម្មា-
 សង្កប្បៈ ចម្រើនសម្មាវាចា ចម្រើនសម្មាកម្មន្តៈ ចម្រើនសម្មាអាជីវៈ
 ចម្រើនសម្មាវាយាមៈ ចម្រើនសម្មាសតិ ចម្រើនសម្មាសមាធិ ដែល
 អាស្រ័យវិវេក អាស្រ័យវិរាគៈ អាស្រ័យនិរោធិ បង្ហោនទៅដើម្បីលះ ។
 សម្មាទិដ្ឋិ មានវិវេក ៥ មានវិរាគៈ ៥ មាននិរោធិ ៥ មានវោស្សគ្គៈ ៥
 មាននិស្ស័យ ១២ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តៈ
 សម្មាអាជីវៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ មានវិវេក ៥
 មានវិរាគៈ ៥ មាននិរោធិ ៥ មានវោស្សគ្គៈ ៥ មាននិស្ស័យ ១២ ។

បញ្ញាវគ្គ វិវេកកថា

[១៧៥] សម្មាទិដ្ឋិយា កតមេ បញ្ច វិវេកា ។
 វិក្ខម្ភនវិវេកោ តទដ្ឋវិវេកោ សមុច្ឆេទវិវេកោ បដិ-
 ប្បស្សន្តិវិវេកោ និស្សរណវិវេកោ ។ វិក្ខម្ភនវិវេកោ
 ច ដីវរណានំ បបមជ្ឈានំ ការយតោ តទដ្ឋវិវេកោ
 ច ទិដ្ឋិតតានំ និព្វេជភាតិយំ សមាធិ ការយតោ
 សមុច្ឆេទវិវេកោ ច លោកុត្តរំ ខយតាមី មក្កំ
 ការយតោ បដិប្បស្សន្តិវិវេកោ ច ផលក្ខណោ និស្សរ-
 ណវិវេកោ ច និរោធា និព្វានំ សម្មាទិដ្ឋិយា ឥមេ
 បញ្ច វិវេកា ។ ឥមេសុ បញ្ចសុ វិវេកេសុ ឆន្ទជា-
 តោ ហោតិ សន្ធាទិមុត្តោ ចិត្តំ ចស្ស ស្វាទិដ្ឋិតំ ។

[១៧៦] សម្មាទិដ្ឋិយា កតមេ បញ្ច វិវាតា ។
 វិក្ខម្ភនវិវាតោ តទដ្ឋវិវាតោ សមុច្ឆេទវិវាតោ បដិប្ប-
 ស្សន្តិវិវាតោ និស្សរណវិវាតោ ។ វិក្ខម្ភនវិវាតោ ច
 ដីវរណានំ បបមជ្ឈានំ ការយតោ តទដ្ឋវិវាតោ
 ច ទិដ្ឋិតតានំ និព្វេជភាតិយំ សមាធិ ការយតោ

បញ្ញាវគ្គ វិវេកកថា

[១៧៥] សម្មាទិដ្ឋិ មានវិវេក ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខម្កនវិវេក ១ តទង្គវិវេក ១ សមុច្ឆេទវិវេក ១ បដិប្បស្សន្តិវិវេក ១ និស្សរណវិវេក ១ ។ ឯវិក្ខម្កនវិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវនីវរណៈទាំងឡាយ ហើយចម្រើនបឋមជ្ឈាន តទង្គវិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវ ទិដ្ឋិទាំងឡាយ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែលជាចំណែកនៃសេចក្តីទម្ងន់ ទម្ងាយ សមុច្ឆេទវិវេក សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមគ្គ ជាលោកុត្តរៈ ដែលដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្តិវិវេក មានក្នុងខណៈនៃផល និស្សរណវិវេក គឺជានិរោធិ និព្វាន ។ នេះសម្មាទិដ្ឋិ មានវិវេក ៥ ។ បុគ្គលណា មានឆន្ទៈកើតហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាចុះស៊ប់ហើយ ក្នុងវិវេក ទាំង ៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

[១៧៦] សម្មាទិដ្ឋិ មានវិរាគៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខម្កនវិរាគៈ ១ តទង្គវិរាគៈ ១ សមុច្ឆេទវិរាគៈ ១ បដិប្បស្សន្តិវិរាគៈ ១ និស្សរណវិរាគៈ ១ ។ វិក្ខម្កនវិរាគៈ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវនីវរណៈ ហើយចម្រើននូវបឋមជ្ឈាន តទង្គវិរាគៈ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវទិដ្ឋិ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែលជាចំណែកនៃសេចក្តីទម្ងន់ទម្ងាយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សមុច្ឆេទវិរាគោ ច លោកុត្តរំ ខយតាមី មត្តំ ការយ-
តោ បដិប្បស្សន្តិវិរាគោ ច ផលក្ខណោ និស្សរណា-
វិរាគោ ច និរោធា និព្វានំ សម្មាទិដ្ឋិយា ឥមេ បញ្ច
វិរាតា ។ ឥមេសុ បញ្ចសុ វិរាតេសុ ឆន្ទជាតោ
ហោតិ សទ្ធាទិមុត្តោ ចិត្តំ ចស្ស ស្វាទិដ្ឋិតំ ។

[១៧៧] សម្មាទិដ្ឋិយា កតមេ បញ្ច និរោធា ។

វិក្ខម្កននិរោធា តទដ្ឋនិរោធា សមុច្ឆេទនិរោធា
បដិប្បស្សន្តិនិរោធា និស្សរណានិរោធា ។ វិក្ខម្កននិ-
រោធា ច ដីវរណានំ បឋមជ្ឈានំ ការយតោ តទដ្ឋ-
និរោធា ច ទិដ្ឋិតតានំ និព្វេជកាភិយំ សមាធិ កា-
រយតោ សមុច្ឆេទនិរោធា ច លោកុត្តរំ ខយតាមី
មត្តំ ការយតោ បដិប្បស្សន្តិនិរោធា ច ផលក្ខ-
ណោ និស្សរណានិរោធា ច អមតា ធាតុ^(១) សម្មាទិ-
ដ្ឋិយា ឥមេ បញ្ច និរោធា ។ ឥមេសុ បញ្ចសុ និរោ-
ធសុ ឆន្ទជាតោ ហោតិ សទ្ធាទិមុត្តោ ចិត្តំ ចស្ស
ស្វាទិដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. និរោធា និព្វានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សមុច្ឆេទវិរាគៈ សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមគ្គ ជាលោកុត្តរៈ ដែល
 ដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្តិវិរាគៈ មានក្នុងខណៈនៃផល និ-
 ស្សរណវិរាគៈ គឺជានិរោធ និព្វាន នេះ សម្មាទិដ្ឋិ មានវិរាគៈ ៥ ។
 បុគ្គលណា មានឆន្ទៈកើតហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាចុះស៊ប់ ក្នុងវិរាគៈទាំង
 ៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

[១៧៧] សម្មាទិដ្ឋិ មាននិរោធ ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខម្ភននិរោធ ១
 តទ្គនិរោធ ១ សមុច្ឆេទនិរោធ ១ បដិប្បស្សន្តិវិរោធ ១ និស្សរណនិរោធ
 ១ ។ ឯវិក្ខម្ភននិរោធ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវនីវរណៈ ហើយ
 ចម្រើនបឋមជ្ឈាន តទ្គនិរោធ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវទិដ្ឋិ
 ហើយចម្រើននូវសមាធិ ដែលជាចំណែក នៃសេចក្តីទម្ងន់ទម្ងាយ
 សមុច្ឆេទនិរោធ សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមគ្គជាលោកុត្តរៈ ដែល
 ដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្តិវិរោធ មានក្នុងខណៈនៃផល និស្សរ-
 ណនិរោធ គឺជាអមតជាតុ នេះសម្មាទិដ្ឋិ មាននិរោធ ៥ ។ បុគ្គលណា
 មានឆន្ទៈកើតហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាចុះស៊ប់ ក្នុងនិរោធទាំង ៥ នេះ
 ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

បញ្ហាវគ្គ វិវេកកថា

[១៧៨] សម្មាទិដ្ឋិយា ភតមេ បញ្ច វោស្សត្តា ។
 វិក្ខម្ពនវោស្សត្តោ តទង្គវោស្សត្តោ សមុច្ឆេទវោស្ស-
 ត្តោ បដិប្បស្សន្តិវោស្សត្តោ និស្សរណាវោស្សត្តោ ។
 វិក្ខម្ពនវោស្សត្តោ ច ជីវរណានំ បបមជ្ឈានំ ការ-
 យតោ តទង្គវោស្សត្តោ ច ទិដ្ឋិតតានំ និព្វេជកាតិយំ
 សមាធិ ការយតោ សមុច្ឆេទវោស្សត្តោ ច លោកុត្តរំ
 ខយកាមី មត្តំ ការយតោ បដិប្បស្សន្តិវោស្សត្តោ ច
 ផលក្ខណោ និស្សរណាវោស្សត្តោ ច និរោធា
 និព្វានំ សម្មាទិដ្ឋិយា ភតមេ បញ្ច វោស្សត្តា ។
 ភតមេសុ បញ្ចសុ វោស្សត្តេសុ ឆន្ទជាតោ ហោតិ
 សទ្ធាទិមុត្តោ ចិត្តំ ចស្ស ស្វាទិដ្ឋិតំ ។

សម្មាទិដ្ឋិយា ភតមេ បញ្ច វិវេកា បញ្ច វិវាតា
 បញ្ច និរោធា បញ្ច វោស្សត្តា ទ្វាទស និស្សយា ។

[១៧៩] សម្មាសង្កប្បស្ស ។ បេ ។ សម្មាវាចាយ
 ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តស្ស ។ បេ ។ សម្មាអាជីវស្ស
 ។ បេ ។ សម្មាវាយាមស្ស ។ បេ ។ សម្មាសតិយា ។ បេ ។

បញ្ហាវគ្គ វិវេកកថា

[១៧៨] សម្មាទិដ្ឋិមានវោស្សគ្គៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខម្ហនវោស្ស-
 គ្គៈ ១ តទង្គវោស្សគ្គៈ ១ សមុច្ឆេទវោស្សគ្គៈ ១ បដិប្បស្សន្ធិវោស្សគ្គៈ ១
 និស្សរណវោស្សគ្គៈ ១ ។ ឯវិក្ខម្ហនវោស្សគ្គៈ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់)
 នូវនីវរណៈទាំងឡាយ ហើយចម្រើនបឋមជ្ឈាន តទង្គវោស្សគ្គៈ សម្រាប់
 បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវទិដ្ឋិទាំងឡាយ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែលជា
 ចំណែកនៃសេចក្តីទម្ងន់ទម្ងាយ សមុច្ឆេទវោស្សគ្គៈ សម្រាប់បុគ្គលកាល
 ចម្រើនមគ្គជាលោកុត្តរៈ ដែលដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្ធិវោស្សគ្គៈ
 មានក្នុងខណៈនៃផល និរោធិវោស្សគ្គៈ គឺជានិរោធិ និព្វាន នេះសម្មាទិដ្ឋិ
 មានវោស្សគ្គៈ ៥ ។ បុគ្គលណា មានឆន្ទៈកើតហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធា
 ចុះស៊ប់ ក្នុងវោស្សគ្គៈទាំង ៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា
 អធិដ្ឋានល្អហើយ ។

នេះសម្មាទិដ្ឋិ មានវិវេក ៥ មានវិវាគៈ ៥ មាននិរោធិ ៥ មាន
 វោស្សគ្គៈ ៥ មាននិស្ស័យ ១២ ។

[១៧៩] សម្មាសង្កប្បៈ ។ លេ ។ សម្មាវាចា ។ លេ ។ សម្មា-
 កម្មន្តៈ ។ លេ ។ សម្មាអាជីវៈ ។ លេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ លេ ។
 សម្មាសតិ ។ លេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សម្មាសមាធិស្ស កតមេ បញ្ច វិវេកា ។
 វិក្ខម្ពនវិវេកោ តទង្គវិវេកោ សមុច្ឆេទវិវេកោ បដិ-
 ប្បស្សន្តិវិវេកោ និស្សរណាវិវេកោ ។ វិក្ខម្ពនវិវេកោ
 ច ដីវរណានំ បបមជ្ឈានំ ការយតោ តទង្គវិវេកោ
 ច ទិដ្ឋិតតានំ និព្វេជកាតិយំ សមាធិ ការយតោ
 សមុច្ឆេទវិវេកោ ច លោកុត្តរំ ខយតាមី មត្តំ ការ-
 យតោ បដិប្បស្សន្តិវិវេកោ ច ផលក្ខណោ និស្សរ-
 ណាវិវេកោ ច និរោធា និព្វានំ សម្មាសមាធិស្ស
 តមេ បញ្ច វិវេកា ។ តមេសុ បញ្ចសុ វិវេកេ-
 សុ ឆន្ទជាតោ ហោតិ សទ្ធាធិមុត្តោ ចិត្តំ ចស្ស
 ស្វាធិដ្ឋិតំ ។

[១៨០] សម្មាសមាធិស្ស កតមេ បញ្ច វិវេកា ។
 វិក្ខម្ពនវិវេកោ តទង្គវិវេកោ សមុច្ឆេទវិវេកោ បដិ-
 ប្បស្សន្តិវិវេកោ និស្សរណាវិវេកោ ។ វិក្ខម្ពនវិវេកោ ច
 ដីវរណានំ បបមជ្ឈានំ ការយតោ តទង្គវិវេកោ
 ច ទិដ្ឋិតតានំ និព្វេជកាតិយំ សមាធិ ការយតោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សម្មាសមាធិ មានវិវេក ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខម្ពនវិវេក ១ តទង្គ-
 វិវេក ១ សមុច្ឆេទវិវេក ១ បដិប្បស្សន្ធិវិវេក ១ និស្សរណាវិវេក ១ ។
 ឯវិក្ខម្ពនវិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវនីវរណៈទាំងឡាយហើយ
 ចម្រើននូវបឋមជ្ឈាន តទង្គវិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវទិដ្ឋិទាំង-
 ឡាយ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែលជាចំណែកនៃសេចក្តីទម្ងន់ទម្ងាយ
 សមុច្ឆេទវិវេក សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមគ្គជាលោកុត្តរៈ ដែលដល់
 នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្ធិវិវេក មានក្នុងខណៈនៃផល និរោធិវិវេក
 គឺជានិរោធិ និព្វាន នេះសម្មាសមាធិ មានវិវេក ៥ ។ បុគ្គលណា មាន
 ឆន្ទៈកើតហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាចុះស៊ប់ ក្នុងវិវេកទាំង ៥ នេះ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

[១៨០] សម្មាសមាធិ មានវិវាគៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខម្ពនវិវាគៈ ១
 តទង្គវិវាគៈ ១ សមុច្ឆេទវិវាគៈ ១ បដិប្បស្សន្ធិវិវាគៈ ១ និស្សរណាវិវាគៈ ១ ។
 វិក្ខម្ពនវិវាគៈ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវនីវរណៈទាំងឡាយ
 ហើយចម្រើនបឋមជ្ឈាន តទង្គវិវាគៈ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់)
 នូវទិដ្ឋិទាំងឡាយ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែលជាចំណែក នៃសេចក្តី

បញ្ហាវគ្គ វិវេកកថា

សមុច្ឆេទវិរាគោ ច លោកុត្តរំ ខយតាមី មក្កំ ការ-
 យតោ បដិប្បស្សន្តិវិរាគោ ច ផលក្ខណោ និស្ស-
 រណវិរាគោ ច និរោធា និព្វានំ សម្មាសមាធិស្ស
 តមេ បញ្ច វិរាតា ។ តមេសុ បញ្ចសុ វិរាតេសុ
 ឆន្ទជាតោ ហោតិ សទ្ធាធិមុត្តោ ចិត្តំ ចស្ស
 ស្វាធិដ្ឋិតំ ។

[១៨១] សម្មាសមាធិស្ស កតមេ បញ្ច និរោ-
 ធា ។ វិក្ខម្កននិរោធា តទដ្ឋនិរោធា សមុច្ឆេទនិរោធា
 បដិប្បស្សន្តិនិរោធា និស្សរណានិរោធា ។ វិក្ខម្កន-
 និរោធា ច នីរណានំ បឋមជ្ឈានំ ការយតោ
 តទដ្ឋនិរោធា ច ទិដ្ឋិតតានំ និព្វេជកាភិយំ សមាធិ
 ការយតោ សមុច្ឆេទនិរោធា ច លោកុត្តរំ ខយ-
 តាមី មក្កំ ការយតោ បដិប្បស្សន្តិនិរោធា ច ផ-
 លក្ខណោ និស្សរណានិរោធា ច អមតា ធាតុ^(១)
 សម្មាសមាធិស្ស តមេ បញ្ច និរោធា ។ តមេសុ
 បញ្ចសុ និរោធាសុ ឆន្ទជាតោ ហោតិ សទ្ធាធិមុត្តោ
 ចិត្តំ ចស្ស ស្វាធិដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. និរោធា និព្វានំ ។

បញ្ហាវគ្គ វិវេកកថា

ទម្ងន់ទម្ងាយ សមុច្ឆេទវិរាគៈ សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមគ្គជាលោកុ-
ត្តរៈ ដែលដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្តិវិរាគៈ មានក្នុងខណៈនៃផល
និស្សរណវិរាគៈ គឺជានិរោធនិព្វាន នេះសម្មាសមាធិ មានវិរាគៈ ៥ ។
បុគ្គលណា មានឆន្ទៈកើតហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាចុះស៊ប់ ក្នុងវិរាគៈ
ទាំង ៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

[១៨១] សម្មាសមាធិ មាននិរោធនិព្វាន ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខម្ភននិ-
រោធនិព្វាន ១ តទង្គនិរោធនិព្វាន ១ សមុច្ឆេទនិរោធនិព្វាន ១ បដិប្បស្សន្តិ-
និរោធនិព្វាន ១ និស្សរណនិរោធនិព្វាន ១ ។ ឯវិក្ខម្ភននិរោធនិព្វាន សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវ
នីវរណៈទាំងឡាយ ហើយចម្រើននូវបឋមជ្ឈាន តទង្គនិរោធនិព្វាន សម្រាប់
បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវទិដ្ឋិទាំងឡាយ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែលជា
ចំណែកនៃសេចក្តីទម្ងន់ទម្ងាយ សមុច្ឆេទនិរោធនិព្វាន សម្រាប់បុគ្គលកាល
ចម្រើនមគ្គជាលោកុត្តរៈ ដែលដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្តិ-
និរោធនិព្វាន មានក្នុងខណៈនៃផល និស្សរណនិរោធនិព្វាន គឺជានិរោធនិព្វាន នេះ សម្មា-
សមាធិ មាននិរោធនិព្វាន ៥ ។ បុគ្គលណា មានឆន្ទៈកើតហើយ ជាអ្នក
មានសទ្ធាចុះស៊ប់ ក្នុងនិរោធនិព្វានទាំង ៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១៨២] សម្មាសមាធិស្ស ភតមេ បញ្ច វោស្ស-
 ក្កា ។ វិក្ខម្កនវោស្សក្កោ តទង្គវោស្សក្កោ សមុច្ឆេទវោ-
 ស្សក្កោ បដិប្បស្សន្ធិវោស្សក្កោ និស្សរណាវោស្សក្កោ ។
 វិក្ខម្កនវោស្សក្កោ ច ដីរណានំ បបមជ្ឈានំ ការ-
 យតោ តទង្គវោស្សក្កោ ច ទិដ្ឋិតតានំ និព្វេជភាតិ-
 យំ សមាធិ ការយតោ សមុច្ឆេទវោស្សក្កោ ច
 លោកុត្តរំ ខយតាមី មត្តំ ការយតោ បដិប្ប-
 ស្សន្ធិវោស្សក្កោ ច ផលក្ខណោ និស្សរណាវោស្ស-
 ក្កោ ច និរោធា និព្វានំ សម្មាសមាធិស្ស ឥមេ
 បញ្ច វោស្សក្កា ឥមេសុ បញ្ចសុ វោស្សក្កេសុ
 ឆន្ទជាតោ ហោតិ សទ្ធាធិមុត្តោ ចិត្តំ ចស្ស ស្វា-
 ធិដ្ឋិតំ ។

សម្មាសមាធិស្ស ឥមេ បញ្ច វិវេកា បញ្ច
 វិវាតា បញ្ច និរោធា បញ្ច វោស្សក្កា ទ្វានស
 និស្សយា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១៨២] សម្មាសមាធិ មានវោស្សគ្គៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខម្ហ-
 នវោស្សគ្គៈ ១ តទង្គវោស្សគ្គៈ ១ សមុច្ឆេទវោស្សគ្គៈ ១ បដិប្បស្សទ្ធិ-
 វោស្សគ្គៈ ១ និស្សរណាវោស្សគ្គៈ ១ ។ ឯវិក្ខម្ហនវោស្សគ្គៈ សម្រាប់បុគ្គល
 (កាលលះបង់) នូវនីវរណៈ ហើយចម្រើនបឋមជ្ឈាន តទង្គវោស្សគ្គៈ
 សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវទិដ្ឋិ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែល
 ជាចំណែកនៃសេចក្តីទម្ងន់ទម្ងាយ សមុច្ឆេទវោស្សគ្គៈ សម្រាប់បុគ្គល
 កាលចម្រើនមគ្គជាលោកុត្តរៈ ដែលដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សទ្ធិវោ-
 ស្សគ្គៈ មានក្នុងខណៈនៃផល និរោធិវោស្សគ្គៈ គឺជានិរោធិ និព្វាន
 នេះ សម្មាសមាធិ មានវោស្សគ្គៈ ៥ ។ បុគ្គលណា មានឆន្ទៈកើត
 ហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាចុះស៊ីប ក្នុងវោស្សគ្គៈទាំង ៥ នេះ ចិត្តរបស់
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

នេះ សម្មាសមាធិ មានវិវេក ៥ មានវិវាគៈ ៥ មាននិរោធិ ៥
 មានវោស្សគ្គៈ ៥ មាននិស្ស័យ ១២ ។

បញ្ហាវគ្គ វិវេកកថា

[១៨៣] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ
 ពលករណីយា^(១) កម្មន្តា ករិយន្តិ សព្វេ តេ
 បបរិ និស្សាយ បបរិយំ បតិដ្ឋាយ ឯវមេតេ
 ពលករណីយា កម្មន្តា ករិយន្តិ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ
 សត្ត ពោជ្ឈង្គេ ភាវេតិ សត្ត ពោជ្ឈង្គេ ពហុសី-
 កោតិ ។ បេ ។ សត្ត ពោជ្ឈង្គេ ភាវេន្តោ សត្ត
 ពោជ្ឈង្គេ ពហុសីកោតោ វុឌ្ឍិ វិរុទ្ធិ វេហុស្សំ
 ចាបុណាតិ ធម្មេសុ ។ បេ ។ បញ្ច ពលានិ ភាវេតិ
 បញ្ច ពលានិ ពហុសីកោតោ ។ បេ ។ បញ្ច
 ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ ពហុសីកោតោ
 វុឌ្ឍិ វិរុទ្ធិ វេហុស្សំ ចាបុណាតិ ធម្មេសុ ។ បេ ។ បញ្ច-
 ទ្ធិយានិ ភាវេតិ បញ្ចទ្ធិយានិ ពហុសីកោតោ ។ បេ ។

១ ឱ. ពហុលករណីយា ។

បញ្ញាវគ្គ វិវេកកថា

[១៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការងារទាំងឡាយណាមួយ ដែល
ត្រូវធ្វើដោយកម្លាំង ការងារទាំងអស់នោះ បុគ្គលលុះតែអាស្រ័យផែនដី
ឈរលើផែនដី ទើបធ្វើបាន ការងារទាំងឡាយ ដែលត្រូវធ្វើដោយ
កម្លាំងនុ៎ះ បុគ្គលតែងធ្វើ យ៉ាងនេះ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូច ភិក្ខុលុះតែអាស្រ័យសីល តាំងនៅ
ក្នុងសីលហើយ ទើបចម្រើននូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ធ្វើឲ្យច្រើន នូវពោជ្ឈង្គ
ទាំង ៧ បាន ។ បេ ។ ភិក្ខុកាលចម្រើននូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ កាលធ្វើឲ្យ
ច្រើន នូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ រមែងដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់ ជំទូលាយ
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ។ បេ ។ ភិក្ខុចម្រើន នូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ
៥ ។ បេ ។ ភិក្ខុកាលចម្រើន នូវពលៈ ៥ កាលធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥
រមែងដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់ ជំទូលាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
។ បេ ។ ភិក្ខុចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រិយ ៥ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ វីជកាមក្ខត-
 តាមា វុឌ្ឍី វិរុទ្ធិ វេបុលុំ អាបជ្ជន្តិ សព្វេ តេ
 បបរី និស្សាយ បបរិយំ បតិជ្ជាយ វាមេតេ វីជ-
 កាមក្ខតតាមា វុឌ្ឍី វិរុទ្ធិ វេបុលុំ អាបជ្ជន្តិ វា-
 មេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ
 បតិជ្ជាយ បញ្ចុទ្ធិយានិ កាវេន្តោ បញ្ចុទ្ធិយានិ
 ពហុលីកោវេន្តោ វុឌ្ឍី វិរុទ្ធិ វេបុលុំ ចាបុណាតិ
 ធម្មេសុ ។

[១៨៤] កថញ្ចា ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សា-
 យ សីលេ បតិជ្ជាយ បញ្ចុទ្ធិយានិ កាវេន្តោ បញ្ចុ-
 ទ្ធិយានិ ពហុលីកោវេន្តោ វុឌ្ឍី វិរុទ្ធិ វេបុលុំ
 ចាបុណាតិ ធម្មេសុ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សទ្ធិទ្ធិ-
 យំ កាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ និរោធិនិស្សិតំ វោស្ស-
 ក្កបរិណាមី វិវិយំទ្ធិយំ កាវេតិ ។ មេ ។ សតិទ្ធិយំ
 កាវេតិ សមាទិទ្ធិយំ កាវេតិ បញ្ញាទ្ធិយំ កាវេតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពីជគាមនិងភូតគាម ឯណាមួយ ពីជគាមនិងភូតគាម
 ទាំងអស់នោះ តែងអាស្រ័យនូវផែនដី តាំងនៅលើផែនដី ទើបដល់នូវ
 ការចម្រើន លូតលាស់ ជំទូលាយបាន ពីជគាមនិងភូតគាមនុ៎ះ តែង
 ដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់ ជំទូលាយ ដោយហេតុយ៉ាងនេះ មាន
 ឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូច ភិក្ខុកាល
 អាស្រ័យសីល តាំងនៅក្នុងសីល ហើយចម្រើន នូវតន្ត្រិយ ៥
 ហើយធ្វើឲ្យច្រើន នូវតន្ត្រិយ ៥ ទើបដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់
 ជំទូលាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយបាន ។

[១៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលអាស្រ័យសីល តាំងនៅក្នុង
 សីល ហើយចម្រើននូវតន្ត្រិយ ៥ ហើយធ្វើឲ្យច្រើន នូវតន្ត្រិយ ៥ ទើប
 ដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់ ជំទូលាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយបាន តើដូច
 ម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនសទ្ធិត្រិយ
 ដែលអាស្រ័យវិវេក អាស្រ័យនិរោធ បង្កោនទៅដើម្បីលះ ចម្រើនវិយិ-
 ត្រិយ ។ បេ ។ ចម្រើនសតិត្រិយ ចម្រើនសមាធិត្រិយ ចម្រើនបញ្ញាត្រិយ

បញ្ហាវគ្គ វិវេកកថា

វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ ជិរោធនិស្សិតំ វោស្សក្កប-
 រិណាមី សទ្ធិទ្ធិយស្ស បញ្ច វិវេកា បញ្ច វិរាតា បញ្ច
 ជិរោធា បញ្ច វោស្សក្កា ទ្វាទស និស្សយា ។ បេ ។
 វិយិទ្ធិយស្ស ។ បេ ។ សតិទ្ធិយស្ស ។ បេ ។ សមា-
 ធិទ្ធិយស្ស បញ្ញាទ្ធិយស្ស បញ្ច វិវេកា បញ្ច វិរាតា
 បញ្ច ជិរោធា បញ្ច វោស្សក្កា ទ្វាទស និស្សយា ។

[១៨៥] សទ្ធិទ្ធិយស្ស កតមេ បញ្ច វិវេកា

វិត្តម្ពនវិវេកោ តទង្គិវិវេកោ សមុច្ឆេទវិវេកោ ប-
 ដិប្បស្សទ្ធិវិវេកោ និស្សរណាវិវេកោ វិត្តម្ពនវិវេកោ
 ច ជីវរណានំ បបមជ្ឈានំ ការយតោ តទង្គិវិវេកោ
 ច ទិដ្ឋិតតានំ និព្វេជភាតិយំ សមាធិ ការយតោ
 សមុច្ឆេទវិវេកោ ច លោកុត្តរំ ខយតាមី មក្កំ
 ការយតោ បដិប្បស្សទ្ធិវិវេកោ ច ផលក្ខណោ

បញ្ហាវគ្គ វិវេកកថា

ដែលអាស្រ័យវិវេក អាស្រ័យវិវាគៈ អាស្រ័យនិរោធ បង្កើនទៅដើម្បី
 លះ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយ មានវិវេក ៥ មានវិវាគៈ ៥ មាននិរោធ ៥ មាន
 វោស្សគ្គៈ ៥ មាននិស្ស័យ ១២ ។ បេ ។ វិវិយន្ទ្រិយ ។ បេ ។ សតិទ្រិយ
 ។ បេ ។ សមាធិទ្រិយ ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយ មានវិវេក ៥ មានវិវាគៈ
 ៥ មាននិរោធ ៥ មានវោស្សគ្គៈ ៥ មាននិស្ស័យ ១២ ។

[១៨៥] សទ្ធិន្ទ្រិយ មានវិវេក ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខម្ពនវិវេក ១
 តទង្គវិវេក ១ សមុច្ឆេទវិវេក ១ បដិប្បស្សន្ទិវិវេក ១ និស្សរណវិវេក ១ ។
 ឯវិក្ខម្ពនវិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) នូវនីវរណៈ ទាំងឡាយ
 ហើយចម្រើនបឋមជ្ឈាន តទង្គវិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់)
 នូវទិដ្ឋិទាំងឡាយ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែលជាចំណែកនៃសេចក្តីទម្ងន់
 ទម្ងាយ សមុច្ឆេទវិវេក សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមគ្គជាលោកុត្តរៈ
 ដែលដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្ទិវិវេក មានក្នុងខណៈនៃផល

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គោ

និស្សរណវិវេកោ ច និរោធា និព្វានំ សទ្ធិន្ទ្រិ-
 យស្ស ឥមេ បញ្ច វិវេកា ឥមេសុ បញ្ចសុ វិវេ-
 កេសុ ឆន្ទជាតោ ហោតិ សទ្ធាធិមុត្តោ ចិត្តំ
 ចស្ស ស្វាធិដ្ឋិតំ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ឥមេ បញ្ច
 វិវេកា បញ្ច វិរាតា បញ្ច និរោធា បញ្ច វោ-
 ស្សត្តា ទ្វាទស និស្សយា វិយិទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ។ បេ ។
 សតិទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ។ បេ ។ សមាធិទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ។ បេ ។
 បញ្ញិទ្ធិន្ទ្រិយស្ស កតមេ បញ្ច វិវេកា ។ វិក្ខម្ពនវិ-
 វេកោ តទទ្ធិវិវេកោ សមុច្ឆេទវិវេកោ បដិប្បស្សន្តិ-
 វិវេកោ និស្សរណវិវេកោ ។ បេ ។ បញ្ញិទ្ធិន្ទ្រិយស្ស
 ឥមេ បញ្ច វិវេកា បញ្ច វិរាតា បញ្ច និរោធា
 បញ្ច វោស្សត្តា ទ្វាទស និស្សយាតិ ។

វិវេកកថា និដ្ឋិតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

និស្សរណវិវេក គឺជានិរោធនិព្វាន នេះ សទ្ធិន្ទ្រិយ មានវិវេក ៥ ។
បុគ្គលណា មានឆន្ទៈ កើតហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាចុះស៊ីប ក្នុងវិវេក
ទាំង ៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។ នេះ
សទ្ធិន្ទ្រិយ មានវិវេក ៥ មានវិរាគៈ ៥ មាននិរោធនិព្វាន ៥ មានវោស្សគ្គៈ
៥ មាននិស្ស័យ ១២ ។ វិវិយន្ទ្រិយ ។ បេ ។ សតិទ្រិយ ។ បេ ។
សមាធិទ្រិយ ។ បេ ។

បញ្ញាទ្រិយ មានវិវេក ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខម្ពនវិវេក ១ តទង្គ-
វិវេក ១ សមុច្ឆេទវិវេក ១ បដិប្បស្សន្ទិវិវេក ១ និស្សរណវិវេក ១
។ បេ ។ នេះ បញ្ញាទ្រិយ មានវិវេក ៥ មានវិរាគៈ ៥ មាននិរោធនិព្វាន ៥
មាននិស្ស័យ ១២ ។

ចប់ វិវេកកថា ។

បញ្ញាវគ្គ ចរិយាកថា

[១៨៦] ចរិយាតិ អដ្ឋ ចរិយាយោ ឥរិយាបថ-
ចរិយា អាយតនចរិយា សតិចរិយា សមាធិចរិយា
ញ្ញាណចរិយា មគ្គចរិយា បត្តិចរិយា លោកត្តចរិយា ។
ឥរិយាបថចរិយាតិ ចត្វុសុ ឥរិយាបថេសុ ។
អាយតនចរិយាតិ ឆសុ អដ្ឋត្តិកពាហិវេសុ អាយ-
តនេសុ ។ សតិចរិយាតិ ចត្វុសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ ។
សមាធិចរិយាតិ ចត្វុសុ ឈានេសុ ។ ញ្ញាណចរិ-
យាតិ ចត្វុសុ អរិយសច្ចេសុ ។ មគ្គចរិយាតិ ចត្វុសុ
អរិយមគ្គេសុ ។ បត្តិចរិយាតិ ចត្វុសុ សាមញ្ញដ-
លេសុ ។ លោកត្តចរិយាតិ តថាគតេសុ អរហន្តេសុ
សម្មាសម្ពុទ្ធូសុ បទេសោ^(១) បច្ចេកពុទ្ធូសុ ប-
ទេសោ^(១) សាវកេសុ ។

១ ម. បទេសេ ។

បញ្ញាវគ្គ ចរិយាកថា

[១៨៦] ពាក្យថា ចរិយា បានដល់ចរិយា ៨ គឺ ឥរិយាបថ-
ចរិយា ១ អាយតនចរិយា ១ សតិចរិយា ១ សមាធិចរិយា ១ ញ្ញាណ-
ចរិយា ១ មគ្គចរិយា ១ បត្តិចរិយា ១ លោកត្ថចរិយា ១ ។

ការប្រព្រឹត្ត ក្នុងឥរិយាបថ ទាំង ៤ ឈ្មោះថាឥរិយាបថចរិយា ។

ការប្រព្រឹត្ត ក្នុងអាយតនៈ ៦ ទាំងខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ ឈ្មោះថា

អាយតនចរិយា ។ ការប្រព្រឹត្ត ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឈ្មោះថា

សតិចរិយា ។ ការប្រព្រឹត្ត ក្នុងឈាន ៤ ឈ្មោះថា សមាធិ-

ចរិយា ។ ការប្រព្រឹត្ត ក្នុងអរិយសច្ច ៤ ឈ្មោះថាញ្ញាណចរិយា ។

ការប្រព្រឹត្ត ក្នុងអរិយមគ្គ ៤ ឈ្មោះថាមគ្គចរិយា ។ ការប្រព្រឹត្តក្នុង

សាមញ្ញផល ៤ ឈ្មោះថាបត្តិចរិយា ។ ការប្រព្រឹត្តក្នុងព្រះតថាគត

អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ក្នុងព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ដោយចំណែកខ្លះ

ក្នុងសាវ័កទាំងឡាយ ដោយចំណែកខ្លះ ឈ្មោះថាលោកត្ថចរិយា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឥរិយាបថចរិយា ច បណ្ឌិតិសម្បជ្ជានំ អាយតនចរិយា
 ច ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារានំ សតិចរិយា ច អប្ប-
 មាទរិហារីនំ សមាធិចរិយា ច អធិចិត្តមនុយុត្តានំ
 ញ្ញាណាចរិយា ច ពុទ្ធិសម្បជ្ជានំ មគ្គចរិយា ច
 សម្មាបដិបជ្ជានំ បត្តិចរិយា ច អធិកតដលានំ
 លោកត្តចរិយា ច តថាគតានំ អរហន្តានំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធានំ បទេសោ បច្ចេកពុទ្ធានំ បទេសោ
 សាវកានំ ឥមា អដ្ឋ ចរិយាយោ ។

[១៨៧] អបរាមិ អដ្ឋ ចរិយាយោ អធិមុច្ចុន្តោ
 សទ្ធាយ ចរតិ បក្កណ្ណាន្តោ រិរិយេន ចរតិ ឧ-
 បដ្ឋាបេន្តោ សតិយា ចរតិ អរិក្ខេបំ ករោន្តោ
 សមាធិនា ចរតិ បដានន្តោ បញ្ញាយ ចរតិ
 វិជានន្តោ វិញ្ញាណោន ចរតិ ឯវំ បដិបន្តោ
 វិសេសមធិកច្ឆតីតិ វិសេសចរិយាយ ចរតិ ឯវំ
 បដិបន្តស្ស កុសលា ធម្មា អាយាបេន្តីតិ អាយ-
 តនចរិយាយ ចរតិ ឥមា អដ្ឋ ចរិយាយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឯតវិយាបថចរិយា សម្រាប់បុគ្គលអ្នកបរិបូណ៌ដោយបណ៌ធិ (ការប្រាជ្ញា)
 អាយតនចរិយា សម្រាប់បុគ្គលអ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រង ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំង-
 ឡាយ សតិចរិយា សម្រាប់បុគ្គលអ្នកមានកិរិយានៅដោយមិនប្រមាទ
 សមាធិចរិយា សម្រាប់បុគ្គលអ្នកប្រកបក្នុងអធិចិត្ត ញាណចរិយា
 សម្រាប់បុគ្គលអ្នកបរិបូណ៌ដោយប្រាជ្ញា មគ្គចរិយា សម្រាប់បុគ្គល
 អ្នកប្រតិបត្តិត្រូវ បត្តិចរិយា សម្រាប់បុគ្គលអ្នកបានសម្រេចផលហើយ
 លោកត្ថចរិយា សម្រាប់ព្រះតថាគត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ
 សម្រាប់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយ ដោយចំណែកខ្លះ សម្រាប់សាវ័ក
 ទាំងឡាយ ដោយចំណែកខ្លះ នេះចរិយា ៨ ។

[១៨៧] ចរិយា មាន ៨ ដទៃទៀត គឺ បុគ្គលកាលជឿស្រប
 ប្រព្រឹត្តដោយសទ្ធា ១ កាលផ្តង់ ប្រព្រឹត្តដោយព្យាយាម ១ កាលប្រុង
 ប្រព្រឹត្តដោយសតិ ១ កាលធ្វើនូវការមិនរាយមាយ ប្រព្រឹត្តដោយ
 សមាធិ ១ កាលដឹង ប្រព្រឹត្តដោយបញ្ញា ១ កាលដឹងច្បាស់ ប្រព្រឹត្ត
 ដោយវិញ្ញាណ ១ ប្រព្រឹត្តដោយវិសេសចរិយា ព្រោះគិតថា បុគ្គល
 ប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ រមែងបាននូវគុណវិសេស ១ ប្រព្រឹត្តដោយអាយ-
 តនចរិយា ព្រោះគិតថា កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចម្រើនដល់
 បុគ្គល អ្នកប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ១ នេះ ចរិយាទាំង ៨ ។

បញ្ញាវគ្គ ចរិយាកថា

[១៨៨] អបរាមិ អដ្ឋ ចរិយាយោ ទស្សនច-
 រិយា ច សម្មាទិដ្ឋិយា អភិរោបនចរិយា ច សម្មា-
 សង្កប្បស្ស បរិក្កហាចរិយា ច សម្មាវាចាយ សមុ-
 ដ្ឋានចរិយា ច សម្មាកម្មន្តស្ស វោទានចរិយា ច
 សម្មាអាជីវស្ស បក្កហាចរិយា ច សម្មាវាយាមស្ស
 ឧបដ្ឋានចរិយា ច សម្មាសតិយា អវិក្ខេបចរិយា ច
 សម្មាសមាធិស្ស ឥមា អដ្ឋ ចរិយាយោតិ ។

ចរិយាកថា និដ្ឋិតា ។

បញ្ញាវគ្គ ចរិយាកថា

[១៨៨] ចរិយា មាន ៨ ដទៃទៀត គឺ ទស្សនចរិយា នៃ
 សម្មាទិដ្ឋិ ១ អភិរោបនចរិយា នៃសម្មាសង្កប្បៈ ១ បរិគ្គហចរិយា នៃ
 សម្មាវាចា ១ សមុដ្ឋានចរិយា នៃសម្មាកម្មន្តៈ ១ វោទានចរិយា នៃ
 សម្មាអាជីវៈ ១ បគ្គហចរិយា នៃសម្មាវាយាមៈ ១ ឧបដ្ឋានចរិយា នៃ
 សម្មាសតិ ១ អវិក្ខេបចរិយា នៃសម្មាសមាធិ ១ នេះ ចរិយា ៨ ។

ចប់ ចរិយាកថា ។

បញ្ញាវគ្គ បាដិហារិយកថា

[១៨៩] តីណិមាណិ ភិក្ខុវេ ចាដិហារិយាណិ
កតមាណិ តីណិ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ អាទេសនាចាដិ-
ហារិយំ អនុសាសនីចាដិហារិយំ ។

[១៩០] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ឥធម៌
ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុភោតិ
ឯកោមិ ហុត្វា ពហុនា ហោតិ ពហុនាមិ
ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អារិការំ តិរោការំ ។ បេ ។
យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ឥទ្ធិ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ។

[១៩១] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អាទេសនាចាដិហារិ-
យំ ឥធម៌ ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ ជិមិត្តេន អាទិសតិ
ឯវម្បិ តេ មនោ ឥត្តម្បិ តេ មនោ ឥតិមិ តេ
ចិត្តន្តិ សោ ពហុញ្ចេមិ អាទិសតិ តថេវ តំ ហោតិ

បញ្ញាវគ្គ បាដិហារិយកថា

[១៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បាដិហារិយ នេះ មាន ៣ ។

បាដិហារិយ ៣ គឺអ្វីខ្លះ គឺ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយ ១ អាទេសនាបាដិហារិយ ១ អនុសាសនីបាដិហារិយ ។

[១៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយ តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ សម្តែងនូវឫទ្ធិបានច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាម្នាក់វិញក៏បាន ដើរទម្ងន់ទៅកាន់ទីវាល ទីខាងក្រៅ ។ បេ ។ ញ៉ាំងអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅទាំងកាយ រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ហៅថា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយ ។

[១៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាទេសនាបាដិហារិយ តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ទាយដោយនិមិត្តថា មនោរបស់អ្នក យ៉ាងនេះខ្លះ មនោរបស់អ្នក មានប្រការដូច្នោះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នោះខ្លះ បើបុគ្គលនោះទាយឲ្យច្រើន ការទាយនោះ ក៏នៅតែយ៉ាង

បញ្ញាវគ្គ បាដិហារិយកថា

នោ អញ្ញថា ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ ន
 ហោវេ ខោ និមិត្តេន អាទិសតិ អបិ ច ខោ
 មនុស្សានំ វា អមនុស្សានំ វា ទេវានំ វា សទ្ធិ
 សុត្វា អាទិសតិ ឯវម្បិ តេ មនោ ឥត្តម្បិ តេ
 មនោ ឥតិបិ តេ ចិត្តន្តិ សោ ពហុញ្ចេបិ អាទិស-
 តិ តថេវ តំ ហោតិ នោ អញ្ញថា ឥធិ បន
 ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ ន ហោវេ ខោ និមិត្តេន អាទិសតិ
 នបិ មនុស្សានំ វា អមនុស្សានំ វា ទេវានំ វា
 សទ្ធិ សុត្វា អាទិសតិ អបិ ច ខោ វិតក្កយតោ
 វិចារយតោ វិតក្កវិចារសទ្ធិ សុត្វា អាទិសតិ ឯ-
 វម្បិ តេ មនោ ឥត្តម្បិ តេ មនោ ឥតិបិ តេ
 ចិត្តន្តិ សោ ពហុញ្ចេបិ អាទិសតិ តថេវ តំ
 ហោតិ នោ អញ្ញថា ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ ន
 ហោវេ ខោ និមិត្តេន អាទិសតិ នបិ មនុស្សានំ វា
 អមនុស្សានំ វា ទេវានំ វា សទ្ធិ សុត្វា អាទិសតិ

បញ្ញាវគ្គ បាដិហារិយកថា

នោះដដែល គ្មានប្លែកទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលពួកមួយ
ក្នុងលោកនេះ មិនទាយដោយនិមិត្តទេ គ្រាន់តែឮសំឡេងមនុស្ស ឬអមនុ-
ស្ស ឬទេវតាហើយ ក៏ទាយថា មនោរបស់អ្នក យ៉ាងនេះខ្លះ មនោ
របស់អ្នក មានប្រការដូច្នេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នក ដូច្នេះខ្លះ បើទុកជាបុគ្គល
នោះទាយឲ្យច្រើន ការទាយនោះ ក៏នៅតែយ៉ាងនោះដដែល គ្មានប្លែក
ទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ មិន
ទាយដោយនិមិត្តទេ ទាំងមិនបានឮសំឡេងមនុស្ស ឬអមនុស្ស ឬទេវតា
ហើយទាយទេ តែបានឮសំឡេងនៃការត្រិះរិះឬការពិចារណា របស់បុគ្គល
កំពុងត្រិះរិះ ឬកំពុងពិចារណាហើយ ក៏ទាយថា មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ
មនោរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នេះខ្លះ ប្រសិនបើបុគ្គល
នោះទាយឲ្យច្រើន ការទាយនោះ ក៏នៅតែយ៉ាងនោះដដែល គ្មានប្លែកទេ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ មិន
ទាយដោយនិមិត្តទេ មិនឮសំឡេងមនុស្ស ឬអមនុស្ស ឬទេវតា ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ន វិតក្កយតោ វិចារយតោ វិតក្កវិចារសទ្ធិំ សុត្វា
អាទិសតិ អបិ ច ខោ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាដិ
សមាបន្នស្ស ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជានាតិ
យថា ឥមស្ស កោតោ មនោសដ្ឋារា បណិហិតា
តថា ឥមស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អមុដ្ឋាម^(១)
វិតក្កំ វិតក្កេស្សតីតិ សោ ពហុញ្ចេបិ អាទិសតិ
តថេវ តំ ហោតិ នោ អញ្ញថា ឥទំ រុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ អាទេសនាចាទិហារិយំ ។

[១៧២] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ អនុសាសនីចាទិ-
ហារិយំ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកច្ចោ ឯវំ អនុសាសតិ
ឯវំ វិតក្កេច មា ឯវំ វិតក្កយិត្ត ឯវំ មនសិ-
កោច មា ឯវំ មនសាករិត្ត ឥទំ បជហាថ
ឥទំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារថាតិ ឥទំ រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
អនុសាសនីចាទិហារិយំ ឥមាទិ ខោ ភិក្ខុវេ តីណិ
ចាទិហារិយាទិ ។

១ ឱ. អមុកំ នាម ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុទ្រ

ទាយទេ មិនឮសំឡេងនៃការត្រិះរិះ ឬការពិចារណា របស់បុគ្គលកំពុង
ត្រិះរិះ ឬពិចារណាហើយទាយទេ គ្រាន់តែកំណត់ដឹងដោយចិត្ត នូវចិត្ត
របស់បុគ្គល ដែលចូលកាន់សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈថា
មនោសង្ខារទាំងឡាយ ដែលលោកដ៏ចម្រើននេះ បានតាំងទុកហើយ
ដោយប្រការណា លោកដ៏ចម្រើននោះ នឹងត្រិះរិះនូវវិតក្កៈ បែបនេះ ក្នុង
លំដាប់នៃចិត្តនេះ ដោយប្រការនោះ បើបុគ្គលនោះ ទាយឲ្យច្រើន
ការទាយនោះ ក៏នៅតែយ៉ាងនោះដដែល គ្មានប្លែកទេ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះ ហៅថា អាទេសនាបាដិហារ្យ ។

[១៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អនុសាសនីបាដិហារ្យ តើដូចម្តេច
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ តែងប្រៀនប្រដៅ
យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរត្រិះរិះយ៉ាងនេះចុះ កុំត្រិះរិះយ៉ាងនេះឡើយ
ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះចុះ កុំធ្វើទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះឡើយ ចូរលះបង់
អំពើនេះ ចូរចូលឈាននេះទៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អនុសា-
សនីបាដិហារ្យ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង បាដិហារ្យ ៣ យ៉ាង ។

បញ្ញាវគ្គ បាដិហារិយកថា

[១៩៣] នេក្ខម្មំ ឥជ្ឈតីតិ ឥទ្ធិ កាមច្ចុំ ប-
 ដិហារតីតិ ចាដិហារិយំ យេ តេន នេក្ខម្មន
 សមន្នាគតា សព្វេ តេ វិសុទ្ធិចិត្តា អនារិល-
 សង្កប្បាតិ អាទេសនាចាដិហារិយំ តំ ខោ បន
 នេក្ខម្មំ ឯវំ អាសេវិតព្វំ ឯវំ កាវេតព្វំ ឯវំ ពហុ-
 លីកាតព្វំ ឯវំ តទនុធម្មតាសតិ ឧបជ្ជាបេតព្វាតិ
 អនុសាសនីចាដិហារិយំ អព្យាចាទោ ឥជ្ឈតីតិ ឥទ្ធិ
 ព្យាចាទំ បដិហារតីតិ ចាដិហារិយំ យេ តេន
 អព្យាចាទេន សមន្នាគតា សព្វេ តេ វិសុទ្ធិចិត្តា
 អនារិលសង្កប្បាតិ អាទេសនាចាដិហារិយំ សោ
 ខោ បន អព្យាចាទោ ឯវំ អាសេវិតព្វោ ឯវំ
 កាវេតព្វោ ឯវំ ពហុលីកាតព្វោ ឯវំ តទនុធម្មតា-
 សតិ ឧបជ្ជាបេតព្វាតិ អនុសាសនីចាដិហារិយំ អា-
 លោកសញ្ញា ឥជ្ឈតីតិ ឥទ្ធិ បីនមិទ្ធុំ បដិហារតីតិ

បញ្ញាវគ្គ បាដិហារិយកថា

[១៩៣] ឈ្មោះថាឥទ្ធិ ព្រោះនេក្ខម្មៈសម្រេច ឈ្មោះថាបាដិហារ្យ
 ព្រោះកម្ចាត់បង់នូវកាមច្ចន្តៈ ឈ្មោះថាអាទេសនាបាដិហារ្យ ព្រោះជន
 ទាំងឡាយណា ប្រកបដោយនេក្ខម្មៈនោះ ពួកជនទាំងអស់នោះ ជាអ្នក
 មានចិត្តបរិសុទ្ធ មានតម្រិះមិនល្អក់ ឈ្មោះថា អនុសាសនីបាដិហារ្យ
 ព្រោះនេក្ខម្មៈនោះឯង បណ្ឌិតត្រូវសេពយ៉ាងនេះ ត្រូវចម្រើនយ៉ាងនេះ
 ត្រូវធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវតម្កល់ទុកនូវសតិ ដ៏សមគួរដល់នេក្ខម្មៈនោះ
 យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាឥទ្ធិ ព្រោះការមិនមានព្យាបាទសម្រេច ឈ្មោះថា
 បាដិហារ្យ ព្រោះកម្ចាត់បង់នូវព្យាបាទ ឈ្មោះថាអាទេសនាបាដិហារ្យ
 ព្រោះជនទាំងឡាយណា ប្រកបដោយការមិនមានព្យាបាទនោះ ពួកជន
 ទាំងអស់នោះ ជាអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ មានតម្រិះមិនល្អក់ ឈ្មោះថា
 អនុសាសនីបាដិហារ្យ ព្រោះការមិនមានព្យាបាទនោះ បណ្ឌិតត្រូវសេព
 យ៉ាងនេះ ត្រូវចម្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវតម្កល់ទុកនូវ
 សតិដ៏សមគួរដល់ការមិនមានព្យាបាទនោះយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាឥទ្ធិ ព្រោះ
 អាណោកសញ្ញាសម្រេច ឈ្មោះថាបាដិហារ្យ ព្រោះកម្ចាត់បង់នូវបីនិមិទ្ធៈ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ចាដិហារិយំ យេ តាយ អាណោកសញ្ញាយ
 សមដ្ឋាកតា សព្វេ តេ វិសុទ្ធិចិត្តា អនាវិលសង្ក្ខ-
 ប្បាតិ អាទេសនាចាដិហារិយំ សា ខោ បន
 អាណោកសញ្ញា ឯវំ អាសេវិតញ្ចា ឯវំ កាវេ-
 តញ្ចា ឯវំ ពហុលីកាតញ្ចា ឯវំ តទនុធម្មតាសតិ
 ឧបដ្ឋាបេតញ្ចាតិ អនុសាសនីចាដិហារិយំ អវិក្ខេហោ
 ឥដ្ឋតីតិ ឥទ្ធិ ឧទ្ធច្ចំ បដិហារតីតិ ចាដិហារិយំ យេ
 តេន អវិក្ខេហេន សមដ្ឋាកតា សព្វេ តេ វិសុទ្ធិចិត្តា
 អនាវិលសង្ក្ខប្បាតិ អាទេសនាចាដិហារិយំ សោ ខោ
 បន អវិក្ខេហោ ឯវំ អាសេវិតញ្ចា ឯវំ កាវេតញ្ចា
 ឯវំ ពហុលីកាតញ្ចា ឯវំ តទនុធម្មតាសតិ ឧបដ្ឋា-
 បេតញ្ចាតិ អនុសាសនីចាដិហារិយំ ។ បេ ។ អរហត្ត-
 មគ្គោ ឥដ្ឋតីតិ ឥទ្ធិ សព្វក្ខិលេសេ បដិហារតីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាអាទេសនាបាដិហារ្យ ព្រោះជនទាំងឡាយណា ប្រកបដោយ
 អាណោកសញ្ញានោះ ពួកជនទាំងអស់នោះ ជាអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ មាន
 តម្រិះមិនល្អក៏ ឈ្មោះថាអនុសាសនីបាដិហារ្យ ព្រោះអាណោកសញ្ញា
 នោះឯង បណ្ឌិតត្រូវសេពយ៉ាងនេះ ត្រូវចម្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវធ្វើឲ្យ
 ច្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវតម្កល់ទុកនូវសតិ ដ៏សមគួរដល់អាណោកសញ្ញានោះ
 យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាឥទ្ធិ ព្រោះការមិនរាយមាយសម្រេច ឈ្មោះថាបាដិ-
 ហារ្យ ព្រោះកម្ចាត់បង់ឧទ្ធច្ចៈ ឈ្មោះថាអាទេសនាបាដិហារ្យ ព្រោះ
 ជនទាំងឡាយណា ប្រកបដោយការមិនរាយមាយនោះ ពួកជនទាំង
 អស់នោះ ជាអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ មានតម្រិះមិនល្អក៏ ឈ្មោះថាអនុសាស-
 នីបាដិហារ្យ ព្រោះការមិនរាយមាយនោះ បណ្ឌិតត្រូវសេពយ៉ាងនេះ ត្រូវ
 ចម្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវតម្កល់ទុកនូវសតិដ៏សមគួរ
 ដល់ការមិនរាយមាយនោះយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាឥទ្ធិ ព្រោះអរហ-
 ត្តមគ្គសម្រេច ឈ្មោះថាបាដិហារ្យ ព្រោះកម្ចាត់បង់នូវកិលេសទាំងពួង

បញ្ញាវគ្គ បាដិហារិយកថា

ចាដិហារិយំ យេ តេន អរហត្តមក្កេន សមដ្ឋាគតា
 សព្វេ តេ វិសុទ្ធិចិត្តា អនារិលសង្កប្បាតិ អាទេសនា-
 ចាដិហារិយំ សោ ខោ បន អរហត្តមក្កោ ឯវំ
 អាសេវិតព្វោ ឯវំ កាវេតព្វោ ឯវំ ពហុលីកាតព្វោ
 ឯវំ តទនុធម្មតាសតិ ឧបដ្ឋាបេតព្វាតិ អនុសាសនី-
 ចាដិហារិយំ នេក្ខម្ភំ ឥដ្ឋតីតិ ឥទ្ធិ កាមច្ចដ្ឋំ បដិ-
 ហារតីតិ ចាដិហារិយំ យា ច ឥទ្ធិ យព្វា ចាដិហារិយំ
 ឥទំ វុច្ចតិ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ អព្យាចានោ ឥដ្ឋតីតិ ឥទ្ធិ
 ព្យាចានំ បដិហារតីតិ ចាដិហារិយំ យា ច ឥទ្ធិ យព្វា
 ចាដិហារិយំ ឥទំ វុច្ចតិ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ អាណា-
 កសញ្ញា ឥដ្ឋតីតិ ឥទ្ធិ ជីនមិទ្ធុំ បដិហារតីតិ ចាដិ-
 ហារិយំ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កោ ឥដ្ឋតីតិ ឥទ្ធិ សព្វេ
 កិលេសេ បដិហារតីតិ ចាដិហារិយំ យា ច ឥទ្ធិ
 យព្វា ចាដិហារិយំ ឥទំ វុច្ចតិ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ។

បាដិហារិយកថា និដ្ឋិតា ។

បញ្ញាវគ្គ បាដិហារិយកថា

ឈ្មោះថាអាទេសនាបាដិហារ្យ ព្រោះជនទាំងឡាយណា ប្រកបដោយ
អរហត្តមគ្គនោះ ពួកជនទាំងអស់នោះ ជាអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ មានតម្រិះ
មិនល្អក៏ ឈ្មោះថាអនុសាសនីបាដិហារ្យ ព្រោះអរហត្តមគ្គនោះ បណ្ឌិត
ត្រូវសេព យ៉ាងនេះ ត្រូវចម្រើន យ៉ាងនេះ ត្រូវធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះ
ត្រូវតម្កល់ទុកនូវសតិដ៏សមគួរ ដល់អរហត្តមគ្គនោះយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា
ឥទ្ធិ ព្រោះនេក្ខម្មៈសម្រេច ឈ្មោះថាបាដិហារ្យ ព្រោះកម្ចាត់បង់នូវ
កាមច្ចន្ទៈ ឫទ្ធិនិងបាដិហារ្យ នេះ ហៅថា ឥទ្ធិប្បាដិហារ្យ ឈ្មោះថា
ឫទ្ធិ ព្រោះការមិនមានព្យាបាទសម្រេច ឈ្មោះថាបាដិហារ្យ ព្រោះ
កម្ចាត់បង់នូវព្យាបាទ ឫទ្ធិនិងបាដិហារ្យ នេះ ហៅថា ឥទ្ធិប្បាដិហារ្យ
ឈ្មោះថា ឫទ្ធិ ព្រោះអាណោកសញ្ញាសម្រេច ឈ្មោះថាបាដិហារ្យ
ព្រោះកម្ចាត់បង់នូវបីនមិទ្ធាៈ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាឫទ្ធិ ព្រោះអរហត្តមគ្គ
សម្រេច ឈ្មោះថាបាដិហារ្យ ព្រោះកម្ចាត់បង់នូវកិលេសទាំងពួង ឫទ្ធិ
និងបាដិហារ្យ នេះ ហៅថា ឥទ្ធិប្បាដិហារ្យ ។

ចប់ បាដិហារិយកថា ។

បញ្ញាវគ្គី សមសីសកថា

[១៩៤] សព្វធម្មានំ សម្មាសមុច្ឆេទេ និរោធន

ច អនុបដ្ឋានតា បញ្ញា សមសីសដ្ឋេ ញាលាំ ។

សព្វធម្មានន្តិ បញ្ចក្ខន្ធា ធានសាយតនានិ

អដ្ឋាវស ធាតុយោ កុសលា ធម្មា អកុសលា

ធម្មា អព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា ធម្មា រូចា-

វចរា ធម្មា អរូចាវចរា ធម្មា អបរិយាបន្នា ធម្មា ។

សម្មាសមុច្ឆេទេតិ នេក្ខម្មេន កាមច្ចុដ្ឋំ សម្មា

សមុច្ឆិដ្ឋតិ អព្យាចានេន ព្យាចានំ សម្មា សមុច្ឆិ-

ន្តតិ អាលោកសញ្ញាយ បីនមិដ្ឋំ សម្មា សមុច្ឆិ-

ន្តតិ អវិក្ខេបេន ឧទ្ធច្ចំ សម្មា សមុច្ឆិដ្ឋតិ ធម្មវត្តា-

នេន វិចិកិច្ចំ សម្មា សមុច្ឆិដ្ឋតិ ញាលោន អវិជ្ជំ

សម្មា សមុច្ឆិដ្ឋតិ ចាមុដ្ឋេន អរតី សម្មា សមុច្ឆិ-

ន្តតិ បឋមដ្ឋានេន នីវរណោ សម្មា សមុច្ឆិដ្ឋតិ ។ បេ ។

អរហត្តមក្កេន សព្វក្ខិលេសេ សម្មា សមុច្ឆិដ្ឋតិ ។

បញ្ញាវគ្គ សមសីសកថា

[១៩២] បញ្ញា គឺការមិនតាំងឡើង ព្រោះការផ្តាច់ផ្តិល ដោយ ប្រពៃ ព្រោះការរលត់នៃធម៌ទាំងពួង ឈ្មោះថា សមសីសដ្ឋញ្ញាណ (ញ្ញាណក្នុងអត្ថថាស្ងប់នឹងជាប្រធាន) ។

ពាក្យថា ធម៌ទាំងពួង បានដល់ខន្ធ ៥ អាយតនៈ ១២ ធាតុ ១៨ កុសលធម៌ អកុសលធម៌ អព្យាកតធម៌ កាមាវចរធម៌ រូបាវចរធម៌ អរូបាវចរធម៌ អបរិយាបន្នធម៌ ។

ពាក្យថា ការផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ អធិប្បាយថា ផ្តាច់ផ្តិលដោយ ប្រពៃ នូវកាមច្នូន្តៈ ដោយនេក្ខម្មៈ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ នូវព្យាបាទ ដោយមិនមានព្យាបាទ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ នូវបីនមិទ្ធុៈ ដោយអា- លោកសញ្ញា ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ នូវឧទ្ធច្នូន្តៈ ដោយការមិនរាយមាយ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ នូវវិចិកិច្ចា ដោយការកំណត់នូវធម៌ ផ្តាច់ផ្តិល ដោយប្រពៃ នូវអវិជ្ជា ដោយញ្ញាណ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ នូវសេចក្តី មិនត្រេកអរ ដោយបាមុជ្ជៈ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ នូវនីវរណៈទាំង- ឡាយ ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ នូវកិលេស ទាំងពួង ដោយអរហត្តមគ្គ ។

បញ្ញាវគ្គ សមសីសកថា

[១៩៥] និរោធចតិ នេក្ខម្មេន កាមច្ចង្គំ និ-
 រោធចតិ អព្យាទានេន ព្យាទានំ និរោធចតិ អា-
 លោកសញ្ញាយ បីនមិទ្ធុំ និរោធចតិ អវិក្ខេបេន
 ឧទ្ធច្ចំ និរោធចតិ ធម្មវត្តានេន វិចិត្តិច្ចំ និរោធចតិ
 ញ្ញាលោន អវិជ្ជំ និរោធចតិ ចាមុជ្ជេន អរតី និរោធចតិ
 បឋមជ្ឈានេន ជីវរណេ និរោធចតិ ។ បេ ។ អរ-
 ហត្តមក្កេន សព្វក្កិលេសេ និរោធចតិ ។

អនុបដ្ឋានតាតិ នេក្ខម្មំ បដិលទ្ធស្ស កាមច្ចដ្ឋោ
 ន ឧបដ្ឋាតិ អព្យាទានំ បដិលទ្ធស្ស ព្យាទានោ ន
 ឧបដ្ឋាតិ អាលោកសញ្ញំ បដិលទ្ធស្ស បីនមិទ្ធុំ ន
 ឧបដ្ឋាតិ អវិក្ខេបំ បដិលទ្ធស្ស ឧទ្ធច្ចំ ន ឧប-
 ដ្ឋាតិ ធម្មវត្តានំ បដិលទ្ធស្ស វិចិត្តិច្ឆា ន ឧបដ្ឋាតិ
 ញ្ញាលំ បដិលទ្ធស្ស អវិជ្ជា ន ឧបដ្ឋាតិ ចាមុជ្ជំ
 បដិលទ្ធស្ស អរតិ ន ឧបដ្ឋាតិ បឋមជ្ឈានំ បដិ-
 លទ្ធស្ស ជីវរណា ន ឧបដ្ឋហន្តិ^(១) ។ បេ ។ អរហត្តមក្កំ
 បដិលទ្ធស្ស សព្វក្កិលេសា ន ឧបដ្ឋហន្តិ^(១) ។

---

១ ឱ. ម. ន ឧបដ្ឋន្តិ ។

បញ្ញាវគ្គ សមសីសកថា

[១៩៥] ពាក្យថា ការរលត់ អធិប្បាយថា រំលត់កាមច្ចន្ទៈ
 ដោយនេក្ខម្មៈ រំលត់ព្យាបាទ ដោយអព្យាបាទ រំលត់បីនមិទ្ធុៈ ដោយ
 អាណោកសញ្ញា រំលត់ឧទ្ធច្ចៈ ដោយការមិនរាយមាយ រំលត់វិចិកិច្ចា
 ដោយការកំណត់នូវធម៌ រំលត់អវិជ្ជា ដោយញ្ញាណ រំលត់នូវសេចក្តីមិន
 ត្រេកអរ ដោយបាមុជ្ជៈ រំលត់នូវនីវណៈទាំងឡាយ ដោយបឋមជ្ឈាន
 ។ បេ ។ រំលត់នូវកិលេសទាំងពួង ដោយអរហត្តមគ្គ ។

ពាក្យថា ការមិនតាំងឡើង អធិប្បាយថា កាលបុគ្គលបាននូវ
 នេក្ខម្មៈ កាមច្ចន្ទៈតាំងឡើងមិនបាន កាលបុគ្គលបាន នូវអព្យាបាទ
 ព្យាបាទតាំងឡើងមិនបាន កាលបុគ្គលបាននូវអាណោកសញ្ញា បីនមិទ្ធុៈ
 តាំងឡើងមិនបាន កាលបុគ្គលបាន នូវសេចក្តីមិនរាយមាយ ឧទ្ធច្ចៈ
 តាំងឡើងមិនបាន កាលបុគ្គលបាន នូវការកំណត់ធម៌ វិចិកិច្ចាតាំង
 ឡើងមិនបាន កាលបុគ្គលបាន នូវញ្ញាណ អវិជ្ជាតាំងឡើងមិនបាន
 កាលបុគ្គលបាន នូវបាមុជ្ជៈ ការមិនត្រេកអរ តាំងឡើងមិនបាន
 កាលបុគ្គលបាន នូវបឋមជ្ឈាន នីវណៈទាំងឡាយ តាំងឡើងមិន
 បាន ។ បេ ។ កាលបុគ្គលបាន នូវអរហត្តមគ្គ កិលេសទាំងពួង
 តាំងឡើងមិនបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[១៧៦] សមន្តិ កាមច្ចន្ទស្ស បហីនត្តា នេ-
 ក្ខម្ភំ សមំ ព្យាបាទស្ស បហីនត្តា អព្យាបាទោ
 សមំ ដីនមិទ្ធស្ស បហីនត្តា អាណោកសញ្ញា សមំ
 ឧទ្ធច្ចស្ស បហីនត្តា អវិក្ខេហោ សមំ វិចិត្តិច្ឆាយ
 បហីនត្តា ធម្មវត្តានំ សមំ អវិជ្ជាយ បហីនត្តា
 ញាណំ សមំ អតិយា បហីនត្តា ចាមុដ្ឋំ សមំ
 ដីវរណានំ បហីនត្តា បឋមជ្ឈានំ សមំ ។ បេ ។
 សព្វគ្គិលេសានំ បហីនត្តា អរហត្តមគ្គោ សមំ ។
 សីសន្តិ តេរស សីសានិ បលិពោធសីសព្វ
 តណ្ហា ពន្ធនសីសព្វ^(១) មាណោ បរាមាសសីសព្វ
 ទិដ្ឋិ វិក្ខេបសីសព្វ ឧទ្ធច្ចំ កិលេសសីសព្វ អវិ-
 ជ្ជា អធិមោក្ខសីសព្វ សទ្ធា បក្កហសីសព្វ វិរិយំ
 ឧបដ្ឋានសីសព្វ សតិ អវិក្ខេបសីសព្វ សមាធិ ទស្ស-
 នសីសព្វ បញ្ញា បរត្តសីសព្វ ដីវិតិទ្ធិយំ កោចរ-
 សីសព្វ វិមោក្ខោ សម្មារសីសព្វ ទិពោធាតិ ។

សមសីសកថា និដ្ឋិតា ។

១ ឱ. ម. វិនិពន្ធសីសព្វ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[១៩៦] ពាក្យថា ស្ងប់ គឺ នេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបាន
 លះបង់កាមច្ចន្ទៈ អព្យាបាទ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់ព្យាបាទ
 អាណោកសញ្ញា ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់នូវបីនិមិទ្ធិ ការមិន
 រាយមាយ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់ឧទ្ធច្ចៈ ការកំណត់ធម៌
 ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់វិចិត្រិកិច្ចា ញាណ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះ
 បានលះបង់អវិជ្ជា បាមុជ្ជៈ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់អវតិ បឋ-
 មជ្ឈាន ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់នីវរណៈទាំងឡាយ ។ បេ ។
 អរហត្តមគ្គ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់កិលេសទាំងពួង ។

ពាក្យថា ជាប្រធាន បានដល់ប្រធាន ១៣ យ៉ាង គឺ ប្រធាន
 ខាងកង្វល់ បានដល់តណ្ហា ១ ប្រធានខាងចំណង់ បានដល់មានៈ ១
 ប្រធានខាងការស្តាបអង្គែល បានដល់ទិដ្ឋិ ១ ប្រធានខាងការរាយមាយ
 បានដល់ឧទ្ធច្ចៈ ១ ប្រធានខាងការសៅហ្មង បានដល់អវិជ្ជា ១ ប្រធាន
 ខាងការជឿ បានដល់សទ្ធា ១ ប្រធានខាងការផ្តង់ឡើង បានដល់វិរិយៈ
 ១ ប្រធានខាងការប្រុង បានដល់សតិ ១ ប្រធានខាងការមិនរាយមាយ
 បានដល់សមាធិ ១ ប្រធានខាងការយល់ បានដល់បញ្ញា ១ ប្រធាន
 ខាងការប្រព្រឹត្តទៅ បានដល់ជីវិតិទ្រិយ ១ ប្រធានខាងគោចរ បាន
 ដល់វិមោក្ខ ១ ប្រធានខាងសង្ខារ បានដល់និរោធិ ១ ។

ចប់ សមសីសកថា ។

បញ្ញាវគ្គេ សតិប្បដ្ឋានកថា

សាវត្ថីបរិបុណ្ណនិទានំ

[១៩៧] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានា កតមេ
 ចត្តារោ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបី សម្មជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ វេទនាសុ ។ មេ ។ ចិត្ត
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្មជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ឥមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[១៩៨] កថំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ ។
 ឥធិកថោ បបរីកាយំ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ ដោ
 និច្ចតោ ទុក្ខតោ អនុបស្សតិ ដោ សុខតោ អនត្ត-
 តោ អនុបស្សតិ ដោ អត្តតោ និព្វិន្ទតិ ដោ នន្ទតិ

បញ្ញាវគ្គ សតិប្បដ្ឋានកថា

សារវគ្គិបរិបុណ្ណនិទាន

[១៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន នេះ មាន ៤ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើអ្វីខ្លះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាយើញ នូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ជាអ្នកពិចារណាយើញនូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ ១ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ១ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកម្ដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី គប្បីកម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោក ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង សតិប្បដ្ឋាន ៤ ។

[១៩៨] ជាអ្នកពិចារណាយើញ នូវកាយ ក្នុងកាយ តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណាយើញ នូវពួកដី ថាមិនទៀង មិនមែនថាទៀងទេ ពិចារណាយើញ នូវពួកដី ថាជាទុក្ខ មិនមែនថាជាសុខទេ ពិចារណាយើញ នូវពួកដី ថាមិនមែនខ្លួន មិនមែនថាជាខ្លួនទេ រមែងនឿយណាយ មិនរីករាយទេ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

វិរុដ្ឋតិ នោ រុដ្ឋតិ និរោជេតិ នោ សមុទេតិ
 បដិទិស្សន្តតិ នោ អាទិយតិ អនិច្ចតោ អនុបស្ស-
 ន្តោ និច្ចសញ្ញា បដហតិ ទុក្ខតោ អនុបស្សន្តោ
 សុខសញ្ញា បដហតិ អនត្តតោ អនុបស្សន្តោ
 អត្តសញ្ញា បដហតិ និព្វិន្ទន្តោ នន្ទី បដហតិ
 វិរុដ្ឋន្តោ រាតំ បដហតិ និរោជេន្តោ សមុទយំ
 បដហតិ បដិទិស្សន្តន្តោ អាណាណំ បដហតិ
 ឥមេហិ សត្តហាការេហិ កាយំ អនុបស្សតិ
 កាយោ ឧបដ្ឋានំ នោ សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ
 ចេវ សតិ ច តាយ សតិយា តេន ញាណោន
 តំ កាយំ អនុបស្សតីតិ តេន វុច្ចតិ កាយេ
 កាយានុបស្សនា សតិប្បដ្ឋានការណា^(១) ។

ការណតិ ចតស្សោ ការណ តត្ថ ជាតានំ ធម្មានំ
 អនតិវត្តនដ្ឋេន ការណ ឥន្ទ្រិយានំ ឯករសដ្ឋេន ការណ

១ ម. សតិប្បដ្ឋានា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

រមែងជិនណាយ មិនត្រេកអរទេ រមែងរំលត់ មិនឲ្យកើតទេ រមែង
 លះបង់ មិនប្រកាន់ទេ កាលពិចារណាឃើញថាមិនទៀង រមែងលះបង់
 សេចក្តីសម្គាល់ថាទៀង កាលពិចារណាឃើញថាជាទុក្ខ រមែងលះបង់
 នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាជាសុខ កាលពិចារណាឃើញ ថាមិនមែនខ្លួន
 រមែងលះបង់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាខ្លួន កាលនឿយណាយ រមែងលះបង់
 នូវសេចក្តីរីករាយ កាលជិនណាយ រមែងលះបង់តម្រេក កាលរំលត់
 រមែងលះបង់នូវការកើត កាលលះបង់ រមែងលះបង់នូវការប្រកាន់ បុគ្គល
 ពិចារណាឃើញនូវកាយ ដោយអាការទាំង ៧ នេះ កាយ ឈ្មោះថា
 ឧបដ្ឋាន មិនឈ្មោះថាសតិទេ ឯសតិ ឈ្មោះថាឧបដ្ឋានផង ឈ្មោះថា
 សតិផង បុគ្គលពិចារណាឃើញ នូវកាយនោះ ដោយសតិនោះ ដោយ
 ញាណនោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកពោលថា កាយេកាយានុបស្សនា
 សតិប្បដ្ឋានការវនា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ការវនា បានដល់ការវនា ៤ គឺ ការវនា ដោយអត្ត
 ថាមិនប្រព្រឹត្តកន្លង នូវពួកធម៌ ដែលកើតហើយ ក្នុងទីនោះ ១
 ការវនា ដោយអត្តថាឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មានរសតែមួយ ១ ការវនា

បញ្ញាវគ្គ សតិប្បដ្ឋានកថា

តទុបករិយវាហនដ្ឋេន ការណ អាសេវនដ្ឋេន ការណ
 ឥនេកច្ចោ អាចោកាយំ តេជោកាយំ វាយោ-
 កាយំ កេសកាយំ លោមកាយំ ឆរិកាយំ
 ចម្មកាយំ មំសកាយំ^(១) នហារុកាយំ អដ្ឋិកាយំ
 អដ្ឋិមិញ្ញកាយំ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ នោ និច្ច-
 តោ ទុក្ខតោ អនុបស្សតិ នោ សុខតោ អន-
 ត្តតោ អនុបស្សតិ នោ អត្តតោ និព្វិន្ទតិ នោ
 នន្ទតិ វិជ្ជតិ នោ រដ្ឋតិ និរោធចតិ នោ សមុទេតិ
 បដិទិស្សន្តតិ នោ អាទិយតិ អនិច្ចតោ អនុបស្ស-
 ន្តោ និច្ចសញ្ញំ បដហតិ ទុក្ខតោ អនុបស្សន្តោ
 សុខសញ្ញំ បដហតិ អនត្តតោ អនុបស្សន្តោ
 អត្តសញ្ញំ បដហតិ និព្វិន្ទន្តោ នន្ទិ បដហតិ វិជ្ជន្តោ
 រាគំ បដហតិ និរោធន្តោ សមុទយំ បដហតិ

---

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ រុធិរកាយន្តិ ទិស្សតិ ។

បញ្ញាវគ្គ សតិប្បដ្ឋានកថា

ដោយអត្តថាដឹកនាំ នូវសេចក្តីព្យាយាម ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ១
 ការវិនា ដោយអត្តថាជាគ្រឿងសេពរឿយ ។ ១ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុង
 លោកនេះ ពិចារណាឃើញ នូវពួកទឹក ពួកភ្លើង ពួកខ្យល់ ពួកសក់
 ពួករោម ពួកសម្បុរថ្ងៃ ពួកស្បែក ពួកសាច់ ពួកសរសៃ ពួកឆ្អឹង ពួកខ្នុរ
 ក្នុងឆ្អឹង ថាមិនទៀង មិនមែនថាទៀងទេ ពិចារណាឃើញថាជាទុក្ខ
 មិនមែនថាជាសុខទេ ពិចារណាឃើញថាមិនមែនខ្លួន មិនមែនថាជាខ្លួនទេ
 រមែងនឿយណាយ មិនរីករាយទេ រមែងជិនណាយ មិនត្រេកអរទេ
 រមែងរំលត់ មិនឲ្យកើតទេ រមែងលះបង់ មិនប្រកាន់ទេ កាលពិចារណា
 ឃើញថាមិនទៀង រមែងលះបង់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាទៀង កាលពិចារ-
 ណាឃើញថាជាទុក្ខ រមែងលះបង់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាជាសុខ កាលពិ-
 ចារណាឃើញ ថាមិនមែនខ្លួន រមែងលះបង់នូវសេចក្តីសម្គាល់ ថាជា
 ខ្លួន កាលនឿយណាយ រមែងលះបង់ នូវសេចក្តីរីករាយ កាលជិន
 ណាយ រមែងលះបង់តម្រេក កាលរំលត់ រមែងលះបង់នូវការកើត

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

បដិទិស្សន្តោ អាណាមំ បជហតិ ឥមេហិ សត្ត-
ហាការេហិ កាយំ អនុបស្សតិ កាយោ ឧបដ្ឋានំ
នោ សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ ចេវ សតិ ច តាយ
សតិយា តេន ញាណោ តំ កាយំ អនុប-
ស្សតីតិ តេន វុច្ចតិ កាយេ កាយានុបស្សនា
សតិប្បដ្ឋានការណា^(១) ។

ការណតិ ចតស្សោ ការណា ។ បេ ។ អាសេវនដ្ឋេន
ការណា ។ បេ ។ វរំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ ។

[១៩៩] កថំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហារតិ ។
ឥនេកកថោ សុខំ វេទនំ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ
នោ និច្ចតោ ។ បេ ។ បដិទិស្សន្តតិ នោ អាទិយ-
តិ អនិច្ចតោ អនុបស្សន្តោ និច្ចសញ្ញំ បជហតិ
។ បេ ។ បដិទិស្សន្តោ អាណាមំ បជហតិ ឥមេហិ
សត្តហាការេហិ វេទនំ អនុបស្សតិ វេទនា ឧប-
ដ្ឋានំ នោ សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ ចេវ សតិ ច តាយ
សតិយា តេន ញាណោ តំ វេទនំ អនុបស្សតីតិ
តេន វុច្ចតិ វេទនាសុ វេទនានុបស្សនា សតិប្ប-
ដ្ឋានការណា^(២) ។

១-២ ម. សតិប្បដ្ឋានា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

កាលលះបង់ រមែងលះបង់នូវការប្រកាន់ បុគ្គលពិចារណាឃើញនូវកាយ
ដោយអាការទាំង ៧ នេះ កាយ ឈ្មោះថាឧបដ្ឋាន មិនឈ្មោះថាសតិ
ទេ ឯសតិ ឈ្មោះថាឧបដ្ឋានផង ឈ្មោះថាសតិផង បុគ្គលពិចារណា
ឃើញនូវកាយនោះ ដោយសតិនោះ ដោយញ្ញាណនោះ ព្រោះហេតុ
នោះ លោកពាក្យថា កាយេកាយានុបស្សនា សតិប្បដ្ឋានការវនា
ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ការវនា បានដល់ការវនា ៤ ។ បេ ។ ការវនា ដោយអត្ត
ថាសេពរឿយ ។ ។ បេ ។ ភិក្ខុជាអ្នកពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុង
កាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៩៩] ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណាឃើញនូវសុខ-
វេទនាថាមិនទៀង មិនមែនថាទៀងទេ ។ បេ ។ រមែងលះបង់ មិន
ប្រកាន់ទេ កាលពិចារណាឃើញថាមិនទៀង រមែងលះបង់នូវសេចក្តី
សម្គាល់ថាទៀង ។ បេ ។ កាលលះបង់ រមែងលះបង់នូវការប្រកាន់ បុគ្គល
ពិចារណាឃើញនូវវេទនា ដោយអាការទាំង ៧ នេះ វេទនា ឈ្មោះថា
ឧបដ្ឋាន មិនឈ្មោះថាសតិទេ ឯសតិ ឈ្មោះថាឧបដ្ឋានផង ឈ្មោះថា
សតិផង បុគ្គលពិចារណាឃើញ នូវវេទនានោះ ដោយសតិនោះ
ដោយញ្ញាណនោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកពោលថា វេទនាសុ
វេទនានុបស្សនាសតិប្បដ្ឋានការវនា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បញ្ហាវគ្គ សតិប្បដ្ឋានកថា

ការជាតិ ចតស្សោ ការជា ។ បេ ។ អាសេវន-
 ដ្ឋេន ការជា ។ បេ ។ ឥនេកច្ចោ ទុក្ខំ វេទនំ ។ បេ ។
 អទុក្ខមសុខំ វេទនំ^(១) ចក្កុសម្មស្សជំ វេទនំ សោ-
 តសម្មស្សជំ វេទនំ យានសម្មស្សជំ វេទនំ ។ បេ ។
 បដិទិស្សន្តោ អាទានំ បជហតិ ឥមេហិ សត្ត-
 ហាការេហិ វេទនំ អនុបស្សតិ វេទនា ឧបដ្ឋានំ
 នោ សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ ចេវ សតិ ច តាយ
 សតិយា តេន ញាណោ តំ វេទនំ អនុបស្ស-
 តីតិ តេន វុច្ចតិ វេទនាសុ វេទនានុបស្សនា
 សតិប្បដ្ឋានការជា ។

ការជាតិ ចតស្សោ ការជា ។ បេ ។ ឃំ វេទ-
 នាសុ វេទនានុបស្សី វិហារតិ ។

[២០០] កេមំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហារតិ ។
 ឥនេកច្ចោ សរាគំ ចិត្តំ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ
 នោ និច្ចតោ ។ បេ ។ បដិទិស្សន្តតិ នោ អាទិយតិ
 អនិច្ចតោ អនុបស្សន្តោ និច្ចសញ្ញំ បជហតិ ។ បេ ។

---

១ ម. ឯត្តន្តរេ សាមិសំ សុខំ វេទនំ និរាមិសំ សុខំ វេទនំ សាមិសំ ទុក្ខំ វេទនំ និរាមិសំ
 ទុក្ខំ វេទនំ សាមិសំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ និរាមិសំ អទុក្ខមសុខំ វេទនន្តិ ទិស្សន្តិ ។

បញ្ញាវគ្គ សតិប្បដ្ឋានកថា

ពាក្យថា ភាវនា បានដល់ភាវនា ៤ ។ បេ ។ ភាវនា ដោយអត្ត
 ថាសេពរឿយ ។ ។ បេ ។ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណាឃើញ
 នូវទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ នូវអទុក្ខមសុខវេទនា នូវវេទនាដែលកើតអំពីចក្ក-
 សម្មស្ស នូវវេទនាដែលកើតអំពីសោតសម្មស្ស នូវវេទនាដែលកើតអំពី
 ឃានសម្មស្ស ។ បេ ។ កាលលះបង់ រមែងលះបង់ នូវការប្រកាន់ បុគ្គល
 ពិចារណាឃើញនូវវេទនា ដោយអាការទាំង ៧ នេះ វេទនា ឈ្មោះ
 ថាឧបដ្ឋាន មិនឈ្មោះថាសតិទេ ឯសតិ ឈ្មោះថាឧបដ្ឋានផង ឈ្មោះ
 ថាសតិផង បុគ្គលពិចារណាឃើញ នូវវេទនានោះ ដោយសតិនោះ
 ដោយញ្ញាណនោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកពោលថា វេទនាសុ
 វេទនានុបស្សនា សតិប្បដ្ឋានភាវនា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ភាវនា បានដល់ភាវនា ៤ ។ បេ ។ ភាវនា ដោយ
 អត្តថាសេពរឿយ ។ ។ បេ ។ ភិក្ខុជាអ្នកពិចារណាឃើញ នូវវេទនា
 ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[២០០] ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលពួក
 មួយ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណាឃើញចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ ថាមិន
 ទៀង មិនមែនថាទៀងទេ ។ បេ ។ រមែងលះបង់ មិនប្រកាន់ទេ កាលពិ-
 ចារណាឃើញថាមិនទៀង រមែងលះបង់សេចក្តីសម្គាល់ថាទៀង ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

បដិទិស្សន្តោ អាណាធំ បជហតិ ឥមេហិ សត្ត-
 ហាការេហិ ចិត្តំ អនុបស្សតិ ចិត្តំ ឧបដ្ឋានំ នោ
 សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ ចេវ សតិ ច តាយ ស-
 តិយា តេន ញ្ញាលោន តំ ចិត្តំ អនុបស្សតីតិ តេន
 វុច្ចតិ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនា សតិប្បដ្ឋានការណា ។
 ការណាតិ ចតស្សោ ការណា ។ បេ ។ អាសេវន-
 ដ្ឋេន ការណា ។ បេ ។ ឥនេកច្ចោ សរាគំ ចិត្តំ^(១)
 វីតរាគំ ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តំ វីតនោសំ ចិត្តំ ស-
 មោហំ ចិត្តំ វីតមោហំ ចិត្តំ សំខិត្តំ ចិត្តំ វិក្ខិត្តំ
 ចិត្តំ មហាក្កតំ ចិត្តំ អមហាក្កតំ ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តំ
 អនុត្តរំ ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តំ វិមុត្តំ
 ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តំ ចក្កុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ យា-
 នវិញ្ញាណំ ជិវ្ហវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញា-
 ណំ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ នោ និច្ចតោ ។ បេ ។

១ ឱ. សរាគំ ចិត្តន្តិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធមគ្គ

កាលលះបង់ រមែងលះបង់នូវការប្រកាន់ បុគ្គលពិចារណាឃើញចិត្ត
ដោយអាការទាំង ៧ នេះ ចិត្ត ឈ្មោះថាឧបដ្ឋាន មិនឈ្មោះថាសតិទេ
ឯសតិ ឈ្មោះថាឧបដ្ឋានផង ឈ្មោះថាសតិផង បុគ្គលពិចារណាឃើញ
ចិត្តនោះ ដោយសតិនោះ ដោយញ្ញាណនោះ ព្រោះហេតុនោះ លោក
ពោលថា ចិត្តចិត្តានុបស្សនាសតិប្បដ្ឋានភាវនា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ភាវនា បានដល់ភាវនា ៤ ។ បេ ។ ភាវនា ដោយ
អត្តថាសេពរឿយ ។ ។ បេ ។ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណា
ឃើញចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ
ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ
ចិត្តរុញរា ចិត្តរាយមាយ ចិត្តដល់នូវភាពជាធំ គឺរូបារចរនិងអរូបារចរ
ចិត្តមិនដល់នូវភាពជាធំ គឺជាកាមារចរ ចិត្តនៅមានចិត្តដទៃប្រសើរ
ជាង គឺនៅជាកាមារចរ ចិត្តមិនមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង គឺជារូបារចរ
និងអរូបារចរ ចិត្តតាំងនៅមាំ គឺជាអប្បនាសមាធិ និងឧបចារសមាធិ
ចិត្តមិនតាំងនៅមាំ គឺប្រាសចាកសមាធិទាំងពីរ ចិត្តរួចស្រឡះ ចិត្តមិន
ទាន់រួចស្រឡះ ចក្ខុវិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ជីវ្ហាវិញ្ញាណ
កាយវិញ្ញាណ មនោវិញ្ញាណ ថាមិនទៀង មិនមែនថាទៀងទេ ។ បេ ។

បញ្ញាវគ្គេ សតិប្បដ្ឋានកថា

បដិទិស្សន្តតិ ដោ អាទិយតិ អនិច្ចតោ អនុបស្សន្តោ
 និច្ចសញ្ញំ បដហតិ ។ បេ ។ បដិទិស្សន្តន្តោ អាណាធំ
 បដហតិ ឥមេហិ សត្តហាការេហិ ចិត្តំ អនុបស្សតិ
 ចិត្តំ ឧបជ្ជានំ ដោ សតិ សតិ ឧបជ្ជានំ ចេវ
 សតិ ច តាយ សតិយា តេន ញាណេន តំ
 ចិត្តំ អនុបស្សតីតិ តេន វុច្ចតិ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនា
 សតិប្បដ្ឋានការណ ។

ការណតិ ចតស្សោ ការណ ។ បេ ។ អាសេវន-
 ដ្ឋេន ការណ ។ បេ ។ ឯវំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហារតិ ។

[២០១] កថំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារតិ ។
 ឥដេកកថោ បបេត្វា កាយំ បបេត្វា វេទនំ បបេ-
 ត្វា ចិត្តំ តទវសេសេ^(១) ធម្មេ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ
 ដោ និច្ចតោ ទុក្ខតោ អនុបស្សតិ ដោ សុខតោ
 អនត្តតោ អនុបស្សតិ ដោ អត្តតោ និព្វិន្ទតិ ដោ
 នន្ទតិ វិវុទ្ធតិ ដោ វុទ្ធតិ និរោធតិ ដោ សមុទេតិ

---

១ ម. អវសេសេ ។

បញ្ញាវគ្គ សតិប្បដ្ឋានកថា

រមែងលះបង់ មិនប្រកាន់ទេ កាលពិចារណាឃើញថាមិនទៀង រមែង
 លះបង់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាទៀង ។ បេ ។ កាលលះបង់ រមែងលះ
 បង់នូវការប្រកាន់ បុគ្គលពិចារណាឃើញចិត្ត ដោយអាការទាំង ៧
 នេះ ចិត្ត ឈ្មោះថាឧបដ្ឋាន មិនឈ្មោះថាសតិទេ ឯសតិ ឈ្មោះថា
 ឧបដ្ឋានផង ឈ្មោះថាសតិផង បុគ្គលពិចារណាឃើញ នូវចិត្តនោះ
 ដោយសតិនោះ ដោយញ្ញាណនោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកពោល
 ថា ចិត្តចិត្តានុបស្សនាសតិប្បដ្ឋានភាវនា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថាភាវនា បានដល់ភាវនា ៤ ។ បេ ។ ភាវនាដោយអត្ថថា
 សេព ។ បេ ។ ភិក្ខុជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះឯង ។

[២០១] ជាអ្នកពិចារណាឃើញ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ តើ
 ដូចម្តេច ។ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ លើកទុកកាយ លើក
 ទុកវេទនា លើកទុកចិត្ត ហើយពិចារណាឃើញនូវធម៌ដ៏សេសសល់
 អំពីកាយ វេទនា និងចិត្តនោះ ថាមិនទៀង មិនមែនថាទៀងទេ ពិ-
 ចារណាឃើញថាជាទុក្ខ មិនមែនថាជាសុខទេ ពិចារណាឃើញថា
 មិនមែនខ្លួន មិនមែនថាជាខ្លួនទេ រមែងនឿយណាយ មិនរីករាយទេ
 រមែងជិនណាយ មិនត្រេកអរទេ រមែងរំលត់ មិនឲ្យកើតទេ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

បដិទិស្សន្តតិ នោ អាទិយតិ អនិច្ចតោ អនុបស្សន្តោ
 និច្ចសញ្ញំ បដហតិ ទុក្ខតោ អនុបស្សន្តោ សុខ-
 សញ្ញំ បដហតិ អនត្តតោ អនុបស្សន្តោ អត្តសញ្ញំ
 បដហតិ និព្វិន្ទន្តោ នន្ទិ បដហតិ វិវដ្ឋន្តោ រាគំ បដ-
 ហតិ និរោធន្តោ សមុទយំ បដហតិ បដិទិស្សន្តន្តោ
 អាណាទំ បដហតិ ឥមេហិ សត្តហាការេហិ ធម្ម
 អនុបស្សតិ ធម្មា ឧបដ្ឋានំ នោ សតិ សតិ
 ឧបដ្ឋានំ ចេវ សតិ ច តាយ សតិយា តេន
 ញាណោ តេ ធម្មេ អនុបស្សតីតិ តេន វុច្ចតិ
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនា សតិប្បដ្ឋានការណា ។

ការណតិ ចតស្សោ ការណា តត្ត ជាតានំ
 ធម្មានំ អនតិវត្តនដ្ឋេន ការណា ឥន្ទ្រិយានំ ឯក-
 រសដ្ឋេន ការណា តទុបករិយវាហនដ្ឋេន ការណា
 អាសេវនដ្ឋេន ការណា ។ បេ ។ ឯវំ ធម្មេសុ ធម្មា-
 នុបស្សី វិហារតីតិ ។

សតិប្បដ្ឋានកថា និដ្ឋិតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

រមែងលះបង់ មិនប្រកាន់ទេ កាលពិចារណាឃើញថាមិនទៀង រមែង
 លះបង់សេចក្តីសម្គាល់ថាទៀង កាលពិចារណាឃើញថាជាទុក្ខ រមែង
 លះបង់សេចក្តីសម្គាល់ថាជាសុខ កាលពិចារណាឃើញថា មិនមែនខ្លួន
 រមែងលះបង់សេចក្តីសម្គាល់ថាជាខ្លួន កាលនឿយណាយ រមែងលះបង់
 នូវសេចក្តីរីករាយ កាលជិនណាយ រមែងលះបង់តម្រេក កាលរំលត់
 រមែងលះបង់ការកើត កាលលះបង់ រមែងលះបង់ការប្រកាន់ បុគ្គល
 ពិចារណាឃើញធម៌ ដោយអាការទាំង ៧ នេះ ធម៌ ឈ្មោះថាឧបដ្ឋាន
 មិនឈ្មោះថាសតិទេ ឯសតិ ឈ្មោះថាឧបដ្ឋានផង ឈ្មោះថាសតិផង
 បុគ្គលពិចារណាឃើញនូវធម៌នោះ ដោយសតិនោះ ដោយញ្ញាណនោះ
 ព្រោះហេតុនោះ លោកពោលថា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនា សតិប្បដ្ឋាន-
 ការវនា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ការវនា បានដល់ការវនា ៤ យ៉ាង គឺការវនា ដោយអត្តថា
 មិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវពួកធម៌ ដែលកើតហើយក្នុងទីនោះ ការវនា ដោយ
 អត្តថាឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ មានរសតែមួយ ការវនា ដោយអត្តថាដឹកនាំនូវ
 ព្យាយាមដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការវនា ដោយអត្តថាសេពរឿយ ។ ។ បេ ។
 ភិក្ខុជាអ្នកពិចារណាឃើញ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ សតិប្បដ្ឋានកថា ។

បញ្ញាវគ្គេ វិបស្សនាកថា

សាវត្ថីបរិបុណ្ណនិទានំ

[២០២] ។ បេ ។ សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ក-
 ក្ខំ សង្ខារំ និច្ចតោ សមនុបស្សន្តោ អនុលោមិ-
 កាយ ខន្តិយា សមដ្ឋាកតោ ភវិស្សតីតិ នេតំ
 ហានំ វិជ្ជតិ អនុលោមិកាយ ខន្តិយា អសមដ្ឋា-
 កតោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមិស្សតីតិ នេតំ ហានំ
 វិជ្ជតិ សម្មត្តនិយាមំ អនោក្កមមាណោ សោតាប-
 ត្តិដលំ វា សកកាតាមិដលំ វា អនាកាមិដលំ វា
 អរហត្តដលំ វា សច្ចិកវិស្សតីតិ នេតំ ហានំ
 វិជ្ជតិ សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសង្ខារ-
 អនិច្ចតោ សមនុបស្សន្តោ អនុលោមិកាយ ខន្តិ-
 យា សមដ្ឋាកតោ ភវិស្សតីតិ ហានមេតំ វិជ្ជតិ
 អនុលោមិកាយ ខន្តិយា សមដ្ឋាកតោ សម្មត្តនិ-
 យាមំ ឱក្កមិស្សតីតិ ហានមេតំ វិជ្ជតិ សម្មត្តនិ-
 យាមំ ឱក្កមមាណោ សោតាបត្តិដលំ វា សកកា-
 តាមិដលំ វា អនាកាមិដលំ វា អរហត្តដលំ វា
 សច្ចិកវិស្សតីតិ ហានមេតំ វិជ្ជតិ ។

បញ្ញាវគ្គ វិបស្សនាកថា

សាវត្ថីបរិបុណ្ណនិទាន

[២០២] ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង កាល
 ពិចារណាឃើញ នូវសង្ខារនីមួយៗ ថាទៀង នឹងប្រកបដោយអនុលោមិ-
 កខន្តី ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះ មិនប្រកបដោយ
 អនុលោមិកខន្តី នឹងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ មិន
 សមហេតុទេ ភិក្ខុនោះកាលមិនចុះ កាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ នឹងធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ឬ សកទាគាមិផល អនាគាមិផល
 អរហត្តផល ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណាឃើញ នូវសង្ខារទាំងពួង ថាមិនទៀង នឹង
 ប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះ
 ប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី នឹងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះ
 នុ៎ះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះ កាលចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ នឹងធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ឬសកទាគាមិផល អនាគាមិផល
 អរហត្តផល ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ ទើបសមហេតុ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[២០៣] សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កញ្ចំ សង្ខារំ
សុខតោ សមនុបស្សន្តោ អនុលោមិកាយ ខន្តិយា
សមន្នាគតោ ភវិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ
អនុលោមិកាយ ខន្តិយា អសមន្នាគតោ សម្មត្ត-
និយាមំ ឱក្កមិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ សម្មត្ត-
និយាមំ អនោក្កមមាណោ សោតាបត្តិផលំ វា ស-
កតាតាមិផលំ វា អនាតាមិផលំ វា អរហត្តផលំ វា
សច្ចិកវិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ សោ វត ភិក្ខុ-
វេ ភិក្ខុ សព្វសង្ខារេ ទុក្ខតោ សមនុបស្សន្តោ
អនុលោមិកាយ ខន្តិយា សមន្នាគតោ ភវិស្សតីតិ
ហានមេតំ វិជ្ជតិ អនុលោមិកាយ ខន្តិយា សម-
ន្នាគតោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមិស្សតីតិ ហានមេតំ
វិជ្ជតិ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមមាណោ សោតាបត្តិផលំ វា
សកតាតាមិផលំ វា អនាតាមិផលំ វា អរហត្តផលំ
វា សច្ចិកវិស្សតីតិ ហានមេតំ វិជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[២០៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណា
 ឃើញ នូវសង្ខារនីមួយៗ ថាជាសុខ នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី
 ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះមិនប្រកបដោយអនុលោមិ-
 កខន្តី នឹងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ មិនសមហេតុទេ
 ភិក្ខុនោះ កាលមិនចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
 សោតាបត្តិផល ឬ សកទាតាមិផល អនាតាមិផល អរហត្តផល
 ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង
 កាលពិចារណាឃើញ នូវសង្ខារទាំងពួង ថាជាទុក្ខ នឹងប្រកបដោយ
 អនុលោមិកខន្តី ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះប្រកបដោយ
 អនុលោមិកខន្តី នឹងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ ទើប
 សមហេតុ ភិក្ខុនោះ កាលចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ នឹងធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ឬ សកទាតាមិផល អនាតាមិផល
 អរហត្តផល ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ ទើបសមហេតុ ។

បញ្ញាវគ្គេ វិបស្សនាកថា

[២០៤] សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កញ្ចំ ធម្មំ
អត្តតោ សមនុបស្សន្តោ អនុលោមិកាយ ខន្តិយា
សមដ្ឋាកតោ កវិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ
អនុលោមិកាយ ខន្តិយា អសមដ្ឋាកតោ សម្មត្តនិ-
យាមំ ឱក្កមិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ សម្មត្តនិយាមំ
អនោក្កមមាណោ សោតាបត្តិដលំ វា សកទាកាមិដ-
លំ វា អនាកាមិដលំ វា អរហត្តដលំ វា សច្ចិ-
កវិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ សោ វត ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ កញ្ចំ ធម្មំ អនត្តតោ សមនុបស្សន្តោ
អនុលោមិកាយ ខន្តិយា សមដ្ឋាកតោ កវិស្សតីតិ
ហានមេតំ វិជ្ជតិ អនុលោមិកាយ ខន្តិយា សម-
ដ្ឋាកតោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមិស្សតីតិ ហានមេតំ
វិជ្ជតិ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមមាណោ សោតាបត្តិ-
ដលំ វា សកទាកាមិដលំ វា អនាកាមិដលំ វា
អរហត្តដលំ វា សច្ចិកវិស្សតីតិ ហានមេតំ វិជ្ជតិ ។

បញ្ញាវគ្គ វិបស្សនាកថា

[២០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណា
 ឃើញធម៌នីមួយៗថាជាខ្លួន នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី ពាក្យដូច្នោះ
 នុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះមិនប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី នឹងចុះ
 កាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះកាល
 មិនចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល
 ឬសកទាតាមិផល អនាតាមិផល អរហត្តផល ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ មិនសម
 ហេតុទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណាឃើញធម៌
 នីមួយៗ ថាមិនមែនខ្លួន នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ
 ទើបសមហេតុ ភិក្ខុប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី នឹងចុះកាន់សម្មត្តនិ-
 យាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះកាលចុះកាន់សម្មត្ត-
 និយាមធម៌ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល ឬសកទាតាមិ-
 ផល អនាតាមិផល អរហត្តផល ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ ទើបសមហេតុ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

[២០៥] សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជិញ្ញាជំ ទុក្ខ-
តោ សមនុបស្សន្តោ អនុលោមិកាយ ខន្តិយា
សមដ្ឋាកតោ ភវិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ អនុ-
លោមិកាយ ខន្តិយា អសមដ្ឋាកតោ សម្មត្តនិយាមំ
ឱក្កមិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ សម្មត្តនិយាមំ
អនោក្កមមាដោ សោតាបត្តិដលំ វា សកទាតា-
មិដលំ វា អនាតាមិដលំ វា អរហត្តដលំ វា សច្ចិ-
កវិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ សោ វត ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ ជិញ្ញាជំ សុខតោ សមនុបស្សន្តោ អនុលោមិ-
កាយ ខន្តិយា សមដ្ឋាកតោ ភវិស្សតីតិ ហានមេតំ
វិជ្ជតិ អនុលោមិកាយ ខន្តិយា សមដ្ឋាកតោ
សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមិស្សតីតិ ហានមេតំ វិជ្ជតិ
សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមមាដោ សោតាបត្តិដលំ វា
សកទាតាមិដលំ វា អនាតាមិដលំ វា អរហត្តដលំ វា
សច្ចិកវិស្សតីតិ ហានមេតំ វិជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

[២០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណា
 ឃើញព្រះនិព្វានថាជាទុក្ខ នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី ពាក្យដូច្នោះ
 នុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះមិនប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី នឹង
 ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះ
 កាលមិនចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល
 ឬ សកទាតាមិផល អនាតាមិផល អរហត្តផល ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ
 មិនសមហេតុទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណា
 ឃើញព្រះនិព្វានថាជាសុខ នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី ពាក្យដូច្នោះ
 នុ៎ះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី នឹងចុះកាន់
 សម្មត្តនិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះចុះកាន់
 សម្មត្តនិយាមធម៌ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ឬសកទាតាមិ-
 ផល អនាតាមិផល អរហត្តផល ពាក្យដូច្នោះនុ៎ះ ទើបសមហេតុ ។

បញ្ហាវគ្គ វិបស្សនាកថា

[២០៦] កតិហាការេហិ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិ-
 លភតិ កតិហាការេហិ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ ។
 ចត្តារីសាយ អាការេហិ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលក-
 តិ ចត្តារីសាយ អាការេហិ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ ។
 កតមេហិ ចត្តារីសាយ អាការេហិ អនុលោមិកំ
 ខន្តី បដិលភតិ កតមេហិ ចត្តារីសាយ អាការេហិ សម្ម-
 ត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ ។ បញ្ចក្ខន្ធភ្នេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោ-
 គតោ ភណ្ណាតោ សល្លតោ អយតោ អាពាធតោ បរតោ
 បលោកតោ ឡតិតោ ឧបទ្ធករតោ ភយតោ ឧបសក្ក-
 តោ ចលតោ បកដ្ឋតោ អទ្ធករតោ អត្តាណាតោ អលេ-
 ណាតោ អសរណាតោ វិត្តតោ តុច្ឆតោ សុញ្ញតោ អន-
 ត្តតោ អាទីនរតោ វិបរិណាមធម្មតោ អសារកតោ
 អយម្មលតោ វេជកតោ វិភវតោ សាសវតោ

បញ្ជាក់ វិបស្សនាកថា

[២០៦] ភិក្ខុបាននូវអនុលោមិកខន្តី ដោយអាការប៉ុន្មាន ចុះ
កាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ដោយអាការប៉ុន្មាន ។ ភិក្ខុបាននូវអនុលោមិក-
ខន្តី ដោយអាការ ៤០ ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ក៏ដោយអាការ
៤០ ដែរ ។

ភិក្ខុបាននូវអនុលោមិកខន្តី ដោយអាការ ៤០ តើដូចម្តេចខ្លះ ចុះ
កាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ដោយអាការ ៤០ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុពិចារណា
ឃើញនូវខន្ធ ៥ ថាមិនទៀង ១ ថាជាទុក្ខ ១ ជារោគ ១ ជាបូស ១ ជាសរ
១ ជារបស់លំបាក ១ ជាអាពាធ ១ ជារបស់ដទៃ ១ ជារបស់វិនាស ១ ជា
ចង្រៃ ១ ជាឧបទ្រព ១ ជាក័យ ១ ជាឧបសគ្គ ១ ជាគ្រឿងញាប់ញ័រ ១
ជាគ្រឿងបែកធ្លាយ ១ ថាមិនទៀង ១ ថាមិនមានទីជ្រកកោន ១ ថាមិន
មានទីពឹង ១ ថាមិនមានទីពឹង ១ ថាជាវាល ១ ថាទទេ ១ ថាសោះ
សូន្យ ១ ថាមិនមែនខ្លួន ១ ថាជាទោស ១ ថាមានសេចក្តីប្រែប្រួលជា
ធម្មតា ១ ថាគ្មានខ្លឹម ១ ថាជាបូសគល់នៃសេចក្តីលំបាក ១ ថាជា
អ្នកសម្លាប់ ១ ថាមិនមានសេចក្តីចម្រើន ១ ថាប្រកបដោយអាសវៈ ១

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សង្ខតតោ មារាមិសតោ ជាតិធម្មតោ ជរាធម្មតោ
ព្យាធិធម្មតោ មរណធម្មតោ សោកធម្មតោ បរិទេវ-
ធម្មតោ ឧបាយាសធម្មតោ សំកិលេសិកធម្មតោ
បញ្ចក្ខន្ធភ្នេ អនិច្ចតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តី
បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា និច្ចំ និព្វានន្តិ
បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធភ្នេ
ទុក្ខតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ
បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា សុខំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ
សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធភ្នេ រោគតោ
បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ
បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា អាហារក្យំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ
សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធភ្នេ កណ្ណតោ
បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្នំ
ខន្ធានំ និរោធា និគល្លោ^(១) និព្វានន្តិ បស្សន្តោ

១ ឱ.ម. អគណ្ណំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ថាជារបស់ដែលបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ១ ថាជាអាមិសៈនៃមារ ១ ថាមាន
 ការកើតជាធម្មតា ១ មានជរាជាធម្មតា ១ មានព្យាធិជាធម្មតា ១ មានមរ-
 ណៈជាធម្មតា ១ មានសោកជាធម្មតា ១ មានការខ្សឹកខ្សួលជាធម្មតា ១ មាន
 សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាធម្មតា ១ មានសេចក្តីសៅហ្មងជាធម្មតា ១ គឺថា
 កាលពិចារណាឃើញថា ខន្ធ ៥ មិនទៀង រមែងបានអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វានដ៏ទៀង រមែង
 ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញថាខន្ធ ៥ ជាទុក្ខ រមែង
 បានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះ
 និព្វាន ជាឋានសុខ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញ
 ថាខន្ធ ៥ ជារោគ រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថាការ
 រំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមានរោគ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាម-
 ធម៌ កាលពិចារណាឃើញថាខន្ធ ៥ ជាបូស រមែងបានអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមាន

បញ្ញាវគ្គ វិបស្សនាកថា

សម្មត្តនិយាមំ ឌីក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធោ សល្លតោ បស្ស-
 ឆ្ឆោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ
 និរោធា និសលំ និព្វានន្តិ បស្សឆ្ឆោ សម្មត្ត-
 និយាមំ ឌីក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធោ អយតោ បស្សឆ្ឆោ
 អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និ-
 រោធា អនយោ និព្វានន្តិ បស្សឆ្ឆោ សម្មត្តនិយា-
 មំ ឌីក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធោ អាពាធតោ បស្សឆ្ឆោ
 អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ
 និរោធា អនាពាធា និព្វានន្តិ បស្សឆ្ឆោ សម្មត្ត-
 និយាមំ ឌីក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធោ បរតោ បស្សឆ្ឆោ
 អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ
 និរោធា អបរហ្មច្ចយំ និព្វានន្តិ បស្សឆ្ឆោ សម្មត្ត-
 និយាមំ ឌីក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធោ បលោកតោ បស្ស-
 ឆ្ឆោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធា-
 នំ និរោធា អប្បលោកធម្មោ និព្វានន្តិ បស្សឆ្ឆោ

បញ្ញាវគ្គ វិបស្សនាកថា

បូស រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថា
 ជាសរ រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់
 ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមានសរ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌
 កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាជាខន្ធលំបាក រមែងបានអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិន
 មានទុក្ខ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញ នូវ
 ខន្ធ ៥ ថាជាអាពាធ រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញ
 ថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមានអាពាធ រមែងចុះ
 កាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាជារបស់ដទៃ
 រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥
 គឺព្រះនិព្វាន មិនជាបច្ច័យរបស់អ្នកដទៃ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌
 កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាវិនាស រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាល
 ពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាសភាវៈមិនវិនាស

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធលោ ឡតិភោ បស្សន្តោ
អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា
អនីតិកំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្ក-
មតិ បញ្ចក្ខន្ធលោ ឧបទ្ធករោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ
ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា អនុបទ្ធករំ
និព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខ-
ន្ធលោ ភយតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិ-
លភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា អភយំ និព្វាន-
ន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធលោ
ឧបសក្កតោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ច-
ន្នំ ខន្ធានំ និរោធា អនុបសក្កំ និព្វានន្តិ បស្ស-
ន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធលោ ចលតោ
បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខ-
ន្ធានំ និរោធា អចលំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្ត-
និយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធលោ បកដ្ឋតោ បស្សន្តោ
អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និ-
រោធា អប្បកន្តិ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុត្ត

រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាជាចង្រៃ
 រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥
 គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមានចង្រៃ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាល
 ពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាជាឧបទ្រព រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាល
 ពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមាន
 ឧបទ្រព រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥
 ថាជាក័យ រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការ
 រំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វានជាឋានមិនមានក័យ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាម-
 ធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាជាឧបសគ្គ រមែងបានអនុ-
 លោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន
 ជាឋានមិនមានឧបសគ្គ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណា
 ឃើញខន្ធ ៥ ថាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាល
 ពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមាន
 ការញាប់ញ័រ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ
 ៥ ថាជារបស់បែកធ្លាយ រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណា
 ឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមានការបែកធ្លាយ

បញ្ញាវគ្គេ វិបស្សនាកថា

ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធន្ត អន្តរតោ បស្សន្តោ អនុលោ-
 មិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្តំ ខន្ធានំ និរោធា
 ធុរំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ
 បញ្ចក្ខន្ធន្ត អត្តាលាតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ
 ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្តំ ខន្ធានំ និរោធា តាលំ
 និព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ច-
 ក្ខន្ធន្ត អលោលាតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តី
 បដិលភតិ បញ្ចន្តំ ខន្ធានំ និរោធា លេលំ និ-
 ព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធន្ត
 អសរលាតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិល-
 ភតិ បញ្ចន្តំ ខន្ធានំ និរោធា សរលំ និព្វានន្តិ
 បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធន្ត វិត្ត-
 តោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ
 បញ្ចន្តំ ខន្ធានំ និរោធា អវិត្តំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ
 សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធន្ត តុច្ឆតោ បស្ស-
 ន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តី បដិលភតិ បញ្ចន្តំ
 ខន្ធានំ និរោធា អត្តច្ឆំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ

បញ្ហាវគ្គ វិបស្សនាកថា

រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាមិនទៀង
 រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺ
 ព្រះនិព្វានជាឋានទៀង រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណា
 ឃើញខន្ធ ៥ ថាមិនមានទីជ្រកកោន រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាល
 ពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វានជាឋានមានទីជ្រកកោន
 រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាមិន
 មានទីពួន រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការ
 រំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វានជាឋានមានទីពួន រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌
 កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាមិនមានទីពឹង រមែងបានអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមាន
 ទីពឹង រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថា
 ជាវាល រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់
 ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមានទីវាល រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌
 កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាជារបស់ទទេ រមែងបានអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនទទេ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សម្មត្តនិយាមំ   ឱក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធន្ធោ   សុញ្ញតោ
បស្សន្តោ   អនុលោមិកំ   ខន្តិ   បដិលភតិ   បញ្ចន្នំ
ខន្ធានំ   និរោធា   បរមំ   សុញ្ញំ   និព្វានន្តិ   បស្សន្តោ   សម្ម-
ត្តនិយាមំ   ឱក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធន្ធោ   អនត្តតោ   បស្សន្តោ
អនុលោមិកំ   ខន្តិ   បដិលភតិ   បញ្ចន្នំ   ខន្ធានំ
និរោធា   បរមន្នំ   និព្វានន្តិ   បស្សន្តោ   សម្មត្តនិ-
យាមំ   ឱក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធន្ធោ   អាទីនវតោ   បស្សន្តោ
អនុលោមិកំ   ខន្តិ   បដិលភតិ   បញ្ចន្នំ   ខន្ធានំ
និរោធា   អនាទីនវំ   និព្វានន្តិ   បស្សន្តោ   សម្មត្តនិ-
យាមំ   ឱក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធន្ធោ   វិបរិណាមធម្មតោ   បស្ស-
ន្តោ   អនុលោមិកំ   ខន្តិ   បដិលភតិ   បញ្ចន្នំ   ខន្ធា-
នំ   និរោធា   អវិបរិណាមធម្មំ   និព្វានន្តិ   បស្សន្តោ
សម្មត្តនិយាមំ   ឱក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធន្ធោ   អសារកតោ
បស្សន្តោ   អនុលោមិកំ   ខន្តិ   បដិលភតិ   បញ្ចន្នំ
ខន្ធានំ   និរោធា   សារំ   និព្វានន្តិ   បស្សន្តោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុត្ត

រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាសូន្យ
 រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺ
 ព្រះនិព្វានជាឋានសូន្យ (ចាកកិលេស) ដ៏ក្រៃលែង រមែងចុះកាន់សម្មត្ត-
 និយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាមិនមែនខន្ធ រមែងបាន
 អនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះ
 និព្វាន ជាឋានមានអត្តដ៏ឧត្តម រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាល
 ពិចារណាឃើញ នូវខន្ធ ៥ ថាជាទោស រមែងបានអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិន
 មានទោស រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥
 ថាមានការប្រែប្រួលជាធម្មតា រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារ-
 ណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមានការ
 ប្រែប្រួលជាធម្មតា រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណា
 ឃើញខន្ធ ៥ ថាមិនមានខ្លឹម រមែងបាន នូវអនុលោមិកខន្តី កាល
 ពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមានខ្លឹម

បញ្ញាវគ្គ វិបស្សនាកថា

សម្មត្តនិយាមំ   ឌីក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធោ   អយមូលតោ
បស្សន្តោ   អនុលោមិកំ   ខន្តី   បដិលកតិ
បញ្ចន្នំ   ខន្ធានំ   និរោជោ   អនយមូលំ   និព្វានន្តិ
បស្សន្តោ   សម្មត្តនិយាមំ   ឌីក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធោ
វេកតតោ   បស្សន្តោ   អនុលោមិកំ   ខន្តី   បដិ-
លកតិ   បញ្ចន្នំ   ខន្ធានំ   និរោជោ   អវេកំ   និ-
ព្វានន្តិ   បស្សន្តោ   សម្មត្តនិយាមំ   ឌីក្កមតិ   បញ្ច-
ក្ខន្ធោ   វិកវតោ   បស្សន្តោ   អនុលោមិកំ   ខន្តី   ប-
ដិលកតិ   បញ្ចន្នំ   ខន្ធានំ   និរោជោ   អវិកវំ   និព្វាន-
ន្តិ   បស្សន្តោ   សម្មត្តនិយាមំ   ឌីក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធោ
សាសវតោ   បស្សន្តោ   អនុលោមិកំ   ខន្តី   បដិលកតិ
បញ្ចន្នំ   ខន្ធានំ   និរោជោ   អនាសវំ   និព្វានន្តិ   ប-
ស្សន្តោ   សម្មត្តនិយាមំ   ឌីក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធោ   សន្និ-
តោ   បស្សន្តោ   អនុលោមិកំ   ខន្តី   បដិលកតិ   បញ្ចន្នំ
ខន្ធានំ   និរោជោ   អសន្និ-
តំ   និព្វានន្តិ   បស្សន្តោ
សម្មត្តនិយាមំ   ឌីក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធោ   មារាមិសតោ   ប-
ស្សន្តោ   អនុលោមិកំ   ខន្តី   បដិលកតិ   បញ្ចន្នំ   ខន្ធានំ

បញ្ញាវគ្គ វិបស្សនាកថា

រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាជាបូស
 គល់នៃការលំបាក រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា
 ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមានបូសគល់នៃសេចក្តីលំបាក
 រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាជាអ្នកសម្លាប់
 រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺ
 ព្រះនិព្វានមិនជាទីសម្លាប់ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារ-
 ណាឃើញខន្ធ ៥ ថាប្រាសចាកសេចក្តីចម្រើន រមែងបានអនុលោមិ-
 កខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន មិន
 មែនជាទីប្រាសចាកសេចក្តីចម្រើន រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាល
 ពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាប្រកបដោយអាសវៈ រមែងបានអនុលោ-
 មិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន
 មិនមានអាសវៈ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញ
 ខន្ធ ៥ ថាបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារ-
 ណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន មិនមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង
 រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាជាអាមិសៈ
 នៃមារ រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

និរោធា និរាមិសំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ
 ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធវេ ជាតិធម្មតោ បស្សន្តោ អនុ-
 លោមិកំ ខន្តិ បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា
 អជាតំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ
 បញ្ចក្ខន្ធវេ ជរាធម្មតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តិ
 បដិលភតិ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា អជរំ និព្វាន-
 ន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធវេ
 ព្យាធិធម្មតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តិ បដិលភតិ
 បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា អព្យាធិធម្មំ និព្វានន្តិ
 បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធវេ មរ-
 ណាធម្មតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តិ បដិលភតិ
 បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា អមតំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ
 សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធវេ សោភកធម្ម-
 តោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តិ បដិលភតិ
 បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ និរោធា អសោកំ និព្វានន្តិ ប-
 ស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធវេ បរិទេវ-
 ធម្មតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ខន្តិ បដិលភតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

៥ គឺព្រះនិព្វានមិនមានអាមិសៈ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិ-
 ចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាមានការកើតជាធម្មតា រមែងបានអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានឈប់
 កើត រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថា
 មានជរាជាធម្មតា រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា
 ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន មិនមានជរា រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាម-
 ធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥ ថាមានព្យាធិជាធម្មតា រមែងបាន
 អនុលោមិកខន្តី កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន
 មិនមានព្យាធិជាធម្មតា រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណា
 ឃើញខន្ធ ៥ ថាមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា រមែងបានអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាឋាន
 មិនស្លាប់ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ
 ៥ ថាមានសេចក្តីសោកជាធម្មតា រមែងបាន នូវអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន មិនមាន
 សេចក្តីសោក រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញ
 ខន្ធ ៥ ថាមានសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលជាធម្មតា រមែងបានអនុលោមិកខន្តី

បញ្ញាវគ្គេ វិបស្សនាកថា

បញ្ចន្នំ   ខន្ធានំ   និរោជោ   អបរិទេវំ   និព្វានន្តិ
 បស្សន្តោ   សម្មត្តនិយាមំ   ឌីក្កមតិ   បញ្ចក្ខន្ធន្តោ   ឧបា-
 យាសធម្មតោ   បស្សន្តោ   អនុលោមិកំ   ខន្តិ   បដិ-
 លភតិ   បញ្ចន្នំ   ខន្ធានំ   និរោជោ   អនុចាយាសំ
 និព្វានន្តិ   បស្សន្តោ   សម្មត្តនិយាមំ   ឌីក្កមតិ   បញ្ច-
 ក្ខន្ធន្តោ   សំកិលេសិកធម្មតោ   បស្សន្តោ   អនុលោមិ-
 កំ   ខន្តិ   បដិលភតិ   បញ្ចន្នំ   ខន្ធានំ   និរោជោ   អសំ-
 កិលិដ្ឋំ   និព្វានន្តិ   បស្សន្តោ   សម្មត្តនិយាមំ   ឌីក្កមតិ ។

[២០៧]	អនិច្ចតោតិ	អនិច្ចានុបស្សនា ។
	ទុក្ខតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
	រោគតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
	ភណ្ណតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
	សល្លតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
	អយតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។

បញ្ហាវគ្គ វិបស្សនាកថា

កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន មិនមានសេចក្តី
 ខ្សឹកខ្សួល រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញខន្ធ ៥
 ថាមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាធម្មតា រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាល
 ពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន មិនមានសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណាឃើញ
 ខន្ធ ៥ ថាមានសេចក្តីសៅហ្មងជាធម្មតា រមែងបានអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាឃើញថា ការរំលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន មិនមាន
 សេចក្តីសៅហ្មង រមែងចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ។

[២០៧] ពាក្យថាមិនទៀង បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។

- ពាក្យថាទុក្ខ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថារោគ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាបួស បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាសរ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាលំបាក បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

អាពាធតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
បរតោតិ	អនត្តានុបស្សនា ។
បលោកតោតិ	អនត្តានុបស្សនា ^(១) ។
ឡតិតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
ឧបទ្ធករតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
ភយតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
ឧបសក្កតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
ចលតោតិ	អនិច្ចានុបស្សនា ។
បកដ្តតោតិ	អនិច្ចានុបស្សនា ។
អទ្ធករតោតិ	អនិច្ចានុបស្សនា ។
អត្តាលាតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
អលេណាតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
អសរណាតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ។
វិត្តតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា ^(២) ។
តុច្ឆតោតិ	អនត្តានុបស្សនា ។

១ ម. អនិច្ចានុបស្សនា ។ ២ ម. វិត្តតោតិ អនត្តានុបស្សនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

- ពាក្យថាអាពាធ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាជារបស់អ្នកដទៃ បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាវិនាស បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាចង្រៃ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាឧបទ្រព បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាក៏យ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាឧបសគ្គ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាញាប់ញ័រ បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាបែកធ្លាយ បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនទៀង បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនមានទីជ្រកកោន បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនមានទីពួន បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនមានទីពឹង បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាទីវាល បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាទទេ បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។

បញ្ហាវគ្គ វិបស្សនាកថា

សុញ្ញតោតិ	អនត្តានុបស្សនា	។
អនត្តតោតិ	អនត្តានុបស្សនា	។
អាទីនវតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា	។
វិបវិណាមធម្មតោតិ	អនិច្ចានុបស្សនា	។
អសារកតោតិ	អនត្តានុបស្សនា	។
អយម្មលតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា	។
វេកតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា	។
វិភវតោតិ	អនិច្ចានុបស្សនា	។
សាសវតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា	។
សដ្ឋុតតោតិ	អនិច្ចានុបស្សនា	។
មារាមិសតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា	។
ជាតិធម្មតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា	។
ជវាធម្មតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា	។
ព្យាធិធម្មតោតិ	ទុក្ខានុបស្សនា	។
មរណាធម្មតោតិ	អនិច្ចានុបស្សនា	។

បញ្ហាវគ្គ វិបស្សនាកថា

- ពាក្យថាសោះសូន្យ បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនមែនខ្លួន បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាទោស បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានការប្រែប្រួលជាធម្មតា បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនមានខ្លឹម បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាជាមានការលំបាកជាបួសគល់ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាអ្នកសម្លាប់ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាប្រាសចាកសេចក្តីចម្រើន បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាប្រកបដោយអាសវៈ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាជាអាមិសៈនៃមារ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានការកើតជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានជរាជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានព្យាធិជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សោកធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។

បរិទេវធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។

ឧបាយាសធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។

សំកិលេសិកធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។

ឥមេហិ ចត្តារីសាយ អាគារេហិ អនុលោមិកំ
ខន្តី បដិលភតិ ឥមេហិ ចត្តារីសាយ អាគារេហិ
សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ ។

ឥមេហិ ចត្តារីសាយ អាគារេហិ អនុលោមិ-
កំ ខន្តី បដិលភន្តស្ស ឥមេហិ ចត្តារីសាយ
អាគារេហិ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមន្តស្ស កតិ
អនិច្ចានុបស្សនា កតិ ទុក្ខានុបស្សនា កតិ
អនត្តានុបស្សនា ។

បញ្ចវីសតិ អនត្តានុបស្សនា

បញ្ញាសំ អនិច្ចានុបស្សនា

សតំ បញ្ចវីសតិញោវ

យានិ ទុក្ខេ បវុច្ចេវេតិ^(១) ។

វិបស្សនាកថា និដ្ឋិតា ។

១ ម. យានិ ទុក្ខានុបស្សនានិ បវុច្ចេវេតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពាក្យថា មានសោកជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។

ពាក្យថាមានសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។

ពាក្យថាមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា។

ពាក្យថា មានសេចក្តីសៅហ្មងជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា។

ភិក្ខុបានអនុលោមិកខន្តី ដោយអាការ ៤០ នេះ ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ដោយអាការ ៤០ នេះ ។

កាលភិក្ខុបានអនុលោមិកខន្តី ដោយអាការ ៤០ នេះ ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ដោយអាការ ៤០ នេះ តើអនិច្ចានុបស្សនា មានប៉ុន្មាន ទុក្ខានុបស្សនា មានប៉ុន្មាន អនត្តានុបស្សនា មានប៉ុន្មាន ។

អនត្តានុបស្សនា មាន ២៥ អនិច្ចានុបស្សនា មាន ៥០

វិបស្សនាទាំងឡាយណា ដែលព្រះមានព្រះភាគ សម្តែង

ចំពោះទុក្ខានុបស្សនា វិបស្សនានោះ មាន ១២៥ ។

ចប់ វិបស្សនាកថា ។

បញ្ញាវគ្គ មាតិកកថា

[២០៨] និច្ចាតោ មុច្ឆតីតិ វិមោក្ខោ វិជ្ជាវិមុត្តិ^(១)
អធិសីលំ អធិចិត្តំ អធិប្បញ្ញា បស្សន្តិ ញាណំ
ទស្សនំ សុទ្ធិ^(២) នេក្ខម្ភំ និស្សរណំ បរិវេកោ
វោស្សត្តោ ចរិយា ឈានវិមោក្ខោ ការនាទិដ្ឋាន-
ជីវិតំ^(៣) ។

និច្ចាតោតិ នេក្ខម្មន កាមច្ឆន្ទតោ និច្ចាតោ
អព្យាទានេន ព្យាទានតោ និច្ចាតោ ។ បេ ។ បឋម-
ជ្ឈានេន ជីវរណេហិ និច្ចាតោ ។ បេ ។ អរហត្តម-
ក្កេន សព្វក្កិលេសេហិ និច្ចាតោ មុច្ឆតិ ។

វិមោក្ខោតិ^(៤) នេក្ខម្មន កាមច្ឆន្ទតោ មុច្ឆ-
តីតិ វិមោក្ខោ អព្យាទានេន ព្យាទានតោ មុច្ឆតិ-
តិ វិមោក្ខោ ។ បេ ។ បឋមជ្ឈានេន ជីវរណេ-
ហិ មុច្ឆតីតិ វិមោក្ខោ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេន
សព្វក្កិលេសេហិ មុច្ឆតីតិ វិមោក្ខោ ។

១ ម. និច្ចាតោ មោក្ខោ វិមោក្ខោ វិជ្ជាវិមុត្តីតិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឱ. ម. វិសុទ្ធិ ។ ៣ ឱ. ម. ភា-
វនា អធិដ្ឋានំ ជីវិតំ ។ ៤ ម. សព្វក្កិលេសេហិ និច្ចាតោ ។ មោក្ខោ វិមោក្ខោតិ ទិស្សន្តិ ។

បញ្ញាវគ្គ មាតិកកថា

[២០៨] ពាក្យថា បុគ្គលមិនមានសេចក្តីស្រេកឃ្មាន រមែងរួច បានដល់ វិមោក្ខ វិជ្ជាវិមុត្តិ អធិសីល អធិចិត្ត អធិប្បញ្ញា បស្សន្ធិ ញាណ ទស្សនៈ សុទ្ធិ នេក្ខម្មៈ និស្សរណៈ បរិវេក វោស្សគ្គៈ ចរិយា ឈាន វិមោក្ខ ភាវនា អធិដ្ឋាន និងការរស់នៅ ។

ពាក្យថា មិនមានសេចក្តីស្រេកឃ្មាន គឺ មិនមានសេចក្តីស្រេក ឃ្មាន រមែងរួច ចាកកាមច្ចន្ទៈ ដោយនេក្ខម្មៈ មិនមានសេចក្តីស្រេក ឃ្មាន រមែងរួច ចាកព្យាបាទ ដោយមិនមានព្យាបាទ ។ បេ ។ មិន មានសេចក្តីស្រេកឃ្មាន រមែងរួច ចាកនីវរណៈ ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ មិនមានសេចក្តីស្រេកឃ្មាន រមែងរួច ចាកកិលេសទាំងពួង ដោយអរហត្តមគ្គ ។

ពាក្យថា វិមោក្ខ សេចក្តីថា សភាវៈរួចចាកកាមច្ចន្ទៈ ដោយ នេក្ខម្មៈ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាវិមោក្ខ សភាវៈរួចចាកព្យាបាទ ដោយមិន មានព្យាបាទ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាវិមោក្ខ ។ បេ ។ សភាវៈរួច ចាកនីវរ ណៈ ដោយបឋមជ្ឈាន ហេតុនោះ ឈ្មោះថាវិមោក្ខ ។ បេ ។ សភាវៈរួច ចាកកិលេសទាំងពួង ដោយអរហត្តមគ្គ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាវិមោក្ខ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

វិជ្ជាវិមុត្តិ ឆេត្តាម្មំ វិជ្ជតីតិ វិជ្ជា កាមច្ចន្ធតោ មុច្ចតីតិ
 វិមុត្តិ វិជ្ជន្តោ មុច្ចតិ មុច្ចន្តោ វិជ្ជតីតិ វិជ្ជាវិមុត្តិ អព្យា-
 ចានំ^(១) វិជ្ជតីតិ វិជ្ជា ព្យាចានតោ មុច្ចតីតិ វិមុត្តិ វិជ្ជន្តោ
 មុច្ចតិ មុច្ចន្តោ វិជ្ជតីតិ វិជ្ជាវិមុត្តិ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គោ
 វិជ្ជតីតិ វិជ្ជា សព្វក្ខិលេសេហិ មុច្ចតីតិ វិមុត្តិ វិជ្ជន្តោ
 មុច្ចតិ មុច្ចន្តោ វិជ្ជតីតិ វិជ្ជាវិមុត្តិ ។

[២០៧] អធិសីលំ អធិចិត្តំ អធិប្បញ្ញាតិ ឆេ-
 ត្តាម្មន កាមច្ចន្ធគំ សំរាជ្ជន សីលវិសុទ្ធិ អវិក្ខេប-
 ជ្ជន ចិត្តវិសុទ្ធិ ទស្សនជ្ជន ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ យោ តត្ថ
 សំរាជ្ជោ អយំ អធិសីលសិក្ខា យោ តត្ថ អវិ-
 ក្ខេបជ្ជោ អយំ អធិចិត្តសិក្ខា យោ តត្ថ ទស្សនជ្ជោ
 អយំ អធិប្បញ្ញាសិក្ខា អព្យាចានេន ព្យាចានំ សំរា-
 ជ្ជន សីលវិសុទ្ធិ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គេន សព្វក្ខិលេ-
 សេ សំរាជ្ជន សីលវិសុទ្ធិ អវិក្ខេបជ្ជន ចិត្តវិសុទ្ធិ

១ ឱ. ម. អព្យាចានោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពាក្យថា វិជ្ជាវិមុត្តិ គឺ ឈ្មោះថាវិជ្ជា ព្រោះដឹងនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តិ ព្រោះរួចចាកកាមច្ចន្ទៈ ឈ្មោះថាវិជ្ជាវិមុត្តិ ព្រោះបុគ្គលកាល
 ដឹង រមែងរួច កាលរួច រមែងដឹង ឈ្មោះថាវិជ្ជា ព្រោះដឹង អព្យាបាទ
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ព្រោះរួចចាកព្យាបាទ ឈ្មោះថាវិជ្ជាវិមុត្តិ ព្រោះបុគ្គល
 កាលដឹង រមែងរួច កាលរួច រមែងដឹង ។ បេ ។ ឈ្មោះថាវិជ្ជា ព្រោះ
 ដឹង អរហត្តមគ្គ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ព្រោះរួចចាកកិលេសទាំងពួង ឈ្មោះ
 ថាវិជ្ជាវិមុត្តិ ព្រោះបុគ្គលកាលដឹង រមែងរួច កាលរួច រមែងដឹង ។

[២០៧] ពាក្យថា អធិសីល អធិចិត្ត អធិប្បញ្ញា សេចក្តីថា
 សីលវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថារវាំងនូវកាមច្ចន្ទៈ ដោយនេក្ខម្មៈ ចិត្តវិសុទ្ធិ
 ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាឃើញ អត្តនៃ
 សេចក្តីសង្រួមណា ក្នុងសីលវិសុទ្ធិនោះ នេះឈ្មោះថាអធិសីលសិក្ខា
 អត្តនៃសេចក្តីមិនរាយមាយណា ក្នុងចិត្តវិសុទ្ធិនោះ នេះ ឈ្មោះថា
 អធិចិត្តសិក្ខា អត្តនៃសេចក្តីឃើញណា ក្នុងទិដ្ឋិវិសុទ្ធិនោះ នេះឈ្មោះ
 ថាអធិប្បញ្ញាសិក្ខា សីលវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថារវាំងនូវព្យាបាទ ដោយ
 មិនមានព្យាបាទ ។ បេ ។ សីលវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថារវាំងនូវកិលេស
 ទាំងពួង ដោយអរហត្តមគ្គ ចិត្តវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាមិនរាយមាយ

បញ្ញាវគ្គ មាតិកកថា

ទស្សនដ្ឋេន ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ យោ តត្ថ សំវរដ្ឋោ អយំ
អទិសីលសិក្ខា យោ តត្ថ អវិក្ខេបដ្ឋោ អយំ អទិ-
ចិត្តសិក្ខា យោ តត្ថ ទស្សនដ្ឋោ អយំ អទិប្ប-
ញ្ញាសិក្ខា ។

[២១០] បស្សន្ធិតិ នេក្ខម្មេន កាមច្ចន្ធិ បដិ-
ប្បស្សម្ពេតិ អព្យាទាទេន ព្យាទាទំ បដិប្បស្សម្ពេ-
តិ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេន សព្វក្ខិលេសេ បដិ-
ប្បស្សម្ពេតិ ។

ញ្ញាណន្តិ កាមច្ចន្ធិស្ស បហីនត្តា នេក្ខម្ពំ
ញ្ញាតដ្ឋេន ញ្ញាណំ ព្យាទាទស្ស បហីនត្តា អព្យា-
ទាទោ ញ្ញាតដ្ឋេន ញ្ញាណំ ។ បេ ។ សព្វក្ខិលេសា-
នំ បហីនត្តា អរហត្តមក្កោ ញ្ញាតដ្ឋេន ញ្ញាណំ ។

ទស្សនន្តិ កាមច្ចន្ធិស្ស បហីនត្តា នេក្ខម្ពំ
ទិដ្ឋត្តា ទស្សនំ ព្យាទាទស្ស បហីនត្តា អព្យាទាទោ
ទិដ្ឋត្តា ទស្សនំ ។ បេ ។ សព្វក្ខិលេសានំ បហីន-
ត្តា អរហត្តមក្កោ ទិដ្ឋត្តា ទស្សនំ ។

បញ្ញាវគ្គ មាតិកកថា

ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ដោយអត្តថាឃើញ អត្តនៃសេចក្តីសង្រួមណា ក្នុងសីល-
វិសុទ្ធិនោះ នេះឈ្មោះថាអធិសីលសិក្ខា អត្តនៃសេចក្តីមិនរាយមាយ
ណា ក្នុងចិត្តវិសុទ្ធិនោះ នេះឈ្មោះថាអធិចិត្តសិក្ខា អត្តនៃសេចក្តី
ឃើញណា ក្នុងទិដ្ឋិវិសុទ្ធិនោះ នេះឈ្មោះថាអធិប្បញ្ញាសិក្ខា ។

[២១០] ពាក្យថា បស្សុទ្ធិ សេចក្តីថា បុគ្គលរម្ងាប់កាមច្នន្ទៈ
ដោយនេក្ខម្មៈ រម្ងាប់ព្យាបាទ ដោយមិនមានព្យាបាទ ។ បេ ។ រម្ងាប់
កិលេសទាំងពួង ដោយអរហត្តមគ្គ ។

ពាក្យថា ញាណ សេចក្តីថា ឈ្មោះថានេក្ខម្មៈ ព្រោះលះកាមច្នន្ទៈ
ឈ្មោះថាញាណ ព្រោះអត្តថាដឹង ឈ្មោះថាអព្យាបាទ ព្រោះលះ
ព្យាបាទ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាញាណ ព្រោះអត្តថាដឹង ឈ្មោះថាអរហ-
ត្តមគ្គ ព្រោះលះកិលេសទាំងពួង ឈ្មោះថាញាណ ព្រោះអត្តថាដឹង ។

ពាក្យថា ទស្សនៈ សេចក្តីថា ឈ្មោះថានេក្ខម្មៈ ព្រោះលះកាម-
ច្នន្ទៈ ឈ្មោះថាទស្សនៈ ព្រោះឃើញ ឈ្មោះថាអព្យាបាទ ព្រោះ
លះព្យាបាទ ឈ្មោះថាទស្សនៈ ព្រោះឃើញ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាអរ-
ហត្តមគ្គ ព្រោះលះកិលេសទាំងពួង ឈ្មោះថាទស្សនៈ ព្រោះឃើញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

វិសុទ្ធិតិ កាមច្ចន្ទំ បដហន្តោ នេក្ខម្មេន វិសុ-
 ជ្ឈតិ ព្យាទានំ បដហន្តោ អព្យាទានេន វិសុ-
 ជ្ឈតិ ។ បេ ។ សព្វក្កិលេសេ បដហន្តោ អហត្ត-
 មក្កេន វិសុជ្ឈតិ ។

[២១១] នេក្ខម្មន្តិ កាមាណមេតំ និស្សរណំ យ-
 ទិទំ នេក្ខម្មំ រូទានមេតំ និស្សរណំ យទិទំ អារុប្បំ
 យំ ខោ បន កិញ្ចិ ភូតំ សង្កតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ និ-
 រោទោ តស្ស នេក្ខម្មំ ព្យាទានស្ស អព្យាទានោ
 នេក្ខម្មំ បីនមិទ្ធស្ស អាលោកិសញ្ញា នេក្ខម្មំ ។ បេ ។

និស្សរណាន្តិ កាមាណមេតំ និស្សរណំ យទិទំ
 នេក្ខម្មំ រូទានមេតំ និស្សរណំ យទិទំ អារុប្បំ យំ
 ខោ បន កិញ្ចិ ភូតំ សង្កតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ និ-
 រោទោ តស្ស និស្សរណំ កាមច្ចន្ទស្ស នេក្ខម្មំ
 និស្សរណំ ព្យាទានស្ស អព្យាទានោ និស្សរណំ
 ។ បេ ។ សព្វក្កិលេសានំ អហត្តមក្កោ និស្សរណំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពាក្យថា វិសុទ្ធិ សេចក្តីថា បុគ្គលកាលលះកាមច្ចន្ទៈ រមែង
បរិសុទ្ធ ដោយនេក្ខម្មៈ កាលលះព្យាបាទ រមែងបរិសុទ្ធ ដោយ
អព្យាបាទ ។ បេ ។ កាលលះកិលេសទាំងពួង រមែងបរិសុទ្ធ ដោយ
អរហត្តមគ្គ ។

[២១១] ពាក្យថា នេក្ខម្មៈ សេចក្តីថា ការរលាស់ចេញនូវកាម
គឺនេក្ខម្មៈ ការរលាស់ចេញនូវរូប គឺអារុប្បៈ ធម្មជាតណានីមួយ កើត
ហើយ ដែលបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង កើតព្រោះបច្ច័យ និងការរលត់
វិញ ឈ្មោះថានេក្ខម្មៈ នៃធម្មជាតនោះ អព្យាបាទ ឈ្មោះថានេក្ខម្មៈ
នៃព្យាបាទ អាណោកសញ្ញា ឈ្មោះថានេក្ខម្មៈ នៃបីនមិទ្ធុៈ ។ បេ ។

ពាក្យថា និស្សរណៈ សេចក្តីថា ការរលាស់ចេញនូវកាម គឺ
នេក្ខម្មៈ ការរលាស់ចេញនូវរូប គឺអារុប្បៈ ធម្មជាតណានីមួយ កើត
ហើយ ដែលបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង កើតព្រោះបច្ច័យ និងការរលត់
វិញ ឈ្មោះថានិស្សរណៈ នៃធម្មជាតនោះ នេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថានិស្ស-
រណៈ នៃកាមច្ចន្ទៈ អព្យាបាទ ឈ្មោះថានិស្សរណៈ នៃព្យាបាទ
។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ ឈ្មោះថានិស្សរណៈ នៃកិលេសទាំងពួង ។

បញ្ញាវគ្គ មាតិកកថា

បរិវេកោតិ កាមច្ចន្ទស្ស នេក្ខម្ភំ បរិវេកោ
ព្យាចានស្ស អព្យាចានោ បរិវេកោ ។ បេ ។ សព្វ-
ក្ខិលេសានំ អរហត្តមក្កោ បរិវេកោ ។

វោស្សត្តោតិ នេក្ខម្មេន កាមច្ចន្ទំ វោស្សជ្ជតិ
អព្យាចានេន ព្យាចានំ វោស្សជ្ជតិ ។ បេ ។ អរហ-
ត្តមក្កេន សព្វក្ខិលេសេ វោស្សជ្ជតិ^(១) ។

ចរិយាតិ កាមច្ចន្ទំ^(២) បដហន្តោ នេក្ខម្មេន ច-
រតិ ព្យាចានំ បដហន្តោ អព្យាចានេន ចរតិ ។ បេ ។
សព្វក្ខិលេសេ បដហន្តោ អរហត្តមក្កេន ចរតិ ។

ឈានវិមោក្ខោតិ នេក្ខម្ភំ ជាយតីតិ^(៣) ឈានំ
កាមច្ចន្ទំ ឈាមេតីតិ ឈានំ ជាយន្តោ^(៤) មុច្ច-
តីតិ ឈានវិមោក្ខោ ឈាមេន្តោ មុច្ចតីតិ ឈានវិ-
មោក្ខោ ជាយន្តីតិ ធម្មា ឈាមេន្តីតិ កិលេសេ ជា-
តេ ច^(៥) ឈាមេ ច ជាតាតីតិ ឈានវិមោក្ខោ^(៦)
អព្យាចានោ ជាយតីតិ^(៧) ឈានំ ព្យាចានំ ឈាមេតីតិ

១ ម. វោស្សត្តោតិ នេក្ខម្មេន កាមច្ចន្ទំ វោស្សជ្ជតីតិ វោស្សត្តោ អព្យាចានេន ព្យាចានំ វោ-
ស្សជ្ជតីតិ វោស្សត្តោ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេន សព្វក្ខិលេសានំ វោស្សជ្ជតីតិ វោស្សត្តោតិ
ទិស្សន្តិ ។ ២ ម. កាមច្ចន្ទស្ស ។ ៣ ឱ.ម. ឈាយតីតិ ។ ៤ ឱ.ម. ឈាយន្តោ ។ ៥ ឱ.ម.
ឈាតេ ច ។ ៦ ម. ឃានឈាយី ។ ៧ ឱ.ម. ឈាយតីតិ ។

បញ្ញាវគ្គ មាតិកកថា

ពាក្យថា បរិវេក សេចក្តីថា នេក្ខម្មៈ ជាបរិវេក (ការស្ងប់ស្ងាត់) នៃកាមច្ចន្ទៈ អព្យាបាទ ជាបរិវេក នៃព្យាបាទ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ ជាបរិវេក នៃកិលេសទាំងពួង ។

ពាក្យថា វោស្សគ្គៈ សេចក្តីថា បុគ្គលលះកាមច្ចន្ទៈ ដោយនេក្ខម្មៈ លះព្យាបាទ ដោយមិនមានព្យាបាទ ។ បេ ។ លះកិលេសទាំងពួង ដោយអរហត្តមគ្គ ។

ពាក្យថា ចរិយា (ការប្រព្រឹត្ត) សេចក្តីថា បុគ្គលកាលលះកាមច្ចន្ទៈ ប្រព្រឹត្តដោយនេក្ខម្មៈ កាលលះព្យាបាទ ប្រព្រឹត្តដោយមិនមានព្យាបាទ ។ បេ ។ កាលលះកិលេសទាំងពួង ប្រព្រឹត្ត ដោយអរហត្តមគ្គ ។

ពាក្យថា ឈានវិមោក្ខ សេចក្តីថា ឈ្មោះថាឈាន ព្រោះនេក្ខម្មៈកើត ឈ្មោះថាឈាន ព្រោះដុតកាមច្ចន្ទៈ ឈ្មោះថាឈានវិមោក្ខ ព្រោះកាលកើត រមែងរួច ឈ្មោះថាឈានវិមោក្ខ ព្រោះកាលដុត រមែងរួច ឈ្មោះថាធម៌ ព្រោះកើត ព្រោះដុត ឈ្មោះថាឈានវិមោក្ខ ព្រោះដឹងនូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលកើតហើយផង ដែលឆេះហើយផង ឈ្មោះថាឈាន ព្រោះអព្យាបាទកើត ឈ្មោះថាឈាន ព្រោះដុតព្យាបាទ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

ឈានំ អាណោកសញ្ញា ជាយតីតិ^(១) ឈានំ ។ បេ ។
 ដីនមិទ្ធុំ ឈាបេតីតិ ឈានំ ។ បេ ។ អរហត្តម-
 ក្កោ ជាយតីតិ^(១) ឈានំ សព្វក្ខិលេសេ ឈាបេ-
 តីតិ ឈានំ ជាយន្តោ^(២) មុច្ចតីតិ ឈានវិមោ-
 ក្កោ ឈាបេន្តោ មុច្ចតីតិ ឈានវិមោក្កោ ជា-
 យន្តីតិ^(៣) ធម្មា ឈាបេន្តីតិ កិលេសេ ជាតេ ច^(៤)
 ឈាបេ ច ជាតតីតិ ឈានវិមោក្កោ ។

[២១២] ការពាទិដ្ឋានដីវិតន្តិ កាមច្ចដ្ឋំ បដហ-
 ន្តោ នេក្ខម្មំ ការេតីតិ ការពាសម្បន្តោ នេក្ខម្ម-
 វេសេន ចិត្តំ អទិដ្ឋាតីតិ អទិដ្ឋានសម្បន្តោ ស្វា-
 យំ ឯវំ ការពាសម្បន្តោ អទិដ្ឋានសម្បន្តោ សមំ
 ដីវតិ នោ វិសមំ សម្មា ដីវតិ នោ មិច្ឆា វិសុទ្ធុំ
 ដីវតិ នោ កិលិដ្ឋន្តិ អាដីវសម្បន្តោ ស្វាយំ ឯវំ
 ការពាសម្បន្តោ អទិដ្ឋានសម្បន្តោ អាដីវសម្បន្តោ

---

១ ឱ.ម. ឈាយតីតិ ។ ២ ឱ.ម. ឈាយន្តោ ។ ៣ ឱ.ម. ឈាយន្តីតិ ។ ៤ ឱ.ម. ឈា-
 តេ ច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ឈ្មោះថាឈាន ព្រោះអាណោកសញ្ញាកើត ។ បេ ។ ឈ្មោះថាឈាន
 ព្រោះដុតបីនមិទ្ធុៈ ។ បេ ។ ឈ្មោះថា ឈាន ព្រោះអរហត្តមគ្គកើត
 ឈ្មោះថាឈាន ព្រោះដុតកិលេសទាំងពួង ឈ្មោះថាឈានវិមោក្ខ
 ព្រោះកាលកើត រមែងរួច ឈ្មោះថាឈានវិមោក្ខ ព្រោះកាលដុត
 រមែងរួច ឈ្មោះថាធម៌ ព្រោះកើត ព្រោះដុត ឈ្មោះថាឈានវិមោក្ខ
 ព្រោះដឹងកិលេសទាំងឡាយ ដែលកើតហើយផង ដែលនេះហើយផង ។

[២១២] ពាក្យថា ភាវនា អធិដ្ឋាននិងការរស់នៅ សេចក្តីថា
 បុគ្គល ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយភាវនា ព្រោះលះកាមច្ចន្ទៈ ចម្រើន
 នេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយអធិដ្ឋាន ព្រោះអធិដ្ឋានចិត្ត ដោយអំ-
 ណាចនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយអាជីវៈ ព្រោះបុគ្គលដែលបរិ-
 បូណ៌ដោយភាវនា បរិបូណ៌ដោយអធិដ្ឋាន យ៉ាងនេះនោះឯង រមែងរស់
 នៅស្មើ មិនមែនមិនស្មើទេ រស់នៅដោយត្រឹមត្រូវ មិនមែនដោយ
 ខុសទេ រស់នៅបរិសុទ្ធ មិនមែនសៅហ្មងទេ បុគ្គលដែលបរិបូណ៌
 ដោយភាវនា បរិបូណ៌ដោយអធិដ្ឋាន បរិបូណ៌ដោយអាជីវៈយ៉ាងនេះ

បញ្ញាវគ្គ មាតិកកថា

យញ្ញនេវ បរិសំ ឧបសង្កមតិ យទិ ខត្តិយបរិសំ
 យទិ ព្រាហ្មណបរិសំ យទិ កហបតិបរិសំ យទិ
 សមណបរិសំ វិសារនោ ឧបសង្កមតិ អមង្កុ-
 ភូតោ តំ កិស្សហេតុ តថា ហិ សោ ការណា-
 សម្បន្នោ អធិដ្ឋានសម្បន្នោ អាជីវសម្បន្នោ ព្យា-
 ចានំ បជហន្តោ អព្យាចានំ កាវេតីតិ ការណា-
 សម្បន្នោ ដីនមិទ្ធុំ បជហន្តោ អាណោកសញ្ញ
 កាវេតីតិ ការណាសម្បន្នោ ឧទ្ធច្ចំ បជហន្តោ អវិក្ខេ-
 បំ កាវេតីតិ ការណាសម្បន្នោ វិចិត្តិច្ចំ បជហន្តោ
 ធម្មវត្តានំ កាវេតីតិ ការណាសម្បន្នោ អវិជ្ជំ បជ-
 ហន្តោ ញាណំ^(១) កាវេតីតិ ការណាសម្បន្នោ អរតី
 បជហន្តោ ចាមុដ្ឋំ កាវេតីតិ ការណាសម្បន្នោ ជីវណំ
 បជហន្តោ បឋមជ្ឈានំ កាវេតីតិ ការណាសម្បន្នោ
 ។ បេ ។ សព្វត្តិលេសេ បជហន្តោ អរហត្តមក្កំ
 កាវេតីតិ ការណាសម្បន្នោ អរហត្តមក្កវសេន ចិត្តំ
 អធិដ្ឋាតីតិ អធិដ្ឋានសម្បន្នោ ស្វាយំ វរំ ការណា-
 សម្បន្នោ អធិដ្ឋានសម្បន្នោ សមំ ជីវតិ នោ វិសមំ

១ ម. វិជ្ជំ ។

បញ្ញាវគ្គ មាតិកកថា

នោះឯង ចូលទៅរកបរិសទ្យណា ទោះខត្តិយបរិសទ្យក្តី ព្រាហ្មណបរិសទ្យក្តី គហបតិបរិសទ្យក្តី សមណបរិសទ្យក្តី ក៏ជាអ្នកក្លាហាន ចូលទៅរក មិនមានអៀនអន់ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា បុគ្គលនោះបរិបូណ៌ដោយការវនា បរិបូណ៌ដោយអធិដ្ឋាន បរិបូណ៌ដោយអាជីវៈ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយការវនា ព្រោះលះព្យាបាទ ចម្រើនអព្យាបាទ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយការវនា ព្រោះលះបីនមិទ្ធុៈ ចម្រើនអាណោកសញ្ញា ឈ្មោះថា អ្នកបរិបូណ៌ដោយការវនា ព្រោះលះឧទ្ធច្នៈ ចម្រើនសេចក្តីមិនរាយមាយ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយការវនា ព្រោះលះវិចិកិច្ចា ចម្រើនការកំណត់នូវធម៌ ឈ្មោះថា អ្នកបរិបូណ៌ដោយការវនា ព្រោះលះអវិជ្ជា ចម្រើនញាណ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយការវនា ព្រោះលះអរតិ ចម្រើនបាមុជ្ជៈ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយការវនា ព្រោះលះនីវរណៈ ចម្រើនបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយការវនា ព្រោះលះកិលេសទាំងពួង ចម្រើនអរហត្តមគ្គ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយអធិដ្ឋាន ព្រោះអធិដ្ឋានចិត្តដោយអំណាចអរហត្តមគ្គ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយអាជីវៈ ព្រោះបុគ្គលដែលបរិបូណ៌ដោយការវនា បរិបូណ៌ដោយអធិដ្ឋានយ៉ាងនេះនោះឯង តែងរស់នៅស្មើ មិនមែនមិនស្មើទេ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

សម្មា ដីវតិ នោ មិច្ឆា វិសុទ្ធិ ដីវតិ នោ
 កិលិដ្ឋន្តិ អាដីវសម្បន្នោ ស្វាយំ ឯវំ ការណសម្ប-
 ន្នោ អធិដ្ឋានសម្បន្នោ អាដីវសម្បន្នោ យញ្ញនេវ
 បរិសំ ឧបសង្កមតិ យទិ ខត្តិយបរិសំ យទិ ព្រា-
 ហ្មណាបរិសំ យទិ កហាបតិបរិសំ យទិ សមណ-
 បរិសំ វិសារនោ ឧបសង្កមតិ អមង្កក្ខតោ តំ
 កិស្សហេតុ តថា ហិ សោ ការណសម្បន្នោ អ-
 ធិដ្ឋានសម្បន្នោ អាដីវសម្បន្នោតិ ។

មាតិកកថា និដ្ឋិតា ។

បដិសម្ពិទាបករណំ សមត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

រស់នៅដោយត្រឹមត្រូវ មិនមែនដោយខុសទេ រស់នៅបរិសុទ្ធ មិនមែន
 សៅហ្មងទេ បុគ្គលដែលបរិបូណ៌ដោយការវិនា បរិបូណ៌ដោយអធិដ្ឋាន
 បរិបូណ៌ដោយអាជីវៈ យ៉ាងនេះនោះឯង ចូលទៅរកបរិសុទ្ធសុខ ទោះ
 ខត្តិយបរិសុទ្ធក្តី ព្រាហ្មណបរិសុទ្ធក្តី គហបតិបរិសុទ្ធក្តី សមណ-
 បរិសុទ្ធក្តី ក៏ជាអ្នកក្លាហាន ចូលទៅរក មិនមានអៀនអន់ ដំណើរ
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា បុគ្គលនោះ បរិបូណ៌ដោយការវិនា
 បរិបូណ៌ដោយអធិដ្ឋាន បរិបូណ៌ដោយអាជីវៈ ។

ចប់ មាតិកកថា ។

ចប់ បដិសម្ពិទ្ធាបករណៈ ។

តត្រុទ្ធានំ ភវតិ

ញាណំ ទិដ្ឋិ ច អស្សាសំ

ឥន្ទ្រិយំ វិមោក្ខេន បញ្ចមំ^(១)

កតិកម្មំ វិបល្លាសោ

មក្កោ មណ្ណោន^(២) តេ ទស

យុគនទ្ធិំ សច្ចពោជ្ឈង្គា^(៣)

មេត្តា វិរាគេន បញ្ចមំ^(៤)

បដិសម្ពិទា ធម្មចក្កំ

លោកុត្តរំ ពលំ សុញ្ញតោ តេ ទស^(៥)

បញ្ញា ឥទ្ធិ អភិសមយោ

វិវេកំ ចរិយេន បញ្ចមំ^(៦)

បាដិហារិយញូ សមសីសញូ

សតិប្បដ្ឋានំ វិបស្សនា

មាតិកាយ ច តេ ទសាតិ^(៧) ។

១ ឱ. ម. ញាណំ ទិដ្ឋិ អាណាបាសំ ឥន្ទ្រិយំ វិមោក្ខេន បញ្ចមំ ។ ២ ឱ. ម. មណ្ណាតិ ។ ៣ ឱ. ម. យុគនទ្ធិសច្ចពោជ្ឈង្គា ។ ៤ ឱ. វិរាគបញ្ចមា ។ ម. វិរាគបញ្ចមំ ។ ៥ ម. លោកុត្តរពលសុញ្ញតាតិ ទិស្សន្តិ ។ ៦ ឱ. ម. វិវេកោ ចរិយបញ្ចមោ ។ ៧ ម. បាដិហារិយសមសីសំ សតិប្បដ្ឋានំ វិបស្សនា មាតិកាតីតិ ទិស្សន្តិ ។ ឱ. បាដិហារិយញូ សមសីសញូ សតិ វិបស្សនា-មាតិកាតីតិ ទិស្សន្តិ ។

ឧទ្ទានក្នុងបដិសម្ពិទាបករណៈនោះ គឺ

ញាណ ១ ទិដ្ឋិ ១ អស្សាសៈ ១ តន្ត្រិយ ១
ជាគម្រប់ ៥ នឹងវិមោក្ខ គតិ ១ កម្ម ១
វិបល្លាស ១ មគ្គ ១ ជាគម្រប់ ១០ នឹងមណ្ឌៈ
យុគនទ្ធុៈ ១ សច្ចៈ ១ ពោជ្ឈង្គ ១ មេត្តា ១
ជាគម្រប់ ៥ នឹងវិរាគៈ បដិសម្ពិទា ១ ធម្មចក្ក ១
លោកុត្តរៈ ១ ពលៈ ១ ជាគម្រប់ ១០ នឹង
សុញ្ញៈ បញ្ញា ១ តទ្ធិ ១ អភិសមយៈ ១ វិវេក
១ ជាគម្រប់ ៥ នឹងចរិយា បាដិហារិយៈ ១
សមសីសៈ ១ សតិប្បដ្ឋាន ១ វិបស្សនា ១
ជាគម្រប់ ១០ នឹងមាតិកា ។ វគ្គទាំង ៣

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

តិវក្កោ យស្ស វិក្ខេចោ

បដិសម្ពិទាបករណោ

អនន្តនយមក្កេសុ

កម្ពីរោ សាក្សបមោ

នកំ ច តារកាកិណ្ណំ

មូលោ ជាតស្សរោ យថា

កថិកានំ វិលាសាយ

យោតិទំ ញាណោជាតនន្តិ ។

ឥតិ បដិសម្ពិទា និដ្ឋិតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ដែលមាន ក្នុងបដិសម្ពិទ្ធាបករណៈ ជាវគ្គដ៏ទូលាយ
 ជ្រាលជ្រៅ ក្នុងផ្លូវមានន័យមិនមានទីបំផុត មានឧ-
 បមាដោយសាគរ ឬដូចពពកដែលដេរដាសដោយ
 ផ្កាយ ឬក៏ដូចជាតស្រះដ៏ទូលាយ ជាវគ្គបំភ្លឺញាណ
 របស់ពួកព្រះយោគី ទាំងដើម្បីទូលាយ (គំនិត
 ប្រាជ្ញាស្មារតី) របស់ពួកលោកអ្នកសម្តែងធម៌ ។

ចប់ បដិសម្ពិទ្ធា តែប៉ុណ្ណោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទាមគ្គោ

តតិយោ ភាគោ

មាតិកា		អង្កេ
មហាវគ្គ	មណ្ឌបេយ្យកថា.....	១
យុគនទ្ធវគ្គ	យុគនទ្ធកថា.....	១៥
	សច្ចកថា.....	៤១
	ពោជ្ឈង្គកថា.....	៦៤
	មេត្តាកថា.....	៩៦
	វិរាគកថា.....	១១៩
	បដិសម្ពិទាកថា.....	១៣២
	ធម្មចក្កកថា.....	១៦២
	លោកុត្តរកថា.....	១៧៩
	ពលកថា.....	១៨៣
	សុញ្ញកថា.....	២០៣
បញ្ញាវគ្គ	មហាបញ្ញាកថា.....	២២០
	ឥទ្ធិកថា.....	២៦៤

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទាមគ្គ

តតិយភាគ

មាតិកា		ទំព័រ
មហាវគ្គ	មណ្ឌបេយ្យកថា.....	១
យុគនទ្ធវគ្គ	យុគនទ្ធកថា.....	១៥
	សច្ចកថា.....	៤១
	ពោជ្ឈង្គកថា.....	៦៤
	មេត្តាកថា.....	៩៦
	វិរាគកថា.....	១១៩
	បដិសម្ពិទាកថា.....	១៣២
	ធម្មចក្កកថា.....	១៦២
	លោកុត្តរកថា.....	១៧៩
	ពលកថា.....	១៨៣
	សុញ្ញកថា.....	២០៣
បញ្ញាវគ្គ	មហាបញ្ញាកថា.....	២២០
	តទ្ធិកថា.....	២៦៤

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
បញ្ជីរៀន	អភិសមយកថា..... ២៨៦
	វិវេកកថា ២៩៦
	ចរិយាកថា ៣០៩
	បាដិហារិយកថា ៣១២
	សមសីសកថា..... ៣១៨
	សតិប្បដ្ឋានកថា ៣២១
	វិបស្សនាកថា..... ៣២៩
	មាតិកកថា..... ៣៤៥
	ឧទ្ទានំ..... ៣៥៣

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

បញ្ហាវគ្គ	អភិសមយកថា.....	២៨៦
	វិវេកកថា	២៩៦
	ចរិយាកថា	៣០៩
	បាដិហារិយកថា	៣១២
	សមសីសកថា.....	៣១៨
	សតិប្បដ្ឋានកថា	៣២១
	វិបស្សនាកថា.....	៣២៩
	មាតិកកថា.....	៣៤៥
	ឧទ្ទាន.....	៣៥៣

